

T.C.

ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TARİH ANABİLİM DALI

**3247 NUMARALI RUMELİ JURNAL DEFTERİ
TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRMESİ**

YÜKSEL KOL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

DOÇ. DR. AYDIN EFE

Çankırı – 2019

T.C.
ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

3247 NUMARALI RUMELİ JURNAL DEFTERİ
TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRMESİ

YÜKSEL KOL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
DOÇ. DR. AYDIN EFE

Çankırı – 2019

İÇİNDEKİLER

Sayfa

Bilimsel Etik Bildirimi	iii
Tez Kabul Ve Onay.....	iv
Önsöz.....	v
Özet	vii
Summary	viii
Kısaltmalar	ix
Tablo Listesi.....	x

GİRİŞ	1
--------------------	----------

BÖLÜM 1: A.) d. 3247 NUMARALI RUMELİ JURNAL DEFTERİNİN TANITIMI VE DEĞERLENDİRİLMESİ..... 7

1.1. Defterin Tanıtımı.....	7
1.2. Demografik Yapı.....	10
1.3. İhtidâ ve İrtidâd Hareketlerinin Journallere Yansıması.....	12
1.4. Afetler	17
1.4.1. Kıtılık.....	17
1.4.2. Doğa Olayları.....	18
1.4.3. Deprem	21
1.4.4. Yangın.....	23
1.5. Tamir ve İnşa Faaliyetleri	24
1.6. Ekonomik Hayat.....	31
1.7. Sağlık/Karantina ve Ölüm Olayları	35
1.7.1. Ölüm ve Hava Değişimi	36
1.7.2. Bulaşıcı Hastalıklar ve Önlemesi Adına Yapılan Faaliyetler	37
1.7.3. Hayvanlara ve İnsanlara Dair Garip Doğumlar	42
1.8. Askerî Konular	46
1.8.1. Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye	46
1.8.2. Redîf-i Asâkir-i Mansûre	49
1.8.3. Donanma	54
1.9. Rumeli Asayîşi Olayları	56
1.10. Diğer Konular.....	65

1.10.1. Cadı ve Vampir Olayları.....	65
1.10.2. Gökyüzünde Görülen Işık Olayları; Ufo Olayları.....	67
1.10.3. Görevlerinde Uygunsuz Davranışlar Sergileyen Memurlar	70
1.10.4. İngiltereli Kaptanların Osmanlı Sularındaki Faaliyetleri	71
1.10.5. Gemi Kazaları ve Batık Çıkarılması.....	72
1.10.6. Hanedan Kutlamaları	73
1.10.7. Mürur ve Seyahat	75
1.10.8. Müteferrik Hadiseler	76

**BÖLÜM 2: A.} d. 3247 NUMARALI RUMELİ JURNAL DEFTERİNİN
TRANSKRİPSİYONU.....88**

SONUÇ.....	255
KAYNAKÇA.....	257
EKLER.....	262
İNDEKS	267
ÖZGEÇMİŞ	271

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek Lisans tezi olarak hazırladığım [*3247 NUMARALI RUMELİ JURNAL DEFTERİ TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRMESİ*] adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlanmasına kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

17 / 07 / 2019

Yüksel KOL

ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

[Yüksel KOL] tarafından hazırlanan *[3247 NUMARALI RUMELİ JURNAL DEFTERİ TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRMESİ]* başlıklı bu çalışma, *[17.07.2019]* tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda *[oybirliği]* başarılı bulunarak jürimiz tarafından *[Tarih]* Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

TEZ JÜRİSİ ÜYELERİ (Unvanı, Adı ve Soyadı)

Danışman	: Doç. Dr. Aydın EFE	İmza: .....
Üye	: Doç. Dr. Ahmet ÖZCAN	İmza: .....
Üye	: Doç. Dr. Ercan ÇELEBİ	İmza: .....

ONAY

Bu Tez, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun 17/07/ 2019 tarih ve ..... sayılı oturumunda belirlenen jüri tarafından kabul edilmiştir.

Unvanı Adı Soyadı

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Arşiv kaynaklarının Osmanlı Tarihi için önemi şüphe götürmez bir gerçekliğe sahiptir. Osmanlı'nın sosyal, kültürel, ekonomik, askeri, diplomatik, vs. tarihini yazmak ve anlamak için birçok arşiv kaynağı araştırmacıların çalışmalarında kullanılmış ve değerlendirilmiştir. Ancak Jurnal Teşkilatı ve bu teşkilata ait defter türlerinin çok az sayıda çalışıldığı, teze başlanıldığı ilk anda hemen fark edilmiştir.

Jurnal kâtipleri tarafından tutulmuş olan bu defterler, ait oldukları yani kaydını gerçekleştirdikleri bölgenin gece ve gündüz kesintisiz takip mekanizması görevini üstlenmişlerdir. Bu defterler bir araya getirilerek içlerinden önemli görülenlerin kaydedildiği deftere ise Hülasa Defteri denilmektedir. Ayrıca tez konusunu oluşturan Rumeli Jurnal Defteri, Hülasa Defter türünün içerisinde yer almaktadır.

Bu doğrultuda çalışmada ilk olarak Jurnal Nizamnamesi üzerinden Jurnal Teşkilatı'nın işleyişi ele alınmış olup, akabinde Jurnal Teşkilatı konusunda yapılmış olan çalışmalara dair bilgi verilmiş ve Rumeli Jurnal Defteri'nin tanıtımı yapılmaya çalışılmıştır. Daha sonra çalışmanın birinci bölümünde defterde yer alan jurnal kayıtları değerlendirilerek bahsi geçen konulara dair bilgiler sunulmaya çalışılmıştır. Çalışmanın ikinci bölümünde ise Rumeli Jurnal Defteri'nin transkripsiyonu yer almaktadır.

İncelenmekte olunan bu defter türü ile ilk karşılaşmam, ÇAKÜ Tarih Bölümü doktora öğrencisi Ar. Gör. Yunus Emre Çakır'ın tavsiyesi üzerine olmuş ve belkide bir tez döneminin en zor safhası diyebileceğim tez belirleme süreci geride bırakılmıştır. Kendisine burada saymakla bitiremeyeceğim her türlü desteklerinden ötürü teşekkürü bir borç bilir, başarılı bir şekilde yürüdüğü akademik hayatında daima duacısı olacağımı belirtmek isterim.

2012 yılında mensubu olduğum Çankırı Karatekin Üniversitesi Tarih Bölümünün kıymetli hocalarına, üzerimizde emeği büyük olan Tarih Bölüm başkanımız Doç. Dr. Ahmet Özcan, nezdinde şükranlarımı sunar, fikir ve yardımlarından dolayı Doç. Dr. Ayşe Özkan, Dr. Öğr. Ü. Erol KARCI, Dr. Öğr. Ü. Fatih GÜZEL ve Öğr. Gör. Dr. Ali ÇAPAR'a ayrıca teşekkür ederim.

Yine Öğrenci Konseyi Başkanlığı dönemimde desteklerini bir an olsun esirgemeyen başta Rektörümüz Prof. Dr. Hasan AYRANCI'ya, röktör yardımcılarımız Prof. Dr. Nuri ÖNER, Prof. Dr. Murat ARI'YA ve Genel Sekreterimiz Ali SARICA'ya teşekkür ederim.

Ayrıca lisans dönemimim ilk yılından yüksek lisansımın son yılına kadar öğrencisi olmaktan gurur duyduğum tez danışmanım kıymetli hocam Doç. Dr. Aydın EFE'ye, çalışmaya katkımış olduğu fikirlerinden, şahsıma katmış olduğu disiplinden ve azimden dolayı ömrümce müteşekkir olduğumu ifade ederim.

Son olarak babaannem Ayşe, annem Hava, babam Erol, kardeşlerim Yücel, Uğur ve Sevgi KOL'a haklarını asla ödeyemeyeceğimi ifade eder, eksikliklerini hissetmemek için Allah'a dua ederim.

Yüksel KOL

17.07.2019

ÇANKIRI

**Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans
Tez Özeti**

Tezin Başlığı : 3247 Numaralı Rumeli Jurnal Defteri Transkripsiyon ve Değerlendirmesi
Tezin Yazarı : Yüksel KOL
Danışman : Doç. Dr. Aydın EFE
Anabilim Dalı: Tarih
Bilim Dalı : Tarih
Kabul Tarihi : 17.07.2019
Sayfa Sayısı : 10 (ön kısım) + 261 (tez) + 5 (ekler) + 5 (indeks + özgeçmiş)
<p><i>II. Mahmud'un Yeniçeri Ocağını kaldırmasıyla beraber Osmanlı Devleti'nde birçok alanda yenilikler yaşanmıştır. Bu yenilikler içerisinde Osmanlı'nın taşradan merkeze sürekli olarak bilgi akışını sağlayan Jurnal Teşkilatı da yer almaktadır.</i></p> <p><i>Taşradan belirli aralıklarla merkeze gönderilen jurnal defterleri içerisinde önemli görülenler ayrıca jurnal hülasa kâtipleri tarafından, Jurnal Hülasa Defterlerine kaydedilmiştir. Bu çalışmada incelenen defter türü, Hülasa Defteri olmakla beraber Rumeli bölgesine aittir. Bu defterin muhtevasında Rumeli bölgesine ait pek çok konu ile alakalı Jurnal kayıtları bulunmaktadır. Bu konular içerisinde doğum ve ölümden, yeni kurulmuş olan Asâkir-i Mansûre ve Redif teşkilatına; bilinmeyen gök cisimlerinden, cadı, vampir gibi garip olaylara, zirai faaliyetlere, afetlerden, tamir ve inşaa faaliyetlerine gibi pek çok farklı alanlarda jurnal kayıtları bulunmaktadır.</i></p> <p><i>Jurnal defterleri, potansiyel olarak tarih araştırmacılarına pek çok konu hakkında bilgi vermesine karşılık az sayıda çalışmaya konu olduğu dikkat çekmektedir. Bu çalışmanın amacı, Jurnal Hülasa Defterlerinin içerisinde yer alan konuların çeşitliliğini ve özelliklerini, defterin meydana getirilmiş olduğu tarihlerde Rumeli bölgesine ait askeri, sosyal, sağlık, olağanüstü, ekonomik gibi birçok konuda bilgiyi ortaya koymakla beraber, araştırmacılara Rumeli Jurnal Defterini bir kaynak türü olarak hazır hale getirmektir.</i></p>
Anahtar Kelimeler: Jurnal, Jurnal Defteri, Hülasa Defteri, II. Mahmud, Rumeli

**Çankırı Karatekin Üniversitesi Graduate School of Social Sciences Abstract
of Master's Thesis**

Title of the Thesis: The Transcription And Analysis Of The Rumelia Jurnal Register Numbered 3247	
Author	: Yüksel KOL
Supervisor	: Assoc. Prof. Dr. Aydın EFE
Department	: History
Sub-field	: History
Date	: 17.07.2019
<p><i>With the abolition of the Janissaries the Ottoman Empire applied numerous reforms. These reforms included the Jurnal Organization, which ensures the continual information flow from the countryside to the center.</i></p> <p><i>Among the Jurnal Defters that were sent from the countryside to the center at certain intervals, the ones that were considered important were also recorded by the Jurnal extract clerk (Jurnal Hülasa Kâtibi) in the Journal Defters. The type of Defter examined in this thesis is a Hülasa defter which belongs to Rumeli region. In the defter, there are numerous Jurnal registers providing detailed information in relation to Rumeli region. Some of the issues mentioned in the defters are birth and deaths, the newly established Asakir-i Mansure and Redif Military organizations, unknown celestial objects, strange events, such as witches, vampires, agricultural activities, disasters, and repair and construction activities.</i></p> <p><i>Although Jurnal Defters have the potential of providing information for historians on many subjects, they are not comprehensively studied by scholars. The aim of the thesis is to present the diversity and characteristics of the subjects included in the Jurnal Hülasa Defters, as well as information on military, social, health, extraordinary and economic issues belonging to Rumeli region at the defter was recorded.</i></p>	
Keywords: Jurnal, Defters of Jurnal, Mahmud II., Rumeli	

KISALTMALAR

A.} d.	:	Sadaret Defterleri
a.g.e.	:	Adı geçen eser
B.	:	Receb
C.	:	Cemaziyelahir
Ca.	:	Cemaziyelevvel
Çev.	:	Çeviren
Ed.	:	Editör
H. :	:	Hicri
L.	:	Şevval
M.	:	Muharrem
N.	:	Ramazan
R.	:	Rebiülahir
Ra.	:	Rebiülevvel
S.	:	Safer
s.	:	Sayfa
ss.	:	Sayfa Sayısı
Ş.	:	Şaban
Z.	:	Zilhicce
Za.	:	Zilkade

TABLO LİSTESİ

<u>Tablo No</u>	<u>Sayfa</u>
Tablo 1.1: Doğum ve ölüm sayıları	11
Tablo 1.2: Jurnal kayıtlarında adı geçen isimler.....	78
Tablo 1.3: Journallerin gerçekleştiği yerleri gösteren kayıtlar.....	81
Tablo 1.4: İlm ü haber verilen journaller	82
Tablo 1.5: Defterde tespit edilen ÷lke, eyalet, sancak, kaza, nahiye, karye (k÷y), mahalle ve caddeler	82
Tablo 1.6: Defterde yer alan journallerin konularına göre tasnifi.....	86

GİRİŞ

Fatma Acun, “*Tarih Nasıl Yazılır?*” adlı çalışmasında, “*Tarih, geçmişe dair kaynakların belli metotlarla çalışılarak bilgi üretilmesi faaliyeti olarak tanımlandığında kaynaklar da geçmişe dair izleri muhafaza eden materyaller şeklinde tanımlanabilir. O halde tarihçinin yaptığı iş, en sade ifadeyle, geçmişe dair izleri muhafaza eden bu kaynaklardan yararlanarak bilgi üretmektir*”¹ ifadesiyle, kaynak kullanımının tarih bilimi içerisindeki önemine değinmektedir. Tarih bilimi içerisinde Osmanlı Tarihi ve Tarihçiliği şüphesiz ayrı bir yer tutmaktadır. Osmanlı Tarihini araştırmak adına Osmanlı’ya ait kaynakların bulunmuş olduğu arşivleri inceleyenler için bu çalışma alanlarının önemi gözler önündedir. Keza şer’iyye sicil defterleri, tahrir defterleri, temettuat, nüfus ve ahkâm defterleri gibi arşiv belgeleri, Osmanlı’nın sosyal hayatının incelenmesinde araştırmacılara yıllarca rehber olmuştur. Bu çalışmada yukarıda bahsedilen defterler gibi Osmanlı Arşivlerinde yer alan defter türlerinden Jurnal Hülasa Defteri ele alınmaktadır.²

Jurnal, kelime anlamı itibariyle en sade biçimde günlük kayıt ve rapor anlamına gelmektedir.³ Jurnal uygulaması, II. Mahmud döneminde hayata geçirilen yeniliklerdendir. Mürur tezkeresi⁴ uygulaması ile doğrudan bağlantılıdır. H.1251[1835-1836] yılından itibaren Anadolu ve Rumeli’nin kaza ve sancak merkezlerinde görevlendirilen jurnal kâtipleri, haftalık ve aylık dönemler halinde jurnal defterlerini düzenleyerek İstanbul’a göndermekteydiler. Merkeze gelen bu defterlerden önemli görülen jurnaller, jurnal hülasa memurları tarafından *Jurnal Hülasa Defterine* kaydedilmekteydi. Bu çalışmada ele alınan defter, Rumeli’nin

---

¹ Fatma Acun, “Tarih Kaynakları”, *Tarih Nasıl Yazılır?*, Ed. Ahmet Şimşek, 3. Baskı, Tarihçi Kitapevi, İstanbul 2012, s.119.

² Jurnal defterlerinin tarih kaynağı olarak kullanımı oldukça yenidir. Bu konuda şu ana kadar üretilmiş literatür birkaç müstakil eserden ve birkaç makaleden meydana getirilmektedir. Jurnal defteri çalışmaları hakkındaki literatürün analizi için bakınız: Yunus Emre Çakır, “*Tarih Kaynağı Olarak Jurnal Defterleri ve Çankırı Jurnal Defterlerinin Değerlendirilmesi*”, Çankırı Karatekin Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çankırı 2017.

³ Yunus Emre Çakır, “Modern Devletin Gözetleme Pratiği Olarak Jurnal ve Yakınçağ Tarihi Kaynağı Olarak Jurnal Defteri”, *Halil İnalçık Armağanı IV*, Ed. Ahmet Özcan, Doğu Batı Yayınları, Ankara 2017, ss. 351-352.

⁴ Bir tür iç pasaport uygulaması olarak tanımlanabilir. Devlet, mürur tezkeresi uygulamasıyla ülke içerisinde tebanın seyahatini belirli kurallara bağlamakta ve bu sayede tabaanın büyük şehirlere göçünün önünü almaktaydı. Çakır, a.g.e., ss. 369-371.

çeşitli merkezlerinden gönderilen defterlerden seçilerek oluşturulmuş bir jurnal hülâsa defteridir.

Jurnal uygulaması, basın-yayın faaliyetlerinin henüz ortada olmadığı bir dönemde taşra-merkez arası bilgi akışının sağlandığı bir uygulama olarak özetlenebilir. Çalışmanın ilerleyen bölümlerinde görüleceği üzere, taşrada olan biten hadiseler gün gün bu defterlere kaydedilmekte olup, merkeze gelen bu verilerden bazılarının da Takvim-i Vekayi’de yayınlanmış olduğu incelenen defterde belirtilmiştir.

Jurnal defterlerinin tarih araştırmalarında kullanılmalarıyla XIX. yüzyılın ikinci çeyreğine ait oldukça geniş bir yelpazede bilgiler elde etmek mümkündür. Örneğin, askeri ve idari alanda yapılan yeniliklerin taşrada uygulanmasına ait kayıtlardan; gündelik hayata dair kimi hadise ve haberlere, padişahın doğum günü kutlamalarından, gökyüzünde görülen yabancı cisimlere ait kayıtlara kadar akla gelebilecek pek çok alanda bilgi edinmek mümkündür. Ele alınan defterde jurnal uygulamasının amacı özetle, “Halkın iyiliği ve güvenliği için iyi kötü, büyük küçük meydana gelen her şeyin kaydedilerek İstanbul’a gönderilmesi gerektiği” şeklinde tarif edilmektedir.

*Nizâmât-ı mülk ve millet ve refâh ve asâyiş-i ahâli ve ra’iyyet nîk ü bed vukû’bulan keyfiyâta ma’lûmâtdan ‘ibâret oldığı ... ve bunun istihsâli dahi Anadolu ve Rumili’nin her bir mahallinde zuhûr idüb rû’yet olunan mesâlih-i cüz’iyye ve külliyyenin ve kâffe-i mevâddın ber-vech-i izâh sebt ve tahrîriyle curnalinin Dersa’âdete tesyîrine [...]*⁵

Jurnal teşkilatında görevli olan kâtipler, Osmanlı Devleti’nin yeni bir bürokrasi sınıfını oluşturarak belirlenen bölgelere memur tayin edilmişlerdir. Ayrıca bu atamaların gerçekleşmesi için gerekli emir, talimnamede belirtilmektedir. Talimnameye göre, Osmanlı’ya bağlı eyaletlerde ve sancaklarda Jurnal Teşkilatı usulünün icra edilmesi için valilerin kendisine bağlı bölgelerde jurnal kâtibi tayin etmesi emredilmiştir.⁶ Bazı kazaların küçüklüğünden dolayı, jurnal kâtiplerinin olmaması sorunu da nizamnamede şu şekilde belirtilmektedir: [...]*ba’zı ufak kazâlar voyvoda ve a’yânlarının her ne kadar kâtibleri yoğise de öyle yerlerde dahi beher*

⁵ A_}d. 03247, s.3.

⁶ a.g.e., s.3.

*hâl nüfus defteri mukayyidleri bulunacağından bunlardan curnal kitâbetine intihâb ve ihtiyâr olunanlarının ma'âş-ı kadîmlerine cânib-i memlekette [...] zam olunmaları buyrulmuştur.*⁷ Görüldüğü gibi kâtipleri bulunmayan küçük kaza ve kasabalarda nüfus defteri mukayyidlerinin maaşlarına ilave yapılarak eksiklik ortadan kaldırılmaya çalışılmıştır.

Ayrıca Jurnal nizamnamesinde Jurnal kâtiplerinin kaydetmesi gereken hususlarda belirtilmiştir. Bu hususlara bakıldığında, ölüm, doğum, evlenme, boşanma, herhangi bir nedenden dolayı (Hac vazifesi, ticari amaç gibi...) bulunmuş oldukları memleketin haricine çıkan kimselerin isimlerini, şöhretlerini, yaşlarını, mesleklerini ve eşkâllerini kaydetme, ziraat ile alakalı hususlardaki her türlü bilgiyi kaydetme vs. gibi görevleri görülmektedir.⁸ Rumeli Jurnal Defterinde bulunan bazı konular ise nizamnamede bahsedilen konulara ilave olunarak, kâtiplerin kaydetmiş oldukları konu çeşitliliğini arttırmaktadır. Bu konular, yeni kurulan Asâkir-i Mansûre ile Redif-i Asâkir-i Mansûre'nin eğitimlerinin icra ettirilmesinden, kılık ve kıyafetlerinin teslim edilmesine, 1831 yılında kurulan Karantina Teşkilatı'nın uygulamalarından, ülkenin değişik yerlerinde meydana gelen afetleri ve bu afetlere karşı yöneticilerin almış olduğu tedbirleri kapsamaktadır. Yine asayişten, ihtida ve irtidad hareketlerine, olağanüstü doğum ve gökyüzü olaylarından⁹, cadı, vampir gibi olayları içerisinde barındıran birçok jurnal kaydından meydana gelmektedir.

Nizamnamede jurnal kayıtlarının tutulmasından toplanmasına kadar gerekli olan tüm bilgiler verilmektedir. Buna göre vilayetlerin ve sancakların merkezi durumundaki kazalarda jurnaller, günlük kaydedilip merkeze, merkezde yer almayan kazalar ise haftalık olarak sancak merkezine gönderilecekti. Ayrıca eyalet ve sancak merkezine uzaklığı kırk veya elli saatin üzerindeki kazaların jurnal kayıtları, bir hafta içerisinde bağlı oldukları sancak merkezlerine ulaştırılamazsa iki haftada bir gönderilmesinin

⁷ a.g.e., s.3.

⁸ “[...]işbu curnal kitâbetine ta’yîn olunanlar muktezâ-yı me’mûriyetleri üzere bulundıkları kazâlarda küll-i yevm vukû’bulan de’âvî ve mesâlih ve mevâddı ya’ni te’ehhül ve tevellüd iden ve fevt ve helâk olanı başka ve icrâ-yı farîza-i hacc niyet-i hayriyesiyle cânib senihü’l-cevânib hicâz-ı mağfîret trâze ‘azîmet ve ba’del-hacc ‘avdet eyleyen ve sîla arzûsuyla memleketine ve ticâret ve husûsât-ı sâire ile aher mahalle giden veyahud Dersa’âdete gelen kimesnelerin ve hademe ve me’mûrin ve ebnâ-yı sebîlin isim ve şöhret ve eşkâl ve maslahatı ve gideceği mahalli göstererek anları dahi başka tahrîr ve izbâr ve’l-hâsil mevrû’ât ve mahsûlât ve kâffe-i zuhûrâtı sarîhan ve sahîhan derc ve tezkâr eylemesi[...]”, a.g.e., s.3.

⁹ Burada sözü edilen “gökyüzü olayları” içerisindeki konu, günümüzde uzaylılara ait olduğu düşünülen uçan daire, tanımlanamayan uçan obje(UFO) gibi olaylar ile benzerlikler göstermektedir.

bir sorun teşkil etmeyeceği nizamnamede bildirilmiştir.¹⁰ Ancak nizamnamede yer alan bu durum ile alakalı çelişki içerisinde olan bir jurnal kaydıyla Rumeli Jurnal Defterinde karşılaşılmıştır. Kayda göre İzladı kazasına bağlı Etrebolu derbendi denilen bir mevkiye köprüler yapılarak buradan gelip geçmekte olan kişilerin *mürûr ve 'ubûr* tezkireleri bölükbaşlarının maiyetinde bulunan kâtipler tarafından kaydedilmiş ve oluşturulan bu defterler iki haftada değil üç haftada bir İzladı kazası merkezinde bulunan jurnal kâtibine teslim edilmiştir.¹¹

Halkın hayrına ve menfaatine olarak, nizamnamenin men-i mürur ve tahrir-i nüfus ile ilişki içerisinde olup bu uygulamayı sağlaması adına her mahallin imamına, esnaf ve hancılar kethüdasına, kiracı-başlıklarına sorumluluklar yüklenmektedir. Şöyle ki imam ve muhtar buldukları mahaldeki ölen ve doğan kişileri, hancılar kethüdası ve kiracı-başlıklar mahallerine gelen ve gidenleri sorumlu oldukları jurnal memurlarına kaydettirmeliydiler.¹²

Osmanlı Devleti'nde hızla yaşanan bir değişim sürecinde hemen hemen her kesime karşı bilgiler veren bu teşkilat yapısında kimi zaman jurnal kayıtlarının tutumunda aksaklıklar yaşandığı görülmektedir. Defterde bu duruma sebebiyet veren sorun ile Meis ceziresinde karşılaşılmaktadır. Adada baş gösteren veba hastalığından dolayı ahalinin dağlara kaçmasına binaen jurnal kâtibi bir aylık jurnallerin tutulamadığını belirtmiştir. Ancak hastalığın ortadan kalkmasıyla beraber ahali yerlerine dönmüş ve bu sayede adanın tekrardan sağlıklı bir şekilde jurnal kayıtlarının tutulmaya başlandığı Rumeli Jurnal Defterinde belirtilmiştir.¹³

Yukarıda bahsedildiği üzere Jurnal teşkilatının tutmuş olduğu kayıtlar, tarihçiler için çalışmalarında birçok konuda kaynak oluşturabilecek niteliktedir. Ancak diğer arşiv kayıtlarına göre pek fazla şanslı olmayan jurnal defterleri vermiş olduğu bilgi türleri

---

¹⁰ “[...]makarr-ı vali olan mahalle kırk elli sâ’at mesâfede bir kazâsı olarak işbu kazânın curnali haftadan haftaya sancâk başı olan kazâyâ irsâl olunamayubda aralıkda iki hafta birleştirilmek vukû’bulur ise mücerred bu’d-ı mesâfede olmasından neş’et ideceği cihetle be’is olmayacağından o misillü kazâlar hakkında ba’zen izhâr-ı müsâ’ade olunması beyândan müstağni olduğu”, a.g.e., s.3.

¹¹ A_}d. 03247, Kod: [e.1], s.17. Bundan sonra, nizamname ve diğer kısımlar hariç olmak üzere jurnal kayıtları dipnotlarda, incelenmekte olunan defterin fon numarası belirtilmeyerek, tarafımızdan her bir jurnale verilen kod numaraları ve transkripsiyonda yer alan sayfa sayıları gösterilecektir.

¹² Yunus Emre Çakır, “*Tarih Kaynağı Olarak Jurnal Defterleri ve Çankırı Jurnal Defterlerinin Değerlendirilmesi*”, Çankırı Karatekin Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çankırı 2017, s.23.

¹³ Kod: [c.25], s.14

bakımından Osmanlı'nın gündelik hayatına dair birçok bilgiyi içerisinde barındırmaktadır. Bunun yanı sıra bir bölge hakkında birçok konuyu muhtevasında barındırması o bölge hakkında çalışma yapan araştırmacılara çok yönlü bir bakış açısı katabilmektedir.

Yayınlanan ilk jurnal defteri 1998 yılında “*Kastamonu Jurnal Defteri 1252-1253 / 1836-1837*” adlı eserdir.¹⁴ Bu çalışmayı müteakiben 2006 yılında yine aynı yayıncı tarafından yayınlanan “*Kastamonu Jurnal Defteri II (1254-1255 / 1838-1839)*” adlı eser takip etmektedir.¹⁵ Bu çalışmalar ilk olması açısından özel bir öneme sahiptir. Fakat her iki eser de analitik ve eleştirel yaklaşımlar olmaksızın yalnızca transkripsiyon çalışmasıdır. Jurnal Defterlerini, Jurnal Teşkilatı düzeyinde inceleyen ilk eser ise Mehmet Zahit Yıldırım'ın “*Osmanlı Devleti'nde Jurnal Teşkilatı*” isimli eserdir.¹⁶ Yıldırım, eserinde jurnal kâtiplerine ait maaş defterlerinden de istifade etmiştir. Fakat çalışmanın esas ağırlık noktası, Kâmil Kepeci fonunda yer alan iki adet Anadolu ve bir adet Rumeli Jurnal Hülâsa defteridir. Çalışmamızda, Yıldırım'ın eserinde istifade edilmiştir. Fakat Yıldırım'ın, bir yüksek lisans tezi olarak hazırlamış olduğumuz bu çalışmada ele alınan defteri görmemiştir. Bunun muhtemel nedeni çalışmamızda kullanılan defterin farklı bir fonda bulunması olmalıdır. Ayrıca defterin, henüz Yıldırım'ın çalışmasını gerçekleştirdiği dönemde tasnif edilerek kataloğa girmemiş olması da muhtemeldir. Konu hakkında Yıldırım'ın diğer çalışmaları ise şunlardır: “*1835 Tarihli Jurnal Defterine Göre Karahisâr-ı Sâhib'in Ekonomik Hayatından Bir Kesit*” adlı makale¹⁷. “*Jurnal Defterlerinde Trabzon*”¹⁸ ve “*Jurnal Defterlerinde Bozok*”¹⁹ adlı tebliğler ile “*Jurnal Defterleri ve Jurnal Defterlerinde Menteşe Sancağı*” adlı çalışmalarıdır.²⁰

¹⁴ *Kastamonu Jurnal Defteri (1252-1253/1836-1837) <Metin ve Tıpkıbasım>*, Aldulkerim Abdulkadiroğlu, İ. Hakkı Aksoyak, Necip Fazıl Duru (Haz.), TC Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara 1998.

¹⁵ *Kastamonu Jurnal Defteri II (1254-1255/1838-1839) <Metin ve Tıpkıbasım>*, İ. Hakkı Aksoyak (Haz.), TC Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara 2006.

¹⁶ Mehmet Zahit Yıldırım, *Osmanlı Devleti'nde Jurnal Teşkilatı (1835-1860)*, Aky Yayıncılık, Uşak 2012.

¹⁷ Mehmet Zahit Yıldırım, “1835 Tarihli Jurnal Defterine Göre Karahisar-ı Sahib'in Ekonomik Hayatından Bir Kesit”, *Türk-İslam Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi*, cilt: VI, sayı:11, ss. 97-120.

¹⁸ Mehmet Zahit Yıldırım, “Jurnal Defterlerinde Trabzon”, *I. Uluslararası Geçmişten Günümüze Trabzon'da Dini Hayat Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, cilt: 2, s.782.

Konuya özgün bir çalışma olarak değer katan bir başka araştırma ise Yunus Emre Çakır tarafından hazırlanmış olan “*Tarih Kaynağı Olarak Jurnal Defterleri ve Çankırı Jurnal Defterlerinin Değerlendirilmesi*” adlı yüksek lisans tezidir.²¹ Bu çalışmada Çakır, II. Mahmud dönemi Osmanlı merkezi otoritesinin taşrada hissettirilme çabalarına değinerek, bu çaba içerisinde Jurnal teşkilatının önemine dikkat çekmektedir. Çakır, bu çalışmada jurnal defterlerinin bir tarih kaynağı olarak nasıl kullanılabileceğine ve ‘jurnal defteri nedir’, ‘nasıl bir kaygının ürünüdür’ sorularına cevap aramıştır. Jurnal defterleri konusunda kendinden önceki çalışmaları eleştirel bir süzgeçten geçirerek konu hakkında bazı yanlışları düzeltmiştir.²² Mürur tezkeresi uygulamasının jurnal defterleri ile olan doğrudan bağlantısı ve Devlet Arşivleri tarafından yayınlanmış olan Kastamonu Jurnal Defterlerinin jurnal kâtibinin şahsına ait notları olduğu tespiti bunlardan bazılarıdır.²³

---

¹⁹ Mehmet Zahit Yıldırım, “Jurnal Defterlerinde Bozok”, *I. Uluslararası Bozok Sempozyumu 05-07 Mayıs 2016 Bildirileri Kitabı*, cilt: 1, Kadir Özköse (Ed.), Bozok Üniversite Yayınları, Yozgat 2016, ss. 562-570.

²⁰ Mehmet Zahit Yıldırım, “Jurnal Defterleri ve Jurnal Defterlerinde Mentеше Sancağı”, *OTAM*, 43 /Bahar 2018, ss.319-336

²¹ Yunus Emre Çakır, “*Tarih Kaynağı Olarak Jurnal Defterleri ve Çankırı Jurnal Defterlerinin Değerlendirilmesi*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çankırı 2017.

²² Ahmet Özcan, “Giriş Bölümü”, *Halil İncalcık Armağanı- IV*, Ed. Ahmet Özcan, Doğu Batı Yayınları, Ankara 1. Baskı, Aralık 2017, s.9.

²³ Yunus Emre Çakır, “Modern Devletin Gözetleme Pratiği Olarak Jurnal ve Yakınçağ Tarihi Kaynağı Olarak Jurnal Defteri”, *Halil İncalcık Armağanı IV*, Ed. Ahmet Özcan, Doğu Batı Yayınları, Ankara 1. Baskı, Aralık 2017, ss. 343-380.

BÖLÜM 1

A.} d. 3247 NUMARALI RUMELİ JURNAL DEFTERİNİN TANITIMI VE DEĞERLENDİRİLMESİ

1.1. Defterin Tanıtımı

Çalışmanın temel kaynağı olan Rumeli Jurnal Defteri Başbakanlık Devlet Arşivi Genel Müdürlüğü'nden A_}d_03247 fon kodu ile dijital veri olarak temin edilmiştir. Defter öncelikli olarak transkripsiyon edilmiştir. Bu işlem esnasında ayın harfi (‘) ve Arapça-Farsça kökenli uzatma harfleri (^) ile hemzeler ise (‘) işaretleri ile gösterilmiş, bunun dışında metnin diline her türlü müdahaleden kaçınılmaya çalışılmıştır.

Bununla beraber transkripsiyon esnasında bazı köy, belde gibi küçük yerleşim yerlerine ait isimlerin okunmasında sıkıntılarla karşılaşmıştır. Olabildiğince aslına uygun olarak okunmaya çalışılan yer adlarından bazıları tahmin edilerek belirtilmeye çalışılmıştır. Aynı şekilde bu duruma kelimelerde de rastlanılarak tahmin edildiği şekilde yazılmaya çalışılmış ve sonlarına (?) getirilmiştir. Defterde okunamayan yerler (...) işareti ile belirtilmektedir.

Değerlendirme ve transkripsiyon esnasında bazı kelimelerin anlamları Ferit Devellioğlu'nun “Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat” ve Şemsettin Sami'nin “Kamûs-ı Türkî” adlı eserinden faydalanılarak dipnot edilmiştir.²⁴ Çalışmada üstüste birçok kelimenin anlamı verildiğinden dolayı zikredilen kaynakların künyesi bundan sonraki aşamalarda dipnotlarda belirtilmeyecektir. Aynı zamanda kelimelerin yazım şekillerinde de genel itibari ile adı geçen sözlüklere bağlı kalınmaya çalışılmıştır. Defterde bulunan yer adlarının birçoğu Tahir Sezen'in “Osmanlı Yer Adları”²⁵ sözlüğünden faydalanılmıştır. Kelimeler gibi verilen yer adaları da aynı şekilde dipnotlarda belirtilirken kaynağı belirtilmeyecektir.

²⁴ Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca Türkçe Lûgat*, 30. Baskı, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara 2013; Şemsettin Sami, *Kamûs-ı Türkî*, İkdam Matbaası, Dersaadet 1317.

²⁵ Tahir Sezen, *Osmanlı Yer Adları*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Yayın No: 26, Ankara 2017.

Rumeli Jurnal Defterinde, altı pozu müsvedde, iki pozu kapak olmak üzere toplamda 54 adet poz bulunmaktadır. Bu pozlarda sayfa numarası bulunmadığından defterin sayfa numaraları tarafımızdan numaralandırılmıştır. Defterin ilk pozu ve 48. pozu kapaktan meydana gelmektedir. Bu kapakların ilkinde *Defter-i Jurna-il Rumili (A 3247)* fon kodu yazmakta olup, diğerinde herhangi bir şey yazmamaktadır. Altı adet müsvedde pozun ise çevirisi yapılmamıştır. Defterde 2. pozun ilk sayfası, 34. ve 46. pozların ikinci sayfaları boş bulunmaktadır.

Yine defterde yer alan jurnallerin birbirlerinden ayırt edilebilmesini kolaylaştırmak adına, her bir jurnal kaydı tarafımızdan numaralandırılarak kodlandırılmıştır. Örneğin:

[l.7]

*Rodos Cezîresinin iç kal'ası derûnunda olan kârgîr Tobhâneye iki tabur
'asker ikâmesine elvirir bir bâb kışlâk-ı 'âlî inşâsına mübâşeret olduğı²⁶*

Ayrıca bu kodlamada (j) harfi hariç olmak üzere hiçbir noktalı harf kullanılmamıştır.

Toplam 419 adet jurnal kaydının bulunmuş olduğu bu çalışmada, olayların aktarıldığı jurnal kayıtları verilmeden önce jurnallerin gerçekleşmiş olduğu yerlerin adları verilmiştir (Tablo:3). Örneğin:

[b]

*İnöz ve Keşan ve Şarköyi ve Kavala ve Pravişte ve Tırnova ve
Hacıoğlıbazarı ve Balçık ve Yenişehir-i Fenar ve Pravadi ve Kozluca ve
Firecik Kazâlarıyla Limni ve Bozcaada Cezîrelerinden takdîm kılınan
jurnal evrâkının hülâsasıdır.*

Fi Gurre-i Ra sene [12]51 [27 Haziran 1835]²⁷

Bu bilginin ardından gelen jurnal kayıtları, [b.1], [b.2], [b.3] ... , [b.35], şeklinde sıralanmıştır. Son jurnal kaydında ise, ilk jurnal kaydında isimleri belirtilen

---

²⁶ Kod: [l.7], s.42

²⁷ Kod: [b], s.7.

kazaların; Müslüman, Gayrimüslim ve Yahudilere ait olan doğum ve ölüm sayıları verilmiştir (Tablo:1).

Ayrıca defterde ilk jurnal kaydının hülâsa tarihi Fi 17 M sene [12]51 [15 Mayıs 1835], son jurnal kaydının hülâsa tarihi Fi 23 Z Sene [12]54 [9 Mart 1839]'dur.

Defterin 2. pozunun 2. sayfasında, *Başmuhâsebeden vürûd iden 'ilm ü haberin sûretidir* şeklinde başlayan yazı, 3. sayfaya kadar devam etmiştir. 3. sayfadan itibaren Rumeli Jurnal Defterinde yer alan jurnal nizamnamesi ve jurnal teşkilatına ait bilgiler, *Bismihi Subhânehü ve Te'âlâ Hâzâ Defter-i Jurnal Memâlik-i Rumili der-zamân-ı sadr-ı sudûrü'l-vüzera Hazreti Mehmed Emin Rauf Paşa yesser' Allâhü Te'âlâ mâ-yurîdü ve mâ-yeşâ fî eyyâni Reîsü'l Küttâb me'âlî-nisâb Mehmed Akif Efendi nâle mâ-yetemennâhü el-vâki' Fi 17 M sene 1251 [15 Mayıs 1835]*²⁸ şeklinde başlayarak 5. sayfanın bir kısmına kadar devam etmiştir. *Anadolu Jurnal Defteri* de aynı şekilde bu ibareyle başlamakta olup,²⁹ yalnızca Anadolu ibaresinin yerine Rumeli ibaresinin geldiği görülmüştür.

Ayrıca Rumeli Jurnal Defterinin içerisinde, [a]...[a.7] kodları ile Anadolu Jurnal Defterine ait jurnal kayıtları bulunmaktadır. Fakat bu jurnal kayıtları da ayırt edilmeksizin defterde yer alan diğer jurnal kayıtlarıyla bir tutularak değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Transkripsiyonun 65. sayfasının sonuna kadar devam eden jurnal kayıtları, bu sayfada yer alan [cc.7] kodlu jurnal kaydı ile son bularak, 67.sayfa itibarı ile devam eden bilgiler, jurnal kâtiplerinin ölüm, tayin, azl edilmeleri ve maaşları gibi konuları içermektedir. Örneğin:

Fevt-i şüd

Bir sûreti

Bundan akdem şerf-rîz sudûr olan hükm-i şerîf mücebince Ahyolu Kazâsına yüz elli guruş ma'âş ile jurnal kâtibi nâsb olan Arnabud-zâde Ahmed'in vefatı cihetiyle yerine yine ol-mikdâr ma'âş ile dârende-i

²⁸ A_]d. 03247, s.3.

²⁹ Mehmet Zahit Yıldırım, *Osmanlı Devleti'nde Jurnal Teşkilatı (1835-1860)*, Aky Yayıncılık, Uşak 2012, s.13.

hük-m-i şerîf Mehmed veled-i İbrahim zîde kadruhû cümle ma‘rifetiyle intihâb ve ta‘yîn olunduğı mahallinden inhâ kılınarak Fi 23 Za sene [12]52 [8 Temmuz 1836] tarihinde hük-m-i şerîfi yazılmışdır³⁰

Ayrıca 67. sayfadan itibaren jurnal kâtipleri hakkında verilen bu bilgiler transkripsiyon edilerek değerlendirmeye alınmamıştır.

1.2.Demografik Yapı

Daha önce defterde yer alan jurnal kodlarının tarafımızca ne amaç ile verilmiş olduğu belirtilmiştir. Sıralı harflerin son kodu, ilk kodunda belirtilmiş olan kazalara ait Yahudi, Reaya³¹ ve Müslüman Osmanlı halkının doğum ve ölüm sayılarını vermektedir. Bu verilen sayılardan da anlaşılacağı üzere jurnal kâtiplerinin ayrıca bulunmuş oldukları bölgelerdeki doğum ve ölüm olaylarını da takip ederek defterlere kayıt ettikleri bilgisine ulaşılmaktadır. Örneğin: “Bâlâda mezkûr kazâlarda, olan (Mütevellid-İslâm: 396, Müteveffâ-233/ Mütevellid-Re‘âyâ-644, Hâlik-300)”³² gibi ifade edilmektedir. Ayrıca verilen sayılar tek bir kazayı değil, özetleme tarihiyle birlikte verilen kazaların tümünü kapsamaktadır. Örneğin: “İnoz ve Keşan ve Şarköyi ve Kavala³³ ve Pravişte ve Tırnova ve Hacıoğlibazarı ve Balçık ve Yenişehir-i Fenar ve Pravadi ve Kozluca³⁴ ve Firecik³⁵ Kazâlarıyla Limni ve Bozcaada cezîrelerinden takdîm kılınan jurnal evrâkının hülâsasıdır Fi Gurre-i Ra sene [12]51” şeklinde ifade edilmiştir.

Verilen kazaların ölüm ve doğum sayıları hepsine ait olarak toplam verildiği için sadece bir kazaya ait ne kadar doğum veya ne kadar ölüm olmuş olduğu tespit edilememektedir. Ayrıca verilen sayılarda ölüm ve doğumlar cinsiyete göre sınıflandırılmamaktadır. Bu şekilde defter incelediğinde aşağıdaki tablo ile karşılaşılmaktadır.

³⁰ A_}d. 03247, s.77.

³¹ Klasik dönem Osmanlısında “reâyâ ve berâyâ” gibi ifadeler, vergi veren halk anlamına gelmekteyken, Tanzimat öncesinde gayrimüslim Osmanlı tebaası anlamını ifade etmekteydi. Bakınız: Mehmet Öz, “Reâyâ”, *TDVİA*, cilt: 34, ss. 490-493.

³² Kod: [h.23], s.33.

³³ Kavala(Kavalla) kazası: Yunanistan(1919). s.292.

³⁴ Kozluca kazası: Varna-Bulgaristan(1908). s.324.

³⁵ Firecik kazası: Nahiye-Merkez-Dedeğaç-Yunanistan(1919). s.183.

Tablo 1.1: Doğum ve ölüm sayıları

Yer Adlarını belirten Kodlar	İslâm		Re'âyâ		Yahûdi	
	Mütevellid	Müteveffa	Mütevellid	Hâlik	Mütevellid	Hâlik
a. 7	13	14	-	-	-	-
b. 35	51	21	24	9	-	-
c. 26	34	33	36	42	16	15
d. 24	20	12	6	7	9	-
e.25	26	13	82	46	-	-
f.31	134	71	341	113	34	15
g. 24	165	141	300	174	25	7
h. 23	396	233	644	300	-	-
i. 19	552	380	725	404	-	-
j. 24	539	463	832	377	-	-
k. 24	239	113	408	210	-	-
l. 22	450	800	60	1303	-	-
m. 20	2530	5950	3900	8043	-	-
n. 13	1725	2020	2341	5038	-	-
o. 14	2840	4900	5682	8040	-	-
p. 15	1358	1400	2119	2203	-	-
r. 10	1560	3301	2070	9965	-	-
s. 10	1340	2180	2421	3040	-	-
t. 8	1231	1450	186	358	-	-
u. 9	1424	10864	1072	2127	-	-
v. 11	453	1460	1194	2004	-	-
y. 8	557	5326	842	3042	-	-
z. 10	812	2430	817	2168	-	-
aa. 9	1425	491	783	850	-	-
bb. 7	-	-	-	-	-	-
cc. 7	1902	1329	1304	1833	-	-
Tüm Kazalar	21,776	45,395	34,189	51,696	84	37

Defterde bu konuda yer alan ilk kayıt, a.7 numaralı jurnal kodudur. Bu kayıt, Bolu sancağı ile kazalarına ait doğum ve ölüm sayılarının toplamını içermektedir.³⁶ Defterde ölüm ve doğum sayıları hakkında bilgi vermekte olan en son ki jurnal kodu cc.7 'dir. Tabloda doğum ve ölüm hakkında bu şekilde toplam yirmi altı adet kodlandırılmış jurnal kaydı bulunmaktadır. Bu kayıtlardan sadece bb.7 numaralı jurnal kodunda gerek Müslüman, gerekse Reaya ve Yahudi milletinin doğum ve ölümüne dair herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Tabloda verilen sayıların toplamı incelendiğinde, ölüm oranları doğum oranlarının yaklaşık iki katına yakın bir şekilde

³⁶ Mehmet Zahit Yıldırım, *Osmanlı Devleti'nde Jurnal Teşkilatı*, AKY Yayınları, Uşak 2012, s.188.

karşımıza çıkmaktadır. Sadece bu durum Yahudi milletinde tersi olarak görülmüş ve doğum oranı ölüm oranının iki katından daha fazlası olarak jurnal defterine yansımıştır. Müslümanlarda en yüksek doğumun görüldüğü kod, 2840 kişi ile o.14'tür. Reayada ise 5682 kişi ile yine aynı numaralı jurnal kodudur. İslam'da ölümün en yüksek olduğu jurnal kodu 10864 kişi ile u.9, Reayada en fazla ölümün olduğu jurnal kodu ise 9965 kişi ile r.10'dur. Yahudiler de ise en fazla doğum 34 kişi ile f.31 de, en fazla ölüm ise 15'er kişi ile ayrı ayrı numaralandırılmış f.31 ve c.26 kodlu jurnallerdedir. Müslüman ve Reayanın doğum verilerinin en fazla olduğu jurnallerin aynı olması dikkat çekmektedir. Yahudilerin toplam dört adet jurnalde ölüm ve doğum sayılarının verilmesi Yahudi milletinin Rumeli'de Müslüman ve Reayaya kıyasla daha az bir nüfusa sahip olduğunu göstermektedir. Bu durum doğum ve ölüm oranlarına bakıldığında da göze çarpmaktadır.

Yine deftere bakıldığında ölüm ve doğum sayılarının dini inançlara göre sınıflandırılmış olduğu görülmektedir. Müslümanlar için ölüm, *Müteveffâ*, Müslüman olmayanlar için ölüm, *Hâlik* olarak belirtilmektedir. Aynı zamanda bu tablodan, Müslümanlar ile Müslüman olmayanların bir arada yaşadıklarının neticesine de ulaşılabilmektedir.

1.3. İhtidâ ve İrtidâd Hareketlerinin Jurnallere Yansımaları

Avrupa topraklarında yaşamakta olan Osmanlı nüfusunun büyük bir çoğunluğunu Hristiyanlar oluşturmaktadır.³⁷ Şüphesiz yıllarca Osmanlı himayesinde yaşamış Rumeli halkı birbirlerinden başta dil, din ve kültür olmak üzere birçok farklı alanlarda etkilenmişlerdir. Sultan II. Mahmud'un döneminde de bu etkileşimlere rastlamak mümkündür. Özellikle farklı dinlere mensup insanlar, etkileşimin bir neticesi olarak dinlerinde dahi değişiklikler yapmaktadırlar. Bu değişikliklerde, İslam dışındaki herhangi bir dinden veya inançsızlıktan Müslüman olma durumuna "ihtidâ"³⁸, bu durumu gerçekleştiren kişiye ise "mühtedi"³⁹ denilmektedir.

İhtida etmek isteyen kişi mahkemeye başvurarak Müslüman olmak istediğini herkesç

³⁷ Mark Mozower, *Bizans'ın Çöküşünden Günümüze Balkanlar*, (Çev. Ayşe Ozil), Alfa Tarih Yayınları, II. Baskı, İstanbul 2017, s.92.

³⁸ İhtidâ: İslamiyeti kabul etme, doğru yola girme.

³⁹ Mühtedi: İhtida eden, hidâyete erişen, İslam dinini kabul eden kimse.

e kabul edilebilir delil ve şahitlere dayandırıp beyan etmektedir. Kadı, bu isteğin baskı altında olmadığını teyit ettikten sonra, kişinin yaşının karar alma ehliyetine mani olmadığını gözeterek, başvuru yapan kimseye İslam'ı tebliğ etmektedir. Bu uygulamaların ardından kadı, şer 'iyye sicillerine ihtida olayını tarihi ile birlikte kaydetmektedir.⁴⁰ İhtida edenlerle ilgili jurnal kayıtları, farklı yerlerdeki jurnal kâtipleri tarafından mahkeme kayıtlarından alınıp, merkeze bildirilmek üzere jurnal defterlerine kaydedilirdi.⁴¹ Rumeli Jurnal Defterinde de Müslüman olmak isteyen kişilerin mahkemelere başvuru yapmış olduğu görülmektedir. Örneğin: *Rusya Memâlikinden Seratak(?) Sancağında Fenabufka(?) şehri mütemekkinlerinden Vasil nâm müstemîn Tırnova Kazâsı mahkemesine bi'l-vürûd şeref-i İslâm ile müşerref olmak aksâ-yı emeli olduğunu beyân ve inbâ kendusune Mehmed ismi tesmiyesini istid'â' itmekle telkîn-i din-i mübîn olunarak elbise-i İslâmiye iksâ birle kazâ-i mezkûr voyvodası dairesinde kullanılmakta ve bunu müte'âkib Silistre Kazâsı mütemekkinlerinden Todori nâm Bulgar kezâlik müteşerref şeref-i İslâm ve Hüseyin ismiyle benâm olarak bu dahi mahkemede istihdâm olunmakta idiği*⁴²

Jurnal kaydında görüldüğü üzere, Vasil adındaki bir kimsenin, Tırnova kazası mahkemesine başvurarak Müslüman olduğu ve kendisine İslam'a uygun elbiseler giydirilip, Mehmet isminin verildiği ve voyvoda dairesinde çalıştırılmak üzere bir işe yerleştirildiği anlaşılmaktadır. Ayrıca aynı jurnal kaydında, Silistre kazasına yerleşmiş olan Todori adındaki bir Bulgar'ın, yine aynı şekilde Müslüman olduğu ve Hüseyin ismini alarak mahkemede istihdam edildiği görülmektedir. Yine başka bir jurnal kaydında, Avusturya Devleti'nden bir ecnebinin Tırnova kazası mahkemesine gelerek, Müslüman olduğu ve ardından voyvoda dairesinde işe sokulduğu tespit edilmektedir.⁴³ Yukarıda aktarılmış olunan jurnal kayıtlarından görüldüğü üzere, Müslüman olmuş kişilerin hepsi mahkeme veya voyvoda dairelerinde istihdam edilmişlerdir. Bu durumda Müslüman olan kimselere ayrıca özen gösterildiği ve geçimini sağlamak üzere kendilerine iş imkânları sağlandığı görülmektedir.

⁴⁰ Mehmet Zahit Yıldırım, *Osmanlı Devleti'nde Jurnal Teşkilatı*, AKY Yayınları, Uşak 2012, ss. 154-156.

⁴¹ a.g.e., s.156.

⁴² Kod: [b.14], s.8.

⁴³ "Nemçe Devletine tâbi' Halence şehri sükkânından Francacık nâm müste'men Tırnova Kazâsına bi'l-vürûd mahkemede şeref-i İslâm ile müşerref olub Ali esâmî tesmiye birle el-hâleti hâzihu Voyvoda dairesinde idâme itmekde oldığı". Kod: [b.17], s.9

11 Mayıs 1837 tarihinde özetlenmiş olan başka bir jurnal kaydında, Şarköy kazasına bağlı Huruh köyünde bir rahibin *bi-Hidayeti'l-lâhi Teâlâ* İslam dinini tercih ederek Molla Yusuf ismini almış olduğu belirtilmektedir. Molla Yusuf'un bu durumu İstanbul'a bildirmek üzere yola çıktığında, Tekfurdağı⁴⁴ kazasında bir gece konakladığı ve burada voyvoda, hâkim ve müftü tarafından kendisine ikramlarda bulunularak gönlünün hoş tutulmaya çalışıldığı bilgisi aktarılmıştır.⁴⁵ Bu jurnal kaydı az rastlanır bir şekilde başka bir dinin temsilcisinin Müslümanlığı kabul etmesi açısından enteresandır. Her ne kadar bir takım Batılı tarihçiler Osmanlı'nın Hristiyan halkını zorla İslamlaştırdığını⁴⁶ iddia etse de bir rahibin Müslümanlığı kabul etmesi, Batı'nın Osmanlı Devleti'ne karşı yanlış olan bu tutumuna azda olsa bir cevap niteliği taşımaktadır. Yine aynı şekilde Gümülcine⁴⁷ kazası metropoliti başpapaz Tarandefil adındaki bir rahip ile Menlik⁴⁸ ve Osmanbazarı kazası mütemekkinlerinden altı nefer *zimmî* ve Selanik'in Ayasofya mahallesinde ikamet etmekte olan bir nefer Yahudi, Müslümanlığı tercih ederek İslamiyet'e uygun birer isim almışlardır.⁴⁹

Bazı ihtidaların ardından, Müslüman olan kişilerin evlilik akdi gerçekleştirdikleri anlaşılmaktadır. c.24 numarası ile kodlanmış olan jurnal kaydı, bu duruma güzel bir örnek teşkil etmektedir. Rodos Adası'nın Basdiye(?) karyesinde ikamet etmekte olan Marya adındaki bir Hristiyan kız, Müslüman olarak Aîşe ismini almış ve Kandilli köyünde ikamet eden Mustafa adındaki bir kişi ile evlenmiş olduğu bildirilmiştir.⁵⁰ Yine Tırnova kazasının Ulufeciler köyünden Sona adındaki bir Hristiyan'ın kız, İslam dinini tercih ederek, Fatma ismini almış ve yine aynı köyden Daloğlu Ahmet ile evlenmiştir.⁵¹ Görüldüğü üzere Osmanlı Devleti'nde farklı dinlere mensup

⁴⁴ Tekfurdağı kazası: Vilayet-Tekirdağ(1924). s.484, Yabancı dillerde “Rodosto” dur. Türkler Rodosçuk demiştir. s.623

⁴⁵ “Şarköy Kazâsı kurâsında Havra Karyesinde mütemekkin bir nefer râhib bi-Hidayeti'l-lâhi Te'âlâ dâhil-i şâh-râh fevs-penâh-ı İslâm ve Molla Yusuf ismiyle müsemma ve benâm olarak ba-ilâm şer'i Dersa'âdete gelür iken Tekfurdağı kasabasında beytütetle voyvoda ve hâkim ve müfti ve vücûh-ı memleket taraflarından hakkında icrâ-yı merâsim mihmân-nüvâzî ve hürmet ve li-ecl'l-i'âne birâz harçlık dahi i'tâsıyla tatyîb bi'l-husûsına dikkat olunmuş olduğu.” Kod:[o.5], s.50.

⁴⁶ Fahir Armaoğlu, *Türk Siyasi Tarihi*, Kronik Kitap, İstanbul 2017, s. 22.

⁴⁷ Gümülcine kazası: Yuanistan(1919). s.208.

⁴⁸ Menlik kazası: Köstendil-Rumeli Eyaleti(1486-1699), Siroz-Selanik Eyaleti(1855-1912). s.544

⁴⁹ Kod: [y.7], s.60.

⁵⁰ “Cezîre-i mezbûrede Basdiye(?) Karyesinde mütemekkin Marya nasrâniye şeref-i İslâm ile müşerref olarak 'Aîşe ismi tesmiye ile Kandilli Karyesi sâkinlerinden Mustafa nâm kimesneye tezvîc olunmuş idüğü”. Kod: [c.24], s.14

⁵¹Kod: f.15, s.23.

insanlar bir arada yaşamının yanında, bu yaşayış ile beraber evlilik bağları oluşturmuşlardır.

Rumeli Jurnal Defterinde yer alan jurnal kayıtlarında bazen bir kişinin, bazen ise farklı zamanlarda birden fazla kişinin İslam dinini tercih etmiş olduğu görülmektedir. Mesela 21 Ocak 1838 tarihinde hülasa edilmiş olan jurnal kaydında, Maçin kazası⁵² sakinlerinden bir kişinin Müslüman olup İslam'a uygun isim aldığı belirtilmektedir.⁵³Başka bir jurnal kaydında ise, Kıbrıs Adası'nın kaza, kasaba, nahiye ve köylerinde birçok Hristiyan'ın *bi-Hidâyeti'l-lâhi Te'âlâ* İslam dinini kabul etmiş olduğu ve Müslümanlığa uygun isimler almış oldukları kaydedilmiştir.⁵⁴

Yukarıda zikredildiği üzere bir kişinin mahkemede Müslüman olma anında kadı tarafından aranan koşullarından biriside kişinin yaşının karar alabilme ehliyetine mani olmadığına dair bir engelinin bulunmaması idi. Ancak incelenen defterde yaş belirtme de çocuk diye tabir edilen bir kişinin Müslüman oluşu belirtilmektedir. Kayıt, "Edirne Kazâsında Derûnhisâr Mahallesiinde Todori nâm çocuk şeref-i İslâm ile müşerref olduğu"⁵⁵ şeklindedir. Fakat bu kayıtda ihtida durumunun mahkeme önünde gerçekleştiğine dair herhangi bir bilgiye rastlanılmamaktadır. Bu kayda göre ihtida eden kişinin yaşı, karar alabilme yetisinin altında olduğu varsayıldığında, ihtida hareketinin mahkeme kuralları ile örtüşmediği görülmektedir. Buradan da anlaşıldığı üzere jurnallerin bazıları mahkeme kayıtlarından alınmış olsa da hepsinin mahkeme kayıtlarından temin edilmediği ve jurnal kâtibinin bizzat kendisinin de ihtida kayıtları tutmuş olabileceği düşüncesi ağır basmaktadır.

İhtidâ hareketlerinde görülen yoğunluk ve ihtida eden mühtediye karşı gösterilen ilgi ve alaka adına 1.4 numaralı jurnal kaydı güzel bir örnek teşkil etmektedir. Jurnalde, Varna kazasına tabii Çukurova karyesi reayasından bir kişinin, *bi-Hidayeti'l-lâhi Te'âlâ* Müslüman olarak Mehmet Rüstem ismini almış olduğu ve Varna muhafızı

⁵² Maçin kazası: Silistre-Rumeli Eyaleti(1566-1652), Tulce-Silistre Eyaleti(1855-1864), Tulca-Tuna Vilayeti(1865-1878), Tulca-Romanya(1878). s.520

⁵³ Kod: [u.7], s.57.

⁵⁴ "Cezîre-i mezbûrede Girne Kazâsına tabî' Dikmo Karyesinde mütemekkin Çerfako(?) ve Siroz Kazâsı mütemekkinlerinden Avrâm ve Ustrumca Kasabasında simitçi esnâfından Gorgi ve Midye Nâhiyesi re'âyâsından diğer iki nefer zimmî ile Ustrumca'da Edti(?) Köyi mütemekkinlerinden bir Nasrâniyye bi-Hidâyeti'l-lâhi Te'âlâ dâhil-i daire-i şeref bâhire-i İslâm ve herbiri esâmî-i islâmiyeden münâsib isim tesmiyesiyle bekâm olmuş oldukları." Kod: [v.6], s.58

⁵⁵Kod: [e.8], s.19

paşa-yı müşarünileyh tarafından kendisine bir kat elbise ve fes giydirilerek latifeler edildiğinden bahsedilmektedir. Yine Tırnova kazasına tabii Viranova karyesi mütemekkinlerinden Yuvan isminde bir *zimmînin* oğlu Yunan askeri iken firar edip Yenişehir-i Fenara gelmiş ve Müslüman olmuştur. Yine Manastır kazası⁵⁶ mütemekkinlerinden bir *zimmî* çocuğu ve Hacıoğlubazarı kazasında bir kız ve Nevâhî-i Yanbolu kazasına tabii Fındıklı karyesi sakinlerinden Ahmed Ağa'nın bir nefer Bulgar çobanı da İslam'a uygun isimler alarak Müslüman olmuşlardır.⁵⁷

o.12 numaralı jurnal kaydında Nevâhî-i Yanbolu kazasının Sarıca köyünde çobanlık yapmakta olan Burdan(?) adındaki bir *zimmînin* kendi rızasıyla Müslüman olduğu ve hemen ertesi gün o bölgeden firar ettiği aktarılmaktadır.⁵⁸ Kayıtta kişinin firar etmesine sebebiyet veren neden belirtilmemiştir.

Bir başka jurnalde, Semadirek Adası mütemekkinlerinden beş nefer reaya Hicri 1821 senesinde meydana gelen ihtilal⁵⁹ esnasında Müslüman olarak Mehmet Ali, Ömer, Ahmet, Ali ve Hurşit isimlerini almış oldukları belirtilmektedir. Ayrıca bu kişilerin nüfus defterlerine Müslüman olarak kayıt oldukları jurnalde ifade edilmektedir.⁶⁰

Osmanlı Devleti'nde ihtida olayları kadar olmasa da irtidâd olaylarına rastlamakta mümkündür. Konu hakkında Rumeli Jurnal Defterinde bir adet jurnal kaydı tespit edilmektedir. m.17 kodu ile yukarıda bir kısmı zikredilen jurnal kaydında ada ruhbanın tahrikleriyle adı belirtilen beş kişinin aynı anda irtidâd ederek Müslümanlığı terk eyledikleri belirtilmektedir. Daha sonra voyvoda tarafından bu kişilerin kendilerine cizye kâğıdının da verilmiş olduğu aktarılmaktadır.⁶¹ Görüldüğü üzere Müslüman olunca nüfus defterine bu şekilde kaydedilmiş olan kimseler, tekrardan dini terk eylediklerinde hemen bu defterden çıkartılıp gayrimüslimlerin ödemiş olduğu vergiyle mükellef tutulmuşlardır.

⁵⁶ Manastır kazası: Manastır Vilayeti(23.06.1874). s.529

⁵⁷ Kod: [l.4], s.42.

⁵⁸ Kod: [o.12], s.51.

⁵⁹ 19.yy.da Balkan coğrafyasında meydana gelen ulusal isyanlar için bakınız: İhsan Saygılı, "Balkanlardaki Milliyetçilik Hareketlerinin Osmanlı Devleti'nin Dağılması Üzerindeki Etkileri", Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2007.

⁶⁰ Kod: [m.17], s.47.

⁶¹ Kod: [m.17], s.47.

1.4. Afetler

1.4.1. Kıtık

19. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin zirai üretim yöntemi henüz modern yöntemler ile tanışmamış olduğundan, iklim ve hava şartları tarımsal üretimi doğrudan etkilemektedir. Kuraklık, fazla yağmur, dolu vb. gibi hava muhalefetleri, zirai üretimi olumsuz yönde etkileyip verimliliği düşürebilmektedir. Bu durumlar ile alakalı düzenli bir kaydın olmaması veri olarak ayrıca ileriki yıllarda bir bilgi açıklığını meydana getirmektedir. Jurnal teşkilatı kayıt altına almış olduğu jurnaller ile bu aşamada önemli bir yer tutmaktadır.⁶²

19. yüzyılda görülen kıtlık olayları aynı zamanda ekonomiye de yakından ilgilendirmektedir. İncelenen defterde, bölgesel kıtlıklardan dolayı oluşan hububat boşluğuna bağlı olarak, kıtlık yaşanan bölgelerde hububat fiyatlarının artmış olduğu bilgisine de ulaşılmaktadır. Daha ileride bahsedilecek olan 'ekonomi' başlığı altında bu artışları önlemek adına yöneticilerin ne gibi faaliyetler ile tedbirler aldığını detaylı olarak değerlendirilecektir.

Yukarıda bahsi geçen hava olaylarına bağlı zirai üretimdeki düşüşün yanında, çekirgelerinde mahsule zarar vererek bir bölgede kıtlığa yol açabildiği ve bu durum ile mücadele edildiği de kayıtlardan anlaşılmaktadır. 28 Ağustos 1836 yılında hülasa edilen jurnal kaydında, Limni Adası'nın on sekiz mil uzağında yer alan Bozbaba Adası'nı üç beş yıldır çekirge sürüsünün istila ettiğinden bahsedilmektedir. Ekinleri telef eden bu çekirge yüzünden ada ahalisi, hayvanlarına yetmeyen yemi karşılamak üzere bazı hayvanlarını üç beş yüz keyl arpa almak üzere Limni Adası'na satmaya götürmüş oldukları belirtilmiştir.⁶³ Uzun yıllar adanın başına musallat olan çekirgelerin gerek tarımda, gerekse adada bulunan hayvan sayısında düşüşe sebep olduğu anlaşılmaktadır. Başka bir jurnal kaydı, çekirge istilasının ne derece halka bela olduğunu ve bunu önlemek adına nasıl bir tedbir alındığını göstermesi adına güzel bir örnek oluşturmaktadır. Rodos Adası'na bağlı Sılakoz köyüne, Ağliya(?) denen dağlardan gelen çekirge sürüsünün haberini alan ada muhafızı Şükrü Paşa,

---

⁶² Yıldırım, a.g.e., s.186.

⁶³ Kod: [k.21], s.41.

etraf köylerden insanlar toplayarak dağdan gelen çekirgenin üzerine sevk etmiş ve bu çekirge sürüsünü yok etmiştir.⁶⁴

Başka bir jurnal kaydında, İnöz kazasına bağlı bir köyün geliri kayıkçılık, balıkçılık ve çömlekçilikten sağlanmaktaydı. Senede sekiz bin keyl olan mahsulleri bu köye yetmediğinden ihtiyaçları olan mahsulü etrafındaki diğer kazalardan tedarik etmekteydiler. Fakat etraf kazalardaki hububat eksikliğinden dolayı buğdayın kilosu artarak halka zorluk çektirdiği anlaşılmaktadır. Artan fiyatların önüne geçmek adına, İnöz voyvodası Edirne'ye giderek beş yüz keyl buğday satın almış ve bu buğdayın büyük çoğunluğunu ekmekçi esnafına, kalan kısmını ise halka dağıtarak artan fiyatların önüne geçmeye çalışmıştır.⁶⁵ Ancak diğer kazalarda yaşanan kıtlığın sebebi jurnalde belirtilmemektedir. Ayrıca bu kayıttan Osmanlı devlet yönetiminin halka yük olan fiyatlara müdahale ettiği anlaşılmaktadır.

1.4.2. Doğa Olayları

Dolu, kar, yağmur, hortum, sel, fırtına ve şimşek gibi olaylara bağlı afetler bu başlık altında değerlendirilecektir. İncelenen dönemde farklı bölgelerde iklime bağlı birçok afet meydana gelmiştir. Bu afetlerde gerek insan ve hayvan ölümü, gerekse tarımsal mahsulatta telef oluşla birlikte ekonomik kayıplar yaşanmıştır. Ayrıca yine çeşitli bayındır yerler de yok olmuş veyahut hasar görmüştür.

Hülasa edilen bir jurnal kaydında şiddetli kış münasebetiyle Tırnova dağlarından inen kar sularının Tırnova kasabasından geçmekte olan Bandora adlı nehre karışmış olduğu ve bu sebepten dolayı nehrin taşarak üzerinde bulunan birçok değirmeni harap eylediği anlaşılmaktadır. Bundan başka yine şehrin orta kasabasinda bulunan büyük köprünün yüksekliğine kadar çıkan nehir suları, taşarak civarda bulunan bir medresenin beş odasını yıkış ve bu odalarda uyuyan iki talebeyi yataklarıyla birlikte götürmüştür. Ancak iki talebe de bu felaketten sağ salim kurtulmuştur. Ayrıca bu jurnalde, böylesine bir taşkınlığın elli ila altmış yıldan buyana görülmediği bilgisi de kaydedilmiştir. Jurnal kaydında ölüme dair herhangi bir bilgiyle karşılaşılmamış

---

⁶⁴ Kod: [c.23], s.14.

⁶⁵ Kod: [b.2], s.7.

olup, taşkından dolayı önemli bir maddi hasar olduğu görülmüştür.⁶⁶ Bu tarz bilgiler yerel tarih araştırması yapanlar için önemli derecede kaynak niteliği oluşturmaktadır.

Defterde, dolu yağmasıyla alakalı felaketler, afetler içerisinde en çok rastlanılanlar arasında yer almaktadır. 17 Mayıs 1835 tarihinde özetlenen jurnalde, Yenişehir-i Fenar kazasına tabii Sahra nahiyesinde *bi-Hikmeti 'l-lâhi Te'âlâ* meydana gelen dolu yağmasıyla bazı çiftliklerde ekinler mahvolmuş ve ayrıca binek hayvanları ile kuşların dahi telef olduğu bilgisi kaydedilmiştir.⁶⁷ 21 Kasım 1835 tarihinde hülâsa edilen jurnal kaydında, Eylül ayının yirmi birinci günü Sakız Adası'nda gerçekleşen dört beş dakikalık dolu felaketinde on dört ve on beş dirhem miktarı kadar dolu düşüp limon ve portakal mahsulatını zedelemiş olduğu bilgisi kaydedilmiştir.⁶⁸

Bir başka jurnal kaydının içeriğinde, İznebol kazasına şiddetli yağmur yağmasıyla dört beş adet köyün tarla ve çayırlarını sel basmış olduğu ve biçilmiş olan ekinleri alıp götürerek mahveyletiği belirtilmektedir. Aynı jurnal kaydında Rakita adındaki köyde bir *zımmîn*in on yedi baş keçiyle sekiz baş koyununa şimşek isabet ederek telef olduklarından bahsedilmektedir.⁶⁹

Günümüzde nadiren de olsa karşılaşılan şimşek isabetlerinden kaynaklı ölümlere, incelenmekte olunan jurnal defterinde de rastlanılmaktadır. Örneğin 1.14 numaralı jurnal kaydında, Kozluca kazasına tabii Gündoğdu ve Pazarcık köyünde iki çobana otlatmakta oldukları koyunlar ile beraber şimşek isabet ederek ölümlerine sebep olmuştur.⁷⁰ 28 Ağustos 1836 tarihinde özetlenen bir başka jurnal kaydında ise, 1836 yılının Haziran ayı içerisinde gerçekleşen bir olay aktarılmaktadır. Jurnal aynen şu şekilde, *Gelibolu Kasabasında kâin Sofice Halil Câmî '-i şerîfinin minâresine sâ'ika isâbet iderek üç dört yerinden sûrâh açmış ve ba'zı mahallerini harâb itmiş idüğü*

---

⁶⁶ Kod: [h.6], s.30.

⁶⁷ Kod: [b.28], s.10.

⁶⁸ “Sakız Cezîresine Cumâde'l-âhirin yirmi birinci günü beheri on dört ve on beş dirhem mikdârı haylice dolı yağub dört beş dakika mümted olmuş ve ba'zı limon ve portakal mahsûlâtını zedelemiş olduğı”. Kod: [g.22], s.29.

⁶⁹ Kod: [e.16], s.20.

⁷⁰ Kod: [l.14], s.44.

ifade edilmektedir. Görüldüğü üzere isabet eden şimşek, caminin minaresinin üç dört yerinden delikler açarak bazı yerlerini harap etmiştir.⁷¹

Fırtınaya bağlı afetler de jurnal defterine kaydedilip padişaha arz olunmuştur. Örneğin: Rusya'ya ait Maditiko adındaki ticaret gemisi yüklü olduğu buğday ile beraber seyir halindeyken fırtınaya yakalanmış ve Olga adındaki kaptanın gayretiyle gemi on dört tayfasıyla beraber Midye nahiyesine sağ salim çıkarak kurtulmuştur.⁷² Başka bir kayıta ise, Selanik sahilinde etkili olan lodos yüzünden deniz dalgaları şiddetlenerek Mısır Çarşısı, Beşçenar diye tabir edilen Mesire-i Gahha(?) ve Vardar Kalesi ve Debbağhane hizasına kadar olan yerleri su basmış ve iskelede bulunan odun ve keresteyi de selin götürmüş olduğu bilgisi verilmiştir. Ayrıca Avusturya Devletine ait ticaret gemisini de dalgalar sürükleyerek karaya yuvarlamış olduğunun bilgisi jurnale kaydedilmiştir.⁷³ Jurnalde herhangi bir can kaybına rastlanılmamaktadır.

Defterde yer alan bir adet hortum afeti ise, Çirmen kasabasında meydana gelen kuvvetli yağmur esnasında oluşmuş ve kasabaya yarım saat mesafedeki mahalli çevrelemiş olup Meriç Nehri tarafında bulunan büyük ağaçları köküyle söktüğünün bilgisi kaydedilmiştir.⁷⁴ Bu jurnal kaydında da büyük ağaçları dahi yerinden sökecek kadar kuvvetli bir hortum afetinde herhangi bir ölüm olayından bahsedilmemektedir.

21 Kasım 1835 tarihinde hülâsa edilen, 20 Aralık 1835 tarihinde ise *Takvîm-i Vekâyi'hâneye 'ilm ü haberi* verilen başka bir jurnal kaydında ise, gökyüzünde yılan şeklinde bir ateşin zuhur etmesiyle alakalıdır. Jurnalde, Kırkkilise kazasına tabi Kuzcuğaz karyesi kurbunda Kanara diye bilinen yerde 8 Eylül 1835 Çarşamba günü yılan şeklinde bir ateş meydana gelmiş olup Kuzacağız köyündeki ağaçları ve mahsulatı havaya atarak bunun yanında otuz kadar hanenin de kiremitlerini perişan etmiştir. Ancak bu felaketin, ne bir hayvana ne de bir insana zarar vermeyerek son bulmuş olduğu kayıta açıkça belirtilmiştir.⁷⁵ Bu olayda ağaçların, mahsulatın ve

---

⁷¹ Kod: [k.19], s.40.

⁷² Kod: [e.15], s.20.

⁷³ Kod: [r.8], s.54.

⁷⁴ “Bi-Hikmeti'l-lâhi Te'âlâ geçenlerde Çirmen Kasabası civârında nuzûl-ı barân esnâsında tulumba tabîr olunur âlamet-i müdhîşe semâvîye zuhûr iderek yarım sâ'at mesâfe mahalli ihâta ile nehr-i Meric cânibinde kebîr ağaçları köküyle çıkarmış idüğü.” Kod: [s.5], s.55.

⁷⁵ Kod: [g.6], s.27.

hanelerdeki kiremitlerin zarar görüş şekilleri, yukarıda değerlendirilmeye çalışılan hortum kaydı ile benzerlikler göstermektedir. Fakat burada bahsi geçen ‘yılana benzer ateş’ tabiri, vakayı ilginç kılmaktadır. Ancak bu olaya benzer şekilde günümüz dünyasında, nadiren de olsa birkaç defa karşılaşıldığı görülmektedir. Basına ve sosyal medya sitelerine yansıyan bu olaya, “ateş hortumu” ve “ateş şeytani”⁷⁶ gibi isimlendirilmeler yapılmaktadır.⁷⁷ Görüldüğü üzere jurnal kaydında belirtilen ifadeler ile günümüz haberleri arasında yer alan ifadeler birbirlerine benzemekte olup, muhtemel olarak bu afetler aynı şekilde meydana gelmektedirler.

1.4.3. Deprem

Can ve mal kaybının fazlaca yaşandığı doğal afetler içerisinde depremler, önemli yer tutmaktadır. Depremin yıkıcılığının büyüklüğünden dolayıdır ki insan, depreme önceden hazır olma kaygısıyla seneler boyu bir takım çalışmalar yapmış ve yerbiliminin gelişmesini sağlamıştır. Bu süreç hali hazır şekilde hem bilimsel çalışmalar olarak hem de endişe verici durumunu koruyarak devam etmektedir.

Depremlerin sosyal ve ekonomik sonuçları tarihçileri yakından ilgilendirir. Bu konu ile alakalı yapılmış olan tarih çalışmaları bir bölgenin tektonik yapısının anlaşılmasına ve o bölge hakkında sismik tehlikenin daha doğru bir şekilde değerlendirilmesine katkı sağlamış olur.⁷⁸

İncelenen defterde, deprem ile alakalı kayıt altına alınan jurnallerde genellikle maddi hasar ön plana çıkmakta olup, bazı depremler ise sadece sarsıntı yaşatarak geçmiştir. Ancak herhangi bir jurnalde can kaybı ile alakalı bir bilgiye ulaşılamamıştır. Ne can ne de mal kaybının olmadığı jurnalleri ifade etmek gerekir ise, Selanik kazasında

---

⁷⁶ Ateş hortumu ve ateş şeytani: Ateş girdaplarının bir çekirdeği bulunur ve burası genellikle yanmaktadır. Bunun haricinde gözle görülemez, girdap şeklinde bir hava paketinden oluşur ve bu dış katman, iç katmana taze oksijen sağlayarak yanmanın sürmesine neden olur. Tipik olarak ateş girdapları 30-90 santimetre arasında bir genişliğe ve 15-30 metre yüksekliğe ulaşır. Doğru koşullar denk gelecek olursa, genişliğin onlarca metreye, yüksekliğin ise 300 metreye kadar ulaşabileceği bilinmektedir. Bu girdabın merkezindeki sıcaklık 1100 santigrat dereceye kadar ulaşabilir. Bu yüksek sıcaklık, yerden toplanan külleri bile yeniden yakabilir. <https://evrimagaci.org/ates-girdaplari-1689>, (Erişim: 04.06.2019).

⁷⁷ <https://evrimagaci.org/ates-girdaplari-1689>, (Erişim: 04.06.2019).

⁷⁸ Muhammed Yazıcı, “1851 Meğri Depremi”, *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, sayı: 28, Bahar 2012, s.115.

şehr-i Rebî'ü'l-evvelin yirminci gecesi saat sekiz sularında meydana gelen depremin hafifçe sarsıntı yaşatarak geçmiş olduğu belirtilmektedir.⁷⁹

Gümülcine kazasında meydana gelen depremin yarım saat kadar sürmüş olduğu, can ve mal kaybı yaşatacak kadar şiddetli geçmeden son bulduğu belirtilmiştir.⁸⁰

Yine başka bir jurnalde, 25 Nisan 1836 günü Karinâbâd kazasında meydana gelen hareket-i arzın hiç kimseye zarar ve ziyan vermeden son bulmuş olduğu kayıt edilmiştir.⁸¹

Maddi hasar bakımından depremler oldukça fazla hasar meydana getirmektedir ve bu hasarların giderilmesi adına gayet ehemmiyetli çalışmaların yapılmış olduğu jurnallerden anlaşılmaktadır. Örneğin, ilk olarak 5 Temmuz 1837 tarihinde kaydedilmiş olan jurnalde, Siroz⁸² kazasında daha önceden meydana gelen hareket-i arz sebebiyle zarar görmüş minarelerin onarımı hakkında bilgi verilmiştir.⁸³

Kıbrıs ceziresine bulunan Leymesun kasabası ve köylerinde üç gün boyunca art arda şiddetli şekilde depremler meydana gelmiş ve çokça konaklama yerlerinin, binaların, dükkânların hasar görmüş olduğu belirtilmiştir.⁸⁴ Fakat herhangi bir can kaybına dair bilgi verilmemiştir.

Rumeli'nin bazı mahallerinde 13 ve 14 Ocak 1839 gecelerinde birbiri ardına onar dakika gibi uzun süreli depremler meydana gelmiştir. Bu deprem esnasında Babadağı kasabasında bulunan Asâkir-i Mansûre-i Şâhâne kışlasının on sekiz bâb odasının baca ve çatısı, Merhum Ali Paşa Camisi'nin ve başka camilerin minareleriyle birçok hanenin çatı ve duvarları yıkılmıştır. İsakcı, Silistre, Şumnu,⁸⁵ Ruscuk⁸⁶ ve Karinâbâd kazalarında çokça hane ile Hacıoğlubazarı voyvodası Ali Bey'in yaptırmış olduğu cami gibi birçok cami ve bir adet taş yapımı han ile çokça çatı gibi yapılar zarar

---

⁷⁹ Kod: [f.24], s.24.

⁸⁰ Kod: [h.17], s.32.

⁸¹ Kod: [k.18], s.40.

⁸² Siroz(Serez) kazası: Selanik-Yunanistan(1913). s.450.

⁸³ Kod: [p.5], s.52.

⁸⁴ Kod: [p.9], s.52.

⁸⁵ Şumnu(Şumen) kazası: Vilayet-Bulgaristan(1908). s.475.

⁸⁶ Ruscuk: Vilayet-Bulgaristan(1908). s.424.

görerek halk üzerinde dehşet ve şaşkınlık yaratmış olsa da canlılara zarar vermediği belirtilmiştir.⁸⁷

Sakız Adası Kalesi'nin önceden meydana gelen depremde zarar gören yerlerinin yapımı ile alakalı jurnal kaydı bilgisi yer almaktadır.⁸⁸

1.4.4. Yangın

Bu başlık içerisinde hem doğal hem de doğal sonuçlarla gerçekleşmeyen yangınlar verilmektedir. Bu bölümde on iki adet jurnal tespit edilmekte olup, bu kayıtların herhangi birinde can kaybına rastlanılmamaktadır. Ancak maddi hasar büyük boyutlara ulaşmaktadır. Özellikle fazlaca dükkân yanması bu hususta oldukça ön plana çıkmaktadır. Bu duruma, Edirne'de bulunan Eski Cami yakınındaki bir Yahudi esnafının dükkânından çıkan ateşin yayılması sonucunda seksen bir adet gibi bir hayli fazla dükkânın yanmış olması örnek verilebilir.⁸⁹ Yine 11 Mayıs 1837 tarihinde hülasa edilen başka bir jurnal kaydında, Manastır kasabasının içinde bulunan bir doğramacı dükkânından çıkan ateş sonucunda sekiz adet dükkân yanmış ve orada bulunan büyük saatin ahşap olan kabı da yanarak başka bir yere sirayet etmeden sönmüş olduğunun bilgisi verilmiştir.⁹⁰ Yine bir başka jurnal kaydında, Akçakızanlık kasabasında Haffâf İdris dükkânından kaza ile çıkan yangının başka dükkânlara sirayet etmesiyle on üç adet dükkânın yanarak kül olduğu aktarılmıştır.⁹¹

6 Ağustos 1836 tarihinde özetlenmiş olan jurnalde, Silivri kazasının Fenar köyünde Mitako adındaki bir gayrimüslimin altmış arabadan fazla buğday, arpa ve hayvan yemi harmanlarını dört tane hayduttun yakmış olduğu kaydedilmiştir. Yine aynı gece saat iki buçuk sularında Silivri kazasının içinde yer alan bir dükkândan çıkan ateş sonucunda sekiz tane daha dükkânın yanmış olduğu bilgisi aktarılmaktadır.⁹²

Jurnal kayıtları arasında evlerin yanmış olduğu da tespit edilmektedir. Örneğin: Edirne kazasına bağlı Suluçbeli köyünde bir gayrimüslimin kaza sonucunda evinden

⁸⁷ Kod: [y.5], s.60.

⁸⁸ Kod: [aa.2], s.62.

⁸⁹ Kod: [s.4], s.55.

⁹⁰ Kod: [o.3], s.50.

⁹¹ “Akçakızanlık Kasabasında Haffâf İdris dükkânından ez-kazâ zuhûr iden ateş sirâyetle civârında on üç ‘aded dükkân dahi sûzân ve ashâb-ı sûk ziyânda ser-gerdân olmuş olduğu.” Kod: [j.16], s.37.

⁹² Kod: [g.2], s.26.

çıkılmış olan ateşin etrafa sirayet ederek on dört adet evi yakmış olduğu ve bunların içerisinde on tanesinin harap olduğu kaydedilmiştir.⁹³

f.13 kodu ile numaralandırılmış olan jurnal kaydı ise, “Pire yakmak” deyimini ile neredeyse özdeşleşmektedir. Bu jurnalde, Pravişte kazasına bağlı Meştaniye köyünde Hacı Salih Ağa’ya ait çiftliğin müdürü pirelerin fazlalığından huzursuz olarak pirelerden intikam almaya çalışıyor ve yatmış olduğu odanın her tarafına çavdar sapları döşeyip ateşi vermesiyle odanın dışında yer alan sofaya kadar alevler erişiyor. Müdür kalın kafalılık yapmış olduğunun farkına vararak söndürmeye çalışsa da başarılı olamamış ve müdürlükten derhal alınmıştır.⁹⁴

1.5. Tamir ve İnşa Faaliyetleri

Bu dönemde karşımıza devletin değişik kademelerinde yer alan görevlilerin sık sık halkın yararına yönelik yapmış oldukları faaliyetlerin fazla oluşları dikkat çekmektedir. Bu çalışmalar olan çalışmalar camiden tarikat binasına, tekkeden çeşmeye ve suyollarına muvakkithaneden hamama, türbe köprü, dersane ve medrese odaları gibi birçok farklı alanı içerisinde barındırmaktadır. İncelenen defterde, bu konu ile alakalı birçok jurnal kaydı tespit edilmekte olup aşağıda örnekler verilerek değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Yukarıda bahsi geçen yangın konusu ile alakalı bağlantı taşımakta olan b.19 nolu jurnal kaydı ile bu konuya başlamak bütünlük açısından isabetli olmaktadır. 27 Haziran 1835 tarihinde özetlenmiş olan jurnal, özetleme yapılmadan bir ay kadar önce yani 31 Mayıs 1835 tarihinde Takvimi Vekayihane’ye ilmühaber şeklinde verilmiştir. Bu jurnalde, Hacıoğlubazarı kazası içerisinde bulunan caminin Ramazan ayının ortalarında yanmış olduğu ve yanmış olan bu camiyi kazanın ayanı olan Dergâh-ı Ali kapıcıbaşlarından Ali Bey’in inşa ettirmiş olduğu bilgisi yer almaktadır.⁹⁵ Yine yukarıdaki konu ile bağlantılı bir başka jurnal kaydında, Siroz’da meydana gelen deprem esnasında dört adet caminin minarelerinin yıkılmış olup bu minarelerin Selanik muhassılı İbrahim Paşa tarafından yaptırılmış olduğu bilgisi yer

⁹³ Kod: [e.7], s.19.

⁹⁴ Kod: [f.13], s.23.

⁹⁵ Kod: [b.19], s.9.

almaktadır.⁹⁶ Takvim-i Vekayi'ye ilmühaberi verilen başka bir jurnal kaydında, Varna kasabasının Hayriye çarşısında yıkılmış olan camiyi Dilaver Paşa'nın kendi cebinden harcama yaparak ayağa kaldırdığı ve bu caminin bünyesine bir mektep ve bir muvakkithane ile imam ve müezzinin kalması için iki adet lojman ilave etmesinden bahsedilmektedir. Ayrıca Dilaver Paşa'nın çarşı içerisinde altı adet dükkân yaptırarak bu dükkân kiralarını da camiye vakfettiği kayıttan anlaşılmaktadır.⁹⁷ Osmanlı Devlet görevlilerinin hayır olarak bu tarz uygulamalarda yer aldıklarına sıklıkla rastlanılmakta olup, 28 Ağustos 1836 tarihinde özetlenmiş olan k.10 numaralı jurnal kaydında bu konuya örnek oluşturmaktadır. Jurnal aynen şu şekilde ifade edilmiştir: *Nevâhî-i Yanbolu Kazâsına tâbi ' Hamzaerenler ve Şumnu Kazâsında vâki ' Veli Beğ nâm karyelerde harab olmuş olan câmi '-i şerîfleri kazâin-i mezbûrîn a'yânları sâye-i ihsân-vâye-i hazret-i mülûkânede kendu yedlerinden müceddeden inşâ eylemiş oldukları.*⁹⁸

22 Aralık 1836 tarihinde özetlenen jurnal kaydında ise, devlet görevlisi olan Tırnova voyvodasının kendi cebinden Bağhane denilen camiyi, aynı kasabada yine Kavakdede diye nam salmış mescidi yaptırmış olduğu görülmektedir.⁹⁹ Ancak bu durum sadece devlet görevlilerinde rastlanılan bir durum olmamakla beraber yine aynı jurnalde halkın beraber bir araya gelerek Varna kasabasına bağlı Halaçlı köyünde cami olmaması nedeniyle beraberce cami yaptırdığı görülmektedir. Yine devlet görevlisi olmayan Mankalya kazasının¹⁰⁰ Tuzla köyünde oturmakta olan Hacı Salih Ağa-zade Sadık Ağa'nın daha önceden yanmış olan camiyi kendi bütçesinden yaptırmış olduğu ifade edilmektedir.¹⁰¹ Görüldüğü üzere Osmanlı Devleti'nde bu konuya toplumun her tabakasından katkıda bulunulmaya çalışılmıştır.

Cami yapımları veya tamirleri esnasında yine sıklıkla karşılaşıldığı üzere caminin etraf veya bitişiklerine birçok farklı yapılar inşa edilmektedir. Karşılaşılmakta olunan bu yapılardan biriside mekteplerdir. 31 Ağustos 1836 tarihinde hülasa edilen jurnalde, Zağra-i Cedid¹⁰² kasabasının Hacı Kasım Ağa mahallesinde bulunan

⁹⁶ Kod: [p.5], s.52.

⁹⁷ Kod: [h.16], s.32.

⁹⁸ Kod: [k.10], s.39.

⁹⁹ Kod: [l.1], s.41.

¹⁰⁰ Mankalya kazası: Varna-Bulgaristan Krallığı(1908). s.531.

¹⁰¹ Kod: [l.1], s.41.

¹⁰² Zağra-i Cedid(Nova-Zagora) kazası: İslimye-Bulgaristan(1913). s.532.

mescidin hemen bitişğinde yer alan mektebi, kasabanın ileri gelenlerinden defter nazırı Osman Efendi kendi bütçesinden yaptırmıştır.¹⁰³ Başka bir jurnalde, yine Edirne’de İsmail Ağa’nın hayrı olan caminin harap olması üzerine, Silistre müşiri tarafından onarım yaptırılmış olduğu bilgisi verilmekte olup, yine aynı kişi tarafından Yenipazar tarafında iki odalı bir mektebin inşa ettirildiği görülmektedir.¹⁰⁴

Camiler ile birlikte aynı jurnal içerisinde yer alan medrese, müderris odası ve dersane gibi birçok inşa faaliyeti de bulunmaktadır. n.1 numaralı jurnalde bu durum ile alakalı birçok inşa faaliyeti karşımıza çıkmaktadır. Örneğin, hem cami tamiri hem de o cami haziresine medrese tarzında üç adet oda ve sübyan talimi için kışlık ve yazlık olmak üzere yine iki adet mektebin düzenlenip yapılmış olduğuna dair bilginin yer aldığı şu şekilde ifade edilmiştir: *Merhûm behişt-âşiyân Sultan Süleyman Hân tâbe serâhu hazretlerinin Yenişehir-i Fenare tâbi‘ Golos Kal‘ası derûnunda ihyâ-kerdeleri olan câmi‘-i şerîf müşerref harâb olduğundan hâlâ mülhâkâtıyla Tırhala Sancağı mutasarrıfı devletlü Emin Paşa hazretleri sâye-i mebarrât-vâye-i hazret-i gîti-sitâniyede ta‘mîr ve inşâ ve câmi‘-i mezkûr haziresine medrese tarzında müceddeden üç ‘aded oda ile ta‘lîm-i sübyân için sayfiye ve şitâ’iyye iki ‘aded mekteb tanzîm ve ihyâ eylemiş [...]*¹⁰⁵

Bu jurnalın Emin Paşa ile alakalı kısmının devamında harap olmuş bir müderris odasının yenilenmiş olduğu ve yanına güzel bir mektep inşa ettirmiş olduğundan bahsedilmektedir. Yenişehir-i Fenar’da, Tırnova kaymakamı Hasan Bey’in Eski Cami önünde bulunan harap olmuş bir mektebi yeni baştan ve bir müderris odasını kendi cebinden yaptırmış olduğu aktarılmaktadır. Yine Varna kasabasında Emir Efendi Cami içerisinde padişah ahırlarından sorumlu olarak memurluk yapmış olan Mehmed Ağa kendi cebinden bir çeşme yaptırmıştır. Yine aynı kazaya bağlı Kozluca nahiyesinde Amca Hasan Ağa’nın vefatı cihetiyle yarım kalan *câmi‘-i şerîf ve medrese ve mekteb-i münîf*, Kozluca nahiyesi ahalisinden Rasim Ağa’nın vasiyetiyle kendi malından kereste alınarak ve bu keresteler de bölge ahali tarafından taşınarak devam ettirilmiştir. Daha sonra Varna muhafızı Necip Paşa’nın nezareti ve belde ayanının marifetiyle inşa faaliyeti nihayete erdirilip, büyük sayılabilecek bu inşaat,

¹⁰³ Kod: [n.11], s.49.

¹⁰⁴ Kod: [bb.1], s.63.

¹⁰⁵ Kod: [n.1], s.48.

civardan gelen birçok görevli eşliğinde bir Cuma gününde dualarla birlikte açılmıştır.¹⁰⁶

Başka bir jurnal kaydında, Varna kasabasına bağlı Akbayır mahallesine Asitaneli Hacı Ömer Ağa'nın bir kız mektebi yaptırmış olduğu belirtilmektedir.¹⁰⁷ Kızların eğitim ve öğretimine sivil halkın da katkı sağladığı bu jurnal kaydından görülmektedir.

Pirlepe kazasında voyvoda olan Esad Ağa, Pirlepe'de bir çeşme, yine burada şerefi harap olan Bayraklı Bey isimli bir camiyi imar ettirdiği anlaşılmakta olup, bu jurnalın devamında yine eğitim ve öğretime yönelik inşaat faaliyetlerinin yürütüldüğü görülmektedir. Şöyle ki Köstence kazasına¹⁰⁸ bağlı Tekfurlu köyünde Hacı Osman Ağa, bir bâb mescit ve dört odalı bir medrese yaptırmış ve bu medresenin hemen bitişiğine Silistre müşiri Said Paşa, bir derslane inşa etmiş ve terkedilip kullanılmayan bir çeşmeyi dahi tamir eylediği aktarılmıştır.¹⁰⁹

Yine bir çeşme yapım olayıyla k.11 numaralı jurnal kaydında karşılaşılmaktadır. Jurnalde Naslıç kazasına bağlı Liçişte nahiyesinde suyun az oluşundan dolayı ahalinin çekmiş olduğu sıkıntı aktarılmış ve bu sorunu çözmek için adı geçen kazanın müdürü İbiş Ağa, su sıkıntısı bulunan nahiyeye Hüseyin Çavuş Camisi civarındaki kuyunun suyunu, Terekebazarı'nın münasip bir mevkesine kendi cebinden inşa ettirdiği bir adet çeşmeyle getirtmiştir. Ayrıca yukarıda adı geçen Hüseyin Çavuş Cami'nin yıkılmış olan duvarlarını da yaptırmış olduğu belirtilmiştir.¹¹⁰ Su sıkıntısı hususunda Rumeli'nin bazı bölgelerinde sorunlar yaşandığı ve bu sorunların çözüme kavuşturulduğu jurnal kayıtlarından anlaşılmaktadır. Örneğin, Çardak kazasına bağlı Yılaniler köyünde çeşme ve kuyu olmadığı için ahali yağmur birikintisiyle geçinmekte ise de bölgede yağmurunda azalmasıyla bu sorun daha da büyümüş ve ahaliyi başka köylerden su tedarik etme durumuna kadar itmiştir. Bu durumu çözüme kavuşturmak adına Çardak Kazası

---

¹⁰⁶ Kod: [n.1], s.48.

¹⁰⁷ Kod: [1.8], s.33.

¹⁰⁸ Köstence kazası: Nahiye-Silistre(1420), Kaza-Varna-Silistre Eyaleti(1855-1863), Sancak-Silistre Eyaleti(1864), Kaza-Tulca-Tuna Vilayeti(1865-1878), Kaza-Romanya(1878), Vilayet Merkezi-Judet Vilayeti-Romanya. s.488

¹⁰⁹ Kod: [r.5], s.54.

¹¹⁰ Kod: [k.11], s.40.

ayanı duruma el atmış ve köye bir kuyu açtırmak suretiyle sorunu ortadan kaldırmıştır.¹¹¹ Su hususundaki eksikliği gidermek adına sadece çeşme yapımı veya kuyu yapımı ile uğraşılmamış olup ayrıca suyolları yapımı ve tamiri ile de alakadar olunmuştur. Örneğin, Gelibolu kasabasının Kalpathane civarındaki çeşmenin suyolları, ahalisi tarafından¹¹² yine Gelibolu kasabasının Galataburnu mahallesindeki çeşmenin uzun senelerden beri kullanılıp eskiyen suyolları, voyvoda Mehmet Said Efendi tarafından,¹¹³ Pirlepe kazasının¹¹⁴ Köprülü caddesinde bulunan üç adet çeşmenin suyolları Dergâh-ı Âlî kuyucubaşlarından Esad Ağa tarafından,¹¹⁵ yaptırılmıştır.

Jurnal defterinde çeşitli kazalardan özetlenerek bir araya toplanan yapı ve tamir alanındaki diğer jurnal kayıtları ise, köprü yapımı ve onarımı üzerine olan hülasalardır. Bu duruma Gelibolu kasabasının Irmaklar Mahallesi ve Hisaryolu caddesinde harap olmuş köprülerin tamir edilmesi ve ayrıyeten yine eskiyen kaldırımların ahalisi tarafından yenilenmesi örnek olarak verilebilmektedir.¹¹⁶ Yine başka bir jurnalde, bir taş köprünün tamiri ile alakalı konu şu şekilde aktarılmaktadır: *Köstence Kazâsında Karasu nâm mahallde fenâ-pezîr olan kârgîr-i cîsr Silistre müşîrî Devletlü Mirza Said Paşa Hazretleri tarafından tamîr olunmuş idüğü*¹¹⁷

Yukarıda bahsi geçen çalışmalardan biriside, kaldırım taşlarının bölgenin ahalisi tarafından yenilenmesiydi. Bu duruma başka bir örnek olarak 5 Aralık 1836 tarihinde hülasa edilen t.4 numaralı jurnal kaydı verilebilmektedir. Kayda göre İnöz kasabasına yarım saat mesafe uzaklıkta bulunan Meriç nehri kenarındaki mahallerde kötü durumda olan yol, cadde ve kaldırımlar İnöz ahalisi tarafından tamir edilmiştir.¹¹⁸

Osmanlıda muvakkithane yapımlarına da jurnal kayıtlarında rastlanılmaktadır. Bu kayıtlardan birisi, Tırhala sancağı mutasarrıfı Emin Paşa'nın Yenişehir-i Fenar kasabasında bulunan Sancaklı Camisi'nin karşısındaki saatçi dükkânını satın alarak

¹¹¹ Kod: [k.8], s.39.

¹¹² Kod: [cc.1], s.64.

¹¹³ Kod: [t.3], s.56.

¹¹⁴ Pirlepe kazası: Kaza-Manastır-Sırbistan(1913). s.408.

¹¹⁵ Kod: [v.2], s.58.

¹¹⁶ Kod: [cc.1], s.64.

¹¹⁷ Kod: [s.1], s.55.

¹¹⁸ Kod: [t.4], s.56.

yeniden yaptırmış olduğuyla alakalıdır. Emin Paşa, bir bâb muvakkithaneye, bir tam saat koyup birde muvakkat atayarak yine bu hayır için akçe vakfettiği jurnalde kaydedilmiştir.¹¹⁹

Dini ve sosyal bir kurum olan zaviyelerin yapım ve onarımı da jurnal kayıtlarında yer almaktadır. cc.1 nolu jurnalde İlbasan sancağı mütesellimi Derviş Beyin kardeşi Hüseyin Bey'in İlbasan'da bulunan Tarikat-ı Aliyye-i Kâdriye'den Şeyh İbrahim Efendi zaviyesini tamir ve ihya eylemiş olduğu hülasa edilmiştir.¹²⁰ 21 Ocak 1838 tarihinde özetlenmiş olan bir başka jurnalde, Leskofça kazasının Yodoberce(?) mahallesinde harap vaziyetteki camisi ile Şeyh Hüseyin Efendi zaviyesini Alacahisar sancağı mutasarrıfı İsmail Paşa'nın kendi bütçesinden tamir eylemiş olduğu belirtilmektedir.¹²¹ Hankah, Tekke ve türbelerde Osmanlı Devleti'nde önem görenek bakıma ve tamire muhtaç olmuş oldukları zamanlarda gerekli ilgi ve alakaya sahip olmuşlardır. Bu duruma şu jurnal kaydı örnek olarak verilebilir: *Tarîkat-ı 'Aliyye-i Vefâ'ıyyeden Cîsr-i Ergene Kazâsında kâin Şeyh Mehmed Arif Efendi hân-kahına sâye-i 'inâyet-vâye-i Hazret-i Şehinşâhîde tahsîs ve ihsân buyurulmuş olan mâ'âşdan mâ'adâ hân-kâh-ı mezkûr kazâ-i mezbûr voyvodası tarafından ta'mîr ve termîm ile bu defa' voyvoda-i mûmâ-ileyh ve vücûh ve sâir ahâli tekye-i mezkûrede 'akd-i halka-i cem'iyet ve icrâ olunan zikr ve tevcih 'akabinde da'vât-ı hayriyye cenâb-ı şehinşâhî farîzası tekrâr be-tekrâr takdim-i bârgâh icâbet eylemiş oldukları.*¹²²

Kayıtta, Tarikat-ı Aliyye-i Vefâiyye'ye bağlı Cîsr-i Ergene¹²³ kazasında bulunan Şeyh Mehmet Arif Efendi Hân-kahına hazreti padişahın ihsan buyurmuş olduğu maaştan başka, hân-kahı Cîsr-i Ergene voyvodası tamir ve termim eylemiştir. Ardından voyvoda ve ahaliden oluşan cemiyet, adı zikredilen tekkede halka şeklinde bağlanmış ve zikir çekilmiştir. Daha sonra hazreti padişah için duaların yapılmış olduğu kayıтта belirtilmektedir. 22 Aralık 1836 tarihinde özetlenen jurnal kaydında, Yenişehir-i Fenar kazasına bağlı Tırnova nahiyesinde bulunan hân-kahın ilerleyen zaman ile harap olmuş olduğu ve daha sonra Tırhala sancağı mutasarrıfı Emin

¹¹⁹ Kod: [j.3], s.36.

¹²⁰ Kod: [cc.1], s.64.

¹²¹ Kod: [u.2], s.57.

¹²² Kod: [1.3], s.34.

¹²³ Cîsr-i Ergene kazası: Kaza-Edirne Vilayeti(1865), Kaza-Edirne(1924). s.110

Paşa'nın gerekli tamiri yaptırmış olduğu belirtilmektedir.¹²⁴ Türbe yapımına örnek verilecek olunan jurnal ise gayet enteresan olup, aslen Halepli ancak elli yıldan fazla bir süredir İstanköy Adası'nda yaşayan Şeyh Mehmet'in, ölümünün akabinde bazı kimselere rüyalarında gözükersen hazreti padişaha devamlı olarak dua etmelerini tavsiye ve işaret etmiş olduğu belirtilmiştir. Ardından adanın voyvodası olan Ali Bey bu durumu işitip imamlar, hatipler çağırarak konuyu açıklatmıştır. Bu durumdan sonra herkes onun ruhaniyetine yakınlık hissederek daha sonra voyvoda, Şeyh Mehmet'e türbe inşa ettirmiştir.¹²⁵ Bazı türbelerde ise türbedarlar için odalar inşa edildiği jurnal kayıtlarından anlaşılmaktadır.¹²⁶

Geçmiş çok eski tarihlere kadar inen hamamlar, Osmanlı Devleti'nin birçok farklı yerinde görülmektedir. Ancak defterde, hamam yapımı ile alakalı bir tane kayıt yer almaktadır. 5 Temmuz 1836 tarihinde kaydı gerçekleşen jurnalde, Tuna sahilinde bulunan Tolci kasabasında önceden beri hamam olamayıp gerek ahali, gerekse misafirler sıkıntı yaşamakta olduklarından Tolci ayanı kendi bütçesinden kasabaya dört halvetli bir hamam yapımına süratlice başlanmış olduğundan bahsedilmiştir.¹²⁷ Hamam yapımı ile alakalı olmasa da hamamda kullanılması açısından bu konuya bağlayabileceğimiz h.20 numaralı jurnal kaydında, İstanbul'da bulunun bir hamamın suyunun kuyudan yeni icat olmuş kıl urgan ile çekildiği belirtilmiştir. Gelibolu ahalisinden olup mektep hocalığı yapmakta olan bir kişi bu durumu işitip detaylıca dilemiş ve kendi hanesinde uygulamaya başlamış olduğu belirtilmektedir. Ayrıca bu yöntemi diğer ahalide görerek aynı şekilde kuyularından su çekmek için uygulamaya başlamış oldukları kayıta ifade edilmektedir.¹²⁸ Bu jurnal kaydından kıl urganın başkent dışına henüz yeni yeni çıkararak yayıldığı anlaşılmaktadır.

Defterde, Osmanlı posta yollarının yapı ile alakalı da karşımıza jurnaller çıkmaktadır. Bunlardan birisi de 21 Kasım 1835 tarihinde hülasa edilmiş olan g.5 numaralı jurnaldir. Rumeli'nin posta yolları için Havâss-ı Mahmûd Paşa kazasından toplanan amelelerin gayret ve sebat üzere çalışmaları için almış oldukları ücretlerinden ayrı olarak kazanın ahali her birine ellişer kuruş göndermiş olduğu

---

¹²⁴ Kod: [l.8], s.42.

¹²⁵ Kod: [l.14], s.35.

¹²⁶ Kod: [p.10], s.52.

¹²⁷ Kod: [m.11], s.47.

¹²⁸ Kod: [h.20], s.33.

kaydedilmiştir.¹²⁹ Başka bir jurnal kaydında, Rumeli'nin posta yollarının yapımı için Bergos kazasından yüz elli kadar adam tedarik edilmesine ve toplanan adamların hemen gönderilmesi istenmiştir.¹³⁰

c.16 numaralı jurnalde, Varna kazasında inşa olunmakta olan zahire ambarının bitime yakın olduğundan lazım olan yüz araba taş, Balçık kazası ahalisinden istenmiştir. Ayrıca ahalinin taşları peyderpey göndermeyi taahhüt etmiş olduğu jurnal kaydında bildirilmektedir.¹³¹ f.17 nolu jurnal kaydında ise, Niğbolu sancağı mütesellimi Hacı Arif Ağa'nın on kıta ambar yaptırmış olduğu kaydedilmiştir.¹³²

5 Temmuz 1836 tarihinde hülâsa edilen jurnal kaydında, bir inşa faaliyetinin ruhsatsız olarak emre aykırı şekilde yapılmış olduğu ifade edilmektedir. Kayda göre İnöz kazasında Rum kilisesi olarak bulunan Ayavilası kilisesi ruhsatından usulsüz olarak izin alınmadan aslından iki kat daha büyük şekilde genişletilmeye cüret edilmiş olduğu aktarılmıştır.¹³³

Yukarıda 'Tamir ve İnşa' başlığı altında aktarılmaya çalışılan bölümde, Osmanlı Devleti'nin birçok alanda çalışmalar yapmış olduğu göz önüne çıkmaktadır. Görüldüğü üzere çalışmaların çoğu Osmanlı'nın devlet görevlilerinin kendi bütçesinden yaptırılmıştır. Ayrıca devlet görevlilerinin dışında, durumu iyi olan halkında hayır işlerinde çaba sarf eylediği göze çarpmaktadır.

1.6. Ekonomik Hayat

Bu bölümde ele alınan jurnal kayıtlarında genel olarak Rumeli bölgesindeki halkın çeşitli nedenlerden dolayı yaşamış olduğu kıtlık ve bolluğa bağlı ekonomik durumu yansıtan jurnallere değinilmektedir. Bahsi geçen bu jurnal kayıtları bulunmuş oldukları yerlerin ekonomisi ile alakalı bilgiler sunmaktadır. Bununla beraber bazı bölgelerde panayır kurumları ile alakalı bilgilerde verilmektedir.

---

¹²⁹ Kod: [g.5], s.26.

¹³⁰ "Saye-i şevket-vâye-i hazret-i mülûkânede tanzîm ve tesviye olunmakta olan Rumili tarafı posta yollarıyçün bâ-emr-i 'âli Bergos Kazâsından müretteb yüz elli nefer amelenin derhâl tedârik ve mübâşirine terfiken irsâl kılınmış olduğu". Kod: [e.10], s.19.

¹³¹ Kod: [c.16], s.13.

¹³² Kod: [f.17], s.24.

¹³³ Kod: [m.18], s.47.

Bir bölgede çeşitli nedenlerden dolayı, üretimde veya elde bulunan mahsuldeki azalma, fiyatlarda artışa neden olmaktadır. Bu durumlara jurnal kayıtlarında da rastlamak mümkündür. Örneğin, 27 Haziran 1835 tarihinde özetlenen jurnal kaydı şu şekilde ifade edilmiştir: *Kazâ-i mezkûrda nân-ı 'azîzin beher kıyyesi yirmi altı paraya iken zahîrenin kalanı cihetiyle dört para zam olunarak el-hâletü hâzihi beher kıyyesi otuzar paraya idüğü.*¹³⁴

Kayıtta görüldüğü üzere zahirenin azalmasına neden olan bilgi aktarılmamış olsa da zahirenin azalmasından dolayı ekmeğin kıyyesinin fiyatı yirmi altı paradan, dört para zam olunarak otuz paraya çıkmış olduğu kesin bir şekilde belirtilmiştir. Başka bir kayıta buğdayın kırk vukiyyeden olan her bir kilesi, yirmi ve yirmi iki kuruşa alınıp satılabilmekteyken daha sonra buğdayın değeri otuz iki ve otuz üç kuruşa kadar çıkmış olduğu kaydedilmiştir.¹³⁵

21 Kasım 1835 tarihinde kaydı gerçekleşen bir başka jurnalde, Baba-yı Atik kazasında¹³⁶ sekizer parça ekmeğin her bir tanesi yüz otuz dirhem iken yeni mahsulün verimi düşük olacağı tahmin edildiğinden kırkar dirhem zam olunarak her birinin yüz yetmiş dirheme çıkmış olduğu aktarılmıştır.¹³⁷

28 Ağustos 1836 tarihinde özetlenen jurnalde, Limni Adası'nın 18 mil açığında yer alan Bozbaba Adası'na çekirge sürüsünün musallat olmasından dolayı ekinlerin ve hayvanların zarara uğramış olduğu, 'Kıtlık' konusu başlığının içerisinde değerlendirilmiştir. Aynı zamanda ahalinin elindeki arpa ve hayvan yeminin azalmasından kaynaklı olarak bazı hayvanlarını üç beş yüz keyl arpa için Limni Adası'na satmak için götürmüş oldukları belirtilmiştir.¹³⁸ Görüldüğü üzere çekirge sürüsü Bozbaba ahalisinin elindeki mahsulatı hem tüketmiş hem de halka mevcut hayvanlarının bir kısmını sattırmak zorunda bırakmıştır. Bu durumda da köyün üretiminde düşüş yaşandığı ve köy ahalisinin ekonomik olarak zorluklar yaşadığı jurnal kaydından anlaşılmaktadır. İklim veya yukarıda belirtilen duruma benzer olarak, yaşanan mahsulat sıkıntısı tecrübe edilmiş olacak ki, ahali ekinlerindeki

¹³⁴ Kod: [b.13], s.8.

¹³⁵ Kod: [b.5], s.7.

¹³⁶ Baba-yı Atik: Bugünkü Babaeski. s.75

¹³⁷ Kod: [g.3], s.26.

¹³⁸ Kod: [k.21], s.41.

verimliliği büyük sevinçler ile karşıladığını bazı jurnal kayıtlarında “da‘vât-ı hayriyye-i cenâb-ı şehinşâhîyi tekrâr ” ederek belirtmişlerdir.¹³⁹

Osmanlı Devleti ekonomisinde tarımsal üretiminin önemi şüphesiz büyük yer kaplamaktadır. İklim şartlarının da tarımsal üretimi doğrudan etkilediği düşünüldüğünde hava şartlarının ekonomi üzerindeki etkisi şüphe götürmez bir hal almaktadır. b.8 nolu jurnalde bu durum ile karşılaşılmaktadır. Jurnalde, Nisan ayının sonuna doğru yağın yağmurlar Şarköy kazasının içinde bulundurduğu mahallerde ekinlerin cümlesinin ihya olmasına ve mahsulatın bereketinin çoğalmasına vesile olmuştur.¹⁴⁰ b.6 nolu jurnalde bu duruma benzer nitelik taşımakta olup, jurnal kaydının sonunda ahalinin daima da ‘vât-ı hayriyye-i hazret-i Şehinşâhîye müdâvemet üzere oldukları belirtilmektedir.¹⁴¹

Osmanlı’da şeker, geç dönemlere kadar fiyatının yüksek oluşundan dolayı saray ve şekerciler dışında pek kullanılmamıştır. Şekerin yerine birçok hastalığın tedavisinde etkin yeri olan bal tercih edilmiştir.¹⁴² Doğal olarak bal, bu şekilde yaygın bir kullanım alanı kazanarak Osmanlı’nın geniş sınırları içerisinde üretimi ve ticareti yapılmakta olan bir ticari ürün durumunu kazanmıştır. Devlet arı üreticisinden, tükendiği bal miktarından hariç olarak, onda bir oranında bal öşrü adı altında vergi almaktadır.¹⁴³ Bu sebepten dolayı bal üretimi ile ilgili bilgiler ekonomik olarak ayrı bir önem arz etmektedir. Jurnal kayıtlarında bu hususla alakalı bilgilere rastlanılmaktadır. Ancak kayıtlarda balın bolluğundan bahsedilmekte olup, vergisi ile alakalı bir bilgiye ulaşılamamaktadır. Fakat vergisinin alınmış olduğu bilinen bu ürünü, bir ticari mal olarak değerlendirip bu başlık altında vermek isabetli olacaktır.

h.22 kodlu jurnalde balın bolluğu aynen şu şekilde, *İşbu sâl bereket-i iştîmâlde Taşöz Cezîresi arı kovanlarında kesret üzere ‘asel husûluyla beher kıyyesi ellişer para bey’ ve fîrûht olunmuş idüğü*” ifade edilmektedir.¹⁴⁴ Yine aynı şekilde d.20 nolu jurnal

¹³⁹ Kod: [d.5], s.15.

¹⁴⁰ Kod: [b.8], s.8.

¹⁴¹ Kod: [b.6], s.8.

¹⁴² Arzu Kılıç, “Eflak-Boğdan ve Karadeniz’de Bal ve Bal Mumu”, “Kültürümüzde Aracılık”, Ed. Emine Gürsoy Naskali-Hilal Oytun Altun, *Acta Turcica*, yıl: III, sayı:1/1, Ocak 2011, s.46.

¹⁴³ a.g.e., s.49.

¹⁴⁴ Kod: [h.22], s.33.

kaydında, Çirmen kazasında arı kovanlarının üçer beşer oğul verdiği ve aynı şekilde balda dahi bolluğun meydana geldiği aktarılmaktadır.¹⁴⁵

Ekonominin içerisinde değerlendirilen bir başka konu ise panayırlardır. Panayırların güvenliği ve panayırlardaki verginin tahsiliyle alakalı defterde birçok jurnal kaydı yer almaktadır.

Defterde panayır konusu hakkında hatırı sayılır şekilde jurnal kaydı mevcut olmakla birlikte bu panayırların vergisinin tahsil edilmesiyle alakalı kayıtlara da rastlanılmaktadır. c.15 nolu jurnal kaydı vergi tahsili konusuna örnek oluşturmaktadır: *Rûz-ı Hızırın kırkında Köstence Kazâsında mu'tad olduğu üzere bu sene-i mübârekede güşâd olunan Karasu Panayırında emvâl-ı tüccârın muhâfazası ve rüsûmât-ı mu'ayyenenin tahsiliyçün Silistre valisi ve Rusçuk muhâfızı 'atûfetlü Mîrzâ Saîd Paşa Hazretleri 'emmi-zâdesi Hacı Beğ'i panayır ağası nasb ve dairesi tevâbi'inden Kara Mollayı dahi rüsûm-ı ihtisâbiye tahsiline ta'yîn eylemiş olduğundan mûmâ-ileyhimâ mikdâr-ı vâfi hademe ile panayır-ı mezkûre gelüb istihsâl-i esbâb-ı hıfz ve hirâset ve rüsûmât-ı mu'ayyene ile beraber ber-vechi ta'rife rüsûm-ı ihtisâbı dahi icâb idenlerden bi't-tahsîl 'avdet eylemiş oldukları.¹⁴⁶*

Köstence kazasında her yıl açılmakta olan Karasu panayırında tüccarların mallarının muhafazası ve vergisinin tahsili için Silistre valisi ve Rusçuk muhafızı Mirza Said Paşa, amcası Hacı Bey'i panayır ağası nasp etmiş ve onun dairesinden Kara Molla'yı da panayır vergisini toplaması için tayin etmiştir. Görevlendirilen kişilerin yeteri kadar hizmetçileriyle beraber Karasu panayırına geldikleri ve görevlerini yerine getirdikleri jurnal kaydından anlaşılmaktadır. Başka bir jurnal kaydında ise, Filibe¹⁴⁷ kazasında, Maraş panayırı diye tabir edilen panayırın yine alışlagelmiş olarak kurulduğunu ve bu panayıra özellikle yerli tüccardan başka dışardan gelen tüccarların haylice fazla olarak katıldığı özellikle belirtilerek padişaha arz edilmiştir. Ayrıca emniyet içerisinde ticaretlerini yaptıkları ve *cümlenin farîza-i zimmeti olan*

¹⁴⁵ Kod: [d.20], s.17.

¹⁴⁶ Kod: [c.15], s.13.

¹⁴⁷ Filibe(Plovdiv) kazası: Vilayet-Bulgaristan(1908). (Makedonya kralı II. Filib'in adına "Filipopol", Türkler tarafından Filibe denildi. 18. yy da Bulgarlar da Plovdiv demişlerdir. 1362 yılında Rumeli eyaletinin ilk merkezi olmuştur.) s.183.

Du'â-yı Hayriyyet-i İhtivâ-yı Devâm Ömr ü Devlet-i Hazret-i Şâhâneyi bi'l- 'umûm tekrar ve averde-i zebân isticâbet eylemiş oldukları jurnal kaydında belirtilmiştir.¹⁴⁸

Panayırların bazı nedenlerden dolayı kimi zaman açılmadığı jurnal kayıtlarında görülmektedir. b.27 nolu jurnal kaydı bu konuya güzel bir örnek oluşturmaktadır. 27 Haziran 1835 tarihinde hülâsa edilen kayda göre, öteden beri Kardice nahiyesinde Mayıs haftalarında açılan panayırın, ihtilal nedeninden dolayı terk edilip kurulmamış olduğu belirtilmiştir. Fakat bir yıldan bu yana sağlanan emin ve asayiş ortamının ardından panayırın tekrardan kurulmuş olduğu bilgisi verilmiştir.¹⁴⁹

Panayırlar hakkında verilen jurnallerden görüldüğü üzere, kurulan panayırlar sadece yerli tüccara açık olmayıp ayrıyeten yabancı tüccarların gelerek çeşitliliği arttırdıkları alanlar olmuşlardır. Kaydedilen jurnallerden anlaşılacağı üzere panayırlardaki malların muhafazası ve güvenliği bazı olumsuzluklar karşısında savunulmaya çalışılmıştır. Redif-i Asakir-i Mansûre bu olumsuzluklar karşısında yeri gelince görev almış ve ekonomi için önemli olan panayırlarda güven ve emniyeti sağlamıştır.¹⁵⁰ Bazı durumlardan dolayı panayır kurulumları sekteye uğramış olsa da emin ve asayiş sağlandıktan sonra panayırlar tekrardan faaliyetlerine devam etmektedirler. Ayrıca panayırların hem esnafa hem de devlete ciddi gelir kaynağı oldukları konunun üzerinde önemle durulmasından ve bu olayların padişaha kadar aktarılıp takip edilmesinden anlaşılmaktadır.

1.7. Sağlık/Karantina ve Ölüm Olayları

Bu başlık altında jurnal defterinde birçok kayıt bulunmaktadır. Bu kayıtların içerisinde salgın hastalıklar ve bu hastalıklara karşı alınmaya çalışılan önlemler, hava değişiminden, bazı askeri ve idari kişilerin ölümleri gibi pek çok konuya rastlanılmaktadır. Ayrıca yine başlık altında insan ve hayvana ait garip şekildeki doğumlardan da bahsedilmektedir.

---

¹⁴⁸ Kod: [f.19], s.23.

¹⁴⁹ Kod: [b.27], s.10.

¹⁵⁰ Kod: [c.11], s.12.

1.7.1. Ölüm ve Hava Değişimi

Defterde beşi asker, biri beylerbeyi ve biride humbarahane memuru ile alakalı olmak üzere toplam yedi adet sadece kişilerin ölümlerini haber veren jurnal kayıtlarına rastlanılmaktadır. Bu ölümlerinin bir hastalık olarak nedeni belirtilmese de bu başlık altında değerlendirmenin daha isabetli olacağı düşünülmektedir. Bahsedeceğimiz bu jurnal kayıtları ayrıca başka bölümlerinde de kullanılmaya çalışılmıştır.

Asâkir-i Mansûre-i Şahane alaylarından yirminci alayın dördüncü taburunun beşinci onbaşısının dördüncü neferi olan Kengirili¹⁵¹ İbiş bin Ali'nin keyifsiz olarak Mudurnu'ya gelmiş olduğu ve birkaç günlük ikametinin ardından vefat etmiş olduğu 15 Mayıs 1835 tarihinde hülasa edilmiştir.¹⁵² Yine başka bir jurnal kaydında, İstanbul'da yer alan birinci alayın neferatı Samsunlu Ali bin Süleyman'ın tezkeresini alarak memleketine giderken Çağa kazasına bağlı Doğancılar karyesine mizahsız olarak ulaşıp birkaç günlük ikametinin ardından *hulûl-ı ecel mev'ûduyla dâr-ı bekâya rihlet etmiş olduğu* kaydedilmiştir.¹⁵³ Bu iki kayıt Rumeli bölgesinde olmamasına rağmen daha önce belirttiğimiz üzere defterde yer alan jurnaller arasında değerlendirilmiştir.

27 Haziran 1835 tarihinde hülasa edilip, bir gün öncesi olan 26 Haziran 1835 tarihinde de Tophane-i Amire'ye ilmühaberi verilen jurnal kaydında ise, topçu neferatından Kavalalı Hancı Hüseyin'in ve yine topçu neferatından Abdullah'ın ölmüş oldukları bildirilmiştir.¹⁵⁴ Başka bir jurnal kaydında, Selanik kazası mir-i miran-ı kiramdan Yanyalı Hüseyin Paşa'nın ecel vaktinin gelmesiyle ölmüş olduğu kaydedilmiştir.¹⁵⁵

Görüldüğü üzere sadece ölümleri kaydedilen kişilerin bir neferden bir paşaya kadar birlikte verilmesi bu haberlerin kapsayıcılığını ortaya koymaktadır. Ayrıca padişaha kadar bir neferin ölüm haberinin ulaştırılması II. Mahmud'un jurnal teşkilatı vasıtası ile gözetleme pratiğini ne derece de uyguladığını ve kontrol ettiğini ortaya koymaktadır.

¹⁵¹ Kengirli(Çankırı) kazası: 1925'te Çankırı oldu. s.300.

¹⁵² Kod: [a.2], s.6.

¹⁵³ Kod: [a.3], s.6.

¹⁵⁴ Kod: [b.9], s.8.

¹⁵⁵ Kod: [f.25], s.25.

Defterde iki adet hava değişimine dair jurnal kaydı tespit edilmekte olup bunlardan c.7 nolu jurnal kaydında, Yenişehir'in kötü havasından dolayı Asâkir-i Mansûre'den sağlığı olumsuz yönde etkilenenlere, hava değişimi için havası güzel olan Tırnova kasabasında münasip bir yer ayarlanması adına görevliler tayin edilmiştir.¹⁵⁶ Bu konu ile alakalı diğer jurnal kaydında ise, *Medine-i Manâstırda ikamet üzere olan mîr-i mirân-ı kirâmdan sa'âdetlü Salim Paşa Hazretleri mizâcsızca olduğından tebdî-i havâ zımında Rumeli valisi devletlü Mahmud Hamdi Paşa Hazretlerinin ruhsatıyla vatan-ı asliyesi olan Edirneye 'azîmet itmek üzere üç nefer adamıyla Köprülü Kazâsına¹⁵⁷ gelüb bir gice ikamet ve 'azîmet eylediği kaydedilmiştir.¹⁵⁸*

1.7.2. Bulaşıcı Hastalıklar ve Önlemesi Adına Yapılan Faaliyetler

Defterde konu ile alakalı ilk jurnal kaydı olarak a.5 kodu yer almaktadır. Bu kayıt Anadolu Jurnal Defteri'nde de yer almakta olup M. Zahit Yıldırım'ın Osmanlı Devleti'nde Jurnal Teşkilatı adlı çalışmasında da değerlendirmeye tabii tutulmuştur.¹⁵⁹ Kuduz bir kurdun Eğerce adlı bir dağdan Üskübü kazasına bağlı Hamza köyüne gelmiş olduğu ve burada bir kişinin yozunu ısırduğından bahsedilmektedir. Daha sonra Ketenciler karyesinde bir başka kişinin sağ kolunu ısırıldıktan sonra koyun sürünün içine dalmış ve beş adet kuzuyu telef etmiştir. Bu olayın ardından kuduz kurt, koyun kethüdasının üzerine hücum etse de kethüda bıçağını çıkarıp kurdu darp ederek yaralamış ve yanında bulunan koyun köpekleri de kurdu ortalarına alarak öldürmüşlerdir. Bu kayıt 15 Mayıs 1835 tarihinde hülasa edilmiştir.¹⁶⁰ Fakat kuduz kurt tarafından yaralanan kişinin akıbetinden ya da kuduz olan bir kişinin tedavisi hakkında herhangi bir bilgiye jurnal kaydında yer verilmemektedir.

Defterde karşılaşılan bulaşıcı hastalık türünün en başında veba gelmektedir. Yüzyıllarca veba salgını insanların korkulu rüyası olmayı hep başarmıştır. VI. yüzyılda meydana gelen Jüstinyen Salgını, XIV. yüzyılda Kara Ölüm ismiyle

¹⁵⁶ Kod: [c.7], s.12.

¹⁵⁷ Köprülü kazası: Paşa Livası(sağ kol)-Rumeli Eyaleti(1465-1544), Manastır-Rumeli Eyaleti(1855-1868), Manastır-Selanik Vilayeti(1868-1871), Selanik-Selanik Vilayeti(1872-1899), Üsküb-Kosova Vilayeti(1900-1912). s.487

¹⁵⁸ Kod: [c.10], s.12.

¹⁵⁹ Yıldırım, a.g.e., 196.

¹⁶⁰ Kod: [a.5], s.6.

Avrupa'nın kâbusu olan ve 1860'larda başlayıp yüz yıl gibi uzun bir süre etkisini hissettiren veba salgınları kıtalar arası boyutlarda gerçekleşerek tarihe yazılmış ve dünyada birçok insan ölümüne sebebiyet vermiştir.¹⁶¹

Karantina uygulaması, bulaşıcı bir hastalıkla karşılaşmış olan, insan veya başka canlıların hastalık unsurunun ortadan kalkması anına kadar bir yerde gözlem altında tutulmasıdır. Kelime anlamı olarak ise guarenteden (kırk) türemiş olan karantina bu usulün uygulanmaya konulduğu dönemdeki kırk günlük bekletme süresini ifade etmektedir.¹⁶²

Bu süreyi göstermekte olan jurnal kaydıyla, incelenen defterde karşılaşılmaktadır. Kayda göre, Sakız Adası'na, İzmir tarafından gelen kayıkta bir nefer hasta Hıristiyan bulunmuş olup, zikrolunan bu Hıristiyan kişi, İzmir'de veba hastalığı bulunduğu kayıktan dışarı çıkartılmamıştır. Daha sonra yanına gemi muhafızları tayiniyle kırk bir gün karantina usulü uygulanmak üzere kocabaşılar marifetiyle Aya-Stefano Adası'na gönderilmiştir.¹⁶³ Osmanlı'da bu şekilde yapılan seyahatlerde, gemilerin gitmiş oldukları yerlerde kontrol edildiği ve bu kontroller sonucunda sağlık yönünden ortaya çıkabilecek herhangi bir olumsuzluğa karşı önlemler alındığı yukarıda bahsi geçen jurnal kaydından anlaşılmaktadır. Ayrıca yolculuk yapan kimselerin gelmiş oldukları bölgelerde hastalığın olup olmadığı göz önünde tutulmaktadır. Aynı şekilde bir bölgede yaşayan bir kimse, eğer ki bulaşıcı bir hastalık sonucunda ölmüşse, hastalığı bulaştırma ihtimali göz önünde bulundurularak bu kişi üzerinden kendisine hastalığın sirayet etme ihtimali olanlarda yukarıda da belirtildiği üzere tedbir amacıyla karantina altında alınmaktadırlar. Bu duruma örnek olarak b.3 nolu jurnal kaydı verilebilir: *İnöz Kazâsında Aya Dimitri Mahallesinde mütemekkin İstani zimmî mat'ûnnen mürd olduğına mebnî zevcesi ve kızı ber-mûcib nizâm-ı memleket kenarına ihrâc ile karantina itdirilmekte olduğu.*¹⁶⁴

¹⁶¹ Mesut Ayar-Yunus Kılıç, "Osmanlıda Vebanın Sona Erişine Dair Bir Değerlendirme", *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 17/2, 2017, s.165.

¹⁶² Barış Örgen, "İstanbul'da İlet-i Kolerâ Salgınları (1831-1914), Osmanlı Devleti'nin Aldığı Önlemler ve Günümüzdeki İzleri", *Tübitak Ortaöğretim Öğrencileri Arası Araştırma Projeleri Yarışması*, 2016, s.24.

¹⁶³ Kod: [f.30], s.25.

¹⁶⁴ Kod: [b.3], s.7.

Kayda göre İnöz kazasına bağı Aya Dimitri mahallesinde oturmakta olan İstani adındaki gayrimüslim veba hastalığına yakalanarak ölmüştür. Bu ölümünün ardından tedbir amacıyla İstani'nin eşi ve kızı memleket dışına çıkarılarak karantina altına alınmış olduğunun bilgisi verilmiştir. Ancak bu kişilerin daha sonraki akıbetleri hakkında jurnal kaydında herhangi bir bilgiye yer verilmemektedir.

Veba hastalığından dolayı halk bazen ikamet ettikleri yerleri terk ederek hastalığın bulunmadığı ve sirayet edemeyeceği yerlere giderek göç etmişlerdir. Bu durumdan kaynaklanan sonuçtan dolayı da hastalığın var olduğu bölgelerde jurnal kâtipleri, hastalık tehdidi ortandan kalkıncaya kadar görevlerini icra edemeyecek duruma gelmişlerdir. 27 Haziran 1835 tarihinde Meis Adası hakkında hülasa edilen jurnal kaydı bu duruma örnek teşkil etmektedir. Jurnalde, ada sakinlerinin veba hastalığı nedeniyle dağlara kaçmış olmasından dolayı, adanın Hicri 1251(1835) Saferü'l-hayr ayında jurnal kaydının tutulamamış olduğu ifade edilmiştir. Ancak daha sonra hastalığın ortadan kalkmasıyla artık adanın jurnalinin kaydedileceği belirtilmektedir.¹⁶⁵

21 Kasım 1835 tarihinde hülasa edilen başka bir jurnal kaydında, haram-i şerif nebevi ağalarından Anber Ağa ve Mekke-i Mükerreme ahalisinden Şeyh Mehmet Efendi'nin Tekfurdağı kasabasına gider iken ateş nöbetleri geçirmelerine neden olacak bir hastalığa yakalanarak ölmüş olduklarından bahsedilmektedir.¹⁶⁶ Jurnal kaydında yolculuk öncesinde bir hastalıkları varsa da belirtilmemiş olan bu kişilerin aynı anda aynı yönde gitmeleri ve aynı şekilde hastalanarak ölmeleri muhtemelen seyahatleri esnasında yakalandıkları bulaşıcı bir hastalık sebebinden veya bir zehirlenmelerinden dolayı kaynaklanmaktadır.

27 Haziran 1835 tarihinde hülasa edilen başka bir jurnalde, Kavala kazasında kızamık iletinin ortaya çıkmasından dolayı küçük ve büyük yaşta birkaç kimsenin ölümlerine sebep olduğu kaydedilmiştir. Bu hastalığın bulaşıcı olduğu görüldüğünden milletin sağlığını korumak için Kavala mütesellimi Ahmet Rıfat

---

¹⁶⁵ Kod: [c.25], s.14.

¹⁶⁶ Kod: [h.21], s.33.

Efendi'nin Kavala kazasının dışına iki bâb karantina tertip eylediği ve karantina usulünü icra etmekte olduğu görülmektedir.¹⁶⁷

Dünya üzerinde birçok insanın ölümüne sebep olan veba, kolera vb. gibi bulaşıcı hastalıkların varlığı, bu hastalıklara karşı insanları ve devletleri önlem almaya sevk etmiştir. Hızlı bir şekilde geniş coğrafyalara yayılan ve binlerce can kaybına yol açan bu hastalıklara karşı alınan önlemlerden biriside karantina uygulamasıdır.

Osmanlı Devleti, karantinayı ilk kez başkentindeki kolera salgını (1831) nedeniyle İstanbul'a Karadeniz'den gelen gemilere karşı Hekimbaşı Mustafa Behçet Efendi'nin tavsiyesi üzerine uygulamaya başlamıştır.¹⁶⁸ Ancak Osmanlı Devleti'nde halk, karantina uygulamasına dini ve ekonomik¹⁶⁹ yönden "Biz Müslümanız, gavur değiliz. Karantinaya girmek ve para ödemek istemiyoruz" diyerek tepki göstermekteydiler.¹⁷⁰ Şeriata aykırı olarak görülen karantina uygulamaları yüzünden bir türlü karantina usulü hakkında istediğini elde edemeyen II. Mahmud, ileri gelen devlet adamları ile ulemayı bir araya getirerek bir meclis oluşturmuş ve bu mecliste karantinanın şeriata aykırı olmadığı kararlaştırılıp şeyhülislamdan fetva alınmıştır. Ayrıca karantina teşkilatının kurulmuş olduğu, Takvimi Vekayi'de yararları ve şeriata aykırı olmadığına dair bir yazı ile yayımlanmıştır.¹⁷¹

21 Kasım 1835 tarihinde hülasa edilmiş olan jurnal kaydında, Osmanlı Devleti Tuzla kazasında inşa etmiş olduğu karantinahaneye aynı kazada ikamet etmekte olan Raşit Efendi'yi, karantina kâtibi ve İngiltereli Encilad adındaki bir kimseyi hekim olarak atamış olduğu belirtilmektedir.¹⁷² Bu kayda göre karantinahaneye dışardan bir hekim tayin edilmesi Osmanlı Devleti'nin salgın hastalıklar konusundaki personelinin yetersiz olduğunu göstermektedir.

---

¹⁶⁷ Kod: [c.20], s.14.

¹⁶⁸ Nuran Yıldırım, "Osmanlı Coğrafyasında Karantina Uygulamalarına İsyanlar: Karantina İstemezük", *Toplumsal Tarih*, sayı:150, Haziran 2006, s.18.

¹⁶⁹ Osmanlı tebaasının karantina uygulamasına tepkili yaklaşmasının nedenlerinden birisi, hastalıkların Allah tarafından geldiğine ve bu hastalıkların nedenini de insanın yapmış olduğu kötülöklere bağlamış olmasından dolayıdır. Diğer bir neden olan maddiyat ise, halkın maruz kalmış olduğu karantina uygulamaları esnasında yetkililere verilen ücretten ve mürur tezkiresini çıkarma esnasındaki ödenen miktardan dolayı kaynaklanmaktadır. Bakınız: Güner Doğan, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Karantina Uygulaması ve Venedik Uluslararası Sıhhiye Konferansı", *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 2011, Güz(15), ss. 98-99.

¹⁷⁰ Örgen, a.g.e., s.25.

¹⁷¹ N. Yıldırım, a.g.e., ss. 18-19.

¹⁷² Kod: [j.6], s.36

j.4 numaralı jurnal kaydında, Akdeniz’de aralık aralık hastalık meydana geldiği görülmüş olup, Rodos Adası’nın sahil kısmında Murat Reis türbesinin yakınında bulunan bir yerde muhafız-ı sabık Şükrü Paşa masraflarını kendi karşılamak üzere vardiyalı odaları ve hastanesiyle birlikte karantinahane inşa ettirmiş olduğu bilgisi verilmektedir.¹⁷³ Bulaşıcı hastalıkların başka kişilere bulaşıp yayılması açısından önemli noktalarından biriside limanlardır. Akdeniz limanlarının ticari olarak önemi göz önünde bulundurulduğunda insan sirkülasyonu bakımından etkinliği de aynı şekilde ön plana çıkacaktır. Bu etkileşimlere bağlı olarak bulaşıcı hastalıklara açık davet niteliği taşıyan ve hatta hastalıkları farklı ülkelere ve kıtalara kadar yayan bu güzergâhlar üzerinde karantinahanelere önem verilmesi açısından yukarıda bahsedilmiş olunan jurnal kaydının önemi artmaktadır. Ayrıca bu kayıt Takvim-i Vekayi’de de yer almaktadır.¹⁷⁴

Bazı zamanlarda hastalık ile mücadele edip, korunmak için devlet görevlileri birtakım önlemler almaya çalışmışlardır. Örneğin, Örneğin Kavala ve Drama taraflarını hastalıktan korumak için, Kavala mütesellimi şehrin kalabalık yerleri olan sokakları ve hanları temizleyip paklamış olduğu jurnal kâtibi tarafından kaydedilmiştir.¹⁷⁵

II. Mahmud’un, yayılımı hızlı bir şekilde gerçekleşen salgın hastalıklar ile mücadele vermeye çalıştığı görülmektedir. Avrupa ile doğu arasında geniş sınırları bulunan Osmanlı Devleti’nin bulaşıcı hastalıklar konusunda almış olduğu tedbirler hastalığın yayılmasını yavaşlatması açısından önemli görülmektedir. Avrupa’nın da baskısıyla 1840 yılından sonra Osmanlı’nın almış olduğu tedbirler bulaşıcı hastalıkları bitirmese de büyük ölçüde azaltacaktır.¹⁷⁶ Jurnal defterinde yer alan kayıtların, vermiş olduğu bilgiler bizleri Osmanlı padişahının salgın hastalıklar ve bu hastalıklara karşı alınan önlemler üzerindeki takibini göstermesi açısından önem arz etmektedir.

---

¹⁷³ Kod: [j.4], s.36.

¹⁷⁴ Yıldırım, a.g.e., s.198.

¹⁷⁵ Kod: [e.19], s.20.

¹⁷⁶ Mesut Ayar-Yunus Kılıç, “Osmanlıda Vebanın Sona Erişine Dair Bir Değerlendirme”, *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 17/2, 2017, s.165.

1.7.3. Hayvanlara ve İnsanlara Dair Garip Doğumlar

‘Garip Doğumlar’ olarak belirlenen bu başlık altında, yer ve zaman bakımından farklı olan jurnal kayıtları bir araya toplanmış olup konu bütünlüğüne ulaşılmaya çalışılmıştır. Birçok jurnal kaydı da Takvim-i Vekayihane’ye ilmühaber verilmiştir. Jurnal kayıtlarında hayvanlardaki garip doğumlara daha fazla rastlanılmakta olup, bazı jurnallerde hem hayvanların hem de insanların doğumları bir arada verilmiştir. Ancak burada yine konu bütünlüğü gözetilerek insan ve hayvan doğumlarının beraber olduğu jurnaller birbirlerinden ayrıştırılmıştır.

v.5 nolu jurnal kaydında, bir tavuktan dört ayaklı bir pilicin doğduğundan bahsedilmektedir.¹⁷⁷ Defterde belirtilmemesine rağmen bu kaydı Takvim-i Vekayi’de verilmiş olduğu bilgisine M. Zahit Yıldırım’ın, Osmanlı Devleti’nde Jurnal Teşkilatı adlı çalışmasından öğrenilmektedir.¹⁷⁸

Başka bir jurnalde ise yine bir hayvanın doğumundan bahsedilerek, kayıta Kıbrıs’ın Mogosa kazasına bağlı Limye karyesinde Mihail adındaki bir rahibin tavuğundan *bi-Kudreti’l-lâhi Te’âlâ* iki başlı bir pilicin meydana gelmiş olduğu ifade edilmektedir.¹⁷⁹ Bu kayıt Takvim-i Vekayi’de yer almasına¹⁸⁰ rağmen defterde belirtilmemektedir. g.9 numarası ile kodlanmış olan jurnal kaydı ise, 20 Aralık 1835 tarihinde Takvim-i Vekayihaneye ilmühaber verilmiş olup, Avrethisarı kazasının¹⁸¹ Harcan karyesinde Taribko adındaki bir gayrimüslimin tavuklarından dört ayaklı ve biri göğsünde olarak üç kanatlı bir pilicin meydana gelmiş olduğu bilgisi verilmektedir.¹⁸²

21 Ocak 1838 tarihinde hülâsa edilip, 26 Şubat 1838 tarihinde Takvim-i Vekayihanede yayınlanmış olan¹⁸³ jurnal kaydında, *Kıbrıs Cezîresinde Değirmenlik Nâhiyesinde kâin Dino(?) nâm karyede bi-Hikmeti’l-lâhi Te’âlâ bir re’s koyundan*

¹⁷⁷ Kod: [v.5], s.58.

¹⁷⁸ Yıldırım, a.g.e., ss. 201.

¹⁷⁹ “Kıbrıs Cezîresinde Magosa Kazasına tâbi’ Limye Karyesinde Mihail nâm râhibin tavuğundan bi-Kudreti’l-lâhi Te’âlâ iki başlı bir piliç zuhûr eylemiş idüğü”. Kod: [n.7], s.49.

¹⁸⁰ Yıldırım, a.g.e., s. 201.

¹⁸¹ Avrethisarı kazası: Nahiye-Selanik(1519), Kaza-Rumelik(1529-1613), Kaza-Selanik-Yunanistan(1913). s.66

¹⁸² Kod: [g.9], s.27.

¹⁸³ Yıldırım, a.g.e., s.201.

dört 'aded kuzu tevellüd itmiş idüğü bilgisi yer almaktadır.¹⁸⁴ Yine İpek ve Radomir¹⁸⁵ kazalarına bağlı karyelerde, bir baş koyundan üç gözlü ve dört kulaklı ve sekiz ayaklı ve iki kuyruklu acayip bir şekil kuzunun zuhur ederek anasıyla birlikte ölmüş olduğu ve bir keçiden de beş tane oğlağın doğmuş olduğu bilgileri verilmektedir.¹⁸⁶ Yine Tırnova'ya bağlı Artebut? karyesinde Kolov? adındaki bir gayrimüslimin koyunundan iki başlı ve altı ayaklı acayip şekilde olarak bir kuzunun doğmuş olduğu belirtilmektedir.¹⁸⁷ Ancak bu doğumun ardından koyun ve kuzunun ölmüş olduklarına dair herhangi bir bilgiye rastlanılmamaktadır. Sofya kasabasında bir baş koyundan dört ve Şumnu kasabasında bir baş koyundan dördü erkek ikisi dişi olmak üzere toplam altı baş kuzu tevellüt etmiş olduğu kaydedilmektedir.¹⁸⁸

27 Haziran 1835 tarihinde hülâsa edilmiş olup, 16 Haziran 1835 tarihinde Takvim-i Vekayihane'ye ilmühaberi verilen jurnal kaydında, bu sene meydana gelmiş olan bitkilerdeki bolluk ve bereketten dolayı hayvanların güçlü ve kuvvetli oldukları belirtilmektedir. Bu bolluğa bağlı olarak, Keşan kazasında bulunan Bulgar karyesi reayasından bir çobanın birkaç tane keçisinden dörder tane oğlak doğmuş olduğu jurnalde kaydedilmektedir.¹⁸⁹ Başka bir kayıta, Avrethisarı kazasında bir baş keçiden dört ayaklı, iki başlı, dört kulaklı, dört gözlü ve iki ağızlı acayip şekilde bir oğlağın doğduğu ve iki gün sonra helak olduğu belirtilmektedir.¹⁹⁰

Dubniçe kazasının Timurhan karyesinde Zülfikar adında bir kimsenin *bi-Hikmeti'l-lâhi Teâlâ* yedi ayaklı ve kaburgası göbeğinde olmak üzere acayip şekilde bir buzağının doğmuş olduğu kaydedilmiştir.¹⁹¹ Defterde belirtilmemesine rağmen bu kayıta Takvim-i Vekayi'de yer almaktadır.¹⁹²

m.16 nolu jurnal kaydında ise, yine acayip şekilde hayvanların doğmuş olduğu belirtilmektedir. Jurnal kaydı tam olarak şu şekilde ifade edilmektedir: *Usturumca Kazâsı kurâsından Panice Karyesinde Osman nâm kimesnenin bir re's ineğinden iki*

¹⁸⁴ Kod: [u.8], s.57.

¹⁸⁵ Radomir: Sofya-Bulgaristan(1908). s.415.

¹⁸⁶ Kod: [z.5], s.61.

¹⁸⁷ Kod: [o.10], s.51.

¹⁸⁸ Kod: [aa.8], s.62.

¹⁸⁹ Kod: [b.4], s.7.

¹⁹⁰ Kod: [aa.8], s.62.

¹⁹¹ Kod: [j.15], s.37.

¹⁹² Yıldırım, a.g.e., s.201.

ayaklı dört kulaklı ve gözi tepesinde kaburgasız bir buzağı ve Ric(?) Karyesinde mütemekkin manav-ı zimmînin bir re's geçisinden dahi kezalik iki ayaklı ve dört kulaklı ve dört gözli bir oğlak tevellüd itmiş olduğu.¹⁹³ Bu kaydın resmi gazetede yer aldığına dair herhangi bir bilgi verilmemektedir.

21 Kasım 1835 tarihinde hülasa edilerek aynı yılın yirmi Aralığında Takvim-i Vekayihane'ye ilmühaberi verilen jurnal kaydında, Tırnova kazasına bağlı Pavlikan karyesinde ikamet etmekte olan Mehmet Bey'in ineğinin şekli bozuk bir buzağı doğurmuş olduğu aktarılmaktadır. Bu buzağı, başı alışılagelmişin dışında büyük ve gözleri tepesinde ve kulakları boynunun altında ve ağzı ensesinde olmak üzere cansız bir şekilde meydana gelmiştir.¹⁹⁴

21 Kasım 1835 tarihinde hülasa edilen başka bir jurnal kaydında, Şumnu Kasabası derûnunda Sirkeci Mahallesinde Bulut İsmail nâm kimesnenin hânesinde bi-Kudreti'l-lâhi Te'âlâ bir kediden üçü sağında ve üçü solunda ve biri gönsünde olarak yedi ayaklı ve iki kuyruklu bir yavru doğub sekiz sa'at mürûrunda helâk olmuş idüğü bilgisi yer almaktadır.¹⁹⁵

aa.8 nolu jurnal kaydında, Doyran kazasında¹⁹⁶ bulunan nehrin içerisinde beş okka ağırlığında, bir gözlü ve boynuzlu bir balığın zuhur etmiş olduğundan bahsedilmektedir. Yine aynı jurnal kaydının içerisinde Buğarice kazasında yer alan Ziban? Kalesi civarında iki başlı büyük ve korkutucu bir yılanın peyda olduğu görülmüş olup orada bulunan Asâkir-i Mansûre neferatı tarafından öldürülmüştür.¹⁹⁷

27 Haziran 1835 tarihinde Takvim-i Vekayihane'ye ilmühaberi verilen jurnal kaydında, Limni Adası ahalisinden olan Mehmet adındaki bir kimsenin kuyruklu ve elleri altışar parmaklı bir oğlunun tevellüt etmiş olduğu hülasa edilmiştir.¹⁹⁸ Yine bu kayda benzer şekilde Tırnova kazası köylerinden Celon(?) adındaki bir köyde

---

¹⁹³ Kod: [m.16], s.47.

¹⁹⁴ Kod: [g.11], s.27.

¹⁹⁵ Kod: [h.10], s.31.

¹⁹⁶ Doyran kazası: Kaza-Selanik Vilayeti(1867). s.156.

¹⁹⁷ Kod: [aa.8], s.62.

¹⁹⁸ Kod: [b.25], s.10.

yaşamakta olan Hristiyan bir kişinin iki boynuzlu bir erkek çocuğu doğarak yarım saat miktarı kadar yaşamış olduğu bildirilmiştir.¹⁹⁹

Selanik kazasında, Vardadiye nahiyesine bağlı Bernar? mahallesi sakinlerinden İdris adındaki bir kimsenin elsiz olarak tulum şeklinde bir çocuğu dünyaya gelmiş ancak iki saat kadar yaşayıp ölmüş olduğu kaydedilmektedir. Yine aynı jurnal özetinde, Manastır kazasına tabii Gülşin-i Bâlâ karyesinde Salih adındaki bir kimsenin kaburgası garip şekle sahip bir çocuğunun dünyaya gelmiş olduğu bildirilmektedir.²⁰⁰

10 Temmuz 1836 tarihinde Takvim-i Vekayi'de yayınlanmış olan²⁰¹ bu jurnal kaydında, Kıbrıs'ın Lefkoşa kasabasında ikamet etmekte olan Mehmet adlı kişinin, burnu ve gözleri olmayıp yalnızca *kaşlarının arasında yarımlik cürmünde bir sûrâh olarak içinde mürdüm cisim gibi iki siyah meşhûd olub ba'de't-tevellüd olub kımât-i zindegânisi mevdû' dest-i kâbile-i nâ-bûd olmuş* olduğu bahsedilmektedir.²⁰²

28 Ağustos 1836 tarihinde hülasa edilmiş olan başka bir jurnal kaydında yine enteresan biçimdeki bir doğumdan bahsedilmektedir. Bu jurnalde, Selanik kasabası ahalisinden Hasan adındaki bir kimsenin zevcesinden başı kare şekline benzeyen, gözü ve kulağı olmayıp, ağzı *mürûr* ve altışar parmaklı bir çocuk doğarak beş altı dakika yaşayıp vefat etmiş olduğundan bahsedilmektedir.²⁰³

v.5 nolu jurnal ise, gerçekleşme ihtimali çok nadir olsa da yine de günümüzde karşılaşılmakta olduğumuz doğumlar içerisinde yer almaktadır.²⁰⁴ 4 Şubat 1838 tarihinde özetlenen bu jurnal kaydında, *Kıbrıs Cezîresinde bir hâtûndan bi-Hikmeti'l-lâhi Te'âlâ biri erkek ve ikisi kız olarak üç çocuk tevellüd iderek çend rûz-ı mürûrunda birisi vefat itmiş* olduğu kaydedilmiştir.²⁰⁵

21 Kasım 1835 tarihinde hülasa edilen, 20 Aralık 1835 tarihinde Takvim-i Vekayihane'ye ilmühaberi verilen g.21 nolu jurnal özetinde, Rumeli sahilinde yer alan Livadya kazası sakinlerinden bir zimmînin önceleri iki başlı, dört elli ve biri

¹⁹⁹ Kod: [o.10], s.51.

²⁰⁰ Kod: [i.18], s.36.

²⁰¹ Yıldırım, a.g.e., s.200.

²⁰² Kod: [j.5], s.36.

²⁰³ Kod: [k.22], s.41.

²⁰⁴ <https://www.haberturk.com/saglik/haber/1080281-teksasta-50-milyonda-bir-gorulen-ucuz-dogum-gerceklesti/2>, (Erişim: 20.05.2019).

²⁰⁵ Kod: [v.5], s.58.

sağında ve biri solunda ve biri arkasında olarak üç ayaklı bir kızı doğup bir çeyrek saat kadar yaşamış ve daha sonra helak olmuştur. Cesedini Livadya mütemekkinlerinden Todori adındaki bir *zimmî* akçe ile satın alıp bir büyük şişeye parçalar halinde koymuş ve İzmir'e götürmek üzere Sakız Adası'na uğrayarak Sakız Adası muhassılı Todori'yi yanına getirtip bizzat şişeyi inceleyerek kendisine de müsaade buyurmuştur.²⁰⁶ Görüldüğü üzere bu jurnal kaydında, gerek normal doğmayan bir bebeğe, gerekse bu bebeğin satın alınarak müşahede ettirildiğine rastlanılmaktadır. Ancak satın alan kişinin bu kadavra ile tıbbi bir çalışmamı yapacak olduğu yoksa bu garip doğumlu bebeği sergilemek amacı ile paramı kazanmaya çalışacağı bilinmemektedir.

1.8. Askerî Konular

1.8.1. Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye

II. Mahmud padişah olduğu andan itibaren sürekli olarak askerî bir reform için hazırlık içerisindeydi. 17. yy'dan itibaren Avrupa karşısında alınan yenilgiler ve Yeniçeri Ocağı'nın güçlü bir tehdit unsuru olması II. Mahmud'un yenilikçi olan bu düşüncesini destekler mahiyettedir. Osmanlı Devleti'nin birden fazla yenilikçi girişimi engelleyen Yeniçeriler, nihai olarak çetin bir mücadelenin ardından II. Mahmud tarafından Haziran 1826 tarihinde ortadan kaldırıldı.²⁰⁷ Osmanlı tarihinde bu olay Vaka-i Hayriye olarak bilinmektedir.

Mansûre Ordusu'nu önceki ordulardan ayıracak en önemli özellik, Kanunnamesinde yer alan talim maddesiydi. Ordunun tepesinde yer alan Serasker Rusçuklu Ağa Hüseyin Paşa ve Nizam-ı Cedit zabitlerinin askerî vizyonları modern bir ordununkinden çok uzaktaydı. Ordu ile alakalı tüm gelişmeleri yakından takip eden II. Mahmud, Kaptan-ı Derya Hüsrev Paşa'nın askerlerine yaptırmış olduğu talimleri bizatihi izlemiş ve modern olmayan Nizam-ı Cedit devrine ait üçlü talim sistemini terk ederek yeni usulde (ta'lîm-i Hüsrevî/ta'lîm-i cedîd) modelinin uygulanmasını

²⁰⁶ Kod: [g.21], s.29.

²⁰⁷ Yüksel Çelik, "Asâkir-i Mansûre Ordusu'nda Talim Sisteminin Değişmesi ve Avrupalı Uzmanların Rolü (1826-1839)", *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi*, sayı:19, İstanbul 2008, ss. 87-88.

emretmiştir.²⁰⁸ Ayrıca Hüstev Paşa 8 Mayıs 1827 tarihinde Seraskerlik makamına uygun görülerek atanmıştır.²⁰⁹

p.11 numaralı jurnal kaydında, Sakız Adası'nda yer alan üç bölük topçu neferatının, Tophane-i Amire'den gönderilen Sadık Ağa tarafından *ta'lîm ve ta'allüme* gayret ettirildiği ve az zamanda topçu neferatının ustalık kazandıkları belirtilmektedir. Ardından Sakız Adası muhassılı Hasan Ağa'nın gözetiminde atış talimine geçtikleri ve maharetlerinin herkes tarafından takdirle karşılandığı ifade edilmiştir.²¹⁰ Yine başka bir jurnalde, Damad Paşa tarafından Limni Adası'na görevlendirilen Hasan Çavuş, kırk yaş üstü askerlere ve topçu neferatına yirmi gün gibi bir süre hızlı hareket kabiliyetlerini geliştirmek adına eğitim verdirdiğinden bahsedilmektedir.²¹¹ Bahsi geçen jurnal kayıtlarında görülmektedir ki topçu sınıfının savaş meydanlarında hızlı manevra yapabilmeleri adına bu husus üzerine gün olarak üst üste uzunca bir süre durulmuştur.

Başka bir jurnalde ise, Vidin Kalesi için Tophane-i Amire ve Mühimmat-ı Harbiye ambarlarından barut ve mühimmat toplandığına,²¹² m.9 numaralı jurnalde de Belgradcık hisarlarında yer alan her bir hisara otuz üç nefer düşerken bu sayıya ek olarak toplam altmış yedi nefer daha eklenerek yüz kişiye çıkarılmış olduğuna değinilmektedir.²¹³ 15 Temmuz 1838 tarihinde özetlenen jurnalde, padişahın emri ile Tophane-i Amire tarafından gönderilen topların üç kıtası başka bir yere altı kıtası ise Çanakkale tabyasına konulmuştur. Top kundaklarının yerlerine yerleştirilmesi için Silistre müşiri Said Paşa, devamlı olarak çalışılmasını buyurmuştur. Bu jurnallerden kalelerin, hisarların ve tabyaların, teçhizat ve askerî bakımdan var olan gücüne, çok daha fazlasının ilave edilmesiyle sağlaştırılmaya çalışıldığı görülmektedir.²¹⁴

27 Haziran 1835 tarihinde özetlenen jurnalde, Topçu neferatından vefat eden kimselerin Tophane-i Amire'ye haber verildiğinin bilgisine ulaşılmaktadır. Tophane-

²⁰⁸ Çelik, a.g.m., ss.92-97; Ayrıca Hüsrev Paşa'nın siyasi, idari ve askeri hayatına dair detaylı bilgi için bakınız: Yüksel Çelik, *Şeyhü'l-Vüzerâ Koca Hüsrev Paşa (II. Mahmud Devrinin Perde Arkası)*, Türk Tarih Kurumu, 1. Bakı, Ankara 2013.

²⁰⁹ Mesut Uyar-Edward J. Eriickson, *Osmanlı Askeri Tarihi*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2. Baskı, 2017, s.280.

²¹⁰ Kod: [p.11], s.52.

²¹¹ Kod: [1.16], s.35.

²¹² Kod: [f.16], s.24.

²¹³ Kod: [m.9], s.46.

²¹⁴ Kod: [cc.2], s.65.

i Amire'ye 'ilm ü haber ise özetleme tarihinden bir gün önce ulaştırılmıştır.²¹⁵ o.11 numaralı jurnal kaydında da yine bir neferin vefat haberi yer almaktadır. Jurnal kaydının muhtevası ise şu şekildedir: '*Asâkir-i Mansûre-i Şâhâne mîrlivâlarından sa'âdetlû Davud Paşa livâsının ikinci alây dördüncü taburunun altıncı bölümünde yedinci onbâşısının yedinci neferi iken bundan akdem kendusune mâhiye yirmi guruş tekâ'ud ma'âş ihsân buyurularak Cisir-i Ergene Kazâsında ikâmet üzere olan Hasan veled-i Süleyman bu esnâda hulûl-ı ecel mev'ûduyla vefât itmiş olduğu.*'²¹⁶

Yukarıda zikredilen jurnalde, Davud Paşa livasından olan Süleyman oğlu Hasan'ın maaşını aldıktan sonra Cisir-i Ergene kazasında ecel vaktinin gelmesiyle vefat eylediği, 11 Mayıs 1837 tarihinde kayıt edilmiştir. Jurnalde ayrıca bir neferin mensup olmuş olduğu askerî birimde detaylı bir şekilde ifade edilmektedir.

Bazı durumlarda askerler bulunmuş oldukları yerlerde iklime veya ani hava değişimlerine ayak uyduramayarak hastalanabilmekte hatta vefat etmekte idiler. Bu tarz durumların önüne geçmek adına c.7 numaralı kaydı güzel bir örnek teşkil etmektedir. Kayıtta, Müşarünileyh hazretleri Yenişehir'in²¹⁷ kötü havasından dolayı hastalanan neferleri tedbir amacıyla şehre üç saat uzaklıkta yer alan Tırnova kasabasına göndermeden önce, bu kasabayı hazır hale getirmek üzere mühürdarlarıyla beraber Yüzbaşı Ahmed Ağa'yı önceden kasabaya yollamış olduğu tespit edilmektedir.²¹⁸

Junal kayıtları arasında merasimlerin tertip edildiğide görülmektedir. Örneğin, Rumeli valisi maiyetine memur tayin edilen Miralay Hüseyin Bey, kumandanlığını yapmış olduğu Asâkir-i Mansûre-i Şahane ile görev yerine varmak için İstanbul'dan yola çıkmış olduğu dördüncü gününde karşılanmak üzere Tırhala mutasarrıfı *Halid Paşa Livâsında olan mûzîkaları ve bi'l-cümle dâiresi tevâbi'âtı bi'l-istishâb*

---

²¹⁵ "Fi 29 S[afere] sene [12]51 (26 Haziran 1835) târihinde Tophâne-i 'Âmireye 'ilm ü haberi virildi Topcı neferâtından olub Kavala Kazâsı ahâlisinden Hancı Hüseyin mâh-ı Muharremü'l-Harâmın yirmi dokuzuncu günü ve yine topcı neferâtından Abdullah mâh-ı mezbûrun on altıncı günü vefât eyledikleri." Kod: [b.9], s.8.

²¹⁶ Kod: [o.11], s.51.

²¹⁷ Yenişehir(Yenişehir-i Fenar-Larissa) kazası: Tırhala-Yunanistan(1881). s.527.

²¹⁸ Kod: [c.7], s.12.

*Yenişehir-i Fenara yarım sâ'at mahallden istikbâl eylemiş olduğu.*²¹⁹ bilgisine ulaşılmaktadır.

Bahsedildiği üzere II. Mahmud yeni talim usulünün uygulanmasını emretmişti. Bu usulün uygulandığına dair bilgilere incelenen defterde ulaşılabilmektedir. e.6 numaralı jurnalde, Edirne'de olan Mirliva İsmet Paşa'nın taht-ı livasında bulunan iki alay süvari, Yanya Kapısı'ndaki talimgâh da Çirmen Sancağı mutasarrıfı Mustafa Nuri Paşa'nın katılımıyla 3 Haziran günü yeni *ta'lim ü ta'allümü* icra ettikleri anlaşılmaktadır.²²⁰

Asâkir-i Mansûre-i Şahane askerlerinin rahat etmeleri adına bizzat padişahın iradesiyle kışlaklar tahsis edilmiş veyahut yaptırılmıştır. p.3 numaralı jurnal bu duruma şöyle örnek oluşturmaktadır: *Muktezâ-yı irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne üzere Selanik'de olan 'Asâkir-i Mansûre-i Şâhânenin eyyâm-ı sayfda iskânlarıyçün hâric-i şehirde inşâ olunmakda olan kışlâk-ı hümâyûn bi't-tekmîl 'Asâkir-i Mansûre derûnuna ik'âd ve iskân olunmuş idüğü.*²²¹

Görüldüğü üzere yaz günlerinde Selanik'te bunalan askerlerin konaklamaları için şehrin dışında bir kışlayı hümayun yaptırılıp içerisine askerler yerleştirilmiştir. Diğer bir jurnal kaydında ise, *Sakız Kal'asının ta'mîri husûsuna me'mûr Mühendis-hâne-i Berriye ve müdür-i ebniye-i hâssa halkâsından Hasan Efendi savb-ı me'mûrlarına varub mâh-ı Rebî'ü'l-ahirin on birinci günü emr-i ta'mîre şürû' olunmuş.*²²² bilgisine ulaşmaktayız. m.7, cc,3 vb. jurnaller bu duruma başka örnekler oluşturmaktadır.

1.8.2. Redif-i Asâkir-i Mansûre

Redif kelimesi sözlükteki anlamı bakımından “Nizamiye sınıfından sonra gelen silahlı sınıf” anlamına gelmektedir.²²³ Kelimenin Redif-i Asâkir-i Mansûre'deki karşılığı, “fiilî ve muvazzaf ordunun yedeği (ihtiyatî kuvvet)” anlamındadır. 8 Temmuz 1834 tarihli Redif Kanunnamesinin çıkarılmasıyla bu teşkilat, Yeniçeri Ocağı'nın lağvedilmesinin ardından kurulan Asâkir-i Mansûre-i Muhammediyye

²¹⁹ Kod: [c.6], s.12.

²²⁰ Kod: [e.6], s.19.

²²¹ Kod: [p.3], s.52.

²²² Kod: [l.5], s.42.

²²³ Parlatır, a.g.e., s.395.

ordusuna destek olma mahiyetinde tesis edilmiştir.²²⁴ Asâkir-i Mansûre ordusunun bu desteğe ihtiyaç duymasındaki temel neden, Osmanlı'nın savaş anındaki askerî gücünü oluşturacak miktarın azlığıydı. Ancak büyük bir ordunun daimi olarak silahaltına alınması, gerek hazineyi zor duruma sokacak gerekse devletin tarımsal üretimini olumsuz yönde etkileyecekti. Bu etkenlerden ötürü Avusturya ve Prusya'da başarılı bir şekilde uygulanmış olan yedek asker yetiştirilmesi modeline gidilerek belirli zamanlarda toplanıp eğitim yapmak üzere Redîf-i Asâkir-i Mansûre ordusu sancaklarda teşkilatlandırılmıştır.²²⁵

Redif-i Asâkir-i Mansûre ordusu ile alakalı incelenen defterde birçok jurnal kaydı tespit edilmiştir. Bu jurnaller tayin, atama, maaş, askeri teçhizatlarının teslimi ve kontrolleri, yoklama defterleri vs. gibi konular ile alakalı olup içlerinden bazı jurnalleri ele alarak bu konuları açıklamaya çalışacağız.

Örneğin, rediflerin mülakatının yapılması, ataması, gerekli personelin görevlendirilmesi ve birikmiş olan maaşlarının ödenmesi aile alakalı 20 Haziran 1838 tarihinde özetlenen z.3 kodlu jurnalde detaylı bilgiler yer almaktadır: *Muktezâ-yı irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne üzere Silistre Eyâletinden müretteb Redîf-i 'Asâkir-i Mansûre-i Şâhâne zâbitânının nasb ve ta'yînleriyçün eyâlet-i merkûme müşîri devletlü Mirza Said Paşa Hazretleri alây-ı mezkûr kâ'im-makâmı Mataş Beği ve binbaşılardan bi'l-istishâb-ı Karînâbâda 'azîmet ve İslimye Kazâsı Redîf-i Mansûre neferâtını dahi oraya celb ile her birini başka başka imtihan iderek ehliyet ve liyakatlarına göre yüzbaşı ve mülâzım ve çavuş ve onbaşı nasb ve ta'yîn eylemiş ve müterâkim olan mâhiyeleri dahi tamâmen yedlerine bi'l-'itâ sâye-i şevket-vâye-i hazret-i şâhânede esbâb-ı nizâmîyeleri istikmâ[l] kılınmış olduğu.*²²⁶ Görüldüğü üzere bahsi geçen jurnalde, Silistre'de düzenlenmiş olan yedek ordunun eksiklikleri padişah tarafından görülüp, eksiklerin giderilmesi ve gerekli atamaların yapılması için eyalet müşîri Said Paşa, alay kaymakamı Mustafa Bey ve Binbaşılardan, Karinâbâd kazasına gitmişlerdir. İslimye kazası yedek ordusunun da buraya katılımıyla gerekli imtihanları ehliyet ve liyakatlerine göre ayrı ayrı yapıp yüzbaşı, mülâzım, çavuş ve

²²⁴ Abdülkadir Özcan, "Redif", *TDVİA*, cilt:34, İstanbul 2007, s.524.

²²⁵ Mübahat Kütükoğlu, "Redif Kıyafetlerinin Maliyetine Dair", *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, cilt:41, sayı:1-4, 1985, ss. 283-284.

²²⁶ Kod: [z.3], s.61.

onbaşı gibi rütbelere tayin eylemişlerdir. Ayrıca birikmiş olan maaşlarını da rediflerin kendilerine ödenmiştir.

Maaş ödenmeleri ile alakalı bilgiler de jurnallerde karşımıza çıkmaktadır. Genellikle maaşlar iki ay, üç veya dört ay gibi bir sürenin sonrasında toplu olarak ödenmektedir: *Avrethisarı ve Karaferye ve Vodina ve Zihne kazâlarından müretteb Redîf-i 'Asâkir-i Mansûrenin şevvâl ve Zi'l-kade mâhiyeleri me'mûrları ma'rifetleriyle bi'l-vürûd her bir kazâda yoklama usûlü icrâ olunarak yerlu yerine i'tâ ve cümleye farîza-i zimmet olan devâm-ı eyyâm ömr ü şevket-i şâhâne da'vât-ı ba'de'l-edâ ta'lîm ve ta'alüme dikkat eylemeleri emr-i ehemmine dair te'kidât-ı mukteziye îfâ kılınmış idüğü.*²²⁷ k.2 numaralı bu jurnalde, iki aylık maaşlarının memurlar marifetiyle yoklama usulü icra olunan kazalarda ödenmesinin ve ardından eğitimlerine dikkat eylemeleri hususunda uyarıldıkları görülmektedir. Ancak maaşlarının geç ödenmesi yüzünden topluca şikayetlerin ortaya çıktığını, bu gecikmenin bir yıl gibi bir zamana uzadığını ve bu şikayetler anında Redif-i Asâkir-i Mansûre neferatı mülazımlarının kabaca bir dil kullandıkları j.10 numaralı jurnal kaydında tespit edilmektedir.²²⁸

Bazı durumlarda ise Redif Teşkilatı içerisinde cezai uygulamaların olduğu da görülmektedir.²²⁹

Ayrıca Redif teşkilatının gerektiği anlarda güvenlik ve asayiş sağladığına dair bilgilere jurnal defterlerinden ulaşılabilmektedir. Özetlenen jurnallerden birini örnek vermek gerekirse, *Köprülü Kazâsında üç beş gün hayvânat panâyırı mu'tâd olduğına binâen ahz ve i'tâda nizâ' ve ba'zı sirkat misillü uygunsuzluk vukû'a gelmekte ise de bu def'a kazâ-i mezbûr voyvodası Redîf-i 'Asâkir-i Mansûreden altmış nefer celb ile icâb iden mahallere karağollar vaz' iderek lâyıkıyla muhafaza etdirmiş [...]*²³⁰ olduğu bilgisine ulaşılmaktadır.

d.12 kodlu jurnal kaydında Asâkir-i Mansûre emekli kumandanlarının Redîf-i Asâkir-i Mansûre'ye talimler yaptıkları görülmektedir. Jurnal kaydı defterde şu şekilde belirtilmektedir: *Köprülü Kazâsından tahrîr olunan yüz doksan yedi nefer Redîf-i 'Asâkir-i Mansûre kazâ-i mezbûrda bulunan 'Asâkir-i Mansûre*

²²⁷ Kod: [k.2], s.39.

²²⁸ Kod: [j.10], s.37.

²²⁹ Kod: [e.3], s.18.

²³⁰ Kod: [c.11], s.12.

mütekâ'idlerinin kumandalarıyla leyl ve nehâr ayâk ta'lîmine meşgûl olarak bi-İnâyeti'l-lâh-i Te'âlâ bir iki mâh-ı zarfında atış ta'lîmini icrâya kesb-i iktidâr eylemiş ve mâh-ı Saferü'l-hayrın on dokuzuncu günü sahrâya çıkub kazâ-i mezbûr voyvadası Ağa ve Hakîmi Efendi ve vücûh-ı belde hâzır oldukları hâlde iki sâ'ât mikdârı ayâk ta'lîmi olunub ba'dehu drompete ve ... çalınarak fûnûn-ı mütenevvi'a üzere atış ta'lîmi dahi icrâ itmiş olduklarından böyle az vâkitte bu kadar fenn-i ta'lîme mûvaffakiyetleri mücerred meâsir teveccühât-ı celîle-i cenâb-ı Şehinşâhî olarak Du'â-yı Bekâ-yı Ömr ü Devlet-i Padişâhî tekrâr kılınmış olduğu. ²³¹ Jurnal kaydında görüldüğü üzere, Mansûre ordusundan emekli kumandanlar Redif birliklerine başarılı talimler icra ettirmişlerdir.

Konu ile alakalı en fazla karşılaşılan jurnal kayıtları, Askeri teçhizatın teslimi ve askeri eğitimlerin kontrolü üzerine olmuştur. Birçok idari ve askeri bürokrasi bu manada görevler üstlenmiştir.

Örneğin; 11 Mayıs 1837 tarihinde hülâsa edilen jurnal kaydında bu duruma şu şekilde rastlanılmaktadır: *Hâlâ Redif-i Mansûre-i Eyâlet-i Edirne müşîri Devletlü Mustafa Nuri Paşa Hazretleri eyâlet-i merkûmeden müretteb Redif-i Mansûre-i Şâhâne alâylarının noksânlarını ikmâl zımnında zîr-i idâre-i müşîrîlerinde olan kazâlara bi'l-'azîme sâye-i hûmâ-vâye-i hazret-i gîtî-sitânide zikr olunan alâyların gerek tüfenk endâz ve gerek topcı neferâtı tekmîlen tahrîr ve tanzim ve fenn-i ta'lîm ve ta'allümde mûmârese ve mahâretleriyçün müşârün-ileyh tarafından teşvikât-ı mukteziye icrâ ve tetmîm olunmuş idüğü.* ²³² Jurnal kaydında görüldüğü üzere, Edirne eyaleti müşîri Mustafa Nuri Paşa, bu eyaletten düzenlenmiş olan Redif-i Asâkir-i Mansûre-i Şahane alaylarının eksikliklerini tamamlamak için, müşîri olduğu kazalara giderek, gerek tüfek kullananları gerekse topçu neferatını tahrir ve tanzim eylemiş olmakla beraber talimlerinde maharetlerini geliştirmek adına şevklerini artırmaya çalışmıştır.

Bir başka jurnal kaydında, Silistre sancağı Redif-i Mansûre taburundan ayrılan topçu neferatı, Rusçuk topçu binbaşısı Mehmet Ağa komutasında 25 gün yeni atış talimini çalışmış olup sonucunda [...]*sekiz yüz adam mahallden nişân urmuş ve livâ-i mezbûr*

²³¹ Kod: [d.12], s.16.

²³² Kod: [o.2], s.50.

*Beğlerbeğisi 'atûfetlü Mirzâ Said Paşa Hazretleri tarafından cümlesine bahşişler virilerek cümlesine karyelerine i'âde kılınmış [...]'*dir.²³³ Görülmektedir ki yapılan sıkı talimin ardından bu durum Beylerbeyi Mirza Said Paşa'nın hoşuna giderek eğitimlerini başarıyla yerine getiren topçu neferatına bahşişler dağıtıp onların şevk ve heveslerini arttırmak istiyor. Askerlere moral ve motivasyon vermek adına gösterilen bu gayretlere jurnaller kayıtlarında rastlanılmaktadır (c.12, e.2... gibi).

h.1 numaralı jurnalde, Redif-i Asâkir-i Mansûre' den topçuluğa elverir olanların padişah emri ile görevlendirilen kişiler tarafından seçildiği görülmektedir.²³⁴ Yine başka bir jurnal kaydında, "Silistre Beğlerbeğisi 'atûfetlü Mirza Said Paşa Hazretleri Redif-i Mansûre neferâtını görmek üzere Yenibazar Kazâsına varub kazâ-i mezbûr neferâtından beş nefer topcı intihâb ve tahrîr eylemiş olduğu"²³⁵ bilgisine rastlanılmaktadır.

Redif Teşkilatının büyük talimleri de jurnal kayıtları arasında yer almaktadır. 22 Ağustos 1838 tarihinde hülasa edilen jurnal kaydı bu duruma örnek verilebilmektedir: *Silistre Eyâletinden müretteb Redif-i 'Asâkir-i Mansûre-i Şâhânenin ber-mûcib nizâm-ı müstahsen büyük ta'lîmlerini icrâ zımnında geçenlerde eyâlet-i merkûme müşîri 'atûfetlü Said Paşa Hazretleri kılâ'-i ed'îye-i mir-livâsı 'izzetlû Mehmed Paşa ile Şumnu Kasabasına 'azîmet ve zikr olunan 'Asâkir-i Redife-i Şâhâneyi oraya celb ile yirmi gün mikdârı icrâ-i ta'lîm ve ta'allümlerine ihtimâm ve nezâret eyledikten sonra yine paşa-i mûmâileyh ile beraber Varna tarafına 'âzim olarak derûn-ı kal'ada mevcûd tob ve mühimmat-ı sâireyi bi'l-mu'âyene Silistreye 'avded eylemiş ve Tırnova Kazâsından müretteb Redif-i 'Asâkir-i Mansûre-i Şâhâne dahi haric-i şehirde kâin sahrâda kazâ-i mezbûr voyvodası dergâh-ı alî kapucibaşlarından İsmail Ağa ve hâkim ve vücûh-ı belde hazır oldukları halde binbaşuları Tayyib Ağa kumândasıyla ateşli ta'lîmlerini bi'l-icrâ mûmârese ve mahâretleri cümle tarafından müşâhade kılınarak du'â-yı tezâyüd-i eyyâm ömr ü*

²³³ Kod: [j.12], s.37.

²³⁴ "Ber-mûcib irâde-i seniyye Hazret-i Şâhâne Çirmen Sancâğında devletlü Ser'asker Paşa Hazretlerinin 'uhde-i irâdelerinde bulunan mahallerden mâ'adâ havî sâir kazâlardan müretteb Redif-i Mansûre taburı içinden mukaddemce şeref-südûr iden emr-i 'alî mantûk-ı münîfi üzere livâ-i mezbûr mutasarrıfı devletlü Mustafa Paşa Hazretleri ve Humbara-i 'Amire sûvâri mîralâyılarından bu mâddeye ta'yîn olunan İbrahim Bey zikr olunan kazâlara 'azîmet birle topçılığa elverir yüz sekiz nefer intihâb ve ifrâz ve sâye-i mekârim-vâye-i hazret-i mulûkânede tabur-ı mezkûr neferâtının fes ve mâhiyelerini iksâ ve i'tâ ederek Edirne'ye 'avdete ağâz eylemiş oldukları." Kod: [h.1], s.30.

²³⁵ Kod: [h.11], s.31.

şevket hazret-i şâhâne vecîbesi yek-zebân-ı îsâl mollâ-i â'lâ kılınmış idüğü. ²³⁶ Jurnal kaydında, Silistre eyaleti Redif-i Asâkir-i Mansûre-i Şahane'nin büyük talimlerini gerçekleştirmek için, eyalet müşiri Said Paşa, mirlivası Mehmed Paşa Şumnu kasabasına giderek Asâkir-i Redif-i Şahane'yi de oraya getirtmiş ve yirmi gün kadar *ta'lîm ve ta'allümlerine* gayret ve nezaret eylemişlerdir. Daha sonra yine paşa ile beraber Varna tarafına giderek top ve mühimmatı kontrol ettikten sonra Silistre'ye dönmüştür. Ayrıca Tırnova kazası Redif-i Asâkir-i Mansûre-i Şahane, Binbaşı Tayyib Ağa kumandasında ateşli talimlerini büyük bir maharetle sergilemiş ve herkes tarafından izlenerek memnun kalınmıştır. Ayrıca padişahın ömrünün uzun olması için dua edilmiştir.

Redif-i Mansûre neferatı talimlerini yapmak için köylerinden kaza merkezlerine gitmek istediklerinde kendileri için büyük bir zahmet oluşmaktaydı. Bu durum nedeniyle bazı yerlerde yol mesafeleri boyunca dinlenmeleri için kendilerine konaklayabilecekleri yerler tahsis edilmiştir. 21 Kasım 1835 tarihinde hülasa edilen g.15 nolu jurnal kaydı bu duruma güzel bir örnek oluşturmaktadır. ²³⁷

Görülmektedir ki Osmanlı Devleti'nin yüzlerce yıllık askeri gücünü oluşturan Yeniçeri Ocağı kaldırdıktan sonra yerini e kurulmuş olan Asâkir-i Mansûre-i Şahane ordusu devletin beklenen askeri miktarını karşılayamamıştır. Modernleşme çabası içerisinde olan II. Mahmud, Redif-i Asâkir-i Mansûre ordusunu yedek ordu olarak oluşturmuştur. Bu ordu gerek kuruluş aşamasında gerekse devam eden süreçte olumlu ve olumsuz birçok durum ile karşılaşsa da devletin üzerine titizlikle durmuş olduğu, teftiş ettiği, eksikliklerini gidermeye çalıştığı önemli bir konu olmuştur. Ayrıca bu ordu özellikle talimleri esnasında bürokrasi, askeri ve halk tarafından büyük heyecanlar ile karşılanmıştır.

1.8.3. Donanma

Rumeli Jurnal Defterinde donanma ile alakalı fazla bir kayıt bulunmamaktadır. Defterde yer alan kayıtlardan bir tanesi Rumeli bölgesi ile alakalı olmayıp daha önce

²³⁶ Kod: [aa.5], s.62.

²³⁷ "Ustrumca Kazâsı Redif-i Mansûre neferâtı hafta da iki gün li-ecli'l-ta'lîm karyelerinden kalkub Ustrumca'ya 'azîmet ve ictimâ'aları kendulere bâ'is-i 'usret oldığından bir müddetcik Ustrumca Kasabasında eğlenmek üzere neferâtı merkûmeye kasaba-i mezbûrede kâin Çukur Hân [...]." Kod: [g.15], s.28.

Anadolu jurnal defterinde Mehmet Zahit Yıldırım tarafından değerlendirmeye tabii tutulmuştur.²³⁸ 15 Mayıs 1835 tarihli hülâsa edilen bu jurnalde, Bartın ve Benderek’de inşa olunan sūfûn-ı hümâyun için bu kazaların ayanları lazım olan keresteyi Hisarönü Kazası dağlarından kesecek neferatın tertibi için Hisarönü’ne gittikleri kaydedilmiştir.²³⁹ Fransız diplomatın vurgu yaptığı gibi bu jurnalden, gemi yapılan yerlerin gerek İstanbul’a fazla uzak olmaması gerekse yapım alanının hammaddeye yakınlığı devlete ekonomik, zaman ve işçi bakımından kolaylıklar sağlamaktadır.

c.17 numaralı jurnalde ise, Tesane-i Amire’de inşa olunmakta olan mühimmat mahzenleri binaları için, padişahın arzusu üzere Varna Kazasının belirtilen kıtalarından kereste temin edilmiştir. Varna binalarında da çalışma isteğini ahali padişahın affına sığınarak iletmekte olduğu bilgisi deftere kayıt edilmiştir.²⁴⁰ Bu jurnalden yola çıkarak kereste temin edinme işinin bölge halkına maddi imkânlar sağladığı ve halkın bu işte çalışmak için isteklerde bulunduğu anlaşılmaktadır.

ı.15 numaralı jurnalde ise, Midillü Adası’nda inşa olunmuş *firkateyn-i hümâyûn*un Ağustos ayının on dördüncü Cuma günü denize indirilmiş olduğundan bahsedilmektedir. Jurnal aynen şu şekilde kaydedilmiştir. “Midillü Cezîresi sahasında inşâ olunmakda olan firkateyn-i hümâyûn bi’t-tekmîl geçen şehr-i Şa‘bâni’l-mu‘azzamın on dördüncü Cum‘a günü rûy-ı deryâya tenzîl olunmuş idüğü”²⁴¹ Ayrıca bu jurnal kaydından Midillü Adası’nda gemi yapım faaliyetinin olduğu bilgisine de ulaşılmaktadır.

Yine yukarıda bahsedildiği gibi gemi yapımı ve geminin denize indirilmesi ile alakalı jurnal kaydına benzer şekilde, bu kez bir yük gemisinin yapımından, yaptıran kişisinden ve denize indirilmesinden bahsedilmektedir. Jurnal şu şekilde: “‘Asâkir-i Mansûre-i Şahâne ferîklerinden Rodos muhâfızı ‘atûfetlü Hafız Paşa Hazretlerinin sâye-i şâhânedede mukaddemce inşâsına mübâşeret itmiş olduğu bir kıt‘a bir yük

---

²³⁸ Yıldırım, a.g.e., s.173.

²³⁹ Kod: [a.4], s.6.

²⁴⁰ Kod: [c.17], s.13.

²⁴¹ Kod: [ı.15], s.35.

sefinesi bu def'a bi't-takmîl rû-yı deryâyâ tenzîl olunmuş olduğu" ifade edilmektedir.²⁴²

5 Temmuz 1837 tarihinde hülâsa edilen p.6 nolu jurnal kaydı, Muktezâ-yı irâde-i kerâmet'âde-i hazret-i cihândârî üzere gerçekleşmiş olup, Tersane-i Amire kaptanlarından Hasan kaptanın Golos sahillerinin muhafazasına memur olarak yanında bulunan üç kıta koter türü sefine-i hümayun ile icabı gereği üç gün Selanik limanında demir atıp ikamet ettikten sonra tekrar yelken açarak Golos limanına geri dönmüş olduğunun bigisi jurnal defterine kaydedilmiştir.²⁴³

e.18 nolu jurnal kaydında, Donanmayı Hümayuna ait olan bir geminin, kuma oturmuş olan bir vapura yardım ettiğini görmekteyiz.²⁴⁴

Donanmayı Hümayun gemilerinden Rumeli sahillerinde gezmesi için görevlendirilen Hasan kaptan binmiş olduğu Feyz-i Rahmet adındaki firkateyn ve mahiyetinde bulunan bir kıta korvet-i hümayun ile havanın elverişsiz olmasından dolayı Sakız Adasına demir atarak ikamet etmiştir. Burada Sakız Adası'nın önceki muhassılı Kadri Ağa'nın denizin dibinden çıkarmış olduğu yirmi iki çapında tunçtan büyük bir obüs, geminin ağırlık merkezi için yedi kıta sağlam olmayan demir top ve bir adet büyük korvet demiri lüzumundan dolayı senet verilerek satın alınmıştır. Daha sonra Hasan kaptanın memur olduğu göreve dönmüş olduğu kaydedilmiştir.²⁴⁵

1.9. Rumeli Asayîşi Olayları

Rumeli bölgesinde haydutların, hırsızların, kaçakların ve korsanların vb. suç unsurlarının birçok kargaşaya mahal vermiş oldukları birçok jurnal kaydında görülmektedir. Ayrıca ikili münasebetlerden doğan kavga, yaralama ve hatta cinayetler ile de karşılaşmaktadır. Bazı jurnal kayıtlarında ise faklı vatandaşlıklara sahip kişilerin asayîşi bozarak, ülkelerinin görevlilerine kadar olayları taşınmış olduğu anlaşılmaktadır. Bazı olayların ise tehlikesi az olup, olayı çıkaran kişilerin cezalandırılmasıyla kapatıldığı görülmektedir.

---

²⁴² Kod: [y.3], s.59.

²⁴³ Kod: [p.6], s.52.

²⁴⁴ Kod: [e.18], s.20.

²⁴⁵ Kod: [s.7], s.55.

Defterde ilk olarak 27 Haziran 1835 tarihinde hülasa edilmiş olan jurnal kaydında İnöz kazası kocabaşlarından Achaşor Viblo adındaki zimmî'nin oğlu gece saat bir buçukta piştov atmış olduğundan, İnöz kazası voyvodası tarafından yakalattırılıp, gerekli olan cezasının kendisine verilmiş olduğu kaydedilmiştir.²⁴⁶ 1835 yılında özetlenen bu kayıta, dışarıda silah ile ateş etmenin yasak olduğu ve bu yasağa aykırı hareket edenin belirli bir cezaya çarptırıldığı görülmektedir.

g.4 nolu jurnal kaydında, Mirliiva Halid Paşa'nın birinci alayı Cerrahbaşısı İsmail Ağa Kızanlık'tan, İstanbul'a gelirken Havâss-ı Mahmud Paşa kazasına giderek kirahanededen üç baş beygir kiralamış ise de daha sonra ücretlerini vermeyerek yola koyulmuş olduğu bilgisi verilmektedir.²⁴⁷

Köprülü kazasına tabi Bogomil karyesinde mütemekkin iken birkaç seneden beri doğruluğu bırakıp hırsızlığa başlayarak, Köprülü, Pirlepe ve Manastır kazalarında gözünün kestiklerini soymak ve telef etmeye cüret eden Neco(?) ve Kotur(?) ve Çaça adındaki haydutların edepsizlikleri Rumeli valisine kadar ulaşmış ve Rumeli valisi etraf kazalara tedbir alması için uyarıda bulunmuştur. Köprülü voyvodası derhal Rumeli valisinin emirlerine uyarak kazanın bazı mahallerine Redif-i Mansûreden askerler yerleştirerek Bogomil adındaki dağlarda haydutların üçü de ele geçirilerek ikisi diri olarak, diğeri ise başı kesilerek müşarünileyh hazretlerine gönderilmişlerdir.²⁴⁸

Rusya Devleti memleketlerinden Nahcivan, Revan ve Şadil reayasından altı nefer Ermeni, gerekli olan mürur tezkirelerini Kars tarafından aldıktan sonra İznikmid'e, oradan Üsküdar'a uğramaksızın boğaz içinde yer alan Çengelköy'üne ve oradan da bir kömür kayığıyla Ahyolu Bergos'una ve oradan dahi Filibe'ye gelmişlerdir. Daha sonra biri bir papaza, diğeri bir tacire ve öteki de keresteciye giderek, biz türlü şekilde gömülü akçeler bulduk ve bunlar yanımızdadır diyerek, birkaç adet eski gümüş çeşitleri göstermişlerdir. Ardından buldukları kişilere, bunları satın alacak kişi bulursanız satacak olduğunuz fiyatın altında biz size verelim sizde bize temiz akçe verin ancak bu akçeleri bir keseye koyunuz bizde size değerince eski akçe getirelim demişlerdir. Bu kişiler, ihbar edilmelerinin ardından, Nazır Ağa, Nemçe ve Rusya

²⁴⁶ Kod: [b.1], s.7.

²⁴⁷ Kod: [g.4], s.26.

²⁴⁸ Kod: [j.20], s.38.

konsolos vekilleri tarafından getirtilerek ifadeleri alınmıştır. Suçlarını ne kadar inkâr etseler de bunların şüpheli gezmelerinde bir hile olduğu anlaşıldığından konsolos vekilleri marifetiyle bu kişiler Çirmen sancağı mutasarrıfı Mustafa Nuri Paşa hazretleri tarafına gönderilmiş oldukları bilgisi jurnal kaydında yer almaktadır.²⁴⁹ Bu jurnal kaydı, Osmanlı Devleti'nde mürur tezkiresinin işlevselliğini, yabancı devlet görevlileri ile birlikte kaçakçılığa karşı ortak şekilde hareket edildiğini, yol güzergâhlarını ve ulaşım araçlarını da göstermesi açısından önem arz etmektedir.

Şimdiki jurnal kaydı, bir kişinin mürur tezkiresini kayıt ettirmesi esnasında çıkan bir olay ile alakalı olarak şöyle gerçekleşmektedir. Baba-yı Atik kazasına İstanbul'dan bir nefer zimmî gelerek üzerinde olan pasaportu kayıt ettirmek üzereyken elli kişi kadar Voynugan reayası gelerek bir nefer zimmîye, ne durursun diyerek soru sormuşlardır. Tezkiremi kayıt ettiriyorum diye cevap alındığında ise elli kadar kişi tezkire memurunun üzerine hücum ederek üzerlerinde olan tırpanlar ile darp ederken kazanın kiracıbaşısı gelerek ayırmak istemiş ise de kiracıbaşısı ve altı yeder sürücüsünü dahi döverek tırpanın arkasıyla bir neferin başını yarmış oldukları haberi, Çirmen sancağı mutasarrıfına ulaştırılmış olduğu bildirilmektedir.²⁵⁰

4 Şubat 1838 tarihinde hülasa edilen v.10 numarası ile kodlanmış jurnal kaydında, Siroz ve Selanik'te bulunan tüccarın posta kağıtlarıyla bazı emanetlerini götürüp getirmekte olan Marko adındaki bir kimsenin Menlik kazası civarında öldürülmesiyle alakalıdır. Öldürülen Marko'nun yanında bulunan biri sekiz okka miktarı altın gasp edilmiş olduğundan dolayı bu durum Siroz müdürü Ömer Paşa tarafından araştırılarak Morko'nun katilinin Sirozlu Mihail Cale adındaki bir kişinin olduğu aşikâr olarak meydana çıkınca derhal buldurulup sorguya çekilmiştir. Sorguda katil bahsi geçen altını gömmüş olduğunu itiraf etmiş ve katil tarafından gömülenler çıkartılarak Selanik muhassılı İzzet Paşa tarafına gönderilmiş oldukları belirtilmektedir.²⁵¹

c.19 nolu jurnal kaydında, Pravişte kazasında Dedebalı karyesinde ikamet edenlerden İbrahim Bey bazı kabahatlerden dolayı sürgün olunmuş ise de ahalinin ısrarları üzere üç ay önce salıverilerek Pravişte'ye gelmiş fakat oturmakta olduğu çiftliği sahile

²⁴⁹ Kod: [d.19], s.17.

²⁵⁰ Kod: [d.22], s.17.

²⁵¹ Kod: [v.10], s.59.

yakın olduğundan dolayı yanında bulunan beş altı adam ile beraber tezkeresiz olarak İnöz sefinelerinden birine gece vakti bindiklerini ve Mısır'a doğru firar ettiklerini Dede-balı karyesinden bazı kişiler ihbar etmişlerdir.²⁵²

Şimdiki jurnal kaydında ise, Yunan Hükümdarının başıbozuk namıyla tertip eylediği askerlerden Livadyalı Arab Reşid namında biriyle, reayadan beş nefer kişi firar ederek, Çatalca kazası köylerinden Çanme köyüne geldiklerinde Çatalca ayanı durumun farkına vararak bunları yakalamış ve müşarünileyh hazretleri tarafına göndermiş olduğu kaydedilmektedir.²⁵³ Görüldüğü üzere Çatalca ayanı bölgesinde tehlike unsuru olabilecek kişileri erkenden fark ederek yakalamış ve gereken yere göndermiştir.

20 Haziran 1838 tarihinde hülâsa edilen başka bir jurnal kaydında Usturumca kazasına bağlı Reayancı karyesi sakinlerinden Bani adındaki bir zımmî koyunları ile meşgul olmaktadır, Nerican karyesinde ikamet etmekte olan Anton ve İsterimen adındaki iki zımmî, Bani'yi öldürmüş olup ormanlık dağlara kaçmışlardır. Bu durumdan haberdar olan Usturumca kazası voyvodası üzerlerine adamlar göndererek, katillerden Anton'nun silaha davranması nedeniyle öldürüldüğünü, diğer katil İsterimen'in ise diri olarak Rumeli müşiri Ahmed Zekeriya Paşa Hazretleri tarafına yollanmış olduğu bildirilmektedir.²⁵⁴ Burada görüldüğü üzere arama yapan görevliler katilleri canlı olarak yakalamaya çalışmışlardır, fakat Anton'un silaha davranması onun ölümünü mecbur kılmaktadır. Başka bir jurnalde, Çeharşenbe kazasında, Emlâk-ı hümâyûn karyelerinden, Yeniköy'de Redif-i Asâkir-i Mansûre neferatı ikamet üzereydiler. Bu esnada neferlerden Ali ve Abdülkerim bu köyün ormanından odun keserken Yenice ayanının adamları gelerek burası sizin ormanınız değildir diyerek üzerlerine saldırmışlardır. Neferlerin kaçış esnasında da tüfekle ateş ederek Abdülkerim'i omuzundan yaralamış oldukları bu kayıta hülâsa edilmiştir.²⁵⁵

14 Nisan 1838 tarihinde özetlenmiş olan y.4 nolu jurnal kaydında, önceden Mahrûsa-i Edirne ahalisinden olup bir süredir Yanya taraflarında bulunmuş olan Şakir Efendi'nin, geçenlerde bir seyis ile beraber Edirne'ye dönmek üzere Yenişehir'e

---

²⁵² Kod: [c.19], s.13.

²⁵³ Kod: [c.8], s.12.

²⁵⁴ Kod: [z.6], s.61.

²⁵⁵ Kod: [m.12], s.47.

yakın Katerin kasabasından geçtiği bilinmektedir. Şakir Efendi ve seyis bu noktadan geçerken kasabada ikamet etmekte olan Mora muhacirlerinden Yusuf ve Sirozlu Arif adındaki eşkıyalar kendilerine refakat etmişlerdir. Fakat Karaferye²⁵⁶ kazasının içerisinde yer alan Ayna Kasrı çiftliği denilen yerde bu eşkıyalar, Şakir Efendi ile seyise kurşun atarak öldürmüşlerdir. Katiller Karefeye Bölükbaşısı ve Katerin voyvodası tarafından derhal yakalattırılıp ayaklarına zincir vurularak Yenişehir-i Fenar mütesellimine gönderilmiş oldukları yine kayıttan anlaşımaktadır.²⁵⁷

21 Kasım 1835 tarihinde hülasa edilib, 17 Ağustos 1835 tarihinde Silistre kazasının Fenar karyesinde Mitako adındaki bir zimmî'nin altmış arabadan oluşan buğday, arpa ve hayvan yemi harmanlarını dört nefer haydut gelerek ateşe vermişlerdir.²⁵⁸

Yine 21 Kasım 1835 tarihinde hülasa edilmiş olan jurnalde, haydutlar tarafından bir çiftliğin ateşe verilmesinden bahsedilmektedir. Kayıt aynen şu şekilde: “*Haydûd makûlesinden Lolo ve Cumka nâm şakîler elli kadar haşerât ile Karaferye Kazâsı dâhilinde kâin bir İnbât nâm çiftliğe varub dört bâb re‘âyâ menzilini ihrâk ve sûzân iderek firâr itmiş ve voyvoda tarafından taharrîne der-‘akab bölükbaşılar ta‘yîn kılınmış idüğü*” jurnal defterine özetlenmiştir. Bu jurnalde Lolo ve Cumka ile beraber elli kadar adamının Karafeye kazasının içersin de yer alan İnbât adındaki bir çiftliği ateşe vermiş olduklarından ve voyvoda tarafından bu kişilerin aranması için Bölükbaşılarn görevlendirildiğinden bahsedilmektedir.²⁵⁹

28 Ağustos 1836 tarihinde hülasa edilen k.13 nolu jurnal kaydında, Kaptan Burgaki adındaki bir haydudun, kış mevsiminde İnöz dağlarında saklanıp, yaz mevsiminde meydana çıkarak Naslıç kazası hududundan gelip geçenlere aralık aralık ise Naslıç kazası ahalisine zarar vermekteydi. Geçenlerde yüz elli kadar adamıyla Naslıç civarında dolaşmakta olduğunu kaza müdürü İbiş Ağa derhal gerekli miktarda asker ile üzerlerine varmış olup, haydutların bir miktarı kaçmak bir miktarı ise kiliseye kapanmak zorunda kalmışlardır. Ancak kilise içerisindeki haydutlar, belli bir süre süren çatışmanın ardından yakalanarak Rumeli valisi tarafına gönderilmişlerdir. Aynı

²⁵⁶ Karaferye(Veria) kazası: Selanik-Selanik Vilayeti(1867). s.277.

²⁵⁷ Kod: [y.4], s.59.

²⁵⁸ “Geçen şehir-i Rebî‘u’l-âhirin yirmi ikinci günü Silivri Kazâsında Fenar Karyesinde Mitako nâm zimmînin altmış arabadan mütecâviz hinta ve şa‘îr ve ‘alef harmanlarını dört nefer haydûd gelüb ateş virerek ihrâka ictisâr itmiş [...]” Kod: [g.2], s.26.

²⁵⁹ Kod: [g.10], s.27.

şekilde firar etmiş olanlarda arama yapılarak birer ikişer bulunup onlarda valiye gönderilerek, *sâye-i 'adâlet-vâye-i hazret-i şehinşâhîde ahâli-i memleket ve ebnâ-yı sebîlin esbâb-ı emnîyet-i kâmileleri istikmâl kılınmış* olduğu bildirilmektedir. Ayrıca jurnal kaydında bu olayda mücadele veren İbiş Ağa'nın maiyetinde bulunan askerlerin birazının yaralanmış olup, yirmi bir neferinin ise yok olmuş olduğu bildirilmektedir.²⁶⁰

Başka bir jurnalde, bir müddetten beri Serfice kazası dağlarında gezmekte olan eşkıyaları, Serfice ayanı Mehmed Ağa, kazaya bağlı köylerden Münafese köyünde ansızın basmış ve üç neferini orada idam edip diğer altı neferini de diri olarak yakalamıştır. Mehmed Ağa eşkıyalardan idam edilenler ile diri yakalananların hepsini Manastıra göndermiş ve Rumeli valisi Mahmud Hamdi Paşa hazretleri burada eşkıyaların her birini ikişer yüzlükten darp ile terbiye eylemiş ve memleketlerine göndermiştir.²⁶¹

Başka bir jurnal kaydı ise yine eşkıyaların yakalanması ile alakalı olup, şu şekildedir: *Tırhala Sancağı havâlisinde geşt ü güzâr üzere olan Kabninlako nâm hâin yanında olan hayâdîd ile Alasonya Kazâsına gelmiş olduğundan kazâ-i mezbûr muhâfazasına me'mûr Süleyman Ağa muktezâ-yı gayret ve der-âtî üzere lüzûmî adam ile üzerlerine varub hâin-i mersûmu iki nefer 'avanesiyle hayyen getürerek Tırhala ka'im-makâmı tarafına göndermiş olduğu.*²⁶²

Defterde doğrudan Osmanlı ahalisine zarar vermemiş olsa da, zarar vereceği tahmin edilen başka bir ülkenin eşkıyalarına karşı tedbir alınmış olduğu görülmektedir. Bu durum ile alakalı 21 Kasım 1835 tarihinde hülâsa edilen g.16 numarası ile kodlanmış jurnal kaydı örnek teşkil etmektedir. Jurnalde Yunaniyan'dan bazı eşkıyaların Osmanlı hududuna yakın köylere gelerek görünmekte olduğundan Tırhala sancağı mutasarrıfı hazretleri ileride bu eşkıyaların sıkıntı doğuracağını hissederekten bir hayli fazla asker tayin ederek hududa yerleştirmiş olduğu kaydedilmiştir.²⁶³

İnoz iskelesine Yunan bandırasıyla gelmiş olan sefineden birkaç nefer fesli kaptan sarhoş olarak mahalle aralarında dolaşırken ehli İslam'dan birine rast gelerek çeşitli

²⁶⁰ Kod: [k.13], s.40.

²⁶¹ Kod: [d.14], s.16.

²⁶² Kod: [aa.6], s.62.

²⁶³ Kod: [g.16], s.28.

hakaretler ile üzerine hücum etmişlerdir. Mağdur olan Müslüman Yunan kaptanlarından kaçarak kendisini voyvoda konağına atmıştır. Yine aynı korsanlar bir önceki gün yine mahalle aralarında türlü olaylar çıkarmıştı ve bu durumdan dolayı rahatsız olan ehli İslam ve reaya sonraki gün voyvoda konağına birikerek voyvoda dahil hepsi mahkemeye gitmişlerdir. Bu arada voyvoda konsolos vekillerini de çağırarak yanına getirtmiştir. Daha sonra Yunan konsolos vekilleri tarafından olaylar çıkaran kişilere gerekli cezalar verilmiş olup, voyvoda tarafından Yunan konsolos vekillerine bir takım uyarılarda da bulunulmuştur. Bu uyarılar, ticarete gelen Yunanlıların mahalle aralarına gezmemesine ve akşam olduğunda gemilerinden dışarı çıkmamasına, etraf adaların reayasından dahi gelen Yunanlıların edepsizlik etmemesine gibi türlü nedenler şeklinde konsolos vekillerine tembih edilmiştir.²⁶⁴

Başka bir jurnalde İzladi²⁶⁵ kazasının etrafının sık ormanlıklar ile çevrili olmasından dolayı eşkıyalar buralarda kolaylıkla saklanabiliyorlar ve yoldan gelip geçenlere sıkıntı doğuruyorlardı. Bu duruma binaen devletli Vidin muhafızı Hüseyin Paşa hazretlerinin emir ve tavsiyeleriyle İzladi kazası ayanı köylerden baltacılar toplayarak bahsedilen yolların iki tarafını bir kurşun menzili mesafesine kadar kestirmiş ve bazı mahalleri aynı seviyeye getirmek için gayret etmiştir. Ayrıca İzladi ayanı Etrebolu derbendine birkaç köprü inşa ve kalabalık olan mahalline dokuz nefer ile bir Bölükbaşı tayin ederek *mürûr ve 'ubûr idenlerin tezkireleri kayd ve imlâ ve derbendât-ı sâirede dahi usûl-ı mezkûre icrâ kılınması* sağlanmıştır. Yine kayıta Bölükbaşların maiyetinde olan jurnal kâtiplerinin kayıt ettikleri bu defterleri üç haftada bir kere İzladi kazasının jurnal kâtibine götürmesi hususuna dikkat ettikleri de ifade edilmiştir.²⁶⁶ Görüldüğü üzere bir bölgede huzur ve refahı sağlamak adına çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Yukarıda belirtilen jurnal kaydına bakıldığında mürur tezkiresinin de bu bölgede güvenlik sağlamak amacı ile kullanıldığını ifade edebiliriz. Ayrıca Etrebolu'ya asker tayini edilmesi ve köprüler yapılması, bu bölgenin asayişinin sağlanması açısından önem arz etmektedir.

---

²⁶⁴ Kod: [g.18], s.28.

²⁶⁵ İzladi(Slatitza) kazası: Sofya-Bulgaristan(1908). s.259.

²⁶⁶ Kod: [e.1], 18.

Jurnal kayıtlarından korsanların, Osmanlı Devleti içerisinde yer alan ahaliye sıkıntı vermiş oldukları ve bazı korsanların gayret gösterilerek Osmanlı Devlet görevlileri tarafından yakalandıklarına dair jurnal kayıtları defterde mevcut durumdadır. Osmanlı Devleti'nde denizcilik ile uğraşan kaptanların, korsanlara destek olmaması ve gün gelip korsan olursalar ahaliye zarar vermemeleri adına güvenilir rehinler verdikleri jurnal kayıtlarından tespit edilmektedir. 22 Aralık 1836 tarihinde hülasa edilen 1.9 nolu jurnal kaydında bu duruma rastlanılmaktadır.

Tırhala sancağında bulunan kazaların kaptanlarından hırsız ve eşkıyalara destek olmaması için ve ayrıca ahali ve fukaraya bir gün zarar vermemeleri adına Tırhala sancağı mutasarrıfına birer güven duydukları rehin vermek zorundaydılar. Bu yüzden Alasonya kazası kaptanı olan Lakorn'dan da rehin talep edilmiştir. Fakat Lakorn talep edilen rehini göndermemekle kalmayıp ayrıca bir müddetten beride ahaliye ve fukaraya zarar verdiği öğrenilip derhal üzerine asker sevk edilerek muharebeye tutuşulmuştur. Çıkan çatışmada Lakorn'un kardeşi ve birçok yanında bulunan haydudu öldürülmüştür. Ancak Lakorn ele geçirilemeden kaçsa da peşine asker sevk edilmiştir. Yakalanmış olan haydutlar korkudan af dilemişler ve Ahyolu kazasında²⁶⁷ güven ve asayişin tesis edilmesinden dolayı halk, *sâye-i merâhim-vâye-i 'âlîde bir katdahi nâi-i vefâ istirâhat olarak tezâyüd-i ömr ü şevket-i hazret-i cihân-bânî ed'îye-i hayriyyesini* tekrar etmişlerdir.²⁶⁸

Yenişehir-i Fenar kazasına tabii Kalenve Kavelye'nin Kaçaro adındaki kaptanı öteden beri ahali ve fukaraya sıkıntı vermekte olup devletli Tırhala Sancağı Mutasarrıfı Emin Paşa Hazretleri'nden korkusundan Grebene tarafına kaçmıştır. Bir müddet sonra yine dönüp Kalenve tarafına geldiğinde orada bulunan askerle muharebeye tutuşmuş ve ardından başı zabıt tarafından kesilerek Tırhala sancağı mutasarrıfına gönderilmiştir. Bir başka haydut Hiristo, Yunan tarafından Ağrika nahiyesi köylerine musallat olma emelinde olmuş olsa da, üzerine yollanan kuvvet ile kendisi ve birkaç adamı idam edilmiştir. Haydutların geri kalanın haklarında gereken cezanın verilmesi için yakalanarak Tırhala mutasarrıfına gönderilmiş olduğu ve asayişin sağlanmasından memnun kalan fukaranın *ed'îye-i hayriyye-i rûz-ı efzûnu eyyâm-ı*

²⁶⁷ Ahyolu kazası: Nahiye-Silistre (1518), Kaza-Bulgaristan (1889). s.15

²⁶⁸ Kod: [1.9], s.43.

‘ömr ü devlet-i şâhâne ile cümlesi dair zebân-ı isticâbet ve ihlâs olmuş” olduğu jurnal kaydında ifade edilmektedir.²⁶⁹

Ermnye kazasındaki bir kaptan rahat durmayarak isyana girişmiş olduğundan Tırhala Sancağı Mutasarrıfı biraz asker ile beraber gece vakti üzerlerine varıp bir kısmını hemen, bir kısmını ve kaptanı idam ederek, geri kalan kısmı ise atın arkalarında çektirmiştir. Bu girişimin ortadan kaldırılmasıyla *ahâli ve fukarânın sâye-i ma‘delet-vâye-i hazret-i cihândârîde bu vechle dahi esbâb-ı âsâyiş ve ıstırâhatlarını istikmâl ve taraf-ı eşref cenâb-ı cihân-bânî için isticlâb-ı da‘vât-ı hayriyyet iştîmâl eylemiş oldukları jurnal defterinde kaydedilmiştir.*²⁷⁰

Ayrıca ekonomiye katkı sağlamakta olan ve farklı kesimlerinden kalabalıkların oluşturmuş olduğu panayirlarda da Osmanlı Devleti’nin asayışı ve güven ortamını sağlanmaya çalıştığı jurnal kayıtlarından anlaşılmaktadır.²⁷¹ Ancak bu jurnal kayıtlarına ekonomi ile alakalı olan başlığımızda değinilmektedir.

Yukarıdaki jurnaller defterde yer alan kayıtların bir kısmı olarak verilmiştir. Bu kayıtlardan görüldüğü üzere Rumeli’de birçok şekilde asayışı bozacak durumlar sergilenmiştir. Osmanlı Devleti bu durumlar karşısında gerek önceden tedbirler olarak gerekse bizzat müdahalede bulunarak asayışı ve huzuru bozacak girişimleri ortadan kaldırmaya çalışmıştır. Yapmış olduğu müdahaleler genelde eşkıya ve haydutlar başa gelmiştir. Bunun yanında peşi sıra kasten adam öldürme, hırsızlık... gibi durumlara da rastlanılmaktadır. Özellikle Yunanistan’ın bağımsızlığını kazanmasının ardından bu topraklardan gelen eşkıya olaylarına karşı Osmanlı Devleti’nin yapmış olduğu müdahaleleri içeren jurnaller dikkat çekmektedir. Çünkü Osmanlı-Yunan ilişkilerinde ve halklar arasındaki bu tarz girişimler, ötekileştirme anlamında ikili münasebetleri olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Ancak Yunan ihtilalinin ardından da olsa önceden Osmanlı tebaası bulunan halkın, güven ve asayişin tesisinden dolayı Yunanistan’dan üçer beşer gelerek Osmanlı coğrafyasındaki bölgelerde ikamet ettirilmiştir. Hatta kendi hudut sınırlarını korumakta olan Yunan askerlerinin firar ederek Osmanlı Devleti sınırları içerisinde

---

²⁶⁹ Kod: [h.18], s.32.

²⁷⁰ Kod: [l.10], s.43.

²⁷¹ Kod: [h.12], s.31.

yer alan yerleşim yerlerine ikamet etmiş oldukları g.17 nolu jurnal kaydında karşımıza çıkmaktadır.²⁷²

1.10. Diğer Konular

Bu bölümde bahsedecek olduğumuz konular, “Osmanlı Devleti’nde Jurnal Teşkilatı” adlı eserin içerisinde yer alan “Diğer Konular ile İlgili Bilgiler” başlığının muhtevasıyla benzerlikler teşkil etmektedir. İçerik olarak, Görevlerinde Uygunsuz Davranışlar Sergileyen Memurlar, Şehzade Nizameddin’in Doğumuna ve Sünnetine Dair Kutlamalar, Teftiş, Uluslararası, Rumeli’de Olağanüstü Durumlar, Mürur vb. gibi başlıklar ile bu bölümde yer alan jurnaller aktarılmaya çalışılmaktadır.

1.10.1. Cadı ve Vampir Olayları

Bu başlık içerisindeki olaylar, günümüzde üzerine filimler, kitaplar, vb. birçok fantastik ürünün ortaya çıkarıldığı konuları daha çok kapsamaktadır. Jurnallerde bahsi geçen olaylar cadı, vampir gibi olağanüstü varlıklar şeklinde karşımıza çıkmaktadır ve bu durum, günümüzün haber servislerinde de güncelliğini korumaktadır.²⁷³

Vampirler üzerine gerçekleştirilen tartışma konuları veya üretilen eserler incelendiğinde vampirlerin ne olduğuna dair verilen cevaplar arasında farklılar cereyan etmektedir.²⁷⁴ Bu farklılıkları tam anlamıyla ortadan kaldıracabilecek tanımlama olmasa da vampirler bazı söylemlerde, Hıristiyanlıktan önceki dönemlerden buyana varlığını koruyarak gelen, kimi anlatılardaysa bir zamanlar hizmet ettiği Hz. İsa’nın kilisesine şeytan ile beraber karşı gelmiş ve daha sonrasında ise şeytanın kendisi olarak adlandırılmıştır. Bu konuda Dracula misali görüşte ise vampir, Hıristiyanlığa fayda sağlayan ve bu dini Müslümanlara karşı yani Türklere karşı savunan olarak nitelendirilmektedir.²⁷⁵ Ancak bu yaratıklar içersin de Türklerinde var olduğu çeşitli çalışmalarda zikredilmekte olup, bunun yanında halkı bu yaratıklardan kurtarmak

²⁷² Kod: [g.17], s.28.

²⁷³ <https://www.cnnturk.com/yasam/diger/osmanli-doneminde-cadilar-zombiler-ve-vampirler?page=19>, (Erişim: 03.06.2019).

²⁷⁴ Salim Fikret Kırgı, *Osmanlı Vampirleri*, İletişim Yayınları, 2. Baskı, İstanbul 2018, s.8.

²⁷⁵ Kırgı, a.g.e., s.12.

için Osmanlı'nın bizzat maaş ödemiş olduğu kişilerinde var olduğundan bahsedilmektedir.²⁷⁶

Rumeli Jurnal Defterinde konu ile alakalı kayıtlara bakıldığında Vidin²⁷⁷ kazasında gerçekleşmiş bir olay karşımıza çıkmaktadır. Aktarılan olayda görüntüsü çok net olmayan bir vampirin ortaya çıkmış olduğu ve hatta Yeni Cami müezzininin hanesine musallat olarak ve müezzinin ezan okumaya çıktığı vakitte yanına kadar gelmiş olduğundan bahsedilmektedir.²⁷⁸ Yukarıda aktarıldığı üzere vampirin varlığından açıkça bahsedilmiştir ancak sonrasında ne yaptığına dair herhangi bir bilgi verilmemektedir.

Bu jurnalın ardından aynı şekilde yine popülerliği olan ve günümüz dünyasında birçok sanat ve edebi çalışmalara konu olmuş olan cadı ve cadı avlama miti ile alakalı kayıtlara Rumeli Jurnal Defterinde rastlanılmaktadır.

Cadı(câdû), diye tabir edilen doğaüstü bu yaratıklar ile farklı şekillerde bazı tarihi metinlerde karşılaşılmaktadır. Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesi'nde cadı olmasa da cadıya benzer bir şekilde obur diye tarif edilen birçok yaratığın gökyüzündeki savaşmalarından bahsedilmektedir.²⁷⁹ Yine 16. yy da Osmanlı Şeyhülislamı Mehmed Ebussuud Efendi'nin fetvaları arasında hortlak hadisesine rastlanılmaktadır.²⁸⁰ Yine Takvîm-i Vekâyi'nin 6 Ekim 1833 tarihli nüshasında Tırnova kazasında gerçekleşmiş olan bir cadı avından bahsedilmektedir.²⁸¹ Ayrıca bu haber günümüz medyasında da yerini almıştır.²⁸²

Rumeli Jurnal Defterinde Takvîm-i Vekâyi'deki bu haber ile benzerlik gösteren bir cadı vakası ile de Leskofça kasabasında karşılaşılmaktadır. Jurnal tam olarak şu

---

²⁷⁶ Zeynep Aycibin, "Osmanlı Devleti'nde Cadılar Üzerine bir Değerlendirme", *OTAM*, sayı:24, 2008, s.62.

²⁷⁷ Vidin kazası: Vilayet-Bulgaristan(1908). s.512.

²⁷⁸ "Rumeli'de vampir ta'bir eyledikleri şekli-i gayr-i kesif bu esnâda kazâ-i mezkûrda zuhûr ile Yeni Câmî'-i Şerîf müezzinin hânesine musallat olarak hatta müezzin-i merkûm ezâna çıkdıkca yanında beraber görüldüğünü haber virdiği." Kod: [e.5], s.19.

²⁷⁹ Aycibin, a.g.e., s.57.

²⁸⁰ "Şeyhülislam Mehmed Ebussuud Efendi'nin fetvası için bakınız: Mehmet Berk Yaltrık, "Türk Kültüründe Hortlak-Cadı İnanışları", *Tarih Okulu Dergisi (TOD)*, Aralık 2013, yıl 6, sayı XVI, ss. 204-205.

²⁸¹ Aycibin, a.g.e., s.59.

²⁸² <https://www.haberler.com/osmanli-doneminden-bir-cadi-hikayesi-tirnova-39-da-9794229-haberi/>, (Erişim: 04.06.2019).

şekilde verilmektedir: *Leskofça Kasabasında ba'zı hânelerde bardak ve tabak makulesi şeyler hod-be-hod birbirine kârışub kırılmak ve ba'zı damlardan kiremîd atılmak misillû hâlât tekevün itmekte ve bu keyfiyyet câdû ta'bîr olunan nesneden ne'set eylediği bi't-teferrüs zâbitân-ı memleket tâze medfenleri açdırarak taharrî ve tecessüs eylemekte olduğı.* ²⁸³

Görüldüğü üzere Leskofça'nın bazı hanelerine musallat olan cadı bardak, tabak ve bu tarz şeyleri kırarak bazı damlardan da kiremitler fırlatmıştır. Bu gibi garip durumların “cadu” diye tabir edilen yaratık tarafından kaynaklandığının farkına varılmasıyla memleket subayları, taze mezarlıkları açtırarak durumu araştırmaya konulmuşlardır. Cadı denilen yaratığı ortadan kaldırmak için yukarıda da belirtilen Takvîm-i Vekâyi haberinde, Nikola isimindeki bir kişinin para ile tutularak belirlenen mezarların kazdırıldığı görülmektedir. ²⁸⁴

Bu mitler hakkında çalışmaya yapacak olan araştırmacılara bahsi geçen jurnal kayıtları kaynak oluşturacak niteliktedir.

1.10.2. Gökyüzünde Görülen Işık Olayları; Ufo Olayları

Ara ara televizyonlarda, gazetelerde, sosyal medyada ve sinema gibi platformlar üzerinden karşılaşmakta olduğumuz uzay ile alakalı tasvirlerde, UFO tabiri sıklıkla kullanılarak günlük hayatları meşgul etmiştir. Günümüz Dünyası'nın uzay araçlarını geliştirdiği, Ay'a çıktığı ve hatta Ay' turistik seyahatler düzenlenmesi adına bir takım projeleri faaliyete geçirdiği bir dönemdeyken bu tarzda haberlerin veya tartışmaların yaşanması insana doğal gelen bir konuma yükselmiştir. Ancak günümüzden seneler hatta asırlar önce UFO tasvirine benzer şekildeki betimlemeler ile Rumeli Jurnal Defterinde karşılaşmak ve bu bilgilerin Osmanlı'nın ilk resmi

---

²⁸³ Kod: [j.14], s.37.

²⁸⁴ “Vinogan reayasından cadıcılık ile meşhur Nikola nam zimmi medine-i mezkure Voyvodası el-Hac Derviş Bey Efendi bendeleri marifetiyle celb ve sekiz yüz kuruşa pazar olunarak cadıcı-ı mersum dahi tedbir ve defa müteahhid olunduktan sonra yedinde musavver bir tahtayı parmağı üzerinde tahrik ve tahta hangi mezara müteveccih olur ise cadı ol mezarda olduğu cadıcının mücarrabi olduğundan cemm-i gafir ile mezaristana varıp zikr olunduğu zere tahta ile amel eyledikte sağlıklarında ocağ-ı mülga hunelerden Tenk oğlu Ali alemdar ve Abdi alemdar nam iki nefer şekavet pişenin mezarlarında olduğu anlaşıl原因 olarak mezarları küşad eylediklerinde[...].” Ebru Benzer, *Takvim-i Vekayi'nin 1831-1834 Yılları Arası Transkripsiyonu*, Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2013, s.851.

gazetesi olan Takvîm-i Vekâyi'de yer alması doğal bir meraka kapılmamıza yol açmaktadır.

22 Aralık 1836 tarihinde hülâsa edilen jurnal kaydında Pınarhisar kasabası üzerinde *bi-Kudreti'l-lâhi'l-melikü's-settâr* parlak renkli bir ateşin zuhur ettiği ve ay ışığına yakın bu kuyruklu gökyüzü alametinin doğu yönündeki Sancaktepesi Mahallesi yönünde ilerleyerek yok olduğu bildirilmektedir.²⁸⁵

Başka bir jurnal kaydında, İnöz kazasının batı tarafında bulunan Semadirek ceziyesinin üzerinde gece saat beş buçuk sularında *bi-Kudreti'l-lâhi Te'âlâ* yuvarlak şekilde tablaya benzer büyükçe bir ateşin meydana geldiği ve korku verici bu ateşin daha sonra adanın doğu tarafında yer alan Candar Dağına inerek kaybolduğu aktarılmaktadır.²⁸⁶

p.9 nolu jurnal kaydında ise Kıbrıs ceziyesinin Leymesun kasabasında üç gün boyunca birbirini müteakip meydana gelen depremler esnasında Kuzey yönünden korkunç bir nesnenin ortaya çıkarak Lefkoşa kasabasında bulunan ve Köprübaşı diye bilinen alım satım yerine inerek büyük bir korku yaşattığından bahsedilmektedir. Bu nesnenin daha sonradan ortadan kaybolduğu jurnal kaydında ifade edilmiştir.²⁸⁷ Ayrıca bu jurnal kaydı Takvim-i Vekâyi'de yayınlanmıştır.²⁸⁸

Ayrıca kayıtlarda görüleceği üzere bahsedilen nurun yuvarlak olması, tablaya benzetilmesi ve daima hareket halinde olarak belirli yerlerde belirli bir süre vakit geçirmesi bugünkü UFO diye tabir edilen nesnenin şekli ile benzerliklerini göstermektedir. Günümüzde iletişimin gelişmesiyle beraber hayali bir tasavvurun dünyanın yer yerinde yaklaşık olarak aynı şekilde düşünülmesi ve kurgulanması muhakkak daha kolaydır. Ancak konu ile alakalı kaydedilen jurnallere bakıldığında ayrı ayrı bölgelerde görüldükleri içerik olarak birbirlerine benzedikleri anlaşılmaktadır. Bu durumlar sadece Rumeli bölgesinde yaşanmamış olup ayrıca Anadolu Jurnal Defterlerinde de görülmektedir.²⁸⁹

---

²⁸⁵ Kod: [l.13], s.43.

²⁸⁶ Kod: [m.13], s.47.

²⁸⁷ Kod: [p.9], 52.

²⁸⁸ Yıldırım, a.g.e., s.206.

²⁸⁹ Yıldırım, a.g.e., s.206.

Pirlepe kasabasına ait başka bir jurnal kaydında ise, Asâkir-i Mansûre-i Şahane mülazımlarından Sabit Ağa'nın bahçesinde yer alan bir meyve ağacının üzerine bir nurun nazil olduğundan bahsedilip, ağacın çevresini tamamen kapladıktan bir kaç saat sonra ortadan kaybolduğu aktarılmıştır. Ayrıca bu jurnal kaydı Takvim-i Vekâyi'de yayınlanarak,²⁹⁰ şu şekilde ifade edilmiştir: *Pirlepe Kasabasında 'Asâkir-i Mansûre-i Şâhâne mülâzımlarından Sabit Ağa'nın bâğçesinde bir meyve ağacı üzerine bi-Kudreti'l-lâhi Te'âlâ nûr-ı nazil olub dirah-ı mezkûrun ağsânını temâmen ihâta itmiş ve birkaç sâ'ât mikdârı durub rehîn-i gaybûbet ve estâr olmuş idüğü'* ifade edilmektedir.²⁹¹

Tarîkat-ı 'Aliyye-i Rufâ'iyye şeyhlerinden, Şumnu kasabasında defnedilmiş olan Hafız Baba'nın halifelerinden Kavalalı Ömer Efendi'nin ölümünden dört saat sonra gece yedi buçuk sularında *bi-Kudreti'l-lâhi Te'âlâ* kible tarafından dikdörtgen biçiminde bir nur meydana gelerek Kavalalı Ömer Efendi'nin bahçesinde bulunan bir ağacın üzerine nazil olmuştur. Bu olay esnasında yıldızların dahi dağılmış olduğu aktarılıp, ortaya çıkan bu nurun yaklaşık on dakika sonra Durmuş ve Yenice karyeleri tarafına doğru hareket ettiği aktarılmıştır. Yine aynı kayıta aynı gün içerisinde Tolçi kasabasında gece saat bir buçuk sularında gayet ışık veren bir *'alâmet-i semâviye* Tolçi'ye üç dakika boyunca ışıklar saçarak aydınlatmıştır.²⁹²

n.8 nolu jurnalde bir ateşin gözükmüş olduğu ve on beş dakika boyunca halkı korkuya sevk ettikten sonra yok olduğu ile alakalı olup şu şekilde aktarılmıştır: *Gelibolu Kazâsına kârib Kavashlı Karyesi üzerinde gice sâ'ât dokuzda iken bi-Kudreti'l-lâhi Te'âlâ cevvi-i semâdan tûlânîyyü's-şekl bir ateş peydâ olarak rub' sâ'ât mikdârı dehşet-nümâ-yı karâr ve ba'dehu rehîn-i gaybûbet ve istitâr olmuş oldığı.*²⁹³

Takvim-i Vekâyi'de verilmiş olan başka bir jurnal kaydında, 4 Şubat 1836²⁹⁴ Çarşamba gecesini saat üç buçuk sularında Balçık kazasında bulunan Kayabeğ karyesi üzerinden *bi-Hikmeti'l-lâhi Teâlâ* kân-ı âsmân şakk ile nısf şeklinde bir nûr-ı ziyâ-pâş zuhûr ve karye-i merkûmeye üç saat mesafedeki sahilde Gülfire adındaki mahalle

²⁹⁰ Yıldırım, a.g.e., s.206.

²⁹¹ Kod: [v.4], s.58.

²⁹² Kod: [o.1], s.50.

²⁹³ Kod: [n.8], 49.

²⁹⁴ Yıldırım, a.g.e., s.205.

doğru ilerleyerek halkı dehşete düşürdüğü ve Gülfire üzerinde nice yüz kandil şekline girerek münteşir ve bu hâl üzere cevvi-i semâda beş dakika kadar müstekar olarak ol-havâli rûz-i rûşen-asâ ziyâdâr ve ba‘dehu ol-sun‘ı bedî‘-i garîbü‘l-âsâr mütevârî-i ufk-ı gaybûbet ve istibâr olmuş olduğu belirtilmektedir.²⁹⁵

1.10.3. Görevlerinde Uygunuz Davranışlar Sergileyen Memurlar

Eğribucak kazası müdürü Ahmed Ağa'nın, kaza ahalisine karşı uzun zamandır yapmış olduğu zulümler işitilmekteyken son olarak Eğribucak halkının yıllık olarak vermesi gereken *masârifât-ı sâire meblağa*, yapılan zamlar neticesiyle ahali artık dayanamayarak kaza müdürünü şikâyet etmek üzere Manastır'a gelmiştir. Manastır'da yapılan hesaplama sonucunda Ahmed Ağa'nın bir yıl içerisinde tahsil edilmesi gereken miktardan, otuz dokuz bin kuruş fazla tahsil etmiş olduğu ortaya çıkmış ve almış olduğu fazlaca miktar geri dağıtılarak görevinden el çektirilmiştir. Rumeli valisi Ahmed Ağa'nın yerine Kaloniyalı Yahya Ağa'yı tayin eylemiştir.²⁹⁶ Bu duruma benzer olarak y.6 kodlu diğer bir jurnal kaydında da Limni ceziresi naibi Mehmed Emin Efendinin uygunuz kanunlar çıkarmış olduğu ve belde müftüsünün ise vermiş olduğu fetvalar karşılığında halktan haksız olarak kazançlar elde ettikleri anlaşılmaktadır.

Diğer bir jurnal kaydı ise devlet görevlisi bir kimsenin uygunuz tavır ve zorbalıklarına dairdir. Kırpılmış koyun yününden sorumlu memur Hilmi Efendi'nin, Cısr-i Mustafa Paşa kazasına tabi Cebce karyesi kirahanesinden birkaç defa olmak üzere almış olduğu hayvanların ücretlerini vermeyerek kiracıbaşısını kılıç ile yaralamıştır.²⁹⁷

28 Ağustos 1836 tarihinde hülâsa edilen jurnal kaydında, Tekfurdağı mahkemesinde mukayyit olan Ali Efendi ve Muhzırbaşı Süleyman Ağa'nın vazifelerinin dışında olarak İslam hukuku ile bağdaşmayan hareketlerde bulunmalarından dolayı voyvoda

---

²⁹⁵ Kod: [j.13], s.37.

²⁹⁶ Kod: [d.15], s.16.

²⁹⁷ Kod: [l.17], s.44.

ve ahali ittifak ederek bu iki kişiyi mahkemeye ayak basmamak üzere görevlerinden uzaklaştırmışlardır.²⁹⁸

Yine başka bir jurnal kaydında Ustrumca kazası naibi bulunan Alâiyeli Osman Sabit Efendi'nin yanlış hareketleri Rumeli valisi Ahmet Zekeriya Paşa'ya bildirildikten sonra Osman Sabit Efendi gece vakti bulunmuş olduğu kazadan firar eylemiştir. Ancak çok geçmeden yetişilip ahali tarafından yakalanmış ve vaziyeti Rumeli valisine haber edilmiştir.²⁹⁹

1.10.4. İngiltereli Kaptanların Osmanlı Sularındaki Faaliyetleri

Burada bahsi geçen jurnal kayıtları İngiltere'ye ait olan gemilerin Osmanlı Devleti sınırları içerisindeki faaliyetlerine dairdir. Bu durum ile alakalı toplam üç adet jurnale rastlanılmakta olup bu jurnallerin ikisinin birbiri ile ilişkili olduğu görülmektedir.

İngiltereli Kopeland adındaki bir kaptan yola çıktığı bir kıta firkateyn ile 18 Mayıs 1835 tarihinde Limni ceziresinin Mandaroz limanına gelerek, Limni Adası'nın etrafını keşfetmek ve sularını ölçerek yeni bir harita yapmak gayesiyle izin talebinde bulunmuştur. Ancak kendisinin bu duruma uygun ruhsatı olmadığından izni ilk önce ret edilmiştir. Fakat kedisine dostane şekilde Kal'a-i Sultâniye'de bulunan konsolos üzerinden müsaade verildiğine dair bir mektup gönderilmiştir.³⁰⁰ Bu emir ile kaptan Kopeland, gelmiş olduğu günün sonrası gün yani 19 Mayıs 1835 tarihinde Limni ceziresine gelerek kendisinde olan *mektûb-ı sâmi mücebince* adanın etraf ve limanlarını karadan ve sudan keşif ederek sularını ölçmüş ve 23 Temmuz 1835 tarihinde gitmiş olduğu aktarılmaktadır.³⁰¹ Görüldüğü üzere İngiltereli kaptan yaklaşık olarak iki aydan daha fazla bir süre Osmanlı sınırları içerisinde ikamet ederek bir takım keşiflerde bulunmuştur.

İngiltere'nin yaklaşık olarak bu tarihlerde Osmanlı coğrafyasının diğer yerlerde de araştırmalar yapmış olduğu görülmektedir. Örneğin, Çankırı'da kaydedilen jurnalde,

---

²⁹⁸ Kod: [k.16], s.40.

²⁹⁹ Kod: [p.2], s.51.

³⁰⁰ Kod: [b.23], s.9.

³⁰¹ Kod: [f.28], s.25.

İngiltereli bazı kişilerin Çankırı'ya bitki ve maden türlerini araştırmak üzere geldiklerinden ve yedi gün ikamet ettiklerinden bahsedilmektedir.³⁰²

Yine İngiltere'ye ait bir kıta beylik sefinesinin İstanköy ceziresi önlerine geldiği ve bu gemiyi gören İstanköy voyvoda ağası, İstanköy kalesi yüzbaşısı, gümrük emini ve Naib Efendi temaşa bahanesiyle bahsi geçen gemiye gidip birkaç dakika vakit geçirerek geri dönmüşlerdir. Dönüşleri sırasında resmi tören havasında İngiltere'ye ait gemiden ve İstanköy ceziresinden karşılıklı olarak on bir top atışı yapılmıştır. Beylik sefinesinin on gün boyunca bu bölgede vakit geçirmesinin ardından gitmiş olduğu jurnal kaydında belirtilmektedir.³⁰³

1.10.5. Gemi Kazaları ve Batık Çıkarılması

Boğaz muhafızı Said Paşa'nın Kal'a-i Sultâniyye'ye giderken İstanbul'dan binmiş olduğu vapur sefinesi Galata karyesi önlerinde kum üzerine oturmuş ve bu durumu haber alan Gelibolu kazası ayanı on kadar kayık ve yüz elli kadar amele ile Galata karyesine yetişip vapurda bulunan yükleri kayıklara sevk etmiştir. İki gün boyunca kum üzerine oturmuş olan vapur, kurtarılmaya çalışılırken tesadüfen oradan geçmekte olan Donanma-yı Hümayuna ait gemi kum üzerine oturan vapura bir kumana takmış ve bir zarar vermeden vapuru çekerek sulara indirmiştir.³⁰⁴

Rusya Devleti'ne ait tüccar gemileri kaptanlarından Olga isimindeki kaptan buğday yüklü Maditiko adındaki gemisiyle seyir halindeyken fırtınaya tesadüf ederek kaptan, tayfası ve yolcularından on dört tanesi salimen Midye nahiyesine çıkarak kurtulduklarından bahsedilmiştir.³⁰⁵

31 Ağustos 1836 tarihinde özetlenmiş olan jurnalde ise aniden çıkan fırtına sonucunda çarpışan iki geminin batmasından bahsedilmiştir. Jurnal aynen şu şekilde, “Redif-i Hâssa-i Eyâlet-i Hüdâvendigâr ferîki ‘atûfetlü Dilâver Paşa hazretlerinin berîk tabîr olunur sefinesi Rodos Limanında lenger-endâz iken bi-Hikmeti’l-lâhi

³⁰² Yunus Emre Çakır, “*Tarih Kaynağı Olarak Jurnal Defterleri ve Çankırı Jurnal Defterlerinin Değerlendirilmesi*”, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çankırı 2017, s.100.

³⁰³ Kod: [l.19], s.44.

³⁰⁴ Kod: [e.18], s.20.

³⁰⁵ Kod: [e.15], s.20.

Te‘âlâ şedîd furtına zuhûruyla üzerine bir kıt‘a Yunan teknesi düşüb ikisi birden gark olmuş olduğı” kaydedilmektedir.³⁰⁶

Vidin sancağında bulunan Belgradcık kalesi için deniz yoluyla gönderilen top ve mühimmat Maçın iskelesinde altı adet gemiye yüklenmiştir. Fakat gemiler Belgradcık kalesine doğru gider iken üç kıtası Rusçuk iskelesine varabilmiş diğer üç kıtası ise Tutrakan’a yarım saat mesafedeki Golanık adındaki mevkide kalmıştır. Bu durumdan haberi olan Rusçuk kaymakamı Mehmed Bey bir yüzbaşı, bir bölük topçu neferatı, maiyetinde bulunan kişiler ve lüzumu miktar amele ile gitmiş olduğu Golanık mevkiinde kalan mühimmatı kurtarılmış ve mühimmatı uygun bir havada daha sonra gerekli olan yere sevk etmek üzere Rusçuk’a nakil eylemiştir.³⁰⁷

Nemçe tüccar gemileri kaptanlarından Aspero Corci, binmiş olduğu *gulet sefinesine* Teke sancağından mürettep olmak üzere Finike iskelesinden beş bin altı yüz keyl satın alınmış olunan buğdayı yüklemiş ve İstanbul’a gelirken hava muhalefetinden dolayı Rodos ceziresine bağlı Heleke Adası önlerinde kazaya maruz kalmıştır. Rodos Ceziresinde olan Nemçe konsolosu Heleke Adasına gelerek dalgıç ve amele tedarikiyle geminin içersin de yer alan altı bin beş yüz bir keyl buğdayı dışarı çıkartarak iki yüz elli kilesini dalgıçlara ve yüz otuz kilesini de yazıcı ve vardiyanlara vererek üç bin sekiz yüz yetmiş sekiz keyl hintanın her bir kilesini altışar buçuk ve iki yüz doksan iki keyl temizcesinin her bir kilesini on beşer kuruşa satarak hasıl olan yirmi dokuz bin beş yüz seksen yedi kuruşu gemi kirasına ve diğer masraflar ile birlikte geminin kaptanına, sekiz bin yedi yüz altmış üç kuruş vererek geriye kalan yirmi bin sekiz yüz yirmi dört kuruşun kendi zimmetinde olduğunu beyan etmiştir.³⁰⁸

1.10.6. Hanedan Kutlamaları

İstanbul’da ve mahallerinde icra olunduğı gibi Ramazan ayının on dördüncü gecesine denk gelen II. Mahmud’un doğum günü, Şumnu kasabasında da dükkanların ve evlerin çeşitli kandiller ile süslenerek kutlandığı ve cümlesinin *farîza-i zimmeti olan devâm-ı ömr-i şevket-i cenâb-ı şehinşâhî ed‘iye-i hayriyyesi takdim-i bârgâh icâbet-karîn kılınmış* olduğu bilgisi Rumeli Jurnal Defterine

³⁰⁶ Kod: [n.10], s.49.

³⁰⁷ Kod: [y.2], s.59.

³⁰⁸ Kod: [e.24], s.21.

kaydedilmiştir.³⁰⁹ Yine başka bir jurnal kaydında, padişahın doğum günü alışlagelmiş olduğu üzere Edirne, Şumnu ve Filibe taraflarında geçen *şehr-i Ramazânü'l-mubâreğîn* on dördüncü gecesi, cümle konaklama yerleri ve dükkanlara çeşitli kandillerin ve fanusların asılmasıyla beraber beş namaz vakti boyunca da kalelerden ve tabyalardan da top ve fişek atışları yapılarak kutlanmıştır.³¹⁰

1.1 nolu jurnal kaydında ise, Edirne'ye gelen müjdeli haber üzerine II. Mahmud'un şehzadesi olan Nizameddin'in doğum haberi alınmıştır. Bu haber üzerine Edirne'de yedi gün yedi gece dükkan ve evler kandillerle süslenmiş olup yine aynı şekilde yedi gün yedi gece beşer nevbet top, tüfek ve çeşitli fişeklerin atılmasıyla bu sevinçli haberin kutlanmış olduğu Rumeli jurnal Defterine kaydedilmiştir. Aynı jurnal kaydında, Zağra-i Atık,³¹¹ Tırnova, Gelibolu ve civarlarında da benzer kutlamaların yapılmış olduğu bildirilmekte olup, Gelibolu Mevlevihane'si postnişini Hüseyin Azmi Efendi ve Gelibolu kazası jurnal kâtibi Rıza Efendi'nin *zırde mestûr inşâ-kerdeleri olan tarihçiler takdîm* olunmuş olduğu belirtilerek aşağıdaki şiir verilmiştir:

Bu devr-i içre meserretle cihân-ı şevk-âver olmuşken
Yine bir gün dahi 'âlemin zevkî bulub temkin
Bulunduk kâm-bahşâ bir Şehenşâhın zamânında
Kemâl-i 'ayn-i im'ânıyla hakkâ kim hakâyık-bîn
Du'â-yı şevketi bî-şüphe olmuşdur gıdâ-yı ruh
'Acep mi çıksa âfâka gerek âvâze-i emîn
Ne mümkün bir dem itmezsem eğer medh ü senâsın yâd
Duhân-ı ah ü dil pervâne ider hânende şâhîn
Hüner kesb itdiren ehl-i dile feyz-i neşâd-bûr
Sezâdır vafına derkeran-veş me'n-i rengin
Müsâ'id rûy-i çerhin olmaz iki aşıkâ yâver
Bu dem gussa oluptur defter-i endelüsden terkîn
Gelüb dünyâyâ bir şeh-zâde-i vâlâ nizâma ve pâk
Nizâm-ı mülk ve dine hoş muvâfık ism olup ta'yîn
Oldırur şâd harem sâyesinde her taraf şimdi
Gerek icrâ ola her köşede mânend cem eyleye
Ne devletdir ki evvel-i Mahmud sîret dâver-i mülkün
Der-lütünde hüsrevle Sekender olsa bu eyleyen
Cihanü'l-hak ... adl viradıyla
Muattar olmuş iken hacet olmaz ... tesrir
Ve cevri ruh alem maye-i iksir adamdır
Olub reşk-i adam etmiş iken bu âlemi tertîb
Olunca bargâh sayesi halka tahassun-gah

³⁰⁹ Kod: [u.1], s.57.

³¹⁰ Kod: [m.2], s.45.

³¹¹ Zağra-i Atık(Eskizağra/Stara-Zagora) kazası: Vilayet-Bulgaristan(1908). s.532.

Yanında ol-kadar kim afitab bir feleke-i zerrîn
Felekde bir karar oldıkca ikbal ile ...
Hemişe düşmek ve a'dası olsun fehrle temkîn
Nice destu-yı(?) eflâtun gelmiş âleme ama
Bu şah-ı ekremin rüşd ve ... yine hezâr tahsîn
Değildir zabtı mümkün-i tab'ımın midhande kim naçar
Haba tahrik edince ... oltarafa-i miskin
Çıkıp ... her pak latif ... tarih ferah saldı bu rehde müfdim Sultan-ı
Nizameddin
Sene 1251

Mahmud Han cem nihad
Şehzade-i vâlâ ...
Oldu bu dem mesrur ve şâd
Sultan-ı Nizameddin ile
Ol padişah-ı 'azmin
Abd eylesün hakk her demin
Ol tacidâr-ı ekremin
Sultan Nizameddin ile
Alem olub ... baid
İltak-ı hakk oldu vir
Buldu cihan-ı şevk-i cedîd
Sultan Nizameddin ile
Hurşiduş? ol şehriyar³¹²

1.10.7. Mürur ve Seyahat

Mürur en temel ifadesiyle 'geçiş' anlamına gelmektedir. Mürur tezkeresi uygulamasıysa en özet biçimde bir tür iç pasaport uygulaması olarak tanımlanabilir³¹³. Mürur tezkeresi olarak ülke içerisinde sehayat eden şahısların bilgilerinin defterlere kaydedilmesiyle devlet tarafından bu veriler okunaklı kılınmaya çalışılmıştır³¹⁴. Çalışmada yalnızca belli başlı kişilerin sehayatlarına dair kayıtlar verilmiştir. Buda ele alınan defterin hülâsa defteri olmasından kaynaklanmaktadır.

Bu başlık altında mürur ile alakalı jurnal kayıtlarından örnekler verilmeye çalışılacaktır.

³¹² Kod: [1.1], s.33-34.

³¹³ Nalan Turna, *19. Yüzyıldan 20. Yüzyıla Osmanlı Topraklarında Seyahat, Göç ve Asayiş Belgeleri: Mürûr Tezkereleri*, Kaknüs Yayınları, 1.Baskı, İstanbul 2013, s. 60-61.

³¹⁴ Yunus Emre Çakır, "Modern Devletin Gözetleme Pratiği Olarak Jurnal ve Yakınçağ Tarihi Kaynağı Olarak Jurnal Defteri", *Halil İnalçık Armağanı IV*, Ed. Ahmet Özcan, Doğu Batı Yayınları, Ankara 2017, s.372.

c.5 nolu jurnal kaydında, “Yunaniya’dan beş nefer zimmî yedlerinde pasaport olarak sâilin sûretiyle Velesin Kazâsından Golos tarafına mürûr eyledikleri” bildirilmiştir.³¹⁵

Başka bir jurnal kaydında, “Rumeli valisi sâbık müteveffâ Hüseyin Paşa’nın haremi ile mahdûmî Dergâh-ı ‘Alî kapucıbaşlarından Abdurrahman Beğ altmış nefer süvârî ile Köprülü Kazâsına bi’l-vürûd bir gice beytütet iderek ferdâsı ber-mûcib irâde-i seniyye vatan-ı asliyeleri olan Pazarcık cânibine müteveccihen ‘azîmet eyledikleri” kaydedilmiştir.³¹⁶

Yine özetlenen bir jurnale göre, “Üsküdar’da Tobtaş kışlâk-ı hümâyûnunda Raşid Beğ alâyından üç nefer Dersa’âdet’den bilâ-tezkere çıkub vilâyetleri cânibine gitmek üzere iken Bergos Kazâsında ahz ü girift olunarak devletlü Çirmen Sancağı mutasarrıfı hazretleri tarafına gönderilmiş olduğu” ifade edilmiştir.³¹⁷

Şimdiki jurnal kaydı ise Hac vazifesini yerine getirmek için seyahet edenler ile alakalıdır. Jurnal kaydında, Dergâh-ı Ali kapucıbaşlarından ve Edirne’nin ileri gelenlerinden Memiş Ağa’nın 1835 yılında hac vazifesini yerine getirmek için iki adet hizmetçisi ve dört adet yol arkadaşıyla beraber Hicaz’a doğru yola çıkmış olduğu belirtilmiştir.³¹⁸

1.10.8. Müteferrik Hadiseler

Bu başlık içersin de sayıları bir başlık ve konu bütünlüğü oluşturmayacak kadar az sayıda olan bazı jurnaller değerlendirilmiştir.

27 Haziran 1835 tarihinde hülâsa edilen jurnal kaydında, Kal’-i Sultâniye’de oturmakta olan Amerika Konsolosu Bozcaada’ya gelerek vekili olan papaz oğlu Andon’u, re ‘ayadan olması sebebiyle azl ederek yerine Bozcaada’da ikamet etmekte olan Boril adındaki Fransalı’nın oğlu Kostantiniye’yi vekil eylediğinin bilgisi verilmiştir.³¹⁹

---

³¹⁵ Kod: [c.5], s.11.

³¹⁶ Kod: [d.8], s.15.

³¹⁷ Kod: [j.22], s.38.

³¹⁸ Kod: [h.3], s.30.

³¹⁹ Kod: [b.34], s.11.

Diğer bir jurnal kaydı ise tütün çubuklarının kaldırılması ile alakalıdır. Jurnalde göre, Der'âliyye'de misafire mahsus olan tütün çubuklarının kaldırıldığını Selanik sancağı muhassılı İbrahim Paşa'nın işiterek dairesinden ve mahkeme ile memleketin ileri gelenlerinin konaklarından kaldırttığı belirtilmektedir.³²⁰

Başka bir jurnal kaydında ise bir kişinin icadı hakkında bilgi verilmektedir. Jurnal kaydında, Gelibolu'da bulunan Memiş adındaki bir marangoz ustasının daha önce var olmayan vapur sefinesine benzer şekilde iki yanında çarkları bulunan dokuz zirai uzunluğunda bir kayık yapmış olduğu belirtilmektedir. Bu kayığı bir kişinin oturduğu yerden kahve değirmeni çevirir gibi çarklarını döndürdükçe, bu çarkların oluşturduğu kuvvet ile hareket haline geçen kayığın bir çifte piyade kadar yol alabildiği aktarılmıştır.³²¹

Yabanâbâd kazasından, Şeyh Salih Efendi'nin atalarından Şeyh Ali es-Semerkandî çekirge ve fare gibi rahatsız edici hayvanları püskürtmek için, hayvanlardan bir miktarını bir şişenin içerisine koyarak Gümülcine kazasında bulunan *Câmi'-i 'Atike ta'lik*(asmış) eylemiştir. Bu işlemin ardından *bi-Hikmeti'l-lâhi Te'âlâ* Yabanâbâd kazasında rahatsız edici hayvanların ortadan kalkmış olduğu jurnal kaydında ifade edilmiştir.³²²

11 Mayıs 1837 tarihinde hülâsa edilen jurnalde, Bergos kasabası mahallelerinden Alaca Mescit mahallesinde oturmakta olan Derviş Mehmed adındaki bir kimse kendi mülkü olan konağını Edirne'de bulunan *tekye-i şerîfe-i Sa'diyye'ye ba-hüccet-i şer'iyye* vakf eylemiş olduğu bildirilmiştir.³²³ Kayıt aynen şu şekilde aktarılmaktadır: “Bergos Kasabası mahallâtından Alaca Mescit Mahallesinde sâkin Derviş Mehmed nâm kimesne bir bâb mülk-i menzilini Mahrûse-i Edirne'de kâin tekye-i şerîfe-i Sa'diyye'ye ba-hüccet-i şer'iyye vakf eylemiş idüğü.”

---

³²⁰ Kod: [c.2], s.11.

³²¹ Kod: [e.17], s.20.

³²² Kod: [1.4], s.34.

³²³ Kod: [o.4], s.50.

İstanbul ve Osmanlı İmparatorluğu'nun birçok mahallinde icra olunan muhtarlık, Rodos ceziyesine ait iki mahalleye de nasb edilerek asayişin sağlanmaya çalışıldığı ifade edilmiştir.³²⁴ Bu jurnal kaydının da hülasa ediliş tarihi 11 Mayıs 1837'dir.

Başka bir jurnal kaydında, bir müddetten beri yağmur düşmeyen Tırnova kazasını II. Mahmud'un ziyaret etmesiyle aralık aralık yağmurun yağdığı ve mahsulatta feyz ve bereketin çoğalmış olduğu belirtilerek, çiftçi taifesinin gece ve gündüz daima sultana karşı *da'vât-ı hayriyye-i hazret-i hilâfet-penâhî farîzasına meşgûl oldukları* bildirilmiştir.³²⁵

Defterde çocukların sünnet olmasıyla alakalı olarak, Vodina³²⁶ kazasına bağlı Suyuçka(?) karyesinde bulunan çeribaşı Hüseyin Ağa'nın yedi oğlu ile beraber civarda bulunan İstrova ve Yenice kazalarında ki üç yüz elli bir çocuğu sünnet ettirmiş olduğu bilgisi yer almaktadır.³²⁷ Jurnal şu şekildedir: "Vodina Kazâsına tâbî' Suyuçka(?) Karyesinde olan fâtihân çerîbaşısı Hüseyin Ağa sâye-i mekârim-vâye-i hazret-i mülûkânede yedi nefer oğlının hitânıyla beraber civârda olan İstrova ve Yenice Kazâlarında üç yüz elli bir nefer çocukları dahi hitân itdirmiş olduğı."

Tablo 1.2: Jurnal kayıtlarında adı geçen isimler

İsmi	Görevi	Görev Yeri
Ahmet Rıfat Efendi	Mütesellim	Kavala
Hüseyin Paşa	Muhafız	Vidin
Mîrzâ Saîd Paşa	Vali ve Muhafız	Silistre ve Ruscuk
Ali Bey	Dergâh-ı Ali Kapıcıbaşısı	-
Emin Paşa	Mutasarrıf	Tırhala Sancağı
Dilaver Paşa	Muhafız	Varna
İbrahim Paşa	Muhassıl	Selanik
Salih Paşa	Sâbık Muhafız	Niş
Salim Paşa	Beylerbeyi	Manastır
Muhmud Hamdi Paşa	Vali	Rumeli
Şükrü Paşa	Muhafız	Rodos
Hüseyin Paşa	Sâbık Vali	Rumeli
Abdurrahman Bey	Dergâh-ı Alî kapıcıbaşısı	-
İsmet Paşa	Mirliva	-
İsmail Bey	Binbaşı	-
Mehmed Reşid Ağa	Süvârî Asâkir-i Mansûre Müdürü	-
Hasan Paşa	Beylerbeyi	-

³²⁴ Kod: [o.8], s.50.

³²⁵ Kod: [r.4], s.54.

³²⁶ Vodina(Adesse) kazası: Selanik-Selanik Vilayeti(1867). s.514.

³²⁷ Kod: [f.10], s.23.

Emin Çavuş	Redif-i Mansûre Muallimi	-
Mehmed Ağa	Ayan	Serfice
Ahmed Ağa	Kaza Müdürü	Eğribucak
Kaloniya(lı) Yahya Ağa	Kaza Müdürü	Eğribucak
Yusuf Ağa	Mülazım	-
Mustafa Nuri Paşa	Mutasarrıf	Çirmen
Nazır Ağa	-	Filibe
Genç Ağa	Binbaşı	-
Fehim Efendi	Voyvoda	Golos Kazası
Said Paşa	Boğaz Muhafızı	-
Salih Ağa	Binbaşı	-
Hasan Bey	Kâim-makâm	-
Ahmed Efendi	Mühürdar	Tırhala
Ali Bey	Binbaşı	-
Ömer Paşa	Müdür	Siroz
Ağuş Ağa	Voyvoda	Karaferye
Aziz Ağa	Binbaşı	-
el-Hâc Arif Ağa	Mütesellim	Niğbolu
Hasan Bey	Miralay	-
Rasim Efendi	Hacegân-ı Divân-ı Hümâyûn	-
Yanyalı Hüseyin Paşa	Beylerbeyi	Selanik
Said Paşa	Bahr-ı Sefid Boğazı Muhafızı	-
İsmail Ağa	Cerrahbaşı	-
Halid Paşa	Mirliva	-
Hacı Şakir Bey	Binbaşı	-
Memiş Bey	Dergâh-ı 'Âli kapıcıbaşısı	-
Ahmed Ağa	Ayan	Selvi
Mehmet Ağa	Ayan	Selvi
Rıza Efendi	Jurnal Kâtibi	Gelibolu
İbrahim Paşa	Mutasarrıf	Selanik
Ali Bey	Kâim-makâm	-
Said Paşa	Beylerbeyi	Silistre
İbrahim Bey	Humbarahane Miralayı	-
Mustafa Efendi	Tophâne-i 'Amire yoklama odası ketebesinden	-
Hasan Çavuş	Topçu Çavuşu	-
Dilaver Paşa	Muhafiz	Rodos
Raşid Efendi	Karantina Kâtibi	Tuzla
İngiltereli Encilad	Karantina hekimi	Tuzla
Mehmed Bey	Miralay	-
Daver Ağa	Mülazım	-
Ahmed Ağa	Mülazım	-
İbrahim Ağa	Mülazım	-
Şükrü Bey	Binbaşı	-
Abdülrezzak Efendi	Tabur Kâtibi	-
Mehmed Ağa	Topçu Binbaşısı	Ruşçuk
İbiş Oğlu Molla Hüseyin	Tahsildar	-
Hüseyin Paşa	Mirliva	-
İbiş Ağa	Kaza Müdürü	Naslıç
Osman Bey	Kıracıbaşı	-
Ali Efendi	Mukayyid	-
Süleyman Ağa	Muhzırbaşı	-
Necib Paşa	Muhafiz	Varna
Es-Seyid Hüseyin Ağa	Voyvoda	Hatunili
Süleyman Bey	Dergâh-ı kapıcıbaşılardan	Alî Karinâbâd
Mustafa Ağa	Topçu Binbaşısı	Vidin

Hasan Bey	Kâim-makâm	Tırnova
Hacı Mehmed Ağa	Voyvoda	Çırpan
Mehmed Ağa	mîr-âhûr	-
Sadık Ağa	Mülazım	-
Said Efendi	Voyvoda	Gelibolu
Mustafa Nuri Paşa	Müşîr	Edirne
Hafız Paşa	Muhafız	Rodos
Davud Paşa	Mirliva	-
Ahmed Zekeriya Paşa	Vali	Rumeli
İzzat Paşa	Mirliva	-
Alâiyeli Osman Sabit Efendi	Kaza Naibi	Usturmca
Hüseyin Ağa	Kethüda	Selanik
El-Hâc Mehmed Ağa	Muhassıl	Kıbrıs
Hasan Ağa	Muhassıl	Sakız
Kamil Bey	Miralay	-
Mirza Said Paşa	Müşîr	Silistre
Said Paşa	Müşîr	Silistre
Mehmed Ali Paşa	Vali	Mısır
İsam(?) Efendi	Divân-ı Hümâyûn kalemi(Yoklamacı)	-
Ali Bey	Miralay	-
Abdülfevâh veled-i İbrahim	Emekli Mutasarrıf	-
Mustafa Nuri Paşa	Müşîr	Tırhala, Yanya, Delvine, Avlonya, Selanik
Derviş Bey	Voyvoda	Tırnova
Mehmed Said Efendi	Voyvoda	Gelibolu
İsmail Paşa	Mutasarrıf	Alacahisar
Ziya Paşa	Kâim-makâm	Varna
Esad Ağa	Dergâh-ı 'Âli kapıcıbaşı	-
İzzet Paşa	Muhassıl	Selanik
İzzet Paşa	Ferik	Selanik
Mehmed Said Paşa	Müşîr	Silistre
Ali Bey	Voyvoda	Hacıoğlu Pazarı
Mehmed Emin Efendi	Naib	Limni
El-Hâc Münib Efendi	Hâcegân-ı Divân-ı Hümâyûn	-
Hüseyin Paşa	Mutasarrıf	Vidin-Niğbolu
Mataş Bey	Alay Kâim-makâmı	Selanik
Ahmed Zekeriya Paşa	Müşîr	Rumeli
Hafız Hasan Ağa	Muhassıl	Sakız
Mehmed Paşa	Mirliva	-
Tayyib Ağa	Binbaşı	-
Abdulrahman Efendi	Naib	İslamiye
Hüseyin Nasib Ağa	Ayan	Şumnu
Mehmed İzzet Paşa	Kâ'im-makâm	Selanik
Derviş Bey	Mütesellim	İlbasan
Abdurrahman Bey	Dergâh-ı Alî kapıcıbaşlarından	-
Hasan Paşa	Muhassıl	İşkodra
İbrahim Ağa	Dergâh-ı Alî kapıcıbaşlarından	-
İbrahim Ağa	Nüfus Mukayyedi	Karağaç
Tahir Bey	Dergâh-ı Alî kuyucubâşlarından	-
Ferhad Paşa	Mirliva	-

Tablo 1.3: Journallerin gerçekteştiği yerleri gösteren kayıtlar

[a]	İki yüz elli senesi mâh-ı Zi'l-hiccetü's-şerifinin üçüncü gününden yirmi dokuzuncu gününe değin Bolu Kazasıyla Bolu Sancağının hâvî olduğu sâir kazâlardan takdîm kılınan curnal evrâkının hülâsasıdır Fi 17 M sene [12]51 [15 Mayıs 1835]
[b]	İnöz ve Keşan ve Şarköyü ve Kavala ve Pravişte ve Tırnova ve Hacıoğlibazarı ve Balçık ve Yenişehir-i Fenar ve Pravadi ve Kozluca ve Firecik Kazâlarıyla Limni ve Bozcaada Cezîrelerinden takdîm kılınan jurnal evrâkının hülâsasıdır Fi Gurre-i Ra sene [12]51 [27 Haziran 1835]
[c]	Kaloniya ve Selanik ve Velesin ve Yenişehir-i Fenar ve Köprülü ve Pravadi ve Köstence ve Balçık ve Varna ve Pravişte ve Kavala ve Vize Kazâlarıyla Rodos Cezîresinde takdîm kılınan jurnal evrâkının hülâsasıdır
[d]	Çatalca ve Velesin ve Alasonya ve Malkara ve Tekfurdağı ve İnöz ve Kaloniya ve Köprülü ve Kesriye ve Serfice ve Eğribucak ve Görice ve Sofya ve Filorina ve Filibe ve Çirmen ve Havâss-ı Mahmûd Paşa ve Baba-yı Atık ve Vidin kazâlarından takdîm kılınan jurnal evrâkının hülâsasıdır
[e]	İzladi ve Edirne ve Hasköy ve Bergos ve Golos ve Misivri ve Varna ve Midye ve İznebol ve Gelibolu ve Kavala ve İnöz ve Samakov kazâlarıyla Rodos Cezîresinden takdîm kılınan Jurnal evrâkının hülâsasıdır
[f]	Yenişehir-i Fenar ve Siroz ve Şarköy ve Cumabazarı ve Behişte ve Selanik ve Karaferye ve Vodina ve Pravişte ve Tırnova ve Vidin ve Niğbolu ve Sofya ve Filibe ve Manastır ve Köprülü kazâlarıyla Bozcaada ve Limni ve Sakız cezîrelerinde takdîm kılınan jurnal evrâkının hülâsasıdır.
[g]	Tekfurdağı ve Silivri ve Baba-yı Atık ve Havâss-ı Mahmûd Paşa ve Kırkkilise ve Cisir-i Mustafa Paşa ve Avrethisarı ve Karaferye ve Tırnova ve Ahyolu ve İznebol ve Ustrumca ve Yenişehir-i Fenâr ve İnöz kazâlarıyla Sakız ve İstanköy Cezîrelerinden takdîm kılınan jurnal evrâkının hülâsasıdır Fi 9 Ş Sene [12]51 [21 Kasım 1835]
[h]	Edirne ve Baba-yı Atık ve Filibe ve Tırnova ve Selvi ve Nevrekop ve Plevne ve Şumnu ve Yenibazar ve Köstence ve Tolci ve Babadağı ve Varna ve Gümülçine ve Yenişehir-i Fenar ve Gelibolu ve Tekfurdağı kazâlarıyla Taşöz Cezîresinden takdîm kılınan jurnal evrâkının hülâsasıdır
[ı]	Edirne ve Zağra-i Atık ve Tırnova ve Gelibolu ve Cisir-i Ergene ve Gümilçine ve Karaferye ve Selanik ve Manastır ve Varna ve Asmabazarı ve Şumnu ve İnöz Kazâlarıyla Sakız ve İstanköy ve Midilli ve Limni Cezîrelerinden takdîm kılınan jurnal evrâkının hülâsasıdır
[j]	Ruscuk ve Varna ve Yenişehir-i Fenar ve Rodos ve Kıbrıs ve Ustrumca ve Avrethisari ve Balçık ve Leskofça ve Luniçe ve Akçakızanlık ve Hayrabolu ve Malkara ve Şehirköy ve Köprülü ve Bergos ve Tolçi ve sâir kazâ ve cezîrelerden takdîm kılınan jurnal evrâkının hülâsasıdır
[k]	Şumnu ve Avrethisarı ve Karaferye ve Zihne ve Selanik ve Vidin ve Filibe ve Çardak ve Görice ve Nevahi-i Yanbolu ve Naslıç ve Çorlu ve Sofya ve Tekfurdağı ve Osmanbazarı ve Karinâbâd ve Gelibolu kazâlarıyla Rodos ve Limni cezîrelerinden takdîm kılınan jurnal evrâkının hülâsasıdır Fi 15 Ca sene [12]52 [28 Ağustos 1836]
[l]	Mankalya ve Varna ve Pravişte ve Yenişehir-i Fenar ve Alasonya ve Ermiye ve Zihne ve Pınarhisar ve Şarköy ve Timurhisarı ve Firecik ve Malkara ve Köprülü ve Vidin ve Tekfurdağı kazâlarıyla Kıbrıs ve İstanköy ve Rodos cezîrelerinden vürüd iden jurnal evrâkının hülâsasıdır Fi 13 N sene [12]52 [22 Aralık 1836]
[m]	Zikr-i âtî kazâ ve cezîrelerden takdîm kılınan jurnal evrâkının hülâsasıdır Fi 20 Ra [1]252 [5 Temmuz 1836]
[n]	Zikr-i atî kazâ ve cezîrelerden takdîm kılınan jurnal evrâkının hülâsasıdır Fi 18 Ca sene [12]52 [31 Ağustos 1836]
[o]	Zikr-i atî kazâ ve cezîrelerine takdîm kılınan jurnal evrâkının hülâsasıdır. Fi 5 S sene [12]53 [11 Mayıs 1837]
[p]	Zikr-i âtî kazâ ve cezîrelerden takdîm kılınan jurnal evrâkının hülâsasıdır. Fi Gurre R [12]53 [5 Temmuz 1837]
[r]	Zikr-i atî kazâ ve cezîrelerine takdîm kılınan jurnal evrâkının hülâsasıdır

[s]	Zikr-i âti kazâ ve cezîrelerden takdîm kılınan jurnal evrâkının hülâsasıdır Fi 11 B. sene [12]53 [11Ekim 1837]
[t]	Zikr-i âti Kazâlar taraflarından takdîm kılınan jurnal evrâkının hülâsasıdır Fi 25 Ş sene [12]53 [24 Kasım 1837]
[u]	Zikr-i âti mahallerden takdîm kılınan jurnal evrâkının hülâsasıdır Fi 24 L sene [12]53 [21 Ocak 1838]
[v]	Zikr-i âti mahallerden takdîm kılınan jurnal evrâkının hülâsasıdır Fi 9 Za sene [12]53 [4 Şubat 1838]
[y]	Rumili tarafından takdîm kılınan jurnal evrâkının ba'zı ahkâm terettüb iden husûsânın hülâsasıdır Fi 19 M sene [12]54 [14 Nisan 1838]
[z]	Rumili tarafından takdîm kılınan jurnal evrâkında ba'zı ahkâm terettüb iden husûsâtın hülâsasıdır Fi 27 Ra sene [1]254 [20 Haziran 1838]
[aa]	Rumili tarafından takdîm kılınan jurnal evrâkında ba'zı ahkâm terettüb iden husûsâtın hülâsasıdır Fi Gurre C Sene [12]54 [22 Ağustos 1838]
[bb]	Rumili tarafından takdîm kılınan jurnal evrâkının içinde ba'zı ahkâm terettüb iden husûsâtın hülâsa müsveddesidir Fi Gurre N Sene [12]54 [18 Kasım 1838]
[cc]	Rumili tarafından takdîm kılınan jurnal evrâkında ba'zı ahkâm terettüb iden husûsânın hülâsasıdır Fi 23 Z Sene [12]54 [9 Mart 1839]

Tablo 1.4: İlm ü haber verilen jurnaller

Takvîm-i Vekâyi	b.4 / b.19 / b.25 / d.21 / g.6 / g.9 / 9.11 / g.21 / h.16
Tohâne-i 'Amire	b.9
Mansûre Hazînesine	b.20
Zahîre Hazînesine	e.24
Darbhâne-i 'Amire	h.8

Tablo 1.5: Defterde tespit edilen ülke, eyalet, sancak, kaza, nahiye, karye (köy), mahalle ve caddeler

1	Ademiye Kazası	167	Kırçova Kazası
2	Ağrıbe Karyesi	168	Kırkkilise Kazası
3	Ahîçelebi Kazası	169	Kızanlık Kazası
4	Ahyolu Kazası	170	Kızılağaç Kazası
5	Akaskar Mahallesi	171	Koçana Kazası
6	Akbayır Karyesi	172	Koğan(?) Karyesi
7	Akçakızanlık Kazası	173	Konuz Karyesi
8	Akdere Karyesi	174	Kozluca Kazası
9	Alasonya Kazası	175	Köprülü Caddesi
10	Amerika Devleti	176	Köprülü Kazası
11	Anadolu Eyaleti	177	Köstence Kazası
12	Arçaralom(?) Kazası	178	Köstendil Sancağı
13	Argalasti Nahiyesi	179	Krivne Karyesi
14	Arnavud Kazası	180	Kulaklıoba Karyesi
15	Artebut(?) Karyesi	181	Kumanova Kazası
16	Asma(?) Nehiri	182	Kurşunlu Kazası
17	Asmabazarı Kazası	183	Kusurbeğ(?) Karyesi
18	Avir(?) Karyesi	184	Kuzcuğaz Karyesi
19	Avram Kasabası	185	Kürt (?) Karyesi
20	Avrethisarı Kazası	186	Lefkoşe Kazası
21	Aya-Stefano Adası	187	Leymesun Kazası
22	Ayazmend Kazası	188	Liçişte Nahiyesi

23	Aydos Kazası	189	Limni Ceziresi
24	Aynaroz Kazası	190	Limye Karyesi
25	Babadağ Kazası	191	Livadya Kazası
26	Baba-yı Atık Kazası	192	Lofca Kazası
27	Bâlâ Karyesi	193	Lom Nehri
28	Balçık Kaza	194	Luniçe Kazası
29	Bandora Nehri	195	Maçin Kazası
30	Bartın Kazası	196	Mağosa Kazası
31	Basdiye(?) Karye	197	Malkara Kasabası
32	Behişte Kazası	198	Malkara Kazası
33	Belgradcık Kazası	199	Malkaric(?) Karyesi
34	Belince(?) Karyesi	200	Manastır Kazası
35	Benderek Kazası	201	Mankalya Kazası
36	Bergos Adası	202	Marmara Ceziresi
37	Berkofça Kazası	203	Marya Nahiyesi
38	Besarabya Sancağı	204	Mayros Karyesi
39	Bihlişte Kazası	205	Meis Adası
40	Biresde(?) Karyesi	206	Mekri Kazası
41	Bogomil Karyesi	207	Menlik Kazası
42	Bolcennet(?) Karyesi	208	Merici Nehri
43	Bolmebe maa Karalum Kazası	209	Meştaniye(?) Karyesi
44	Bolu Sancağı	210	Midillü Ceziresi
45	Borğorice Kazası	211	Midillü Kazası
46	Bozbaba Adası	212	Midye Nahiyesi
47	Bozcaada Ceziresi	213	Misivri Kazası
48	Bulgar Karyesi	214	Molova Kazasına
49	Büryan Karyesi	215	Molve(?) Limanı
50	Caşi Mahallesi	216	Mora Ceziresi
51	Çeharşenbe Kazası	217	Mudurnu Kasabası
52	Cuma-i Atık Kazası	218	Münâfese Karyesi
53	Cumali Karyesi	219	Nahcivan 1838-1920 Rus Yönetimi
54	Cumabazarı Kazası	220	Naslıç Kazası
55	Celon(?) Karyesi	221	Nemçe Devleti (Avusturya)
56	Cirnalova(?) Karyesi	222	Nerican Karye
57	Cisr-i Ergene Kazası	223	Nevahi-i Yanbolu Kazası
58	Cisr-i Mustafa Paşa Kazası	224	Nevrekop Kazası
59	Çağa Kazası	225	Niğbolu Sancağı
60	Çanme Karyesi	226	Niş Kazasına
61	Çatalca Kazası	227	Nurkob Kazası
62	Çırpan Kazası	228	Ohri Kazası
63	Çirmen Sancağı	229	Osmanbazarı Kazası
64	Çoklova Karyesi	230	Panice Karyesi
65	Dame(?) Kazası	231	Pazarcık Kazası
66	Dedebalı Karyesi	232	Petriç Kazası
67	Değirmenlik Nahiyesi	233	Pınarhisar Kasabası
68	Dersaadet (İstanbul)	234	Pirlepe Kazası
69	Derûnhisâr Mahallesi	235	Plevne Kazası

70	Dimetoka Kazası	236	Pravadi Kazası
71	Dino(?) Karyesi	237	Pravište Kazası
72	Dobrice Kazası	238	Prezник Kazası
73	Doğancılar Karyesi	239	Prizrin Sancağı
74	Dolci Kazası	240	Raçak(?) Karyesi
75	Doyran Kazası	241	Radomir Kazası
76	Dömeke Nahiyesi	242	Radovişte Kazası
77	Drama Kazası	243	Rahova Kazası
78	Dubniçe Kazası	244	Rakita Karyesi
79	Dukagin Sancağı	245	Razlık Kazası
80	Durmuş Karyesi	246	Revan Eyaleti 1828 Rus yönetimi
81	Düzce Kazası	247	Ric(?) Karyesi
82	Edirne Eyaleti	248	Rodos Ceziresi
83	Edti(?) Köyü	249	Rumeli Eyaleti
84	Eğerce Dağı	250	Ruscuk Kazası
85	Eğribucak Kazası	251	Rusikasrı Kazası
86	Ergolaşti Nahiyesi	252	Rusna(?) Nehiri
87	Ermiye Kazası	253	Rusya Devleti
88	Eskişehir Kazası	254	Sahra Nahiyesi
89	Etraboli Kazası	255	Sakız Ceziresi
90	Etrebolu Kazası	256	Samakov Kazası
91	Evreşe Kazası	257	Samsun Kazası
92	Fenabufka(?) Kazası	258	Selanik Sancağı
93	Fenar Karyesi	259	Selmanlar Karyesi
94	Ferice Nahiyesi	260	Selvi Kazası
95	Filibe Kazası	261	Semadirek Ceziresi
96	Filorina Kazası	262	Seretak(?) Sancağı
97	Finike Kazası	263	Serfice Kazası
98	Firecik Kazası	264	Servi Kazası
99	Fransa Devleti	265	Sılakoz Karyesi
100	Galata Karyesi	266	Silistre Sancağı
101	Gelibolu Sancağı	267	Silivri Kazası
102	Gelisore(?) Karyesi	268	Siroz Kazası
103	Golos Kazası	269	Sivas Kazası
104	Gorgi Nahiyesi	270	Sofya Kazası
105	Gorgosofça Kazası	271	Sömeki Adası
106	Gölge Karyesi	272	Sulaçbeli Mahallesi
107	Görice Kazası	273	Sultanyeri Kazası
108	Grebene Kazası	274	Suyuçka(?) Karyesi
109	Gülşin-i Bâlâ Karyesi	275	Şadil (Rus yönetimi)
110	Gümölcine Kazası	276	Şarköyi Kazası
111	Gümüş Kazası	278	Şire Adası
112	Gündoğdu Karyesi	279	Şumnu Kazası
113	Hacıoğlubazarı Kazası	280	Taşöz Ceziresi
114	Halence Şehri	281	Tatarbazarı Kazası
115	Hamza Köyü	282	Teke Sancağı
116	Hamzaerenler Kazası	283	Tekfurdağı Kazası

117	Harcan Karyesi	284	Tırhala Sancağı
118	Hasanbali Caddesi	285	Tırnova Kazası
119	Hasköy Kazası	286	Tırnovacık Karyesi
120	Hatunili Kazası	287	Tikveş Kazası
121	Havâss-ı Mahmûd Paşa Kazası	288	Timurhisarı Kazası
122	Havra(?) Karyesi	289	Tiran Kazası
123	Heleke Adası	290	Tolçi Kazası
124	Hezargrad Kazası	291	Trablusgarb
125	Hırsova Kazası	292	Tuna Nehri
126	Hisarlık Karyesi	293	Tutrankan Karyesi
127	Hisaröni Kazası	294	Tuzla Karyesi
128	İhtiman Kazası	295	Ulufeciler Karyesi
129	İlbasan Kazası	296	Umurfakih Kazası
130	İmralı Ceziresi	297	Ustrumca Kazası
131	İmroz Ceziresi	298	Ürgüp Kazası
132	İncek Kazası	299	Üsküb Sancağı
133	İngiltere Devleti	300	Üskübü Kazası
134	İnöz Kazası	301	Üsküdar
135	İsakcı Kazası	302	Vardadiye Nahiyesi
136	İslimye Kazası	303	Varna Kazası
137	İstanköy Ceziresi	304	Velesin Kazası
138	İsturga Kasabası	305	Vidin Kazası
139	İşkodra Kazası	306	Vize Kazası
140	İştib Kazası	307	Vodina Kazası
141	İştima(?) Karyesi	308	Voynugan Kazası
142	İvranya Karyesi	309	Vulçitrin Kazası
143	İzladi Kazası	310	Yabanâbâd Kazası
144	İzmir Eyaleti	311	Yeklin(?) Kazası
145	İznebol Kazası	312	Yenice Karyesi
146	İznikmid Sancak	313	Yenice Karyesi
147	Kal'-i Sultâniye(Çanakkale) Sancağı	314	Yenice-i Rum Nahiyesi
148	Kalkandelen Kazası	315	Yenice-i Vardar Kazası
149	Kaloniya Kazası	316	Yeniköy Karyesi
150	Kaloniya Kazası	317	Yenipazar Kazası
151	Karaaskar Karyesi	318	Yenişehir Kazası
152	Karaferye Kazası	319	Yenişehir-i Fenar Kazası
153	Karatova Kazası	320	Yılaniler Karyesi
154	Kardice Nahiyesi	321	Yoban Nehri
155	Karinâbâd Kazası	322	Yodoberce(?) Mahallesi
156	Kars Eyaleti	323	Yoroz Adası
157	Katerin Kasabası	324	Yunanistan Devleti
158	Kavaklı-i Zîr Karyesi	325	Yuner(?) Ceziresi
159	Kavala Kazası	326	Yüncüler Karyesi
160	Kengirî Kazası	327	Zağra-i Atık Kazası
161	Kerameddin Karyesi	328	Zağra-i Cedid Kazası
162	Kesendire Kazası	329	Zefnadofça(?) Karyesi
163	Kesriye Kazası	330	Zeycan(?) Karyesi

164	Keşan Kazası	331	Zihne Kazası
165	Ketenciler Karyesi	332	Ziştovi Kazası
166	Kıbrıs Ceziresi		

Tablo 1.6: Defterde yer alan jurnallerin konularına göre tasnifi

KONU	Jurnal Kodları	Toplam
Demografi	[a.7], [b.35], [c.26], [d.24], [e.25], [f.31], [g.24], [h.23], [i.19], [j.24], [k.24], [l.22], [m.20], [n.13], [o.14], [p.15], [r.10], [s.10], [t.8], [u.9], [v.11], [y.8], [z.10], [aa.9], [bb.7], [cc.7]	26
İhtidâ ve İrtidât	[b.14], [b.17], [c.24], [e.8], [f.7], [f.15], [h.5], [h.15], [j.17], [k.5], [l.4], [m.17], [m.19], [n.2], [o.5], [o.12], [p.8], [r.7], [u.7], [v.6], [y.7], [z.4], [bb.4], [cc.4]	24
Afetler	[b.2], [b.8], [b.28], [c.21], [c.23], [d.2], [d.3], [e.7], [e.15], [e.16], [e.21], [f.6], [f.12], [f.13], [f.14], [f.18], [f.24], [g.2], [g.6], [g.8], [g.13], [g.14], [g.22], [h.4], [h.6], [h.17], [i.11], [j.7], [j.16], [j.21], [k.18], [k.19], [k.20], [k.21], [k.23], [l.14], [l.15], [m.14], [n.9], [o.3], [o.6], [p.5], [p.9], [r.8], [s.4], [s.5], [v.7], [y.5], [z.9], [aa.2], [aa.7], [cc.5]	52
Tamir ve İnşa	[b.11], [b.16], [b.19], [b.22], [b.24], [b.30], [b.33], [c.16], [d.21], [e.10], [f.17], [f.22], [g.5], [h.16], [h.19], [h.20], [i.3], [i.8], [i.14], [j.1], [j.2], [j.3], [j.8], [k.6], [k.7], [k.8], [k.9], [k.10], [k.11], [k.12], [l.1], [l.2], [l.3], [l.5], [l.6], [l.8], [l.20], [m.1], [m.8], [m.11], [m.18], [n.1], [n.11], [o.7], [p.5], [p.10], [r.5], [s.1], [t.1], [t.2], [t.3], [t.4], [u.2], [v.2], [v.7], [y.1], [z.1], [aa.1], [aa.2], [bb.1], [cc.1]	61
Ekonomik	[a.6], [b.2], [b.5], [b.6], [b.8], [b.12], [b.13], [b.18], [b.20], [b.22], [b.27], [b.29], [b.32], [c.11], [c.15], [d.5], [d.20], [e.13], [e.20], [e.24], [f.19], [g.1], [g.3], [h.8], [h.12], [h.22], [k.15], [k.21], [l.12], [l.21], [n.4], [r.2], [t.6], [z.7]	34
Sağlık/ Karantina, Ölüm ve Olağanüstü Doğumlar	[a.2], [a.3], [a.5], [b.3], [b.4], [b.9], [b.25], [c.7], [c.10], [c.20], [c.25], [e.19], [f.13], [f.25], [f.30], [g.9], [g.11], [g.19], [g.21], [h.10], [h.21], [i.18], [j.4], [j.5], [j.6], [j.15], [k.22], [l.16], [m.16], [n.7], [n.12], [o.10], [o.11], [o.13], [p.14], [s.8], [s.9], [u.8], [v.5], [z.5], [aa.8], [bb.5]	42
Askeri	[a.4], [b.9], [b.15], [b.18], [b.26], [b.31], [c.1], [c.4], [c.6], [c.7], [c.11], [c.12], [c.14], [c.17], [d.1], [d.10], [d.12], [d.13], [d.16], [d.17], [d.18], [e.2], [e.3], [e.4], [e.6], [e.9], [e.18], [e.22], [f.1], [f.4], [f.5], [f.11], [f.16], [f.20], [f.21], [f.23], [g.7], [g.12], [g.15], [h.1], [h.2], [h.9], [h.11], [i.6], [i.10], [i.12], [i.15], [i.16], [j.6], [j.9], [j.10], [j.11], [j.12], [j.20], [j.22], [k.1], [k.2], [k.3], [k.4], [k.9], [l.5], [l.7], [m.3], [m.4], [m.5], [m.7], [m.9], [m.10], [n.3], [o.2], [o.11], [p.3], [p.4], [p.6], [p.11], [p.12], [p.13], [r.1], [r.3], [r.6], [s.2], [s.3], [s.7], [t.1], [t.7], [u.3], [u.4], [u.5], [y.3], [v.1], [v.3], [z.2], [z.3], [aa.2], [aa.3], [aa.4], [aa.5], [bb.3], [cc.2], [cc.3]	100
	[b.1], [b.16], [b.21], [b.27], [c.3], [c.8], [c.11], [c.15], [c.19], [c.22], [d.4], [d.6], [d.14], [d.19], [d.22], [e.1],	

Asayış	[e.12], [e.23], [f.2], [f.27], [f.29], [g.2], [g.4], [g.10], [g.16], [g.17], [g.18], [h.12], [h.18], [i.5], [i.13], [j.19], [j.20], [k.13], [k.14], [k.16], [l.9], [l.10], [l.11], [m.12], [n.6], [p.2], [p.7], [u.6], [v.9], [v.10], [y.4], [y.6], [z.6], [z.7], [z.8], [aa.6], [bb.5], [bb.6], [cc.6]	55
Diğer	[a.1], [a.4], [b.7], [b.10], [b.11], [b.18], [b.20], [b.23], [b.34], [c.2], [c.5], [c.9], [c.10], [c.13], [c.18], [d.6], [d.7], [d.8], [d.9], [d.10], [d.11], [d.15], [d.23], [e.5], [e.11], [e.14], [e.15], [e.17], [e.18], [e.24], [f.3], [f.8], [f.9], [f.10], [f.11], [f.21], [f.26], [f.28], [g.7], [g.20], [g.23], [h.3], [h.7], [h.11], [h.13], [h.14], [i.1], [i.2], [i.4], [i.7], [i.9], [i.14], [i.17], [j.9], [j.13], [j.14], [j.18], [j.22], [j.23], [k.4], [k.16], [k.17], [l.13], [l.17], [l.18], [l.19], [m.2], [m.6], [m.10], [m.13], [m.15], [n.5], [n.8], [n.10], [o.1], [o.4], [o.5], [o.8], [o.9], [p.1], [p.2], [p.6], [p.9], [r.4], [r.9], [s.2], [s.6], [t.5], [u.1], [u.4], [v.8], [y.2], [v.4], [y.6]	94

BÖLÜM 2

A.} d. 3247 NUMARALI RUMELİ JURNAL DEFTERİNİN TRANSKRİPSİYONU

DEFTER-İ JURNAL RUMİLİ

[1]

[Boş]

[2]

Başmuhâsebeden vürûd iden 'ilm ü haberin sûretidir

Memâlik-i Mahrûsede kâin kazâlarda sâkin olan kesân³²⁸ 'uhdelerinde olan mukatta'ât³²⁹ ve eshâm³³⁰ ve vezâ'if mahlûl³³¹ oldıkda vaktiyle bu tarafda istihbâr olunamayub 'alî hâle kalarak Hazîne-i 'Amireye bu bâbda hasâr-ı 'azîm terettüb itmekde olmağın 'Asitâne vefiyâtını şöretiyle eimme-i mahallât³³² haber verdiklerinde Hazîne-i 'Amireye 'âid 'uhdelerinde sehm³³³ ve mukâta'a³³⁴ ve vezâ'if var ise bi't-taharrî zabt olunmakda ve her ne kadar taşradan gelen jurnal defterlerinde bu misillû vefiyât yazılmakda ise de isim ve şöreti aklâmında olan kayda ekser tevâfuk itmediğinden 'uhdesinde Hazîne-i 'Amireye 'âid şey olub olmadığı ma'lûm olamamağla bu bâbda bi't-te'emmül fi-mâ-ba'd taşralarda olan jurnal kâtibleri defterlere yazdıkları ... ashâbından her kimin 'uhdelerinde sehm ve mukâta'a ve vezâ'if misillû nesne var ise tahkîk idüb esâmisi bâlâsına şerh ve işaret eylemek ve defâtir-i merkûme divân kalemine vürûd ile fevt olan kimesneler 'uhdelerinde o misillû şey olduğu görüldükde icâbı vechle mahallerine ihbâr olunmak için başmuhâsebe kalemine 'ilm ü haber virilmek üzere hatr-ı güzâr olmağla bu sûret-i muvâfık irâde-i seniyye buyurılır ise Takvîm-i Vekâyi'e tab' ve neşr kılınması

³²⁸ Kesân: Kimseler, kişiler, şahıslar

³²⁹ Mukatta'ât: Kesik şeyler / Kısaltmalar / Tamamlanmamış şiir parçaları, kıt'alar, çeşitli gazel ve kasidelerden alınmış beyitler ve dîvanlarda bunların bulunduğu bölüm

³³⁰ Eshâm: Hisseler, paylar / Alınan bir paranın ve fâizinin belirli zamanlarda ödeneceğini gösteren senetler, hisse senedi, aksiyon

³³¹ Mahlûl: Hallolunmuş, çözülmüş

³³² Eimme-i mahallât: Mahalle imamları

³³³ Sehm: Hisse bedeli, pay

³³⁴ Mukâta'a: Arazinin kesime verilmesi, muayyen bir kira karşılığında birine bırakılması/ Arsa haline getirilen ekim toprağı için verilen vergi

yahûd evâmîr-i nâme-i sâmi Rumili ve Anadolu taraflarında olan kazâların hükkâm³³⁵ ve zâbitânına tenbîh buyurulması husûslarının icrâsı iktizâ ideceğini aklâm nizâmına me'mûr cerîde nâzırı sa'âdetlü 'atûfetlü efendi hazretleri bi'l-ibha(?) inhâ itmeleriyle mücebince Anadolu ve Rumili taraflarının üçer kollarına mekâtîb yazdırılmağla iktizâsı icrâyâ himmet buyrulmak bâbında sâdır olan fermâna 'âlî mücebince başmuhâsebe kayd ile 'ilm ü haberi virilmek fermân buyrulmağın mücebince kayd olunub keyfîyyet ma'lûm olmak ve bu makule³³⁶ fevt olan kimesneler 'uhdelerinde mahlûle dair şey oldıkda başmuhâsebe kalemine 'ilm ü haberi i'tâ olunmak için jurnal mümeyyizi³³⁷ sa'âdetlü efendi tarafına işbu 'ilm ü haber virildi

[3]

Bismihi Subhânehü ve Te'âlâ

Hâzâ Defter-i Jurnal Memâlik-i Rumili

der-zamân-ı sadr-ı sudûrû'l-vüzera Hazreti Mehmed Emin Rauf Paşa yesser' Allâhü
Te'âlâ mâ-yurîdü ve mâ-yeşâ fi eyyâni Reîsü'l Küttâb me'âlî-nisâb Mehmed Akif
Efendi nâle mâ-yetemennâhü el-vâki'

Fi 17 M sene 1251 [15 Mayıs 1835]

Nizâmât-ı mülk ve millet ve refâh ve asâyiş-i ahâli ve ra'ıyyet³³⁸ nîk ü bed³³⁹
vukû'bulan keyfîyâta ma'lûmâtдан 'ibâret oldığı ...³⁴⁰ ve bunun istihsâli³⁴¹ dahi
Anadolu ve Rumili'nin her bir mahallinde zuhûr idüb rû'yet³⁴² olunan mesâlih-i³⁴³
"cüz'ıyye ve külliyyenin ve kâffe-i"³⁴⁴ mevâddın³⁴⁵ ber-vech-i izâh sebt³⁴⁶ ve

³³⁵ Hükkâm: Hâkimler

³³⁶ Makûle: Takım, çeşit, soy

³³⁷ Mübeyyiz: Tebyiz eden, müsveddeleri beyaza çeken kalem kâtibi

³³⁸ Ra'ıyyet: Bir hükümdar idaresi altında bulunan ve vergi veren halk

³³⁹ Nîk ü bed: İyi, kötü

³⁴⁰ Metinde yırtık olduğu için okunamamıştır.

³⁴¹ İstihsâl: Hâsil etme, meydana getirme, üretme / elde etme, ele geçirme, ele geçirilme

³⁴² Rû'yet: Görme, bakış, görüş / Araştırma/ İdare etme

³⁴³ Mesâlih: İşler

³⁴⁴ Metinin yırtık olmasından dolayı okunamayan yerler Y. Emre Çakır'ın Yüksek Lisans tezinden mukayese edilerek alınmıştır. Yunus Emre Çakır, "Tarihi Kaynağı Olarak Jurnal Defteri ve Çankırı Jurnal Defterinin Değerlendirilmesi", Çankırı Karatekin Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisan Tezi, Çankırı 2017, s.119.

³⁴⁵ Mevâdd: Kanunlar, nizamlar, hususlar/ maddeler

³⁴⁶ Sebt: Yazma, kaydetme, deftere geçirme

tahrîriyle curnalinin Dersa'âdete tesyîrine³⁴⁷ menût olacağı vâreste-i³⁴⁸ kayd işaret eylediğine³⁴⁹ binâen ba'dezîn bu usûl-u mer'iyye ve müstahsenenin icrâ ve i'fâsı zımında Memâlik-i Mahrûse-i Hazret-i Mülûkânede kâin eyâlât ve elviyenin gerek mukarrer vülât olan mahallinde ve gerek dâhillerinde vâki' kazâ ve kasabâtta curnal kâtibi nâmıyla birer me'mûr bulunmak icâb idüb şu kadar ki mezkûr eyâlât ve elviye vali ve mutasarrıf ve mütesellimleri ve kazâ ve kasabât a'yân ve voyvodaları lüzûmuna göre ma'iyetlerinde birkaç nefer kâtib istihdâm itmekde olduklarından ve ba'zı ufak kazâlar voyvoda ve a'yânlarının her ne kadar kâtibleri yoğisede öyle yerlerde dahi beher hâl nüfûs defteri mukayyidleri bulunacağından bunlardan curnal kitâbetine intihâb ve ihtiyâr olunanlarının ma'âş-ı kadîmlerine cânib-i memlekette 'ibirer mikdâr şey zam olunarak me'mûr ve ta'yîn kılınmaları câ'iz olması ve işbu curnal kitâbetine ta'yîn olunanlar muktezâ-yı me'mûriyetleri üzere buldukları kazâlarda küll-i yevm vukû'bulan de'âvî ve mesâlih ve mevâddı ya'ni te'ehhül ve tevellüd iden ve fevt ve helâk olanı başka ve icrâ-yı farîza-i hacc niyet-i hayriyesiyle cânib senîhü'l-cevânib hicâz-ı mağfîret tırâze 'azîmet ve ba'del-hacc 'avdet eyleyen ve sıla arzûsuyla memleketine ve ticâret ve husûsât-ı sâire ile aher mahalle giden veyahud Dersa'âdete gelen kimesnelerin ve hademe ve me'mûrîn ve ebnâ-yı sebîlin isim ve şöhrat ve eşkâl ve maslahatı ve gideceği mahalli göstererek anları dahi başka tahrîr ve izbâr ve'l-hâsıl mezkû'ât ve mahsûlât ve kâffe-i zuhûrâtı sarîhan ve sahîhan derc ve tezkâr eylemesi ve yalnız kürsî-i livâ olan mahalde vukû'ât beher gün tahrîr ve sâir kazâlarda dahi bi-tamâmihâ zabt ile haftadan haftaya tastîr ve tesyîr olunacağına nazarân meselâ on beş kazâyı hâvî bir livânın makarr-ı³⁵⁰ vali olan mahallinde mâhiye otuz kazâlarında dahi hafta i'tibâriyle altmış varaka curnal terâkim eyleyeceğinden bu hesâbla on beş kazâsı bulunan bir livâdan mâh be-mâh yüz varaka curnal gönderilmesi icâb iderek işbu curnal kâğıtlarının vali ve mutasarrıf ve mütesellim taraflarından irsâline himmet kılınması ve eyâlât ve elviye-i merkûmeden ba'zılarının nihâyet hudûdunda [4] ve makarr-ı vali olan mahalle kırk elli sâ'at mesâfede bir kazâsı olarak işbu kazânın curnali haftadan haftaya sancâk başı olan kazâyı irsâl olunamayubda aralıkda iki hafta birleştirilmek vukû'bulur ise

³⁴⁷ Tesyîr: Yürütme, yürütülme / Gönderme, gönderilme, yollama, yollanma

³⁴⁸ Vâreste: Kurtulmuş / serbest, rahat / İlişiksiz

³⁴⁹ Çakır, a.g.t., 'den okunmuştur.

³⁵⁰ Makarr: Karar edilen, durulan yer, karargah/oturulan yer/ocak merkez/paytaht, başkent

mücerred bu'd-ı mesâfede olmasından neş'et ideceği cihetle be'is olmayacağından o misillü kazâlar hakkında ba'zen izhâr-ı müsâ'ade olunması

Beyândan müstağni olduğu üzere şevket-me'âb kerâmet-zâb veli-i ni'met 'âlem-i veli ni'metimiz efendimiz müceddid nizâmât-ı seniyye olarak bi-İnâyeti'l-lâhi Te'âlâ şimdiye kadar icrâsına mûvaffak oldukları müessir-i celîle-i şâhânelerinden ez-cümle tahrîr-i nüfûs ve men'î mürûr maddeleri nizâmâtı cümle ahâli ve fukarâ haklarında mahz-ı hayr menfa'at olduğına ve bu husûs hayriyyet-i nusûsdur murâd-ı 'âlî gerek Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyâna ve gerek Memâlik-i Mahrûse-i Şâhânedede mütevattın olan bi'l-cümle 'ibâdullâhın mikdâr ve kemmiyeti ve isim ve şöhretleri ma'lûm olmak ve bilâ tezkere serseri makuleleri ve ferd-i âferîdenin bir tarafa gelüb gidememeleri istihsâl kılınmak kazıye-i hasenesinden 'ibâret bulunduğuna binâen işbu nizâm-ı müstahsenin ale'r-râm icrâsıyla tatarruk-ı³⁵¹ halelden vikayesi el-hâleti hâzihu Dersa'âdetde cârî olduğu vechle her bir mahallât imam ve muhtarları mahallelerinde tevellüd ve vefat idenlerin isim ve şöhretlerini Bâb-ı Hazret-i Ser'askeride bulunan mahallât başkâtibine götürüb kayd itdirmek ve ol-vechle tahrîr defteri beher mâh mahv ve isbât olunmak üzere nizâma merbût vâlât öylece cârî ve mer'î olduğu misillü sair Memâlik-i Mahrûse'de dahi bu usûlün lâyıkiyle icrâsı kemâl-i takayyüd³⁵² ve ihtimâmdan lâbüdd³⁵³ olacağı derkâr³⁵⁴ ise de yalnız bu kadarla matlûb-ı hakîkinin istihsâl ve her bir kazâyâ küll-i yevm mürûr ve ubûr iden kimesnelerin keyfiyeti bilinmesinin istikmâli mümkün olamayacağından şu husûs hayriyyet-i mahsûsun kemâ-yenbagî icrâsıyçün bir hüsn-i zâbıtaya rabtı lâzım gelmiş olub her bir sancağın vali ve mutasarrıf ve mütesellimi beher hâl ol-sancağının kürsîsi olan kazâda ikamet ideceğinden ve ol-kazâda mevcûd olan nüfûsun mikdârıyla kazâ-i mezkûre beher-yevm mürûr ve 'ubûr iden eşhâsın kemmiyet ve keyfiyetini bilmek ol-kazâda bulunan vali veyahud mütesellim ve voyvodanın vâcibe-i zimmeti olduğundan ve ol-kazâda beher hâl mahallât muhtarları ve esnâf ve hâncılar kethüdâları ve kirâcı başlıları bulunduğundan işbu muhtar ve kethüdâ ve kirâcı başlılar beher yevm ol-kazâyâ gelüb gidenlerin ve cüz'î ve küllî vukû'ât-ı memleketin yevmiye jurnalini zâbit memlekete götürüb teslîm itmek ve dâhil-i sancakda bulunan sair kazâlar

³⁵¹ Tatarruk: Yol bulma, yol bulub gitme/Dövülme

³⁵² Takayyüd: Bağlanma, bağlı olma/çalışma, çabala,uğraşma/dikkatli davranma

³⁵³ Lâbüdd: Lazım, gerekli, gerek

³⁵⁴ Derkâr: Malum, aşikâr, bilinen, belli / İşde, iş üzerinde bulunan

elbetde kürsî-i livâya mesâfe olarak oralardan beher gün jurnal takdîmi mümkün olamayacağından meselâ o makule sâir kazâ ve kasabâtın mahallât muhtarları ve esnâf ve hâncılar kethüdâları dahi kendu kazâ ve karyelerine yevmiye gelüb gidenleri kezâlik jurnal iderek haftada bir kere müdür-i kazâ ma'rifetiyle jurnal-i mezkûru kürsî-i livâda bulunan vali veya mütesellim tarafına göndermek ve vali ve mütesellim dahi her mâhda bir kere sancağın umûm kazâ jurnallerini Âsitâne-i Sa'âdete takdîm eylemek üzere nizâma rabt olunması tensîb olunmuş ve bu takdîrce kürsî-i livâ olan mahalde bir veyahud iki nefer jurnal kâtibinin vucûdu elzem olub eğerce jurnal kâtibinin kazâlarda olan nüfûs defâtiri nâzır ve kâtiblerine havâlesi hatra gelür ise de iki maslahat-ı cesîmenin birleşdirilmesi cihetiyle şâyed lâyıkıyla idâre olunamaması muhtemel bulunduğuna binâen bu husûs için dahi sancak başlarında ve sâir icâb iden mahallerde ahâli-i memleketden işbu hıdmet-i ehemmenin 'uhdesinden gelmekliğe muktedir ve münâsibleri intihâb ve jurnal kâtibi ta'yîn ve nüfûs kâtibleri misillü iktizâ iden kifâyet mikdârı mâhiyeleri cânib-i vilâyetden uydırılmak sûreti münâsib görünmüş ve bu cihetlerle nizâm-ı mezkûr bi-mennihi Te'âlâ bundan böyle her bir mahalde icrâ ve istikmâl olunmak üzere evvel emirde her bir mahalde intihâb ve ta'yîn olunacak jurnal kâtiblerinin isim ve şöretlerinin ve hâllerine göre cânib-i vilâyetden i'tâsı iktizâ iden mâhiyelerinin mikdârını mübeyyen her bir mahallin defter ve cevâbları celb ve iktizâ iden aklâma ve bâb-ı Ser'askeriye kayd olunarak badehu ana göre her birinin me'mûriyetlerini müş'ir evâmîr-i ısdâr olunmak üzere nizâma rabtı husûsuna irâde-i seniyye-i şâhâne ta'allukuyla ol-bâbda Hatt-ı Hümayûn-ı Şâhâne sahîfe berâ-yı sūdûr buyurulmuş ve sûret-i irade-i seniyyenin tafsilân iş'âr ve enbâ ve nizâm-ı mezkûrun sûret-i icrâsını mübeyyen kaleme alınan ta'limnâmenin ısrâsıyla vesâyâ-yı icâbiye Rumili ve Anadolu taraflarında tahrîr olunan mahallerin me'mûrlarına bildirilmiş ve 'uhde-i behiyeleride olan kazâlarda dahi nizâm-ı mezkûrun icrâsı irâde-i seniyye-i mulûkânededen olarak ta'limnâme-i mezkûrun bir kıt'a sûreti leffen gönderilmiş olmağla iktizâsının icrâsı bâbında irâde efendimindir ve mansûre hazînededen mazbût olub müstakil voyvoda ile idâre olunmakda olan kazâlardan başka Paşa Sancağının hâvî olduğu sâir kazâlarında dahi nizâm-ı mezkûrun icrâsı irâde-i seniyye-i şâhâne iktizâ-yı münîfinden olarak nizâm-ı mezkûrun sûret-i icrâsını mübeyyen kaleme alınan ta'limnâmenin bir kıt'a sûreti dahi lef'en taraf-ı düstûrilerine gönderilmiş olmağla muktezâ-yı mehâmm-dâni ve fetânetleri üzere nizâm-ı mezkûrun zikr olunan ta'limnâmeye tatbiken ber-vech-i

meşrûh icrâsına ve ta'yîn olunacak jurnal kâtiblerinin esâmi ve şöhret ve mâhiyelerinin mikdâr ve kemmiyetini mübeyyen iktizâ iden defâtirin bi't-ta'zîm takdîm ve ısrâsına himmet buyurmaları siyâkında kâ'ime

Ser'asker Paşa ve Damad Paşa ve Kapudân Paşa hazarâtına

[5]

Defterdâr Efendiye

77- ve mücebince vesâyâ-yı icâbiye Anadolu ve Rumili'de kâin nüfûsı tahrîr olunan mahallerin me'mûrlarına bi'l-etraf iş'âr ve nizâmât-ı mezkûrenin sûret-i icrâsını mübeyyen kaleme alınan ta'lîmnâmeler dahi tesyâr olunmuş olmağla siz dahi işbu nizâm keyfiyyetini lâzım gelen mahallere kayd ile bâb-ı ser'askerî ve cerîde odasına 'ilm ü haberlerinin i'tâsı husûsuna himmet eyleyesiniz

Rumili Valisine Mansûre Hazînesinden mazbût olub müstakil voyvoda ile idâre olunmakta olan kazâlardan başka Paşa Sancağının hâvî olduğu kazâlarda	Çirmen Mutasarrıfına Devletlü Ser'asker Paşa ve 'atûfetlü Kapudân Paşa hazarâtı 'uhdelerine muhavvel kazâlardan mâ'adâ Çirmen Sancağının hâvî olduğu sair kazâlarda	Ser'asker Paşa Hazretlerine Zağra-i Atık ve Cedîd ve Çırpan ve Akçakızanlık ³⁵⁵ ve Gümilcine ve Ahîçelebi ve Sultanyeri kazâlarında
Vidin Muhâfızına Zîr-i idâre-i destûrîlerinde kâin kazâlarda	Nâib Voyvodasına Dubniçe ve Radomir Kazâlarında	Voyvodasına Tirnova Kazâsında
Nâzırına Drama Kazâsında	Kapudân Paşa Gelibolu Sancağı Kazâlarında	Damad Paşa'ya 'uhde-i behiyelerine muhavvel mahallerde
Voyvodasına Menlik Kazâsında	Voyvodasına Nurkob Kazâsında	Selânik Muhassılına Siroz Kazâsıyla Selânik Sancağı Kazâlarında
Müdüfirine Zihne Kazâsında	Voyvodasına Timurhisarı Kazâsında	Voyvodasına Ustrumca Kazâsında
Voyvodasına	Hüsrev Beğ'e Preznik ve İznebol Samakov	Voyvodasına

³⁵⁵ Akçakızanlık kazası: Nahiye-Çirmen(1464), Kaza-Çirmen(1522-1582). s.17

Doyran Kazâsında	Kazâlarında	Berkofça Kazâsında	
Niş Muhâfızına	Hüseyin Paşa'ya	Voyvodasına	
Köstendil Sancağı kazâlarında	İvranya Kazâsında	Petriç Kazâsında	
Voyvodasına	Voyvodasına	Voyvodasına	
Gümüş Kazâsında	Radovişte Kazâsında	İştib Kazâsında	
Voyvodasına	Voyvodasına	İskenderiye Muhassılına	
Kumanova Kazâsında	İslimye Kazâsında	Dukagin Sancağı kazâlarında	
Mutasarrıfına	Muhâfızına	Silistre Valisine	
Tırhala Sancağı kazâlarında	Varna Kazâsında	Zîr-i idârelerinde olan kazâlarda	
Yaşar Paşa'ya	Mutasarrıfına	Hafız Paşa'ya	
Vulçitrin Kazâsında	Prizrin Sancağı kazâlarında	Üsküb Sancağı kazâlarında	
Abdurrahman Paşa'ya	Nâzırına	Voyvodasına	
Kalkandelen Kazâsında	Filiba Kazâsında	Pirlepe Kazâsında	
Voyvodasına	Voyvodasına	Nâzırına	
Köprülü Kazâsında	Tatarbazarı Kazâsında	Midillü Cezîresi kazâlarında	
Nâib Voyvodasına	Nâib Voyvodasına	Nâib Voyvodasına	
Marmara ve İmrâlı Cezîrelerinde	Limni Cezîresinde	Yuner(?) Cezîresinde	
Nâib Voyvodasına	Nâib Voyvodasına	Muhassılına	
Taşöz Cezîresinde	Bozcaada'da	Sakız Cezîresinde	
Muhassılına	Nâib Voyvodasına	Nâib Voyvodasına	Nâib Voyvodasına
Kıbrıs Cezîresi kazâlarında	İstanköy Cezîresinde	Meis Adasında	İmroz Cezîresinde

[6]

[a]

İki yüz elli senesi mâh-1 Zi'l-hiccetü'ş-şerîfesinin üçüncü gününden yirmi dokuzuncu gününe değin Bolu Kazâsıyla Bolu Sancağının hâvî olduğu sâir kazâlardan takdîm kılınan curnal evrâkının hülâsasıdır Fi 17 M sene [12]51 [15 Mayıs 1835]

[a.1]

‘Asâkir-i Hâssa-i Şâhâne mîrlivâlarından Sivas cânibine me’mûr sa‘âdetlü Reşid Paşa Hazretleri livâsında kâin ikinci alây ile Mudurnu Kasabasına vürûduyla anda bir gice beytütet ve ferdâsı mâh-1 mezbûrun yirminci pazar günü ‘ale’s-sabâh savb-1 me’mûre ‘azîmet etmiş olduğu

[a.2]

‘Asâkir-i Mansûre alâylarından yirminci alâyın dördüncü taburı beşinci onbaşısının dördüncü neferi Kengırlılı İbiş bin Ali keyifsiz olarak Mudurnu Kasabasına gelüb birkaç gün ikamet ve mâh-1 mezbûrun altıncı pazar günü dâr-1 bekâya rihlet eylemiş olduğu

[a.3]

El-hâleti hâzihu Dersa‘âdetde olan alâylardan birinci alây neferâtından Samsunlu Ali bin Süleyman bâ-tezkere sılasına gider iken Çağa Kazâsına tâbi‘ Doğancılar Karyesine vürûdunda nâ-mizâc olarak çend rûz ikamet ve mâh-1 mezbûrun yirminci Pazar günü hulûl-1 ecel mev‘ûduyla dâr-1 bekâya rihlet etmiş olduğu

[a.4]

Bendekli ve Bartın a’yânları ağalar kazâeyn-i mezbûrun sâhalarında derdest inşâ olan süfün-i hümayûn için muktezâ olan kerâstenin Hisaröni Kazâsı civârında kâin cibâlden kat‘ine lâzım gelen neferâtın tertîbi zımnında kazâ-i mezbûra ‘azîmet ve bu‘d hitâmü’l-mesâliha mâh-1 mezbûrun sekizinci Salı günü ‘avdet eyledikleri

[a.5]

Üskübü Kazâsında³⁵⁶ vâki‘ Egerce nâm cebelden mâh-1 mezbûrun ikinci günü bir re’s kuduz kurd zuhûr ve Hamza Köyüne duhûl birle orada bir kimesnenin yozunu ve ba‘dehu Ketenciler Karyesine gelüb anda dahi bir kimesnenin sağ kolunu ısırıldıktan sonra mevcûd olan bir süri ağnâmın derûnuna girüb beş kuzu telef etmiş ve ba‘dehu koyun kethüdâsının üzerine hücum eylemiş ise de kethüdâ-yı merkûm pıçağını çeküb darb ve cerh iderek ve bulunan koyun köpekleri dahi ortaya alarak mezbûr kurdu ihlâk eylemiş oldukları garîbesi

³⁵⁶ Üskübü (Konuralp) kazası: Nahiye-Düzce-Bolu(1924). s.506.

[a.6]

Üskübü Kazâsı a'yânı İbrahim Ağa mâh-ı mezbûrun yirmi birinci Pazartesi günü Düzce kirâhânesine i'âne zımnında on re's bârgir mübâya'a ve irsâl ve beş kise akçe dahi isbâl ile umûr-ı mühimmenin ta'tîlden vikayesine dikkat ve ol-vechle ibrâz hüsn-i hizmet ve sadâkat eylemiş idüğü

[a.7]

Livâ-i mezbûrun hâvî oldığı bi'l-cümle kazâlarda

Mütevelid; nefer-13	Müteveffâ; nefer-14
---------------------	---------------------

İşbu kazâlar curnal evrâkının sâir bendleri ve gerek livâ-i mezbûrun sâir kazâları curnal kâğıdlarında muharrer olan bendler bir mahallden bir mahale 'azîmet ve 'avdet iden ebnâ-yı sebîlin keyfiyyet-i mürûr ve 'ubûrlarına ve zuhûr iden ba'zı de'âvî-i şer'iyenin fasl ve hasmına dair mevâddan 'ibâret idüğü

Devletlü 'inâyetlü 'atüfetlü ubbehtlü veliyyü'n-niam kesirü'l-kerem efendim hazretleri ... tevkîr olan işbu tezkire-i sâmilere mârr-üz-zikr şukka ile hülâsa 'atebe-i 'ulyâ-yı şâhâneye bi't-takdîm meşmûl-ı lihâza-i me'âlî-i kazâ-i hazret-i pâdişâhî ve sûret-i mütalla'a iş'âr-ı 'âlîleri nezdi mekarim vefîr mülûkânede dahi rehîn tensîb-i 'âlî-i cenâb-ı şehinşâhi buyurularak ol-vechle tanzîm ve icrâsı irade-i seniyye-i şâhâne buyurulmuş ve zikr olunan şukka ve hülâsa ve jurnal evrâkı takımıyla i'âde kılınmış olduğu muhât-ı 'ilm-i 'âlîleri buyuruldukda ol-bâbda emr ü himem hazret-i menlehü'l-emrindir

Seniyyü'l-himemâ Kerîmü's-şiyemâ Devletlü 'Inâyetlü Efendim Hazretleri

Ma'lûm-ı 'âlîleri buyurulduğu üzere Anadolu ve Rumili memâlikinde curnal usûlunun icrâsı zımnında bundan akdem taraf-ı sâmilere kaleme aldırılan lâyiha cânib-i senâ-verîden yazılan mükâtib ile taraf taraf irsâl kılınmış ve Sâye-i Şevket-vâye-i Hazret-i Şâhânede tîz elden ekser mahallerde icrâsına teşebbüs olunmuş olduğunu mutazammın cevâbları tevârüd³⁵⁷ itmekde bulunmuş ve ez-cümle Bolu Sancağı kazâlarının tutulan bir aylık jurnalleri mütesellim Emîn Beğ bendeleri tarafından bir kıt'a şukka³⁵⁸ ile [7] vürûd itmiş olduğundan fakat numûne olarak zikr olunan jurnal evrâkı hülâsa itdirilub takımıyla manzûr-ı 'âlî buyurulmak üzere tesyîr-i savb³⁵⁹

³⁵⁷ Tevârüd: Arka arkaya gelme, her yandan gelip birikme / İki şairin birbirinden habersiz olarak aynı mısra veya beyit söylemeleri.

³⁵⁸ Şukka: Parça; kumaş veya kağıd parçası / küçük tezkere, yazı

³⁵⁹ Savb: Taraf, cihet, yön

devletleri kılındı usûl-i mezkûrun hîn-i³⁶⁰ tanzîminde gelecek jurnal evrâkının Cerîde Nâzırı tarafına ihâlesiyle oradan iktizâları icrâ itdirilmek tasâm olunmuş ise de cerîde tarafının defâtir-i nüfûs maslahatıyla meşgûliyetlerine ve işbu hülâsa bu def'a Dîvân-ı Hümâyûn kaleminde yapıdurulub güzelce tanzîm olunmuş olduğına ve bu jurnal maslahatı tedkîk olunur ise içlerinde bâ'zı ahkâmli şeyler dahi zuhûr ideceğinden o makule dekâika Bâb-ı Âlî tarafından daha ziyâdece dikkat olunacağına mebnî bundan böyle zuhûr idecek evrâk Dîvân-ı Hümâyûn kaleminde birkaç müsta'idd³⁶¹ bendeleri me'mûr kılınarak beylikci bulunanların nezâretiyle hülâsa ve takdîm olunması ve iktizâsına göre lâzım gelen mahallere 'ilm ü haberleri virilmiş ve bâ'zı münâsib şeylerin kayd itdirilmesi sûreti daha mazbût ve ihtimâmlu olmasını mûcib olacağı hâtır-güzâr olmuş ve şu kadarki bu madde mugalatalıca³⁶² bir şey olduğundan her ne tarafa ihâle olunması me'mûrlarına Sâye-i Şevket-vâye-i Şâhânedede münâsib mikdâr ma'âşlar tahsîsi icâb ideceğinden şimdilik ta'yîn olunacak iki üç nefer kâtib için mâhiye ve ma'âş tahsîsi dahi müteferri'ât-ı maslahatdan gibi görünmüş ise de öylece icrâsı ve ketebe ve ma'âş husûsunun tertibiyle ba'dehu yine hâkpây-i 'âlîden istîzânı husûslarında her ne vechle emrû fermân ma'âlî-'unvân Hazret-i Cihân-bânî şeref-sünûh ve sudûr buyurulur ise iş'ârı bâbında irâde efendimindir

[b]

İnöz ve Keşan ve Şarköyi ve Kavala ve Pravişte ve Tırnova ve Hacıoğlibazarı ve Balçık ve Yenişehir-i Fenar ve Pravadi ve Kozluca ve Firecik Kazâlarıyla Limni ve Bozcaada Cezîrelerinden takdîm kılınan jurnal evrâkının hülâsasıdır

Fi Gurre-i Ra sene [12]51 [27 Haziran 1835]

[b.1]

İnöz Kazâsı kocabaşlarından Achaşar Viblo nâm zimmînin oğlu Angeli gice sâ'ât bir buçukda piştov endâht itmiş olduğundan kazâ-i mezbûr voyvodası tarafının ahz ü girift³⁶³ olunmuş ve lâzım gelen te'dîbi icrâ kılınmış idüğü

³⁶⁰ Hîn: An, zaman, vakit, sıra

³⁶¹ Müsta'idd: istidadlı, kabiliyetli, bir şeye kabiliyeti olan./ akıllı, anlayışlı

³⁶² Mugalata: Yanıltmak için yanıltacak yolda söz söyleme

³⁶³ Ahz ü girift: Yakalayıp tutma

[b.2]

İnöz Kazâsı fakat bir karyeden ‘ibâret ve ahâlisinin dirlik ve zâyî‘ çömlekci ve kaykıcı ve balıkcılık vesâir bu misillü ticâret olarak kasaba ve karyesinin senede sekiz bin keyl mikdârı mahsûlü olub ahâlisinin akvât-ı³⁶⁴ yevmiyyesi mahall-i sâireden zahîre gelmesine menût ise de etraf kazâlarda zahîrenin fikdânı hasebiyle hıntanın elli iki kıyyeden ‘ibâret olan onar kîlesi otuz sekiz kırk guruşa fûrûht olduğundan ahâlinin zarûretten vikayesi zımnında habbâzân³⁶⁵ esnâfına tevzî‘ olunmak üzere beş yüz keyl hınta iştirâsıyçün kazâ-i mezbûr voyvodası Edirne cânibine ‘azîmet eylemiş ve ol-mikdâr hınta mübâya‘a iderek kazâ-i mezbûre göndermiş ve derhâl ahâliye tevzî‘ ve taksîm olunarak Du‘â-yı Devâm Ömr ü Şevket-i Şâhâneye müvâzabet kılınmış olduğu

[b.3]

İnöz Kazâsında Aya Dimitri Mahallesinde mütemekkin İstani zimmî mat‘ünnen³⁶⁶ mürd olduğına mebnî zevcesi ve kızı ber-mûcib-i nizâm memleket kenarına ihrâç ile karantina itdirilmekte olduğu

[b.4]

Fi 29 S sene 51 [26 Haziran 1835] tarihinde Takvîm-i Vekâyi‘hâneye ‘ilm ü haberi virildi

Hamdi’l-lâhi Te‘âlâ bu sene-i mübârekede nebâtâtın kesret³⁶⁷ ve bereketi cihetiyle hayvanat-ı tüvânâ³⁶⁸ ve kuvvetli olduğundan Keşan Kazâsına tâbi‘ Bulgar Karyesi re‘âyâsından bir çobanın birkaç re’s keçisi dörder re’s oğlak doğurmuş olduğu

[b.5]

Hıntanın kırk vukiyyeden ‘ibâret olan beher keyl keşânîsi şimdiye kadar yirmi ve yirmi iki guruşa alınub virilmekte ise de bu esnâda otuz iki ve otuz üç guruşa kadar râyici tazâyüd bulmuş idüğü

³⁶⁴ Akvât: Günlük yiyecekler, geçim

³⁶⁵ Habbâzân: Ekmekçi esnafı

³⁶⁶ Mat‘un: Vebaya tutulan

³⁶⁷ Kesret: Çokluk, bolluk, fazlalık, ziyâdelik. Karşıtı: KILLET

³⁶⁸ Tüvânâ: Güçlü, kuvvetli, dinç

[8]

[b.6]

Kazâ-i mezbûrda bi-‘Înâyeti’l-lâh bu sene bâhrü’l-meymenede bârânın aralık aralık nüzûlu sebebiyle kâffe-i mezru‘ât ve nebâtâtta tarâvet³⁶⁹ ve asâr-ı feyz ve bereket ve hayvanatda kemâl-i sıhhat ve selâmet nemâ³⁷⁰-mân ve bu cihetle bi’l-cümle zahirât(?) ve kâffe-i ‘ibâdullah mürûr ve şadımân olarak Sâye-i İhsân-vâye-i Cenâb-ı Zıllullahide mukârin emin emin ve ıstırâhat ve dâima Da‘vât-ı Hayriyye-i Hazret-i Şehinşâhîye müdâvemet üzere oldukları

[b.7]

Bu def‘a jurnal nizâmını mübeyyen Şarköyi Kazâsına irsâl buyurulan emirnâme-i sâmi meâlî ahâlinin ma‘lûmları oldıkda nizâm-ı mezkûrdan cümle şey şâd³⁷¹ ve handân³⁷² olarak evvelâ sebt-i sahîfe-i jurnal olmak kasdıyla teyemmünen³⁷³ ve teberrüken³⁷⁴ evlâdlarından yedi nefer sıbyân mâh-ı mezbûrun evâ’ilinde bed’en hıfz-ı kur’an-ı ‘azîm’üş-şân itdirilmiş olduğu

[b.8]

Kazâ-i mezbûrun hâvî olduğu mahallerde bi-keramihi Te’âlâ mâh-ı nisânın evâhirinde kesret bârân bereket-resân sebebiyle mezru‘âtın cümlesi ihyâ ve mahsûlâtta feyz ve bereket rû-numûn olduğu

[b.9]

Fi 29 S sene [12]51 [26 Haziran 1835] tarihinde Tophâne-i ‘Âmireye ‘ilm ü haberi virildi

Topcı neferâtından olub Kavala Kazâsı ahâlisinden Hancı Hüseyin mâh-ı Muharremü’l-Harâmın yirmi dokuzuncı günü ve yine topcı neferâtından Abdullah mâh-ı mezbûrun on altıncı günü vefat eyledikleri

³⁶⁹ Tarâvet: Tazelik, taze olma

³⁷⁰ Nemâ: Artma, çoğalma / Büyüme, uzanma

³⁷¹ Şâd: Sevinçli, memnun, mesrur

³⁷² Handân: Gülen, şen, neşeli

³⁷³ Teyemmünen: Uğur sayarak

³⁷⁴ Teberrüken: Uğur sayarak, itibar ederek, edebe uyarak

[b.10]

Kavala mütesellimi ve Pravişte müdürü Hâcegân-ı Divân-ı Hümâyûndan Ahmed Rıfat Efendi Muharremü'l-Harâmın üçüncü günü Pravişte Kazâsına gelüb akdem-i me'mûriyeti olan dökümhâneleri gezerek çâb-ı mütenevvi'a ile bervech kiremit i'mâl olunmakta olan yuvarlak dânelerin temâşâ ve fi-ma-bâ'd dahi matlûb-ı³⁷⁵ 'âlî vechle sür'at-i ısığası³⁷⁶ husûsunda ikdâmât-ı icâbiyeyi icrâ eylediği

[b.11]

Kazâ-i mezkûrda olan dökümhânelerin fırınları aralık aralık fenâ-pezîr³⁷⁷ olduğundan ve kiremit üzere yuvarlak i'mâli dahi matlûb-ı 'âlî idüğünden fakat dökümhâne-i cedîd firûnunun tîz elden i'mârı lâzım gelerek derûnu lâyıkıyla taşlanmış ve matlûb-ı 'âlî üzere yuvarlak daneleri ısığasına başlanmış olduğu

[b.12]

Kazâ-i mezkûr kurâsında olan zürrâ³⁷⁸ tâifesinin muhtâç ve nüzûluna muntazar oldukları rahmet Mayıs evâsıtında dil-hâh³⁷⁹ üzere nazîl olarak âsâr-ı feyz ve bereket rû-numûn olduğu

[b.13]

Kazâ-i mezkûrda nân-ı 'azîzin beher kıyyesi yirmi altı paraya iken zahîrenin kalanı cihetiyle dört para zam olunarak el-hâleti hâzihu beher kıyyesi otuzar paraya idüğü

[b.14]

Rusya Memâlikinden Seratak(?) Sancağında Fenabufka(?) şehri mütemekkinlerinden Vasil nâm müstemîn Tırnova Kazâsı mahkemesine bi'l-vürûd şeref-i İslâm ile müşerref olmak aksâ-yı emeli olduğımı beyân ve inbâ kendusune Mehmed ismi tesmiyesini istid'â' itmekle telkîn-i din-i mübîn olunarak elbise-i İslâmiye iksâ birle kazâ-i mezkûr voyvodası dairesinde kullanılmakta ve bunu müte'âkib Silistre Kazâsı mütemekkinlerinden Todori nâm Bulgar kezâlik müteşerrif şeref-i İslâm ve Hüseyin ismiyle benâm olarak bu dahi mahkemede istihdâm olunmakta idüğü

³⁷⁵ Matlûb: taleb edilen, istenilen, aranılan şey

³⁷⁶ Isâga: Eritilmiş şeyleri kalıba dökme, kalıba dökülme

³⁷⁷ Fenâ-pezîr: Fena bulan, Yok olan

³⁷⁸ Zürrâ': Zıraatçiler, çiftçiler, ekinciler

³⁷⁹ Dil-hâh: Gönül talebi, gönül arzusu

[9]

[b.15]

Redîf-i Mansûre-i Zâbitân ve neferâtının nişân ve elbise ve tüfenk ve levâzımât-ı sâirelerini i'tâ eylemek üzere Vidin muhâfızı Devletlü Hüseyin Paşa Hazretleri mâh-ı Muharremü'l-Harâmın yedinci Pazariyesi günü Lofca Kazâsına vürûd ve orada olan Tırnova bölüğü zâbitânının nişân ve elbiselerini i'tâ ve neferâtın tüfenk ve levâzımât-ı sâirelerini zâbitân-ı mûmâ-ileyhim ile kazâ-i mezbûre irsâl ve isrâ' buyurmuş olduklarından kasaba ve kurâda mevcûd neferât voyvoda tarafından da'vet olunarak her birinin elbise-i nefiseleri ilbâs³⁸⁰ ve iksâ³⁸¹ ve evvelinde ta'lîm-i resmî icrâ olunub bu husûs 'Asâkir-i Nusret-mâsir-i mezkûreye mûcib kemâl-i iftihâr ve memnûniyet ve sükkân-ı³⁸² vilâyete müstelzîm³⁸³ şâdimânî ve meserret³⁸⁴ olarak farîza-i zimmetleri olduğu vechle Du'a-yı Deymûmet³⁸⁵ Şevket ve Nusret-i Şâhâneyi imâme-i sece-i müdâvemet itmiş oldukları

[b.16]

Şumnu ve Varna ebniyelerinde istihdâm olunmak üzere bâ-irâde-i senîyye Tırnova Kazâsından müretteb ma'lûmü'l-mikdâr araba ve dîvarcı ve hızarcı ve neccâr³⁸⁶ amelesi kazâ-i mezbûr tarafından yanlarına mu'temed çetebaşılar terfikiyle takım takım savb-ı me'mûre sevk ve i'zâm olunmuş idüğü

[b.17]

Nemçe Devletine tâbi' Halence şehri sükkânından Francacık nâm müste'men³⁸⁷ Tırnova Kazâsına bi'l-vürûd mahkemede şeref-i İslâm ile müşerref olub Ali esâmî tesmiye birle el-hâleti hâzihu Voyvoda dairesinde idâme itmekte olduğu

[b.18]

Beher sene Hacıoğlîbazarı kenarında güşâd-ı³⁸⁸ mu'tâd olan panayırda bulunmak ve rüsûmât³⁸⁹ lâzîmesini tahsîl eylemek zımnında süvârî 'Asâkir-i Mansûre

³⁸⁰ İlbas: Alıkoyma, durdurma

³⁸¹ İksâ: Giydirmeye, giydirilme

³⁸² Sükkân: Oturanlar

³⁸³ Müstelzim: İstilizâm eden, gerektiren; gereken

³⁸⁴ Meserret: Sevinç, şenlik

³⁸⁵ Deymûmet: Daimlik, devam, süregelme

³⁸⁶ Neccâr: Dülger / Marangoz

³⁸⁷ Müste'men: Kendisine aman verilmiş olan / Ecnebi tebaasından olan kimse

³⁸⁸ Güşâd: Açma, açılma, açılış

ferîklerinden Silistre valisi ve Rusçuk muhâfızı ‘atûfetlü Mîrzâ Sa‘îd Paşa Hazretleri tarafından me‘mûr olan Rusçuklu İsmail Ağa on dokuz nefer süvâri ve üç nefer piyâde ile kazâ-i mezbûre vürûd itmiş olduğı

[b.19]

Fi 9 B sene [12]51 [31 Ekim 1835] tarihinde Takvim-i Vekayi‘hâneye ‘ilm ü haberi virildi

Kazâ-i mezbûr çarşusu derûnunda vâki‘ câmi‘-i şerîf geçen Ramazân-ı Şerîf evâsıtında muhterik olduğına mebnî bu def‘a kazâ-i mezbûr a‘yânı Dergâh-ı ‘Âli kapucibaşlarından Ali Beğ tarafından binâ ve inşâsına mübâşeret olunduğı

[b.20]

Fi 29 S sene [12]51 [26 Haziran 1835] tarihinde Mansûre Hazînesine ‘ilm ü haberi virildi

İdâre-i ta‘yînât-ı³⁹⁰ mîrî lâzimesiyçün Dobrice kolu ta‘bîr olunur kazâlarda mevcûd ağnâmın ber-mûcib usûl-i mîrî mübâya‘asıyçün süricileri vürûduyla bi‘t-ta‘dâd Balçık Kazâsından cânib mîrîyçün aynen beş yüz iki re’s ağnâm mübâya‘a ve ferdâsı ‘avdet itmiş oldukları

[b.21]

Rusya tarafından bir nefer papas kazâ-i mezbûre gelüb yedinde mürûr tezkiresi bulunmadığından ahz ve li-ecli‘l-istintâk Varna muhâfızı tarafına irsâl olunmuş olduğı

[b.22]

Varna ebniyesine kireç harkıyçün³⁹¹ hasbe‘l-iktizâ kazâ-i mezkûrdan beş yüz araba hatab³⁹² tertîb ve peyderpey tahmîl ve Varna canibine irsâl ve tesbîl olunmakda idüğü

[b.23]

İngilterelü Kopeland nâm kapudân süvâr olduğı bir kıt‘a firkateyn ile Muharremü‘l-Harâmın yirminci günü Limni Cezîresinde vâki‘ Mondroz Limanına bi‘l-vürûd

³⁸⁹ Rûsûmât: Gümrük İdaresi

³⁹⁰ Ta‘yînât: Maaştan başka verilen yiyecek, erzak

³⁹¹ Hark: Yakma (bkz. İhrâk)

³⁹² Hatab: Odun

cezîre-i mezkûrenin etraf ve limanlarını geşt ü güzâr itmek ve sularını ölçüb harita-i cedîde yapmak murâd eylemiş ise de yedinde ruhsatı hâvî emr-i ‘âlî olmadığından red ile kendisine dostane cevâb virilmiş olduğına binâen ol-bâbda emr-i ‘âlî istihsâl itmek üzere mersûm Kal‘a-i Sultâniye’de olan konsolosa tarafından mektub göndermiş olduğu

[10]

[b.24]

Cezîre-i mezbûrda voyvodalara mahsûs konak olmayub ötedenberü icâd ile oturdukları konak dahi harâb olduğına mebnî ahâlinin rızâlarıyla voyvodalara mahsûs Caşi Mahallesinde müceddeden barınak inşâsına bed’en olunmuş idüğü

[b.25]

Fi 29 S sene [12]51 [26 Haziran 1835] tarihinde Takvim-i Vekayi‘hâne-i Âmireye ‘ilm ü haberi virildi

Cezîre-i mezkûre ahâlisinden Mehmed nâm kimesnenin kuyruklu ve elleri altışar parmaklı bir oğlu tevellüd eylemiş olduğu

[b.26]

Tırhala Sancağı kazâlarından tahrîr ve tanzîm olunan Redîf-i ‘Asâkir-i Mansûre için bu defa‘ Der‘alîyyeden vürûd iden tüfenk ve elbiseyi tevzî‘ ve i‘tâ ve ta‘lîm ve ta‘allümlerini temâşâ eylemek için livâ-i mezbûr mutasarrıfı devletlü Emin Paşa Hazretleri Yenişehir-i Fenar kazâlarına ‘azîmet ve fukarâ-yı masârifden vikayeten kazâ ve kurâ derûnuna duhûl³⁹³ itmeyerek hâricinde haymeler³⁹⁴ rekziyle beytütet³⁹⁵ eyledikleri

[b.27]

Öteden berü Kardice Nâhiyesine tâbi‘ Müşkûlur(?) nâm mahalde Mayısın haftasında güşâdı mu‘tâd olan panayır ihtilâl vukû‘ndan berü metrûk ise de Hamdi‘l-lâhi Te‘âlâ bir seneden berü livâ-i mezkûrda zuhûra gelen emin ve asâyiş cihetiyle panayır-ı mezkûre bu sene mübârekede güşâd olunmuş idüğü

³⁹³ Duhûl: İçeri girme, içine girme

³⁹⁴ Hayme: Çadır

³⁹⁵ Beytütet: Geceleme, gece kalma

[b.28]

Yenişehir-i Fenar Kazâsına tâbi‘ Sahra Nâhiyesinde olan ba‘zı çiftlikâta Muharremü’l-Harâmın on dokuzuncı günü bi-Hikmeti’l-lâhi Te‘âlâ şedîd dolu nüzûluyla meZRû‘âtı mahv eylediğinden mâ‘adâ isâbet eylediği devâbb³⁹⁶ ve tuyûrı dahi telef itmiş olduğu

[b.29]

Muharremü’l-Harâmın yirmi dokuzuncı Salı günü bi-feyzihî Te‘âlâ Pravadi Kazâsına kesret üzere rahmet nüzûluyla ahâli cümleten mesrûr olarak devâm-ı ömr ü şevket-i şâhâne ile meşgûl oldukları

[b.30]

Bu aralık fukarânın işi yoğiken Varna’da hazır sandık husûsunda istihdâm olunmak için her bir kazânın ta‘ahhüdi üzere muhâfızî ‘atûfetlü Dilâver Paşa Hazretleri tarafından tertîb olunan ameleden Kozluca Kazâ ve kasabası hissesi olan üç yüz nefer amele irsâl olunmuş olduğu

[b.31]

Kozluca Kazâ ve kurâsından müretteb on altı nefer Redîf-i Mansûreden beş neferi ba‘zı mevâni‘ hasebiyle gelemeyub kûsûr on bir neferinin ta‘lîm ve ta‘alümlerine bakılmak için Muharremü’l-Harâmın yedinci günü nefsi-i Kozlucaya celb ve üç gün ikametle ta‘lîm ve ta‘alümleri icrâ ve müddet-i ikametlerinde iktizâ iden ta‘yînâtı a‘yân-ı kazâ tarafından temâmen i‘tâ ve ‘asâkir-i merkûmenin onbaşısı yedinden memhûr sened ahz olunarak cümlesi mahallerine i‘âde ve isrâ kılınmış olduğu

[b.32]

Firecik Kazâsında şu aralık zahîrenin kalanı cihetiyle civârda olan karyeler an bârlarında ashâbına lüzûmundan ziyâde bulunan zahîrenin râyicine bir mikdâr zam olunarak ashâbı rızâlarıyla ahz ve kazâ-i mezbûr furûnlarına ve ba‘zı fukâra-yı ahâliye tevzî‘ olunmuş olduğu

³⁹⁶ Devâb: Yük ve binek hayvanları

[b.33]

Kazâ-i mezbûr mukâbirinde bulunan mülga taşlarının heyet-i menfûrelerini kazâ-i mezbûr voyvodası şikest³⁹⁷ itdirmiş olduğu

[11]

[b.34]

Kal'-i Sultâniye'de³⁹⁸ mukîm Amerika Konsolosu Bozcaada'ya gelüb vekîli olan papas oğlu Andon re'âyâdan olduğına binâen azl ile yerine cezîre-i mezbûrede mütemekkin Boril nâm Fransalı'nın oğlu Kostantiniye'yi vekîl eylemiş idüğü

[b.35]

Der-Kazâ-i İnöz İslâm; Mütevellid; Nefer-2, Müteveffâ; nefer-1 Re'âyâ; Mütevellid- nefer-4, Hâlik- nefer-3	Der-Kazâ-i Şarköy İslâm; Mütevellid; nefer-1, Müteveffâ; nefer-1 Re'âyâ; Mütevellid- nefer-1 Hâlik-nefer-1	Der-Kazâ-i Kavala Mütevellid; nefer-1 Müteveffâ; nefer-6	Der-Kazâ-i Tırnova Mütevellid; nefer-5 Müteveffâ; nefer-2
Der-Kazâ-i Hacıoğlubazarı Müteveffâ; nefer-1 Hâlik-nefer-1	Der-Kazâ-i Varna Mütevellid; nefer-2 Müteveffâ; nefer-4	Der-Cezîre-i Limni İslâm; Mütevellid- nefer-4 Re'âyâ; Mütevellid- nefer-11	Der-Kazâ-i Yenişehir-i Fenar Mütevellid; nefer-3 Müteveffâ; nefer-1
Der-Kazâ-i Pravadi İslâm; Mütevellid- nefer-12 Müteveffâ- nefer-1 Re'âyâ; Mütevellid- nefer-4 Hâlik-nefer-1	Der-Kazâ-i Yenibazar İslâm; Mütevellid- nefer-20 Müteveffâ- nefer-3 Re'âyâ; Mütevellid- nefer-5 Hâlik-nefer-3	Der-Kazâ-i Mankalya Mütevellid; nefer-1 Müteveffâ; nefer-1	Der-Cezîre-i Bozcaada Mütevellid; nefer-1 Müteveffâ; nefer-1 Hâlik-nefer-1

İşbu kazâ ve cezîreler jurnal evrâkının sâir bendleri bir mahalden bir mahale 'azîmet ve 'avdet iden ebnâ-yı sebîlin keyfiyyet mürûr ve 'ubûrlarına ve zuhûr iden de'âvî-i şer'iyenin fasl ve hasmına dair mevâddan 'ibâret idüğü

³⁹⁷ Şikest: Kırılmış, kırık / Kırma, kırılma / Yenilme

³⁹⁸ Kal'-i Sultâniye: Bkz. Çanakkale. Tahir Sezen, *Osmanlı Yer Adları*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Yayın no:26, Ankara, 2017, sayfa: 405.

[c]

Kaloniya ve Selanik ve Velesin ve Yenişehir-i Fenar ve Köprülü ve Pravadi ve Köstence ve Balçık ve Varna ve Pravişte ve Kavala ve Vize Kazâlarıyla Rodos Cezâresinde takdîm kılınan jurnal evrâkının hülâsasıdır

[c.1]

Asâkir-i Mansûre için Ayazmend Kazâsından müretteb otuz nefer kazâ-i mezbûr tarafından adamlar ta'yîniyle Midillüli İbrahim Reis sefinesine irkâben Der'âliyye i'zâm olunarak esnâ-yı râhde neferât-ı merkûme ayaklarında olan zincirleri şikest idüb zikr olunan adamlara hücum birle muhârebe sûretine tesaddî iderek tarafından birkaç kimse mecrûh³⁹⁹ ve neferât-ı merkûmeden biri maktûl olduğu hâlde Baba Kal'ası'na bi'l-vürûd kal'a-i mezkûre me'mûrları keyfiyyete vâkîf olarak neferât-ı merkûmeyi der-zincir itmiş ve bu sûretle Molve(?) Limanı'na gelüb oradan dahi Midillü ve Kaloniya taraflarından yanlarına me'mûrlar terfikîyle Dersa'âdete irsâl olunmuş oldukları

[c.2]

Bâ-irâde-i seniyye Der'âliyye'de misafire mahsûs olan duhân⁴⁰⁰ çubuklarının kaldırıldığı keyfiyyet-i Selanik Sancağı muhassılı devletlü İbrahim Paşa Hazretlerinin mesmû⁴⁰¹ oldıkda dairelerinden ve mahkeme ile vücûh-i konaklarından misafir çubuklarını kaldırtmış idüğü

[c.3]

Korsan aramak için Yunan Hükümeti tarafından mahsûsen inşâ itdirilmiş olan bakır kaplı iki kıt'a sefine Selanik Limanına vürûd ile kapudânları konsoloslarıyla beraber Selanik muhassılı müşârün-ileyh hazretlerine gelüb müşârün-ileyh dahi lâzîme-i riâyeti bi'l-icrâ mersûmân memnûn ve mesrûr olarak sefinelerine ric'at eylediklerinde Rusya ve France ve İngiltere konsolosları hoş 'amedî emr-i zımnında birer birer gidüb 'avdetlerinde dokuzar tob atmış ve badehu müşârün-ileyh tarafından

³⁹⁹ Mecrûh: Cerh olunmuş, yaralanmış

⁴⁰⁰ Duhân: Tütün/Duman

⁴⁰¹ Mesmû': İşıtilmiş, duyulmuş, haber alınmış/ Dinlenen, işitilen

ihtisâb⁴⁰² nazîrî ile iskele ağâsı ve topçî yüzbaşısı gönderilub anların ‘avdetlerinde dahi beşer tob atub hareket birle Kesendire ve Aynaroz⁴⁰³ taraflarına gitmiş oldukları

[c.4]

Velesin Kazâsından tahrîr olunan Redîf-i ‘Asâkir-i Mansûrenin ta‘lîm ve ta‘allümlerini temâşâ ve Der‘âliyyeden irsâl buyırılan elbiselerini i‘tâ ve iksâ için Tırhala Sancağı mutasarrıfî hazretleri sebük-bârca⁴⁰⁴ gelüb civârda haymeler ile ikamet ve ‘asâkir-i merkûmenin ta‘lîm ve ta‘allümlerini görüp ve elbiselerini [12] giydürüb tahsil-i fûnun-i nizâmiye ile iştigâl eylemelerine dair tenbihât-ı müşevvika⁴⁰⁵ ile cânib-i kazâdan verilen yem ve ta‘yînât-ı sâirenin râyic-i vakit üzere icâb iden bahâlarını ashâbına bi‘l-i‘tâ Ademiye Kazâsında olan Redîf-i ‘Asâkir-i Şâhâneyi reviyet zımında ‘azîmet eyledikleri

[c.5]

Yunaniya’dan beş nefer zimmî yedlerinde pasaport olarak sâilin sûretiyle Velesin Kazâsından Golos tarafına mürûr eyledikleri

[c.6]

İskender Paşa Livâsında olub Rumili valisi ma‘iyyetine me‘mûr buyırılan Miralây Hüseyin Beğ zîr-i kumandasında bulunan ‘Asâkir-i Mansûre-i Şâhâne ile Der-sa‘âdetden ‘azîmetlerinin dördüncü günü bi‘s-selâme Golos İskelesine vürûdlarını Tırhala mutasarrıfî müşârün-ileyh hazretleri bi‘l-istihbâr derhâl müdür ta‘yîn itmiş ve Halid Paşa Livâsında olan müzikâları ve bi‘l-cümle dairesi tevâbi‘âtı bi‘l-istishâb Yenişehir-i Fenar’a yarım sâ‘ât mahalliden istikbâl eylemiş olduğu

[c.7]

Hengâm-ı sağîre Yenişehir’in vehâmet havâsı cihetiyle ‘Asâkir-i Mansûreden nâ-mizâc olanları tebdîl-i hava zımında üç sâ‘ât mesâfede ab-u havâsı latîf olan Tırnova Kasabasını bi‘t-tasmîm müşârün-ileyh hazretleri sâbık mühürdârlarıyla ‘asâkir-i mezkûre yüzbaşlarından Ahmed Ağa’yı münâsib mahall tanzîmiyçün kasaba-i mezbûre irsâl eylemiş idüğü

⁴⁰² İhtisâb: Hesap sorma /sorumluluk/İhtisap dairesinin adığı vergi

⁴⁰³ Aynaroz kazası: Yunanistan(1913). Kilise yönünden İstanbul Patrikliğine bağı , Yunanistan himayesinde özerk bir cumhuriyet. s.68

⁴⁰⁴ Sebük-bâr: Yüğü hafif, eşyası az olan

⁴⁰⁵ Müşevvik: Şevk ve gayrete getiren, arzusunu isteğini arttıran/teşvik eden,fenalığa sevk eden

[c.8]

Yunan Hükümdarının başıbozuk nâmıyla tertîb eylediği ‘asâkirden Livadyalı Arab Reşid nâmında biriyle re‘âyâdan beş nefer ezdînden(?) firâr iderek Çatalca Kazâsı kurâsından Çanme Karyesine geldiklerinde kazâ-i mezbûr a‘yânı sûret-i hali bi’t-teferrûs cümlesini ahz ve müşârün-ileyh hazretleri cânibine irsâl eylemiş idüğü

[c.9]

Niş muhafızı sâbık ‘atûfetlü Salih Paşa Hazretleri ber-mûcib idâre-i seniyye vilâyeti olan İlbasan tarafına müteveccihen yüz elli kadar süvâri dairesiyle Köprülü Kazâsına vürûd ve bir gece beytütet ve ‘azîmet eylemiş oldüğü

[c.10]

Medine-i Manâstırda ikamet üzere olan mîr-i mirân-ı kirâmdan sa‘âdetlü Salim Paşa Hazretleri mizâcsızca oldüğündan tebdîl-i havâ zımnında Rumili valisi devletlü Mahmud Hamdi Paşa Hazretlerinin ruhsatıyla vatan-ı asliyesi olan Edirneye ‘azîmet itmek üzere üç nefer adamıyla Köprülü Kazâsına gelüb bir gice ikamet ve ‘azîmet eylediği

[c.11]

Köprülü Kazâsında üç beş gün hayvânat panayırı mu‘tâd oldüğüna binâen ahz ve i‘tâda nizâ‘ ve ba‘zı sirkat misillü uygunsuzluk vukû‘a gelmekde ise de bu def‘a kazâ-i mezbûr voyvodası Redîf-i ‘Asâkir-i Mansûreden altmış nefer celb ile icâb iden mahallere karağollar vaz‘ iderek lâyıkiyla muhafaza etdirmiş oldüğündan fellillâhi’l-hamd velminnet sâye-i hümâvâye-i hazret-i cihândârîde bir halâl zâyî‘ olmayub tüccâr ve sâir nâs emniyet ile ahz ü i‘tâ iderek farîza-i zimmet cümle-i enâm⁴⁰⁶ olan Du‘â-yı Devam Ömr ü Devlet-i Şâhâneye muvâzabet ve her yerlu yerine ‘avdet itmiş oldukları

[c.12]

Redîf-i ‘Asâkir-i Mansûrenin elbiseleri beden ve kâmetlerine lâyıkiyla uydurulmak üzere Rumili valisi müşârün-ileyh hazretleri taraflarından Köprülü Kazâsı voyvodasına irsâl olunan numûneye tatbikan [13] ‘abâ-i iştirâ olunarak tanzîm

⁴⁰⁶ Enâm: Bütün varlıklar, yaratılmış olan canlılar / Halk insanlar

kılınmış ve ‘asakir-i merkûme zâbitânı vücûh-ı evlâdı olmak mülâbesesiyle⁴⁰⁷ kendilerine elbise tanzîmine muktedirler isede mücerred ri’âyet ve teşvîk zımnında voyvoda-i mûmâ-ileyh hakkından anlara dahi birer kat çûha⁴⁰⁸ elbise kat⁴⁰⁹ itdirilmiş olduğundan neferât-ı merkûme ile beraber ilbâs⁴¹⁰ ve iksâ olundıkda cümlesi kemâl-i memnûniyet ve hâhiş⁴¹¹ ile ta’lîm ve ta’alûme iştigâl ve ba’zen hâkim-i voyvoda ve vücûh-ı belde dahi ‘asâkir-i merkûme ile beraber ta’lîm iderek temâşâ iden etfâl ve bâ-husûs Arnavud sekbânlarının dahi esbâb şevk ve heveslerini istikmâl eylemiş ve âhâd-i nâsdan⁴¹² ba’zılarını zikr olunan elbise misillû elbise giymeğe başlamış oldukları

[c.13]

Pravadi Kazâsına tâbi’ Kirivne Karyesi ahâlisinden dört nefer re’âyâ istilâ münasebetiyle yirmi sene mukaddem Rusyalu tarafına gitmişler isede bu günlerde ‘ıyâl⁴¹³ ve evlâdlarıyla vatan-ı asliyeleri olan karye-i merkûmeye gelüb mütemekkin itmiş oldukları

[c.14]

Kazâ-i mezkûrdan tahrîr olunan Redîf-i ‘Asâkir-i Mansûrenin ‘inâyet ve ihsân buyurılan elli senesi Zi’l-ka‘de ve Zi’l-hiccetü’ş-şerîfe mâhiyeleri kolağası ve tabur kâtibi ma’rifetleriyle bi’l-vürûd ‘asâkir-i merkûmeye tevzi‘ ve i’tâ olunmuş olduğu

[c.15]

Rûz-ı hızırın kırkında Köstence Kazâsında mu’tad olunduğı üzere bu sene-i mübârekede güşâd olunan Karasu Panayırında emvâl-ı tüccârın muhâfazası ve rûsûmât-ı mu‘ayyenenin tahsîliyün Silistre valisi ve Rusçuk muhâfızı ‘atûfetlü Mîrzâ Saîd Paşa Hazretleri ‘emmi-zâdesi⁴¹⁴ Hacı Beğ’i panayır ağası nasb ve dairesi tevâbi‘inden⁴¹⁵ Kara Molla’yı dahi rûsûm-ı⁴¹⁶ ihtisâbiye tahsîline ta’yîn eylemiş

⁴⁰⁷ Mülâbese: Birbirine benzeyen iki şeyin birbirinden ayırdedilemeyerek karıştırılması

⁴⁰⁸ Çûha: Yün, kumaş

⁴⁰⁹ Kât: Kesme, kesilme; biçme / halletme, karar verme

⁴¹⁰ İlbas: Giydirmeye, giydirilme; örtme, örtülme

⁴¹¹ Hâhiş: İstek, arzu, isteyiş

⁴¹² Âhâd-i nâs: Herkes, kaba ve cahil halk ayak takımı

⁴¹³ ‘ıyâl: Bir kimsenin geçindirmek zorunda olduğu kimseler/ kadın, eş

⁴¹⁴ ‘Âmm: Amca

⁴¹⁵ Tevâbi’: Bir kimsenin hizmetinde bulunanlar, birinin adamları/Bir kimsenin mesleğini tutanlar fikir bakımından ona bağlı olanlar/ uşaklar/ bir mekeze bağlı olan yerler/peykler

⁴¹⁶ Rûsûm: Vergiler, gümrük vergiler/usul, merasim

oldığından mûmâ-ileyhimâ mikdâr-ı vâfi hademe ile panayır-ı mezkûre gelüb istihsâl-i esbâb-ı hıfz ve hirâset⁴¹⁷ ve rûsûmât-ı mu‘ayyene ile beraber ber-vechi ta‘rife⁴¹⁸ rûsûm-ı ihtisâbı dahi icâb idenlerden bi’t-tahsîl ‘avdet eylemiş oldukları

[c.16]

Bâ-irâde-i seniyye Varna’da inşâ olunmakda olan zahîre anbârı tekmîle karîb olduğuından düşmesine muktezî olub Balçık Kazâsından bâ-emir-nâme-i sâmi matlûb buyurulan yüz araba taşın peyderpey irsâline ahâli-i kazâ ta‘ahhüd eylemiş oldukları

[c.17]

Tersâne-i ‘Âmirede inşâ olunmakda olan mühimmât mahzenleri ebniyesiyçün Varna Kazâsından bâ-emr-i ‘âlî matlûb olan ma‘lûmatü’l-kita‘ât kerestenin Varna ebniyesinde müstahdem olmaları cihetiyle merhameten nısfı ‘afv buyurulmasını kazâ-i mezbûr ahâlisi niyâz eyledikleri

[c.18]

Selanik’de mutavattın⁴¹⁹ Mora muhâcirlerinden sagîr⁴²⁰ ve kebîr-i zükûr ve inâs cem‘ân beş yüz nefer Lalvet tâ’ifesinin Varna’da iskânlarına irâde-i seniyye-i ta‘alluk⁴²¹ eylediğine mebnî bâ-emir nâme-i sâmi ta‘yîn olunan kavvâs⁴²² mübâşeretiyle tâ’ife-i merkûme Varna’ya gelmiş ve Varna’da olan hâneler şimdiki hâlde henüz ahâlisine vâfi⁴²³ değil ise de şimdilik dört beş okçu bir menzîle iskân itdirilerek infâz-ı irade-i seniyyeye ibtidâr olunmuş olduğu

[c.19]

Pıravişte Kazâsında Dedebalı Karyesinde sükkânından İbrâhim Beğ ba‘zı cünhaya⁴²⁴ mebnî nefy⁴²⁵ olunmuş ve ahâl-i kazâ istid‘âsiyla⁴²⁶ bundan üç mâh-ı mukaddem

⁴¹⁷ Firâset: Ekincilik, çiftçilik bkz. Filâhat, Harâset

⁴¹⁸ Ta‘rife: Fiyat veya zaman gösteren cetvel

⁴¹⁹ Mutavattın: Bir yere yerleşip orayı vatan, yurt edinen (kimse)

⁴²⁰ Sagîr: Küçük, ufak. Karşıtı: KEBİR / Ergenlik çağına gelmemiş, velî veya vasiye muhtaç çocuk

⁴²¹ Ta‘alluk etmek: İlgisi, ilişiği olmak, âit olmak

⁴²² Kavvâs: Okçu, ateşli silâhların icâdından önce büyüklerin önü sıra yürüyüp oklarını taşıyan kimse, keman-dar [Daha sonra kelimenin anlamı genişlemiş ve kavas şeklini almıştır. Bk. KAVAS]

⁴²³ Vâfi: Yeter, kâfi, elverir

⁴²⁴ Cünha: Cezâyı gerektiren, kabahatten ağır, cinâyetten hafif suç

⁴²⁵ Nefy: Sürgün etme, sürme, uzaklaştırma, sürgüne gönderme / İnkâr etme, bulunduğu iddia edilen bir şeyin yokluğunu söyleme, varlığını kabul etmeyip aradan çıkarma

⁴²⁶ İstid‘â: Yalvararak isteme, ricâ ve talep etme /Dilekçe, arzuhal, istidânâme / Bir işin yapılmasını bir yazıyla resmî bir makamdan isteme

itlak⁴²⁷ olunarak kazâ-i mezbûra gelmiş ise de sâkin olunduğı çiftliği sâhile karîb olduğundan bilâ-tezkire beş altı kadar teb‘asıyla İnöz sefinelerinden birine leylan râkib⁴²⁸ olarak firâr ve Mısır cânibine ‘azîmet eylediğini ahâli-i karyeden ba‘zıları ihbâr eylemiş olduğu

[14]

[c.20]

Kavala Kazâsında kızamık ‘illeti zuhûr iderek sagir ve kebîr bir kaç kimesne vefat etmiş ve ‘illet-i mezkûrenin sırayeti müşâhede olunmuş olduğundan hıfz-ı sıhhat için Kavala mütesellimi Ahmed Rıfat Efendi kazâ-i mezbûr hâricinde iki bâb karantina mahalli tertîb iderek usûl-u karantinayı icrâ itdirmekte olduğu

[c.21]

Vize Kazâsında Tırnovacık Karyesi civârında Yakacık nâm mahalle bi-Hikmeti’l-lâhi Te‘âlâ seksân dirheme kadar dolu yağub beşyüz keyl mikdârı mevrû‘ât telef olmuş olduğu

[c.22]

Nemçe devlet-i teb‘asından üç nefer müste‘min⁴²⁹ Der‘aliyyeden bahren Cingâne iskelesine çıkub oradan berren Bergos’a gider iken Yoroç ile Bergos Adâsında önlerine iki nefer haydûd çıkub birini tüfenk ile kolundan darb iderek üçünün dahi elbiselerini ‘gasb itmiş ve mersûmun Bergos’a ve andan Ahyolu Kazâsına geldiklerinde kazâ-i mezbûr voyvodası keyfiyyete vâkîf olarak derhâl on beş kadar adamıyla Yoroç civârını ve sâir mazanne⁴³⁰ olan mahalleri geşt ü güzâr eylemiş ise de haydûdları ele geturemeyub derbentlere adamlar birağarak geruye ‘avdet itmiş ve müste‘min-i mersûmlar kazâ-i mezbûrda bir hafta eğlenub bâ-delisi müdâvât ile berren Tuna tarafına gitmiş oldukları

[c.23]

Rodos Cezîresi kurâsından Sılakoz nâm karyede kâin Ağliya(?) demekle ma‘rûf Şahin cebelden çekirge zuhûrunu cezîre-i mezbûre muhâfızı Sa‘âdetlü Şükrü Paşa

⁴²⁷ Itlâk: Salıverme, bırakma, koyuverme / Cezâdan kurtarma, affetme, affedilme

⁴²⁸ Râkib olmak: Bir hayvan veya taşıta binmek

⁴²⁹ Müste‘min: Aman dileyen, canının başışlanması şartıyla teslim olan

⁴³⁰ Mazanne: Bir şeyin vücudunun zannolunduğı yer, zan götüren / ermiş sanılan

Hazretleri bi'l-istihbâr der-‘akıb etrafında olan kurâ ahâlisini cebel-i mezkûre sevk ederek zikr olunan çekirgeyi telef ve helâk itdirmiş olduğı

[c.24]

Cezîre-i mezbûrede Basdiye(?) Karyesinde mütemekkinde Marya Nasrâniyye şeref-i İslâm ile müşerref olarak ‘Âişe ismi tesmiye ile Kandilli Karyesi sâkinlerinden Mustafa nâm kimesneye tezvîc olunmuş idiğı

[c.25]

Meis Cezîresinde ‘asena’llâhü Te‘âlâ vebâ hastalığı zuhûruyla ahâlisi cümleten cebellere firâr eylediğıne binaen mâh-ı Saferü’l-hayrın jurnal evrâkına dest-i rest olunamayub bundan sonra hastalık mündefi‘ olarak ahâli mahallerine ‘avdet eylediklerinden journali irsâl olunacağı

[c.26]

Der-Kazâ-i Selanik İslâm; Mütevellid-nefer-8 Müteveffâ-nefer-9 Re‘âyâ; Mütevellid-nefer-17, Hâlik-nefer-20 Yahûdî; Mütevellid-nefer-16, Hâlik-nefer-15	Der-Kazâ-i Velesin Re‘âyâ; Mütevellid-nefer-4 Hâlik-nefer-2	Der-Kazâ-i Yenişehir-i Fenar Re‘âyâ; Hâlik-nefer-2
--	---	---

Der-Kazâ-i Köstence İslâm; Müteveffâ- nefer-1	Der-Kazâ-i Balçık İslâm; Mütevellid-nefer- 1, Müteveffâ-nefer-3	Der-Kazâ-i Varna İslâm; Mütevellid- nefer-4, Müteveffâ- nefer-2 Re‘âyâ; Hâlik-nefer-1	Der-Kazâ-i Vize Re‘âyâ; Hâlik-nefer-1
Der-Cezîre-i Rodos İslâm; Mütevellid- nefer-1 Re‘âyâ; Hâlik-nefer-1	Der-Kazâ-i Keşan İslâm; Müteveffâ- nefer-1	Der-Kazâ-i Siroz İslâm; Müteveffâ- nefer-1 Re‘âyâ; Mütevellid- nefer-4, Hâlik-nefer- 10	Der-Kazâ-i Şarköy İslâm; Mütevellid- nefer-2, Müteveffâ- nefer-1 Re‘âyâ; Mütevellid- nefer-3, Hâlik-nefer-2

Der-Kazâ-i Yenibazar İslâm; Mütevellid-nefer-7, Müteveffâ-nefer-5 Re'âyâ; Mütevellid-nefer-6, Hâlik-nefer-1	Der-Kazâ-i Kırkkilise İslâm; Mütevellid-nefer-1 Müteveffâ-nefer-2 Re'âyâ; Mütevellid-nefer-2, Hâlik-nefer-2	Der-Kazâ-i Gelibolu İslâm; Mütevellid-nefer-1, Müteveffâ-nefer-3
---	---	--

Der-Kazâ-i Kozluca İslâm; Mütevellid-nefer-2, Müteveffâ-nefer-1	Der-Kazâ-i Hacıoğlubazarı İslâm; Mütevellid-nefer-7, Müteveffâ-nefer-3	Der-Kazâ-i Tekfurdağı İslâm; Müteveffâ-nefer-1
---	--	---

İşbu kazâlar ile cezâre-i mezbûre jurnal evrâkının sâir bendleri bir mahalden bir mahalle 'azîmet ve 'avdet iden ebnâ-yı sebîlin keyfiyyet-i mürûr ve 'ubûrlarına ve zuhûr iden de'âvî-i şer'iiyenin fasl ve hasmına dair mevâddan 'ibâret idüğü

[15]

[d]

Çatalca ve Velesin ve Alasonya ve Malkara⁴³¹ ve Tekfurdağı ve İnöz ve Kaloniya ve Köprülü ve Kesriye ve Serfice ve Eğribucak ve Görice⁴³² ve Sofya ve Filorina ve Filibe ve Çirmen ve Havâss-ı Mahmûd Paşa ve Baba-yı Atık ve Vidin kazâlarından takdîm kılınan jurnal evrâkının hülâsasıdır

[d.1]

Tırhala Sancağında kâin Çatalca ve Velesin kazâlarından müretteb Redif-i 'Asâkir-i Mansûrenin ihsân ve irsâl buyurulan mâhiyeleri kolağası Şerîf Beğ ve kâtibi Sâlih Efendi ma'rifetiyle 'asâkir-i merkûmeye i'ta olunduğı

[d.2]

Geçen Saferü'l-hayrın on dokuzuncı salı günü Alasonya tarafına şiddet üzere dolu yağub hinta ve şa'îr penbe mezzû'âtlarının sülüs mikdârı telef olmuş olduğı

[d.3]

Malkara Kazâsına muzâfa Dere Çiftliği şa'îr mezzû'âtında bi-feyzihi sübhanehü Te'âlâ bir sapda iki sünbüle zuhûr itmiş ve ol-hâvâlide mislî mesbûk olmayarak

⁴³¹ Malkara kazası: Tekirdağ(1924). s.528

⁴³² Görice(Korçe) kazası: Sancak-Arnautluk(1924). s.204.

nâdîde bir eser sun'ul-ilâhî ve 'alâmet-i feyz ve bereket olduğu bedîhî⁴³³ olduğundan heyetiyle irsâl olunmuş olduğu

[d.4]

On sekiz tarihinde dağlu eşkiyâsı istilâsından dolayı muhterik ve hasar-dîde⁴³⁴ olan kazâ-i mezbûr çarşû ve mahallâtı Hamdi'l-lâhi Te'âlâ saye-i 'adâlet-vâye-i hazret-i Şehinşâhîde şenlenub asâyiş-i hâl-i fukarâ günbegüne yezâid bulmakda olduğundan ehl-i İslâm ve re'âyâdan mahalle-i ahire hicret itmiş bulunanlar dahi 'avdet iderek emlâk ve arâzî i'mâr kılınmakda olduğu

[d.5]

Hamdi'l-lâhi Te'âlâ bu sene-i mubârekede Tekfurdağı Kazâsı ahâlisinin mezru'âtı vikaye-i Hazret-i Rezzâk-ı 'Âlem ile geçen mâh-ı Saferü'l-hayrda derece-i kemâle resîde⁴³⁵ olduğundan ahâlî ve fukarâ kemâl-i teşekkür ve müşârün-ileyh muvâzıb⁴³⁶ oldukları da'vât-ı hayriyye-i cenâb Şehinşâhîyi tekrâr itmekte oldukları

[d.6]

Fi'l-âsıl re'âyâ-yı Devlet-i 'Aliyyeden ve Filibe Kazâsı mütemekkinlerinden Sirkeci Oğlu Bağdatlı Acı Yorgi nâm zımmi bundan mukaddem ticâret bahanesiyle İngiltere'ye gidüb pasoport ahzıyla 'avdet ve Edirne'de mütevattın itmiş ve Edirne'de olan İngiltere konsolosu mersûmun an-asıl Devlet-i 'Aliyye re'âyâsından olduğunu bi't-tahkîk yedininde olan pasaportunu ahz eylemiş olduğundan mersûm kalkûb İnöz Kazâsına nakl ile mütemekkin olmuş ise de ba'zı nâ-hemvâr harekete ibtidârın cihetiyle bâ-ma'rifet şer'-i şerîf habs ve te'dîbi icâb itmiş iken İnözde olan Nemçe konsolosu mersûmu nasihat ile habs itdirmemiş olduğu

[d.7]

Kaloniya Kazâsına tâ'bi Cumali Karyesinde Fettâh Oğlu Mustafa nâm kimesne vefat idüb iki nefer sagire kızlarına bi'l-ırsü's-şer'î intikâl iden altı bin beş yüz doksan beş gurusundan kazâ-i mezbûr nâibi mugâyyer usûl-i resm-i kısmet olarak iki yüz elli ve kâtibiye ve kalemiye ve hadâmeye ve harc-ı hüccet diyerek yüz elli guruski cem'an dört yüz ve kazâ-i mezbûre tâbi' Ağrıbe Karyesi ahâlisinden Hüseyin nâm

⁴³³ Bedîhî: İspat gerektirmeyecek kadar açık, belli, âşikâr

⁴³⁴ Hasar-dîde: Zarar görmüş, zarara uğramış

⁴³⁵ Reside: erişmiş, yetişmiş, olgunlaşmış.

⁴³⁶ Muvâzıb: Bir işe durmadan çalışan, bir işle daima uğraşan

kimesnenin yüz elli ve guruşa sulh olduğu bahçe da'vâsından elli ve yine kazâ-i mezbûre tâbi' Bolcennet(?) Karyesinde Dimitri zimmînin Ananosti zimmîde olan dokuz yüz guruş alacağına bedel ahz iylediği tarla için yüz elli guruş ahz itmiş olduğu

[d.8]

Rumili valisi sâbık müteveffâ Hüseyin Paşa'nın haremi ile mahdûmî Dergâh-ı 'Alî kapucibaşlarından Abdurrahman Beğ altmış nefer süvârî ile Köprülü Kazâsına bi'l-vürûd bir gice beytûtet iderek ferdâsı ber-mûcib irâde-i seniyye vatan-ı asliyeleri olan Pazarcık cânibine müteveccihen 'azîmet eyledikleri

[16]

[d.9]

Medine-i Münevvere şerrefehâ Allahü Te'âlâ ilâ yevmü'l-kiyâme sükkânından şafi'-i müftîsi Zeynelabidin Efendi-zâde Mehmed Efendi on nefer adamıyla Köprülü Kazâsına vürûd ve iki gice beytûtet iderek Bosna cânibine 'azîmet eylemiş olduğu

[d.10]

Süvârî-i 'Asâkir-i Mansûre mîrlivâlarından Edirne'de olan 'atûfetlü İsmet Paşa Hazretlerinin taht-ı livâsında ikinci alâyın birinci binbaşısı sa'âdetlü İsmail Beğ istishâbıyla iki bölük Süvârî 'Asâkir-i Mansûre bâ-irâde-i seniyye-i mülûkâne me'mûriyetleri olan İşkodraya 'âzimen Köprülü Kazâsına vürûd ve bir gice beytûtet iderek Kânûn-nâme-i Hümâyûn muktezâsınca ahz eyledikleri ta'yînâtın râyic ü fenn üzere icâb iden bahası 'asâkir-i merkûmenin müdürî olan Mehmed Reşid Ağa sarfindan ashâbına temâmen i'tâ ve fukarâya zerre kadar bâr olmayarak mürûr eylediklerinden ahâli ve fukarâ câniblerinden istidâme-i eyyâm-ı ömr ü şevket-i şâhâne da'vâtı te'diye ve ifâ kılınmış olduğu

[d.11]

Mukdemce li-ecli'l-musliha Manastıra 'azîmet itmiş olan Recep Paşa-zâde mîr-i mîrân-ı kirâmdan 'atûfetlü Hasan Paşa Hazretleri hitâm maslahatıyla 'avdet ve kazâ-i mezbûrda bir gice beytûtet iderek ferdâsı Üsküp cânibine 'azîmet eylemiş olduğu

[d.12]

Köprülü Kazâsından tahrîr olunan yüz doksan yedi nefer Redîf-i ‘Asâkir-i Mansûre kazâ-i mezbûrda bulunan ‘Asâkir-i Mansûre mütekâ‘idlerinin⁴³⁷ kumandalarıyla leyl⁴³⁸ ve nehâr⁴³⁹ ayâk ta‘lîmine meşğûl olarak bi-Înâyeti’llâh-i Te‘âlâ bir iki mâh-ı zarfında atış ta‘lîmini icrâya kesb-i iktidâr eylemiş ve mâh-ı Saferü’l-hayrın on dokuzuncı günü sahrâya çıkub kazâ-i mezbûr voyvadası Ağa ve Hakîmi Efendi ve vücûh-ı belde hâzır oldukları hâlde iki sâ‘ât mikdârı ayâk ta‘lîmi olunub ba‘dehu drompete ve ... çalınarak fûnûn-ı mütenevvi‘a⁴⁴⁰ üzere atış ta‘lîmi dahi icrâ itmiş olduklarından böyle az vâkitte bu kadar fenn-i ta‘lîme mûvaffakiyetleri mücerred meâsir teveccühât-ı celîle-i cenâb-ı Şehinşâhî olarak Du‘â-yı Bekâ-yı Ömr ü Devlet-i Padişâhî tekrâr kılınmış olduğu

[d.13]

Kesriye Kazâsından müretteb yüz beş nefer Redîf-i Mansûre kazâ-i mezbûre celb ve ihsân buyurulan elbiseleri giydirulub muallim ta‘yîn buyurulan Emîn Çavuş kumandasıyla savb beste-i kıyâm oldukları hâlde evvelâ farîza-i zimmetleri olan Du‘â-yı Devâm Ömr ü Şevket-i Şâhâneyi ba‘de’l-edâ birkaç sâ‘ât kurı ve ateşli ta‘lîmleri icrâ ve ba‘dehu kazâ-i mezbûr tarafından it‘âm ile cümlesi şâd-kâm oldukları

[d.14]

Bir müddetden berü Serfice Kazâsı kûhistânında geşt ü güzâr ile bağı ve tuğyân üzere olan haydûd eşkiyâlarını Serfice â‘yânı Mehmed Ağa kazâ-i mezbûr kurâlarından Münâfese Karyesinde bağteten⁴⁴¹ basûb üç neferini i‘dâm ve on altı neferini esîr iderek i‘dâm olunanların ser maktû‘alarıyla beraber üserâ-yı merkûmeyi Manastır’a göndermiş olduğına mebnî Rumili valisi devletlü Mahmûd Hamdi Paşa Hazretleri üserâ-yı merkûmenin beherîne ikişer yüzlükten darb ile terbiyeleri bi’l-icrâ vilâyetleri tarafına irsâl olunduğu

⁴³⁷ Mütekâ‘id: Emekli

⁴³⁸ Leyl: Gece

⁴³⁹ Nehâr: Gündüz, gün

⁴⁴⁰ Mütenevvi‘a: Değişik işler

⁴⁴¹ Bağteten: Birden bire, ansızın

[d.15]

Eğribucak Kazâsı müdürü olan Ahmed Ağa'nın bir müddetdenberü ahâli hakkında derkâr olan envâi' zulüm ve taaddîsinden⁴⁴² başka kazâ-i mezkûr ötedenberü senede elli bin guruşa maktû' olub kâffe-i mâtlûbât Devlet-i 'Aliyye ve masârifât-ı sâire meblağ-ı mezkûrdan virilerek bu vakte kadar ziyâde akçe tevzî' ve tahsîl olunmamişken müdür-i merkûm hayli akçe zam itmiş olduğına binâen ahâli-i kazâ tâb-âver⁴⁴³ olamayarak Manâstır'a gelüb iştikâ eylemiş ve müdür-i merkûm dahi Manâstır'da bulunmuş olduğundan hesâbı ba'de'l-reviyye bir sene zarfında maktû'-i mezkûrdan fazla olarak otuz dokuz bin guruş tahsîl eylediği tebeyyün⁴⁴⁴ ve tahakkuk eylediğinden meblağ-ı mezkûrun ahâli kazâ tarafına red ve teslîm itmek üzere merkûmun 'azliyle Rumili valisi müşârün-ileyh hazretlerinin dairelerinde bulunan Kaloniya(lı) Yahya Ağa müdür nasb ve ta'yîn olunduğu

[17]

[d.16]

Görice Kazâ ve kurâsından tahrîr olunan iki yüz nefer Redîf-i 'Asâkir-i Mansûrenin yüz elli beş neferi mâh-ı Saferü'l-hayrın yirmi üçüncü günü kazâ-i mezbûr müdürü ma'rifetiyle celb olunarak yüzbaşılıarı kumandasıyla üç sâ'at mikdârı ta'lîm itdirilmiş ve kûsûr kırk beş neferi ba'zı mevânî⁴⁴⁵ hasebiyle gelememiş olduğu

[d.17]

Sofya Kazâsından müretteb Redîf-i Masûrenin ta'lîm ve ta'alümlerine ikdâm ve ihtimâm olunmakda idüğüne mebnî kurı ta'lîmi lâyıkıyla tahsîl ile atış ta'lîmine başlamış olduklarından Rebî'ü'l-evvelin beşinci günü icrâ eyledikleri atış ta'lîmini temâşâ iden ahâli mâşâllah diyerek Du'â-yı Devâm Ömr ü Şevket-i Şâhâneyi tekrâr eylemiş oldukları

[d.18]

Filorina Kazâ ve kurâsından tahrîr olunmuş olan doksan nefer Redîf-i 'Asâkir-i Mansûre kazâ-i mezbûre celb olunarak Manâstır taburundan me'mûr buyurılan Mülâzım Yusuf Ağa kamandasıyla bir sâ'at mikdârı ayak tâ'lîmi icrâ itdirilmiş olduğu

⁴⁴² Taaddî: zulüm, haksızlık (Osmanlı Türkçesi sözlüğü, Mehmet Kanar)

⁴⁴³ Tâb'-âver: Dayanıklı (a.g.e)

⁴⁴⁴ Tebeyyün: Ortaya çıkma, anlaşılma(a.g.e)

⁴⁴⁵ Mevânî: Bir şeyin olmasını veya yapılmasını önleyen şeyler, engeller, mâniler

[d.19]

Rusya Devlet-i memâlikinden Nahcivan ve Revan ve Şadil re'âyâsından altı nefer Ermeni yedlerinde olan patenta mücebince Kars tarafından virilan mürûr tezkireleriyle İznikmid'e⁴⁴⁶ ve andan Üsküdar'a uğramaksızın boğaz içinde vâki' Çengelköyüne ve oradan bir kömür kayığıyla Ahyolu Bergosuna ve andan dahi Filibe'ye gelüb salâhiyetine girerek biri bir papasa ve diğeri bir tâcire ve aheri bir keresteciye biz vilâyetde medfûn ecnâs-ı⁴⁴⁷ akçe bulduk ve yanımızda mevcûddur diyerek birkaç 'aded 'atık⁴⁴⁸ sîm⁴⁴⁹ ecnâs gösterub bunları mübâ'yacıya tebdîl itdirsek şâyed serdeşte veririz sizlere mübâya'a fiyâtından noksâna verelim bizlere temiz akçe verin ancak vereceğiniz akçeleri bir kiseye vaz' ediniz biz dahi ol-mikdâr gurusluk 'atık akçe götürelim dediklerini mersûmûn Nâzır Ağa tarafına ifâde ve ihbâr ve ağa-yı mûmâ-ileyh dahi Filibe de bulunan Nemçe ve Rusya konsolos vekilleri ma'rifetiyle mesfûrları celb ve lede'l-istindâk külliyyen inkâr itmeleriyle bunların ... sûretiyle gezmelerinde bir hîle anlaşılmış olduğundan vekîl-i merûsûmân marifetiyle mesfûrlar Çirmen Sancağı mutasarrıfı devletlû Mustafa Nuri Paşa Hazretleri tarafına gönderilmiş olduğu

[d.20]

Fe lilâhi'l-hamdü ve'l-minnet Çirmen Kazâsında olan mevrûatda feyz ve bereket ve kovanlarda olan arılar üçer beşer oğul virerek aselde⁴⁵⁰ dahi kesret rû-nümûn olduğu

[d.21]

Fi 9 L. sene 12[51] [28 Ocak 1836] tarihinde Takvîm-i Vekâyi'hâneye 'ilm ü haberi virildi

Havâss-ı Mahmûd Paşa Kazâsında Kerameddin Karyesinde bundan mukaddem muhterik olan câmi'-i şerîfi hâlâ Vidin muhâfızı devletlû Hüseyin Paşa Hazretleri müceddeden binâ ve inşâ ve nemâsı câmi'-i şerîfin imâmına virilmek üzere bin gurus dahi vakf olarak 'itâ eylemiş olduğu

⁴⁴⁶ İznikmid: 1419-İzmit, Tahir Sezen, Osmanlı Yer Adları, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Yayın no:26, Ankara, 2017, sayfa: 391

⁴⁴⁷ Ecnâs: Türler/ cinsler

⁴⁴⁸ 'atık: antik, eski/ asil, özgür (a.g.e)

⁴⁴⁹ Sîm: Gümüş/ Gümüş tel/ Gümüş Para (a.g.e)

⁴⁵⁰ Asel: Bal

[d.22]

Baba-yı Atık Kazâsına Der‘aliyye tarafından İslâm heyetinde bir nefer zimmî gelüb yedinde olan mürûr tezkiresini kayd itdirmek üzere iken elli nefer mikdârı Voynugan re‘âyâsı zuhûr iderek mesfûre ne durursın deyu suâllerinde tezkiremi kayd ideyorlar dedikde hemen cümlesi tezkire me‘mûrunun üzerine hücûm ve yedlerinde olan tırpanlar ile darb esnâsında kazâ-i mezbûr kirâcıbaşısı yetişûb aralamak dâ‘iyesinde olmuş isede mumâ-ileyhi ve altı yedi nefer sürücilerini dahi döğib tırpan arkasıyla bir neferinin başını mecrûh itmiş oldukları keyfiyeti Çirmen Sancağı mutasarrıfı hazretleri tarafına i‘lâm olunmuş idüğü

[d.23]

Rusya Devleti cenerallerinden Konsüls Yadûn ve Bağman nâm ceneral Sırbli baş knezi Miloş Beğ ile görüşmek için altı nefer teb‘asıyla Vidin Kazâsına gelüb Vidin muhâfızı devletlü Hüseyin Paşa [18] Hazretlerinin konağında bir gice misafir olarak lâzıma-i mihmân-nüvâzi bi‘l-icrâ ertesi günü Kraguyufce cânibine ‘azîmet eylemiş idüğü

[d.24]

Der-Kazâ-i Sofya İslâm; Mütevellid-nefer-1, Müteveffâ-nefer-1 Re‘âyâ; Mütevellid-nefer-1, Hâlik-nefer-1 Yahûdi; Mütevellid-nefer-2	Der-Kazâ-i Tikveş İslâm; Mütevellid-nefer-1, Müteveffâ-nefer-1	Der-Kazâ-i Görice İslâm; Mütevellid-nefer-3	Der-Kazâ-i Çorlu İslâm; Mütevellid-nefer-1
---	---	--	---

Der-Kazâ-i Baba-yı Atık İslâm; Mütevellid-nefer-1 Re‘âyâ; Mütevellid-nefer-1	Der-Kazâ-i Dimetoka İslâm; Mütevellid-nefer-2 Re‘âyâ; Hâlik-nefer-4	Der-Kazâ-i Çirmen İslâm; Mütevellid-nefer-5	Der-Kazâ-i Kızılağaç İslâm; Mütevellid-nefer-1 Re‘âyâ; Mütevellid-nefer-2
--	---	--	---

Der-Kazâ-i Cısr-i Mustafa Paşa	Der-Kazâ-i Bergos	Der-Kazâ-i Balçık İslâm; Mütevellid-nefer-1,
--------------------------------	-------------------	---

İslâm; Mütevellid-nefer-2, Müteveffâ-nefer-3 Re'âyâ; Hâlik-nefer-1	İslâm; Mütevellid-nefer-2 Re'âyâ; Hâlik-nefer-2	Müteveffâ-nefer-1
Der-Kazâ-i Havâss-ı Mahmûd Paşa İslâm; Müteveffâ-nefer-2 Re'âyâ; Mütevellid-nefer-2	Der-Kazâ-i İzladi İslâm; Müteveffâ-nefer-4	Der-Kazâ-i Vidin Yahûdi; Mütevellid-nefer-7

İşbu kazâlar jurnal evrâkının sâir bendleri bir mahallden bir mahale 'azîmet ve 'avdet iden ebnâ-yı sebîlin keyfiyyet-i mürûr ve 'ubûrlarına ve zuhûr iden de'âvî-i şer'iyyenin fasl ve hasmına dair mevâddan 'ibâret idüğü

[e]

İzladi ve Edirne ve Hasköy⁴⁵¹ ve Bergos ve Golos ve Misivri⁴⁵² ve Varna ve Midye ve İznebol ve Gelibolu ve Kavala ve İnöz ve Samakov kazâlarıyla Rodos Cezîresinden takdîm kılınan Jurnal evrâkının hülâsasıdır

[e.1]

İzladi Kazâsı civârı dağlık ve sık ormanlık olarak haydûd makulesi yolların yemîn ü yesârında⁴⁵³ gizlenub ebnâ-yı sebîle isâl-ı hasârdan hâlli olmayacakları bedîhi⁴⁵⁴ ve têmîn-i bilâd ve terfiye-i 'ibâd kazîyyesi murâd-ı hayriyyet-i 'itîyâd Hazreti Şehinşâhî olduğundan devletlü Vidin muhâfız Hüseyn Paşa hazretlerinin emr ve tenbîhiyle kazâ-i mezbûr a'yânı karyelerden baltacılar celbiyle zikr olunan yolların iki tarafını bir kurşûn menzîlî mesâfesine kadar kırdırub ve ba'zı mahallerin tesviyesine ikdâm ve Etrebolu derbendine birkaç köpri inşâsıyla hatırlı olan mahalline dokuz nefer ile bir bölükbaşı ta'yîn iderek mürûr ve 'ubûr idenlerin tezkireleri kayd ve imlâ ve derbendât-ı sâirede dahi usûl-ı mezkûre icrâ kılınması ve bölükbaşılar maiyyetlerinde bulunan kâtibler kayd itdikleri defterlerini üç hafta da bir kere kazâ-i mezbûrun jurnal kâtibine götürmesi husûslarına ihtimâm üzere olundığı

⁴⁵¹ Hasköy kazası: Kaza-Bulgaristan(1908). s.222.

⁴⁵² Misivri kazası: Bulgaristan Krallığı(1908). s.558.

⁴⁵³ Yemîn ü yesâr: sağ ve sol taraf

⁴⁵⁴ Bedîhi: İspat gerektirmeyecek kadar açık, belli, âşikâr

[e.2]

Kazâ-i mezbûrda olan Redîf-i ‘Asâkir-i Mansûreye irsâl ve ihsân buyurulan tüfenk ve kılıç ve palaska ve kayış ve fes ve zâbitân-ı nişân zîyşânları binbaşısı Genç Ağa tarafından vürûd iderek ‘asâkir-i merkûmeye virilmiş ve bu keyfiyyet cümlesinin bâ‘is-i mefharetleri⁴⁵⁵ olarak birkat dahi Fünûn-ı Harbiyeyi tahsile sa’y ve gayret ile Du‘a-yı Devam Ömr ü Devlet-i Şehinşâhîye mûvâzabet eylemiş oldukları

[e.3]

‘Asâkir-i merkûmenin birinci onbaşısının on ikinci neferi Ali’nin ba‘zı nâ-hemvâr hareketine mebnî ba‘del-ta‘lîm saff beste-i kıyâm oldukları hâlde a‘yân-ı belde ve zâbitân ma‘rifetiyle te‘dîbât-ı⁴⁵⁶ icâbiyesi icrâ kılındığı

[19]

[e.4]

Redîf-i ‘Asâkir-i Mansûrenin nizâmı zımnında Vidin muhâfızı müşârün-ileyh hazretleri kazâları geşt ü güzâr iderek kazâ-i mezkûre uğrayub oranın ‘asâkirini dahi bi‘l-mu‘âyene ‘avdet eylemiş olduğu

[e.5]

Rumili’de vampir ta‘bîr eyledikleri şekl-i gayr-i kesîf bu esnâda kazâ-i mezkûrda zuhûr ile Yeni Câmi‘-i Şerîf müezzînin hânesine musallat olarak hatta müezzîni merkûm ezâna çıkdıkca yanında beraber göründüğünü haber virdiği

[e.6]

Edirne’de olan mîrlivâ ‘atûfetlu İsmet Paşa Hazrelerinin taht-ı livâsında bulunan iki alây süvâri ‘Asâkir-i Mansûre-i Şâhâne yeni ta‘lîmi ta‘allüm için Çirmen Sancağı mutasarrıfı devletlü Mustafa Nuri Paşa Hazretlerinin inzimâm⁴⁵⁷ re’y ve ma‘rifetiyle Edirne Sarayı civârında Yanya Kapusu nâm sahrâda tanzîm olunan manc(?) ta‘bîr olunur ta‘lîmgâhda geçen şehr-i Rebi‘ü’l-evvelin onuncı günü ‘asâkir-i mezkûre evvelâ Du‘â-yı Devâm Ömr ü Şevket-i Şâhâneyi tekrâr ve ba‘dehu icrâ-yı ta‘lîm ve ta‘alûmde mahâret-i kâmile izhâr eylemiş oldukları

⁴⁵⁵ Mefharet: İftihar duyma, övünme, koltukları kabarma

⁴⁵⁶ Te‘dîbât: Tedipler, terbiye etmeler, edeplendirmeler

⁴⁵⁷ İnzimâm: Üstüne ekleme, ilâve etme, katılma, zammolunma

[e.7]

Şehr-i mezkûrun yirmi altıncı günü Edirne Kazâsında Sulaçbeli Mahallesinde arabacı Naberin(?) zimmînin hânesinde ez-kazâ zuhûr iden ateş etrafına sırâyet ile on dört hâne muhterik ve dört hâne münhedim⁴⁵⁸ olarak ikdâm-ı tâm ve ab-ı nât cenâb-ı rebiü'l-enâm ile muntafi⁴⁵⁹ olmuş idüğü

[e.8]

Edirne Kazâsında Derûnhisâr Mahallesinde Todori nâm çocuk şeref-i İslâm ile müşerref oldığı

[e.9]

Asâkir-i Mansûre-i Şâhânenin mâh-be-mâh⁴⁶⁰ yoklama usûlî mukteza-yı nizâmından olmak mülâsesiyle Hasköy Kazâsından müretteb bir bölük Redîf-i Mansûrenin dahi geçen mâh-ı Rebi'ü'l-evvelde yoklama usûlî bi'l-icrâ bir kıt'a defteri Çirmen Sancağı mutasarrıfî hazretleri tarafına isrâ kılınmış idüğü

[e.10]

Saye-i şevket-vâye-i hazret-i mülûkânede tanzîm ve tesviye olunmakta olan Rumili tarafî posta yollaryiçün bâ-emr-i 'âlî Bergos Kazâsından müretteb yüz elli nefer amelenin derhâl tedârik ve mübâşirine⁴⁶¹ terfiken irsâl kılınmış oldığı

[e.11]

Havâss-ı Celîleden Golos Kazâsında Argalasti Nâhiyesinde voyvoda makarr-ı mine'l-kadîm makarr-ı Yenice Karyesi iken nâhiye-i mezbûre kocabaşları devletlü 'ismetlü sultân 'alîyyetü's-şân hazretlerinin kethüdâ-yı vâlâları tarâfına inhâ ve istirhâm iderek nâhiye-i mezbûre re'âyâ ve kocabaşlarının münâsib gördükleri mahalle tahvîline ruhsat tahsiliyle öyle bir münâsib mahall tanzîmine değin halâ voyvoda bulunan Fehim Efendi şimdilik Golorunda Karyesinde ikamet üzere idüğü

⁴⁵⁸ Münhedim: Yıkılmış, harap olmuş

⁴⁵⁹ Muntafi: Yanmaz yâhut parlamaz, aydınlatmaz olmuş, sönmüş, sönmük / Canlılığını, güç ve etkisini kaybetmiş, sönmük duruma gelmiş / Sönümlü

⁴⁶⁰ Mâh-be-mâh: Aydan aya

⁴⁶¹ Mübâşirine: Bir işe başlayan, girişen, mübâşeret eden kimse/ Mahkemelerde şahitleri duruşmaya çağırarak, düzeni sağlamak ve evrak götürüp getirmekle görevli memur/ Tanzîmat'tan önce devlet tarafından gönderildiği yerde devlet adına iş yapmaya yetkili olan kimse

[e.12]

Dubniçe ovâsı ahâlisiyçün bu esnâda zahire hazînesinden Varna muhâfızı ‘atûfetlü Dilaver Paşa Hazretleri tarafına irsâl buyurılan beş yüz kise evrâkcı akcesi Misivri Kazâsına kadar varub oradan bârgir bulunamadığına mebnî üç kıt’a araba tahmilen Varna’ya götüriğor iken helâl tarîkde on bin guruşluk bir dengi arabadan düşüb zâyî‘ olmuş ve Paşa-yı mûmâileyh tarafından kavvas ta’yîniyle lede’l-taharrî Misivri Kazâsına tâbi‘ Akdere Karyesi mütemekkinlerinden Delister oğlı zimmî yedinde bulunmuş idüğü

[e.13]

Şehr-i Rebi‘ü’l-evvelinin guresinden gâyetine değin bir mâh zarfında Varna Kazâsında dört bin altı yüz yetmiş sekiz guruş on dokuz para resm-i ihtisâb tahsîl olunmuş idüğü

[20]

[e.14]

‘An-asıl Varnalı olub terk-i vatan ile mukaddemâ Rusyalu tarafına gitmiş olan re‘âyâdan sagîr ve kebîr ve zükûr ve inâs-ı cem‘an on üç nefer re‘âyâ bu def‘a Kırım tarafından ‘avdet ve kazâ-i mezbûre gelüb tavattun eylemiş oldığı

[e.15]

Rusya Devleti’nin tüccâr sefâini kapudânlarından Olga nâm kapudân hinta humûlesiyle râkib oldığı Maditiko sefinesiyle gelür iken esnâ-yı râhde fırtınâya tesâdüf iderek Midye Nâhiyesine on sekiz mîl mahallde kapudân-ı mersûm ile tâife ve yolculardan on dört kimesne sâlimen nâhiye-i mezbûreye çıkmış oldukları

[e.16]

Yine şehr-i mezkûr gurrasında İznebol Kazâsına kesret üzere yağmur yağub dört beş ‘aded karyenin tarla ve çayırlarını seyl basub biçilmiş olan mezrû‘âtın ekserini götürmüş ve Rakita Karyesinde iki nefer zimmînin on yedi re’s keçi ve sekiz re’s ağnâmı dahi sâika isâbetiyle telef olmuş idüğü

[e.17]

Gelibolu sâhasında marangoz ustalarından Memiş nâm kimesne kendü icâd ve ihtirâ⁴⁶² olmak üzere vapur sefinesine şebîh⁴⁶³ iki yanında çarhlar⁴⁶⁴ ile dokuz zirâ'î tûlunda bir kayık yapub kıc üzerinde bir kişi kahve değirmeni çevirir gibi mezkûr çarhları döndürdükce anların darb ve kuvvetinden bir çifte piyâde kadar yol alabildiği

[e.18]

Boğaz muhâfızı devletlü Said Paşa Hazretlerinin Kal'a-i Sultâniyye'ye 'azîmetinde Dersa'âdetden râkib olduğu vapur sefinesi boğaza ba'de'l-vusûl 'avdetinde Gelibolu'ya iki sâ'ât mesâfede Galata Karyesi piş-gâhında kum üzerine oturmuş ve Gelibolu Kazâsı a'yânı bi'l-istihbâr on kadar kayık ve yüz elli mikdârı amele ile mahall-i mezkûre irişub vapur-ı mezkûrun humûlesini kayıklara devr itdirderek o gün ve ferdâsi çalışub kurtarılmak hengâmında iken donanmâ-yı hümâyûn zafermakrûn hazret-i şâhâne ni'amü't-tesâdüf ol-sulara vürûd iderek heman bir kumana takub vapur-ı mezkûrî incitmeksizin üzdirüb virub kurtarmış idüğü

[e.19]

Kavala ve Drama⁴⁶⁵ taraflarını hastalıktan muhâfaza için zुकakları⁴⁶⁶ ve hânlarını Kavala mütesellimi tasfih⁴⁶⁷ ve tathîr⁴⁶⁸ itdirmiş olduğu

[e.20]

Bu sene-i mübârekeke İnöz memlahasında⁴⁶⁹ bi-feyizihî Te'âlâ tuzun kesret üzere zuhûrına mebnî ber-mu'tâd kat'-i⁴⁷⁰ fiât için memlaha emîni tarafından İnöz Kazâsının eimme ve ulema ve vücûh ve kocabaşları da'vet olunarak evvelâ cümleye farîza-i zimmet olan du'â-yı devâm ömr ü şevket-i şâhâneyi ba'de'l-edâ ... .. ile tuzun altmış kıyyeden 'ibâret olan beher kilesine yedi buçuk guruş fi-i kat' olunmuş idüğü

⁴⁶² İhtirâ': Benzeri görülmemiş bir şey icad etme, vücuda getirme, getirilme

⁴⁶³ Şebîh: Benzer, mûmâsil

⁴⁶⁴ Çarh: Çark

⁴⁶⁵ Drama kazası: Kaza-Selanik Vilayeti(1867), Sancak-Selanik-Yunanistan(1913). s.156.

⁴⁶⁶ Zुकâk: Sokak sözünün eski metinlerde geçen asıl şekli

⁴⁶⁷ Tasfîf: Saf ve halis etme temizleme

⁴⁶⁸ Tathîr: Temizleme, paklama

⁴⁶⁹ Memlaha: tuzla, tuz çıkan yer

⁴⁷⁰ Kat': Kesme, kesilme; biçme / halletme, karar verme, sona erdirme

[e.21]

Şehr-i Rebi'ü'l-evvelin selhinde Samakov Kazâsında kâin Dile(?) nâm cebele misli nâ-mesbûk kesret üzere kar yağub te'sir-i birûdeti cebel-i mezkûr ile kazâ-i mezbûre üç çâryek mesâfede vâki' Ehli'llâhtan Kasım Baba hazretlerinin medfûn oldukları diye beyninde bulunan Akaskar ve Karaaskar Karyelerinin mezzû'âtını telef eylemiş idüğü

[e.22]

Rodos Kal'ası kapu ve kulelerinde gice ve gündüz bulunub topcı neferâtına 'usret⁴⁷¹ olmamak için bundan akdem cezîre-i mezkûre muhâfızı 'atûfetlü Şükrü Paşa Hazretleri tarafından neferâtıyla birer onbaşı ta'yîn olunmuş isede kal'a-i merkûmenin cesâmetine nazaran neferât-ı merkûme kalîl olduğundan kapulara maa' neferât ikişer ve kulelere kezâlik birer onbaşı dahi 'ilâve iderek kal'a-i mezkûrenin hıfz ve hırâsetine ikdâm tâm olunmakta idüğü

[21]

[e.23]

Yunan sefâini kapudânlarından Çamlıcalı Fransız Kodori nâm kapudân İzmir'den çend nefer tüccâr malı hamûlesiyle süvâr olduğu Berik nâm sefine ile Sömeki Adası pîş-gâhına lede-l-vürûd nisfu'l-leylde sefine su gösterdi diyerek derûnunda olan tüccâr ve yolcuları ihâfe⁴⁷² ile ada-i mezkûre çıkardıktan sonra sefine-i mezbûreyi Saferü'l-hayrın yirmi sekizinci günü Rodos Limanına başdan kara uğradub ve derûnunda bulunan emvâl-i tüccar su güvertedir diyerek cezîre-i mezbûrede mukîm konsolos marifetiyle fûrûht⁴⁷³ eylemiş ve sefine-i mezbûre birkaç gün sonra cümle konsolos ve tüccârân hazır olduğığı halde mu'âyene ve suyu ... aldığı terkîk olundukda anbârı beş mahallinde burgu ile delinub ve delen burgu dahi sefine-i mezkûre derûnunda bulunmuş ve bu sûret-i mersûmun mücerred ... ve tama' hâmından neşet itmiş olduğına mebnî kapudân-ı mersûm Yunan konsolosu tarafından habse ilkâ ve sefine-i mezbûre dahi cezîre-i mezbûre limanına rabt olduğığı

⁴⁷¹ 'Usret: Sıkıntı, zahmet, zorluk, güçlük. Karşıtı: YÜSRET

⁴⁷² İhâfe: Korkutma, korkutulma

⁴⁷³ Fûrûht: Satma, satım, satış

[e.24]

Zahîre Hazînesine ‘ilm ü haberi virildi

Nemçe tüccâr sefâini kapudânlarından Aspero Corci nâm kapudân süvâr olduğu gulet⁴⁷⁴ sefinesine Teke Sancağından müretteb olmak üzere Finike İskelesinden beş bin altı yüz keyl iştirâ hıntası tahmîl ve Dersa’âdete gelür iken esnâ-yı râhde muhâlif-i havâyâ tesâdüf ile Rodos Cezîresi mülhakâtından Heleke Adası piş-gâhında kazâzede olduğundan Rodos Cezîresinde olan Nemçe konsolosu ada-i mezbûre varub dalgıç ve amele-i sâire tedârikiyle sefine-i mezbûre derûnunda altı bin beş yüz bir keyl hınta ihrâc ile iki yüz elli kilesini dalgıçlara ve yüz otuz kilesini dahi yazıcı ve vârdiyânlarla virub bâkî ab-ı **dize** olan üç bin sekiz yüz yetmiş sekiz keyl hıntanın beher kilesini altışar buçuk ve iki yüz doksan iki keyl temizcesinin beher kilesini on beşer guruşa fûrûht iderek hasıl olan yirmi dokuz bin beş yüz seksen yedi guruş esmânından nevl-i sefine ve mesârifât-ı sâire olmak üzere sekiz bin yedi yüz altmış üç guruşunu kapudân-ı mersûme virmiş ve kûsûr yirmi bin sekiz yüz yirmi dört guruşu dahi kendü zimmetinde olduğunu konsolos-ı mersûm takrîr itmiş ve husûs-ı mezkûr erbâb-ı vukûfdan bi’t-tahkîk ol-bâbda taraf-ı şer‘den bir kıt‘a i‘lâm virilmiş olduğu

[e.25]

Der-Kazâ-i Hacıoğlîbazarı İslâm; Mütevellid-nefer-5, Müteveffâ-nefer-1	Der-Kazâ-i Varna İslâm; Mütevellid-nefer-4 Re‘âyâ; Mütevellid-nefer-5	Der-Kazâ-i Samakov İslâm; Mütevellid-nefer-5, Müteveffâ-nefer-1 Re‘âyâ; Mütevellid-nefer-49, Hâlik-nefer-21
Der-Kazâ-i Gelibolu İslâm; Mütevellid-nefer-1, Müteveffâ-nefer-1 Re‘âyâ; Mütevellid-nefer-5, Hâlik-nefer-4	Der-Kazâ-i Avrethisarı İslâm; Mütevellid-nefer-11, Müteveffâ-nefer-6 Re‘âyâ; Mütevellid-nefer-11, Hâlik-nefer-13	Der-Kazâ-i Yenipazar İslâm; Müteveffâ-nefer-3
Der-Kazâ-i Tekfurdağı İslâm; Müteveffâ-nefer-1	Der-Kazâ-i İhtiman Re‘âyâ; Mütevellid-nefer-4,	Der-Kazâ-i İznebol Re‘âyâ; Mütevellid-nefer-1,

⁴⁷⁴ Gulet: Eskiden korsanlar tarafından, bugün sâdece gezi ve spor teknesi olarak kullanılan iki direkli, randa yelkenli, 50 ilâ 200 tonluk, ince zarif yelkenli gemi [Direk sayıları ve ağırlıkları daha fazla olan guletler de yapılmıştır].

	Hâlik-nefer-2	Hâlik-nefer-1
Der-Kazâ-i Preznik Re'âyâ; Mütevellid-nefer-7, Hâlik-nefer-3	Der-Cezîre-i Sakız Re'âyâ; Hâlik-nefer-2	

İşbu kazâlar ile cezîre-i mezbûre jurnal evrâkının sâir bendleri bir mahallden bir mahalle 'azîmet ve 'avdet iden enbâ-yı sebîlin keyfîyyet-i mürûr ve 'ubûrlarına ve zuhûr iden de'âvî-i şer'îyyenin fasl ve hasmına dair mevâddan 'ibâret idüğü

[22]

[f]

Yenişehir-i Fenar ve Siroz ve Şarköy ve Cumabazarı ve Behište ve Selanik ve Karaferye ve Vodina ve Pravište ve Tırnova ve Vidin ve Niğbolu ve Sofya ve Filibe ve Manastır ve Köprülü kazâlarıyla Bozcaada ve Limni ve Sakız cezîrelerinde takdîm kılınan jurnal evrâkının hülâsasıdır.

[f.1]

'Atûfetlü İskender Paşa Hazretleri livâsında olub me'mûren Yenişehir-i Fenâr'da bulunan mîrâlây sa'âdetlü Hüseyin Beğ zîr-i kumandasında olan üç tabur 'asâkir-i şâhâne ile me'mûr buyurıldığı devletlü Rumili valisi hazretleri ma'iyetine müteveccihen geçen Rebî'u'l-âhirin dördüncü günü hareket ve devletlü Tırhala Sancağı mutasarrıfı hazretleri Yenişehir nâibi efendi ve 'ayân ve vücûh ile bir sâ'at mesâfe-i mahalle kadar lâzıme-i teşyi'i icrâ ve evlâd-ı fâtiyhândan müretteb on üçüncü âlâyın Selanik'de bulunan üçüncü taburı dahi hasbe'l-me'mûriye binbaşısı Salih Ağa kumandasıyla mâh-ı mezbûrun altıncı günü Yenişehir'e vürûd haberî 'akabinde müşârün-ileyh hazretleri kezâlik lâzım gelenler ile çıkub merâsim-i istikbâli bi'l-icrâ derûn-ı şehirde tahsîs ve tanzim olunan mahalle ik'âd ve îvâ itdirmiş olduğu

[f.2]

Yenişehir-i Fenar Kazâsına tâbi' Tırnova nâhiyesinde Turhan Beğ vakfının mütevellî kâim-makâmı bulunan Hasan Beğ'in re'âyânın istid'âsına mebnî Yenişehirli Halim Ağa ma'ârifetiyle rü'yet olunan muhâsebesinde on bin sekiz yüz ve kullandığı rum yazıcısının dokuz bin gurusu zimmetleri zuhûr iderek Tırhala mutasarrıfı müşârün-ileyh hazretleri mebâliğ-i merkûmeyi tamamen tahsîl ve re'âyâ-yı mersûmeye teslîm

itmek ve ba'de-zîn mesâlih-i re'âyâyâ nezâret eylemek üzere sâbık mühürdârı Ahmed Efendiyi ta'yîn eylemiş olduğu

[f.3]

Yunan tarafında ihtilâl vukû'na mebnî Yunaniyan'dan birçok ahâli 'ıyâl ve evlâdıyla şu günlerde bir taraflara geçecekleri bu def'a ol-havâliden Dömeke Nâhiyesine çıkmış olan üç yüz kadar ecnebî dülger tâifesinden haber alındığını nâhiye-i mezbûre voyvodası müşârün-ileyh hazretlerine yazmış idüğü

[f.4]

Siroz Kazâsı Redîf-i Mansûre neferâtı binbaşılıarı Ali Beğ kumandasıyla dâimâ ta'lîm ve ta'alûm iderek kesb-i muhâret ve bu def'a kazâ-i mezbûr sahrâsına çıkub Siroz müdürü atûfetlü Ömer Paşa hazretleri ile binbaşı-i mûmâ-ileyh ve kolağaları ve bi'l-cümle ahâli hâzır oldukları hâlde atış ta'lîmini icrâlarında temâşâ iden ahâli kemâl-i şevk ve sürûr ile Du'â-yı Devâm 'Ömr ü Devlet-i Şehinşâhiye be-tekrâr muvâzabet eyledikleri

[f.5]

Şarköy ve Cumabazarı ve Bihlişte kazâları⁴⁷⁵ Redîf-i Mansûre neferâtı dahi ta'lîm ve ta'alûm ile iştiğâl üzere oldukları

[f.6]

Selanik Kazâsında Gölge ve Kavaklı-i Zîr ve Yüncüler Karyelerine mühîb ... ile bir dânesi kırk elli dirhem mikdârı dolu nüzûl iderek Gölge Karyesinde şa'ir mezru'âtının nısfı mikdârı ve Kavaklı-i zîr ve Yüncüler karyelerinde bostan ve penbe ve fasulye ve burçak misillû mahsûlâtın cümlesi telef olmuş idiği

[f.7]

Karaferye Kazâsı voyvodası Ağuş Ağa'nın ve ahâliden Halil Ağa-zâde İbrahim Ağa'nın iki nefer ehl-i zimmet uşâkları bi-Hidâyeti'l-lâhi Teâlâ şeref-i İslâm ile müşerref olmuş idüğü

⁴⁷⁵ Bihlişte kazası: Nahiye-Merkez-Göriçe-Manastır Vilayeti(1881-1912). s.119.

[23]

[f.8]

Fi'l-asıl Devlet-i 'Aliyye re'âyâsından iken birer takrîb düvel-i sâireden patenta almış olanlardan Karaferye Kazâsında bulunanların Selanik muhassılı devletlü İbrahim Paşa hazretlerine hitâben şeref-i efzâ-yı sudûr⁴⁷⁶ olan emr-i 'alî mazmûn münîfi üzere patentaları ahz ile taht-ı ra'ıyyete idhâlleri husûsuna ikdâm ve gayret olunmakta idüğü

[f.9]

Sakız muhassılı tarafından dahi işbu pasaporta maddesine dikkat olunarak o makulelerin sefinelerine hamûle virilmesini ve yolcu girmesini men' eyledikten sonra cezîre-i mezbûrede bulunan tüccâr sefâini kapudânlarından on nefer re'âyânın yedlerinde olan pasaportalarını Yunan Konsolosu vekîli tarafından ahz birle kendileri ra'iyeti kabûl itmiş idüğü

[f.10]

Vodina Kazâsına tâbi' Suyuçka(?) Karyesinde olan fâtiyhân çerîbaşısı Hüseyin Ağa sâye-i mekârim-vâye-i hazret-i mülûkânede yedi nefer oğlının hitânıyla⁴⁷⁷ beraber civârda olan İstrova ve Yenice Kazâlarında üç yüz elli bir nefer çocukları dahi hitân itdirmiş oldığı

[f.11]

Devletlü Rumili valisi ma'ıyyetine me'mûr nısf-ı tabur topcı neferâtının bahren i'zâm olanlarından başka berren gönderilan bir mikdârı ve ma'-mühimmât irsâl buyurulan on iki kıt'a tob bârgîrlarının yüz nefer hidmetçileri Binbaşî Aziz Ağa kumândâsıyla geçen Rebi'ü'l-âhirin guresinde Pravişte Kazâsına bi'l-vürûd bir gice beytûtet ve ta'lîmnâme mücebince icâb iden ta'yînâtları i'tâ olunarak ferdâsı savb-ı me'mûre 'azîmet itmiş oldukları

⁴⁷⁶ Sudûr: Sâdır olma, meydana çıkma, olma. (bkz. vuku' zuhur)

⁴⁷⁷ Hitân: Sünnet

[f.12]

Mâh-ı mezbûrda kazâ-i mezbûre câbecâ⁴⁷⁸ rahmet nâzil olarak mahsûlat lâyıkıyla deyyân ve bu cihetle zürrâ‘ tâifesi şâd ve handân olmuş idüğü

[f.13]

Kazâ-i mezbûre muzâfa Meştaniye(?) Karyesi hânedânından Hacı Salih Ağa'nın çiftliği müdürü olan bi-şu‘ûr pirenin kesretinden bî-huzûr olarak güyâ pirelerden ahz-ı intikâm dâ‘iyesiyle beytütet eylediği odanın her tarafına çavdar sâpı döşeyub bir tarafından ateş virdikde derhâl oda-i mezkûr ve hâricinde olan sofası tutuşub evvel sersem belâhet-i⁴⁷⁹ ittisâm itfâsına⁴⁸⁰ her ne kadar ikdâm eylemiş isede kârgir olmamış ve merkûmun işbu vaz‘-ı meczûbânesi kendusunun tedbiyle müdürlükden mehcûriyetini netice virmiş idüğü

[f.14]

Tırnova Kazâsı civârından cereyân iden Bandora ve Rusna(?) ve Asma(?) ta‘bîr olunur nehirler geçen şehir-i Rebî‘u’l-evvelin yedinci günü kesret-i bârândan taşıp tarla ve çayırlarda bulunan ekin ve otlak demetlerini götürmüş ve bu cihetle ba‘zı ashâb ‘alâka-i gamnâk⁴⁸¹ ve üç nefer zimmî dahi garîk-i seylâb helâk olmuş idüğü

[f.15]

Kazâ-i mezbûrda Ulufeciler Karyesinde Sona nâm zimmînin kızı şeref-i islâm ile teşrif iderek kendisi Fatma ismi tesmiyesiyle karye-i mezbûre ahâlisinden Daloğlu Ahmede tezvîç kılınmış idüğü

[24]

[f.16]

Vidin Kal‘asıyçün Tophâne-i ‘Âmire ve Mühimmât-ı Harbiye anbârlarından bi‘t-tereyyüb⁴⁸² irsâl olunan bârût ve mühimmâtı sâire ve asl olarak kal‘a-i merkûme cephânesine vaz‘ olunmuş idüğü

⁴⁷⁸ Câbecâ: Yer yer

⁴⁷⁹ Belâhet: Kalın kafalılık

⁴⁸⁰ İtfâ: söndürme, söndürülme

⁴⁸¹ Gamnâk: Gamlı, tasalı

⁴⁸² Tereyyüb: Cem’ olmak, toplanmak, birikmek

[f.17]

Niğbolu Kal'ası derûnunda yirmi bin keyl koçanlı mısır buğdayı ve vaz'ına mütehammil⁴⁸³ inşâsı irâde-i seniyye muktezâsından olan on kıt'a anbâr Niğbolu Sancağı mütesellimi el-Hâc Arif Ağa ma'rîfetiyle başlanub Rebî'u'l-âhir guresinde resîde-i hüsn-i hitâm ve kal'a-i merkûme tobciyânı ve bi'l-cümle ahâli tezâyüd Ömr ü Devlet Hazret-i Şehinşâh 'Âlem-penâh da'vât-ı hayrîyesinde yek-zebân⁴⁸⁴ devâm olmuş olduğu

[f.18]

Sofya Kazâsına bir buçuk sâ'ât mesâfe mahalde vâki' Fitoş(?) ve Manastıra üç sa'at bu'dı olan Pelesta(?) nâm cebellerde mâh-ı Temmûzun on beşinci günü mânend⁴⁸⁵ Şita-i selc nâzil olarak feyz ve berekete berâ'at-ı istihlâl-ı 'adîle tefâ'îl hayr olunmuş idüğü

[f.19]

Filiba Kazâsında Maraş Panayırı ta'bîr olunan panayır işbu sene-i mübâreke Rebî'u'l-âhiri guresinde dahi mu'tâd üzere güşâd olunarak sâye-i ihsân-vâye-i hazret-i Şehinşâhîde yerlu tüccârından başka hâricden dahi hayli tüccâr gelüb kemâl-i emniyet ile ticâret ve cümlelerin farîza-i zimmeti olan Du'â-yı Hayriyyet İhtivâ-yı Devâm Ömr ü Devlet-i Hazret-i Şâhâneyi bi'l-'umûm tekrar ve averde-i zebân isticâbet eylemiş oldukları

[f.20]

'Asâkir-i Mansûre mîr-âlâylarından sa'detlû Hasan Beğ kûmandasında olan dört tabur 'asâkir-i nusret-measîr ile bahren Selanike çıkub oradan berren Medîne-i Manastır'a karîb mahalle vardıkda Manâstır kâim-makâmı ve bi'l-cümle vücûh-ı ahâli levâzım-ı istikbâli ba'de'l-icrâ medîne-i mezbûrenin cânib-i şimâlinde vâki' Gökcepinar nâm mevzi' dil-güşâde nasb-ı hiyâm ve çend rûz ârâm ile geçen Rebî'u'l-âhrin on birinci günü mîr-i mûmâ-ileyh 'asâkir-i mezkûreyi bi'l-istishâb tahrîk ikdâm-ı şitâb eylemiş olduğu

⁴⁸³ Mütehammil: Tahammül eden, dayanan; yük altında bulunup ses çıkarmayan

⁴⁸⁴ Yek-zebân: Bir dilli ağız birliği eden

⁴⁸⁵ Manend: Benzer, eş, gibi

[f.21]

Yevm-i mezbûrun ahşâmı mîralây sa‘detlû Hüseyin Beğ dahi zîr-i kumandasında olan üç tabur ‘asâkir-i nusret-measîr ile Medine-i Manastır’a duhûl⁴⁸⁶ ile bâlâda beyân olunan hürmet-i istikbâl bunların hakkında dahi meşmûl⁴⁸⁷ olmuş ve çadırlarının giru kalması cihetiyle bir taburı paşa kapusuna ve iki taburı vâroş re‘âyâsı hânelerine indirilerek bir iki gün ikametle savb-ı me‘mûre ‘azîmet eylemiş oldukları

[f.22]

Devletlü Rumili valisi hazretlerinin bu esnâda bir mahdûmı dünyaya gelüb velâdetine zîrde muharrer iki kıt‘a tarihi me‘mûriyetle Manâstırda bulunan Hacegân-ı Divân-ı Hümâyûndan mevkûfâtî sâbık Rasim Efendi inşâd eylemiş idüğü

Mevlidin gûş eyleyub Rasim kemâl-i şevkle
Nûr u alâdır Mehmed Beğ bu sâl itdi tulû‘
Sene 1251
Söyledim bende iki tarih tam dilnişin
Geldi meh gibi tevellüd itdi Zeynelabidin
Sene 1251

[f.23]

Köprülü Kazâsı Redîf-i Mansûre neferâtı âsâr-ı teveccühât-ı kusîyet-i âyât hazret-i Şehinşâhî ile fenn ta‘lîm ve ta‘alümde kesb-i mahâret eylemeleri hasebiyle maa zâbitân yüz neferi devletlü Rumili valisi [25] hazretleri tarafından taleb ile üçer aylıkları kazâ-i mezbûr voyvodası ma‘rifetiyle bi’l-i‘tâ ahâli-i kazâyâ bir güne zahmet ve meşakkat vukû‘bulmaksızın sessizce çıkub gitmeleri sâye-i ‘adâlet-vâye-i hazret-i şehinşâhîde başkaca bir ni‘met ve bir büyük ‘inâyet oldığımı kâffe-i ahâli mu‘arrızî teşekkürde bâd ve tezkâr⁴⁸⁸ ve kemâl-i sürûr ile ‘an-ı samîmü’l-bâl ...-i Hayriyye-i mulûkâneye tekrar eylemiş oldukları

[f.24]

Selanik Kazâsında şehri Rebî‘u’l-evvelin yirminci gicesi sâ‘ât sekiz sularında hareket-i arz ve vukû‘ bulmuş ise de bi-hıfzihî Te‘âlâ hafifce geçmiş idüğü

⁴⁸⁶ Duhûl: Girme, giriş, dâhil olma

⁴⁸⁷ Meşmûl: Kuşatılmış, içine alınmış olan, bir şeyin içinde bulunan

⁴⁸⁸ Tezkâr: Hatırlama anma

[f.25]

Kazâ-i mezbûrede ikamete me'mûr mîr-i mîrân-ı kirâmdan Yanyalı Hüseyin Paşa mâh-ı mezbûrun yirmi birinci günü ecel-i mev'ûduyla irtihâl-ı dâr-ı bekâ eylemiş olduğu

[f.26]

Bahr-ı Sefid Boğazı muhâfızı devletlü Saîd Paşa Hazretleri Bozcaada kal'asında olan top ve mühimmât ve neferâtı mu'âyene için Rebi'u'l-âhirin yedinci günü cezîre-i mezkûreye 'azîmet ve bir gece beytûtet ve mühimmât ve neferâtı bi'l-mu'âyene 'avdet itmiş olduğu

[f.27]

Komeyli Penaud reis sùvâr olduğu Latin ta'bîr olunur bir kıt'a kayıkıyla geçen Rebi'u'l-evvelin ikinci günü Ağrıboz cânibinden Limni Cezîresine gelüb Caşi nâm mahallede mütemekkin Çeşmeli Dimitri Reisin karısıyla çocuklarını ve eşyasını leylen⁴⁸⁹ alub firâr itmiş olduğu

[f.28]

İngiltere beylik sefâini kapudânlarından Kopeland nâm kapudân geçen mâh-ı Muharremü'l-harâmın yirmi birinci günü cezîre-i mezkûreye gelüb yedinde olan mektûb-ı sâmi mücebince cezîre-i mezbûrenin etraf ve limanlarını berren ve bahren geşt ü güzâr ile sûlarını ölçüb Rebî'u'l-evvelin yirmi yedinci günü kalkub gitmiş olduğu

[f.29]

Limnili Nikola Reis sùvâr olduğu Mârtiko ta'bîr olunur sefine ile geçen mâh-ı Rebi'u'l-evvelin yirmi dokuzuncu günü hatab tahmîliyçün Ayneroz Limanına vardıkda Arnavud tâifesinden kayıkla Rumili sâhilinde geşt ü güzâr üzere olan on bir nefer eşkiyâ sefine-i mezkûreye çıkub sermâye akçesinden sekiz yüz yetmiş guruş ile ba'zı esvâb ve iki nefer gemicilerini cebren almış ve reis-i mersûm üç nefer taifesiyle sefineyi alub hamûleden tehi⁴⁹⁰ olarak Limni Cezîresine 'avdet itmiş olduğu

⁴⁸⁹ Leylen: geceleyin, gece vakti

⁴⁹⁰ Tehi: boş / boşuna

[f.30]

Sakız cezîresine İzmirden vürûd iden bir kıt'a piyâdede bir nefer bîmâr-ı Nasrâniyye bulunmuş ve İzmirde vebâ hastalığı olduğundan zıkr olunan piyâde derûnundan kimesneyi dışarı çıkarmaksızın yanlarına bir nefer vârdiyân ta'yîn olunarak kırk bir gün karantina icrâ itmek üzere kocabaşılar ma'rifetiyle lengâde karşusunda Aya-Stefano Adasına gönderilmiş olduğu

[f.31]

Der-Kazâ-i Selanik	Der-Kazâ-i Samakov	Der-Kazâ-i İhtiman	Der-Kazâ-i Preznik	Der-Kazâ-i İznebol
İslâm; Mütevellid-nefer-37, müteveffâ-nefer-27	İslâm; Mütevellid-nefer-5, müteveffâ- nefer-6	İslâm; Mütevellid-nefer-3, müteveffâ-nefer-2	Re'âyâ- Mütevellid-nefer-8	Re'âyâ- mütevellid-nefer-3
Re'âyâ; Mütevellid-nefer-122, Hâlik-nefer-51	Re'âyâ; mütevellid- nefer-31, Hâlik- nefer-14	Re'âyâ; mütevellid-nefer-5, Hâlik - nefer - 6		
Yahûdi; Mütevellid - nefer 30, Hâlik - nefer -15				

[26]

Der-Kazâ-i Görice	Der-Kazâ-i Yenibazar	Der-Kazâ-i Hacıoğlıbazarı	Der-Kazâ-i Balçık
İslâm; Mütevellid-nefer-9, Müteveffâ-nefer-3	İslâm; Mütevellid-nefer-4, Müteveffâ-nefer-1	İslâm; Mütevellid-nefer-3	İslâm; Mütevellid-nefer-3
Re'âyâ; Mütevellid-nefer-11, Hâlik-nefer-9			
Der-Kazâ-i Tikveş	Der-Kazâ-i Sofya	Der-Kazâ-i Varna	Der-Kazâ-i Avrethisarı
İslâm; Mütevellid-nefer-9, Müteveffâ-nefer-1	İslâm; Mütevellid-nefer-1, Müteveffâ-nefer-2	İslâm; Mütevellid-nefer-4	İslâm; Mütevellid-nefer-18, Müteveffâ-nefer-7
Re'âyâ; Mütevellid-nefer-14, Hâlik-nefer-5	Re'âyâ; Mütevellid-nefer-104, Hâlik-nefer-15		Re'âyâ; Mütevellid-nefer-23,
	Yahûdi; Mütevellid-nefer-4		Hâlik-nefer-7
Der-Kazâ-i	Der-Kazâ-i Gelibolu	Der-Cezîre-i Sakız	

Yenice-i Vardar	İslâm; Müteveffâ-nefer-4	İslâm; Mütevellid-nefer-1
İslâm; Mütevellid-nefer-37, Müteveffâ-nefer-18	Re'âyâ; Mütevellid-nefer-12, Hâlik-nefer-5	Re'âyâ; Mütevellid-nefer-8, Hâlik-Nefer- 1

İşbu Kazâlar ile Cezîre-i Mezbûre jurnâl evrâkının sâir bendleri bir mahallden bir mahalle 'azîmet ve 'avdet iden ebnâ-yı sebîlin keyfiyyet-i mürûr ve 'ubûrlarına ve zuhûr iden de'âvî-i şer'iyenin fasl ve hasmına dair mevâddan 'ibâret idüğü

[g]

Tekfurdağı ve Silivri ve Baba-yı Atık ve Havâss-ı Mahmûd Paşa ve Kırkkilise ve Cisir-i Mustafa Paşa ve Avrethisarı ve Karaferye ve Tırnova ve Ahyolu ve İznebol ve Ustrumca ve Yenişehir-i Fenâr ve İnöz kazâlarıyla Sakız ve İstanköy Cezîrelerinden takdîm kılınan jurnâl evrâkının hülâsasıdır

Fi 9 Ş Sene [12]51 [21 Kasım 1835]

[g.1]

Geçen şehr-i Cumâde'l-ûlâda Tekfurdağı ve havâlisinde olan harmanlar tekmîlen kaldırılıb Mîrî ve Eric(?) hıntasından mâ'adâ kazâ-i mezbûr iskelesine bi'l-vürûd beher kilesi on guruşdan on dört guruşa varınca fiyât-ı muhtelifle ile değermenci esnâfının mubâyâ'a eyledikleri kırk üç bin iki yüz altmış dokuz buçuk keyl hıntadan tahn⁴⁹¹ olunan ve Hayrabolu ve Bergos taraflarından gelan dakîk cem'ân on bir yük yirmi dört bin beş yüz ve kiyeye bâliğ olarak cümlesi sefâine tahmîlen Dersa'âdetde kapân dakika tesbîl kılınmış oldığı

[g.2]

Geçen şehr-i Rebî'u'l-âhirin yirmi ikinci günü Silivri Kazâsında Fenar Karyesinde Mitako nâm zimmînin altmış arabadan mütecâviz hınta ve şa'îr ve 'alef harmanlarını dört nefer haydûd gelüb ateş virerek ihrâka ictisâr itmiş ve ol gice sâ'ât iki buçuk sûlârında kâzâ-i mezbûr çarşusunda na'l-band dükkânından kazâen zuhûr iden ateş etrafına sırâyet ile sekiz 'aded dükkân muhterik olmuş idüğü

⁴⁹¹ Tahn: öğütme, öğütülme

[g.3]

Baba-yı Atîk Kazâsında sekizer pârelik nân-ı ‘azîzin beheri yüz otuz dirhem iken bi-Feyzullâhi Te‘âlâ idrâk iden mahsûl-i cedîdin semere-i feyz ve bereketi olmak üzere kırkar dirhem dahi zam olunarak beheri yüz yetmiş dirheme iblâğ olunmuş olduğı

[g.4]

Geçen mâh-ı Rebî‘u’l-âhir guresinde mîrlivâ ‘atûfetlü Halid Paşa’nın birinci alâyı cerrâhbaşısı İsmail Ağa Kızânlık’dan Dersa‘âdete gelir iken Havâss-ı Mahmûd Paşa Kazâsına vürûd ile kirâ-hânedan üç re’s bârgir isticâr itmiş isede ücretlerini virmiyerek mürûr eylemiş idüğü

[g.5]

Be-irâdeyi seniyye hazret-i mülûkâne tesviye olunmakda Rumili cânibi posta yolu malahatıyçün kazâ-i mezbûreden müretteb amelenin kemâl-i gayret ve sebât üzere çalışmaları zımında ücretlerinden başka olarak bu def‘a kazâ-i mezbûr ahâlisi tarafından beher neferine ellışer guruş gönderilmiş olduğı

[27]

[g.6]

Fi 29 Ş. Sene 12[51] (20 Aralık 1835) tarihinde Takvîm-i Vekâyi’hâneye ‘ilm ü haberi virildi

Kırkkilise Kazâsına tâbî‘ Kuzcuğaz Karyesi kurbunda Kanara dimekle ma‘rûf Sengistan’dan geçen Cemâziye’l-evvelinin on altıncı çaharşenbe günü kable’l-*ezher* bi-Kudreti’l-lâhi el-Melikü’l-Kadir hayye şeklinde bir ateş zuhûr iderek karye-i mezbûrede olan eşcâr⁴⁹² ile ekser mahsûlât demetlerini havâya atub otuz kadar hânenin kiremidlerini dahi perişân itmiş ve bi-hıfzihî Te‘âlâ insân ve hayvâna dokunmayarak mündefi‘ olmuş idüğü

[g.7]

Cisr-i Mustafa Paşa Kazâsı Redîf-i Mansûre neferâtının ta‘lîm ve ta‘allümlerini görüb mâhiyelerini i‘tâ eylemek üzere binbaşılıarı sa‘âdetlü Hacı Şakir Beğ kazâ-i mezbûre gelmiş ve itmâm-ı maslahatla Hasköy cânibine ‘azîmet eylemiş olduğı

---

⁴⁹² Eşcâr: Ağaçlar

[g.8]

Geçen Rebî'u'l-ahirin üçüncü günü Avrethisarı Kazâsında vâki' ba'zı kurâya kesret üzere dolı ve bârân düşüb Sisam ü penbe mahsûlâtına ve sâir zehâir ve hubûbâta ziyân vermiş oldığı

[g.9]

Fi 29 Ş Sene [12]51 [20 Aralık 1835] tarihinde Takvîm-i Vekâyi'hâneye 'ilm ü haberi virildi

Kazâ-i mezbûra tâbî' Harcan Karyesinde Taribko nâm zimmînin tavuklarından dört ayaklı ve biri gönsünde olarak üç kanadlı bir piliç zuhûr idüb üç gün bir şey yemeyerek telef olmuş idüğü

[g.10]

Haydûd makûlesinden Lolo ve Cumka nâm şakîler elli kadar haşerât ile Karaferye Kazâsı dâhilinde kâin bir İnbât nâm çiftliğe varub dört bâb re'âyâ menzilini ihrâk ve sûzân iderek firâr itmiş ve voyvoda tarafından taharrîne⁴⁹³ der-'akab⁴⁹⁴ bölükbaşılar ta'yîn kılınmış idüğü

[g.11]

Fi 29 Ş Sene [12]51 [20 Aralık 1835] tarihinde Takvîm-i Vekâyi'hâneye 'ilm ü haberi virildi

Tırnova Kazâsına tâbî' Pavlikan nâm karyede sâkin mütevellî Mehmed Beğ'in bir ineği bi-Kudreti'l-lâhi Te'âlâ başı 'âdetden büyücek ve gözleri tepesinde ve kulakları boynu altında ve ağzı ensesinde olarak bî-rûh bir buzâğı doğurmuş idüğü

[g.12]

Kazâ-i mezbûrdan müretteb Redîf-i Mansûre neferâtı kurı ta'lîmde kesb-i mahâret iderek ateş ta'lîmine dahi bed'en ve mübâşeret eylemek üzere civârda vâki' Madenbol(?) nâm çiftliğin sahrâsına çıkmayub Voyvoda Beğ ve Hâkim Efendi ve sâir vücûh-ı ahâli hazır oldukları hâlde Tarikat-ı 'Aliyye-i Nakşibendiye meşâyihinden müsâferetle⁴⁹⁵ kazâ-i mezbûrda bulunan Kerimü'ş-şeyh Halil Efendi

⁴⁹³ Taharrî: Arama, araştırma, aratma, araştırılma

⁴⁹⁴ 'Akab: Topuk, ökçe / Arka, art / Arkası sıra, derhal

⁴⁹⁵ Müsâferet: Seyhat, yolculuk / Misafirlik, konukluk

evvelâ Du‘â-yı Devâm Ömr ü Şevket-i Şâhâne farîzasında dergâh-ı kibr yâ-penâh hazret-i hüdâ-yı bî-ebnâda dest-güşâ-yı tazarru‘ ve niyâz ve bi‘l-cümle sagîr(?) ve kebîr sadâ-yı emîn ile şeyh-i mûmâ-ileyh demsâz olarak ba‘dehu ta‘lîme şürû‘⁴⁹⁶ ile asâkir-i zafer meâsir fenn-i ateş-bâzîde dahi mahâret-i kâmile ibrâz eylemiş oldukları

[g.13]

Mâh-ı Cumâde’l-ülânın yirmi birinci günü Ahyolu Kazâsında bi-Hikmeti’l-lâhi Te‘âlâ bir şedîd bora ile yağmur yağub civâr dağlardan köklü ağaçları sökerek dâmen-i cibâle⁴⁹⁷ indirub birâz hayvân telef itmiş ve kazâ-i mezbûr civârında kâin memlaha-ı mîriyenin muhâfazasıçün sâhilde yapılmış olan setde hayli rahne virmiş idüğü

[28]

[g.14]

Mah-ı mezbûrun yirmi⁴⁹⁸ ikinci günü İznebol Kazâsına muzâfa Avir(?) ve Zefnadofça(?) ve Gelisore(?) karyelerine selc⁴⁹⁹ nüzûluyla ekîn ve sâir mahsûlât telef ve ashâbı dûçâr-ı⁵⁰⁰ zarar ve esef olmuş idüğü

[g.15]

Ustrumca Kazâsı Redîf-i Mansûre neferâtı hafta da iki gün li-ecli’l-ta‘lîm karyelerinden kalkub Ustrumca’ya ‘azîmet ve ictimâ‘aları kendulere bâ‘is-i ‘usret olduğundan bir müddetçik Ustrumca Kasabasında eğlenmek üzere neferâtı merkûmeye kasaba-i mezbûrede kâin Çukur Hân tahsîs küll-i⁵⁰¹ yevm ta‘yînât lâzımleri i‘tâ ve ta‘lîm ve ta‘alümleri emrine ikdâm ve imtinâ olunmakda ve neferât-ı merkûme dahi kendi hallerinde ta‘lîm ve ta‘alüme meşgûl(?) olmakda olub ez-cümle bir gice kazâ-i mezbûr â‘yânı bağıteten oldukları mahalle varub sâye-i hümâ-vâye-i hazret-i şehinşâhîde kemâl-i ‘arz vârileriyle odalarında ıstırâhat ve ârâm üzere olduklarını görüb kemâl-i memnûniyet ve mefharet⁵⁰² ile neferât-ı merkûmeye

⁴⁹⁶ Şürû‘: Başlama

⁴⁹⁷ Dâmen-i cibâl: Dağın eteği

⁴⁹⁸ Metinde yirminci şeklindedir

⁴⁹⁹ Selc: Kar

⁵⁰⁰ Dûçâr: tutulmuş, uğramış, yakalanmış bkz. giriftâr

⁵⁰¹ Küll: Hep, bütün, çok

⁵⁰² Mefharet: İftihar duyma, övünme / kadın adı

‘alî hadd-hem nevâziş⁵⁰³ ve ikrâm ve ferdâsı dahi şorbâ ve yahni ve plavzerde ile it‘âm eylemiş olduğu

[g.16]

Yunaniyan’dan ba‘zı eşkiyâ makulesi re’s-i hudûda karîb mahallere gelüb görünmekte olduğundan devletlü Tırhala Sancağı mutasarrıfı hazretleri merâsim-i huzem⁵⁰⁴ ve ihtiyâta⁵⁰⁵ re‘âyeten külliyyetlu ‘asker ta‘yîn ve î‘zâm ile ol-vechle muhâfaza-i hudûda ikdâm itmekde idüğü

[g.17]

Re’s-i hudûdda vâkî‘ İzoş(?) nâm karye muhâfazasında bulunan Yunanilerden bu esnâda yedi neferi firâr ile Tırhala Sancağında vâkî‘ Yenişehir-i Fenar Kazâsına gelüb kendileri fi’l-asıl re‘âyâsı oldukları Devlet-i ‘Alîyye sâye-i merâhim-vâyesi şükrini bilerek üç neferi kazâ-i mezbûrda tavattun⁵⁰⁶ itmiş ve dört neferi dahi vilâyetleri tarafına gitmiş olduğundan başka sâye-i mekârim-vâye-i hazret-i zilli ilâhîde her tarafda emîn ve asâyiş gün begûn yezâyid(?) bulmakta olduğundan ihtilâl-i sâbıkadan dolayı livâ-i mezbûr kazâlarından Yunan tarafında bulunan sâir re‘âyâ dahi üçer beşer Yenişehir tarafına çıkub diledikleri mahallerde îvâ ve iskân kılınmakta idüğü

[g.18]

Bu def‘a İnöz İskelesine Yunan bandırasıyla gelmiş olan sefineden çend nefer fesli mellâh⁵⁰⁷ çıkub bir mest olarak mahallât aralarında dolaşur iken ehl-i İslâmдан birine rast gelerek envâ‘-i⁵⁰⁸ hezeyân⁵⁰⁹ ile üzerine hücum itdiklerinde merkûm ber-takrîb kendisini Voyvoda konağına atub mesfûrlar evvel gün re‘âyâ mahallelerinde dahi dürlü ... cüretlerinden nâşî⁵¹⁰ ferdâsı bi’l-cümle ehl-i İslâm ve re‘âyâ Voyvoda konağına birikip Voyvoda dahi mahkemeye varub konsolos vekîllerini celb ile mesfûrlar Yunan Konsolosu vekîli ma‘rifetiyle götürülüb icrâ-yı te’dîblerinden sonra fî-mâba‘d Yunanlı’dan li’eclit-ticâre gelenler mahallât aralarında gezmek ve ahşâm oldıkda gemilerinden dışra çıkmamak ve ba‘zı etraf cezîreler re‘âyâsından

⁵⁰³ Nevâziş: Okşama, gönül alma, iltifat

⁵⁰⁴ Huzem: Demetler

⁵⁰⁵ İhtiyât: İlerisini düşünerek, görerek davranma / sakınma, tedbirli, tedarikli bulunma / yedek

⁵⁰⁶ Tavattun: Yerleşme, yurt tutma, yurtlanma

⁵⁰⁷ Mellâh: Gemici, kaptan, denizci

⁵⁰⁸ Envâ‘: çeşitler, türler

⁵⁰⁹ Hezeyân: sayıklama, saçma sapan konuşma

⁵¹⁰ Nâşî: Neşet eden, edici, ileri gelen /ötürü, dolayı, sebebiyle

dahi Yunan kıyafetiyle gelüb edebsizlik idenlere ve İnöz re‘âyâsından te‘dîbe müstehak olanlara ber-vechle ... itmamek husûsları voyvoda-i mûmâ-ileyh tarafından vekîl-i mersûma tenbîh ve te‘kîd kılınmış idüğü

[29]

[g.19]

İnöz İskelesinden mahall-i sâireye gidecek olan sefâin rüesâsı kazâ-i mezbûrda hastalık olmadığını müeyyen vardıkları mahallerde ibrâz için yedlerine birer memhûr kağıd virilmesini re‘âyâ kocabaşları ve söz sâhibleri biletlerinde bi‘t-tensîb karantina-i İnöz deyu bir büyük mühür hakk itdirdub işbu mühür ile memhûr virilecek kağıdların beherinden üçer guruş alınarak hâsıl olacak akçeyi mekteplerine ve yine mersûmların ittifâkıyla İnöz İskelesine tevârüd iden emti‘a⁵¹¹ ve erzâkın denk ve kantârından altışar pâra ahz ve tahsîl ile bundan olacak hâsılâtı dahi sâlif-üz-zikr mektepler ile Yenice Karyesi civârında kâin Ayabanda Limoz Manâstırına tahsîs ve her bir emti‘a ve eşyâdan alınacak resmin mikdâr-ı kemmiyetini nâtık tanzîm eyledikleri defteri imzâ ve bu keyfiyeti kazâ-i mezbûr voyvodası ma‘rifetiyle Kapudân Paşa Hazretleri tarafına arz ve tevhîm eylemiş oldukları

[g.20]

Kazâ-i mezbûr mütemekkinlerinden Abaanced Devlet-i ‘Alîyye re‘âyâsından iken birer takrîb Yunanludan pasaport almış olan sefâin-i rüesasının râkib oldukları gemilerine sâye-i ihsân-vâye-i Cenâb-ı Zıllullahide İnöz İskelesinde hamûle virilmiş ve yolcu girmesi men‘ olduğına mebnî rüesa-yı merkûme ra‘iyyet-i kabûl ile cizye evrâkı almağa başlamış oldukları

[g.21]

Fi 29 Ş Sene [12]51 [20 Aralık 1835] tarihinde Takvîm-i Vekâyi’hâneye ‘ilm ü haberi virildi

Rumili sahilinde vâki‘ Livadya Kazâsı mütemekkinlerinden bir zimmînin bi-Kudretil’lâhi Te‘âlâ mukaddemce iki başlı ve dört elli ve biri sağında ve biri solunda ve biri arkasında olarak üç ayaklı bir kızı doğub bir çâryek kadar yaşamış ve bu‘d helâk mürdesini kazâ-i mezbûr mütemekkinlerinden Todori nâm zimmî akçe ile alub

⁵¹¹ Emti‘a: Kumaşlar, satılacak şeyler mallar

bir kebîr şişeye eczâ ile vaz' iderek İzmire götürmek üzere Sakız Cezîresine uğradıkda cezîre-i mezbûre muhassılı getürdüb re'yü'l-'ayn musâ'ade eylemiş idüğü

[g.22]

Sakız Cezîresine Cumâde'l-âhirin yirmi birinci günü beheri on dört ve on beş dirhem mikdârı haylice dolı yağub dört beş dakika mümted olmuş ve ba'zı limon ve portakal mahsûlâtını zedelemiş oldığı

[g.23]

İstanköy Cezîresinde olan bi'l-cümle ehl-i İslâm dâimâ cümlelerin farîza-i zimmeti olan Du'â-yı Tezâyüd-ı Eyyâm 'Ömr ü Devlet Hazret-i Şehinşâhîye müdâvemet eyledikleri misillü ehl-i zimmet re'âyâ dahi müvâzebet eylemeleri husûsı Âsitâne-i 'Alîyye'de olan Rum Patrikhanesi tarafından cezîre-i mezbûre desbotuna tavsiye ve tenbiye olundığına mebnî geçen Rebî'u'l-evvelin üçüncü günü sagîr ve kebîr bi'l-cümle re'âyâ bir mahalle müctemi⁵¹² olub Da'vât-ı Hayriyye-i Hazret-i Şehinşâhî farîzasını eyleyenleri üzere edâ itmiş oldukları

[g.24]

Bâlâda mezkûr kazâ ve cezîrelerde olan

Mütevellid İslâm – 165	Müteveffâ – 141	Mütevellid Re'âyâ - 300	Hâlik – 174	Mütevellid Yahûdi – 25	Hâlik – 7
---------------------------	--------------------	----------------------------	-------------	---------------------------	-----------

İş bu kazâlar ile zikr olunan cezîreler jurnal evrâkının sâir bendleri ebnâ-yı sebîlin keyfiyyet-i mürûr ve 'ubûrlarıyla âvî-i şer'iyyenin fasl ve hasmına dair mevâddan 'ibâret idüğü

[30]

[h]

Edirne ve Baba-yı Atık ve Filibe ve Tırnova ve Selvi ve Nevrekop⁵¹³ ve Plevne⁵¹⁴ ve Şumnu ve Yenibazar ve Köstence ve Tolci ve Babadağı ve Varna ve Gümülcine ve Yenişehir-i Fenar ve Gelibolu ve Tekfurdağı kazâlarıyla Taşöz Cezîresinden takdîm kılınan jurnal evrâkının hülâsasıdır

⁵¹² Müctemi': İctima eden, toplanan, toplanmış, toplu; birikmiş, birleşmiş

⁵¹³ Nevrekop kazası: Cum'a-i Bâlâ-Bulgaristan(1913). s.579.

⁵¹⁴ Plevne: Vilayet-Bulgaristan(1908). s.409.

[h.1]

Ber-mûcib irâde-i seniyye Hazret-i Şâhâne Çirmen Sancağında devletlü Ser'asker Paşa Hazretlerinin 'uhde-i irâdelerinde bulunan mahallerden mâ'adâ hâvî sâir kazâlardan müretteb Redîf-i Mansûre taburı içinden mukaddemce şeref-südûr iden emr-i 'alî mantûk-ı münîfi üzere livâ-i mezbûr mutasarrıfı devletlü Mustafâ Paşa Hazretleri ve Humbara-i 'Amire süvâri mîralâyılarından bu maddeye ta'yîn olunan İbrahim Beğ zikr olunan kazâlara 'azîmet birle topçılığa elverir yüz sekiz nefer intihâb ve ifrâz ve sâye-i mekârim-vâye-i hazret-i mulûkânede tabur-ı mezkûr neferâtının fes ve mâhiyelerini iksâ ve i'tâ iderek Edirneye 'avdete ağâz⁵¹⁵ eylemiş oldukları

[h.2]

Sâlif-üz-zikr Redîf-i Mansûre neferâtı ber-mûcib-i nizâm büyük ta'lîm icrâsıyçün Mahrûse-i Edirne'de ictimâ'ları lâzım geldiğinden Çorlu Kazâsı neferâtı dahi zâbitleriyle beraber mahrûsa-i mezkûreye irsâl kılınmış olduğu

[h.3]

Dergâh-ı 'Âlî kapucibaşlarından ve Edirne vücûhundan Memiş Beğ iş bu sene-i mübârekede edâ-yı farîza-i hacc-ı şerîf için iki nefer hidmetgâr ve dört nefer refikiyle cânib-i Hicaz mağfîret-tırâze 'azîmet eylemiş idüğü

[h.4]

Baba-yı Atık Kazâsına tabî' Döğünçli Karyesine bi-Hikmeti'l-lâhi Te'âlâ geçenlerde beheri yüz dirheme yakın dolı düşüp hayli tuyûr ve ağnâm dâna hûrîhce? helâk ve bu dolı Cîsr-i Ergene Kazâsında Malkaric(?) Karyesinin bir tarafına dahi isâbet iderek Bağlar ashâbının ekserî mutazarrı' ve esef-nâk⁵¹⁶ olmuş olduğu

[h.5]

Filibe Kazâsında Musalla Mahallesi sâkinlerinden berber Mehmed'in bir nefer ehl-i zimmet şâkirdi⁵¹⁷ bi-Hidayeti'l-lâhi Te'âlâ vâsıl ser-menzîl hidâyet-i hak ve Mehmed Şakir ismiyle müteşekkir füyûzât⁵¹⁸ hazret-i hâdî-i⁵¹⁹ mutlak olmuş idüğü

⁵¹⁵ Ağâz: başlama

⁵¹⁶ Esef-nâk: Acıklı, hüznü

⁵¹⁷ Şâkird: Talebe / çırak / stajyer

⁵¹⁸ Füyûzât: Feyz olan

[h.6]

Şiddet-i şitâ münâsebetiyle Tırnova balkanlarından inen kar suları Tırnova Kasabası civârından câri⁵²⁰ Bandora nâm nehre insıbâb⁵²¹ ile nehr-i mezkûr tâşub üzerinde olan değirmenlerin ekserini harâb eylediğinden başka vust-ı kasabada kâin cisr-i kebîr ittisâlında bir medresenin beş bâb odasını yıkıp hatta uyhûda bulunan iki nefer tâlebeyi dahi yataklarıyla maan⁵²² su götürmüş iken bi-savnihi Te‘âlâ ikisi dahi kenar nehir selâmete çıkmış ve elli altmış seneden berü nehr-i mezkûrun bu vechle cûş ü hurûşu görülmemiş idüğü

[h.7]

Dergâh-ı ‘Âli Kapucibaşılardan Selvi ‘âyânı Ahmed Ağa’nın vefatı cihetiyle yerine birâderi Mehmed Ağa’yı devletlü Vidin muhâfızı hazretleri intihâb ve ‘âyân nasb eylemiş idüğü

[h.8]

Fi 9 Ra Sene 12[51] [5 Temmuz 1835] tarihinde Darbhâne-i ‘Âmire tarafına ‘ilm ü haberi virildi

İşbu sene-i mübâreke Nevrokob Kazâsında güşâd olunan panayırda Darbhâne-i ‘Âmireden me’mûr Siroz mübâya‘acısı Grikor nâm zimmî dokuz yük on bin gurûşluk ‘atîk ecnâsı mübâya‘a birle Siroz cânibine ‘avdet eylemiş oldığı

[31]

[h.9]

Niğbolu Sancağından müretteb Redîf-i Mansûre taburı neferâtı haftada iki def‘a mahallerinde ta‘lîm ve ta‘allümlle meşgûl ve bu esnâda vasat-ı livâ olan Plevne Kazâsında ber-mûcib-i nizâm büyük ta‘lîm icrâsıyçün kazâ-i mezbûrda müctemi‘ olarak devletlü Hüseyin Paşa Hazretleri dahi li-ecli’l mu‘âyene oraya ‘azîmet eylemiş oldığı

---

⁵¹⁹ Hâdî: doğru yolu gösteren, hidayet eden

⁵²⁰ Cârî: ceryan eden, akan, geçen, yürüyen

⁵²¹ İnsıbâb: Dökülme, başka suya karışma / vücutta ahlât’tan birinin veya bazılarının dokuların arasına akıp orada toplanması

⁵²² Maan: Beraber, birlikte

[h.10]

Şumnu Kasabası derûnunda Sirkeci Mahallesinde Bulut İsmail nâm kimesnenin hânesinde bi-Kudreti'l-lâhi Te'âlâ bir kediden üçü sağında ve üçü solunda ve biri gönsünde olarak yedi ayaklı ve iki kuyruklu bir yavru doğub sekiz sa'at mürûrunda helâk olmuş idüğü

[h.11]

Silistre Beğlerbeğisi 'atûfetlü Mirza Said Paşa Hazretleri Redif-i Mansûre neferâtını görmek üzere Yenibazar Kazâsına varub kazâ-i mezbûr neferâtından beş nefer topcı intihâb ve tahrîr eylemiş oldığı

[h.12]

Rûz-ı Kasıma kırk gün kalarak Köstence Kazâsında vâki' Karasu nâm mahallde ber mu'tâd panayır güşâdıyla Silistre Beğlerbeğisi Müşârün-ileyh Hazretleri tarafından Hacı Beğ ta'yîn ve irsâl ve sâye-i merâhim-vâye-i hazret-i mülûkânede tecemmü⁵²³ iden tüccârın esbâb-ı emniyet ve ıstırâhetleri istikmâl kılınmış oldığı

[h.13]

Bundan akdem Rusya tarafına gitmiş olan Bulgar tâifesi bi-lutfihî subhanehû ve Te'âlâ Sâye-i Merhamet-vâye-i Hazret-i Şâhâne fukarâ ve berâyânın⁵²⁴ her dürlü nâil oldukları refâh-ı hâl ve asâyişi istedikce peyder-pey güçleriyle Memâlik-i Mahrûse-i Şâhâneye çıkmakda olduklarından bu def'a dahi Besarabya'dan⁵²⁵ beş yüz kadar re'âyâ göçi berü tarafına geçmek emniyesiyle içlerinden çend nefer ihtiyârları ileru Tolçi piş-gâhına gelüb Tolçi â'yânıyla bi'l-muhâbere vâki' olan ifâdelerinde berü tarafâ mürûrlarında resm-i mürûrye alınmaması ve Balkani ... şâyed kış basubda Dobric'e havâlîsinden kalmaları icâb ider ise müsâ'ade olunması husûslarını niyâz itmiş ve â'yân-ı mûmâ-ileyh dahi kendulerinden o-makule resm taleb olunmayacağını ve berü cânibde her ne mahallde bulunsalar zel-i zelîl mülûkânede hâlen ve istikbâlen istikmâl esbâb-ı refâh ve ıstırâhetlerine dikkat olunacağını ba'del-beyân mersûmlar cümleye farîza-i zimmet olan Du'â-yı Devâm Eyyâm-ı 'Ömr ü

⁵²³ Tecemmü': Toplanan, biriken, yığılan

⁵²⁴ Berâyâ: Halk, insanlar, mahlukat, yaratıklar / Halkın, harac ve vergi vermeyen müslüman ve kılıç ehli kısmı

⁵²⁵ Besarabya: Bugün ki Moldova

Devlet-i Şâhâneyi yâd ve tekrar ve rûz-ı Kasım esnâsında ... kemâl-i havâ-hişş izhâr iderek memnûnen göçleri tarafına ric‘at eylemiş oldukları

[h.14]

Devlet-i ‘Alîyye teb‘ası sefâininden ba‘zı gelüb geçenlere Tolçî piş-gâhında vâki‘ adalarda yedek(?) çekdirmemek misillû Rusya karağollarının uzâğı vukû‘bularak Besarabya me‘mûrı Kont Grak Vroncufun ber-... adaları tahrîr için orada bulunduğundan Tolçî â‘yânı mûmâ-ileyh ve nâib efendi ve çend nefer ihtiyâr memleket-i ... tarafından med‘uvven karşı tarafa mürûr ile esnâ-yı mülâkât ve musâhabetde Rusya karağollarının evzâ‘-i mezbûresi lâkırdısı açılarak bunların ettiği şurûta münâfi idüğü ifâde olundukda ... mersûm der-‘akab mûvâfakat ile karağol zâbitanı celb ve ada kenarında yirmi dört zirâ‘-i mahall mürûr ve ‘ubûra mahsûs olmak üzere fimâ-ba‘d Devlet-i ‘Aliyye teb‘asına bir güne mûmâna‘at⁵²⁶ olunmamasını tenbîhe ibtidâr ve te‘kid ve intizâr itmek hasebiyle Sâye-i Hümâ-vâye-i Hazret-i Hilâfet-penâhide tas‘îbât-ı⁵²⁷ mezbûre mündefi‘ olarak el-yevm herkes gelüb geçmekte ve bedel çekmekte olduğu

[32]

[h.15]

Babadağı Kazâsı⁵²⁸ mütemekkinlerinden Vasil nâm zimmînin on iki yaşında bir kızını hidâyet-i felâh gâyet hazret-i râb-i ‘izzet ile imâna gelüb ‘andelîb lisânı kûyân demdeme-i kelime-i münhibe-i ‘Aliyye olarak kendusi Hediye ismiyle tesmiye olunmuş idüğü

[h.16]

Fi 9 Ra Sene 12[51] tarihinde Takvîm-i Vekâyi’ hâneye ‘ilm ü haberi virildi

Varna kasabasında Hayriyye çarşusunda mukaddemce münhedim olan câmi‘-i şerîfi ‘atûfetlu Dilâver Paşa Hazretleri müceddeden binâ ve bir mekteb ve bir muvakkithane ile imam ve müezzin sakinâsı olarak iki bâb hâne ‘ilâve ve inşâ eylediğinden başka câmi‘-i şerîf-i mezkûr imam ve müezzininin vazife-yi kedîmeleri kalîl⁵²⁹ olmak mülâsebesiyle çarşu-yı mezkûrda altı ‘aded dükkân dahi yapıdurub

⁵²⁶ Mûmâna‘at: engel olma, menetme, önleme

⁵²⁷ Tas‘îbât: Güçleştirmeler, zorlaştırmalar

⁵²⁸ Babadağı kazası: Romanya(1878). s.75

⁵²⁹ Kalîl: Çok olmayan, az. Karşıtı: KESİR

câmi'-i şerîf vakf-ı münîfine ilhâk ile icârelerini⁵³⁰ anlara şart ve tahsîs iderek câmi'-i şerîf-i mezkûr Receb-i şerîfin evvel cum'asında güşâd ve bu'd-ı edâ-yı salavatü'l-cum'a tezâyüd 'Ömr ü Şevket-i Şâhâne zımında cevâhir-i zevâhir da'vât cümle tarafından bi-hulûsü'l-havâr ibşâr-ı⁵³¹ secde-gâh icâbet-i nijâd⁵³² kılınmış olduğı

[h.17]

Bi-Hikmeti'l-lâhi Te'âlâ Gümülcine Kazâsında vukû'bulan hareket-i arz yarım sâ'ât kadar mümtedd⁵³³ olmuş ise de savn-ı ilâhî mukarenetiyle⁵³⁴ şahs-ı vâhide rahne ve zarar virecek kadar müştedd⁵³⁵ olmaksızın sükûnet bulmuş idüğü

[h.18]

Yenişehir-i Fenar Kazâsında vâki' Kalenve Kavelyenin kapudâmı olub öteden berü fukaraya îsâl-i⁵³⁶ hasâra ictisâr⁵³⁷ üzere olan Kaçaro nâm şakî devletlü Tırhala Sancağı mutasarrıfı Emin Paşa Hazretleri havfından⁵³⁸ Grebene⁵³⁹ tarafına kaçmış iken yine dönüp Kalenve tarafına geldikde orada bulunan kır muhâfaza 'asâkiri tesâdüf ile bi'l-muhârebe ahz ve i'dâm olunarak 'asker-i mezkûr zâbiti başını kesûb cânib müşârün-ileyhe göndermiş ve Hiristo nâm şakî dahi Yunan tarafından birâz hızla toplayub re's-i hudûdda vâki' Ağrika Nâhiyesi karyelerine tasallut dâ'iyesiyle berü tarafa çıkarken derbend ağası mersûmun üzerine varub kendisi ve birkaç nefer 'avanesi bi'l-i'dâm ser-i menhûslarını kezâlik cânib-i müşârün-ileyhe götürmüş ve teveccühât-ı kutsiyye-i hazret-i mülûkâne âsâr-ı celîlesinden olmak üzere şu mel'ûnlar cezâlarını bulub ol-civâr fukarâsı mazeretlerinden halâs ve ed'iyeyi hayriyye-i rûz-ı efzûnu eyyâm-ı 'ömr ü devlet-i şâhâne ile cümlesi dair zebân-ı isticâbet ve ihlâs olmuş oldukları

⁵³⁰ İcâre: Kira

⁵³¹ İbşâr: Müjde verme, müjdeleme, muştulama

⁵³² Nijâd: soylu

⁵³³ Mümtedd: imtidad eden, uzayan, uzanan, süren; sürekli

⁵³⁴ Mukarenet: Bitişiklik, yaklaşma, kavuşma

⁵³⁵ Müştedd: İştidad eden, şiddetlenen, şiddetlenmiş, azan

⁵³⁶ İsâl: Ulaştırma, ulaştırılma, eriştirme, eriştirilme

⁵³⁷ İctisâr: cesaretlenme

⁵³⁸ Havf: Korku, korkma

⁵³⁹ Grebene(Grebine) kazası: Serfiçe-Yunanistan(1913). s.205.

[h.19]

Gelibolu İskelesinde ve kurb ve civârında çeşme nâ-mevcûd ve evvel mersâye⁵⁴⁰ ... şân donanma-yı hümâyûn ve sâir atşânın⁵⁴¹ su tedârikinde ıztırâbları rû-nümûd olduğına mebnî icâb iden mesârifât inşâ'iyyesi kazâ-i mezbûr tarafından mukaddemce istizân kılındığı vechle sâye-i merâhim-vâye-i hazret-i mülûkânede el-yevm ta'mîr olunmakta olan Gelibolu su yolları için ihsân-ı hümâyûn-ı şâhâne buyrulmuş olan akçeden virilmek üzere lonca yeri ta'bîr olunan mahalle bir çeşme inşâsına bed'en ve mübâşeret ile Gelibolu jurnal kâtibi Rıza Efendi'nin inşâ-kerdesi olan zîrde muharrer tarihi rehin tahsîn ve müsâ'ade buyurıldığı hâlde çeşme-i mezkûr üzerine yazdırulub bâlâsı tuğrâ-yı garrâ-yı⁵⁴² cihân-arâ-yı şehinşâhî ile tezeyyûn⁵⁴³ kılınacağı

Şâhenşeh-i deryâ vü ber
Cism-i cihâna rûh ü fer
Mahmûd Hân-ı dâdger
Kılmış anın zâtın Hüdâ
Tecdîd-i kânûn eyleyüp
Dünyâyı memnûn eyleyüp
İhsân-ı efzûn eyleyüp
Celb eyledi bî-had du'â

[33]

Ol şehr-i yâr-ı zü'l-kerem
Oldı muvaffak dem-be-dem
Ol tâc-dârîm himem
Yapdı nice hayrât becâ
Ez-cümle bu nev- çeşme-sâr
Ma'mûr olup işbu diyâr
Tâ haşre dek bir yâr-gâr
Âsâr-ı şehrin bî-riyâ
Bu mevki'e elzemdi Beğ
Gayri 'ibâd çekmez emek
Bir çeşme bünyâd eylemek
Nûş eylesün ...
Yazdım Rızâ tarih-i tam
Bu çeşmenin ab-ı iç devân
Ezberlesun hep nişângân
Hem Pâdişâha kıl du'â

⁵⁴⁰ Mersâ: liman, geminin demir attığı yer

⁵⁴¹ Atşân: susuz, susamış, susayan

⁵⁴² Garrâ: aslında beyaz bir lekesi, akıtması olan / ak, parlak, güzel, gösterişli, nümayişli, şatafatlı

⁵⁴³ Tezeyyûn: zinetleme, süslenme

[h.20]

Der-i Sa'âdet'de kâin taht-ı kal'a hamâmının sûyi kuyıdan çekildiğinden bu esnâda nev-icâd kıl urgan ile çekildiğini Gelibolu Kazâsı ahâlisinden ve tarafında Hafız Efendi demekle 'arîf bir mekteb hocası işidüb haber virenlerin ta'rîfi üzere bu usûlü hânesinde icrâ itmiş ve sâir ahâli dahi görerek li-ecli't-teshîl hânelerinde olan kuyıların dolmaya ve resenlerini çıkarub kıl urgana tebdîl eylemiş oldukları

[h.21]

Harem-i şerîf nebevî ağalarından Anber Ağa ve Mekke-i Mükerreme şerrefehâ Allâhu ilâ yevmi'l-kıyâme ahâlisinden eş-Şeyh Mehmed Efendi geçenlerde Tekfurdağı Kasabasına bi'l-vürûd asemena'llâhu te'âlâ hummâ-yı muhrıkadan bimâr ve ikisi dahi 'âzm-i dârü'l-karâr olduğu

[h.22]

İşbu sâl bereket-i iştimâlde Taşöz Cezîresi arı kovanlarında kesret üzere 'asel husûluyla beher kıyyesi ellişer para bey' ve fûrûht olunmuş idüğü

[h.23]

Bâlâda mezkûr kazâlarda olan

Mütevellid-İslâm: 396	Müteveffâ-233	Mütevellid- Re'âyâ: 644	Hâlik-300
-----------------------	---------------	----------------------------	-----------

İşbu mahaller jurnal evrâkının sâir bendleri ebnâ-yı sebîlin keyfiyyet-i mürûr ve 'ubûrlarıyla de'âvî-i vâkı'anın ber-muktezâ-yı şer'î şerîf fasl ve hasmı maddelerinden 'ibâret idüğü

[1]

Edirne ve Zağra-i Atık ve Tırnova ve Gelibolu ve Cisir-i Ergene ve Gümilcine ve Karaferye ve Selanik ve Manastır ve Varna ve Asmabazarı ve Şumnu ve İnöz Kazâlarıyla Sakız ve İstanköy ve Midilli ve Limni Cezîrelerinden takdîm kılınan jurnal evrâkının hülâsasıdır

[1.1]

Ma'an takdîm kılınan Anadolu jurnal hülâsası sahîfe-i evvelîsinin bend-i evvelinde dîbâce⁵⁴⁴ tırâz beyân olunduğı vechle vilâdet-i bâ-sa'âdet-i hümâyûn tebşîr-i evâmîr-i celîlesinden Mahrûsa-i Edirne'ye meseret-haş(?) vürûd olan bir kıt'a celîle-yi mazmûn beşâret⁵⁴⁵-nümûni üzere yedi gün ve yedi gice beşer nevbet tob ve tüfenk ve envâ'i fişenk endâhtıyla icrâ-yı şehr-i âyîn olmuş ve bi'l-cümle büyüüt ve dekâkîn kandillerle donanub derûn-ı şehr-i seyr encemdâre(?) ... virmiş ve Zağra-i Atîk ve Tırnova ve Gelibolu ve sâir ol-havâli kazâlarında ve Sakız Cezîresinde dahi kezâlik bu sûretlerle icrâ-yı lâzıma-i şâdî ve meserret olunduğundan fazla cezîre-i mezkûrede muvakki'⁵⁴⁶ münâsibe envâ' obze-i akmişe-i⁵⁴⁷ nefise ile tezyîn ve da'vât-ı hayriyye-i hazreti şehinşâhî ... bâr-gâh hazreti rabb-ı cihân ... kılınarak Gelibolu mevlevî-hânesi post-nîşini Hüseyin Azmi Efendi'nin ve kazâ-i mezbûr jurnal kâtibi Rıza Efendi'nin zîrde mestûr inşâ-kerdeleri olan tarihçiler takdîm olunmuş idüğü

Bu devr-i içre meserretle cihân-ı şevk-âver olmuşken
Yine bir gün dahi 'âlemin zevkî bulub temkin
Bulunduk kâm-bahşâ bir Şehenşâhın zamânında
Kemâl-i 'ayn-i im'ânıyla hakkâ kim hakâyık-bîn
Du'â-yı şevketi bî-şüphe olmuşdur gıdâ-yı ruh
'Acep mi çıksa âfâka gerek âvâze-i emîn
Ne mümkün bir dem itmezsem eğer medh ü senâsın yâd
Duhân-ı ah ü dil pervâne ider hânende şâhîn
Hüner kesb itdiren ehl-i dile feyz-i neşâd-bûr
Sezâdır vâfina derkeran-veş me'n-i rengin
Müsâ'id rûy-i çerhin olmaz iki aşika yâver
Bu dem gussa oluptur defter-i endelüsden terkîn

[34]

Gelüb dünyâyâ bir şeh-zâde-i vâlâ nizâma ve pâk
Nizâm-ı mülk ve dine hoş muvâfık ism olup ta'yîn
Oldırur şâd harem sâyesinde her taraf şimdî
Gerek icrâ ola her köşede mânend cem eyleye
Ne devletdir ki evvel-i Mahmud sîret dâver-i mülkûn
Der-lütünde hüsrevle Sekender olsa bu eyleyen
Cihanü'l-hak ... adl viradıyla
Muattar olmuş iken hacet olmaz ... tesrir
Ve cevri ruh alem maye-i iksir adamdır
Olub reşk-i adam etmiş iken bu âlemi tertîb
Olunca bargâh sayesi halka tahassun-gah

⁵⁴⁴ Dîbâce: Başlangıç, önsöz

⁵⁴⁵ Beşâret: Müjde / çirkin kıyafet; yeni çıkan garip şey

⁵⁴⁶ Muvakki': fermanlara tuğra çeken kimse

⁵⁴⁷ Akmişe: kumaşlar yünden veya pamuktan yapılmış bezler dokumalar

Yanında ol-kadar kim afitab bir feleke-i zerrîn
Felekde bir karar oldıkca ikbal ile ...
Hemişe düşmek ve a'dası olsun fehrle temkîn
Nice destu-yı(?) eflâtun gelmiş âleme ama
Bu şah-ı ekremin rüşd ve ... yine hezâr tahsîn
Değildir zabtı mümkün-i tab'ımın midhande kim naçar
Haba tahrik edince ... oltarafa-i miskin
Çıkıp ... her pak latif ... tarih ferah saldı bu rehde müfdim Sultan-ı
Nizameddin
Sene 1251
Mahmud Han cem nihad
Şehzade-i vâlâ ...
Oldu bu dem mesrur ve şâd
Sultan-ı Nizameddin ile
Ol padişah-ı 'azmin
Abd eylesün hakk her demin
Ol tacidâr-ı ekremin
Sultan Nizameddin ile
Alem olub ... baid
İltak-ı hakk oldu vir
Buldu cihan-ı şevk-i cedîd
Sultan Nizameddin ile
Hurşiduş? ol ŝehriyar

[1.2]

Çirmen Sancağı mutasarrıfı devletlü Mustafa Nuri Paşa Hazretlerinin buyuruldılar neşriyle vâki' olan tavsiye ve tenbîhi üzere livâ-i mezbûr kazâlarında kâin bi'l-cümle cevâmî'-i şerîfe ve mesâcid-i münîfenin derûn füyûzât⁵⁴⁸ meşhûn ve havâlî-i rûhâniyet numuni tenzîf ve tasfiye birle kâffe-i ahâli-i İslâmî salavat-ı hamse mefrûzayı cemâ'atle edâ ve Du'â-yı Devâm Eyyâm-ı 'Ömr ü şevket-i şâhâneyi ifâ itmekde olduklarından Çorlu Kazâsında dahi bu sûret-i hasenenin icrâsına kıyâm olunduğı

[1.3]

Tarîkat-ı 'Aliyye-i Vefâ'iyeden Cisir-i Ergene Kazâsında kâin şeyh Mehmed Arif Efendi hân-kahına sâye-i 'inâyet-vâye-i Hazret-i şehinşâhîde tahsîs ve ihsân buyurulmuş olan ma'âşdan mâ'adâ hân-kâh-ı mezkûr kazâ-i mezbûr voyvodası tarafından ta'mîr ve termîm ile bu defa' voyvoda-i mûmâ-ileyh ve vücûh ve sâir ahâli tekye-i mezkûrede 'akd-i halka-i cem'iyet ve icrâ olunan zikr ve tevcih 'akabinde da'vât-ı hayriyye Cenâb-ı şehinşâhî farîzası tekrâr be-tekrâr takdim-i bârgâh icâbet eylemiş oldukları

⁵⁴⁸ Füyûzât: Feyzin c. olan füyûz'un c. (bkz: Feyz)

[1.4]

Yabanâbâd Kazâsında genç güzîn nebâhat(?)⁵⁴⁹ olan Şeyh Salih Efendi cedd-i â'lâları Şeyh Ali es-Semerkindî kuddis-i sırrehü'l-âli Hazretlerinin âsâr-ı kerâmetlerinden olmak üzere çekirge ve fare misillû hayvânât-ı müziyenin indifâ'iyün⁵⁵⁰ izhâr buyurukları sûret bir mikdâr Gümilcine Kazâsına götürub bir şise ile Câmi'-i 'Atîke ta'lîk eylemiş ve bi-Hikmeti'l-lâhi Te'âlâ kazâ-i mezkûre müstevli olan hayvânât-ı müziye-i mezkûre mündefi' olmuş idüğü

[1.5]

Re'âyâdan Nikolo ve Lolo ve Rafî nâm şakîler başlarına biraz haşarât cem'iyile ehli-i memleket ve fukarâ-yı ra'ıyyet îsâl rihne(rahne) hasâr itmekde dâ'iyesiyle Karaferye Kazâsı kurâsında geşt ü güzâr üzere iken Selanik Sancağı muhassılı devletlü İbrahim Paşa Hazretleri orada bulunan muhâfaza me'mûru Rapo Mehmed Ağa üzerlerine varub mesfûrları ve on dört nefer avenesini ahz ve i'dâm ile sâye-i merâhim-vâye-i Hazret-i Şehinşâhîde istikmâl-i resâ'il aramış ehil ve sekeneye ihtimâm olunmakta oldığı

[1.6]

Müşârün-ileyh Hazretleri livâ-i mezbûr kazâlarından müretteb Redîf-i Mansûre-i zâbitân ve neferâtını Selanike celb ve elbiselerini iksâ iderek ayak etme ve tüfenk tutma ta'lîmlerinde kesb-i tefennünleri emrine bi'l-ikdâm on üçüncü alâyın kâ'im-makâmı Ahmed Beğ kumandasıyla ateş ta'lîmini dahi icrâ etdirdikten sonra cümlesini yerlû yerine i'âde ve i'zâm eylemiş oldukları

[1.7]

Bu esnâda İzmir ve Aşne(?) taraflarından Selanik Limanına vürûd iden Fırcelü Mişofirep(?) nâm kumandan süvâr olduğu fırkateyn ve Nemçelü Poratoric(?) nâm kumandan dahi rakib olduğu bir yük sefineler ile liman-ı mezkûrda beşer onar gün tevkîf⁵⁵¹ iderek ba'dehu kalkub mersûm Fırcelü Aşne(?) ve Nemçelü İzmir câniblerine 'âzim oldukları

⁵⁴⁹ Nebâhat: şan, şeref, onur / şan ve şeref sahibi / kadın adı

⁵⁵⁰ İndifâ'î: Püskütme ile ilgili

⁵⁵¹ Tevkîf: Durdurma, durdurulma / alıkoyma / tutuklu halinde bekletme

[1.8]

Varna Kasabasında sâkin Asitaneli el-Hâc Ömer Ağa nâm kimesne kasaba-i mezbûrede vâki‘ Akbayır Mahallesi li-Rida’l-lâhi Te‘âlâ müceddeden bir bâb kız mektebi binâ ve inşâ etmiş olduğu

[35]

[1.9]

Osmanbazarı Kazâsında Bâlâ ve Koğan(?) nâm karyelerde iki yüz kırk nefer ahâli mukaddemce nüfûs tahrîrinde sehven giruye kaldığı Silistre Beğlerbeğisi ‘atûfetlü Said Paşa Hazretleri cânibinden bi’t-tahkîk derhâl me’mûr irsâliyle ahâli-i merkûme dahi usûl-ı nizâmı vechle defter-i nüfûsa kayd itdirilmiş olduğu

[1.10]

Beğlerbeği-i Müşârün-ileyh Hazretleri Silistre Sancağı Redîf-i Mansûre neferâtından muktezâ-yı irâde-i seniyye üzere topcı neferâtı intihâb ve ifrâzı zımında me’mûru olan Humbarahâne Mîrâlâyı İbrahim Beğ’i bi’l-istishâb kazâlara çıkub evvel emirde Şumnu Kazâsına ve ba‘dehu Bazârcık ve Pravadi ve ol-havâli kazâları Redîf-i Mansûre neferâtı kudûm⁵⁵² Müşârün-ileyh zekbân beği Pazar Kasabasına ictimâ‘ eylediklerine mebnî kasaba-i mezbûreye varub neferâtı merkûmeyi müşâhade ve içlerinden topcılığa elvirenlerini ifrâz ile Şumnu tarafına gelüb orada derdest inşâ olunan piyâde kışlasını ba‘de’l-mu‘âyene yine Ruscuk’a ‘avdet eylemiş oldukları

[1.11]

Bu sene Sakız Cezîresine dört buçuk karış kadar kar düşüp ekser limon ve portakal eşcârını yakub ve cebelde bulunan ağnâm ve sâir hayvânâtta dahi haylî telefât vuku‘bulmuş idüğü

[1.12]

Cezîre-i mezkûrede olan topcı neferâtının ihsân buyurulan mâhiyeleri Tophâne-i ‘Amire yoklama odası ketebesinden Mustafa Efendi vesâtetiyle⁵⁵³ vürûd iderek yoklama usûlü üzere bi’t-taksîm cümleye farîza-i zimmet olan da‘vât-ı mahsûsa-i hayriyyet-simât-ı Hazret-i Şehinşâhî be-tekrâr takdîm-i bârgâh-i hazret rabb-ı kerîm kılınmış olduğu

⁵⁵² Kudûm: uzak bir yoldan gelme, ayak basma

⁵⁵³ Vesâtet: aracılık etme

[1.13]

Sâlif-üz-zikr topçılardan dört nefer bu esnâda cezîre-i mezbûre ahâlisinden iki nefer ehl-i İslâm ve bir nefer re'âyâ ile pereme⁵⁵⁴ ta'bîr olunur kâyika râkiben balık iştirâsıyçün Sakızburnu denilen sahile gider iken fırtınaya tesâdüf ile Kokar Limanı nâm mahalle binâen şarklarından? kara tarafından leylen sekiz nefer haydûd 'ale'l-gafle üzerlerine hüçûm etmiş ve içlerinden zimmî-i mersûm kendusunu ber-takrîm deryâya ilkâ ile yüzerek Çeşme yakasına çıkub keyfiyyeti muhassıl ağaya ifâde edub oradan me'mûr yetişinceye kadar eşkiyâ-yı mersûme zikr olunan dört nefer topcı ve iki nefer Sakızlı ehl-i İslâmı telef itmiş oldukları

[1.14]

Fi'l-asıl Halebli olub elli seneden berü İstanköy Cezîresinde temekkün üzere olan uryânî Şeyh Mehmed nâm zât-ı penâhınmât bu esnâda dârü'l-bekâyâ göçub ahâliden ba'zı kimesnelere bi'l-def'ât rûyâda gözünerek cümlelerin farîza-i zimmeti olan Da'vât-ı Hayriyye-i Hazret-i Pâdişâhîye müdâvemet eylemelerini tavsiye ve işaret eylemiş ve keyfiyyet cezîre-i mezbûre Voyvodası Ali Beğ'in mesmû⁵⁵⁵ olarak derhâl eimme ve hutabâ-yı celb ile bu husûs cümleye ifâde ve telkin ve bi-Hamdi'l-lâhi Te'âlâ zât-ı ferîşte-i simât Hazret-i Şâhânede derkâr olan kuvved-i kudsiye ve hakk-ı Hümâyûn ... mülûkânelerinde zelzelede ricâli'llâhiyenin i'âne-i celîle-i rûhâniyesine herkes bu sûretle dahi kesb-i yakîn iderek kemâl-i hulûs taviyyetle⁵⁵⁶ evkât-ı hamsede du'â-yı hayr cenâb-ı Şehinşâhî farîzasına birkât dahi devâm ve muvâzebet ile voyvoda-i mûmâileyh 'azîz-i Müşârûn-ileyhe müceddeden türbe inşâ eylemiş olduğu

[1.15]

Midillü Cezîresi sahasında inşâ olunmakda olan firkateyn-i hümâyûn bi't-tekmîl geçen şehr-i Şa'bâni'l-mu'azzamın on dördüncü Cum'a günü rûy-ı deryâya tenzîl olunmuş idüğü

[1.16]

Devletlü Damad Paşa Hazretleri taraflarından Limni Cezîresine ta'yîn ve irsâl buyurılan topcı çavuşı Hasan Çavuş cezîre-i mezbûreye varub Müşârûn-ileyh

⁵⁵⁴ Pereme: Eski bir kayık çeşidi

⁵⁵⁵ Mesmû': Duyulmuş, işitilmiş, haber alınmış

⁵⁵⁶ Taviyyet: Gönülde gizli olan kasid, niyet

Hazretlerinin tavsiye ve tenbîhleri üzere mevcûd olan müstahfız⁵⁵⁷ topcı neferâtına yirmi gün kadar fevrî tob ta'îmi itdirerek ba'dehu ateşli ta'lîme dahi berren itdirmiş olduğu

[1.17]

İnöz İskelesinde ticâret iden rûesâ-yı sefâinden hasbe't-ticâre bazen Şire Adası'na gittiklerinden cezîre-i mezbûrede olanlar bulanların Sâye-i 'Adâlet-vâye-i Hazret-i Şehinşâhîde refâh ve ıstırâhat ve serbestiyyet-i ticâretlerini görüb istedikce kendulerinin düçâr⁵⁵⁸ oldukları envâ'-i ızdırâb ve su'ûbetlerinden şikâyet iderek iskele-i mezbûreden hamûle'ül-mükellefe havâhiş izhâr itmekde ve bunlar dahi Devlet-i 'Aliyyenin ra'iyetini kavlı ider iseniz siz dahi Pâdişâhımız efendimizin sâye-i hümâyûnlarında bu 'inâyet ve râhatlara mazhar olursanız diyerek kendulerini te'lîf ve tegîb eylemekde olduklarından kendulerinde kabûl-ı ra'iyet ... mahsus ve nemâyâ idüğü

[36]

[1.18]

Selanik Kazâsına muzâfa Vardadiye Nâhiyesinde Bernâr(?) mahallesi ahâlisinden İdris nâm kimesnenin Takdiru'l-lâhi Te'âlâ bî-dest veya tulûm şeklinde bir çocuğı dünyaya gelüb iki sa'at kadar yaşamış ve Manastır Kazâsına tabi' Gülşin-i Bâlâ nâm karyede dahi Salih nâm kimesnenin garibü'ş-şekl kaburgalı bir çocuğı tevellüd itmiş olduğu

[1.19]

Bâlâda mezkûr kazâ ve cezîrelerde olan

Mütevellid-İslâm; nefer, 552	Müteveffâ; nefer, 380	Mütevellid-Re'âyâ; nefer, 725	Hâlik; nefer, 404
---------------------------------	-----------------------	----------------------------------	-------------------

İşbu mahaller jurnal evrâkının sâir bendleri ebnâ-yı sebîlin keyfiyyet-i mürûr ve 'ubûrlarıyla de'âvî-i vâkı'anın ber-muktezâ-yı şer-i şerîf fasl ve hasmı maddelerinden 'ibâret idüğü

⁵⁵⁷ Müstahfaz: Hifz eden, koruyan / Askerlik hizmetini yapmış kırk yaşın üzerindeki kimselerden teşkil edilen ve ordu seferde iken memleketi korumak ve âsâyîşi sağlamakla görevli olan askerî sınıf

⁵⁵⁸ Düçâr: tutulmuş, uğtamış, yakalanmış

[j]

Ruscuk ve Varna ve Yenişehir-i Fenar ve Rodos ve Kıbrıs ve Ustrumca ve Avrethisari ve Balçık ve Leskofça ve Luniçe ve Akçakızanlık ve Hayrabolu ve Malkara ve Şehirköy ve Köprülü ve Bergos ve Tolçi ve sâir kazâ ve cezîrelerden takdîm kılınan jurnal evrâkının hülâsasıdır

[j.1]

Ruscuk Kazâsına tabi' Tutrakan nâm karyede mukaddemce muhterif olan müteveffâ mütesellim Hasan Beğ Câmî'-i şerîfi hâlâ Silistre Beğlerbeğisi ve Ruscuk muhafızı 'atûfetlü Said Paşa Hazretleri tarafından inşâ ve sâye-i mebarât-vâye-i hazret-i mülûkanede evvel bünyân mesudu'l-erkâna geçen Ramazân-ı şerîf ibtidâlarında saha-i hüsn-i hitâmda sûret-nümâ olarak bir rûz-ı muhtarda feth ve edâ-yı salât istiftâh ve bi'l-cümle cemâ'at-i müslimin secde-gâh-ı şükr ve ... vaz'-ı cebîn iderek cümleye farîza-i zimmet olan Devâm-ı Ömr ü Devlet Hazret-i Şehinşâhî ed'iyeye hayriyyesi takdîm-i bârgâh Hazret-i rabb-ı fettâh kılınmış ve kazâ-i mezbûre bir sâ'ât mesâfede Lom Nehri üzerindeki ahşâbdan Basarya nâm cisr dahi mürur-i seylâb-ı eyyâm berk-i şitâb ile harâb ve ebnâ-yı sebîl mürûr ve 'ubûrda dûçâr-taab ve ıztırâb olduğundan muhâfız-ı Müşârün-ileyh anı dahi ta'mîr ve tecdîd eylemiş olduğu

[j.2]

'Asâkir-i Hassa-i Şâhâne feriklerinden hâlâ Rodos Cezîresi muhâfızı 'atûfetlü Dilâver Paşa Hazretleri bundan akdem Varna Kasabasında yarım kârgîr olarak binâ ve inşâ eylemiş olduğu Hayriyye nâm câmî'-i şerîfin havalisinde câmî'-i şerîf-i mezkûr mütevellisi Hasan Ağa ma'rifetiyle beş bâb odayı müştamil bir medrese inşâsına mübâşeret itdirmiş olduğu

[j.3]

Yenişehir-i Fenar Kasabasında dört yol ağzı nâm mahallde vâki' Sancaklı Câmî'-i şerîfin vakfı nemâsızca olarak libâlî(?) mübârekede minâre-i şerîfesinde fakat bir sıra kandîl ikâd oluna gelmiş ise de câmî'-i şerîf-i mezkûr mecma'da bulunduğu hâlâ Tırhala Sancağı mutasarrıfı devletlü Emin Paşa Hazretleri mücerred taraf-ı eşref-i cihân-bânîye isticlâb da'vât-ı hayriyye-i farîzasına ri'âyeten minâre-i şerîfe-i mezkûreye iki sıra kandîl dahi 'ilâve iderek ve câmî'-i şerîf-i mezkûrun karşusunda olan sâ'âtci dükkânını bi'l-mübâyâ'a müceddeden bir bâb muvakkithâne binâ ve bir

tam sâ'ât vaz' ile mahsûs bir muvakkat ta'yîn eylenecek işbu 'ilâvât-ı Hayriyye için müstevfi akçe vakf eylemiş idüğü

[j.4]

Bahr-ı Sefidde vâki' ba'zı adalarda asemena'llâhu Te'âlâ aralık aralık hastalık zuhûr itmekde olduğına mebnî Rodos Cezîresi sâhilinde Murad Reis türbe-i şerîfesi kurbunda Karaburun ta'bîr olunur mahalle muhâfız-ı sâbık 'atûfetlü Şükrü Paşa Hazretleri yedinden olarak vârdiyân odaları ve hastahânesiyle berâber karantinahâne inşâ itdirmiş olduğu

[j.5]

Kıbrıs Cezîresinde vâki' Lefkoşe Kasabası sâkinlerinden Mehmed nâm kimesnenin bi-Kudreti'l-lâhi'l-melikü'l-kâdr bir kızını dünyaya gelmiş ve burnu gözleri nâ-mevcûd ve fakat kaşlarının arasında yarımlik cürmünde bir sûrâh⁵⁵⁹ olarak içinde mürdüm cisim gibi iki siyah meşhûd olup ba'de't-tevellüd olup kımât-i⁵⁶⁰ zindegânisi⁵⁶¹ mevdû'⁵⁶² dest-i kâbile-i⁵⁶³ nâ-bûd olmuş idüğü

[j.6]

Cezîre-i mezbûrede vâki' Leymesun Kal'asının ba'zı mahalleri ta'mîr ve termîm ve tob kundaklarının fenâ-pezîr olunları tezdîd ve tanzîm olunmuş ve ol-tarafta kâin Tuzla Kazâsında mahsûs karantinahâne inşâsıyla kazâ-i mezbûr sükkânından Raşid Efendi karantina kâtibi ve nebâti Encilad nâm İngilterelu hekîm ta'yîn kılınmış olduğu

[j.7]

Yine Cezîre-i mezkûrede Firyos Kazâsı civârında olan Mustafa ve Çiftler dimekle 'arîf köprüler mürûr-ı zamân ile harâb olmasından ve işbu sene-i mübârekede bârânın kesreti vukû'ndan dolayı yirmi beş gün kadar üzerlerinden mürûra cesâret olunamayub ba'zı cür'et iden ebnâ-yı sebîl tu'me-i sübül ejder ... olmuş idüğü

⁵⁵⁹ Sûrâh: delik, gedik

⁵⁶⁰ Kımât: Sargı, örtü; sarılacak bez

⁵⁶¹ Zindegânî: Dirilik, hayat / Yaşayış, geçim

⁵⁶² Mevdû': tevdi olunan, emanet edilmiş, üstüne verilmiş

⁵⁶³ Kâbile: kadın ebe

[j.8]

Yine cezîre-i merkûmede vâki‘ Mağosa Kazâsı civârında medfûn kutbu’l-‘ârifin Osman Fazlı kuddusi-sirruhu’l-‘âlî Hazretlerinin hânkâh-ı feyz iktinâh-ı ‘âlîlerine cezîre-i mezbûre muhassılı müceddeden beş bâb oda ve bir bâb mekteb binâ ve ‘ilâve eylemiş olduğu

[37]

[j.9]

‘Asâkir-i mansûre mîralâyılarından Mehmed Beğ geçenlerde Ustrumca Kazâsına varub cilve-ger⁵⁶⁴ mi’rât-ı⁵⁶⁵ mübâhât⁵⁶⁶ ve nâilini olan tasvîr-i hümâyûn firişte⁵⁶⁷ - nümûn hazret-i şâhâneyi ahâliye irâe ile cümlesi ol-nakş vâlâ-yı mühr-i istimân-ı saltanattan iktibâs⁵⁶⁸ envâr-ı⁵⁶⁹ envâ‘⁵⁷⁰ iftihâr ve Du‘â-yı Hayr-ı Hazret-i Şehinşâhî farîzasını tekrâr itmiş ve ba‘dehu mîr-i mûmâileyh kazâ-i mezbûr Redîf-i Mansûre zâbitânına ihsân-ı hümâyûn buyurılan nişân-ı zişânları kendu eliyle her birerlerinin kılâde-i⁵⁷¹ gerden istihâkları kalarak Petriç tarafına ‘azîmet eylemiş olduğu

[j.10]

Kazâ-i mezbûr kurâsında olan Redîf-i ‘Mansûre neferâtı mülâzımları Ahmed Ağa’ya varub bir senelik mâhiye talebiyle ba‘zı yolsuz sözler söylemiş oldukları

[j.11]

Avrethisarı ve Karaferye kazâlarından müretteb Redîf-i Mansûre zâbitânına ihsân buyurılan elbise ve seyfler⁵⁷² ve neferâta olan tüfenk ve palâska ve feslerden Avrethisarı takımını mülâzım Daver Ağa ve bunların Receb-i şerîf mâhiyelerini mülâzım İbrahim Ağa götürub ve Karaferye takımını Selanik Sancağı mutasarrıfı devletlü İbrahim Paşa Hazretleri taraflarından gönderilub ve Çirmen Sancağı Redîf-i Mansûre taburundan Bergos ve Cîsr-i Ergene ve Havâss-ı Mahmudpaşa ve

⁵⁶⁴ Cilve-ger: cilveli

⁵⁶⁵ Mi’rât: ayna

⁵⁶⁶ Mübâhât: Övünme

⁵⁶⁷ Firişte: Melek / iyi ve yumuşak huylu [adam] / günahsız, masum

⁵⁶⁸ İktibâs: Ödünç alma / bir elimeyi, bir cümleyi veya bunların manalarını olduğu gibi alma, aktarma

⁵⁶⁹ Envâr: ziyalar, aydınlıklar, ışıklar, parlaklıklar

⁵⁷⁰ Envâ‘: çeşitler, türler

⁵⁷¹ Kılâde: Gerdanlık; akarsu

⁵⁷² Seyf: Kılıç

Dimetoka⁵⁷³ ve Baba-yı Atîk kazâları neferâtının üç aylık mâhiye ve ma'âşlarını dahi Binbaşı El-Hâc Şükri Beğ ve tabur kâtibi Abdülrezzak Efendi îsâl ile mahallerinde yoklama usûlü icrâ olunarak ma'rifet-i şer'-i şerîf ve zâbitân ma'rifetleriyle elbise-i mezkûre ilbâs ve mâhiye ve ma'âşlar yerlu yerince tevzi' ve i'tâ ve ta'lîm ve ta'allüme kemâ-yenbagî⁵⁷⁴ dikkat olunması vesâyâsını her birine tevhîm ve inbâ olunmuş ve Tikveş Kazâsı Redîf-i Mansûre zabitanına ihsân buyurulan nişân-ı zişânlar dahi Mîralây Mehmed Beğ ma'arifetiyle ta'lik kılınmış olarak cümlesi bi'l-iftihâr devâm-ı eyyâm-ı ömr ü şevket-i şâhane ed'iyeye-i hayriyyesini tekrâr ve Tikveş zâbitânı kazâ-i mezbûr neferâtı hakkında dahi 'Asakir-i Mansûre usûlune tatbiken jurnal nizâmını icrâyâ mübâşeret ve ibtidâr eylemiş oldukları

[j.12]

Silistre Sancağı Redîf-i Mansûre taburundan ifrâz⁵⁷⁵ olunan tobcı neferâtı Ruscuk tobcı binbaşısı Mehmed Ağanın ma'rifet ve kumandasıyla yirmi beş gün tarafında yeni ateş ta'lîmini tahsîl iderek bi'd-defa'ât sekiz yüz adam mahalden nişân urmuş ve livâ-i mezbûr Beğlerbeğisi 'atûfetlü Mirzâ Said Paşa Hazretleri tarafından cümlesine bahşişler virilerek cümlesine karyelerine i'âde kılınmış ve bunların böyle az vakitte kesb-i mahâret eylemeleri mücerred âsâr-ı tevcihât kudsiyet-i âyât-ı şehinşâhî semere-i celîlesi olduğunda şübhe olmadığından du'â-yı devâm ömr ü şevket-i hazret-i zilli ilâhîye farîzasını cümle ahâli zîb-i zebân tekrâr eylemiş oldukları

[j.13]

Geçen Şevvâlü'l-mükerrem'in on altıncı çahârşenbe gicesi sâ'ât üç buçuk sûlârında iken Balçık Kazâsında kâin Kayabeğ Karyesi üzerinden bi-Hikmeti'l-lâhi Teâlâ kân-ı âsmân şakk ile nisf şeklinde bir nûr-ı ziyâ-pâş zuhûr ve karye-i merkûmeye üç sâ'ât mesâfe sahilde Gülfire nâm mahalle doğru görülerek dehşet-efzâsı⁵⁷⁶ mürûr olub mahall-i mezkûr üzerinde nice yüz kandîl şekline girerek münteşir⁵⁷⁷ ve bu hâl üzere cevvi-i semâda beş dakîka kadar müstekar olarak ol-havâli rûz-i rûşen-asâ ziyâdâr ve

⁵⁷³ Dimetoka kazası: Sancak-Edirne Eyaleti(1846), Kaza-Edirne Vilayeti(1865), Kaza-Bulgaristan(1913), Kaza-Bulgaristan(1919). s.150.

⁵⁷⁴ Kemâ-yenbagî: Gereği gibi layık olduğu gibi

⁵⁷⁵ İfrâz: Bir bütünden bir parça ayırma; ayrılma / vücuttan, kan, cerahat, irin, ter ... gibi çıkan şey

⁵⁷⁶ Efzâ: Arttıran, çoğaltan

⁵⁷⁷ Münteşir: intişar etmiş, yayılmış, açılmış, dağılık / duyulmuş etrafa yayılmış / basılmış ve yayılmış

ba‘dehu ol-sun‘ı bedî‘-i garîbü‘l-âsâr mütevârî-i ufk-ı gaybûbet⁵⁷⁸ ve istibâr⁵⁷⁹ olmuş idüğü

[j.14]

Leskofça Kasabasında ba‘zı hânelerde bardak ve tabak makulesi şeyler hod-be-hod birbirine kârışub kırılmak ve ba‘zı damlardan kiremîd atılmak misillû hâlât⁵⁸⁰ tekevvün⁵⁸¹ itmekde ve bu keyfiyyet câdû ta‘bîr olunan nesneden ne‘şet eylediği bi‘t-teferrûs zâbitân-ı memleket tâze medfenleri⁵⁸² açdırarak taharrî ve tecessüs eylemekte oldığı

[j.15]

Dubniçe Kazâsına tâbi‘ Timurhan Karyesinde Zülfikar Efendi nâm kimesnenin hânesinden bi-Hikmeti‘l-lâhi Teâlâ yedi ayaklı ve kaburgası göbeğinde olarak ‘acîbü‘ş-şekl bir buzâğı bî-cân çerğâh-ı vücûdda nümâyân olmuş idüğü

[j.16]

Akçakızanlık Kasabasında Haffâf İdris dükkânından ez-kazâ zuhûr iden ateş sırâyetle civârında on üç ‘aded dükkân dahi sûzân⁵⁸³ ve ashâb-ı sûk⁵⁸⁴ ziyânda ser-gerdân olmuş oldığı

[j.17]

Hayrabolu sükânından Devocioğlu Mehmedin bir nefer ehl-i zimmet hizmetkârı ve Bozcaadada Sakızlı bir nefer ehl-i zimmet ve Leskofça Kazâsında Büryan Karyesi mütemekkinleinden Nikola nâm zimmînin kızı ve besmelelikle Filibe‘de bulunan Pazarcıklı diğér bir ehl-i zimmet kızı kabul-i din hazret-i Seyyidullâh(?) nâm ve duhul-i daire-i dâr-ı İslâm İslâm iderek her biri esâmî-i İslâmiyeden birer isim ile benâm olmuş idüğü

⁵⁷⁸ Gaybûbet: Kaybolma, yokluk, bulunmamış, göz önünde olmayış

⁵⁷⁹ İstibâr: yoklama muayene etme

⁵⁸⁰ Hâlât: Haller

⁵⁸¹ Tekevvün: var olma, meydana gelme, oluş

⁵⁸² Medfen: Defnolunacak yer, mezar, kabir

⁵⁸³ Sûzân: Yakan, yakıcı / yanan, yanıcı / kadın adı

⁵⁸⁴ Sûk: çarşı

[j.18]

Malkara Kasabasında her mahallenin başka başka birer tahsildârı olarak bu sûret-i ahâli-i mahallâta birer mesârif zâ'ide olduğundan fimâ-bâ'd tekâlif-i hisselerini ahâlden tevdî' ve suhûletle tahsîl eylemek ve topı bir elden çıkmak üzere cânib-i memleketden mâhiye elli guruş ma'âş ile İbiş oğlu Molla Hüseyin nâm kimesne cümle tarafından bi'l-ittihâb tahsildâr ta'yîn olunmuş idüğü

[38]

[j.19]

Şehirköy Kazâsında mütemekkin Acı Neşo(?) nâm zimmî re'âyâdan ba'zılarını tahrik ile Sırplu idâresinde olan Gorgosofça Kazâsına firâr itmiş ve ba'dehu Miloş Beğ'in kaHYâsı Avram(?) nâm zimmî zikr olunan Gorgosofça Kazâsına tabi' Biresde(?) Karyesine gelüb Şehirköy voyvodası Mehmed Ağa'yı ve kazâ-i mezbûr lâdikasını oraya isteyub voyvoda-i mûmâileyh dahi fakat ahâlden Molla Osman nâm kimesneyi göndermiş ve firâri-i mersûmlar karye-i mezbûrede bulunarak mersûm Avram(?) hâzır olduğu hâlde merkûm Molla Osman'a vâki' olan ifâdelerinde Şehirköy Kazâsının civâr kazâlara nisbetle virgüsi ve cizye-i şer'iyyesi ağır olduğundan bahsle kazâ-i mezbûr ehl-i İslâm ve re'âyâsından ba'zılarının ve lâdika-i mersûmun kazâ-i mezbûrdan ref'ini⁵⁸⁵ ve netice-i ifâdâtlarında kendülerinin Sırplu izâdesinde⁵⁸⁶ bulunan kazâlar re'âyâsı usûlune vaz'ını beyân itmiş ve mersûm Avram(?) dahi sûret-hâlî Milveşe yazacağını söyleyerek merkûm Molla Osman'ı Şehirköy tarafına i'âde eyledikten sonra mersûm neşv bir taraftan kazâ-i mezbûr re'âyâsını tahrik ve ifsâddan⁵⁸⁷ el çekmemiş olduğına mebni taksîr-i(?) keyfiyyet-i Rumili vâlisi hazretleri tarafına inhâ ve işaret kılınmış idüğü

[j.20]

Köprülü Kazâsına tabi' Bogomil Karyesinde mütemekkin iken çend senedenberü doğruluğu birağub uğruluğa⁵⁸⁸ başlayarak kazâ-i mezkûr ve Pirlepe ve Manastır caddelerinde gözleri kesdiğini soymak ve telef itmek misillû fezâhata cürret üzere Neco(?) ve Kotur(?) ve Çaçâ nâm haydutların işbu fezâhetleri devletlü Rumili vâlisi hazretleri taraflarından bi'l-istihbâr etraf kazâlara müekked buyurıldılar tesyâr

⁵⁸⁵ Ref': yükseltme / hükümsüz kılma, feshetme, lağvetme

⁵⁸⁶ İzâde: ailesini kormak için birine yardımda bulunma

⁵⁸⁷ İfsâd: Fesada uğratma, uğratılma, bozma

⁵⁸⁸ Uğru: Hırsız

olunarak Köprülü voyvodası vâlî-i müşârün-ileyh hazretlerinin vesâyâsı üzere derakıb ba‘zı mazanne⁵⁸⁹ olan mahallere birâz Redîf-i Mansûre ta‘yîniyle Bogomil nâm balkanda üç dahi ele götürülüb ahz ü girift ile ikisini hayyen ve diğèrinin başını kesub meyyeten Müşârün-ileyh cânibine göndermiş olduğı

[j.21]

Kazâ-i mezbûrda olan voyvoda konağı leyllen tutuşub etrafına sırâyet etmeksizin sûzân olarak derûnunda bulunanlar hiçbir şey çıkaramayub fakat tahlîs-i can itmiş oldukları

[j.22]

Üsküdar da Tobtaş kışlâk-ı hümâyûnunda Raşid Beğ alâyından üç nefer Dersa‘âdetden bilâ-tezkere çıkub vilâyetleri cânibine gitmek üzere iken Bergos Kazâsında ahz ü girift olunarak devletlü Çirmen Sancağı mutasarrıfı hazretleri tarafına gönderilmiş olduğı

[j.23]

Memâlik-i Mahrûsetü’l-mesâlik-i şahâned e kâin ve mütevattan re‘âyâ ve berâyânın bi-Tevfikü Teâlâ sâye-i ‘adâlet-vâye-i hazret-i mülûkânede nâil oldukları refâh ve ârâmiş Rusya ülkesinden bulunanlar istedikce zîr-i cenâh bâhirü’l-felâh hazret-i şehinşâhî raiyyetine reşk⁵⁹⁰ iderek hatta içlerinden ba‘zı Kazaklar bu esnâda çoluk ve çocuklarıyla Dolci Kazâsına geçmiş ve kazâ-i mezbûr a‘yânı mersûmlara izhâr-ı rûy-ı himâyet iderek kendülerinin niyâz ve istid‘âlarına mebnî Babadağı ve Köstence ve Mankalya kazâlarında vâki‘ re‘âyâ karyelerinde temekkün eylemelerine ruhsat virmiş idüğü

[j.24]

Bâlâda mezkûr kazâlarda olan

Mütevellid İslâm: 539	Müteveffâ: 463	Mütevellid Re‘âyâ: 832	Hâlik: 377
--------------------------	-------------------	---------------------------	---------------

⁵⁸⁹ Mazanne: Bir şeyin vücudunun zanolunduğı yer, zan götüren / erimiş sanılan

⁵⁹⁰ Reşk: Kıskanma, haset

İşbu mahaller Jurnal evrâkının sâir bendleri ebnâ-yı sebîlin keyfiyyet-i mürûr ve ‘ubûrlarıyla de‘âvî-i vâkı‘anın ber-muktezâsı şer‘-i şerîf fasl ve hasmı maddelerinden ‘ibâret idüğü

[k]

Şumnu ve Avrethisârı ve Karaferye ve Zihne⁵⁹¹ ve Selanik ve Vidin ve Filibe ve Çardak ve Görice ve Nevahi-i Yanbolu⁵⁹² ve Naslıç ve Çorlu ve Sofya ve Tekfurdağı ve Osmanbazarı ve Karinâbâd ve Gelibolu kazâlarıyla Rodos ve Limni cezîrelerinden takdîm kılınan jurnal evrâkının hülâsasıdır

Fi 15 Ca sene [12]52 [28 Ağustos 1836]

[k.1]

Silistre Sancağından müretteb Redîf-i ‘Asakir-i Mansûre-i Şâhâne neferâtı tabur ta‘lîmi icrâsı zımnında Şumnu Kazâsına celb olunarak binbaşılıarı Mustafa Ağa kumandasıyla bir müddet beher yevm icrâ-yı fenn-i celîl-i ta‘lîme ikdâm ve ba‘dehu Şumnu ‘ulemâ ve meşâyih ve a‘yân ve vücûh ve sâir kâffe-i ahâlisi temâşâ için ta‘lîm mahalline tahrîk ikdâm iderek binbaşı-i mûmâileyhin mahâretini ve ‘asâkir-i merkûmenin kemâl-i havâhiş ve gayretini bi’l-müşâhede akîb ta‘lîmde ‘ulemâdan ba‘zıları teşekküren ve nimten tezâyüd-i eyyâm ömr ü şevket-i şâhâne ve tevâfûr-i ‘asâkir-i nusret-mâsir yâdı-şâhâne için terettübü’l(?) du‘â ve evvel cem‘-i gafîr bulunan pîr ü bernâ kilisenin âmîni desîde-i avuş-ı semâ iderek ‘asâkir-i koz-mâsîr merkûme süvâri kılâ‘ına kaldırılıb bir gice beytûtet ve îvâ ve ferdâsı ihsân buyurılan dördör aylık mâhiyeleri binbaşılara mûmâileyh ma‘rifetiyle tevzî‘ ve i‘tâ itdirilub mesrûren ve memnûnen cümlesi yerlu yerine i‘âde ve üserâ kılınmış oldığı

[39]

[k.2]

Avrethisârı ve Karaferye ve Vodina ve Zihne kazâlarından müretteb Redîf-i ‘Asâkir-i Mansûrenin şevvâl ve Zî’l-kade mâhiyeleri me’mûrları ma‘rifetleriyle bi’l-vürûd her bir kazâda yoklama usûlü icrâ olunarak yerlu yerine i‘tâ ve cümleye farîza-i zimmet

⁵⁹¹ Zihne(Zilhova) kazası: Siroz-Yunanistan(1913). s.538.

⁵⁹² Nevahi-i Yanbolu kazası: İslimye-Edirne Eyaleti(1855-1865). s.578.

olan devâm-ı eyyâm ömr ü şevket-i şâhâne da'vât-ı ba'de'l-edâ ta'lîm ve ta'alüme dikkat eylemeleri emr-i ehemmine dair te'kîdât-ı⁵⁹³ mukteziye îfâ kılınmış idüğü

[k.3]

Rodos kal'asında olan tobcı neferâtının üç aylık ve Limni Kal'asında olanların dahi yedi aylık ma'âş ve mâhiyeleri me'mûrları ma'rifetiyle vürûd iderek zâbitânı ma'rifet ve ma'rifet-i şer'le sâye-i mekârim-vâye-i hazret-i şehinşâhîde tevzî' ve taksîm ve devâm-ı ömr ü şevket-i cihân-bânî da'vâtı cümle tarafından dergâh-ı icâbet-penâh hazret-i kâdiyyü'l-hahane(?) takdim kılınmış olduğu

[k.4]

Süvâri-i 'Asâkir-i Mansûre mîrlivâlarından Tunus cânibine me'mûr olan 'atûfetlü Hüseyin Paşa Hazretlerinin taht-ı livâsında olub Selanikde ârâm-sâz⁵⁹⁴ olan ikinci alây Dersa'âdetden irsâl buyurılan yedi kıt'a süfün-ı hümâyûn fevzi meşhûn-ı⁵⁹⁵ mülûkâneye râkiben şehr-i Muharremü'l-Harâmın on dördüncü günü savb-ı me'mûre 'azîmet eylemiş oldukları

[k.5]

Leh teb'asından bir Yahudi Avrupa diyârını 'alî-tarikü's-seyyâha on iki sene geşt ü güzâr ve esnâ-yı seyâhatinde zâyî' bedî'a-i sani'ü'l-melik lâ-yezâl nazâr-ı 'ibret ve basîreti imrâr⁵⁹⁶ ile din-i mübîn-i Ahmedînin eşrefiyetine yakın hâsıl ve kalbinden zulmet-i⁵⁹⁷ küfr nûr-i 'îmân ile zâ'il⁵⁹⁸ idüb esnâ-yı râhde vürûd ve dine ihtidâ ve 'arz-ı iştiyâk nâ-ma'dûd iderek kelime-i müneccî-i⁵⁹⁹ tevhîd ve şehâdeti zîver-i⁶⁰⁰ zebân⁶⁰¹ ve Mehmed Tefvik ismiyle iktisâb şeref-i hidâyet hazret-i rabb-mennân iylemiş olduğu

⁵⁹³ Te'kîdât: Kuvvetleştirme, sağlamlaştırma / üstlenme, bir iş için evvelce yazılan bir yazıyı tekrarlama / pekiştirme

⁵⁹⁴ Ârâm-sâz: oturan, yerleşen

⁵⁹⁵ Meşhûn: Dolu, dopdolu, memlû, malamal

⁵⁹⁶ İmrâr: geçirme, geçirilme

⁵⁹⁷ Zulmet: Karanlık

⁵⁹⁸ Zâ'il: sona eren, devamlı olmayan /geçen, geçmiş

⁵⁹⁹ Müneccî: Kurtarıcı

⁶⁰⁰ Zîver: süs, bezek

⁶⁰¹ Zebân: lugat, dil, lehçe, lisan

[k.6]

Filibe Kasabasında Çelebi Kadı mescîd-i şerîfi mürûr-ı eyyâm ile harâb olduğundan kasaba-i mezbûre sâkinlerinden el-Hâc Said Ağa sâye-i müberrât-vâye-i hazret-i şehinşâhîde kendu yedininden olarak ta'mîr ve termîm ve müceddeden bir minâre dahi inşâ ve tanzîm birle malınd[an] iki bin guruş ifrâz iderek nemâsı imam-ı rumûzun vazîfelerine şart ve tahsîs ve Karadağ câddesinden cereyân iden Güveys(?) nehri üzerinde harâb olan kârgîr köprüyü dahi tecdîd ve tarsîs⁶⁰² eylemiş olduğu

[k.7]

Selanik Kasabasına iki sâ'ât mesâfede vâki' Eyvânlı derbendi nâm mahallin kaldırımları bozulub zahmet çekmekte olduklarından sâye-i me'âlî-vâye-i hazret-i mülûkânede Selanik muhassılı devletlü İbrahim Paşa Hazretleri müceddeden yabdırmış idüğü

[k.8]

Çardak Kazâsına tâbi' Yılaniler nâm karyede çeşme ve kuyu olmayub ahâlisi yağmur birikindisiyle geçinmekte isede bu sene bârânın kıllet⁶⁰³ üzere nuzûli ...-i sebebiyle karye-i mezbûr ahâlisine su husûsunda müzâyaka⁶⁰⁴ ve zarûret ve civâr karyelere nakle mecbûriyet gelmiş iken kazâ-i mezbûr a'yânı karye-i merkûmeye bir kuyı hafr⁶⁰⁵ itdirderek kendulerinin ref'-i zarûretlerine ibtidâr ve ahâli-i mezkûre dahi müteşekkiren zebh-i karâbîn ile da'vât-ı hayriyye-i hazret-i farîzasını tekrâr eylemiş oldukları

[k.9]

Görice Kazâsı müdürü Hüseyin Ağa Görice Kasabasına duhûl iden yolun kaldırımlarını ve civâr kasabada bir müddetden berü harâbe mâil⁶⁰⁶ vukufları bî-hâsıl sekiz 'aded çeşmenin suyollarını tamîr itmiş ve kasaba-i mezbûre etrafında olan sâir yollar dahi uygunsuz olduğundan anların sed ve ibdaliyle yeniden dört tarafına yollar açdırub her yolun münâsib mahallerine birer kule binâ ve mürur ve 'ubûr idenlerin yedlerinde olan tezkirelerini mu'âyene ve rü'yet ve ahvâllerine kesb-i ma'rifet için

⁶⁰² Tarsîs: Kurşunlama, kurşunlaştırma / sağlama / kadının yalnız gözleri görecek şekilde örtünmesi

⁶⁰³ Killet: azlık/kıtlık

⁶⁰⁴ Mezâyık: Dar, sıkıntılı yerler

⁶⁰⁵ Hafr: kazma, kazılma

⁶⁰⁶ Meâl: Meydana gelen şey, netice

her bir kuleye Redîf-i Mansûreden beşer nefer ta'yîniyle istikmâl-i esbâb nizâm-ı mülkiyeye î'tinâ eylemiş olduğu

[k.10]

Nevâhî-i Yanbolu Kazâsına tâbi' Hamzaerenler ve Şumnu Kazâsında vâki' Veli Beğ nâm karyelerde harab olmuş olan câmi'-i şerîfleri kazâin-i mezbûrîn a'yânları sâye-i ihsân-vâye-i hazret-i mülûkânede kendu yedlerinden müceddeden inşâ eylemiş oldukları

[40]

[k.11]

Nasliç Kazâsın[da] Liçişte Nâhiyesinde suyun killeti ve ahâlisinin su husûsunda kemâl ve müzâyaka ve zarûreti olduğundan kazâ-i mezbûr müdîri İbiş Ağa nâhiye-i mezkûrede vâki' Hüseyin Çavuş Câmi'-i Şerîfi civârında bulunan bir kuyunun suyunu Terekebâzârı nâm mevki'-i münâsibe icrâ ve kendu yedinden bir 'aded çeşme binâ iderek sâye-i şevket-vâye-i hazret-i şâhânede hayra mazhar ve nâhiye-i mezkûrede Hüseyin Çavuş Câmi'-i nâm ma'bed-i şerîfin münhedim⁶⁰⁷ olan sulu dîvârlarını dahi müceddeden yapıdurub sâni-bânî ni'amü'l-eser olmuş idiği

[k.12]

Çorlu Kasabasında vâki' Sultan Selim Câmi'-i Şerîfi ve 'imâret ve mekteb-i münîfi mürûr-i eyyâm ile harâb olduğundan mebnî vakf-ı şerîfi cânibinden ta'mîr ve termîmine müsâ'ade-i seniyye buyurulmak niyâzıyla 'atebe-i gerdûn kevkebe-i hazret-i mülûkâneye takdîm için tertîb olunan mahzar devletlü Çirmen Sancağı mutasarrıfı hazretlerine i'tâ olunmuş olduğu

[k.13]

Haydûd eşkiyâlarından kapudân Burgaki nâm şakî⁶⁰⁸ eyyâm-ı şitâda⁶⁰⁹ İnöz dağlarında ihtifâ'⁶¹⁰ ile hengâm-ı sayfda⁶¹¹ meydâna çıkub Nasliç Kazâsı hudûdunda geşt ü güzâr ve ebnâ-yı sebîle ve aralık aralık kazâ-i mezbûr ahâlisine isâl-i rahne⁶¹² ve hasâr itmekde ve geçenlerde yüz elli kadar 'avene-i havenesiyle gelüb yine kazâ-i

⁶⁰⁷ Münhedim: Yıkılmış, harap olmuş

⁶⁰⁸ Şakî: Bahtsız, fena hareketli, haylaz, habîs / Haydut, yol kesen

⁶⁰⁹ Şitâ: Kış mevsimi

⁶¹⁰ İhtifâ': Saklanma, gizlenme

⁶¹¹ Hangâm-ı sayf: Yaz mevsimi

⁶¹² Rahne: Gedik, yarık, yırtık ve bozuk yer / Zarar, zıyan, bozukluk

mezbûr civârında gezinmekte olduğına mebnî müdür-i kazâ bulunan İbiş Ağa derhâl mikdâr-ı vâfi‘ ‘asâkir ile üzerlerine vardıkda eşkiyâ-yı mesfûrenin bir tâkımı firâr ve bir tâkımı bir kenîsâya⁶¹³ kapanub muhârebeye ihtisâr itmişler isede kapudân-ı mersûmun zünnâr-tâb⁶¹⁴ tûvânî şikest ve şem‘⁶¹⁵ bir ... istidrâcı pest olarak yanında olan havene ile ele geçub cümlesi müfiden devletlü Rumili valisi hazretleri tarafına irsâl ve firâr edenlerin dahi bi’t-taharri bireer ikişer ele getirilerek sâye-i ‘adâlet-vâye-i hazret-i şehinşâhîde ahâli-i memleket ve ebnâ-yı sebîlin esbâb-ı emniyet-i kâmileleri istikmâl kılınmış ve esnâ-yı muhârebede ağa-yı mûmaileyhin ma‘îyetinde bulunan gayret-güzârânından birazı mecrûh ve yirmi bir neferi bender-gâh can sipârîde güm-kerde-i⁶¹⁶ metâ‘⁶¹⁷ ruh olmuş idüğü

[k.14]

Prizrinli üç nefer eşkiyâ Pazarcık Kazâsına tâbi‘ Ortalık Karyesinde olan manâstıra gelüb biraz sîm masnû‘ât⁶¹⁸ gasb iderek Sofya Kazâsında Zeycan(?) Karyeye firâr eyledikleri Sofya müteselimmi tarafından bi’l-istihbâr derhâl bölükbaşılar ta‘yiniyle üzerlerine varılıb bi’l-muhârebe birisi i‘dâm ile ikisi hayyen tutularak eşyâ-yı mağsûbe ellerinden alınub ma‘rifet-i şer‘le vezn ve manâstır-ı mezkûr tarafından gelan zimmîlere teslim olunmuş ve manâstıra müte‘allik kazâyâ zuhûr iden ba‘zı sîm şeyler ashâbı vürûduna kadar taraf-ı şer‘de emânete hıfz ve hayyen tutılan mezbûrân ile maktûl-ı merkûmun ser-maktû‘-i⁶¹⁹ müşârün-ileyh hazretleri tarafına irsâl kılınmış oldığı

[k.15]

Tekfurdağı Kazâsı kirâhânesi ötedenberü cânib-i vilâyetden bir mikdâr imdâdiyye⁶²⁰ ile idâre itdirilmekte iken geçen sene bi’l-icâb imdâdiye-i mezkûre kırk beş bin guruşa iblâğ ve sâbıkından ziyâde sekiz bin keyl şa‘ir virilmiş ve bu sene-i mübârekede beş bin guruş ile iki bin keyl şa‘ir dahi zam olunarak kirâcıbaşısı sabık

⁶¹³ Kenîsâ: Kilise

⁶¹⁴ Zünnâr: Papazların bellerine bağladıkları ipten örme kuşak

⁶¹⁵ Şem‘: Mum / bal mumu

⁶¹⁶ Güm-kerde: adı sanı kaybolmuş, eseri kalmamış, izi yok olmuş

⁶¹⁷ Metâ‘: Kumaş, elbise vb. / ticâret malı / Maddî mânevî sermâye, varlık, servet

⁶¹⁸ Masnû‘ât: Sanatla yapılmış şeyler / uydurma, düzme şeyler

⁶¹⁹ Ser: Baş, kafa, kelle / baş, başkan / tepe, doruk / uç, kenar / nihayet, son

⁶²⁰ İmdâdiyye: Muharabe zamanlarında savaş masraflarını karşılamak, sulh zamanında ise bütçe açığını kapatmak için halktan alınan örfî vergiye verilen isimdir. Detaylı bilgi için bakınız. Mehmet Zeki Pakalın, Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü II, Meb, 1993, İstanbul, sayfa, 63

Osman Beğ'e ihâle olunmuş isede bu'd daha ehven idâreye tâlibi zuhûr iderek bu sûret kirâcibaşı-i merkûma ifâde olundukda ol-dahi imdâdiyeden beş bin guruş ve şa'irden bin beş yüz keyl idâreye ta'ahhüd eylemiş olduğu

[k.16]

Kazâ-i mezbûr mahkemesinde mukayyid Ali Efendi ve muhızırbaşı Süleyman Ağa vazîfelerinden hâric olarak ahkâm-ı şer'iyeye karışub ba'zı husûsları hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir rızâ-yı 'alî ibtâl-ı hak misillû evzâ'a cür'etleri vukû'una mebnî voyvoda ve ahâli ittifâkıyla fimâ-ba'd mahkemeye ayak basmamak üzere merkûmân tard⁶²¹ ve ref' olunmuş olduğu

[k.17]

Re'âyâ-yı Devlet-i Alîyeden Osmanbazarı Kazâsında bulunanların cizye evrâkı me'mûrî ma'rifeti ve bi'l-cümle kocabaşılar ma'rifetleriyle esnâf-ı selâse i'tibârıyla 'alîyü'r-ruûs i'tâ olunarak cem'an îcâb iden otuz yedi bin üç yüz otuz beş guruş cizye akcesini kırk bir güne kadar edâ ve resîd akcesi ve nâm-ı âhir ile fukarâ-yı ra'iyetden hilâf-ı rıza bir akce taleb ve ahzından ittika eylemeleri mersûm kocabaşılarda tenbîhe ve te'kîd ve anların tarafından dahi bi't-taahhüd devâm-ı eyyâm ömr-i devlet hazret-i şehinşâhî ed'îye-i vâcibü't-te'dîyesi takdîm-i bâr-gâh hazret-i rabb-i mecîd⁶²² kılınmış idüğü

[k.18]

Geçen şehr-i Muharremü'l-harâmın sekizinci günü Karinâbâd Kazâsında hareket-i arz olmuş isede Hamdi'l-lâhi Te'âlâ hiç kimesneye rahne olmaksızın hafifce geçmiş olduğu

[k.19]

Geçen mâh-ı Saferü'l-hayrın içinde Gelibolu Kasabasında kâin Sofice Halil Câmi'-i şerîfinin minâresine sâ'ika isâbet iderek üç dört yerinden sûrâh açmış ve ba'zı mahallerini harâb itmiş idüğü

⁶²¹ Tard: kovma, vazifeden uzaklaştırma

⁶²² Mecîd: Şâni, şerefi yüce olan, çok büyük, ulu

[41]

[k.20]

Kazâ-i mezbûre sâhilinde kâin etmekci firunı ez-kazâ tutuşub etrafına sırâyetle on dokuz kadar dükkân muhterik olmuş olduğı

[k.21]

Limni Cezîresinin on sekiz mîl açığında Bozbaba nâm adaya üç beş senedenberü bi-Hikmeti'l-lâhi Te'âlâ çekirgenin istilâsı cihetiyle mevrû'ât telef ve bu sûret hayvânât-ı mevcûdeye zarûret cev⁶²³ ve 'alef olmakda olduğundan bu sene ekser ahâli ellerinde bulunan hayvânâtı def' ve esmânî⁶²⁴ ile üç beş yüz keyl şa'ir tedârik itmek üzere cezîre-i mezkûreye getürmüş oldukları

[k.22]

Selanik Kasabası ahâlisinden Hasan nâm kimesnenin zevcesi bi-Kudreti'l-lâhü'l-Meliki'l-Kâdir hilâf-ı 'âde başı murabba'i's-şekl ve göz yerune ve kulağı olmayub fakat ağzı mürûr ve ellerinin parmakları altışar olarak bir çocuk doğmuş ve beş altı dakika yaşayub vefat itmiş olduğı

[k.23]

Zihne Kazâsına geçen Saferü'l-hayrın evâhirinde bi-Hikmeti'l-lâhi Te'âlâ beheri ceviz mikdârı dolı düşerek mahsûlâta haylice ziyân virmiş idüğü

[k.24]

Bâlâda mezkûr kazâlarda olan

Mütevellid İslâm:239	Müteveffâ:113	Mütevellid 408	Re'âyâ:	Hâlik:210
----------------------	---------------	-------------------	---------	-----------

İşbu mahaller jurnal evrâkının sâir bendleri ebnâ-yı sebîlin keyfiyyet-i mürur ve 'ubûrlarıyla de'âvî-i vâkı'anın ber-muktezâ-yı şer'-i şerîf fasl ve hasmı maddelerinden 'ibâret idüğü

[1]

Mankalya ve Varna ve Pravişte ve Yenişehir-i Fenar ve Alasonya ve Ermiye ve Zihne ve Pınarhisar ve Şarköy ve Timurhisarı ve Firecik ve Malkara ve Köprülü ve Vidin

⁶²³ Cev: arpa

⁶²⁴ Esmân: bedeller, değerler

ve Tekfurdağı kazâlarıyla Kıbrıs ve İstanköy ve Rodos cezâirelerinden vürûd iden jurnal evrâkının hülâsasıdır

Fi 13 N sene [12]52 [22 Aralık 1836]

[1.1]

Mankalya Kazâsında Tuzla nâm karyede bundan mukaddem muhterik olan cevâmi‘-i şerîfi karye-i mezbûrede sâkin el-Hâc Salih Ağa-zade Sadık Ağa yedininden inşâ ve Varna Kazâsına tâbi‘ Halacılı nâm karyede fi‘l-asıl câmi‘-i şerîf olmadığından karye-i mezbûre ahâlisi kendu taraflarından müceddeden bir mescid-i şerîf binâ itmiş ve Tırnova Kazâsı derûnunda cârî Bandora nâm nehir kenarında ve Bağhane Câmi‘ demekle ma‘rûf ve yine kasaba-i mezkûredede Kavakdede Mescidî nâmıyla şöhet-yâb ve mevsûf olan câmi‘-i şerîf ve ma‘bed-i münîf mürûr-i eyyâm ile harâb ve vakflarında nemâ nâ-yâb olduğundan Tırnova voyvodası kendu yedininden olarak ikisini dahi mükemmelen inşâ ve termîm ve kalîçe ve kanâdîl misillû levâzımâtını tanzîm ve tetmîm birle taraf-ı eşref-i hazret-i şehinşâhî için isticlâb-ı hayr-ı du‘â istihsâl-i ecr-i ‘azîm eylemiş oldukları

[1.2]

Varna Kal‘asının istihkâmât-ı icâbiyesinden olmak üzere deniz tarafına yapılacak divârın gurrâsına tesâdüf iden on yedi bâb re‘âyâ menzilleri ashâbının hüsn-i rızâlarıyla iştirâ olunarak altmış iki bin elli gurus esmânî⁶²⁵ kal‘a-i merkûme binâ emini ağa tarafından tamamca i‘tâ ve Damad-ı hazret-i şehr-yâri devletlü Halil Rıfat Paşa hazretleri muktezâ-yı irâde-i seniyye üzere mu‘âyene-i istihkâmât zımında olvakit Varna’da bulunmaları hasebiyle mersûmlara on yedi menzil inşasına vâfi âher münâsib mahall tertîb buyurarak merâsim-i ra‘iyyet-perverî kemâyenbâgî icrâ kılınmış idüğü

[42]

[1.3]

Köprülü Mehmed Paşa biraderi müteveffâ Amuca Hasan Ağanın Kozluca Kazâsında binâ ve ihyâ eylediği câmi‘-i şerîf hengâm-ı istilâda harâb olduğundan Varna muhâfızı

⁶²⁵ Esmân: Bedeller, değerler, kıymetler

‘atûfetlü Necib Paşa Hazretleri tarafından dülger⁶²⁶ ve amele irsâliyle ta‘mîrine şürû‘⁶²⁷ olunmuş olduğı

[1.4]

Varna Kazâsına tâbi‘ Çukurova Karyesi re‘âyâsından biri bi-Hidayeti’l-lâhi Te‘âlâ şeref-i İslâm ile müşerref ve Varna muhâfızı Paşa-yı Müşârün-ileyh tarafından bir kat elbise nizâmiye ve fes iksâsıyla mültefet⁶²⁸ ve mülâtıf⁶²⁹ olarak Mehmed Rüstem ismiyle mevsûm⁶³⁰ ve ma‘rûf ve Tırnova Kazâsına tâbi‘ Viranova Karyesi mütemekkinlerinden Yuvan nâm zimmînin oğlı ve Yunan ‘askeri neferâtından firâren Yenişehir-i Fenar’a gelan bir nefer Manastır Kasabası mütemekkinlerinden bir zimmî çocuğı ve Hacıoğlupazarı Kazâsında besleme bir kız ve Nevâhî-i Yanbolu Kazâsına tâbi‘ Fındıklı Karyesi sâkinlerinden Ahmed Ağa’nın bir nefer Bulgar çobanı dahi îmnâna gelerek her biri esâmî münâsebe-i İslâmiye ile benâm⁶³¹ ve mevsûf⁶³² olmuş oldukları

[1.5]

Bi-Tevfiki sübhânehü ve Te‘âlâ irâde-i mekârim‘âde-i hazret-i cihândârı muktezâ-yı isâbet ihtivâsı üzere Sakız Kal‘asının ta‘mîri husûsuna me‘mûr Mühendis-hâne-i Berriye ve müdür-i ebniye-i hâssa hülefâsından Hasan Efendi savb-ı me‘mûrlarına varub mâh-ı Rebî‘ü’l-ahirin on birinci günü emr-i ta‘mîre şürû‘ olunmuş ve sâye-i me‘âlî-vâye-i ‘âlî de Tophâne-i Âmire ve Humbarâ-hâne ve Tersâne ve Mühimmât-ı Harbiye-i ma‘mûreden irsâl olunan rub⁶³³ tertîb-i mühimmât dahi me‘mûrları ma‘rifetleriyle kal‘a-i merkûmeye bi’l-usûl derûn Cebe-hâneye vaz‘ ve teshin(?) ve ihsân ve irsâl buyırılan Şevvâl ve Zi’l-ka‘de ve Zi’l-hicce topcı mâhiyeleri dahi bermu‘tâd yoklama usûlü kâ‘idesince tevzî‘ kılınarak cümleye farîza-i zimmet olan da‘vât hayriyye-i hazret-i şehinşâhî takdîm bâr-gâh hazret-i rabb mu‘ayyen kılınmış idüğü

⁶²⁶ Dülger: Yapıların kapı, pencere dışındaki kaba tahta ve ağaç işlerini yapan usta

⁶²⁷ Şürû‘: Başlama

⁶²⁸ Mültefet: iltifat edilmiş, bakılmış / güler yüz gösterilmiş, hoş davranılmış / ehemmiyet verilmiş

⁶²⁹ Mülâtıf: latife eden

⁶³⁰ Mevsûm: vesimlenmiş, nişanlanmış, damgalanmış, imlenmiş / isimlendirilmiş, ad verilmiş

⁶³¹ Benam: Adlı, isimli, adlandırılmış / Namlı, ünlü, meşhu

⁶³² Mevsûf: vasfolunmuş, vasıflanmış / belirtilen

⁶³³ Rub‘:Dairenin dörtte biri / Kuruşun dörtte biri, on paralık sikke / Bir tahlil ölçeğı

[1.6]

Pravişte dökümhânesi firûnları fenâ-pezîr ve bu sûret kiremit üzere tanzîmi matlûb-ı ‘âlî olan yuvarlak i‘mâlî maddesine müstelzim te’ennî ve te’hîr olduğına binâ zikr olunan firûnlar ‘atîk ve cedîd cümlesi ta‘mîr ve ikmâl ile dil-hah-ı ‘âlî üzere peyderpey yuvarlak ısığa ve i‘mâl olunmakta olduğu

[1.7]

Rodos Cezîresinin iç kal‘ası derûnunda olan kârgîr Tobhâneye iki tabur ‘asker ikâmesine elvirir bir bâb kışlâk-ı ‘âlî inşâsına mübâşeret olduğu

[1.8]

Yenişehir-i Fenar Kazâsına tâbî‘ Tırnova Nâhiyesinde vâki‘ vaka‘î hân-kahı mürûr-i zamân ile müşerref harâb olduğına binâen Tırhala Sancağı mutasarrıfı devletlü Emin Paşa Hazretleri ta‘mîr itdirmiş olduğu

[43]

[1.9]

Tırhala Sancağı kazâlarında bulunan kapudânlar hırsız ve eşkiyâ makulelerine mu‘âvenet ve ahâli ve fukarâyâ bir gûne hasâret etmemek üzere livâ-i mezkûr mutasarrıfı müşârün-ileyh hazretleri tarafına birer kâvî rehn virdikleri misillû Alasonya Kazâsı kapudânı olan Lakorn dahi rehn taleb olunmuş ise de ‘adem-i asga⁶³⁴ ve ahâli ve fukarâyâ îsâl rahne hasâr misillû habâsete⁶³⁵ ictirâ eylediğine mebnî üzerine ‘asker sevkîyle bi’l muhârebe karındâşı ve haylice ‘avanesi rehîn-i dimâr⁶³⁶ ve kendusunun pây-ı idbârı mütezelzil⁶³⁷ olarak rehneverd semt firâr olmuş ve cânib-i müşârün-ileyhden ta‘kîb ve istîsâline ‘asker sevk olunarak geru kalan ‘avanesi silâhlarını birağub lerzân⁶³⁸ ve hirâsân⁶³⁹ mütesebbit zeyl-i ‘afv ve emân ve bu vechle kazâ-i mezbûr ve havâlisinde emniyet-i kâmile nümâyân olmağla kazâ-i mezbûr ahâlisi rehin-i kemâl sürûr ve behcet ve sâye-i merâhim-vâye-i ‘âlîde bir katdahi nâi-i vefâ istrâhat olarak tezâyüd-i ömr ü şevket-i hazret-i cihân-bânî ed‘iye-i hayriyesini tekrâr itmekde oldukları

⁶³⁴ Asga: Çarpık yüzlü / öğrenmeye çok hevesli

⁶³⁵ Habâset: Habislik, kötülük, alçaklık

⁶³⁶ Dimâr: Ölme, ölüm, helâk, mahv

⁶³⁷ Mütezelzil: Sarsılan, titreyen, sallanan

⁶³⁸ Lerzân: titrek, titreyen

⁶³⁹ Hirâsân: korkan, korkak

[1.10]

Ermeye Kazâsında olan Danası Dodosu nâm kapudân tek durmayub vâh-ı per-
tebâh⁶⁴⁰ ‘isyâna sâlik ve pûyân olduğundan Tırhala Sancağı mutasarrıfı müşârün-ileyh
hazretleri birâz ‘askerle leylen üzerine varub mersûmı ve ‘avane-i havanesinden bir
takımını izâle ve i‘dâm ve bir takımını dahi orada fitrâk-ı⁶⁴¹ râm⁶⁴² iderek ahâli ve
fukarânın sâye-i ma‘delet-vâye-i hazret-i cihândârıde bu vechle dahi esbâb-ı âsâyiş
ve ıstrâhatlarını istikmâl ve taraf-ı eşref cenâb-ı cihân-bânî için isticlâb-ı da‘vât-ı
hayriyyet iştîmâl eylemiş idüğü

[1.11]

Zihne Kazâsında ba‘zı re‘âyâ yedlerinde bulunan esliha⁶⁴³ ma‘rifet-i şer‘-i şerîf ve
müdir-i kazâ ma‘rifetiyle devşirilüb defter-i mumzâsıyla⁶⁴⁴ dâmâd-ı hazret-i şehr-i
yârı devletlü Halil Rifat Paşa Hazretleri taraflarıyla irsâl kılınmış oldüğü

[1.12]

Kazâ-i mezbûreden beher sene mîrî mübâya‘asıyçün on sekiz bin yedi yüz keyl hinta
ve sekiz bin sekiz yüz keyl şa‘ir müretteb ise de kazâ-i mezbûr ve havâlîsi Sengistan
ve ahâlisi yalnız penbe zırâ‘atiyle güzârende-i⁶⁴⁵ avân⁶⁴⁶ olarak zehâir-i mezkûreden
fakat hintayı civâr kazâlardan tedârik ve i‘tâ ile şa‘irden isti‘fâ ve ıstirhâm
olunmakda ve ol-vechle ‘afv ve müsâ‘ade buyrulmakda ise de geçen sene şa‘ir
tertibini kazâ-i mezbûr voyvodası bi‘l-ikdâm ta‘ahhüd itdirmiş ve kendulerinin
kudretleri olmadığından sâbıkları misillü ‘afv niyâzıyla taraflarından bâ-‘ilâm ve
mahzar çend nefer ehl-i İslâm ve re‘âyâ i‘zâm kılınmış idüğü

[1.13]

Geçen şehr-i Rebi‘ü’l-âhîr evâ’ilinde bu‘d’ü’l-grûb Pınarhisar Kasabası üzerinde bi-
Kudreti’l-lâhi’l-melikü’s-settâr rengîn ateşin ve şu‘lesi ziyâ-yı kamere yakın bir
‘alâmet-i semaviye-i dünbâle dâr-ı şârikü’l-envâr ve iki dakîka mürûnunda kasaba-i

⁶⁴⁰ Tebâh: bozuk, çürük, berbat, harap, mahvolma / yıkılmış, yıkıntı; tükenme

⁶⁴¹ Fitrâk: atın terkisi, terki kayışı, eğerin arkasındaki tasma, at eğerinin arkasında bulunan ve eşya bağlamaya yarayan kayışlar

⁶⁴² Râm: İtaat eden, boyun eğen

⁶⁴³ Esliha: silahlar

⁶⁴⁴ Mumzâ: imza edilmiş olan

⁶⁴⁵ Güzârende: geçici, geçen; geçirici, geçiren

⁶⁴⁶ Avân: vakit, zaman

mezbûreye yarım sâ'ât mesâfede Sancâktepesi nâm mahall üzerine doğru yürüyüb mütevârî vedâ-yı istitâr olmuş olduğı

[44]

[1.14]

Bu esnâda Kozluca Kazâsına tâbi' Gündoğdu Karyesinde ve Pazarcık tarafında iki nefer çobana sâ'ika isâbet iderek râ'î⁶⁴⁷ eyledikleri ağnâm ile beraber helâk olmuş oldukları

[1.15]

Şarköy Kazâsına tabi' Konuz Karyesinde Acı Kosme nâm zimmînin yalısından ez-kazâ ateş zebâne-keş zuhûr ve etrafına sırâyetle altı bâb menzil muhterik olarak ashâbını vatanlarından mehcûr itmiş ve bunların arasında bir tehi müskirât⁶⁴⁸ mağâzası dahi yanmış idüğü

[1.16]

Pravişte Kazâsına tâbi' Balahor nâm karyede ve Timurhisarı ve Firecik ve Malkara ve Şarköy ve Köprülü taraflarından asemena'llâhu Teâlâ hestelik zuhûrına mebnî nefsi Pravişte Kasabasında mahsûs me'mûr ma'rifetiyle usûl-ı karantinaya ri'âyet olunmakda olduğı

[1.17]

Mîrî yapağı me'mûrî Hilmi Efendi Cisir-i Mustafa Paşa Kazâsına tabi' Cebce Karyesi kirâhânesinden geçenlerde ve bu defa' istikrâ⁶⁴⁹ eylediğı hayvânâtın ücretlerini virmemek ve kirâcı başıyı kılıç ile cerh eylemek misillû vaz' nâ-hemvâre⁶⁵⁰ ibtidâr eylediğı

[1.18]

Rusyalu Yuvan Valvic nâm Cenerâl ta'lîm-i fenn-i harb için bir seneden berü Sarf(?) tarafında eğlenmiş ve bu defa' beş nefer teb'asıyla Vidin'e gelüb Kılas(?) tarafına mürûr itmiş olduğı

⁶⁴⁷ Râ'î: otlatmak; yönetmek, gözetmek, çoban

⁶⁴⁸ Müskirât: Sarhoşluk veren şeyler, alkollü içkiler

⁶⁴⁹ İstikrâ: Kirâ ile tutma, kirâlama

⁶⁵⁰ Hemvâre: Dâima, her zaman, devamlı olarak

[1.19]

Bu esnâda İstanköy Cezîresi pişgâhına bir kıt'a İngiltere beylik sefinesi vürüd ile voyvoda Ağa ve Nâib Efendi ve kal'a yüzbaşısı ve gümrük emîni temâşâ bahanesiyle sefine-i mezkûreye varub çend dakika eğlendikten sonra 'avdetlerinde sefineden on bir ve kal'adan dahi on bir tob endâhtı resmî icrâ olunarak sefine-i mezkûre on gün mürûrunda oradan kâlkub gitmiş olduğu

[1.20]

Kıbrıs cezîresinde vâki' Moğasa Kal'asının iç kâtı odaları harâb olduğundan Mağosa alây beğisi ma'rifetiyle i'mâr ve kasaba-i mezbûre anbârı mevcûdundan Trablusgarb'a müretteb zehâyirden on dört bin sekiz yüz keyl hınta ile beş bin keyl şa'ir sefineye tahmîlen sevk ve tesyâr olunmuş olduğu

[1.21]

Geçen Rebî'u'l-âhirde Tekfurdağı değirmenlerinde tedkik kılınân ve gerek civâr kazâlardan bi't-tevârüd mübâya'a olunan hâs ve etmeklik ve dakîkden Dersa'âdetde kâin kapân-ı dakîka iki bin beş yüz seksân beş çuvâl derûnunda üç yüz seksân yedi bin yedi yüz elli kıyye dakîk gönderilmiş idüğü

[45]

[1.22]

Bâlâda mezkûr kazâlardan olan

Mütevellid-İslâm; nefer-450	Müteveffâ; nefer-800	Mütevellid-Re'âyâ; nefer-660	Hâlik; nefer-1303
--------------------------------	----------------------	---------------------------------	-------------------

İş bu mahaller jurnal evrâkının sâir bendleri ebnâ-yı sebîlin keyfiyyet-i mürûr ve 'ubûrlarıyla de'âvî-i vâkı'anın ber-muktazâ-yı şer-i şerîf fasl ve hasmı maddelerinden 'ibâret idüğü

[m]

Zikr-i âtî kazâ ve cezîrelerden takdîm kılınân jurnal evrâkının hülâsasıdır Fi 20 Ra [1]252 [5 Temmuz 1836]

[m.1]

Yenişehir-i Fenar Kasabası derûnunda meşâyih-i tarikat-ı ‘alîyye-i Sa‘diyye’den⁶⁵¹ Şeyh Hâfiz Muhyeddin Efendi dergâh-ı şerîfinin muhtâc-ı ta‘mîr olan ba‘zı mahallerini geçen sene hâlâ mülhakâtıyla Tırhala Sancağı mutasarrıfı devletlü Emin Paşa hazretleri yapdırub bu def‘a dahi semâ‘-hâne-i münîfi üzerine müceddeden bir kubbe-i ‘aliyye binâ ve inşa ve levâzım-ı sâiresinin tanzîm ve îfâsına sarf-ı himmet eylemiş ve Silistre valisi ‘atûfetlü Said Paşa hazretleri dahi eyâlet-i mezkûrede kâin kabâ‘il-i Tatar kurâsından Koçi(?) nam karyede müceddeden bir bâb medrese binâ ve ihyâ ve Kızılağaç ma‘a Hatunili Kazâsına tabi‘ Selmanlar Karyesine kazâ-i mezbûr voyvodası Es-Seyid Hüseyin Ağa ve kendi yedininden bir câmi‘-i şerîf ile bir mekteb-i münîf inşa birle câmi‘-i şerîf-i mezkûre için erbâb-ı istihkâkdan bir efendiyi hitâbete bi‘l-intihâb lâzım gelen berât-ı şerîfinin i‘tâsı husûsını der-yâr-ı şevket-kurâda bâ-i‘lâm inhâ ve Pravadi Kazâsında Kuşdepe(?) ve Yassıdepe(?) nâm karyelerden muhterik ve münhedim olan iki ‘aded mescid-i şerîfi dahi sâye-i şevket-vâye-i hazreti cihân-bânîde ahâlisi kendu taraflarından müceddeden binâ ve Osmanbazarı Kazâsında Yayla(?) nâm karyede kâin harâb câmi‘-i şerîfin karye-i mezbûr sâkinlerinden El-Hâc Yusuf Ağa ta‘mîrine i‘tinâ itmiş ve Dergâh-ı ‘Alî kapucibaşlılarından Karinâbâd Kazâsı a‘yânı Süleyman Beğ’in pederi müteveffâ El-Hâc Abdülvehab Ağa’nın kazâ-i mezbûrda binâ-gerdesi olan kârgîr câmi‘-i şerîf dahi rehîn tezelzül ve indirâs olub kâ’imen ta‘mîri mümkün olmadığından mütevellîsi câmi‘-i şerîf-i mezkûru esâsından yıkub yine kârgîr olarak inşa ve tetmîm⁶⁵² ve Tekfurdağı Kazâsında kâin Hasan Efendi câmi‘-i şerîfinin minâresi muhtâc-ı ta‘mîr olduğundan kasaba-i mezbûr sâkinlerinden El-Hâc Ahmed Ağa ta‘mîr ve termîm itdirmiş ve Şumnu kasabasında vâki‘ Yahya Beğ medresesinin dahi mütevellîsi İbrahim Edhem Efendi ma‘rifetiyle sâye-i hümâ-vâye-i hazreti Şehinşâhîde müceddeden sekiz bâb oda ilâvesiyle ta‘mîrine mübâderet ve ol-vechle taraf-ı eşraf-i

⁶⁵¹ Eş-Şeybânî’ye olarakta anılan Sa‘diyye tarikatı, Kâdiriyye ve Rifâiyye’nin pîrleri Abdülkâdir-i Geylânî ile Ahmed er-Rifâî’nin çağdaşı olan Sa‘deddin el-Cebâvî’ye (ö. 575/1180) atfedilmektedir. Sa‘diyye tarikatının merkezi Şam olmak üzere, İstanbul ve Balkanlara kadar yaygınlık kazandığı görülmektedir. Detaylı bilgi için bakınız. Hür Mahmut Yücer, “Sa‘diyye”, *TDVİA*, 35.cild, 2008, s. 410-413.

⁶⁵² Tetmîm: Tamamlama, bitirme / bir şi‘ri, bir ifadeyi tamamlama

cenâb-ı cihândârî için cümle tarafından isticlâb ed'ıye-i hayriyye ve istihsâl-i mesûbât-ı⁶⁵³ cezîleye müsâberet⁶⁵⁴ kılınmış idüğü

[m.2]

Bâis-i asâyiş cihân ü bârî arâmiş 'âlem ve 'âlemiyân olan velîni'met-i 'âlem ve Şehinşâh dâr-ı ihşâm efendimiz hazretlerinin vilâdet-i hümâyun-ı şahâne ve cülûs-ı meymenet-me'nûs-ı pâdişâhâneleri günlerinde Dersa'âdet'de izhâr-ı merâsim-i şâdimânı ve meserrete ibtidâr olunmakda oldığı misillü Edirne ve Şumnu ve Filibe taraflarında dahi geçen şehr-i Ramazânü'l-mubâreğın on dördüncü gicesi kâffe-i menâzil ve dekâkîn envâ'-i kanâdil ve fânûslarla tezyîn ve evkât-ı hâmsede kılâ' ve tabyalardan top ve fişenk ra'd ahenk sadâları îsâl felek çarmîn kılınmış oldığı

[46]

[m.3]

Bi-tevfikihî Te'âlâ Silistre eyâlâtından tanzîm olunmuş olan Redîf-i Âsâkir-i Mansûre-i Şahâne geçen rûz-ı Kasımda eyâlet-i mezkûre vâlisi 'atûfetlü Said Paşa hazretleri tarafından Şumnu'ya celb ve cem' ile hendekler pîşgâhında vâki' sahrâda hâkim ve müfti ve a'yân ve vücûh-ı belde ve sâir ahâli hâzır oldukları hâlde tabur ta'lîmi icrâ itdirilerek 'asâkir-i mezkûrenin fenn-i ta'lîm ve ta'alümde mûmârese⁶⁵⁵ ve mahâretleri cümle tarafından müşâhede ve istihsân olunmuş ve ba'dehu müfti-i mûmâileyh ile meşâyih-i kirâm zevî'ü-l ihtirâmdan İsmail Efendi nâm zât-ı nebâhat ittisâm rest-i güşâ-yı ed'ıye-i hayriyye cenâb-ı pâdişâh enâm olarak kâffe-i hazâr tarafından zemzeme-i âmîn îsâl-ı bârgâh hazret-i mülk-i 'allâm kılınmış idüğü

[m.4]

Leskofça ve Ürgüb ve Kurşunlu kazâlarından⁶⁵⁶ tahrîr olunan Redîf 'Asâkir-i Mansûre-i Şahâne zâbitânına ihsân buyurulan nişân-ı 'âli seyfleri ve neferâtının tüfenk ve palâska ve elbiseleri mahallerine bil-vürûd yerlu yerine tevzi' ve i'tâ ve devâm-ı ömr ü şevket-i hazret-i cihândârı ed'ıye-i hayriyyesi takdîm-i bârgâh-ı hazret-i kibrîyâ kılınmış oldığı

⁶⁵³ Mesûbat: İyiliğe karşı Allah'ın kullarına verdiği mükâfatlar / Edilen ibadetlerin kıyamette göreceği mükâfatlar

⁶⁵⁴ Müsâeret: Devamlı, sürekli olarak uğraşma/ Bir şeyi yapmaya hemen girişme

⁶⁵⁵ Mûmârese: Alışma, alışıklık, yatkınlık, el yatkınlığı

⁶⁵⁶ Kurşunlu kazası: Nahiye-Alacahisar-Rumeli Eyaleti(1455-1536), Kaza-Alacahisar-Bosna Eyaleti(1682), Niş-Niş Eyaleti(1849-1864), Niş-Tuna Vilayeti(1865-1875), Niş- Sofya Vilayeti(1876-1877), Niş-Kosova Vilayeti(1878), Kaza-Sırbistan(1878), Kasaba-Kosova özerk bölgesi. s.496

[m.5]

Selanik ve Sakız ve Rodos ve Niğbolu kal'aları topçlarıyla Avrethisarı ve Karaferye kazaları Redîf-i 'Asâkir-i Mansûre Neferâtının ihsân ve irsâl buyurulan mâhîyeleri mahallerine bi'l-vusûl zâbitleri ma'rifetleriyle yerlü yerine tevzi' ve i'tâ ve cümlesi tarafından ed'îye-i Hayriyye-i hazret-i kişver-güşâ-yı farîzası be-tekrâr îfâ kılınmış idüğü

[m.6]

Muktezâ-yı irâde-i isâbet-'ade-i hazret-i mülûkâne üzere Sakız Kal'asının istihkâmât-ı lâzimesi me'mûrları olân mühendis-hâne-i berriye-i hümâyûn hulefâsından Hasan Efendi ve müdür-i ebniye-i hâssa hulefâsından Salih Efendi sâye-i kerâmet-vâye-i cenâb-ı şehinşâhîde metânet ve resânet üzere tanzîmine bi'l-ikdâm rehîn-i hüsn-i hitâm olarak ma'rifet-i şer'-i şerîf ile ba'de'l-mu'âyene me'mûrîn-i mûmâileyhimâ Dersa'âdete 'avdet eylemiş oldukları

[m.7]

Rodos Cezîresinde emr-i muhâfazaya me'mûr 'Asâkir-i Muntazama-i Şâhânenin ikâme ve iskânları için inşâsı irâde buyurulan kışlâk-ı hümâyûn sâye-i ihsân-vâye-i hazret-i cihân-bânîde resm-i dil-nişîn⁶⁵⁷ üzere binâ ve itmâm olunmuş ve 'asâkir-i mezkûre derûnuna bi'l-ikâme cümle tarafından ed'îye-i hayriyye-i cenâb-ı şehinşâhî zîver-zebân tekrâr kılınmış idüğü

[m.8]

Pravişte Dökümhânesinin su harkları müddet-i medîdeden berü ta'mîr olunmadığından ekser mahalleri bozulub fenâ-pezîr ve bu keyfiyyet i'mâl olunmakda olan yuvarlakların kiremit üzere tanzîmine bâ'is avk⁶⁵⁸ ve te'hîr olduğına mebnî Pravişte müdürü efendi ma'rifetiyle zikr olunan harklar suyu ta'mîr ve tathîr ve matlûb-ı 'âlî vechle kiremit üzere yuvarlak i'mâlî esbâbının istihsâline sa'y-ı vefîr olunmuş olduğu

⁶⁵⁷Dil-nişîn: Gönülde yer tutan, hoş latif

⁶⁵⁸Avk: Alıkoyma, durdurma, vazgeçirme

[m.9]

Arçaralom(?) ve Belgradcık palankalarında⁶⁵⁹ mevcûd otuz üç nefer topçılar müte‘allik buyurılan irâde-i kerâmet-‘âde-i hazret-i hilâfet-penâhı muktezâ-yı munîfi üzere Vidin muhâfızı Devletlü Hüseyin Paşa hazretlerinin inzimâm re’y ve nezâretleri ve Vidin topcı binbaşısı Mustafa Ağa ma‘rifetiyle müceddeden altmış yedişer nefer tahrîr ve ‘ilâve olunarak her palankanın neferâtı yüz nefere bi’l-iblâğ hidemât-ı lâzımede istihdâm olunmakta idiği

[47]

[m.10]

Varna muhâfızı ‘atûfetlü Necib Paşa hazretleri Şumnu’da imâl olunan bu nûr-ı silem(?) tob kundâklarını li-ecli’l-mu‘âyene gecen şehri Ramazân-ı şerîfin on dördüncü günü kasaba-i mezbûreye ‘azimet ve birkaç gün ârâm-ı ikamet ile yine Varna’ya ‘avdet eylemiş olduğı

[m.11]

Tuna sâhilinde kâin Tolçı Kasabasında fi’l-asıl hamâm olmayub kasaba-i mezbûrede sâkin ahâli ve gerek misafirin sâye-i şevket-vâye-i hazret-i gîtî-sitânide⁶⁶⁰ su‘ûbet⁶⁶¹ ve meşakkatten kurtulmak ve hem kasaba-i mezkûrenin bir kât dahi ma‘mûriyyetini müstelzim olmak niyet-i hayriyyesiyle Tolci a’yânı kendu yedininden kasaba-i mezbûreye dört halvetli bir hamâm binâ ve inşâsına mübâderet eylemiş idiği

[m.12]

Çeharşenbe Kazâsına tâbi‘ Emlâk-ı hümâyûn kurâsından Yeniköy nâm karyede sâkin Redîf-i Mansûre neferâtından Ali ve Abdülkerim karye-i merkûme ormânından hatab kat‘ iderken ve Yenice a’yânının adamları gelüb burası sizin karyenizin ormânı değildir diyerek üzerlerine hücâma ibtidâr ve firârları esnâsında ve dallarından tüfenk endâhtıyla merkûmândan Abdülkerim’i kolundan mecrûh ve zahm-dâr⁶⁶² itmiş oldukları

⁶⁵⁹ Palanka: Araları çitle örölmüş ahşap direklerin ortasına moloz taşı ve harç doldurmak sûretiyle yapılmış, hendekle çevrili küçük hisar / Böyle bir istihkâmla çevrili küçük kasaba

⁶⁶⁰ Gîtî-sitâni: Cihânı zapteden

⁶⁶¹ Su‘ûbet: Zorluk, güçlük

⁶⁶² Zahm-dâr: Yaralı, mecruh

[m.13]

İnöz Kazâsının taraf-ı garbisinde kâin Semadirek Cezîresi üzerinde gice sâ'ât beş sûlârında bi-Kudreti'l-lâhi Te'âlâ cev-v-i⁶⁶³ semâdan büyük tabla cürmünde müdevver⁶⁶⁴-i'ş-şekl bir ateş-i dñnbâle⁶⁶⁵ dâr-ı dehşet nemâ-yı zuhûr ve kasaba-i mezbûre cezîresine mürûr birle cânib-i şarkîde vâki' Çandar dağına inub mestûr olmuş idiği

[m.14]

Priştine Kazâsına tâbi' Ciralova(?) ve Belince(?) ve Raçak(?) ve İştima(?) Karyelerinde bi-Hikmeti'l-lâhi Te'âlâ kesret-i bârân vukû'yla ol-havâlide kâin cibâlden nüzûl iden seyl-i firâvân⁶⁶⁶ kurâ-i merkûme derûnunda olan nehre munsab ve münfim(?) olarak ahâlisinin ekser mezru'âtını itlâf eylediğinden başka iki üç 'adet yüklü arabayı hayvânât ve arabacılarıyla götürmüş ve Avrethisarı Kazâsında Kürt(?) nâm karyeye dahi kesret üzere dolı düşerek karye-i mezbûre mezru'ât ve bâğ mahsûlâtı rehîn-i telef ve bu cihetle ashâbının mezârî⁶⁶⁷ derûnleri pâ-y-mâl⁶⁶⁸ ...-i esef olmuş olduğı

[m.15]

Sultanyeri⁶⁶⁹ Kazâsına tâbi' Taşkınlar cemâ'atinin sâkin oldukları mahalle karîb bir ormân içinde bi-Kudreti'l-lâhi Te'âlâ başı adam başına mümasil⁶⁷⁰ sekiz ayaklı bir büyük hayye zuhûr ile birkaç gün mürûrunda cânib-i semâya ref' olunduğı cemâ'at-ı mezkûreden ba'zıları re'yü'l-ayn müşâhede itmiş oldukları

[m.16]

Ustrumca Kazâsı kurâsından Panice Karyesinde Osman nâm kimesnenin bir re's ineğinden iki ayaklı dört kulaklı ve gözi tepesinde kaburgasız bir buzağı ve Ric(?) Karyesinde mütemekkin manav-ı zimmînin bir re's keçisinden dahi kezalik iki ayaklı ve dört kulaklı ve dört gözli bir oğlak tevellüd itmiş olduğı

⁶⁶³ Cevv: hava, boşluk

⁶⁶⁴ Müdevver: Tedvîr olunmuş, döndürülmüş/ yuvarlak, tekerlek, değirmi / Devredilmiş, geçirilmiş

⁶⁶⁵ Dñnbâl: Kuyruk

⁶⁶⁶ Firâvân: Bol, fazla, asın.

⁶⁶⁷ Mezârî': Ekilip biçilen, üzerinde tarım yapılan topraklar, tarlalar

⁶⁶⁸ Pây-mâl: Ayakaltında kalmış, çiğnenmiş

⁶⁶⁹ Sultanyeri(Momçilgrad-Koşukavak) kazası: Kırcasali-Bulgaristan(1913). Sultanyeri adı kaldırılmış. Merkezi olan Koşukavak=Kromovgrad şimdi Kırcasali vilayetine bağlı kazadır. s.457.

⁶⁷⁰ Mümasil: Benzeyen, andıran

[m.17]

Semadirek Cezîresi mütemekkinlerinden beş nefer re‘âyâ otuz yedi senesinde cezîre-i mezbûrede vukû‘bulan ihtilâl esnâsında kabûl-i İslâm ile Mehmed Ali ve Ömer ve Ali ve Ahmed ve Hurşid isimleriyle tesmiye kılınmış ve hîn-i tahrîrde nüfûs defterine dahi ehl-i İslâm olarak kayd olunmuşlar iken bu esnâda cezîre-i mezbûre ruhbânının tahrîkiyle beşi birden irtidâd⁶⁷¹ habâsetini⁶⁷² irtikâb⁶⁷³ itmiş ve voyvoda tarafından yedlerine cizye kâğıdı i‘tâ kılınmış idüğü

[m.18]

İnöz Kazâsında kâin Ayavilasi Kilisesi dimekle ma‘rûf Rum kilisesinin ta‘mîrine ruhsatı hâvî merhamet-rîz sūdûr olan emr-i ‘âlîyye münâfi⁶⁷⁴ re‘âyâ-yı mersûme kilise-i mezbûrî esâsından hedm ile heyet-i asliyesinin iki katı olarak tevsî‘⁶⁷⁵ ve terkîme cü‘ret itmiş oldukları

[48]

[m.19]

Sakız Cezîresi mütemekkinlerinden Girleve(?) veled-i Markar(?) nâm zimmî ve Zihne Kazâsında Pravişte Karyesi re‘âyâsından diğeri bir zimmî bi-Hidayeti‘l-lâhi Te‘âlâ şeref-i İslâm ile neşret ve ihtidâ ve her biri esâmî-i İslâmiyeden münâsib isim ile müsemma olmuş ve zikr olunan Pravişte Karyesinde mütemekkinine bir Nasrâniyye dahi pâ-nihâde-i harem-serâ-yı İslâm olarak karye-i mezbûre sâkinlerinden Salih nâm kimesneye ‘akd ü tezvîc kılınmış idüğü

[m.20]

Bâlâda mezkûr kazâ ve cezîrelerde olan

Mütevellid-İslâm; neferân-2530	Müteveffâ; neferân- 5950	Mütevellid- Re‘âyâ; neferân-3900	Halîk; neferân-8043
-----------------------------------	-----------------------------	-------------------------------------	---------------------

İşbu mahaller jurnal evrâkının sâir bendleri ebnâ-yı sebîlin keyfiyyet-i mürûr ve ‘ubûrlarıyla de‘âvî-i vâk‘anın ber-muktezâ-yı şer‘-i şerîf fasl ve hasmı maddelerinden ‘ibâret idüğü

⁶⁷¹ İrtidâd: İslâm dînini terkederek başka bir dîni kabul etme

⁶⁷² Habâset: Habislik, kötülük, alçaklık

⁶⁷³ İrtikâb: Kötü bir işi, bir kötülüğü yapma / Rüşvet alma

⁶⁷⁴ Münâfi: Karşıt, aykırı, uymaz, uyuşmaz, muhâlif, mugâyir

⁶⁷⁵ Tevsî‘: Genişletme, genişletilme, yayma

[n]

Zıkr-i atî kazâ ve cezîrelerden takdîm kılınan jurnal evrâkının hülâsasıdır Fi 18 Ca sene [12]52 [31 Ağustos 1836]

[n.1]

Merhûm behişt-âşiyân⁶⁷⁶ Sultan Süleyman Hân tâbe serâhu hazretlerinin Yenişehir-i Fenare tâbî Golos Kal'ası derûnunda ihyâ-kerdeleri olan câmi'-i şerîf-i müşerref harâb olduğundan hâlâ mülhâkâtıyla Tırhala Sancağı mutasarrıfı devletlü Emin Paşa Hazretleri sâye-i mebarrât-vâye-i hazret-i gîtî-sitâniyede ta'mîr ve inşâ ve câmi'-i mezkûr hazîresine medrese tarzında müceddeden üç 'aded oda ile ta'lîm-i sıbyân için sayfiye ve şitâ'iyye iki 'aded mekteb tanzîm ve ihyâ eylemiş ve Nefs-i Yenişehir-i Fenar'da kâin Sancaklı dimekle 'arîf harâb-ı mu'îd-i münîf dahi Müşârûn-ileyh hazretleri tarafından tecdîd mertebesinde ta'mîr ve termîm ve ittisalîne kezalik bir mekteb-i latîf binâ ve tetmîm olunmuş ve yine Yenişehir-i Fenâr'da câmi'-i 'atîk pîşgâhında olan harâb mektebi Tırnova kâ'im-makâmı Dergâh-ı 'Âlî kapucubaşlılarından Hasan Beğ kendi yedininden müceddeden bir bâb hoca odası ve Filibbe Kazâsında Çukur Mescid dimekle müştehir câmi'-i şerîf-i kazâ-i mezbûr hânedânından Rüstem Ağa müceddeden münîr vaz' ve minâre 'ilâvesi ile ta'mîr ve itmâm itmiş ve Çırpan Kasabası derûnunda mâ-i lezzin killeti olduğundan voyvodası Hacı Mehmed Ağa müceddeden iki 'aded çeşme inşâ ve kasaba-i mezbûreye yarım sâ'ât mesâfe mahalde pınarlar hafriyle ab-ı karâvân icrâ itdirmiş ve Varna istihkâmâtına me'mûr mîr-âhûr-ı⁶⁷⁷ esbak Mehmed Ağa dahi Varna Kasabasında vâki Emir Efendi Câmi'-i şerîfi derûnuna kendu yedininden bir çeşme-i latîf yaptırmış ve Varna Kazâsına muzâfa Kozluca Nâhiyesinde merhûm Amûca Hasan Ağa nâm sâhibü'l-hayrın binâgerdesi olub rehin-i inhidâm olan câmi'-i şerîf ve medrese ve mekteb-i münîf mukaddemce istizân olundığı vechle ahâlisinden müteveffâ Rüstem Ağa'nın vasiyet itmiş olduğu sülüs mâlından olmak ve muktezî olan kerestesi kendu taleb ve hâhişleriyle nâhiye-i mezkûre ahâlisi taraflarından tenzîl kılınmak üzere Varna muhâfız 'atûfetlü Necib Paşa Hazretlerinin nezâretiyle a'yân-ı belde ma'rifetiyle yapıdırılıb reside-i hüsn-i hitâm olarak Paşa-i Müşârûn-ileyh ve civârda bulunan sâir kazâlar a'yân ve vücûhdan hâzır oldukları hâlde câmi'-i

⁶⁷⁶ Behişt-âşiyân: "Durağı, makâmı cennet olan, cennetmekân, rahmetli" anlamında, ölmüş olan muhterem kimseler için kullanılır.

⁶⁷⁷ Mîr-âhûr: Pâdişah ahırlarının yönetimiyle görevli kimse, imrahor

şerîf-i mezkûrda ikamet Salavât-ı Cum‘aya bed‘en ve kıyâm ve akıb salavatda cümle tarafından ed‘iye-i hayriyye-i hazret-i kişver-güşâyı vecibesi kemâyen-bâgî ifâ ve itmâm olunmuş olduğu

[n.2]

Şarköy Kazâsına tâbi‘ Havra(?) Karyesinde mütemekkin bir nefer zimmî ile Siroz Kasabası ve Kıbrıs Cezîresinde Leymesun ve Tuzla kazâları mütemekkinelerinden dört nefer Nasrâniyye bi-Hidayeti‘l-lâhi Te‘âlâ şeref-i İslâm ile teşrif ve ihtidâ eylemiş oldukları

[n.3]

Sakız Cezîresinde bulunan topcı neferâtı mu‘allimleri Tophâne-i ‘Amire mülâzımlarından Sadık Ağa ma‘rifetiyle müddet-i kalîle tarafına usûl-ı ta‘lîm ve ta‘allümü tahsîle gayret iderek el-halet-i hâzihu kendulerinde ateşli ta‘lîmi icrâyâ istîdâd rû-nümâ olduğu

[n.4]

Gelibolu Kazâsında penbe kozası ve daru ve şa‘ir ve soğan misillü mahsûlâtın bir müddetden berü voyvoda bulunanlar ‘öşr nâmıyla rûb‘-ı ve belki nisfî mikdârını almaklığı i‘tiyâd itmişler iken bu sene-i mübârekede kazâ-i mezbûr voyvodası Said Efendi muktezâ-yı hakkâniyeti üzere öşr-i ‘âdîden mâ‘adâ bir nesnelere almayub fukarâ-yı ra‘iyyeti asâr-ı gadr ve takdirene vikâyet ile cânib-i celîlü‘l-münâkib hazret-i cihândârı içün da‘vât-ı hayriyye isticlâbına sarf-ı makderet itmekte idüğü

[49]

[n.5]

Pirlepe Kazâsı kurâsında bulunan evlâd-ı fâtihânın altı ayda bir def‘a cerîde tarafına irsâl-i mu‘tâd olan nüfûs yoklama defterine isimlerinin kayd ve tatbîki zımnında kasabaya gelmeleriyçün mürâsele-i şer‘iyye gönderilmiş ise de henüz gelmeyerek imtinâ‘ üzere oldukları

[n.6]

Karaferye havâlîsinde kaptanlık nâmıyla zuhûr iden Hariş nâm şakî bir tâkım ‘avenesiyle havâlî-i merkûmede ahâli ve fukarâyâ isâl-i rahne ve hasâr üzere iken hâlâ Selanik muhassılı devletlü İbrahim Paşa hazretleri Rapo Mehmed Ağa nâm serkerde ile üzerlerine bir mikdâr asker gönderdikde fakat kaptân-ı mersûm üç beş

nefer ‘avenesiyle ber-takrîb semt-i firâra yol bulabilub ma‘adâsı ahz-ı istîsâl ve ol-
vechle istirâhat ve ârâmîş-i fukarâ kazıyye-i hayriyyesi istihsâl kılınmış olduğı

[n.7]

Kıbrıs Cezîresinde Magosa Kazâsına tâbi‘ Limye Karyesinde Mihail nâm râhibin
tavuğundan bi-Kudreti’l-lâhi Te‘âlâ iki başlı bir piliç zuhûr eylemiş idiğı

[n.8]

Gelibolu Kazâsına kârib Kavaslı Karyesi üzerinde gice sâ‘ât dokuzda iken bi-
Kudreti’l-lâhi Te‘âlâ cevvi-i semâdan tûlânîyyü’ş-şekl bir ateş peydâ olarak rub‘ sâ‘ât
mikdârı dehşet-nümâ-yı karâr ve ba‘dehu rehîn-i gaybûbet ve istitâr olmuş olduğı

[n.9]

Midilli Kasabası çarşusunda kâin bir helvâcı dükkânından zuhûr iden ateş etrafına
sırâyetle otuz iki ‘aded dekâkîn muhterik olmuş idiğı

[n.10]

Redif-i Hâssa-i Eyâlet-i Hüdâvendigâr ferîki ‘atûfetlü Dilâver Paşa hazretlerinin
berîk tabîr olunur sefinesi Rodos Limanında lenger-endâz iken bi-Hikmeti’l-lâhi
Te‘âlâ şedîd furtına zuhûruyla üzerine bir kıt‘a Yunan teknesi düşüb ikisi birden gark
olmuş olduğı

[n.11]

Zağra-i Cedid Kasabasında Hâcı Kasım Ağa Mahallesinde kâin münhedîm mescid-i
şerîf ile ittisâlinde⁶⁷⁸ olan mektebi kasaba-i mezbûre vücûhundan defter nâzırı
Osman Efendi sâye-i mekarim-vâye-i cenâb-ı mülûkânede kendi yedininden
müceddiden binâ ve inşâ eylemiş ve merhûm Merhum şehzâde Süleyman Paşa-yı
Gazî hazretlerinin medine-i Gelibolu’da ihyâ gerdeleri olan câmi‘-i şerîfin ba‘zı
mahalleriyle minâresi harâb olduğından ta‘mîri husûsı Gelibolu sâkinlerinden Hafız
Hüseyn Efendi hameyn-i şerîfeyn hazine-i celîlesi tarafından bi’l-ihâle câmi‘-i
şerîf-i mezkûr mûmâ-ileyhin hüsn-i ihtimâm ve nezâretiyle tecdîd mertebesinde
ta‘mîr ve termîm ve derûnunda ikamet-i salâvat-ı mefrûza ile kâffe-i cemâ‘at-i
müslimîn tarafından ed‘iye-i hayriyye-i hazret-i cihân-bânî def‘-i icâbetgâh-ı mülk-i
kadîm kılınmış idiğı

⁶⁷⁸ İttisâl: Bitişiklik

[n.12]

Humbara Hâne-i ‘Âmireye mülhak tımârlardan Silistre Sancağında Varna Nâhiyesinde Armudlu nâm karye ve gayriden altı bin akçe tımârın süls hissesi ‘uhdesinde olan Zağra-i Cedîd Kasabası sâkinlerinden Mehmed ve tımârlu süvârî ‘Asâkir-i Mansûre neferâtından mukaddemâ Karînâbâd Kazâsında sâkin iken Trablusgarb cânibine me’mûr olan Yanbolu Nâhiyesinde **Karuna(?)** tımârı mutasarrıf Ahmed veled-i İbrahim fevt olmuş oldukları

[n.13]

Bâlâda mezkûr kazâ ve cezîrelerde olan

Mütevellid-İslâm; Nefer-1725	Müteveffâ; 2020	Nefer-	Mütevellid-Re‘âyâ; Nefer-2341	Hâlik; 5038
---------------------------------	--------------------	--------	----------------------------------	-------------

İşbu mahaller jurnal evrâkının sâir bendleri ebnâ-yı sebîlin keyfiyyet-i mürûr ve ‘uburlarıyla de‘âvî-i vâkı‘anın ber-muktezâ-yı şer‘-i şerîf fasl ve hasmı maddelerinden ‘ibâret idüğü

[50]

[o]

Zikr-i atî kazâ ve cezîrelerine takdîm kılınan jurnal evrâkının hülâsasıdır. Fi 5 S sene [12]53 [11 Mayıs 1837]

[o.1]

Tarîkat-ı ‘Aliyye-i Rufâ‘iyye meşâyihinden Şumnu Kasabasında defîn-i hâk-i ‘tır-nâk⁶⁷⁹ olan Hâfiz Baba nâm zât-ı bahrü’l kerâmâtin hulefâsından kasaba-i mezbûrede Hâcî Pîrî Mahallesiinde sâkin iken geçenlerde irtihâl-i dâr-ı bekâ iden Kavalalı Ömer Efendi’nin vefatından dört sâ‘ât mukaddem gice sâ‘ât yedi buçuk sûlârında bi-Kudreti’l-lâhi Te‘âlâ kible tarafından bir nûr-ı mustatîl zuhûruyla müteveffâ-i mûmâileyhin bağçesi derûnunda kâin bir diraht⁶⁸⁰ üzerine nâzil olub ve derhâl nücûm⁶⁸¹ zahîresi dağılıb diraht-ı mezkûrî per-berk-i(?) envâr ve bu hâl üzere on dakîka mikdârı karâr eyledikten sonra kasaba-ı mezbûre civârında vâkı‘ Yenice ve Durmuş karyeleri cânibine gitmiş ve Tolçi Kasabasında dahi gice sâ‘ât üç buçuk

⁶⁷⁹ Defîn-i hâk-i ‘tır-nâk: güzel kokulu, toprağa gömülü (ölmüşler hakkında)

⁶⁸⁰ Diraht: ağaç

⁶⁸¹ Nücûm: yıldızlar

sûlârında iken gâyet muzî⁶⁸² ve berrâk bir ‘alâmet-i semâvî Tolçî’ye şa‘şaa-pâş-ı⁶⁸³ afâk olarak havâlî-i kasabayı iki üç dakîka mikdârı ruz-ı revîş-i veş-i tâb-dâr itmîş olduğı

[0.2]

Hâlâ Redîf-i Mansûre-i Eyâlet-i Edirne müşîrî Devletlü Mustafa Nuri Paşa Hazretleri eyâlet-i merkûmeden müretteb Redîf-i Mansûre-i Şâhâne alâylarının noksânlarını ikmâl zımnında zîr-i idâre-i müşîrîlerinde olan kazâlara bi’l-‘azîme sâye-i hûmâvâye-i hazret-i gîtî-sitânide zikr olunan alâyların gerek tüfenk endâz ve gerek topcı neferâtı tekmîlen tahrîr ve tanzim ve fenn-i ta‘lîm ve ta‘allümde mûmârese ve mahâretleriyçün müşârün-ileyh tarafından teşvîkât-ı mukteziye icrâ ve tetmîm⁶⁸⁴ olunmuş idüğü

[0.3]

Manastır Kasabası derûnunda kâin bir doğramacı dükkânından bi-kazâil-lâhi Te‘âlâ zuhûr iden ateş etrafına sırayetle ‘sekiz ‘aded dekakin ile kasaba-i mezbûrede olan kebîr-i sâ‘âtin durduğı ahşab kubbe muhterik olarak sâir mahallere tecavüz itmeksizin bi-avnü’l-azli muntafi olmuş olduğı

[0.4]

Bergos Kasabası mahallâtından Alaca Mescit Mahallesinde sâkin Dervîş Mehmed nâm kimesne bir bâb mülk-i menzilini Mahrûse-i Edirne’de kâin tekye-i şerîfe-i Sa‘diyye’ye ba-hüccet-i şer‘iyye vakf eylemiş idüğü

[0.5]

Şarköy Kazâsı kurâsında Havra Karyesinde mütemekkin bir nefer râhib bi-Hidayeti’l-lâhi Te‘âlâ dâhil-i şâh-râh⁶⁸⁵ fevs-penâh-ı İslâm ve Molla Yusuf ismiyle müsemma ve benâm olarak ba-ilâm şer‘i Dersa‘âdete gelür iken Tekfurdağı kasabasında beytûtetle voyvoda ve hâkim ve müfti ve vücûh-ı memleket

⁶⁸² Muzî: ışık veren, aydınlatan

⁶⁸³ Şa‘şaa-pâş: Parıltı saçan, parlayan, parıltılı

⁶⁸⁴ Tetmîm: Tamamlama, bitirme

⁶⁸⁵ Şâh-râh: Doğru ve açık yol, selâmet yolu

taraflarından hakkında icrâ-yı merâsim mihmân-nüvâzî⁶⁸⁶ ve hürmet ve li-ecl'l-i'âne birâz harçlık dahi i'tâsıyla tatyîb⁶⁸⁷ bi'l-husûsına dikkat olunmuş olduğu

[o.6]

Yenişehir-i Fenar Kasabası civârından cereyân iden Köstem Nehri bi Hikmeti'l-lâhi-Te'âlâ kesret-i bârândan nâşî taşub ol-tarafda kâin çiftlikât mezru'âtını telef itmiş ve Kardiçe nâm karyede olan hâneleri dahi bâsub bir re'âyâ çoçuğunu beşiğiyle Yenişehir'e kadar getürmüş idüğü

[o.7]

Rodos Kal'ası hâricinde Debbâğhâne kurbunda kâin taşlık ta'bîr olunan tarîk⁶⁸⁸ gâyet dayyık⁶⁸⁹ sa'bü'l-mürûr olarak ahâli ve sâire zahîre ve eşyâ nakli husûsında zahmet ve meşekkat çekmekte olduklarından hâlâ Rodos muhafızı 'atûfetlü Hafız Paşa hazretleri mücerred-i taraf-ı eşref cenâb-ı kişver-i güşâyîçün isticlâb da'vâtı-ı hayriyye zımnında mahsûs amele tertibiyle tarîk-i mezkûrde olan taşları şikest itdirderek tevsî'ine mübâderet ve cezîre-i mezbûrede defîn-i hâk gufrân olan Şehid Ali Paşa merhûmun merkad-ı şerîfini dahi ta'mîr ve termîme sarf-ı reviyet eylemiş olduğu

[o.8]

Dersa'âdet'de ve Memâlik-i Mahrûse-i Şâhânenin ekser mahallerinde icrâ olunduğı misillü Rodos Cezîresinde kâin mahallâta dahi müceddeden ikişer nefer muhtar nasb ve ahâli-i memleket yekdiyere kefâlete rabt ile cezîre-i mezbûrenin zıll-ı zalîl hazret-i mulûkânede bu cihetle dahi hüsn-i zâbıta-i ahvâli istikmâl kılınmış idüğü

[51]

[o.9]

Muktezâ-i irâde-i isâbet-'âde-i hazret-i cihândârî üzere Tırnova re'âyâ yedlerinde bulunan kâffe-i esliha⁶⁹⁰ ve âlât-i harbiye ma'arifet-i şerî'-i şerîf ve kazâ-i mezbûr voyvodası sa'âdetlü Derviş Beğ ma'arifeti ve cümle ittifakıyla devşirilerek ahâli-i

⁶⁸⁶ Mi hmân-nüvâz: Misafire ikram eden, misafir ağırlayan

⁶⁸⁷ Tatyîb: Birinin gönlünü hoş etme, ona karşı iyi davranma

⁶⁸⁸ Tarîk: yol

⁶⁸⁹ Dayyık: pek dar

⁶⁹⁰ Esliha: silah

İslâmdan tâliblerine değer-i bahâ'larıyla⁶⁹¹ sâtılup hasıl olan esmânî⁶⁹² re'âyâ-yı mersûmeye teslîm ve i'tâ kılınmış olduğı

[o.10]

Tırnova Kazâsı kurâsından Celon(?) nâm karyede mütemekkinine bir nefer-i Nasrâniyyeden iki boynuzlu bir erkek çocuk tevellüd iderek yarım sâ'ât mîkdârı yaşamış ve yine kazâ-i mezbûre tâbî' Artebut(?) Karyesi mütemekkinlerinden Kolov(?) nâm zimmînîn bir re's koyunundan iki başlı ve altı ayaklu acayibü'ş-şekl bir kuzı doğup on gün mürûrundan sonra hufre-i helâkda mestûr olmuş idüğü

[o.11]

'Asâkir-i Mansûre-i Şâhâne mîrlivâlarından sa'âdetlû Davud Paşa livâsının ikinci alâyı dördüncü taburının altıncı bölüğünde yedinci onbaşının yedinci neferi iken bundan akdem kendusine mâhiye yirmi guruş tekâ'ud ma'âşî ihsân buyurularak Cisir-i Ergene Kazâsında ikamet üzere olan Hasan veled-i Süleyman bu esnâda hulûl-ı ecel mev'ûduyla vefat itmiş olduğı

[o.12]

Bir müddetden berü Nevâhî-i Yanbolu Kazâsında Sarıca nâm Karyede çobânlık itmekde olan Burdan nâm zimmî hüsn-i rızâsıyla kabûl-ı îmân itmişiken ferdâsı ol-tarafdan vâdi-i firâra şitâbân⁶⁹³ olmuş idüğü

[o.13]

Tuna Nehrinin Karadenize munsab olduğı mahallde Sine boğâzının karşı yakasında Rusya Devleti tarafından geçen sene eyyâm-ı sayfdada inşâsına mübâşeret olunan karantinahâneler ile zâbitân ve me'mûrîn ve vârdiyân odalarının tekmîlinden sonra berü yakaya dahi başkaca karantina mahalli ve eşyâ ve zahîre mağazası misillû ebniye inşasıyla derunlerine birâz zâbitân ikâme olunmuş ve Rusya tüccârından ba'zıları mahall-i mezkûre mağaza ve dükkân ve sâir şeyler yapdurmak üzere bulunmuş olduğı

⁶⁹¹ Bahâ': Kıymet, değer, bedel

⁶⁹² Esmân: Bedeller, değerler, kıymetler

⁶⁹³ Şitâbân: Koşan, acele eden, çabuk olan, seğirten

[o.14]

Bâlâda mezkûr kazâ ve cezîrelerde olan

Mütevellid nefer-2840	İslam;	Müteveffâ; nefer-4900	Mütevellid nefer-5682	Re'âyâ;	Hâlik; nefer-8040
--------------------------	--------	-----------------------	--------------------------	---------	-------------------

İşbu mahaller jurnal evrâkının sâir bendleri ebnâ-yı sebîlin keyfiyyet-i mürûr ve 'ubûrlarıyla de'âvî-i vâkı'anın ber-muktezâ-yı şer'-i şerîf fasl ve hasmı maddelerinden 'ibâret idüğü

[p]

Zikr-i âtî kazâ ve cezîrelerden takdîm kılının jurnal evrâkının hülâsasıdır. Fi Gurre R [12]53 [5 Temmuz 1837]

[p.1]

Manastır alâyının ikmâl zımında İlbasan Sancağında vâki' Sülva(?) Nâhiyesine isâbet iden neferâtın irsâlinde ahâlisi ba'zı güne batâ'et⁶⁹⁴ ve muhâlefet izhâr itmiş ve hâlâ Rumili valîsi devletlü Ahmet Zekeriya Paşa hazretleri tarafından hasbe'l- icâb İlbasan cânibine sevk ve i'zâm kılınan mîrlivâ sa'âdetlü İzzet Paşanın taht-ı livâsında olan 'asâkir-i muntaza-i şâhâne ol-tarafa yaklaştıklarında ahâli-i merkûmeye havf-ı müstevlî olarak içlerinden on beş kadar söz anlar ihtiyârlarını vâlî-i müşârün-ileyh tarafına gönderüb neferât-ı mezkûrenin tamâmen ve 'âcilen irsâline ta'ahhud itmiş oldukları

[p.2]

Ustrumca Kazâsı nâibi bulunan Alâiyeli Osman Sabit Efendi'nin ba'zı sû'⁶⁹⁵ hareketi Rumili vâlîsi müşârün-ileyh Ahmet Zekeriya Paşa hazretleri tarafına ba-mah-sar inhâ olunduğunu müte'âkib nâib-i mûmâileyh ber-takrîb leylen firâr eylemiş ise de yetişüb ahâli tarafından buldurulub keyfiyyeti tekrar müşârün-ileyhe 'arz ve işaret kılınmış idüğü

[52]

[p.3]

Muktezâ-yı irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne üzere Selanik'de olan 'Asâkir-i Mansûre-i Şâhânenin eyyâm-ı sayfda iskânlarıçün hâric-i şehirde inşâ olunmakta

⁶⁹⁴ Batâ'et: Ağır hareket etme, yavaşlık

⁶⁹⁵ Sû': Kötü, fenâ, yanlış

olan kışlâk-ı hümâyûn bi't-tekmîl 'Asâkir-i Mansûre derûnuna ik'âd ve iskân olunmuş idüğü

[p.4]

Selanik Sancağıyla Siroz ve Drama ve Zihne ve Doyran Kazâlarından tahrîr ve tanzîm olunan Redîf-i Mansûre neferâtı hâlâ Selanik muhâssılı Devletlü İbrahim Paşa Hazretleri ma'rifetiyle takım takım Selanik'e celb ile ber-mûcib nizâm-ı müstahsen büyük ta'lîmleri icrâ ve icâb iden ma'âş ve mâhiyeleri i'tâ birle cümlesi tarafından da'vât-ı hayriyye-i cenâb-ı kişver-küşâyî farîzası be-tekrar ifâ kılınmış oldığı

[p.5]

Medîne-i Siroz'da bundan akdem vukû'bulan hareket-i arz sebebiyle münhedim olan dört 'aded cevâmi'-i şerîfe minârelerini Selanik muhâssılı müşârün-ileyh İbrahim Paşa Hazretleri sâye-i hümâ-vâye-i hazreti şâhânede kendu yedininden inşâ itmiş idüğü

[p.6]

Muktezâ-yı irâde-i kerâmet'âde-i hazret-i cihândârî üzere Tersâne-i 'Âmire kapudânlarından Golos sevâhili⁶⁹⁶ muhâfazasına me'mûr Hasan kapudân istishâbında olan üç kıt'a koter Sefîne-i Hümâyûnuyla hasbe'l-icâb Selanik Limânına gelüb üç gün mikdârı lenger-endâz ikamet ve ba'dehu Golos canibine bâdbân-güşâ-yı⁶⁹⁷ 'avdet olmuş oldığı

[p.7]

Medîne-i Selanikde şehir kethüdâsı bulunan Hüseyin Ağa'nın umûr-ı me'mûresinde ba'zı uygunsuz hareketi cihetiyle Selanik muhassılı müşârün-ileyh İbrahim Paşa Hazretleri tarafından berây-ı te'dîb Karaferye Karyesine bâ-buyurıldı nefy ve tağrîb⁶⁹⁸ olunmuş idüğü

[p.8]

Köprülü Kasabasında Havlilar(?) Mahallesi re'âyâsından Yorgi nâm zimmînin zevcesiyle Kıbrıs Cezîresinde Tuzla Kazâsı kurâsından Çete nâm karyede

⁶⁹⁶ Sevâhil: kıyıları, sahiller

⁶⁹⁷ Bâd-bân-güşâ: Yelken açan

⁶⁹⁸ Tağrîb: Birini gurbete gönderme, gönderilme/ Kovma / Memleketinden uzaklaştırma

mütemekkiye diğeri bir nefer-i nasrâniyye bi-Hidâyeti'l-lâhi Te'âlâ el-melikü'l-'alâm bâ-nihâde-i harem-serây-ı İslâm olmuş oldukları

[p.9]

Kıbrıs Cezîresinde bi-Hikmeti'l-lâhi Te'âlâ biraz vakitdenberü emtârın⁶⁹⁹ 'adem-i nüzûli cihetiyle nebâtât ve mevrû'âtda neşv ü nemâ hâsıl olamayub ahâli-i cezîre dūçâr-ı gumûm⁷⁰⁰ ve esef ve ağnâm ve hayvânât-ı sâire râ'i olunamadığından ekser-i reh-rev-i vâdî telef olduğundan başka cezîre-i mezbûrede vâki' Leymesun Kasabası ve kurâsında geçenlerde üç gün mikdârı birbirini müte'âkib şedîdce hareket arz vukû'bularak vâfir-i menâzil⁷⁰¹ ve dekâkîn ve ebniye-i sâire zedelenmiş ve ol-esnâda cânib şimâlden ateş misâli bir hevl-nâk⁷⁰² nesne zâhir olarak Lefkoşa Kasabasında kâin Köprübaşı ta'bir olunan sūka⁷⁰³ inub kulüb-i nasa ilka-yı dehşet ve hirâs⁷⁰⁴ eylemiş ise de bi-savni'l-lâhi'l-Meliki's-Settar ferd ü vahide zarar-ı isâbet itmeksizin rehîn-i gaybûbet ve istitâr olmuş olduğu

[p.10]

Cezîre-i Kıbrısta Marya Nâhiyesinde Kırklar zâviyesi dimekle müştehir olan dergâh-ı şerîfin hüçürâtı müşerref-i harâb olduğundan cezîre-i mezbûre muhassılı sa'âdetlü El-Hâc Mehmed Ağa sâye-i mekârim-vâye-i hazret-i cihân-bânide kendu yedininden ta'mîrine i'tinâ ve Mağosa Kasabasında defîn-i hâk 'ıtırnâk olan mazhar fazl-ı sübhânî Osman el-Fazlı kuddise sıruhü'l-celi hazretlerinin vaki' olan işaret-i ma'neviyelerine mebnî Lefkoşa Kal'ası hâricinde kâin makâbir-i müslimîni etrafına tûlen⁷⁰⁵ üç bin sekiz yüz ve kur'an üç zirâ' mikdârı dairen-mâ-dâr müceddeden dîvâr ile ittisâline bir bâb türbe-dâr odası binâ ve inşâ eylemiş idüğü

[p.11]

Sakız Cezîresi muhâfazasında olan üç bölük tobcı neferâtı Tophâne-i 'Âmire canibinden me'mûr Sadık Ağa ma'rifetiyle tahsîl-i fenn-i celîl ta'lîm ve ta'allüme gayret ve müddet-i kalîle⁷⁰⁶ zarfında kesb-i mümârese ve mahâret itmiş olduklarından

⁶⁹⁹ Emtâr: yağmurlar

⁷⁰⁰ Gumûm: Gamlar, kederler, tasalar

⁷⁰¹ Menâzil: Konaklama yerleri, duraklar, merhaleler, menziller

⁷⁰² Hevl-nâk: Korkunç, korkulu

⁷⁰³ Sûk: çarşı, Pazar, alım satım yeri

⁷⁰⁴ Hirâs: Korku

⁷⁰⁵ Tûlen: Boyca, boyuna, uzunluğuna / Boylam dairesine göre

⁷⁰⁶ Kalîl: Çok olmayan, az. Karşıtı: KESİR

Sakız Kal'ası pîşgâhında Kılıç Meydânı nâm mahallde cezîre-i mezbûre muhassılı sa'âdetlü Hasan Ağa ve vûcüh-ı belde hazır oldukları hâlde neferât-ı mezkûreye ateş ta'lîmi icrâ itdirilerek derece-i tüfenk ve mahâretleri cümle tarafından müşâhede ve istihsân olunmuş ve mülâzım-ı mûmâileyh ol-vechle tekâmîl-i me'mûriyet ile Dersa'âdete 'avdet eylemiş olduğu

[53]

[p.12]

Rodos ve Sakız cezîreleri topcı neferâtının ihsân ve irsâl buyurılan ma'âş ve mâhiyeleri bi'l-vusûl yerlu yerine taksîm ve cümlesi tarafından ed'îye-i hayriyye-i hazret-i cihân-bânî takdîm-i icâbet-gâh cenâb-ı mülk-i kadîm kılınmış idüğü

[p.13]

Rodos Cezîresi muhâfazasına me'mûr 'Asâkir-i Mansûre-i Şâhâne eyyâm-ı sayfa sıkılmamak için derûn-ı kal'ada olan kışlâk-ı hümâyûndan kaldırılıb leb-i deryâda muhâfızlara mahsûs konak civârına zikr olunan haymelere nakl ve ikâme ve zıll-i zalîl hazret-i malûkânede bu vechle dahi esbâb-ı irâheleri⁷⁰⁷ istihsâl kılınmış olduğu

[p.14]

Humbara Hâne-i 'Âmire Tımarlu müte'kaidîninden Tırhala Kazâsında ikamet üzere olan Ali veled-i Abdullah bu esnâda hulûl-ı ecel mev'ûduyla dâr-ı bekâyâ rihlet eylemiş idüğü

[p.15]

Bâlâda mezkûr kazâ ve cezîrelerde olan

Mütevellid Neferân-1358	İslam:	Müteveffâ: 1400	Neferân-	Mütevellid Neferân- 2119	Re'âyâ:	Hâlik: Neferân- 2203
----------------------------	--------	--------------------	----------	-----------------------------	---------	----------------------

İşbu mahaller jurnâl evrâkının sâir bendleri ebnâ-yı sebîlin keyfîyyet-i mürûr ve 'ubûrlarıyla de'âvî-i vâkı'anın ber-muktezâ-i şer'-i şerîf fasl ve hasmı maddelerinden 'ibâret idüğü

[r]

Zikr-i atî kazâ ve cezîrelerine takdîm kılınan jurnâl evrâkının hülâsasıdır

⁷⁰⁷ İrâhe: Rahat ettirme, dinlendirme, ferahlandırma

[r.1]

Rumili ve Arnavudluk ve Selanik ve Tırhala taraflarında bulunan ‘Asâkir-i Muntazama-i Şâhânenin çekûnegî-i hâl ve tefâhhus-ı⁷⁰⁸ ahvallerini irâde-i merâhim‘âdesiyle Rumili cânibine me‘mûr ve ‘izâm buyurılan Humbara Hâne-i ‘Âmire miralâylarından sa‘âdetlü Kamil Beğ Yenişehir-i Fenar Kazâsına bi’l-vürûd orada mevcûd ‘Asâkir-i Muntazama-i zafer-i mev‘ûd hâric-i memleketde Köstem Nehri kenarında vâki‘ kazâ-yı dil-güşâyâ⁷⁰⁹ çıkarılarak hâkim ve vücûh-ı memleket ve bi’l-cümle ahâli hâzır ve cümleden saff-ı beste-i kıyâm ve mîr-i mûmâileyhe muntazır oldukları hâlde mîr-i mûmâileyh âdâb-ı mahâsin-i⁷¹⁰ nisâb⁷¹¹ ile ol-meclis-i vâlâ-yı mehâbet efzâyâ gelüb hâmil olduğu buyurıldı-i cenâb-ı Ser‘askeri kırâ‘at birle müstefâd⁷¹² olân hüsn-i iltifât mekârim-i âyât hazret-i Şehinşâhî cümleye bâ‘is kemâlü’l ibtihâc ve mefharet⁷¹³ ve müfti-i belde du‘â-yı fuzûnî-i eyyâm-ı ömr ü şevket-i hazret-i mülûkâne zımnında dest-i güşâ-yı isticâbet olarak ‘Asâkir-i Muntazama-i Şâhâne ve sâir müctemi‘in⁷¹⁴ zemzeme-i emîni îsâl dergâh-ı cenâb-ı rabbi ‘izzet eyledikelerini müte‘âkib zebh-i karâbîn ve tob ve tüfenk endahtıyla icrâ-yı şâdî-i behîn eylemiş oldukları

[r.2]

Karinâbâd Kazâsında ve Karasu Kasabasında işbu sene-i mübârekede mu‘tâd üzere panayır güşâdıyla eyâlet-i Silistre müşîri Devletlü Mirza Said Paşa Hazretleri tarafından me‘mûrlar ta‘yîn kılanarak sâye-i merâhim-vâye-i hazret-i şehinşâhîde herkes kemâl-i emniyet ve asâyiş ile alış verişlerin idüb du‘â-yı hayr-ı hazret-i mülûkâne farîzasını edâ iderek memnûnen ve mütemetti‘en⁷¹⁵ yerli yerlerine ‘avdet eylemiş oldukları

⁷⁰⁸ Tefâhhus: İnceden inceye araştırma

⁷⁰⁹ Dil-güşâ: Gönüle ferahlık veren, iç açıcı, ferahlatıcı

⁷¹⁰ Mahâsin: Güzellikler, yüze güzellik veren sakal ve bıyık

⁷¹¹ Nisâb: Asıl, esas / bir malın zekatını vermek üzere gereken miktar / sermaye, mal / derece, istenilen had

⁷¹² Müstefâd: Kazanılmış, kaar edilmiş / anlaşılmış

⁷¹³ Mefharet: İftihar duyma, övünme, koltuklan kabarma / Kadın adı

⁷¹⁴ Müctemi‘: Toplanmış, bir araya gelmiş, toplu

⁷¹⁵ Mütemetti‘: mütû'dan temettü' eden, faydalanan, kâr eden, kazanan

[r.3]

Bi-Avni'l-lâhi Te'âlâ sâye-i hü mâ-vâye-i hazret-i cihândârîde resîde-i⁷¹⁶ hüsn-i hitâm olan Varna Kal'ası pîş-gâhının tesviyesi⁷¹⁷ zımında kazâlardan müretteb araba ve ameleyi takım takım kazâlar a'yânları kenduleri götürüb birer hafta tesviye maddesinde edâ-yı hizmet ve yine kazâlarına 'avdet itmekde oldukları

[54]

[r.4]

Tırnova Kazâsına bir müddetden berü yağmûr düşmeyerek ashâb-ı zırâ'at düçâr-ı⁷¹⁸ ızdırâb ve zarûret iken hazret-i Şehinşâh 'âlem-i kehfü'l-ümem efendimizin ol-havâliye teşrif-i hü mâ-yûn meyâmin-makrûn-ı malûkâneleri yemiş ve bereketiyle bi-Feyzi'l-lâhi Te'âlâ aralık aralık nüzûl-ı bârân ile mahsûlâtda âsâr-ı feyz ve bereket nûmâyân olduğundan zürrâ' ta'ifesi gice ve gündüz kemâl-i sürûr ile da'vât-ı hayriyye-i hazret-i hilâfet-penâhî farîzasına meşgûl oldukları

[r.5]

Pirlepe Kazâsında voyvoda olan Esad Ağa sâye-i ihsân-vâye-i hazret-i mülûkânede müceddeden bir çeşme binâ ve kasaba-i mezkûrede müşerref-i harâb olan Bayraklı Beğ câmi'-i şerîfini dahi i'mâr ve Köstence Kazâsında Tekfurlu Köyü Karyesine karye-i mezkûre sâkinlerinden El-Hâc Osman Ağa müceddeden bir bâb⁷¹⁹ mescid ve dört odalı bir medrese ve eyâlet-i Silistre müşîrî müşârün-ileyh Said Paşa Hazretleri dahi medrese-i mezkûre ittisâline bir dershâne 'ilâve ve bir müddetden berü mu'attal⁷²⁰ ve harâb olan çeşmeyi ta'mîr ve Kırkkilise Kazâsında kâin Dellâk-zâde Câmi'-i şerîfini Hakîm-zâde Osman Ağa termîm ve inşâ iderek taraf-ı müstecmi'i⁷²¹ -mecd⁷²² veş'-şeref hazret-i mülûkâne için her biri da'vât-ı hayriyye ve mesûbât-ı uhreviye isticlâbına sa'y evfâ eylemiş oldukları

[r.6]

Mısır Valîsi Mehmed Ali Paşa mukaddemce iki Kapak ve iki Berîk sefineleri ile Giride 'âzimen Rodos Cezîresi pîş-gâhına vürûd itmiş ve Donanmâ-yı Hü mâ-yûn

⁷¹⁶ Resîde: Erişmiş, yetişmiş, ulaşmış, olgunlaşmış

⁷¹⁷ Tesviye: Aynı seviyeye getirme / Düz hâle getirme, düz

⁷¹⁸ Düçâr: Tutulmuş, uğramış, yakalanmış

⁷¹⁹ "Bir bâb" kelimesi sehven iki defa yazılmıştır.

⁷²⁰ Mu'attal: tatil edilmiş, bırakılmış; kullanılmaz, battal / bos, işsiz

⁷²¹ Müstecmi': Toplayan, cemedan

⁷²² Mejd: Büyüklük, ululuk, şan şeref

sefâininden Hafız Osman kapudânın sûvâr olduğu firkateyn-i hümâyûn İzmirde iken yelken üzerinde Rodos sularında bulunarak firkateyn-i hümâyûndan on dokuz ve müşârün-ileyhin râkib olduğu kalyondan on bir tob endâht olunub ba'dehu müşârün-ileyhin râkib olduğu kâlyondan kal'a-i şâhâne için yirmi bir ve kal'adan dahi on dokuz tob atılmış ve kendusu muhâlefet-i havâ münâsebetiyle üç gün gemiden çıkamadığı halde meks⁷²³ ve ikamet ve dördüncü günü 'aliyyü's-sabâh Girid Cezîresi cânibine 'azîmet eylemiş olduğu

[r.7]

Gelibolu Kazâsı ahâlisinden Mi'mâr-zâde Hüseyin Ağanın hizmetinde olan Yorgaki(?) zimmînin on iki yaşında bir nefer oğluyula Maçın Kazâsında mütemekkin bir nefer-i zimmî ve Karinâbâd Kazâsına tâbi' Gökçevirân Karyesinde mütemekkinine bir nefer-i Nasrâniyye dahil-i daire-i dârü'l-İslâm⁷²⁴ olmuş oldukları

[r.8]

Bu esnâda Selanik sâhilinde lodos rüzgârı şiddetli esub deryânın telâtumu⁷²⁵ artarak kasaba-i Selanikde Mısır Çarsûsuyla Beşçınâr ta'bir olunur mesîregaha ve Vardar Kal'ası ve Debbağhane hizâsına kadar mahalleri su basmış ve iskelede bulunan hatab ve kereste misillü şeyleri seyl götürüb sâhil-i mezkûrda bulunan bir kıt'a Nemçe tüccâr sefinesini dahi timur sürüyerek karaya düşmüş idüğü

[r.9]

Bozcaada ve Sakız ve Rodos cezîrelerinde olan tobcı 'asâkirinin ihsân buyurılan üçer aylık kereste mâhîyeleri bi'l-vürûd yoklama usûlî icrâ olunarak tevzî' ve i'tâ ve Rodos tobcılarından vefat ve firâr itmiş bulunan yüz on sekiz neferin üç bin altı yüz guruş mâhîyeleri fazla kalarak Rodos muhâfız Sa'âdetlü Hafız Paşa tarafından Dersa'âdete irsâl ve isrâ kılınmış olduğu

[r.10]

Bâlâda mezkûr kazâ ve cezîrelerde olan

Mütevellid neferân-1560	İslâm;	Müteveffâ; 3301	neferân-	Mütevellid neferân-2070	Re'âyâ;	Hâlik; neferân-3965
----------------------------	--------	--------------------	----------	----------------------------	---------	---------------------

⁷²³ Meks: Durma, bekleme, bir yerde kalma, eğlenme, (bkz. aram, tavakkuf)

⁷²⁴ Orijinal metinde "İslam" kelimesi sehven ikinci defa yazılmıştır ancak tek olarak kullanılmıştır.

⁷²⁵ Telâtum: Birbirine çarpma / Dalgalanma

İşbu mahaller jurnal evrâkının sâir bendleri bir mahallden bir mahalle ‘azîmet ve ‘avdet iden ebnâ-yı sebîlın keyfîyyet-i mürûr ve ‘ubûrlarıyla de‘âvî-i vâkı‘anın ber-muktezâ-yı şer‘-i şerîf fasl ve hasmı maddelerinden ‘ibâret idüğü

[55]

[s]

Zıkr-i âtî kazâ ve cezîrelerden takdîm kılınan jurnal evrâkının hülâsasıdır Fi 11 B. sene [12]53 [11 Ekim 1837]

[s.1]

Köstence Kazâsında Karasu nâm mahalde fenâ-pezîr olan kârgîr cısr-i Silistre müşîrî Devletlü Mirza Said Paşa Hazretleri tarafından tamîr olunmuş idüğü

[s.2]

Rodos muhâfızısı Sa‘âdetlü Hâfiz Paşa Tersâne-i ‘Âmire tarafından ol-cânibe me’mûr Hafız Kapudânın sûvâr oldığı fırkateyn-i hümâyûna râkiben Rodos mülhakâtından olan ba‘zı cezîreleri geşt ü güzâr eyledikten sonra İstanköy Cezîresine ‘azîmet ve birkaç sâ‘ât ikametle yine Rodos’a ‘avdet eylemiş oldığı

[s.3]

Edirne Eyâleti Redîf-i ‘Asâkir-i Mansûre-i Şâhâne ikinci alâyı Miralâyı Mehmed Beğ ve Divân-ı Hümâyûn kalemi mühimme-i nüvîsânından yoklamacı İsam(?) Efendi ve alây-ı mezkûr kâtibi Abdülrezzak Efendi eyâlet-i merkûme dâhilinde kâin ‘asâkir-i redîfeyi ber-mûcib nizâm-ı müstahsen yoklamak için kazâlara çıkmış oldukları

[s.4]

Mahrûse-i Edirne’de câmi‘-i ‘âtîk kurbunda şekerçi Hayem(?) nâm Yahûdînin dükkânından ateş zuhûruyla seksân bir ‘aded dükkân muhterik olmuş oldığı

[s.5]

Bi-Hikmeti’l-lâhi Te‘âlâ geçenlerde Çirmen Kasabası civârında nüzûl-ı barân esnâsında tulumba tabîr olunur âlamet-i müdhişe-i semâvîye zuhûr iderek yarım sâ’at

mesâfe mahalli ihâta⁷²⁶ ile nehr-i Meric cânibinde kebîr ağaçları köküyle çıkarmış idüğü

[s.6]

Sakız Cezîresi pîş-gâhında mukaddemâ kazâ-zede olan kâlyon-ı hümayûnun tob ve edavât-ı sâiresinin ka‘r-ı deryâdan ihrâcına me‘mûr Sönbekiler mahalline bi‘l-vürûd elli dokuz kantâr bir kıt‘â tunç balyemez tob ile yetmiş üç buçuk vukiyye köhne bâkır ihrâc iderek Sakız muhâssıllı Ağa ve Tersâne-i ‘Âmire kapudânlarından me‘mûr buyurılan Ömer Kapudân ma‘rifetleriyle vezn ve hıfz olunmuş olduğı

[s.7]

Süfün-ı Donanmâ-yı Hümayûn zafer-i makrûn-ı şâhânedan Rumili sevâhilinde geşt ü güzâra me‘mûr Hasan Kapudân süvâr olduğı Feyz-i Rahmet nâm fırkateyn ve ma‘iyyetinde bulunan bir kıt‘a korvet-i hümayûn ile ‘adem-i muvâfakat havâdan nâşî Sakız Cezîresi pîş-gâhına bi‘l-vürûd lenger-i endâz-ı ikamet ve muhassıl-ı sâbık müteveffâ Kadri Ağa’nın ka‘r-ı deryâdan ihrâc itmiş olduğı yirmi iki çapında bir kıt‘a kebîr-i tunç obüs ve safralık için yedi kıt‘a sakat timur tob ile bir ‘aded kebîr korvet timurını lüzûmuna mebni cezîre-i mezbûreden alub ve ahzını mübeyyen sened i‘tâ idüb mahall-i me‘mûriyetine bâd-bân-güşâ-yı ‘azîmet olmuş idüğü

[s.8]

Süvâr-i ‘Asâkir-i Mansûre-i Şâhâne mîralâyılarından Rusçukda bulunan Ali Beğın zîr-i kumândasında olan alây neferâtından li-ecli’s-sıla mezûnen Niğboluda mukîm Salih veled-i Mustafa bu esnâda hulûl-ı ecel mev‘ûduyla vefat iderek yanında mevcûd bârgîr ve eşyası bâ-defter mîralây-ı mûmâileyh tarafına gönderilmiş olduğı

[s.9]

Niğbolu Nâhiyesinde sârmâye tımârı dimekle ‘arîf yedi bin beş yüz akçe dört yüz guruş hamillü tımârın bervec-i tekâ‘üd mutasarrıfı olan Abdülfettah veled-i İbrahim Şumnu’da Savlan Mahallesinde sâkin iken bu esnâda bilâ-veled fevt olmuş idüğü

[s.10]

Bâlâda mezkûr kazâ ve cezîrelerde olan

⁷²⁶ İhâta: bir şeyin etrafını çevirme, sarma, kuşatma, etrafı çevrilme, kuşatılma, sarılma. /Tam kavrayış, anlayış, geniş bilgi.

Mütevellid neferân-1340	İslâm;	Müteveffâ; 2180	neferân-	Mütevellid-Re'âyâ; neferân-2421	Hâlik; neferân-3040
----------------------------	--------	--------------------	----------	------------------------------------	---------------------

İşbu mahaller jurnal evrâkının sâir bendleri ebnâ-yı sebîlîm keyfîyyet-i mürûr ve 'ubûrlarıyla de'âvî-i vâkı'anın ber-muktezâ-yı şer'-i şerîf fasl ve hasmı maddelerinden 'ibâret olduğu

[56]

[t]

Zikr-i âtî Kazâlar taraflarından takdîm kılınan jurnal evrâkının hülâsasıdır Fi 25 Ş sene [12]53 [24 Kasım 1837]

[t.1]

Muktezâ-yı idâre-i kerâmetade-i şâhâne üzere Şumnu Kasabasında der-dest ta'mîr ve inşâ olan cevâmî'-i şerîfe ve medrese-i münîfe ve muvakkit-hâne ve köpri misillû mi'rât ve süvârî ve piyâde kışlâkları ve hastahâne ve cebhâne ve zahîre ve mühimmât anbârları ve sâir istihkâmât sâye-i hümâ-vâye-i hazret-i cihân-bânîde me'mûrî Abdülhalim Efendi ma'rifetiyle resîde-i hüsn-i hitâm olarak cümle tarafından da'vât-ı hayriyye-i cenâb-ı şehinşâhî farîzasına devâm olunmakta idüğü

[t.2]

Silistre Kasabasında şeref-i harâb olan cevâmî'-i şerîfeden müteveffâ Muhsin-zâde Mehmed Paşa ve Süleyman Paşa ve Saturri-zâde el-Hâc Mustafa ve Gavs Ağa Câmî'-i şerîfleriyle iki bâb medrese Silistre müşîrî Devletlü Mirza Said Paşa ve elviye-i hamse müşîrî Mustafa Nuri Paşa ve Vidin muhafızı Hüseyin Paşa hazarâtı câniblerinden ve Akkuyu Câmî'-i şerîfiyle bir bâb medrese ve mekteb ve dersihâne Tırnova voyvodası Derviş Beğ tarafından sâye-i mi'rât-vâye-i hazret-i cihândârîde inşâ ve i'mârıyla taraf-ı eşref-i mülûkâne için ed'îye-i hayriyye isticlâbına i'tinâ ve ibtidâr olunmuş olduğu

[t.3]

Gelibolu Kasabasında Galataburnu nâm mahallde vâki' çeşmenin mürûr-ı zamân ile harâb olmuş olan su yolunu kazâ-i mezbûr voyvodası Mehmed Said Efendi müceddeden kunvân karşıyla ta'mîr ve terhîs ve civâr kurâ ahâlisini su husûsunda zarûretten tahlîs eylemiş idüğü

[t.4]

İnöz Kasabasına yarım sâ'ât mesâfede nehr-i Meric kenarında tarik-i câdde de fenâ-pezîr olan kaldırımları kasaba-i mezbûre ahâlisi ta'mîr itmiş olduğı

[t.5]

Bâ-emr-i 'âlî Dobrice kolundan müretteb yirmi sekiz sürü ağnâm yerlu yerinden cem' ve tahsîl ve feyzîne me'mûr Kostantin nâm zimmiye teslimen Der'aliyye'ye sevk ve tesbîl⁷²⁷ kılınmış idüğü

[t.6]

Geçenler de Şarköy Kasabasında ber-mu'tâd güşâd olunan panayıra vürüd iden tüccâr sâye-i şevket-vâye-i cihândârîde kemâl-i asâyiş ve emniyetle ahz ve i'tâ ve da'vât-ı hazret-i mülûkâneyi îfâ iderek yerlu yerine 'avdet eylemiş oldukları

[t.7]

Silistre Eyâleti kazâlarından müretteb Redîf-i 'Asâkir-i Mansûre-i Şâhâne ber-mûcib nizâm-ı müstahsen üç tabura iblâğ olunmuş olduğundan eyâlet-i merkûme müşîrî müşârün-ileyh Said Paşa Hazretleri zikr olunan kazâları dolaşub 'asâkir-i mezkûrenin istikmâl-i zevâbıt nizâmiyelerine i'tinâ ve dikkat ve Şumnuda resîde-i hüsn-i hitâm olan istihkâmât-ı celîleyi dahi bi'l-mu'âyene Rusçuka 'avdet eylemiş olduğı

[t.8]

Bâlâda mezkûr kazâlarda olan

Mütevellid neferân-1231	İslâm;	Müteveffâ; 1450	neferân-	Mütevellid neferân-186	Re'âyâ;	Hâlik; neferân-358
----------------------------	--------	--------------------	----------	---------------------------	---------	--------------------

İşbu mahaller jurnal evrâkının sâir bendleri ebnâ-yı sebîlin keyfiyyet-i mürûr ve 'ubûruyla de'âvî-i vâkı'anın ber-muktezâ-yı şer'-i şerîf fasl [ve] hasmı maddelerinden 'ibâret idüğü

⁷²⁷ Tesbîl: Allah yoluna bağlama. / yola çıkarma, yolcu etme. [asıl mânâsı "bir şeyi Allah için vakfetme ve mubah kılma" dır].

[57]

[u]

Zikr-i âtî mahallerden takdîm kılınan jurnal evrâkının hülâsasıdır Fi 24 L sene [12]53
[21 Ocak 1838]

[u.1]

Dersa'âdet'de ve mahall-i sâirede icrâ olunduğı misillü esnâ-yı meyâmin⁷²⁸ ihtivâ-yı vilâdet-i hümâyûn hazret-i hilâfet-penâhî olan Şehr-i Ramazân kesîrû'l-feyezânın on dördüncü gicesi Şumnu Kasabasında dahi bi'l-cümle buyût⁷²⁹ ve dekâkîn envâ'-i fânûs⁷³⁰ ve kanâdîl ile tezyîn ve cümlelerin farîza-i zimmeti olan devâm-ı ömr-i şevket-i cenâb-ı şehinşâhî ed'ıye-i hayriyyesi takdim-i bârgâh icâbet-karîn kılınmış olduğı

[u.2]

Leskofca Kazâsında Yodoberce(?) mahallesinde harâb camî-i şerîf ile Şeyh Hüseyin Efendi zâviyesini hâlâ Alacahisar Sancağı mutasarrıfı mîr-i mîrân-ı kirâmdan Sa'âdetlü İsmail Paşa sâye-i Şevket-vâye-i Hazret-i Şehinşâhîde yedininden ta'mîr ve termîm itdirmiş idüğü

[u.3]

Silistre Eyâletinden müretteb süvârî ve piyâde Redîf-i 'Asâkir-i Mansûre-i Şâhâne ber-mûcib nizâm-ı müstahsen büyük ta'lîmlerinin icrâsı zımnında güzerân⁷³¹ iden rûz-ı Kasımdan sonraca eyâleti merkûme müşîri Devletlü Said Paşa Hazretleri ma'rifetiyle Şumnu'ya celb ile 'Asâkir-i Mansûre mîrlivâlarından hâlâ Varna kâ'immakâmı 'izzetlü Ziya Paşa Hazretleri mevcû[d] olduğı halde tensîb olunan sahrâda icrâ-yı ta'lîm ve ta'allümlerine mübâderet ve ihsân buyurılan mâhîyeleri dahi yedlerine bi'l-itâ cümle tarafından ed'ıye-i hayriyye-i cenâb-ı kışver-güşâyı be-tekrar def bârgâh-ı hazret-i ahadiyet kılınmış olduğı

⁷²⁸ Meyâmin: Uğurlar, bereketler, mutluluklar

⁷²⁹ Buyût: Evler, hâneler / bakınız. Beyt

⁷³⁰ Fânûs: Küre veya silindir şeklinde cam kapak / mum yakılan büyük fener, camlı mahfaza, abajur.

⁷³¹ Güzerân: geçici, geçen,

[u.4]

Muktezâ-yı irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne üzere Niğbolu Sancağından müretteb Redîf-i Mansûre alâyını ikmâl için Vidin muhafızı ‘atûfetlü Hüseyin Paşa Hazretleri livâ-i mezbûr kazâlarını dolaşub âlây-ı mezkûre lüzûmı olan neferâtı yegân yegân⁷³² intihâb ve tahrîr ile yine Vidin’e ‘avdet eylemiş idüğü

[u.5]

Tırhala Sancağından müretteb Redîf-i ‘Asâkir-i Mansûre-i Şâhâne Rodos Kal‘ası topcı neferâtının ihsân ve irsâl buyurılan ma‘âş ve mâhîyeleri yerlu yerine taksîm ve i‘tâ ve sâye-i ihsân-vâye-i hazret-i mülûkânede cümlesinin istikmâl-i ahvâl-i nizâmiyelerine dikkat ve i‘tinâ olunmuş oldığı

[u.6]

Bundan akdem Eskişehir Kazâsında tevattun üzere iken Tuna sevâhilinde iskânlarına ruhsat-ı seniyye erzân buyurılan Tatar kabilesinin Kulağuzı Kamer nâm kimesne yedlerine i‘tâ buyurulan yol emr-i şerîfine mugâyir Kınıklı nâm merhale bilâ-ücret hayvân çıkartmak için kirâhâne hizmetçilerinden ba‘zılarını alet-i çarha ile darba cürret itmiş idüğü

[u.7]

Maçın Kazâsı mütemekkinlerinden bir nefer zimmî bi-Hidâyeti’l-lâhi Te‘âlâ dâhil-i daire-i şeref-i bâhire-i İslâm ve Hasan ismiyle benâm olmuş oldığı

[u.8]

Kıbrıs Cezîresinde Değirmenlik Nâhiyesinde kâin Dino(?) nâm karyede bi-Hikmeti’l-lâhi Te‘âlâ bir re’s koyundan dört ‘aded kuzı tevellüd itmiş idüğü

[u.9]

Bâlâda mezkûr kazâ ve cezîreler ile Rumilinin sâir mahallerinde olan

Mütevellid İslâm; neferân – 1424	Müteveffâ; neferân- 10864	Mütevellid Re‘âyâ; neferân– 1072	Hâlik; neferân – 4127
----------------------------------	---------------------------	----------------------------------	-----------------------

İşbu mahaller jurnal evrâkının sâir bendleri enbâ-yı sebîlin keyfiyyet-i mürûr ve ‘ubûrlarıyla de‘âvî-i vâkı‘anın fasl ve hasmı maddelerinden ‘ibâret idüğü

⁷³² Yegân yegân: Birer birer, teker teker, ayrı ayrı

[58]

[v]

Zikr-i âtî mahallerden takdîm kılınan jurnal evrâkının hülâsasıdır Fi 9 Za sene [12]53
[4 Şubat 1838]

[v.1]

Muktezâ-yı irâde-i isâbet-âde-i hazret-i mülûkâne üzere medîne-i Sofya da Manavede(?) bulunan Redîf-i ‘Asâkir-i Mansûre-i Şâhânenin ikametleri için Siyavuş Paşa Hanı nâm mahallde bir ‘aded kışlâ binâ ve inşâsına mübâşeret ve hengâ[m] vaz’-ı esâsında zebh-i karâbîn ile Du‘â-yı Bekâ-yı Ömr ü Şevket Cenâb-ı Şehinşâhî vecîbesine müşâberet kılınmış olduğı

[v.2]

Mahruse-i Selanikde kâin câmî‘-i ‘atîk ve İshakiye fethiye nâm ma‘âbir-i münîfenin müşerref-i harâb olan minâre ve sâir mahalleri sâye-i müberrât-vâye-i hazret-i kîtî-sitânide Selanik muhasıllı sâbık ‘atûfetlü İbrahim Paşa Hazretleri tarafından ta‘mîr ve Pirlepe Kazâsında Köprülü caddesinde bulunan üç ‘aded çeşmenin yolları fenâ-pezîr olduğundan Dergâh-ı ‘Âlî kupûcibaşlılarından Esad Ağa kendu yedininden termîm ve tathîr ile taraf-ı eşref cenâb-ı cihân-bâni için isticlâb-ı da‘vât-ı hayriyyeye sa‘y-ı vafîr olunmuş idüğü

[v.3]

Mogosa Kal‘ası derûnunda kâin kebîr cebhânenin muhtâc-ı ta‘mîr olan mahalleri hâlâ Kıbrıs muhasıllı Sa‘detlü El-Hâc Mehmed Ağa tarafından tanzîm kılınmış olduğı

[v.4]

Pirlepe Kasabasında ‘Asâkir-i Mansûre-i Şâhâne mülâzımlarından Sabit Ağa’nın bânîsinde bir meyve ağacı üzerine bi-Kudreti’l-lâhi Te‘âlâ nûr-ı nazîl olub dirâht-ı mezkûrun ağsânını temâmen ihâta⁷³³ itmiş ve birkaç sâ‘ât mikdârı durub rehîn-i gaybûbet ve estâr olmuş idüğü

⁷³³ İhâta: Bir şeyin etrâfını çevirme, çevreleme, kuşatma, sarma / Etraflı şekilde kavrama ve anlama, geniş ve etraflı bilgi

[v.5]

Kıbrıs Cezîresinde bir hâtûndan bi-Hikmeti'l-lâhi Te'âlâ biri erkek ve ikisi kız olarak üç çocuk tevellüd iderek çend rûz-ı mürûrunda birisi vefat itmiş ve bir tavukdan dört ayaklı bir piliç zuhûr eylemiş olduğu

[v.6]

Cezîre-i mezbûrede Girne Kazâsına tabî' Dikmo Karyesinde mütemekkin Çerfako(?) ve Siroz Kazâsı mütemekkinlerinden Avrâm ve Ustrumca Kasabasında simitçi esnâfından Gorgi ve Midye Nâhiyesi re'âyâsından diğer iki nefer zimmî ile Ustrumca'da Etdi(?) Köyi mütemekkinlerinden bir Nasrâniyye bi-Hidâyeti'l-lâhi Te'âlâ dâhil-i daire-i şeref bâhire-i İslâm ve herbiri esâmî-i islâmiyeden münâsib isim tesmiyesiyle bekâm olmuş oldukları

[v.7]

Filib'e'de nâzır bulunanların ikamet itmekte oldukları konaktan bi-kazâ-i Allahi Te'âlâ ateş zuhûruyla zikr olunan konak muhterik olmuş ve konağ-ı mezkûr karşusunda kâin tomruk ağasına mahsûs mahalle ittisâlında bir hâne dahi 'ilâvesiyle şimdilik nâzır konağı ittihâz olunmuş idüğü

[v.8]

Muktezâ-yı irâde-i hazreti cihândârî üzere Pirlepe Kazâsı re'âyâsı yedlerinde bulunan esliha marifet-penâh şer'-i şerîf ve kazâ-i mezbûr voyvodası ma'rifeti ile bi't-taharrî bir dânesi giruye kalmaksızın cümlesi cem' ve sebt defter ile bir mahall-i münasibe vaz' ve hıfz olunmuş idüğü

[v.9]

Geçen sene Berkofça Kazâsı⁷³⁴ re'âyâsının silâhları devşirildiği hengâmda Şehirköyü tarafına firâr iden çend nefer zimmî bu def'a Şehir Köyü tarafında silâh devşirilir iken yine Berkofça'ya gelüb bir takım erâcîf⁷³⁵ neşriyle re'âyâyı ifsâd ve içlerinden ba'zılarını kendulerine uydurarak Zilzene(?) nâm manastıra tecemmü' ve ihtişâd eylediklerine mebnî Berkofça müdürü rikâb-ı hümâyûn kupûcibaşlarından kav(?)nüvis-zâde Abdülrahman Beğ muktezâ-yı gayret ve sadâkati üzere manastır-ı

⁷³⁴ Berkofça kazası: Niş-Niş Eyaleti(1849-1863), Niş-Vidin Eyaleti(1864), Vidin-Tuna Vilayeti(1865-1878), Vidin-Bulgaristan Eyaleti(1878), Vidin-Bulgaristan Eyaleti(1908). s.109.

⁷³⁵ Erâcîf: Yalan sözler, yalanlar ve uydurmalar

mezkûru basub mersumların birazını ahz ve i'dâm eylemiş ve giru kalanları dahi havf-ı cân ile girîzân⁷³⁶ olarak sâye-i şevket-vâye-i cenâb-ı cihândârîda fesâd-ı mezkûr mündefi' olmuş olduğu

[59]

[v.10]

Selanik ve Sirozda kâin tüccârın posta kâğıdlarıyla ba'zı emânetlerini Belgrad'a götürüb getürmekde olan Marko geçenlerde Menlik Kazâsı civârında katl ve i'dâm ve yanında tüccâr mâlî olarak mevcû[d] bulunan biri sekiz vukiyye mikdârı altun gasb ve iğtinâm⁷³⁷ olunduğına mebnî keyfiyyet mîr-i mîrân-ı kirâmdan Siroz müdürî sâbık Sa'detlû Ömer Paşa tarafından bi't-taharrî kâtîlî Sirozlu Mihal Cale nâm müfsid-⁷³⁸ nigâr idüğü tebeyyün ile derhâl buldırılıb istintâk olunmuş ve mersûm fezâhat-ı mezkûreye ictisâr ile zikr olunan altunı bir yere defn eylediğini bâ'de'l-ikrâr mal-ı medfûn ma'rifet-i şer'-i şerîfle temâmen ihrâc itirilerek kendisiyle beraber Selanik muhasılı Sa'detlû İzzet Paşa Hazretleri tarafına ba's⁷³⁹ ve tesyâr⁷⁴⁰ kılınmış idüğü

[v.11]

Bâlâda mezkûr cezîre ve kazâlar ile Rumilinin sâir ba'zı mahallerinde olan

Mütevellid neferân – 457	İslam;	Müteveffâ; neferân – 1460	Mütevellid neferân- 1194	Re'âyâ;	Hâlik; neferân-2004
-----------------------------	--------	------------------------------	-----------------------------	---------	---------------------

İşbu mahaller jurnal evrâkının sâir bendleri ebnâ-yı sebîlin keyfiyyet-i mürûr ve 'ubûrlarıyla de'âvî-i vâkı'anın ber-muktezâ-yı şer'-i şerîf fasl ve hasmı maddelerinden 'ibâret idüğü

[y]

Rumili tarafından takdîm kılınan jurnal evrâkının ba'zı ahkâm terettüb iden husûsânın hülâsadıdır Fi 19 M sene [12]54 [14 Nisan 1838]

⁷³⁶ Girîzân: [aslî "gürîzân" dır], Gürîzân: Kaçıcı, firar eden

⁷³⁷ İğtinâm: Ganîmet alma, talan etme, yağma, çapul / zahmetsiz kazanç olarak kabul etme

⁷³⁸ Müfsid: ifsâdeden, bozan.

⁷³⁹ Ba's: Gönderme, gönderilme / yeniden dirilme, diriltme

⁷⁴⁰ Tesyâr: gönderme, gönderilme

[y.1]

Mahrûse-i Selanikde kâin câmi‘-i ‘atîkin minberiyile derûnunda muhtâc-ı ta‘mîr olan ba‘zı mahalleri sâye-i meberrât-vâye-i hazret-i gîtî-sitâniyede Selanik ferîki ‘atûfetlü İzzet Paşa Hazretleri tarafından ve Osmanbazarı Kazâsında vâki‘ Tekye Câmi‘-i şerîfi havalisinde müşerref-i harâb olan çeşme ve su yolları dahi Redîf-i Mansûre-i Eyâlet-i Silistre müşîri Devletlü Mehmed Said Paşa Hazretleri cânibinden ta‘mîr ve termîm ile taraf-ı eşref hazret-i şeh-r-yârî için isticlâb du‘â-yı cemîl ve istiksâb ecr-i cezîl⁷⁴¹ olunmuş olduğı

[y.2]

Vidin Sancağında kâin Belgradcık kal‘asıyçün bahren irsâl olunan tob ve mühimmât Maçın iskelesine bi‘l-vürûd mahall-i mezkûrdan altı ‘aded sefâine tahmîlen kal‘a-i merkûmeye gönderilmiş ise de sefâin-i merkûmenin üç kıt‘ası bi-selameti‘l-lâhi Te‘âlâ Ruscuk İskelesine vasıl olarak fakat diğerk üç kıt‘ası şiddet-i şitâ⁷⁴² ve ‘adem-i muvâfakat hava münâsebetiyle Tutrakana yarım sâ‘ât mesâfede vâki‘ Golamık nâm mahallde vâki‘ kalmış olduğundan Ruscuk kâ‘im-makâmı Mehmed Beğ muktezâ-yı gayret ve sadâkati üzere maa‘⁷⁴³ yüzbaşı bir bölük tobcı neferâtı ve dairesinden müstevfi adamlar ile lüzum-ı mikdâr amele isbâl ve kızâklar ‘imâl iderek süfün-i merkûme derûnunda bulunan mühimmât ve sâire temâmen Ruscuğ’a celb birle güşâyiş⁷⁴⁴ havâ zuhûrunda mahalline nakl olunmak üzere Ruscuk tobhânesine vaz‘ olunmuş olduğı

[y.3]

‘Asâkir-i Mansûre-i Şa[hâ]ne ferîklerinden Rodos muhâfızı ‘atûfetlü Hafız Paşa Hazretlerinin sâye-i şâhâne mukaddemce inşâsına mübâşeret itmiş olduğđ bir kıt‘a berik sefinesi bu def‘a bi‘t-tekmîl rû-yı deryâya tenzîl olunmuş olduğđ

[y.4]

Fi‘l-asıl Mahrûse-i Edirne ahâlisinden olub bir müddetden berü Yanya cânibinde bulunan Şakir Efendi geçenlerde bir nefer seyis ile yine Edirne‘ye gelmek üzere Yenişehir‘e karîb Katerin Kasabasından mürûr ider iken kasaba-i mezbûrede sâkin

⁷⁴¹ Ecr-i cezîl: Bol sevap

⁷⁴² Şitâ: kış

⁷⁴³ Maa‘: ile beraber, birlikte

⁷⁴⁴ Güşâyiş: Açılma, açıklık, açılış

Mora muhâcirlerinden Yusuf ve Sirozlu Arif nâm şekâvet-pîşeler⁷⁴⁵ kendusune refâkat ve Karaferye Kazâsı dâhilinde Ayna Kasrı çiftliği tabîr olunur mahalle vürûdlarında mûmâileyh Şakir Efendi ile seyis-i mersûmı vedâlarından kurşun endahtıyla telef ve i'dâm misillû fezâhata cürret eylemiş olduklarından katil-i merkûmeler Karaferye bölükbaşısı ve Katerin voyvadası taraflarından derhâl ahz ü girft ile mukayyeden Yenişehir-i Fenar mütesellimine gönderilmiş idüğü

[60]

[y.5]

Rumilinin ba'zı mahallerinde geçen Şevvâl-i şerîfin yirmi yedinci ve yirmi sekizinci giceleri bi-Hikmeti'l-lâhi Te'âlâ birbirini müteâkib vukû'bulan hareket-i arz sekizer onar dakika mikdârı mümted⁷⁴⁶ olmak hasebiyle Babadağı Kasabasında kâin 'Asâkir-i Mansûre-i Şâhâne kışlasının on sekiz bâb odalarının bâca ve sakfları⁷⁴⁷ ve müteveffâ Gazi Ali Paşa Câmî-i şerîfi minâresiyle ekser hanelerin sakf ve divârları ve İsakcı ve Silistre ve Şumnu ve Ruscuk ve Karinâbâd kazâlarında vâfir⁷⁴⁸ hâne ile Hacıoğlu Pazarında Voyvodası Ali Beğ'in müceddeden inşâ eylediği câmî'-i şerîfin ve reis-i esbak müteveffâ Abdülkadir Efendi Câmî' ve Mahkeme Câmî' ve Eski Câmî' demekler 'arîf maâbir-i münîfenin minârâtı ve bir 'aded kârgîr hân ile kezâlik ekser hanelerin sakf ve sâir ba'zı mahalleri münhedim ve harâb ve ahâlisi mübtelâ-yı kemâl-i dehşet ve pîçtâb⁷⁴⁹ olmuş iseler de savn-ı hazret-i bâdî ve asâr tevetcuhat-ı kudsiyat-ı âyât-ı cenâb-ı mülkdâri ile zî-rûh⁷⁵⁰ makulesine kat'en zarar isâbet itmeyerek mündefî olmuş idüğü

[y.6]

Fi'l-asıl Limni cezîresinde vukû'bulan tezvî'âtda ta'dîl ve tesviye şurûtü⁷⁵¹ gözedilmeyerek tekâlîf-i memleketi kocabaşı bulunanlar istedikleri gibi tarh ve taksîm ile 'aceze-i ahâliye îsâl ranhş te'addî olunmakda iken bundan akdem merhamet-riz sudûr olan emr-i 'âlî muktezâ-yı münîfi üzere ma'rifet-i şer'-i şerîf ve me'mûru Hâcegân-ı Divân-ı Hümâyûndan El-Hâc Münib Efendi ma'rifeti ve cümle ittifâkıyla münâsib mahallde bir sandık odası tahsîsiyle idâresiyçün ehl-i İslâm ve

⁷⁴⁵ Şekâvet-pîşe: Eşkiyalığa alışmış

⁷⁴⁶ Mümted: Uzun süren, uzun süreli, devamlı

⁷⁴⁷ Sakf: Dam, çatı

⁷⁴⁸ Vâfir: Çok, bol

⁷⁴⁹ Pîçtâb: Sıkıntı, telâş, Şaşkınlık

⁷⁵⁰ Zî-rûh: Canlı

⁷⁵¹ Şurût: Şartlar

re‘âyâdan çend nefer mu‘temed ve mevsûk⁷⁵² kimesneler intihâb ve ta‘yîn ve nâib-i voyvoda bulunanlar dahi hasbîce nezâret eylemek üzere hüsn-i sûrete rabt ve tansîk olunmuş ise de bu esnâ da ‘atîk kocabaşılar ba‘zı müfsid makulelerini kendilerine uydurarak usûl-i mezkûreyi revîş-i⁷⁵³ sabıkına ircâ‘a⁷⁵⁴ mücâseret⁷⁵⁵ ve cezîre-i mezbûre nâibi bulunan Mehmed Emin Efendi ile müftî-i belde ve sâir ba‘zı kesân dahi bulunanda izhâr-ı mûmâşât⁷⁵⁶ ile emvâl-i mukâta‘a rehîn-i teşvîş olduğundan başka nâib-i mûmâileyh tarafından mugâyyir-i kânûn ‘ilâm virilmek ve müftî-i mûmâileyh dahi virdiği fetvâ-yı şerîfelerden onar yirmişer guruş harc almak misillû evzâ‘ vukû‘bulmakda olduğu

[y.7]

Gümölcine Kazâsı metropolidi baş papas Tarandefil nâm rahib ile Menlik ve Osmanbazarı Kazâsı mütemekkinlerinden altı nefer zimmî ve mahrûse-i Selanik’de Ayasofya Mahallesinde mütemekkin bir nefer Yahûdi bi-Hidâyeti’l-lâhi Te‘âlâ dahil-i daire-i şeref-i bâhir-ı İslâmiyet ve esâmi-i İslâmiyeden birer isim tesmiyesiyle resmî mesnûn hattâtları bi’l-icrâ merkûmûn nâil-i feyz ve mefharet olmuş ve mahall-i merkûme ahâli-i İslâmî tarafından bu husûsda dahi ed‘iye-i hayriyye-i şâhâne başkaca def‘-i bârgâh-ı hazret-i rabb-ı ‘izzet kılınmış idüğü

[y.8]

Bâlâda mezkûr kazâlar ile sâir ba‘zı mahallerden vukû‘bulan

Mütevellid neferân – 557	İslâm; Müteveffâ: neferân – 5326	Mütevellid neferân – 842	Reâyâ; Hâlik; neferân 3042
-----------------------------	--	-----------------------------	-------------------------------

Mahall-i merkûme jurnal evrâkının sâir bendleri ebnâ-yı sebîlin keyfîyyet-i mürûr ve ‘ubûrlarıyla de‘âvî-i vâkı‘anın ber-nehc-i şer‘-i fasl ve hasmî maddelerini ifâde ve beyândan ‘ibâret idüğü

[z]

Rumili tarafından takdîm kılınan jurnal evrâkında ba‘zı ahkâm terettüb iden husûsâtın hülâsasıdır Fi 27 Ra sene [1]254 [20 Haziran 1838]

⁷⁵² Mevsûk: Bir belgeye, bir vesîkaya dayanan, doğru, gerçek, sağlam / İnanılır, güvenilir, îtimat edilir

⁷⁵³ Revîş: Yürüyüş, gidiş / Tâkip edilen hareket tarzı, tutum, üslûp, yol / Akış, cereyan

⁷⁵⁴ İrcâ: Çevirme

⁷⁵⁵ Mücâseret: Cesâret etme

⁷⁵⁶ Mûmâşât: Birlikte gitme, yoldaş olma, yoldaşlık

[z.1]

İstanköy Cezîresinde kapudân-ı derya-i esbâk müteveffâ Cezairli Hasan Paşa Câmi'-i şerîfinin harab olan mahalleri ile Defterdâr-ı esbâk müteveffâ İbrahim Efendi Câmi-i şerîfinin münhedîm olan minâresi mütevellileri ma'rifetiyle ta'mîr ve inşâ olunmuş olduğı

[z.2]

Niğbolu Sancağından müretteb Redîf-i 'Asâkir-i Mansûre-i Şâhâne alâyı zâbitân ve neferâtının esâmisini hâvî ber-mûcib nizâm-ı müstahsen Dersa'âdete takdîm birle bi'l-ismi mübârek hatt-ı şerîf şevket-redîf-i şehinşâhî ile tertîb ve i'âde buyurulmuş olan defteri hâlâ Vidin muhâfızı ve Niğbolu Sancağı mutasarrıfı devletlü Hüseyin Paşa Hazretleri dairesi halkı ve bi'l-cümle vücûh-ı memleket ve sâir lâzım gelenler ile çend sâ'ât mesâfe mahallden istikbâle müsâraat ve kemâl-i tekrîm ve icâl ile defter-i mezkûr ba'de'l-akrânına cümle tarafından ed'îye-i hayriyye-i cenâb-ı kişvergüşâyı takdîm-i icâbet-gâh hazret-i rabb-ı 'izzet kılınmış idüğü

[61]

[z.3]

Muktezâ-yı irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne üzere Silistre Eyâletinden müretteb Redîf-i 'Asâkir-i Mansûre-i Şâhâne zâbitânının nasb ve ta'yînleriçün eyâlet-i merkûme müşîri devletlü Mirza Said Paşa Hazretleri alây-ı mezkûr kâ'im-makâmı Mataş Beğı ve binbaşılarn bi'l-istishâb-ı Karînâbâda 'azîmet ve İslimye Kazâsı Redîf-i Mansûre neferâtını dahi oraya celb ile her birini başka başka imtihân iderek ehliyet ve liyâkatlarına göre yüzbaşı ve mülâzım ve çavuş ve onbaşı nasb ve ta'yîn eylemiş ve müterâkim⁷⁵⁷ olan mâhiyeleri dahi tamâmen yedlerine bi'l-'itâ sâye-i şevket-vâye-i hazret-i şâhânede esbâb-ı nizâmiyeleri istikmâ[1] kılınmış olduğı

[z.4]

Siroz ve Vidin Kazâları mütemekkinlerinden iki nefer zimmî bi-Hidâyeti'l-lâhi Te'âlâ şeref-i İslâm ile müşerref ve esâmî-i İslâmiyeden birer münâsib isim tesmiyesiyle nâil-i şeref oldukları

⁷⁵⁷ Müterâkim: Teraküm eden, biriken, birikmiş, toplanmış, yığılmış

[z.5]

İpek Kazâsında ve Kusurbeğ(?) Karyesinde bir re's koyundan üç gözli ve dört kulaklı ve sekiz ayaklı ve iki kuyruklu 'acîbü's-şekl bir kuzı zuhûr idüb ba'dehu anâsıyla beraber helâk olmuş ve Radomir Kazâsında Çoklova Karyesinde bir re's keçiden bi-Kureti'l-lâhi Te'âlâ beş 'aded oğlak tevellüd itmiş olduğu

[z.6]

Ustrumca Kazâsında Reâyânca Karyesi mütemekkinlerinden Bani nâm zimmî ağnâm ra's iderken Nerican nâm karye mütemekkinlerinden Anton ve İsterimen nâm zimmîler mersûmı katl ve ihlâk ile balkan tarafına firâr eyledikleri kazâ-i mezbûr voyvodası tarafından bil-istihbâr derhâl üzerlerine adamlar irsâliyle mersûm Anton silaha davrandığından katl ve 'idâm ve mersûm İsterimen hayyen ile götürülerek Rumili müşîri devletlü Ahmed Zekeriya Paşa Hazretleri tarafına izâm kılınmış olduğu

[z.7]

Siroz Kazâsına tâbi' Sarmısaklı Karyesi kocabaşısı Nanuş(?) nâm zimmî karye-i mezbûre re'âyâsının cizye-i şer'iyeleri tahsîlinde mugâyir rızâ harekete ibtidâr eylediğine mebnî lûzumuna tedfîbi icrâ olunmuş idüğü

[z.8]

Bundan akdem bâ-emr-i 'âlî Limni Ceziresine nefy ve tağrîb olunmuş olan İnözli marangoz Dimitri nâm zimmî bilâ-ıtlâk hafiyen bir sefîneye râkib olarak vatan-ı asliyesi olan İnöz cânibine firâr itmiş olunduğı

[z.9]

Çatalca Kazâsında Kulaklioba nâm karye kenarından cereyân iden nehir kesret-i bârândan nâşî taşub etrafında kâin dolabın ve arzen üç yüz zîrâ' mikdârı bağ ve bağçeler nehr-i mezkûre karışmış olduğu

[z.10]

Bâlâda muharrer kazâ ve cezîreler ile sâir ba'zı mahallerde olan

Mütevellid Nefer – 812	İslâm;	Müteveffâ; 2430	Nefer –	Mütevellid Nefer – 818	Re'âyâ;	Hâlik; Nefer – 2168
---------------------------	--------	--------------------	---------	---------------------------	---------	---------------------

İşbu mahaller jurnal evrâkının sâir bendleri bir mahallden bir mahalle âmed ü şüd iden ebnâ-yı sebilin keyfiyyet-i mürûr ve ‘ubûrlarıyla de‘âvî-i vâkı‘anın bermuktezâ-yı şer‘-i şerîf fasl ve hasmı maddelerinden ‘ibâret idüğü

[aa]

Rumili tarafından takdîm kılınan jurnal evrâkında ba‘zı ahkâm terettüb iden husûsâtın hülâsasıdır Fi Gurre C Sene 12[54] [22 Ağustos 1838]

[aa.1]

Selanik Kasabası derûnunda ve hâricinde kâin dört ‘aded çeşmenin harâb ve fersûde olan yolları sâye-i meberrât-vâye-i hazret-i mülûkânede Selanik müetcelât nâzırı ma‘rifetiyle ta‘mîr ve terkîm ile mâ-i lezîz-icrâ ve ol-vechle taraf-ı eşref cenâb-ı cihân-bâni içün isticlâb-ı da‘vât-ı hayriyye i‘tinâ olunmuş idüğü

[62]

[aa.2]

Manastır Kasabasında inşâsı idâre-i seniyye-i hazret-i mülûkâne muktezâ-yı münîfinden olan kışla-yı hümâyûnun Rumili müşîri ‘atûfetlü Ahmed Zekeriya Paşa Hazretleri ve hâkim-i vücûh-ı belde ve sair lâzım gelenler hâzır oldukları halde vaz‘-ı esâsıyla binâ ve inşâsına mübâşeret olunmuş ve Sakız Cezîresi kal‘asının mukaddemâ vukû‘bulan hareket-i arzda münhedîm olan mahalleri cezîre-i mezbûre muhassılı sa‘detlü Hafız Hasan Ağa ma‘rifetiyle sâye-i ihsân-vâye-i hazret-i mülûkânede binâ ve inşâ kılınmış oldığı

[aa.3]

Muktezâ-yı irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne üzere Vidin muhâfızı ‘atûfetlü Hüseyin Paşa Hazretleri ma‘rifetiyle inşâ olunan Belgradcık palankası resîde-i hüsn-i hitâm olduğundan muhâfiz-ı müşârün-ileyh hazretleri li-ecli‘l-mu‘âyene ol-tarafa ‘azîmet ve çend rûz ikamet ile ba‘dehu Vidin’e ‘avdet eylemiş idüğü

[aa.4]

Rodos Kal‘ası yerlu tobcıları zâbitânının ihsân ve irsâl buyurulan nişân-ı zîşân ve seyfleri bi‘l-vürûd cezîre-i mezbûre muhâfızı sa‘detlü Hâfız Paşa ma‘rifetiyle yerlu yerine i‘tâ ve ed‘iye-i hayriyye-i cenâb-ı kişver-güşâyi cümle tarafından be-tekrâr ifâ kılınmış oldığı

[aa.5]

Silistre Eyâletinden müretteb Redîf-i ‘Asâkir-i Mansûre-i Şâhânenin ber-mûcib nizâm-ı müstahsen büyük ta‘lîmlerini icrâ zımnında geçenlerde eyâlet-i merkûme müşîri ‘atûfetlû Said Paşa Hazretleri kılâ‘-i⁷⁵⁸ ed‘iye-i mir-livâsı ‘izzetlû Mehmed Paşa ile Şumnu Kasabasına ‘azîmet ve zıkr olunan ‘Asâkir-i Redîfe-i Şâhâneyi oraya celb ile yirmi gün mikdârı icrâ-i ta‘lîm ve ta‘allümlerine ihtimâm ve nezâret eyledikten sonra yine paşa-i mûmâileyh ile beraber Varna tarafına ‘âzim olarak derûn-ı kal‘ada mevcûd tob ve mühimmat-ı sâireyi bi‘l-mu‘âyene Silistreye ‘avded eylemiş ve Tırnova Kazâsından müretteb Redîf-i ‘Asâkir-i Mansûre-i Şâhâne dahi haric-i şehirde kâin sahrâda kazâ-i mezbûr voyvodası dergâh-ı alî kapucibaşlarından İsmail Ağa ve hâkim ve vücûh-ı belde hazır oldukları halde binbaşılıarı Tayyib Ağa kumândasıyla ateşli ta‘lîmlerini bi‘l-icrâ mûmârese ve mahâretleri cümle tarafından müşâhade kılınarak du‘â-yı tezâyüd-i eyyâm ömr ü şevket hazret-i şâhâne vecîbesi yek-zebân-ı îsâl mollâ-i⁷⁵⁹ â‘lâ kılınmış idüğü

[aa.6]

Tırhala Sancağı havâlisinde geşt ü güzâr üzere olan Kabninlako nâm hâin yanında olan hayâdîd ile Alasonya Kazâsına gelmiş olduğundan kazâ-i mezbûr muhâfazasına me‘mûr Süleyman Ağa muktezâ-yı gayret ve der-âtî üzere lüzûmı adam ile üzerlerine varub hâin-i mersûmu iki nefer ‘avanesiyle hayyen getürerek Tırhala ka‘im-makâmı tarafına göndermiş oldığı

[aa.7]

Geçenlerde Tırnova ve Tatarpazarı Kazâlarına yumurta çetesinde dolı ile beraber kesret üzere bârân nâzil olub vâfir-i hayvânât ile civârlarında kâin kurâ ve çiftlikât mezru‘âtı külliyyen telef ve bu cihhetle ashâbının mezâri‘ derûnları pâmâl bağçe-i esef olmuş ve Ohri Kazâsına⁷⁶⁰ dahi on gün mikdârı mütemâdiyen bârân nüzûluyla kazâ-i mezbûr kenarından cereyân iden nehir taşub civârında kâin İsturga Kasabasına haylıce zarar ve hasâr irât⁷⁶¹ eylemiş idüğü

⁷⁵⁸ Kılâ‘: Kaleler, surlar

⁷⁵⁹ Melâ: Dolu olma, doluluk, dolu olan yer. Karşıtı: HALÂ

⁷⁶⁰ Ohri kazası(Ohrid): Sancak-Selanik Vilayeti(1867), Kaza-Makedonya(1913). s.387.

⁷⁶¹ İrât: Gelir, vâridat / Gelir getiren mülk

[aa.8]

Sofya Kasabasında bir re's koyundan dört ve Şumnu Kazâsında kezâlik bir koyundan dördü erkek ikisi dişi olarak altı re's kuzı tevellüd itmiş ve Avrethisar'ı kazâsında bir re's keçiden dört ayaklı iki başlı ve dört kulaklı ve dört gözli ve iki ağızlı 'acîbü'-ş-şekl bir oğlak doğub iki gün mürûrunda helâk olmuş ve Doyran Kazâsında kâin nehirden beş vukiyye ağırlığında bir gözli ve boynuzlu balık zuhûr eylemiş ve Borğorice Kazâsında Ziban Kal'ası civârında iki başlı bir mehîb-i⁷⁶² hayye⁷⁶³ peydâ olarak orada bulunan 'asâkir-i mansûre neferâtının âsâr-ı ikdâmlarıyla ihlâk kılınmış olduğu

[63]

[aa.9]

Bâlâda mezkûr kazâ ve cezîreler ile sâir ba'zı mahallerde olan

Mütevellid neferân – 1425	İslâm; Müteveffâ; neferân – 491	Metevellid neferân -783	Re'âyâ; Hâlik; neferân – 850
------------------------------	---------------------------------------	----------------------------	---------------------------------

İşbu mahaller jurnal evrâkının sâir bendleri bir mahallden bir mahalle âmed ü şüd iden ebnâ-yı sebîlin keyfiyyet-i mûrur ve 'ubûrlarıyla de'âvî-i vâkı'anın bir nehc-i şer'-i şerîf fasl ve hasmı maddelerinden 'ibâret idüğü

[bb]

Rumili tarafından takdîm kılınan jurnal evrâkının içinde ba'zı ahkâm terettüb iden husûsâtın hülâsa müsveddesidir Fi Gurre N Sene [12]54 [18 Kasım 1838]

[bb.1]

Edirne'de kâin mevlevîhânede defîn-i hâk 'ıtırnâk olan Recep Eniste kuddis-i sırrehü'l-'âlî 'azîzin merkad-ı şerîfleri üzerine Edirne müşîri 'atûfetlü Emin Paşa hazretleri müceddeden türbe-i 'âliyye binâ ve hazret-i Sezayi kuddis-i sırrehü'l-'âlî-hayyî türbe-i şerîfesinin dahi ta'mîrine i'tinâ eylemiş ve mahrûse-i mezkûrede İsmail Ağa nâm sâhibü'l-hayrın binâ-kerdesi olan câmi' müşerref-i harâb olduğundan Silistre müşîri 'atûfetlü Said Paşa hazretleri cânibinden tecdîd mertebesinde ta'mîr ve inşâ ve Yenipazar Kazâsında iki odalı bir mekteb dahi binâ kılınmış ve İslimye nâibi Abdulrahman Efendi dahi İslimye Kasabasında Hacı Ali Ağa câmi'-i şerîfi

⁷⁶² Mehîb: Korkutacak kadar iri, cüsseli, korkunç

⁷⁶³ Hayye: Yılan

karşusunda ve ittisâlinda kâin medrese derûnunda şâdirvân resminde iki ‘aded çeşme inşâ ile mikdâr-ı vâfi mâ-i lezîz icrâ eylemiş ve Şumnu Kazâsında vâki‘ Solak Sinan Câmi‘-i şerîfinin minâresiyle muhtâc-ı ta‘mîr olan mahalleri mütevellîsi ma‘rifetiyle ta‘mîr ve tanzîm ve Yenişehir-i Fenar Kasabasında müşerrref-i harâb olan câmi‘, Bekir Ağa Câmi‘-i, şerîfi Rumili kâdî‘askeri-i esbak müteveffâ Yahya Beğ-zâde mevâlî-i ‘izâmdan İsmet Beğ Efendi cânibinden ta‘mîr ve termîm olunmuş ve Şumnu Kasabasında kâin Dümdâr Ali Paşa Câmi‘-i şerîfinin ahşap minâresi harâb olduğundan Dergâh-ı ‘Âli kapucubaşlarından kazâ-i mezbûr a‘yânı Hüseyin Nesib Ağa müceddeden bir kârgîr minâre binâ ve câmi‘-i şerîf-i mezkûrun muhtâc-ı ta‘mîr olan mahallerini dahi icâbı vechle ta‘mîr ve inşâ iderek bu vesâil-i⁷⁶⁴ cemîle ile taraf-ı eşref-i cenâb şehr-yârî için cümleden isticlâb-ı da‘vât-ı hayriyye-i icâbet-i intimâ kılınmış olduğu

[bb.2]

Magosada olan iç kal‘anın muhtaç-ı ta‘mîr olan mahalleriyle cebhâne kapusu ve atîk tob kundakları icâbı vechle ta‘mîr ve tecdîd olunmuş olduğu

[bb.3]

Vidin muhâfızı ‘atûfetlü Hüseyin Paşa hazretleri Niğbolu Sancağından müretteb Redîf-i ‘Asâkir-i Mansûre-i Şâhâneyi Plevne Kazâsına ve Priştine ve Novabırda ve Vulçitrin Kazâları ‘asâkir-i redîfesini dahi mîr-i mîrân-ı kirâmdan Üsküb Sancağı mutasarrıfı sa‘âdetlü Yaşar Paşa ol-tarafda kâin panayır ovası nâm mahalle celb ve cem‘ ile ber-mûcib nizâm-ı müstahsen büyük ta‘lîmleri icrâ olunmuş ve ‘Asâkir-i Mansûre-i Şâhâne feriklerinden Selanik kâ‘im-makâmı sa‘detlü Mehmed İzzet Paşa hazretleri dahi Selanik’de olan on üçüncü alây kâ‘im-makâmı Ahmed Beğ ile livâ-i mezbûr dâhilinde kâin kazâları dolaşub ‘asâkir-i redîfenin noksânlarını bi’l-itmâm yine Selanik’e ‘avdet eylemiş ve Sakız Cezîresi yerlu tobcılarından irsâl ve ihsân buyurulan mâhiyeleri ber-mûcib nizâm-ı müstahsen yoklama usûlî icrâ olunarak yerluyerine tevzi‘ ve ‘itâ ve cümle tarafından ed‘iye-i hayriyye-i hazret-i kişvergüşâyı farîzası be-tekrar ifâ kılınmış olduğu

---

⁷⁶⁴ Vesâil: Vesîleler

[bb.4]

Edirne ve Lefkoşa ve Karaferye ve Sofya ve Zağra-i Atık ve İslimye ve Menlik kazâlarında sekiz nefer zimmî ile dört nefer Nasrâniyye ve bir Yahûdi bi-Hidâyeti'l-lâhi Te'âlâ dâhil-i daire-i şeref-bâhire-i İslâm ve esâmi-i İslâmiyeden birer münâsib isim tesmiyesiyle bekâm olmuş oldukları

[bb.5]

İngiltere tüccâr sefâini kapudânlarından Berasmu(?) nâm kapudân Selanike vürûdunda usûl-ı karântinaya ri'âyet itmeyerek râkib olduğu sefineden dışarıya çıkmış olduğundan ber-mûcib-i nizâm konsolosu ma'rifetiyle sefîne-i mezkûrenin dümeni alınarak müddet-i karântinası tamamında kendusu dahi mahbese ilkâ olunmuş isede mersûm ber-takrîb mahbesden firâr itmiş olduğu

[64]

[bb.6]

Hayrabolu ve İbsala taraflarında serseri geşt ü güzâr ve ahâli ve re'âyâya îsâl-i rahne ve hasâr itmekde olan beş nefer eşkiyâ Firecik Kazâsı tarafına gelmiş olduklarından kazâ-i mezbûr voyvodası ahâliden mikdâr-ı vâfi⁷⁶⁵ adam sevkiyle eşkiyâ-yı merkûmenin dört neferi hayyen ele getirülüb Edirne müşîrî 'atûfetlü Emin Paşa hazretleri tarafına irsâl kılınmış idüğü

[bb.7]

Bâlâda mezkûr kazâ ve cezîreler ile sâir ba'zı mahallerde olan

Mütevellid neferân	İslâm;	Müteveffâ; neferân	Mütevellid neferân	Re'âyâ;	Hâlik; neferân
-----------------------	--------	--------------------	-----------------------	---------	----------------

İşbu mahaller jurnal evrâkının sâ[ir] bendleri bir mahallden bir mahalle âmed-şüd iden ebnâ-yı sebîlin keyfîyyet-i mürûr ve 'ubûrlarıyla de'âvî-i vâkı'anın ber-nehc-i şer'-i şerîf fasl ve hasmı maddelerinden 'ibâret idüğü

[cc]

Rumili tarafından takdîm kılınan jurnal evrâkında ba'zı ahkâm terettüb iden husûsânın hülâsasıdır Fi 23 Z Sene [12]54 [9 Mart 1839]

⁷⁶⁵ Vâfi: Yeter, kâfi, elverir / Sözünde duran, ahdine vefâ eden

[cc.1]

İlbasan Sancağı mütesellimi Derviş Beğ İlbasân Kasabasında Mehmed Ağa câmi'-i şerîfinin muhtâc-ı ta'mîr olan mahallerini sâye-i meberrât-vâye-i hazret-i mülûkânede ta'mîr ile yemin ve yesârına⁷⁶⁶ müceddeden iki bâb mekteb 'ilâve ve inşâ ve mîr-i mûmâileyhin birâderi Hüseyin Beğ dahi kasaba-i mezbûrede vâki' tarikat-ı 'aliyye-i kâdriyeden Şeyh İbrahim Efendi zâviyesini ta'mîr ve ihyâ eylemiş ve yine kasaba-i mezbûrede Debbâğhane civârında olan harâb câmi'-i şerîf ile Hacılar Çeşmesi nâm mahalle varınca harâb ve fersûde olan kaldırımlar Ali Münîb Efendi nâm müteveffânın sülûs malından ve vasîsi ma'rifetiyle ta'mîr ve tanzîm olunmuş ve Tiran Kazâsı mütesellimi Dergâh-ı 'Alî kapucibaşlarından Abdurrahman Beğ dahi kazâ-i mezbûrede kâin câmi'-i 'atîk civârına yirmi odalı bir medrese binâ ve hâric-i kasabada kâin câddelerin harâb olan kaldırımlarını ikişer buçuk sâ'ât mesâfe mahallere kadar ta'mîr ve inşâ ve yine Tiran Kasabasında Kurşunlu Câmi'-i şerîf kurbunda mukaddemâ inşâsına bed' olunan sâ'ât-i kebîr ebniyesini mütesellim-i mûmâileyh ile ahâleden ba'zı zî-kudret makuleleri tekmiîle î'tinâ eylemiş ve Sakız Cezîresi hısnı dâhilinde müşerref-i harâb olan Tunuslu Abdurrahman Paşa mescîd-i şerîfi Çeşme Kazâsı hanedânından Memiş Ağa tarafından ve Zağra-i Atîk Kazâsında Gaziler Bayırı nâm mahalde defn-i hâk 'ıtırnâk olan Mehmed Doğani Baba kuddis-i sirrühü'l 'azîzi müşerref-i harâb olan türbe-i şerîfesi kazâ-i mezbûr voyvodası Celalleddin Ağa cânibinden ta'mîr ve termîm ve civârına züvvâr⁷⁶⁷ için bir oda 'ilâve ve tanzîm olunmuş ve İşkodra'da defn-i hâk 'anberîn olan Şeyh Mustafa kuddis-i sirrühü'l-â'lâ hazretlerinin türbe-i kadifesini dahi İşkodra muhassılı sa'âdetlü Hasan Paşa Hazretlerinin kethüdâsı Dergâh-ı 'Alî kapucibaşlarından İbrahim Ağa ta'mîr ve ihyâ ve Cisir-i Mustafa Paşa Kazâsına tâbi' Hisarlık Karyesinde münhedîm olan câmi'-i şerîfi kazâ-i mezbûr voyvodası Dergâh-ı 'Alî kapucibaşlarından Mehmed Reşid Beğ müceddeden binâ ve Şumnu Kazâsında müşerref-i harâb olan Şebekli Câmi'-i şerîfini kasaba-i mezbûre vücûhundan Za'im-zâde Ahmed Beğ ve Karağaç Câmi'ini nüfûs mukayyedi İbrahim Ağa ve Abdülrezzak Câmi' ile Hâcî Mustafa Ağa mescidini tüccârdan Fermân-zâde El-Hâc Mustafa Ağa ve Çalikoğlu câmi'ni Kantarî-zâde El-Hâc İbrahim Ağa ve Hâcî Ömer Câmi'ni Hâcî Hüseyin Ağa ve Koca Şeyh Câmi'ni El-Hâc Seyfullah Ağa ve

⁷⁶⁶ Yesâr: Zenginlik, varlık / Soltaraf, sol

⁷⁶⁷ Züvvâr: Ziyâretçiler

muhterik Câmî'i dahi Ali Vehbi Efendi ta'mîr ve inşâ itmiş ve Şerîf Halil Paşa Câmî'i şerîfinden hamâm-ı 'atîk köprüsine ve Karaağaç Câmî'i pîşgâhından Eyüb Efendi Câmî'i şerîfine değin üç bin sekiz yüz zirâ' mikdârı harâb ve fersûde olan kaldırımlar vücûhdan Salih Fânî Efendi ta'mîr ve tanmîm ve Tatarpazarı Kazâsında Çubuksalin(?) Câmî'-i şerîfi pîşgâhından Kabrkapusu nâm mahalle kadar sekiz yüz altmış zirâ' mikdârı mahalle Dergâh-ı 'Alî kuyucubaşlarından ve kazâ-i mezbûr hânedanından Tahir Beğ müceddeden kaldırım ferş ve tanzîm eylemiş ve yine kasaba-i mezbûrda 'Îmâret Câmî' şerîfi havlısında vâki' medreseye müderris bulunan Mehmed Fevzi Efendi tarafından müceddeden dört oda 'ilâve ve inşâ ve ça[r]şu derûnunda kâin muhterik olan medrese dahi müderrisîn-i kirâmdan Seyid Musatafa Efendi cânibinden binâ ve ihyâ kılınmış ve Gelibolu Kasabasında Kalputhane(?) civârında kâin çeşmenin yollarıyla deryâ kenarında Irmaklar nâm mahallde ve Hasanbalı caddesinde olan harâb cisrler ve fersûde olan kaldırımlar ahâlisi tarafından ta'mîrine i'tinâ ve bahr-i sefid boğazından [65] Mayros Karyesi civârında karântina mahalli tahsîs olunan mahallde zuhûr iden iki mâsûra mikdârı mâ-i leziz me'mûren ol-tarafda olan mirlivâ 'izzetlû Ferhad Paşa cânibinden mahall-i mezbûre müceddeden binâ kılınan çeşmeye icrâ olunmuş ve İşkodra Kasabası kenarından cereyân iden Yoban nâm nehir üzerine mebnî tûlan beş yüz kırk iki zirâ' cisr dahi İşkodra muhassılı müşârün-ileyh Hasan Paşa Hazretleri tarafından metânet ve resânet üzere ta'mîr ve tesviye olunarak bu vesâil-i hısnâ ile taraf-ı eşref-i cenâb-ı gîtî-sitânî için isticlâb-ı da'vât-ı hayriyye ve istihsâl ... kılınmış olduğu

[cc.2]

Muktezâ-yı irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne üzere Tophâne-i 'Âmire tarafından Şumnu cânibine irsâl olunan nur-i sîm kundâklı tobların üç kît'ası fedâyî taynesine ve altı kît'ası dahi Çengel tabyasına vaz' ve ta'biye olunmuş ve ol-tarafda i'mal olunmakda olan tob kundâklarının dahi müddet-i kalîle tarafında ikmâliyçün Silistre müşîrî 'atûfetlû Said Paşa tarafından ikdâmât-ı lâzîme icrâ kılınmış idüğü

[cc.3]

Manastır Kasabasında inşâ olunmakda olan kışla-yı hümâyûn hitâma resîde olduğundan Rumili müşîrî 'atûfetlû Ahmed Zekeriye Paşa Hazretleri ve sâir lâzım gelenler hazır oldukları halde 'asâkir-i şâhâne derûnuna ikâme ve iskân ve esnâ-yı mezkûrda hatm-i şerîf kıra'atiyle bi'l-cümle huzzâr-ı meclîs tarafından du'â-yı bekâ-

yı eyyâm-ı ömr ü şevket-i şâhâne farîzası def'-i icâbetgâh cenâb-ı mülk-i mennân kılınmış olduğu

[cc.4]

Çorlu ve Eğridere ve Tikveş ve Gümülcine ve Cısr-i Ergene ve Leskofça ve Pravişte Kazâlarında iki nefer zimmî ile sekiz nefer Nasrâniyye bi-Hidâyeti'l-lâhi Te'âlâ daire-i şeref-i bâhire-i İslâmiyete dehâlet⁷⁶⁸ ve ilticâ ve ol-vechle medâric-i⁷⁶⁹ şeref bi-intihâye⁷⁷⁰ su'ud⁷⁷¹ ve irtikâ⁷⁷² eylemiş oldukları

[cc.5]

Lefkoşa'da Balıkbazarı civârında kâin çarşu-yı cedîd derûnundan bi-kazâ-i Allahi Te'âlâ zuhûr iden ateş etrafına sırâyet ile vâfir dekâkîn muhterik olmuş olduğu

[cc.6]

İşkodra civârında bundan akdem Karadağ eşkiyâsına iltihâk eylemiş olan ba'zı karyeler re'âyâsı izhâr-ı nedâmet ile içlerinden kocabaşılarını İşkodra muhassılı müşârün-ileyh Hasan Paşa Hazretlerine gönderub sâha-i istîmân ve isti'fâya dehâlet eylediklerine mebnî müşârün-ileyh tarafından kendilerine irâ'e-i rûy-i emân ve istimâlet⁷⁷³ ve ol-vechle istihsâl-i asâyîş fukarâ ve zu'afâ kadiyyesine(?) dikkat kılınmış olduğu

[cc.7]

Bâlâda mezkûr kazâ ve cezîreler ile sâir ba'zı mahallerde olan

Mütevellid neferân – 1902	İslâm; Müteveffâ; neferân – 1329	Mütevellid neferân – 1304	Re'âyâ; Hâlik; neferân – 1833
------------------------------	--	------------------------------	----------------------------------

İşbu mahaller jurnal evrâkının sâir bendleri ebnâ-yı sebîlin keyfiyyet-i mürûr ve 'ubûruyla de'âvi-i vâkı'anın ber-nehc-i şer'-i şerîf fasl ve hasmı maddelerinden 'ibâret olduğu

⁷⁶⁸ Dehâlet: Birinin merhametine sığınma, himâyesini isteme, yakarma

⁷⁶⁹ Medâric: Basamak basamak çıkılan yollar, merdivenler / Derece derece, kademe kademe yükselen meslekler / Adım adım ilerlenen dar yollar veya ilerledikçe yükselen dağ yolları, keçi yolları

⁷⁷⁰ İntihâ: Son bulma, sona erme / Tükenme, bitme / Son, nihâyet. Karşıtı: İPTİDÂ

⁷⁷¹ Su'ud: Yükselme, yukarıya çıkma, yükselme, yücelme

⁷⁷² İrtikâ: Daha yüksek bir seviyeye çıkma, yükselme

⁷⁷³ İstimâlet: Gönül çelme, gönlü bir tarafa meylettirme, cezbetme / Tesellî etme, vaatlerle avutma

[66]

[Boş]

[67]

Taht-ı ‘Âlî Baht-ı Osmanî üzere cülûs-ı hümâyûn meyâmin-makrûnum vâki’ olub ‘umûmen tecdîd-i ahkâm fermânım olmağın binaen-aleyh nizâmât-ı müstahsene-i mülkiyeden olmak üzere bundan akdem Memâlik-i Mahrûsetü’l-mâlik-i Şâhânemde kâin mahallerde icrâ olunan jurnal nizâmı iktizâsınca Tırhala Sancağında kâin Yenişehir-i Fenar Kazâsı nevâhîsinden⁷⁷⁴ Golos ve Argalasti nâhiyelerine mâhiye yüz elli guruş ma‘âş ile jurnal kâtibi ta‘yîn olunmuş olan darende-i hükm-i şerîf-i ‘âlî zîr-kadre yedinde olan hükm-i şerîfi ibrâz ve tecdîdini niyâz itmiş ve kuyûda lede’l-mürâca’a iki yüz elli bir senesi Rebî‘ü’l-evveli yirminci günü tarihiyle sâdır olan hükm-i şerîf mücebince ma‘âş-ı mezkûr ile zikr olunan nâhiyeler jurnal kitâbeti mûmâileyhin ‘uhdesinde idüğü mestûr ve mukayyed bulunmuş olmağın tecdîden işbu hükm-i şerîfim ısdâr ve yerine i’tâ olunmuşdur imdi mûmâileyh bundan böyle mâru’z-zikr nâhiyeler jurnalının usûl ve nizâmına tatbiken sehv ve hatâdan ‘ârî olarak sıhhat ve hakikat ve vukû’ üzere ber-vech-i tedkîk tahrîr ve terkîmine mubâderet ve vâkı’anın hilâfını ketb ve imlâ ve vâki’i ketm ve ihfâ misillû evzâ’dan hazer mücânebet⁷⁷⁵ eylemek ve eğer hilâf vâki’ keyfiyât-ı tahrîre içtisâr ider veyâhûd mugâyir-i usûl bir güne hâlâta ibtidar eyler ise kendusu tedîb ve kitâbeti ref’ olunmak şartıyla ma‘âş-ı mezkûr ile mârû’l-beyân nâhiyeler jurnal kitâbeti kemâgân⁷⁷⁶ ‘uhdesinde ola şöyle bileler ‘alâmet-i şerîfe-i i’timât kılalar

Fi 7 Ca Sene [1]255 [19 Temmuz 1839]

Bir Sûreti

Silistre Sancağı kazâlarından Şumnu Kazâsında mâhiye üç yüz guruş ma‘âş ile jurnal kâtibi bulunan Es-seyyid Hâfız İbrahim zîde kadruhû yedinde olan hükm-i şerîf hâlâ Silistre müşîrî vezir Mehmed Vasıf Paşa iclâlehu tarafından takdîm ve isrâ ve tecdîdî husûsı tahrîr ve inhâ olunmuş ve kuyûda lede’l-mürâca’a iki yüz elli bir senesi Rebî‘ü’l-âhirinin üçüncü günü tarihiyle sâdır olan hükm-i şerîf mücebince ma‘âş-ı mezkûr ile kazâ-i mezbûr jurnal kitâbeti mûmâileyhin ‘uhdesinde idüğü mestûr ve

⁷⁷⁴ Nevâhî: Nâhiyeler, etraflar, civardaki yerler

⁷⁷⁵ Mücânebet: Uzaklaşma, uzak durma, çekinme, sakınma, kaçınma

⁷⁷⁶ Kemâkân: Eskisi gibi, eskiden olduğu gibi, evvelki gibi

mukayyed bulunmuş olmağın Fi 25 M [1]256 [29 Mart 1840] tarihinde tecdîden hükm-i şerîf virilmiş

Bir Sûreti

Çirmen Sancağı kazâlarından Nefs-i Edirne Kazâsına mâhiye yedi yüz elli guruş ma'âş ile jurnal baş kâtibi bulunan dârende-i hükm-i şerîf dersi'âmm-zâde(?) Ali zîde kadruhû yedinde olan hükm-i şerîfi ibrâz ve tecdî[d]ini niyâz itmiş ve kuyûda lede'l-mürâca'a iki yüz elli dört senesi Rebî'ü'l-âhiri on yedinci günü tarihiyle sâdır olan hükm-i şerîf mücebince ma'âş-ı mezkûr ile kazâ-i mezbûr jurnal baş kitâbeti mûmâileyhin 'uhdesinde idüğü mestûr ve mukayyed bulunmuş olmağın Fi 22 N [12]56 [17 Kasım 1840] tarihinde tecdîden hükm-i şerîf virilmiştir.

Bir Sûreti

Taşöz Cezîresine mâhiye elli guruş ma'âş ile jurnal tahrîrine me'mûr kılınân dârende-i hükm-i şerîf Vasil veled-i Kostantis yedinde olan hükm-i şerîfi ibrâz ve tecdîdini niyâz itmiş ve kuyûda lede'l-mürâca'a iki yüz elli bir senesi Rebî'ü'l-evvelin on dördüncü günü tarihiyle sâdır olan hükm-i şerîf mücebince ma'âş-ı mezkûr ile cezîre-i mezbûre jurnal muharrirliği mersûmun 'uhdesinde idüğü mestûr ve mukayyed bulunmuş olmağın Fi 11 Ra [1]257 [3 Mayıs 1841] tarihinde tecdîden hükm-i şerîf virilmiştir

[68]

Bir sûreti

Dame(?) Kazâsına mâhiye dört yüz guruş ma'âş ile jurnal kâtibi nasb ve ta'yîn kılınmış olan dârende-i hükm-i şerîf Hafız Mehmet zîde kadruhûnun yedinde olan hükm-i şerîfin tebdîl ve tecdîd husûsunu mahallinden bâ-mazbata inhâ ve zikr olunan 'atîk hükm-i şerîf dahi takdîm ve isrâ olunub kuyûda mürâ'acat ve muktezâsı su'al olundukda iki yüz elli bir senesi Saferü'l-hayrının üçüncü günü sâdır olan hükm-i şerîf mücebince ma'âş-ı mezkûr ile kazâ-i mezbûr jurnal kitâbeti mûmâileyhin 'uhdesinde idüğü mestûr ve mukayyed olub bu sûretde hükm-i şerîf i'tâsı iktizâ eylediği tahrîr olunmağın mücebince tecdîd Fi 29 L [12]57 [14 Aralık 1841] tarihinde hükm-i şerîf virildi

[69]

Fevt Şüd

Sebeb-i tahîr-i tevki‘ refi‘-i hümâyûn oldurki

Bi-Tevfiki subbahanehü ve Te‘âlâ vaz‘ ve tesîsine mûvaffak olduğım nizâmât-ı müstahsene-i mülkiyeden olmak üzere el-halet-i hâzihu der-devlet-medâr-ı şâhânemde mer‘iyü’l-icrâ⁷⁷⁷ olan jurnal nizâmının Memâlik-i Mahrûsetü’l-Mesâlik-i şâhânehin her bir mahallinde icrâsı nice muhassenâtı⁷⁷⁸ müstelzim olarak muktezâyı irâde-i seniyye-i mülûkânem üzere bu nizâma dair taraf taraf ta‘limnâmeler neşr olunmuş ve nizâm-ı mezkûrun ber-mûcib ta‘limnâme Gelibolu Sancağı kazâlarında icrâsına bi’t-teşebbüs Keşan Kazâsı jurnal kitâbetine dârende-i hükm-i şerîf Vahabzâde Mehmed zîde kadruhû cümle ma‘rifetiyle intihâb ve ta‘yîn ve cânib-i memleketden mâhiye yüz elli gurus ma‘âş tahsîs olunmuş olduğu mahallinden inhâ kılınmış olmağla mûmaileyhin jurnal kitâbetine me‘mûriyeti husûsuna irâde-i ‘aliyyem ta‘lîk iderek işbu hükm-i şerîfim ısdâr ve yerine i‘tâ olunmuşdur imdi mûmâileyh kazâ-i mezbûr jurnalinin zikr olunan ta‘limnâmede münderic⁷⁷⁹ olan usûl ve nizâma tatbîken sehv ve hatâdan ‘ârî olarak sıhhat ve hakikat ve vukû‘ı üzere bervech-i tedkîk tahrîr ve terkîmine mübâderet ve vâki‘in hilâfını ketb ve imlâ ve vâkî‘i ketm ve ihfâ misillü evzâ’dan hazer ve mücânebet eylemek ve eğer hilâf-ı vâki‘ hareketi tahrîre ictisâr ider veyâhûd mugâyir-i usûl bir güne hâlâta ibtidâr eyler ise kendusu te’dib ve kitâbeti ref‘ olunmak şartıyla ma‘aş-ı mezkûr ile kazâ-i mezbûr jurnal kitâbeti ‘uhdesinde ola şöyle bileler ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar hurrîre fi’l l-yevmü’s-sâlis min şehri-i Saferü’l-hayr li-sene ahadî ve hamsin ve miyeteyn ve elf (3 Safer 1251 [31 Mayıs 1831])

Bir sûreti

<i>Tebdîl-i şüd</i> -İnöz Kazâsına vücûhdan. Derviş Mustafa yüz elli	<i>Tebdîl-i şüd</i> -ve Malkara Kazâsına es-Seyyid Mehmed yüz yirmi
<i>Tebdîl-i şüd</i> -ve es-Seyyid Molla Hüseyin seksân dört	<i>Tebdîl-i şüd</i> -ve İbsala Kazâsına vücûhdan es-Seyyid Ali kırk
ve Mekri maa Semadirek Kazâsına Mehmed otuz	<i>Tebdîl-i şüd</i> -Rodoscuk nâm-ı diğer Tekfurdağı Kazâsına İbrahim üç yüz
ve Marmara Cezîresine Mehmed Emin yüz elli	<i>Tebdîl-i şüd</i> -ve İncecik Kazâsına nüfûs kâtibi

⁷⁷⁷ Mer‘i’l-icrâ: uygulanan

⁷⁷⁸ Muhassenât: İyi ve güzel huylar, hayırlı, faydalı işler, iyilikler, güzellikler/Bir kimseye veya bir şeye güzellik, seçkinlik, üstünlük kazandıran durumlar, üstünlük sebepleri

⁷⁷⁹ Münderic: Bir şeyin içinde yer alan, bulunan

	Abdulrahman elli
<i>Tebdül-i şüd</i> -ve Limni Cezîresine defter nâzırı Ali yüz altmış beş	<i>Fevt-i şüd</i> -Fi 5 S sene [12]52 [22 Mayıs 1836] ve Firecik Kazâsına vücûhdan Ali yüz elli
ve Evreşe Kazâsına ⁷⁸⁰ Hasan yüz elli	<i>Tebdül-i şüd</i> -Fi 28 Ra sene [12]52 [13 Temmuz 1836] ve Gelibolu Kazâsına a'yân-ı belde kâtibi Ali Rıza üç yüz
ve Kırkkilise Kazâsına Mustafa yüz	ve Misivri Kazâsına Abdurrahman doksan
<i>Fevt-i şüd</i> -Ahyolu Kazâsına Arnabud-zâde Ahmed yüz elli	ve Midye Nâhiyesine nüfûs kâtibi Nasuh elli
ve Pınarhisarı Kazâsına nüfûs kâtibi Mehmed Sadık altmış beş	<i>Tebdül-i şüd</i> -ve Vize Kazâsına Hüseyin seksân

[70]

<i>Fi 11 Ş sene</i> [12]53 [10 Kasım 1837] <i>Tebdül-i şüd</i> -ve Kavala maa Bereketlu Kazâsına Halil kırk	<i>Fi 9 S sene</i> [12]53 [15 Mayıs 1837] <i>Tebdül-i şüd</i> -ve Pravişte Kazâsına nüfûs mukayyidi Yusuf elli
ve Şarköy Kazâsına es-Seyyid Mehmed Şefik yüz elli	ve İslimye Kazâsına es-Seyyid Hafız Ali Murteza yüz elli
ve Sakız Cezîresine Haşim Beğ-zâde Mehmed Sâmî yüz elli	ve Molla-zâde Mustafa Hayri yüz yirmi beş
ve Yenişehir-i Fenar Kazâsına Ahmed dört yüz	ve Şerîf Hüseyin yüz elli
ve Totori yüz yirmi	<i>Tebdül-i şüd</i> -Nevrekop Kazâsına Yakub üç yüz ve Salih yüz
<i>Tebdül-i şüd</i> -ve Samakov Kazâsına Sofyavi es-Seyid Hasan iki yüz elli	<i>Ma'aşına zam ile zîle zeyl olundu</i> -ve İhtiman Kazâsına Süleyman otuz
ve Preznic Kazâsına mukayyid Tahir elli	<i>Tebdül-i şüd</i> -Fi 4 Za sene [12]53 [30 Ocak 1838] ve İznebol Kazâsına mukayyid Ahmed elli
<i>Tebdül-i şüd</i> -ve Filibe Kazâsına Derviş Paşa-zâde müderris-i kirâmdan İbrâhim Beğ yedi yüz elli	<i>Kâtib evvel nash olunarak olunarak zîre-zeyl olundu</i> -ve Müfti Damadı Mehmed-zâde Ali dört yüz
<i>Fi 29 L sene</i> [12]57 [14 Aralık 1841] tarihinde hükûm-i şerîfi tecdid olunmuşdur-ve Drama Kazâsına Hafız Mehmed dört yüz	ve Niş Kazâsına Osman Rıfatı yüz elli
<i>Fi 22 Ş sene</i> [12]53 [21 Kasım 1837] <i>Tebdül-i şüd</i> -ve Zihne Kazâsına Abdurrahim beş yüz	<i>Fi 22 Ş sene</i> [12]52 [2 Aralık 1836] <i>Fevt-i şüd</i> -ve Mustafa üç yüz
ve Bozcaada Cezîresine Salih-zâde Ahmed Molla altmış	<i>Maa' zam ile zîle zeyl olundu</i> -ve Edirne Kazâsına Dersa'âm-zâde Ali beş yüz
<i>Tebdül-i şüd</i> -Abdulrezzak iki yüz elli	Dimetoka Kazâsına Mehmed Arif yüz elli
ve Havâss-ı Mahmûd Paşa Kazâsına Mukayyid Molla Süleyman doksan	ve Baba-yı Atık Kazâsına nüfûs kâtibi Abdülkadir doksan
<i>Tebdül-i şüd</i> -ve Yenice-i Kızılağaç Kazâsına mukayyid Murad yüz yirmi	<i>Tebdül-i şüd</i> -ve Uzuncaabâd-ı Hasköy Kazâsına Ahmed Hilmi yüz
<i>Fevt-i şüd</i> -ve Hayrabolu Kazâsına Osman iki yüz elli	<i>Fevt-i şüd</i> -ve Çorlu Kazâsına mukayyid Ali yüz doksan
ve Cısr-i Mustafa Paşa Kazâsına mukayyid Hacı Mustafa yüz otuz	ve Çirmen Kazâsına mukayyid Tahir altmış

[71]

<i>Tebdül-i şüd</i> -Fi 4 N. Sene [12]51 [24 Aralık 1835] ve Silivri Kazâsına mukayyid Ahmed yüz yirmi beş	<i>Vefat itmiş olmağla oğlu Şerif Fi 29 B Sene</i> [12]53 [29 Ekim 1837] tarihinde virilmişdir-ve Ereğli Kazâsına mukayyid Süleyman elli
ve Bergos Kazâsına Tahir yüz elli	ve Köprülü Kazâsına Mahmud Rüşdi yüz kırk
ve Hafız İbrahim altmış	ve Nefs-i Midillü Kazâsına Ahmed yüz elli
ve Molova Kazâsına Feyzullah yüz yirmi	<i>Tebdül-i şüd</i> -Fi 5 S Sene [12]52 [22 Mayıs 1836] ve Kaloniya Kazâsına Hasan seksân
<i>Mu'ayenesine hat ile zîrde zeyl olındı</i> -ve Rodos	ve Meis Cezîresine el-Hacc Ali yüz

⁷⁸⁰ Evreşe(Kadıköy) kazası: Nahiye-Gelibolu-Çanakkale(1926). s.178.

Cezîresine Hafız Hüseyin iki yüz ve Ermiye maa Kokoş Kazâsına İbrahim yüz elli	ve Velesin Kazâsına Seyid Mehmed Arif yüz on altı buçuk
Ve Çatalca maa Dömeke Kazâsına Mustafa iki yüz Fi 3 S Sene [12]51 [31 Mayıs 1835]	Üsküb Kazâsına Ömer yüz elli
ve Kırçova Kazâsına mukayyid Ahmed yetmiş beş ve Pirlepe Kazâsına Hüseyin yüz	ve Kalkandelen Kazâsına Ahmed otuz <i>Fi 23 S Sene [12]52 [9 Haziran 1836] tarihinde müceddeden hükm-i şerif virilmiştir-ve İmroz Cezîresine Kasta oğlu Dimitri yüz Fi 21 S Sene [12]51 [18 Haziran 1835]</i>
Timurhisarı Kazâsına es-Seyyid Abdurrahman yüz elli Fi 3 Ra Sene [12]51 [29 Haziran 1835]	<i>Fi 20 M Sene [12]53 [26 Nisan 1837] Fevt-i şüd-Selanik Kazâsına Ahmed Resa dört yüz ve Ahmed üç yüz eli</i>
ve Karaferye Kazâsına Musa Rifat yüz yirmi beş	<i>Fevt-i şüd-ve Avrethisar Kazâsına Mehmed üç yüz</i>
<i>Tebdîl-i şüd-ve Yenice-i Vardar Kazâsına Mehmed iki yüz</i>	ve Vidine Kazâsına el-Hacc İlyas iki yüz
ve Siroz Kazâsına Haşmet-zâde es-Seyid Mehmed Salih beş yüz Fi 8 Ra Sene [12]51 [4 Temmuz 1835]	<i>Fi 11 Ra Sene 57 tarihinde tecdid(?) olunmuştur-Taşöz Cezîresine Vasil elli Fi 14 N Sene [12]51 [3 Ocak 1836]</i>
<i>Fevt-i şüd-Alasonya Kazâsına İshak yüz yetmiş beş</i>	Ve Balatanna(?) maa Katerin Kazâsına Vasil yüz Fi 15 Ra Sene [12]51 [11 Temmuz 1835]
<i>Fi 17 N. Sene 57 müceddeden hükm-i şerif virilmiştir-Tatarbazarı Kazâsına İsmail iki yüz / Fi 17 N Sene [12]57 [2 Kasım 1841] müceddeden hükm-i şerif virilmiştir-ve Mehmed yüz Fi 25 Ra Sene [12]51 [21 Temmuz 1835]</i>	<i>21-22 Ra Sene [12]54 [14-15 Haziran 1838] Tebdîl-i şüd-Ustrumca Kazâsına Mehmed iki yüz Fi 6 R Sene [12]51 [1 Ağustos 1835]</i>
İzladi Kazâsına müderrisin-i kirâmından nüfus defteri nâzırı Mehmed Hadi kırk	ve Zıştovi Kazâsına Ali Nuri yüz
<i>Fevt-i şüd-ve Bolmebe maa Karalum Kazâsına Ahmed yüz elli</i>	<i>Fi 17 S. Sene [12]51 [29 Mayıs 1835] Tebdîl-i şüd-ve Niğbolu Kazâsına Mehmed seksân</i>

[72]

ve Servi Kazâsına Emin yüz	<i>Tebdîl-i şüd-Fi 9 Ş Sene [12]51 [30 Kasım 1835] ve Rahova Kazâsına Ahmed yüz elli</i>
<i>Fi 17 S Sene [12]52 [3 Haziran 1836] Tebdîl-i şüd-ve Plevne Kazâsına Hafız Mehmed altmış</i>	ve Etraboli Kazâsına mukayyid Hafız Ahmed Raşid kırk
ve Lofca Kazâsına Molla Mustafa yüz	<i>Fi 23 Ca Sene [12]52 [5 Eylül 1836] Tebdîl-i şüd-ve İvraca Kazâsına Molla Kasım altmış Fi 17 R Sene [12]51 [12 Ağustos 1835]</i>
<i>Fevt-i şüd-Yenişehir-i Fenar'a tâbi Ferice Nâhiyesine Ahmed Beğ yüz elli</i>	<i>Fi 7 Ca Sene [12]55 [19 Temmuz 1839] tarihinde tecdid olunmuştur-ve Golos ve Ergolaşti Nâhiyelerine Ali yüz elli</i>
<i>Fi 5 C Sene [12]57 [25 Temmuz 1841] Tebdîl-i şüd-ve Yenice-i Rum Nâhiyesine Kafacov yüz yirmi beş Fi 20 R Sene [12]51 [15 Ağustos 1835]</i>	Köstendil Kazâsına Mehmed yüz elli
ve Karatova Kazâsına Seyid Ali yüz	ve Kumanova Kazâsına Hasan yüz
ve Doyran Kazâsına Molla Ali yüz yirmi beş	ve İştib Kazâsına mukayyid Mustafa yüz elli
ve Tikveş Kazâsına Molla Abdullah yüz yirmi	ve Koçana Kazâsına el-hâc Hasan yüz
ve Radovişte Kazâsına İsmail yetmiş beş	<i>Tebdîl-i şüd-ve Ustrumca Kazâsına Mehmed iki yüz</i>
ve Petriç Kazâsına es-Seyid Halil yüz Fi 21 R Sene [12]51 16 Ağustos 1835]	<i>Fi 25 M Sene [12]56 29 Mart 1840] tarihinde tecdid olunmuştur-Şumnu Kazâsına es-Seyid Hafız İbrahim üç yüz</i>

ve Hezargrad ⁷⁸¹ Kazâsına Hafız Selim iki yüz elli	<i>Fi 18 N Sene [12]53 [16 Aralık 1837] Tebdîl-i şûd-ve Aydos Kazâsına İbrahim yüz yirmi beş</i>
ve Tolçı Kazâsına Mehmed İzzet yüz	ve Umurfakih Kazâsına Ahmed otuz
ve Babadağı Kazâsına es-Seyid Halil yetmiş beş	ve Rusikasrı Kazâsına Ömer elli
ve Yanbolu Kazâsına Hafız Mehmed doksan	ve Nevâhî-i Yanbolu Kazâsına Mehmed Emin yetmiş
ve Osmanbazarı Kazâsına es-Seyid Ahmed yetmiş	ve İsakçı Kazâsına Mehmed Emin elli
<i>Fi 18 Ca Sene [12]52 [31 Ağustos 1836] Tebdîl-i şûd-ve Maçin Kazâsına Hafız Ahmed Vehbi altmış</i>	ve Hırsova ⁷⁸² Kazâsına Ali altmış
ve Cuma-ı Atık Kazâsına Hafız Ahmed doksan	ve Silistre Kazâsına el-Hâc Osman seksân
ve Nâhiye-i Tolçie es-Seyid Ahmed elli	ve Çardak Kazâsına Mehmed elli
<i>Fevt-i şûd-ve Kabaili Tatarane [73] Yusuf Ziyaeddin yüz</i>	Fevt-i şûd-ve Karinâbâd Kazâsına Esad iki yüz
Rodoscuk Kazâsına Ahmed dört yüz	ve el-Hâc Osman iki yüz
ve İbrahim yüz elli	<i>Fevt-i şûd-ve İstanköy Cezîresine Mehmed elli</i> <i>Fi 23 R Sene [12]51 [18 Ağustos 1835]</i>
<i>Tebdîl-i şûd-ve İbrahim altmış</i>	Dubniçe Kazâsına Hüseyin Vehbi iki yüz
ve Radomir Kazâsına es-Seyid Mehmed Nazif yüz elli <i>Fi 25 R Sene [12]51 [20 Ağustos 1835]</i>	Tırnova Nâhiyesine Behzad yüz seksân <i>Fi 10 Ca Sene [12]51 [3 Eylül 1835]</i>
Vidin Kazâsına nüfus kâtibi Hafız Süleyman elli ve tezkere kâtibi Mehmed elli <i>Fi 25 Ca Sene [12]51 [18 Eylül 1835]</i>	Berkofca Kazâsına Halil yüz elli
ve Mustafa yüz elli <i>Fi Gurre-i C Sene [12]51 [24 Eylül 1835]</i>	<i>Tebdîl-i şûd-Fi 16 Za. Sene 52</i> <i>Zağra-i Atık Kazâsına Ahmed Resa üç yüz <i>Fi 7 C sene [12]51 [30 Eylül 1835]</i></i>
Nefs-i Tırhala Kazâsına Gavla yüz <i>Fi 17 C Sene [12]51 [10 Ekim 1835]</i>	Zağra-i Cedîd Kazâsına Derviş Mehmed yüz
ve Akçakızanlık Kazâsına Defter Nâzırı Mahmud yüz elli <i>Fi 23 C Sene [12]51 [16 Ekim 1835]</i>	Ahîçelebi Kazâsına Hasan yüz
ve Gümülcine Kazâsına tâbi Daridere Nâhiyesine Emin iki yüz	<i>Fi 15 Ca Sene [1]255 [27 Temmuz 1839] tarihinde Tebdîl-i şûd-ve Sultanyeri Kazâsına Hacı Halil-zâde İbrahim Edhem iki yüz <i>Fi 3 Ş Sene [12]51 [24 Kasım 1835]</i></i>

Bir sûreti

Nizâm-ı mezkûrun ber-mücib ta'limnâme Niğbolu Sancağı Kazâlarında icrâsına bi't-teşebbüs ol-bâbda sâdır olan hükm-i şerîf mücebince Rahova Kazâsına mâhiye yüz elli guruş ma'âş ile jurnal kâtibi nasb olunan Ahmed 'alîl olub kitâbet-i mezbûreyi idâreye iktidârı olmadığından ihrâcıyla yerine yine ol-midâr ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf Mehmed Raşid zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn olunduğı mahallinden inhâ kılınmış olmağla mûmâileyhin jurnal kitâbetine me'mûriyeti zımında *Fi 9 Ş Sene [12]51 [30 Kasım 1835]* tarihinde hükm-i şerîfi yazılmışdır

⁷⁸¹ Hezargrad(Razgrad) kazası: Vilayet-Bulgaristan(1908). s.233.

⁷⁸² Hırsova(Khirsova) kazası: Tulca-Tuna Vilayeti(1878). s.234.

Tebdîl-i şüd Fi 21 Ra sene [12]52 [6 Temmuz 1836]

Bir sûreti

Silivri Kazâsına mâhiye yüz yirmi beş guruş ma'âş ile jurnal kâtibi nasb olunan Ahmed müsinn⁷⁸³ ve ihtiyâr olub kitâbet-i mezkûreyi idâreye iktidârı olmadığından ihrâcıyla yerine yine ol-mikdâr ma'âş ile es-Seyid Süleyman nasb olunarak Fi 7 N Sene [12]51 [27 Aralık 1835] tarihinde hükm-i şerîf yazılmışdır

Yine müceddeden bir sûreti

Gümülcine Kazâsına Müfti-i Belde Mustafa Naifi(?) iki yüz	ve el-Hâc Mehmed seksân
ve Mustafa Edib yetmiş Fi 7 N Sene [1]251 [27 Aralık 1835]	<i>Fevt-i Şüd</i> - Manastır Kazâsına Nurettin iki yüz
<i>ma'aşına zam ile zire kayd olındı</i> - ve Hüseyin elli/ <i>Terkîn</i> - ve İsmail elli	<i>ma'aşına zam ile zire kayd olındı</i> -Fi 14 L sene [12]51 [2 Şubat 1836]- ve Ömer elli
Yine Berkofça Kazâsına Abdüsselam eli Fi 22 L sene [12]51 [10 Şubat 1834]	Razlık Kazâsına el-Hâc Hafız İbrahim seksân Fi 16 Ra sene [12]50 [5 Ocak 1836]

[74]

Bir sûreti

Nizâm-ı mezkûrun ber-mûcib ta'limnânme Gelibolu Sancağı Kazâlarında icrâsına bi't-teşebbüs ol-bâbda sâdır olan hükm-i şerîf mücebince Keşan Kazâsına jurnal kâtibi nasb olunan Vahab-zâde Mehmed'in bu def'a vefatı cihetiyle yerine mâahiye yetmiş beş guruş ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf Mehmed zide kadruhû cümle ma'rîfetiyle intihâb ve ta'yîn olundığı mahallinden inhâ kılınmış olmağla mûmâileyin jurnal kitâbetine me'mûriyeti zımnında Fi 16 Ca sene [12]51 [9 Eylül 1835] tarihinde hükm-i şerîfi yazılmışdır

Yine müceddeden bir sûreti

Kıbrıs Cezîresine kâtib-zâde Derviş iki yüz elli Fi 7 Ca sene [12]51 [31 Ağustos 1835]	ve İvraniye Kazâsına İsmail yüz yirmi Fi Gurre-i M sene [12]52 [18 Nisan 1836]
--	--

⁷⁸³ Müsinn: Yaşlı, geçkin, kocamış, ihtiyar

Bir sûreti

Mâhiye yüz yetmiş beş guruş ma'âş ile Alasonya Kazâsı jurnal kâtibi olan İshak'ın vefatı cihetiyle yerine yine ol-mikdâr ma'âş ile oğlu Tevfik ta'yîn olunarak Fi 3 M sene [1]251 [1 Mayıs 1835] tarihinde hükm-i şerîfi yazılmışdır

Bir sûreti

Mâhiye iki yüz guruş ma'âş ile Karinâbâd Kazâsı jurnal kâtibi olan Esad'ın vefatı cihetiyle yerine yine ol-mikdâr ma'âş ile birâderi es-Seyid İbrahim ta'yîn olunduğundan Fi 10 M Sene [12]52 [17 Nisan 1836] tarihinde hükm-i şerîfi yazılmışdır

Bir sûreti

Mâhiye seksân guruş ma'âş ile Kalonya Kazâsına jurnal kâtibi nasb olunan Hasan 'alîl olub kitâbet-i mezbûreyi idâreye iktidârı olmadığından ihrâcıyla yerine yine ol-mikdâr guruş ma'âş ile Ömer zîde kadruhû ta'yîn olunduğundan Fi 5 S sene [1]252 [22 Mayıs 1836] tarihinde hükm-i şerîfi yazılmışdır

Fi 9 S [12]53 [15 Mayıs 1837] Tebdil-i şüd

Bir sûreti

Mâhiye yüz elli guruş ma'âş ile Firecik Kazâsı jurnal kâtibi olan Ali'nin vefatı cihetiyle yerine yine ol-mikdâr ma'âş ile Hasan ta'yîn olunduğundan Fi 5 S sene [12]52 tarihinde hükm-i şerîfi yazılmışdır

Bir sûreti

Nizâm-ı mezkûrun ber-mûcib ta'lîmnâme Niğbolu Sancağı Kazâlarında icrâsına bi't-teşebbüs ol-bâbda sâdır olan hükm-i şerîf mûcebince mâhiye seksân guruş ma'âş ile Nefs-i Niğbolu Kazâsına jurnal kâtibi nasb olunan Mehmed'in nüfûs-ı mukayyidliği dahi 'uhdesinde bulunarak ikisinin birden hüsn-i idâresi mümkün olamayacağından mûmâileyh huzûr-ı şer'de kitâbet-i mezkûreden kifâyed eylediğine mebnî mûmâileyhin keff-i yedinden yerine mâhiye yüz yirmi guruş ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf es-Seyid Mehmed Şakir zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve

ta'yîn olunduğının Fi 17 S Sene [12]51 [14 Haziran 1835] tarihinde hükm-i şerîfi yazılmışdır

[75]

Bir sûreti

Nizâm-ı mezkûrun ber-mûcib ta'lîmnâme Niğbolu Sancağı kazâlarında icrâsına bi't-teşebbüs ol-bâbda sâdır olan hükm-i şerîf mücebince mâhiye altmış guruş ma'âş ile Plevne Kazâsına jurnal kâtibi nasb olunan Hâfız Mehmed'in bu esnâda vefâtı cihhetiyle yerine mâhiye doksan guruş ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf Hafız Halil zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn olunarak Fi 18 S sene [12]52 [4 Haziran 1836] tarihinde hükm-i şerîf yazılmışdır

Bi-Tevfikihî sübhanehû ve Te'âlâ vaz' ve tesîsine muvaffak olduğım nizâmât-ı müstahsene-i mülkiyeden olmak üzere el-hâleti hâzihu der-devletim medâr-ı şâhânemde mer'yü'l-icrâ olan jurnal nizâmının Memâlik-i Mahrûsetü'l-mesâlik-i Şâhânemin her bir mahallinde icrâsı nice muhassenât-ı müstelzim olarak muktezâ-yı irâde-i seniyye-i mulûkânem üzere bu nizâma dair taraf taraf ta'lîmnâmeler neşr olunmuş ve nizâm-ı mezkûrun ber-mûcib ta'lîmnâme İmroz Cezîresinde icrâsına bi't-teşebbüs mâhiye yüz guruş ma'âş ile cezîre-i merkûmeye Kasta oğlu Dimitri muharrer olunmuş ve cezîre-i mezbûre nüfus mukayyedliği dahi başkaca altmış guruş ma'âş ile diğeri üzerinde bulunmuş ise de ahâli cezîreye ehveniyet için nüfûs mukeyyedliğini dahi idare etmek şartıyla zikr olunan jurnal muharrirliği doksan guruş mâhiye ile mersûm Dimitri üzerinde ibkâ olunduğundan bahsle ol-bâbda müceddeden hükm-i şerîfim ısdârı husûsı mahallinden inhâ kılınmış olmağla salif-üz zikr jurnal muharrirliğini ber-vechi muharrir nüfus-ı mukayyidliğiyle beraber doksan guruş ma'âş ile mersûm Dimitri idare etmek üzere müceddeden işbu hükm-i şerîfim ısdâr ve yerine i'tâ olunmuşdur imdi mersûm cezîre-i mezbûre jurnalının zikr olunan ta'lîmnâmede münderic olan usûl ve nizâma tatbiken sehv ve hatâdan ârî olarak sıhhat ve hakikat vuku'ı üzere ber-vechi tedkîk tahrîr ve terkîmine mubâderet ve vâki'in hilâfını ketb ve imlâ ve vâki'i ketm ve ihfâ misillû evzâ'dan hazer ve mücânebet eylemek ve eğer hilâf vâki' hareketi tahrirde ictisâr iden veyâhûd mugâyir usûl bir güne hâlâta ibtidâr eyler ise kendusu tedîb ve muharrirliği ref' olunmak şartıyla zikr olunan doksan guruş ma'âş ile cezîre-i mezbûr jurnal muharrirliği 'uhde[sinde] ibkâ ola şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar hurire fi'l-yevmü's-

sâlis ve'l-işrîn min şehr-i Saferü'l-hayr li-sene isna ve hamsîn ve mieteyn ve elf [23 Safer [12]52 [9 Haziran 1836]

Bi-Tevfikihî subhanehû ü Te'âlâ vaz' ve te'sisine muvaffak olduğım nizâmât-ı müstahsene-i mülkiyeden olmak üzere el-hâleti hâzihu der-devletim medâr-ı şâhânemde mer'ü'l-icrâ olan jurnal nizâmının Memâlik-i Mahrûsetü'l-mesâlik-i Şâhânemin her bir mahallinde icrâsı nice muhassenâtı müstelzîm olarak muktezâ-yı irâde-i seniyye-i mülûkânem üzere bu nizâma dair taraf taraf ta'lîmnâmeler neşr olunmuş ve nizâm-ı mezkûrun ber-mûcib ta'lîmnâme Gelibolu Sancağı kazâlarında icrâsına bi't-teşebbüs ol-bâbda sâdır olan hükm-i şerîfim mücebince mâhiye üç yüz guruş ma'âş ile Nefs-i Gelibolu Kazâsına jurnal kâtibi nasb olunan a'yân-ı belde kâtibi Ali Rıza kitâbet-i mezkûreyi terk iderek der-sa'âdetime 'azîmet itmiş ve yerine yine ol-mikdâr ma'âş ile kazâ-i mezbûr sâkinlerinden dârende-i hükm-i şerîf es-Seyyid Mehmed Rasim zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn olunmuş idüğü mahallinden inhâ kılınmış olmağla mûmâileyhin jurnal kitâbetine me'mûriyeti husûsuna irâde-i 'aliyyem ta'alluk iderek işbu hükm-i şerîfim ısdâr ve tesyâr olunmuşdur imdi mûmâileyh kazâ-i mezbûr jurnalının zikr olunan ta'lîmnâmede münderic olan usûl [76] ve nizâma tadbîken sehv ve hatâdan 'ârî olarak sıhhat ve hakikat ve vuku'ı üzere berüce tedkîk tahrîr ve terkîmine mubâderet ve vâki'in hilâfını ketb ve imlâ ve vâki'i ketm ve ihfâ misillü evzâ'dan hazer ve mucânebet eylemek ve eğer hilâf vâki' hareketi tahrîre ictisâr ider veyâhûd mugâyir-i usûl bir güne hâlâta ibtidâr eyler ise kendusu tedîb ve kitâbeti ref' olunmak şartıyla ma'âş-ı mezkûr ile kazâ-i mezbûr jurnal kitâbeti 'uhdesinde ola şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar hurrîre fi'l-yevmü's-sâmen ve'l-işrin min şehr-i Rebi'ü'l-evvel li-sene isna ve hamsîn ve mieteyn ve elf 28 Remi'ü'l-evvel [12]53 [2 Temmuz 1837]

Tebdîl-i şüid

Bir sûreti

Nizâm-ı mezkûrun ber-mûcib ta'lîmnâme Çirmen Sancağı kazâlarında icrâsına bi't-teşebbüs ol-bâbda sâdır olan hükm-i şerîf mücebince Silivri Kazâsına mâhiye yüz yirmi beş guruş ma'âş ile jurnal kâtibi nâsb olunan es-Seyyid Süleyman 'alîl olub kitâbet-i mezbûreyi idâreye iktidârı olmadığından ihrâcıyla yerine yine ol-mikdâr ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf Molla Mustafa zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle

intihâb ve ta'yîn olunduğı mahallinden inhâ kılınarak Fi 21 R Sene 12[52] târihinde hükm-i şerîfi yazılmışdır

Fi 7 Ca Sene [12]52 [20 Ağustos 1836] Tebdîl-i şüd

Bir sûreti

Ol-bâbda sâdır olan hükm-i şerîf mücebince mâhiye yüz yirmi guruş ma'âş ile Malkara Kazâsı jurnal başkâtibi nâsb olunan es-Seyyid Mehmed ve seksân dört guruş ma'âş ile ikinci kâtib nâsb olunan Hüseyin huzûr-ı şerde sâlifü'üz zikr kitâbetlerinin idâresinden izhâr-ı 'acz ile kiff-i yed eylediklerine mebnî mûmâileyhimânın yerine mâhiye yüz guruş ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf es-Seyyîd Mehmed Kamil zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn olunduğı mahallinden inhâ kılınarak Fi 18 Ca sene [12]52 [31 Ağustos 1836] tarihinde hükm-i şerîfi yazılmışdır

Fi 25 Ş sene [12]53[24 Kasım 1837] tebdîl-i şüd

Bi-Tevfikihî subhanehû Te'âlâ vaz' ve tesîsine muvaffak olduğım nizâmat-ı müstahsene-i mülkiyeden olmak üzere el-hâleti hâzihu der-devlet medâr-ı şâhânemde mer'ıyyü'l-icrâ olan jurnal nizâmının Memâlik-i Mahrûsetü'l-mesâlik-i Şahânemin her bir mahallinde icrâsı nice muhassenât-ı müstelzim olarak muktezâ-yı irâde-i seniyye-i mülûkânem üzere bu nizâma dair taraf taraf ta'lîmnâmeler neşr olunmuş ve nizâm-ı mezkûr ber-mûcib ta'lîmnâme Gelibolu Sancağı kazâlarında icrâsına bi't-teşebbüs ol-bâbda sâdır olan hükm-i şerîf mücebince İncik Kazâsına mâhiye yüz guruş ma'âş ile jurnal kâtibi nâsb olunan nüfûs mukayyidi Abdurrahma'nın 'adem-i iktidarına mebnî ihrâcıyla yerine yüz elli guruş ma'âş ile jurnal kitâbetini ve kezâlik yüz guruş mâhiye ile mûkayidlik-i mezkûrî idâre itmek üzere dârende-i hükm-i şerîf Ali Rıza zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn olunduğı mahallinden inhâ olunub mûmâileyhin ma'âş-ı mezkûr ile jurnal kitâbetine me'mûriyeti husûsına irâde-i 'alîyem ta'alluk iderek işbu hükm-i şerîfim ısdâr ve yerine i'tâ kılınmış ve zîkr olunan nüfûs mukayyidliğine me'mûriyetini mübeyyen usûli vechle cerîde tarfindan emr-i şerîfim yazılmış olmağla imdi mûmâileyh kazâ-i mezbûr jurnalının zîkr olunan ta'lîmnâmede münderic olan usûl ve nizâma tatbîkan sehv ve hatadan 'ârî olarak sıhhat ve hakikat ve vukû'ı üzere ber-vechi tedkîk tahrîr ve terkimîne mübâderet ve vâki'in hilâfını ketb ve imlâ ve vâki'i ketm ve ihfâ misillû evzâ'dan

hazer ve mucânebet eylemek ve eğer hilâf vâki' hareketi tahrîre ictisâr ider veyâhûd mugâyir usûl bir güne hâlâta ibtidâr eyler ise kendusu te'dîb ve kâtibi ref' olunmak şartıyla ma'âş-ı mezkûr ile kazâ-i mezbûr jurnal kitâbeti 'uhdesinde ola şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar hurure fi'l-yevmü't ta'si aşer min şehr-i Şa'bânü'l-muazzam li-sene isna ve hamsîn ve mieteyn ve elf 19 Şaban sene [12]52 [29 Kasım 1836]

[77]

Bir sûreti

Nizâm-ı mezkûrun ber-mûcib-l ta'lîmnâme Tırhala Sancağı Kazâlarında icrâsına bi't-teşebbüs ol-bâbda sâdır olan hükm-i şerîf mûcebince Yenişehir-i Fenar Kazâsına tâbi' Kardice Nâhiyesine mâhiye yüz elli guruş ma'âş ile jurnal kâtibi nâsb olunan Ahmed'in vefatı cihetiyle yerine yine ol-mikdâr ma'âş ile oğlu dârende-i hükm-i şerîf Ali zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn olunduğı mahallinden inhâ kılınarak Fi 11 L sene [12]52 tarihiyle hükm-i şerîfi yazılmışdır

Bir Sûreti

Nizâm-ı mezkûrun ber-mûcib-i ta'lîmnâme Gelibolu Sancağı kazâlarına dahi icrâsına bi't-teşebbüs Malkara Kazâsına bundan akdem şeref-rîz sudûr olan hükm-i şerîf mûcebince mâhiye yüz guruş ma'âş ile jurnal başkâtibi nâsb olunan es-Seyyid Mehmed Kamil'in ba'zı 'ilel-i 'ârızâya mebnî kitâbet-i mezkûreyi idâreye iktidârı olmadığından hüsn-i şer'-i şerîfde hüsn-i rızâsıyla keff-i yed itmiş ve anın yerine erbâb-ı istihkâkdan dârende-i hükm-i şerîf Molla Hasan veled-i Hüseyin zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn kılınmış olduğu bu def'a bâ-ma'rûzât inhâ olunmaktan nâşî mûmâileyhin târik-i merkûm kâmilin yerine cânib-i memleketden muhassas olan sâlifü'z-zikr yüz guruş ma'âş ile kazâ-i mezbûr jurnal başkitâbeti hizmetine ta'yîn olunması husûsuna irâde-i 'aliye ta'alluk iderek Fi 7 Za sene [12]52 [13 Şubat 1837] tarihiyle hükm-i şerîfi yazılmışdır

Bir sûreti

Nizâm-ı mezkûrun ber-mûcib-i ta'lîmnâme Çirmen Sancağı Kazâlarında dahi icrâsına bi't-teşebbüs Zağra-i Atik Kazâsına bundan akdem şeref-rîz sudûr olan hükm-i şerîf mûcebince mâhiye üç yüz guruş ma'âş ile jurnal kâtibi nâsb olunan

Ahmed Resa'nın hasbe'l-icâb kitâbet-i mezkûreden ihrâcıyla yerine yine ol-mikdâr ma'âş ile erbâb-ı istihkâkdan dârende-i hükm-i şerîf el-Hâc İbrahim zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn kılınmış olduğu hâlâ Redîf-i Masûre-i eyâlet-i Edirne müşîrî düstûr vezîr Mustafa Nuri Paşa iclâlehu tarafından tahrîr ve inhâ ve ol-bâbda virilen i'lâm-ı şer'î dahi takdîm ve isrâ olunmakdan nâşî mûmâileyhin jurnal kitâbetine me'mûriyeti husûsına irâde-i 'âlîye ta'alluk iderek Fi 16 Za sene [12]52 [1 Temmuz 1836] tarihiyle hükm-i şerîfi yazılmışdır

Bir sûreti

Nizâm-ı mezkûrun ber-mûcib-i ta'lîmnâme Silistre Sancağı Kazâlarına icrâsına bi't-teşebbüs Maçın Kazâsına bundan akdem şerf-rîz sudûr olan hükm-i şerîf mûcebince mâhiye altmış guruş ma'âş ile jurnal kâtibi nâsb olunan Ahmed Vehbi'nin yerine mâhiye yüz guruş ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf Süleyman veled-i Ali cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn olunduğu Süvârî-i 'Asâkir-i Mansûre-i Şâhânem ferîkliği rütbe-i celîlesiyle Silistre valîsi Mirza Said Paşa dâmet-i maâlîhu cânibinden tahrîr ve inhâ ve ol-bâbda virilen i'lâm-ı şer'î dahi takdîm ve isrâ olunmakdan nâşî mûmâileyhin ol-mikdar ma'âş ile kazâ-i mezbûr jurnal kitâbetine me'mûriyeti husûsuna irâde-i 'âlîye ta'alluk etmeğin cerîde tarafından vürûd iden 'ilm ü haber müeddâ üzere Fi 18 Za sene [12]52 [3 Temmuz 1836] tarihinde Divân-ı Hûmâyûndan hükm-i şerîfi yazılmışdır

Fevt-i şûd

Bir sûreti

Bundan akdem şerf-rîz sudûr olan hükm-i şerîf mûcebince Ahyolu Kazâsına yüz elli guruş ma'âş ile jurnal kâtibi nâsb olan Arnabud-zâde Ahmed'in vefatı cihetiyle yerine yine ol-mikdâr ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf Mehmed veled-i İbrahim zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn olunduğu mahallinden inhâ kılınarak Fi 23 Za sene [12]52 [8 Temmuz 1836] tarihinde hükm-i şerîfi yazılmışdır [78]

Bir sûreti

Bundan akdem şeref-rîz sudûr olan hükm-i şerîf mûcebince mâhiye elli guruş ma'âş ile İznebol Kazâsına jurnal kâtibi nâsb olunan mukayyid Ahmed İzzet'in vefatı

cihetiyle yerine yine ol-mikdâr ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf Hüseyin zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn olunduğı Redîf-i 'Asâkir-i Masûre mîrlivâlarından Samakov nezâreti inzimamıyla Sofya mütesellimi olub kazâ-i mezbûrun emr-i idâresi dahi 'uhdesine muhavvel olan Hüsrev Paşa dâmet-i maâlîhu cânibinden tahrîr ve inhâ olunarak Fi 4 Ca sene [12]52 [17 Ağustos 1836] tarihinde hükm-i şerîfi yazılmışdır

Tebdîl-i şûd

Bir sûreti

Bundan akdem şeref-rîz sudûr olan hükm-i şerîf mücebince mâhiye üç yüz guruş ma'âş ile Rodoscuk nâm-ı diğerk Tekfurdağı Kazâsına jurnal kâtibi nâsb olunan İbrahim'in vefatı cihetiyle yerine yine ol-mikdâr ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf Ahmed zîde kadruhû intihâb ve ta'yîn olunduğı mahallinden inhâ kılınarak Fi 23 Ca sene [12]52 [5 Eylül 1836] tarihinde hükm-i şerîfi yazılmışdır

Bir sûreti

Nizâm-ı mezkûrun ber-mûcib-i ta'lîmnâme Niğbolu Sancağı kazâlarında dahi icrâsına bi't-teşebbüs bundan şeref-rîz sudûr olan hükm-i şerîf mücebince mâhiye altmış guruş ma'âş ile İvraca Kazâsına jurnal kâtibi nâsb olunan Molla Kaım'ın bu esnâda vefatı cihetiyle yerine yine ol-mikdâr ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf Mehmed veled-i el-Hâc Mehmed zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn olunduğı hâlâ Vidin muhâfızı ve Niğbolu Sancağı mutasarrıfı düstûr vezîr Hüseyin Paşa iclâlehu tarafından tahrîr ve inhâ ve ol-bâbda virilen i'lâm-ı şer'î dahi takdîm ve isrâ kılındığına binâen mûmâileyhin ma'âş-ı mezkûr ile jurnal kitâbetine me'mûriyetiyçün Fi 28 Ca sene [12]52 [10 Eylül 1836] tarihinde hükm-i şerîf yazılmışdır

Fevt-i şûd

Bir sûreti

Bundan akdem şeref-rîz sudûr olan hükm-i şerîf mücebince mâhiye seksân guruş ma'âş ile Vize Kazâsına jurnal kâtibi nâsb olunan Hüseyin'in bu def'a hasbe'l-icâb ihrâcıyla yerine mâhiye yüz guruş ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf Mehmed Haşım

veled-i Ahmed zîde kadruhû cümle ma'rîfetiyle intihâb ve ta'yîn olunduğı mahallinden i'lâm ve inhâ kılınmış idüğü mütehayyizân-ı ricâl-i Devlet-i 'Aliyyeden hâlâ Tophâne-i 'Âmire Nâzırı iftihâr el-Hâc İbrahim sâib zîde 'ulûvvûhu tarafından bâ-takrîr ifâde inhâ olunduğına binâ'en mûmâileyhin sâlifü'z-zikr yüz guruş ma'âş ile kazâ-i mezbûr jurnal kitâbetine me'mûriyetiyçün Fi 28 Ca sene [12]52 [10 Eylül 1836] tarihinde hükm-i şerîf yazılmışdır

Tebdîl-i şûd

Bir sûreti

Nizâm-ı mezkûrun ber-mûcib-i ta'lîmnâme Selanik Sancağı kazâlarında dahi icrâsına bi't-teşebbüs bundan akdem şeref-rîz sudûr olan hükm-i şerîf mücebince mâhiye dört yüz guruş ma'âş ile Nefs-i Selanik Kazâsına jurnal başkâtibi nâsb olunan Ahmed Resan'ın bu esnâda vefatı cihetiyle yerine yine ol-mikdâr ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf Tar-zâde Mehmed Pîrî zîde kadruhû cümle ma'rîfetiyle intihâb ve ta'yîn olunduğı hâlâ Selanik Sancağı muhâssılı düstûr-ı vezîr İbrahim Paşa iclâlehu tarafından tahrîr ve inhâ olunarak mûmâileyhin ma'âş-ı mezkûr ile kazâ-i mezbûr jurnal başkâtibetine me'mûriyetiyçün Fi 20 M Sene [12]53 [26 Nisan 1837] tarihinde hükm-i şerîf yazılmışdır

[79]

Bir Sûreti

Bundan akdem şeref-rîz sudûr olan hükm-i şerîf mücebince mâhiye yüz elli guruş ma'âş ile Pravişte Kazâsına jurnal kâtibi nâsb olunan Yusuf kazâ-i mezbûr nüfus mukayyidliğı dahi 'uhdesinde olarak ikisini birden idâreye muktedir olmadığından huzûr-ı şer'de kitâbet-i mezkûreden keff-i yed eylemiş ve yerine mâhiye yüz guruş ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf es-Seyyid Ali zîde karuhû cümle ma'rîfetiyle intihâb ve ta'yîn olunduğı mahallinden inhâ kılına Fi 9 S [12]53 [15 Mayıs 1837] tarihinde hükm-i şerîfi yazılmışdır

Nizâm-ı mezkûrun Gelibolu Sancağı kazâlarında icrâsına bi't-teşebbüs bundan akdem şerf-rîz sudûr olan hükm-i şerîf mücebince mâhiye yüz elli guruş ma'âş ile Firecik Kazâsına jurnal kâtibi nâsb olunan Hasan'ın hasbe'l-icâb ihrâcıyla yerine yine ol-mikdâr ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf Süleyman veled-i Hasan zîde-

kadruhû cümle ma'rifatiyle intihâb ve ta'yîn olunmuş olduğu ricâl-i Devlet-i 'Aliyyeden hâlâ Gelibolu Sancağı muhassılı İbrahim Nâbî dâme mecduhû tarafından tahrîr ve inhâ ve ol-bâbda virilen 'ilâm şer'î dahi takdîm ve isrâ kılınmış olduğına mebnî Fi 9 S Sene [12]53 [15 Mayıs 1837] tarihinde hükm-i şerîf yazılmışdır

Bir Sûreti

Bundan akdem şeref-rîz sudûr olan hükm-i şerîf mücebince Yenice-i Kızılağaç ma'a Hatun-ili Kazâsına mâhiye yüz yirmi guruş ma'âş ile jurnal kâtibi nâsb olunan Murad'ın bu def'a hasbe'l-icâb ihrâcıyla yerine yine ol-mikdâr ma'âş ile kazâ-i mezbûr sâkinlerinden dârende-i hükm-i şerîf el-Hâc İbrahim zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn kılınmış olduğu hâlâ mülhakâtıyla Redif-i Mansûre-i Eyâlet-i Edirne müşîrî düstûr-i vezîr Mustafa Nuri Paşa iclâlehu tahrîr ve inhâ ve ol-bâbda virilen i'lâm-ı şer'î dahi takdîm ve isrâ olunmağla mûmâileyhin salifü'z-zikr yüz yirmi guruş ma'âş ile kazâ-i mezbûr jurnal kitâbetine me'mûriyetiyçün Fi 9 S [12]53 [15 Mayıs 1837] tarihinde hükm-i şerîfi yazılmışdır

Tebdîl-i şüd

Bir sûreti

Bundan akdem şeref-rîz sudûr olan hükm-i şerîf mücebince erbâb-ı istihkâkdan Halîl zîde kadruhû cânib-i memleketden mâhiye kırk [guruş] ma'âş ile Kavala ma'a Bereketlü Kazâsına jurnal kâtibi nâsb olunmuş isede ma'âş-ı mezkûr kadr-ı kifâyeden dûn olmak hasebiyle üzerine müceddeden yirmi guruş zam ve 'ilâve ile altmış guruşa iblâğı husûsu cümle ahâli tarafından tensîb kılınmış olduğu bu def'a bi'l-ilâm inhâ olunmağla mûmâileyhin ma'âş-ı kadîmine ber-mûcib inhâ yirmi guruş zam olunması husûsuna müsâ'ade-i 'aliyyem erzân kılınarak Fi 10 S sene [12]53 [16 Mayıs 1837] tarihinde müceddeden hükm-i şerîf yazılmışdır

Bir Sûreti

Nizâm-ı mezkûrun ber-mûcib-i ta'lîmnâme Gelibolu Sancağı kazâlarında icrâsına bi't-teşebbüs bundan akdem şeref-rîz sudûr olan hükm-i şerîf mücebince mâhiye yüz elli guruş ma'âş ile İnöz Kazâsı jurnal kâtibi olan Derviş Mustafa'nın hasbe'l-icâb ihrâcıyla yerine mâhiye yüz yetmiş beş guruş ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf nufûs

mukayyidi Seyyid Mehmed Hayri zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn olunmuş olduğu ricâl-i Devlet-i Aliyyeden hâlâ Gelibolu Sancağı muhassılı es-Seyyid İbrahim Nâbî dâme mecduhû tarafından tahrîr ve inhâ ve ol-bâbda virilen 'i'lâm-ı şer'î dahi takdîm ve isrâ kılınmış olmağla mûmâileyhin sâlifü'z-zikr yüz yetmiş beş guruş ma'âş ile kazâ-i mezbûr jurnal kitâbetine me'mûriyetiyçün Fi 9 C sene [12]53 [10 Eylül 1837] tarihinde hükm-i şerîf yazılmışdır

Bir Sûreti

Bundan akdem şeref-rîz sudûr olan hükm-i şerîfim mücebince Çirmen Sancağında Ereğli Kazâsında mâhiye elli guruş ma'âş ile jurnal kâtibi olan Süleyman'ın vefatı cihetiyle yerine yine ol-mikdâr ma'âş ile oğlu Şerif Mehmed zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn olunduğı mahallinden ba-i'lâm inhâ kılınmakla Fi 29 B sene [12]53 [29 Ekim 1837] tarihinde müceddeden hükm-i şerîf yazılmışdır [80]

Tebdîl-i şûd

Fi 19 C Sene [12]54 [9 Eylül 1838]

Bundan akdem şeref-rîz sudûr olan hükm-i şerîfim mücebince Kavala maa Bereketlû Kazâsına altmış guruş ma'âş ile jurnal kâtibi olan Halil'in hasbe'l-icâb ihrâcıyla yerine ol-mikdâr ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf Mustafa veled-i Hüseyin zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn kılınıdığı mahallinden bâ-ma'rûzât ve i'lâm inhâ kılınmış olmağla Fi 11 Ş sene [12]53 [10 Kasım 1837] tarihinde hükm-i şerîf yazılmışdır

Bir Sûreti

Bundan akdem şeref-rîz sudûr olan hükm-i şerîf mücebince Zihne Kazâsına jurnal başkâtibi nâsb olunan Abdurrahman hasbe'l-icâb 'azli ve ikinci jurnal kâtibi bulunan Mustafa'nın vefatı cihetiyle kitâbet-i mezkûre birleşdirilerek mâhiye üç yüz guruş ile dârende-i hükm-i şerîf Hüseyin zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn kılınıdığı mahallinden bâ-i'lâm ve ma'rûzât inhâ kılınmış olduğına mebnî Fi 22 Ş sene [12]53 [21 Kasım 1837] tarihinde hükm-i şerîf yazılmışdır

Bir Sûreti

Bundan akdem şeref-rîz sudûr olan hükm-i şerîf mücebince mâhiye yüz elli guruş ma'âş ile İncecik Kazâsına jurnal kâtibi nasb olunmuş olan Ali Rıza 'alîli'l-mizâc olarak hüsn-i idâreye muktedir olamayacağından rızâsıyla kitâbet-i mezkûreden isti'fâ itmiş olduğına binâen yerine yine ol-mikdâr ma'âş ile erbâb-ı istihkâkdan dârende-i hükm-i şerîf Abdurrahman zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn kılınmış olduğunu ricâl-i Devlet-i 'Aliyyeden hâlâ Gelibolu Sancağı muhassılı İbrahim Nâbî dâme mecduhû tahrîr ve inhâ ve ol-bâbda virilen i'lâm-ı şer'î dahi takdîm ve isrâ olduğuna mebnî Fi 25 Ş Sene [12]53 [24 Kasım 1837] tarihinde hükm-i şerîf yazılmışdır

Bir Sûreti

Bundan akdem şeref-rîz sudûr olan hükm-i şerîf mücebince mâhiye yüz yirmi beş guruş ma'âş ile Aydos Kazâsına⁷⁸⁴ jurnal kâtibi nasb olunan İbrahim'in bu esnâda vefatı cihetiyle yerine yine ol-mikdâr ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf Mustafa veled-i Ahmed cümle ma'arifetiyle intihâb ve ta'yîn olunduğu inhâ olduğuna mebnî Fi 18 N sene [12]53 [16 Aralık 1837] tarihinde hükm-i şerîf virilmiştir

Müceddeden bir sûreti

Ohri Sancağında Istarova Kazâsına Salih veled-i Mustafa iki yüz Fi 16 Ca sene [12]53 [18 Ağustos 1837]

Bir Sûreti

Mâhiye iki yüz elli guruş ma'âş ile Manastır Kazâsına jurnal kâtibi olan Nureddin'in vefatı cihetiyle yerine yine ol-mikdâr ma'âş ile Hâfiz Emrullah nasb ve ta'yîn olunmuşdur Fi 25 Ca sene [12]53 [27 Ağusyos 1837]

Bir Sûreti

Mahîye yüz yirmi guruş ma'âş ile Silistre Eyâleti dâhilinde kâin kabail-i Tatarana jurnal kâtibi nasb olunan Yusuf Ziyaeddi'nin bu def'a vefatı cihetiyle yerine yine ol-

⁷⁸⁴Aydos kazası: İslimye-Vidin Eyaleti(1855), İslimye-Edirne Eyaleti(1855-1865), İslimye-Edirne Vilayeti(1866-1878), İslimye-Rumeli-i şarki vilayeti(1883-1907), Burgaz-Bulgaristan(1908). s.68

mikdâr ma'âş ile Mehmed Hayri zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn olunduğı inhâ olunduğına mebnî Fi 7 M sene [12]54 [2 Nisan 1838] tarihinde hükm-i şerîf virilmiştir

Bir Sûreti

Silivri Kazâsına mâhiye yüz yirmi beş guruş mâ'âş ile jurnal kâtibi nasb olunan Molla Mustafa'nın adem-i iktidârına mebnî ihrâcıyla yerine yine ol-mikdâr ma'âş ile Molla Abdurrahman'ın cümle ma'arifetiyle intihâb ve ta'yîn olunduğı mahallinden inhâ kılınarak Fi 13 M sene [12]54 [8 Nisan 1838] tarihinde hükm-i şerîf virilmiştir [81]

Bir Sûreti

Vidin Sancağı kazâlarından Bolemya maa Karalum Kazâsına mâhiye yüz elli guruş ma'âş ile jurnal kâtibi nâsb olunan Ahmed'in bu esnâda vefatı cihetiyle yerine yine ol-mikdâr ma'âş ile oğlı dârende-i hükm-i şerîf Mustafa zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn olunmuş idüğü mahallinden inhâ kılınmış olmağla Fi 4 S sene [12]54 [29 Nisan 1838] tarihinde hükm-i şerîf virildi

Bir Sûreti

Dukakin Sancağı kazâlarından Yakova maa Altunili kazâsı jurnal kitâbetine dârende-i hükm-i şerîf Ahmed zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn ve kazâ-i mezbûr ahâlisinin 'adem-i iktidârları cihetiyle livâ-i mezbûr kâ'im-makâmı bulunanlar temettü' mahasasâtından virilmek üzere mâhiye yüz guruş ma'âş tahsis olunmuş olduğu hâlâ mülhakâtıyla Redif-i Mansûre-i Eyâlet-i Rumili müşîrî vezîrim Ahmed Zekeriye Paşa iclâlehu tarafından tahrîr inbâ ve ol-bâbda virilen i'lâm-ı şer'î dahi takdîm ve isrâ olunmakdan nâşî Fi 5 S sene [12]54 [30 Nisan 1838] tarihinde hükm-i şerîf virildi

Bir Sûreti

İpek Kazâsı jurnal kitâbetine dârende-i hükm-i şerîf Mahmud zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn ve cânib memleketden mâhiye yüz guruş ma'âş tasîs olunmuş olduğu mahallinden inhâ kılınmış olmağla Fi 5 S sene [12]54 [30 Nisan 1838] tarihinde hükm-i şerîf virilmiştir

Bir Sûreti

Vize Kazâsına mâhiye yüz guruş ma'âş ile jurnal kâtibi olan Mehmed Haşim fevt olarak yerine yine ol-mikdâr ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf Ali veled-i Ahmed'in jurnal kâtibi nasîbiyçün Fi 16 M sene [12]54 [11 Nisan 1838] tarihinde hükm-i şerîf virildi

Tebdîl-i şüd

Bir sûreti

Misivri Kazâsına mâhiye doksan guruş ma'âş ile jurnal kâtibi olan Abdurrahman fevt olub yerine yine ol-mikdâr ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf Osman veled-i el-Hacc Ebubekir'in nasîbiyçün Fi 16 M Sene [12]54 [11 Nisan 1838] tarihinde hükm-i şerîf virilmiştir

Bir Sûreti

Ohri Kazâsında icrâsına bi't-teşebbüs kazâ-i mezbûr jurnal kitâbetine dârende-i hükm-i şerîf Selim zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn ve cânib-i memleketden mâhiye iki yüz guruş ma'âş tahsîs olunduğı mahallinden inhâ kılınmış iduğı cerîde taraftan vürûd iden 'ilm ü haberde münderic olmağla mûmâileyhin nasbiyçün Fi 7 S Sene [12]54 [2 Mayıs 1838] tarihinde hükm-i şerîf virilmiştir

zîre-zeyl olunmuştur

Bir sûreti

Ahyolu Kazâsında dâhi icrasına bi't-teşebbüs bundan akdem şeref-rîz sudur olan hükm-i şerîfim mücebince mâhiye yüz elli guruş ma'âş ile kazâ-i mezbûre jurnal kâtibi nâsb olunan Mehmed'in bu esnâda vefatı cihetiyle yerine yine ol-mikdâr ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf Osman zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn olunduğı mahallinden inhâ kılınmış olmağla Fi 25 S sene [12]54 [20 Mayıs 1838] tarihinde hükm-i şerîf virilmiştir

Bir sûreti

Rodoscuk nâmı diğer Tekfurdağı Kazâsında dahi icrâsına bi't-teşebbüs bundan akdem şeref-zîr sudûr olan hükm-i şerîfim mücebince kazâ-i mezbûre jurnal kâtibi nâsb olunan es-Seyyid Mustafa Şerîf kitâbet-i mezkûreden huzûr-ı şer' de keff-i yed itmiş olduğundan yerine mâhiye iki yüz guruş ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf Hasan zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn olduğu mahallinden inhâ kılınmış olmağla Fi 25 S sene [12]54 [20 Mayıs 1838] tarihinde hükm-i şerîf virilmiştir

Tebdîl-i şüd

Bir sûreti

Selanik Sancağı kazâlarında dahi icrâsına bi't-teşebbüs bundan akdem şeref-rîz sudûr olan hükm-i şerîfim mücebince Yenice-i Vardar Kazâsına iki yüz guruş ma'âş ile jurnal kâtibi nâsb olunan Mehmed'in kitâbet-i mezkûreyi idâreye 'adem-i iktidârı cihetiyle ihrâc olunarak yerine yine ol-mikdâr ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf Selim zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn olunmuş olduğu mahallinden inhâ kılınmış olmağla Fi 24 Ra sene [12]54 [17 Haziran 1838] tarihinde hükm-i şerîf virilmiştir

[82]

Bir sûreti

Köstendil Sancağı kazâlarında dahi icrâsına bi't-teşebbüs bundan akdem şeref-rîz sudûr olan hükm-i şerîfim mücebince Ustrumca Kazâsına jurnal kâtibi nâsb olunan Mehmed'in kitâbet-i mezkûreyi idâreye 'adem-i iktidârı cihetiyle ihrâc olunarak yerine yüz guruş ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf Mehmed veled-i Abdullah zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn olunmuş olduğu mahallinden inhâ kılınmış idüğü cerîde tarafından vürûd iden 'ilm ü haberde münderic olmağla Fi 4 R sene [12]54 [28 Haziran 1838] tarihinde hükm-i şerîf virildi

Bir sûreti

Çirmen Sancağı kazâlarında dahi icrâsına bi't-teşebbüs bundan akdem şeref-rîz sudûr olan hükm-i şerîfim mücebince mâhiye yüz guruş ma'âş ile Uzuncaâbâd-ı Hasköy Kazâsına jurnal katîbi nâsb olunan Ahmed Hilmi 'alîli'l-mizâc olarak kitâbeti

mezkûreyi lâıykıyla idâre edemediğinden isti'fâ itmiş olduğına mebnî yerine mâhiye iki yüz guruş ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf Mehmed Salih zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn kılındığı mahallinden inhâ olunmuş olmağla R sene [12]54 [Haziran/ Temmuz 1838] tarihinde hükm-i şerîf virildi

Fi 42 N sene [12]56 teccid olunmuştur

Bir sûreti

Bundan akdem şeref-rîz sudûr olan hükm-i şerîfim mücebince Nefs-i Edirne Kazâsına dârende-i hükm-i şerîf Der-si'âm-zâde Ali zîde kadruhû jurnal başkâtibi nâsb ve ta'yîn ve cânib-i memleketden mâhiye beş yüz guruş ma'âş tahsîs kılınmış isede ma'âş-ı mezkûr mikdâr-ı kifâyeden dîn mûmâileyhin umûr-ı me'mûresinde ikdâm ve gayreti rû-nümûn olmak hasebiyle ma'âş-ı kadîmine iki yüz elli guruş dahi zam ile yediyüz elli guruş iblâğı ahâli-i memleket tarafından niyâz ve ricâ olunmuş olmağla hâlâ Redîf-i Mansûre-i Eyâlet-i Edirne müşîrî vezîrim Mehmed Emin Paşa iclâlehu cânibinden tahrîr ve inhâ kılınmış olmakdan nâşî ol-vechle mûmâileyhin ma'âş-ı kadîmi olan beş yüz guruşun üzerine iki yüz elli guruş zam ile yediyüz elli guruş iblâğı husûsuna müsâ'ade-i 'aliyye erzân kılınarak Fi 27 Ra sene [12]54 [20 Haziran 1838] tarihinde hükm-i şerîf 'itâ olunmuştur

Nizâmı mezkûrun Çirmen Sancağı kazâlarında dahi icrâsına bi't-teşebbüs bundan akdem şeref-rîz sudûr olan hükm-i şerîfim mücebince Nefs-i Edirne Kazâsına mâhiye iki yüz elli guruş ma'âş ile jurnal ikinci kâtibi nâsb olunan Abdülrezzak'ın Edirne eyâletinden müretteb Redîf-i 'Asâkir-i Mânsûre-i Şâhânem ikinci alâyı kitâbeti dahi 'uhdesinde olarak zikr olunan jurnal kitâbetini lâıykıyla idâre edemediğinden ihrâc ile yerine ikinci ve üçüncü olarak cânib-i memleketden mâhiye iki yüz ellişer⁷⁸⁵ guruş ma'âş ile erbâb-ı istihkâkdan Hafız Mehmed veled-i Ali ve dârende-i hükm-i şerîf es-Seyyid Ali veled-i İsmail zîde kadruhûnun me'mûriyetleri husûsı hâlâ Redîf-i Mansûre-i Eyâlet-i Edirne müşîrî vezîrim Mehmed Emin Paşa iclâlehu cânibinden tahrîr ve inhâ kılınmış olmakdan nâşî mûmâileyhimânın ol-vechle jurnal kitâbetine me'mûriyetleri husûsına irâde-i 'aliyyem ta'alluk iderek mûmâileyh Hafız Mehmed veled-i Ali'nin jurnal üçüncü kitâbetine me'mûriyetini hâvi diğeri hükm-i şerîfim takdir ve 'itâ kılınmış olmağla mûmâileyh es-Seyyid Ali

⁷⁸⁵ Metinde "ikişer yüz ellişer" şeklinde yazılmıştır.

veled-i İsmail'in dahi iki yüz elli guruş ma'âş ile kazâ-i mezbûr jurnal ikinci kitâbetine me'mûriyetini mutazammın Fi 21 Ra sene [12]54 [14 Haziran 1838] tarihinde hükm-i şerîf virilmiştir

Bir sûreti

Hafız Mehmed veled-i Ali'nin mâhiye iki yüz elli guruş ma'âş ile jurnal üçüncü kitâbetine me'mûriyetiçün

Aslı gibi

Bir sûreti

Ber-mûcib-i ta'lîmnâme Tırnova Kazâsında icrâsına bi't-teşebbüs dârende-i hükm-i şerîf Kâtib-zâde es-Seyyid Mehmed Esad zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn ve cânib-i memleketden mâhiye iki yüz elli guruş ma'âş tahsîs olunmuş olduğu mahallinden inhâ kılınmış olmağla Fi 21 Ra sene [12]54 [14 Haziran 1838] tarihinde hükm-i şerîf virildi

[83]

Bir sûreti

Bundan akdem şeref-rîz sudûr olan hükm-i şerîfim mücebince nefis-i Selanik Kazâsına mâhiye dört yüz guruş ma'âş ile jurnal başkâtibi nâsb olunan Tar-zâde Mehmed Pîrî'nin kitâbet-i mezkûreyi lâyıkiyla irâdeye adem-i iktidârı cihetiyle ihrâc olunarak yerine mâhiye beş yüz guruş ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf Mehmed Necib zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn olunmuş olduğu hâlâ Redîf-i Mansûre-i Elviye-i Hamse müşîrî vezîrim Mustafa Paşa iclâlehu tarafından tahrîr ve inhâ ve ol-bâbda virilen 'ilâm dahi takdîm ve isrâ kılınmış olmakdan nâşî mûmâileyhin sâlifü'z-zikr beş yüz guruş ma'âş ile kazâ-i mezbûr jurnal başkitâbetine me'mûriyetiçün Fi 28 Ra sene [12]54 [21 Haziran 1838] tarihinde hükm-i şerîf virilmiştir

Bir sûreti

Nizâm-ı mezkûrun ber-mûcib-i ta'lîmnâme Gelibolu Sancağı kazâlarında dahi icrâsına bi't-teşebbüs bundan akdem şeref-rîz sudûr olan hükm-i şerîfim mücebince

mâhiye kırk guruş ma'âş ile İbsala Kazâsına jurnal kâtibi nâsb olunan Ali veled-i Mustafa 'alîli'l-mizâc olarak kitâbeti mezkûreyi lâyıkıyla idâreye muktedir olmadıĝından isti'fâ eylemiş ve yerine yine ol-mikdâr ma'âş ile erbâb-ı istihkâkdan dârende-i hükm-i şerîf Mustafa veled-i Ali zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn olunmuş olduĝu hâlâ mülhakatıyla Redîf-i Mansûre-i Eyâlet-i Edirne müşîrî vezîrim Mehmed Emin Paşa iclâlehu tarafından tahrîr ve inhâ ve ol-bâbda virilen 'ilâm dahi takdîm ve isrâ kılınmış olmaĝla mûmâileyhin jurnal kitâbetine me'mûriyetiçün Fi 27 R sene [12]54 [20 Temmuz 1838] tarihinde hükm-i şerîf virilmiştir

Bir sûreti

Bundan akdem şeref-rîz sudûr olan hükm-i şerîfim mûcebince Yenice-i Vardar Kazâsına mâhiye iki yüz guruş ma'âş ile jurnal kâtibi nâsb olunan Süleyman kitâbet-i mezkûreyi idâreye 'adîmü'l-iktidârı cihetiyle ihrâc olunarak yerine yine ol-mikdâr ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf Mehmed zîde kadruhûnun ta'yîni husûsî hâlâ Redîf-i Mansûre-i Elviye-i Hamse müşîrî Mustafa Nuri Paşa iclâlehu cânibinden tahrîr ve inhâ ve ol-bâbda virilen 'ilâm-ı mahzar dahi takdîm ve isrâ kılınmış olmakdan nâşi mûmâileyh Mehmed'in ol-vechle jurnal kitâbeti me'mûriyetiçün Fi 14 C sene [12]54 [4 Eylül 1838] tarihinde hükm-i şerîf virilmiştir

Bir sûreti

Bundan akdem şeref-rîz sudûr olan hükm-i şerîfim mûcebince Kavala maa Bereketlü Kazâsına mâhiye altmış guruş ma'âş ile jurnal kâtibi nâsb olunan Mustafa 'alîl ve ihtiyâr olarak kitâbet-i mezkûreyi idâreye 'adîmü'l-iktidâr olmadıĝından keff-i yed itmiş ve yerine yine ol-mikdâr ma'âş ile erbâb-ı istihkâkdan dârende-i hükm-i şerîf Halil zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn olunmuş olduĝu mahallinden inhâ kılınmış olmaĝla Fi 19 C sene [12]54 [9 Eylül 1838] tarihinde hükm-i şerîf virilmiştir

İsmi tashihiyle zâyiden hükm-i şerîf virilerek zîre zeyl olundu

Nizâm-ı mezkûrun ber-mûcib-i ta'lîmnâme İlbasan Sancaĝı kazâlarında icrâsına bi't-teşebbüs Kavaye maa Drac Kazâsı jurnal kitâtibine dârende-i hükm-i şerîf Hasan bin

Abdullah zîde kadruhû cümle ma‘rifetiyle intihâb ve ta‘yîn ve cânib-i memleketden mâhiye yüz guruş ma‘âş tahsîs olunmuş olduğu mülhakâtıyla Redîf-i Mansûre-i Eyâlet-i Rumili müşîrî vezîrim Ahmed Zekeriya Paşa ‘iclâlehu cânibinden tahrîr ve inhâ ve ol-bâbda virilen ‘ilâm-ı şer’i dahi takdîm ve isrâ kılınmış olduğu cerîde-i muhâsebesi tarafından vürûd iden ‘ilm ü haberde münderic olmağla mûmâileyhin jurnal kitâbetine me’mûriyetiçün Fi 25 B sene [12]54 [14 Ekim 1838] tarihinde hük-m-i şerîf virildi

Bir sûreti

Livâ-i mezbûr kazâlarından Yeklin(?) Kazâsına mâhiye yetmiş beş [guruş] ma‘âş ile Süleyman Bin Muhtarın Jurnal kitâbetine me’mûriyetiçün

Alı gibi

[84]

Bir sûreti

Yine livâ-i mezbûr kazâlarından Tiran maa Akcahisar Kazâsına mâhiye yüz elli guruş ma‘âş ile Mahmud bin Ali’nin jurnal kitâbetine me’mûriyetiçün

Kezalik

Fi 9 Ca sene [54] tarihinde ma‘âş tahsis olunarak zîre zeyl olındı

Bir sûreti

Yine livâ-i mezbûr kazâlarından Nefs-i İlbasan Kazâsına bilâ ma‘âş Salih bin Süleyman’ın jurnal kitâbetine memûriyetiçün

Kezalik

Mûceddeden bir sûreti

Dire-i zîr ve bâlâ ber-mûcib-i kazâlarına Davud yüz guruş Fi 20 N sene [12]54 [7 Aralık 1838]

Bir Sûreti

Nizâm-ı mezkûrun ber-mûcib-i ta'limnâme Misivri Kazâsında dahi icrâsına bi't-teşebbüs bundan akdem şeref-rîz sudûr olan hükm-i şerîfim mücebince kazâ-i mezbûr jurnal kâtibi olan Osman veled-i el-Hâc Ebubekir 'alîl-mizâc olduğundan huzûr-ı şer'de kitâbet-i mezkûreden keff-i yed eylemiş ve yerine mâhiye yüz guruş ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf Molla Hüseyin zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn olunmuş olduğu mahallinden inhâ kılınmış olmağla Fi 14 L sene [12]54 [31 Aralık 1838] tarihinde hükm-i şerîf virildi

Bir sûreti

Ahyolu Kazâsında dahi icrâsına bi't-teşebbüs bundan akdem şeref-rîz sudûr olan hükm-i şerîfim mucibince mâhiye yüz elli guruş ma'âş ile kazâ-i mezbûre jurnal kâtibi nâsb olunan Mehmed'in bu esnâda vefatı cihetiyle yerine yine ol-mikdâr ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf Osman zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn olunmuş olduğu mahallinden inhâ kılınmış olmağla Fi 14 L sene [12]54 [31 Aralık 1838] tarihinde hükm-i şerîf virilmiştir

Müceddeden bir sûreti

İşkodra Kazâsında icrâsına bi't-teşebbüs dârende-i hükm-i şerîf Murad zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn ve cânib-i memleketden mâhiye yüz elli guruş ma'âş tahsîs olunmuş olduğu mahallinden inhâ kılınmış olmağla mûmâileyhin jurnal kitâbetine me'mûriyetiçün Fi 23 L sene [12]54 [9 Ocak 1839] tarihinde hükm-i şerîf virilmiştir

Bir sûreti

Nizâm-ı mezkûrun ber-mûcib-i ta'limnâme İlbasan Sancağı kazâlarında dahi icrâsına bi't-teşebbüs Nefs-i İlbasan Kazâsı jurnal kitâbetine dârende-i hükm-i şerîf Salih veled-i Süleyman zîde kadruhû bundan akdem vâki' olan inhâya mebnî bilâ-ma'âş intihâb ve ta'yîn olunarak ol-bâbda hükm-i şerîfim sâdır olmuş isede cânib-i memleketden tahsîs olunan mâhiye yüz yetmiş beş guruş ma'âş ol-vakit sehven inhâda tasrîh kılınmamış olduğu beyanıyla ma'âş-ı mezkûrun derciyle müceddeden hükm-i şerîfim ısdârı husûsı bu def'a mahallinden inhâ olunmuş ve ol-vechle

tanzîmine irâde-i ‘aliyyem müte‘allik olmuş olmağla cerîde muhâsebesinden vürûd iden ilm ü haber müeddâssı üzere keyfiyyet kaydı mahalline şerh virilerek Fi 9 Ca sene [12]54 [31 Temmuz 1838] tarihinde müceddeden hükm-i şerîf virilmiştir

Bir sûreti

Nizâm-ı mezkûrun ber-mûcib-i ta‘lîmnâme Çorlu Kazâsında dahi icrâsına bi’t-teşebbüs bundan akdem şeref-rîz sudûr olan hükm-i şerîfim mücebince kazâ-i mezbûre jurnal kâtibi nâsb olunan Ali’nin bu esnâda vefatı cihetiyle yerine mâhiye yüz guruş ma‘âş ile dârende-i hükm-i şerîf Kâtib-zâde Molla Mustafa zîde kadruhû cümle ma‘rifetiyle intihâb ve ta‘yîn olmuş olduğu mahallinden inhâ kılınmış olmağla Fi 10 Ca sene [12]54 [1 Ağustos 1838] tarihinde hükm-i şerîf virildi [85]

Bir sûreti

Nizâm-ı mezkûrun ber-mûcib-i ta‘lîmnâme Nevrekop Kazâsında dahi icrâsına bi’t-teşebbüs bundan akdem şeref-rîz sudûr olan hükm-i şerîf mücebince kazâ-i mezbûre jurnal kâtibi nâsb olunan Yakub veled-i Al’nin hizmet-i lavâzîmesini rû-yete ‘adem-i kudreti cihetiyle ihrâc olunarak yerine mâhiye iki yüz elli guruş ma‘âş ile dârende-i hükm-i şerîf Memiş veled-i Mehmed zîde kadruhû cümle ma‘rifetiyle intihâb ve ta‘yîn olunmuş olduğu mahallinden inhâ kılınmış olmağla Fi 13 Ca sene [12]54 [4 Ağustos 1838] tarihinde hükm-i şerîf virilmiştir

Fevt-i şûd

Bir sûreti

Nizâm-ı mezkûrun ber-mûcib-i ta‘lîmnâme Rodos Cezîresinde dahi icrâsına bi’t-teşebbüs bundan akdem şeref-rîz sudûr olan hükm-i şerîfim mücebince cezîre-i mezbûreye jurnal kâtibi nâsb olunan dârende-i hükm-i şerîf Hafız Hüseyin zîde kadruhûnun hizmet-i me‘mûresinde istikameti cihetiyle ma‘âş-ı kadîmi olan iki yüz guruşun üzerine cânib-i memleketden yüz guruş dahi zam ve ‘ilâve ile üç yüz guruşa iblâğı husûsı cümle ma‘rifetiyle tensîb olunmuş olduğu ‘Asâkir-i Muntazama-i Şâhânem ferîklerinden hâlâ Rodos Muhâfızı Hafız Paşa dâmet-i ma‘âliye tarafından tahrîr ve inhâ ve ol-bâbda virilen ‘ilâm-ı şer‘î takdîm ve isrâ olunmuş olmakdan nâşî ma‘âş-ı mezkûrun ol-vechle üç yüz guruşa iblâğı husûsına müsâ‘ade-i ‘aliyyem erzân

kılınarak müceddeden işbu hükm-i şerîfim isdâr olunmuşdur Fi 27 Ca sene [12]54 [18 Ağustos 1838]

Bir sûreti

Nizâm-ı mezkûrun ber-mûcib-i ta'limnâme Silistre Sancağı kazâlarında icrâsına bi't-teşebbüs Yenipazar Kazâsı jurnal kitâbetine dârende-i hükm-i şerîf İbrahim veled-i Mustafa zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn ve cânib-i memleketden mâhiye yüz guruş ma'âş tahsîs olunmuş olduğu mahallinden inhâ kılınmış olmağla Fi 27 Ca sene [12]54 [18 Ağustos 1838] tarihinde hükm-i şerîf virilmiştir

Bir Sûreti

Nizâm-ı mezkûrun ber-mûcib-i ta'limnâme Limni Cezîresinde dahi icâsına bi't-teşebbüs bundan akdem şeref-rîz sudûr olan hükm-i şerîfim mücebince mâhiye yüz altmış beş guruş ma'âş ile jurnal kâtibi nâsb olunan nüfûs nâzırı Ali'nin hasbe'l-icâb 'azliyle yerine fakat jurnal kitâbetini idâre itmek üzere yine ol-mikdâr ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf Mustafa zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn olunmuş olduğu bu def'a mahallinden bâ-i'lâm ve ma'rûzât inhâ kılınmış olmağla Fi 17 M sene [12]55 [12 Nisan 1838] tarihinde hükm-i şerîf virilmiştir

Bir sûreti

Nizâm-ı mezkûrun ber-mûcib-i ta'limnâme Paşa Sancağı kazâlarında icrâsına bi't-teşebbüs Prespa Kâzâsı jurnal kitâbetine dârende-i hükm-i şerîf Ahmed veled-i Timur zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn ve cânib-i memleketden mâhiye yüz guruş ma'âş tahsîs olunmuş olduğu mahallinden inhâ kılınmış olmağla Fi Ra sene [12]55 [Mayıs/Haziran 1839] tarihinde hükm-i şerîf virilmiştir

Bir sûreti

Nizâm-ı mezkûrun ber-mûcib-i ta'limnâme İlbasan Sancağı kazâlarında dahi icrâsına bi't-teşebbüs mâhiye yüz guruş ma'âş ile Kavaye maa Drac Kazâsı jurnal kitâbetine dârende-i hükm-i şerîf Hüseyin zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn olunmuş isede mûmâileyhin me'mûriyetini hâvî sâdır olan hükm-i şerîfim mahalline kable'l-vusûl zâyi' olmuş olduğu beyânıyla müceddeden hükm-i şerîfim i'tâsı husûsı

mahallinden inhâ olunub mûmâileyhin ismi kaydına mutabık gelmediği mukaddemki inhâda sehve mebni vukû'bulmuş olduğu nû-mâyân olmakdan nâşî mücebince kaydının tashihiyle Fi 21 Ra sene [12]55 [4 Haziran 1839] tarihinde müceddeden hükm-i şerîf virilmiştir

Tebdil-i şü'd Fi 23 B Sene [12]57 [10 Eylül 1841]

Bi-Tevfikihî subhanehû Te'âlâ nizâmât-ı müstahsene-i mülkiyeden olmak üzere Memâlik-i Mahrûsetü'l-mesâlik-i Şâhânemde icrâ olunan jurnal nizâmı iktizâsınca Anadolu ve Rumili'de kâin kazâlara iktizâsı vechle jurnal kâtibleri nâsb ve ta'yin olunmuş isede Çırpan Kazâsına⁷⁸⁶ henüz jurnal kâtibi nâsb olunmamış olduğundan kazâ-i mezbûre dahi bu def'a mâhiye yüz guruş ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf Ahmed zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle jurnal kitâbetine intihâb ve ta'yîn olunmuş olduğu mahallinden inhâ kılınmış olmağla mûmâileyhin ol-vechle kazâ-i mezbûr jurnal kitâbetine me'mûriyeti husûsına irâde-i 'aliyyem ta'alluk iderek işbu hükm-i şerîfim ısdâr ve 'itâ olunmuşdur imdi mûmâileyh kazâ-i mezbûr jurnalının usûl ve nizâmına tatbiken sehve ve hatâdan 'âri olarak sıhhat ve hakikat ve vukû'ı üzere ber-vechi tedkik tahrîr ve terkimine mübâderet ve vâki'in hilâfeti ketb ve imlâ ve vakî'i ketm ve ihfâ misillû evzâ'dan hazer ve mücânebet eylemek ve eğer hilâf vâki' hareketi tahrîre ictisâr veyâhud mugâyir-i usûl bir güne hâlâta ibtidâr [86] eyler ise kendüsü tedîb ve kitâbeti ref' olunmak şartıyla ma'âş-ı mezkûr ile kazâ-i mezbûr jurnal kitâbeti 'uhdesinde ola şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'tîmad kılalar Fi 25 Ca sene [12]55 [6 Ağustos 1839]

Bir Sûreti

Bundan akdem sâdır olan hükm-i şerîf mücebince Çirmen Sancağı kazâlarından Hayrabolu Kazâsına jurnal kâtibi nâsb olunan Osman'ın bu esnâda vefatı cihetiyle yerine mâhiye yüz elli guruş ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf İsmail zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn olunmuş olduğu mahallinden inhâ kılınmış olmağla merkûmun vefatı sahîh ise mûmâileyh İsmail'in ol-vechle kazâ-i mezbûr jurnal kitâbetine me'mûriyeti husûsına idâre-i 'aliyye ta'alluk iderek Fi 5 C sene [1]255 [16 Ağustos 1839] tarihinde hükm-i şerîf virilmiştir

⁷⁸⁶ Çırpan kazası: Kasaba-Eskizağra-Rumeli-i Şarkî Vilayeti, Kaza-Filibu-Bulgaristan. s.128

Bir sûreti

Bi-Tevfikullahi subhane ve Te'âlâ Nizâmât-ı Müstahsene-i Mülkiyeden olmak üzere Memâlik-i Mahrûseti'l-mesâlik-i Şâhânemde icrâ olunan jurnal nizâmı iktizâsınca bundan akdem sâdır olan hükm-i şerîf mücebince Çirmen Sancağı kazâlarından Sultanyeri Kazâsına jurnal kâtibi nâsb olunan İbrahim'in bu defâ' hasbe'l-icâb 'azliyle yerine mâhiye yüz yirmi guruş ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf Molla Osman zîde kadruhû cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn kılınmış olduğu hâlâ Edirne Eyâleti müşîrî vezîrim Nafiz Paşa iclâlehu cânibinden tahrîr ve inhâ ve ol-bâbda virilen i'lâm ve mahzar dahi takdîm ve isrâ kılınmış olduğu cerîde tarafından vürûd iden 'ilm ü haberde münderic olmağla mûmâileyhin ol-vechle yüz yirmi guruş ma'âş ile kazâ-i mezbûr jurnal kitâbetine irâde-i 'aliyye müte'allik olarak Fi 15 Ca sene [1]255 [27 Temmuz 1839] tarihinde hükm-i şerîf virildi

Bir sûreti

Bundan akdem sâdır olan hükm-i şerîf mücebince Selanik Sancağı kazâlarından Avrethisarı Kazâsına jurnal kâtibi nâsb olunan Mehmed'in vefatı cihetiyle yerine mâhiye iki yüz elli guruş [ma'âş] ile dârende-i hükm-i şerîf Ali zîde kadruhûnun cümle ma'rifetiyle intihâb ve ta'yîn kılınmış olduğu Selanik mutasarrıfı-i sâbık cânibinden tahrîr ve inhâ ve ol-bâbda virilen 'ilâm-ı şer'i dahi takdîm ve isrâ kılınmış olduğu cerîde tarafından vürûd iden 'ilm ü haberde münderic olmağla Fi 20 Z sene [1]255 [19 Şubat 1840] tarihinde hükm-i şerîf virilmiştir

Bir sûreti

Bundan akdem sâdır olan hükm-i şerîf mücebince Samakov Kazâsına mâhiye iki yüz elli guruş ma'âş ile jurnal kâtibi nâsb olunan Seyyid Hasan'ın aher hizmetle iştigâline mebnî ihrâcıyla yerine yine ol-mikdâr ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf Abdülkerim veled-i Ahmed zîde kadruhû a'zâ-yı meclis-i memleket tarafından intihâb ve ta'yîn olundığı bâ-'ilâm ve ma'rûzât inhâ kılınmış olmağla Fi 15 S sene [1]256 [18 Nisan 1840] tarihinde hükm-i şerîf virilmiştir

Mûmâileyh Mustafa'nın ma'âş-ı kadîmi üzerine bu def'a zam ve tahsîs olunan yirmi beş guruşun kaydına şerh virilmek için Fi 2 Ca sene [1]256 [2 Temmuz 1840] tarihiyle mûdî' vâridât muhâsebesinden vürûd iden 'ilm ü haber müeddâsı üzere işbu mahalle şerh virildi

Bir Sûreti

Mâhiye elli beş guruş ma'âş ile İstanköy Cezâresinde nüfus mukayyidi ve jurnal kâtibi bulunan Mehmed'in bu esnâda vefatı cihetiyle zikr olunan mukayyidlik ve jurnal kitâbetinin dârende-i hükm-i şerîf Mustafa zîde kadruhûya ihâlesi husûsı cezâre-i mezbûre-i meclisi tarafından bâ-mazbata inhâ olunub cezâre-i mezbûre nüfus mukayyidliği ve jurnal kitâbeti cânib-i memleketden mâhiye ellişer guruş ma'âş ile müteveffa-yı mûmâileyhin 'uhdesinde idüğü cerîde odası ve Divân-ı Hümâyûnum kalemi kuyûddan müstebân olunarak ol-bâbda müte'allik olan irâde-i 'âliyyem mücebince mukayyidlik husûsı cerîde tarafından icrâ kılınmış olmağın cânib-i cerîdeden vürûd iden 'ilm ü haber müeddâsı üzere mûmâileyhin sâbık-ı vechle mâhiye elli guruş ma'âş ile cezâre-i mezkûre jurnal kitâbetine me'mûriyetini hâvî Fi 17 Receb sene [12]56 [14 Eylül 1840] tarihinde hükm-i şerîf virilmiştir

[87]

Bir sûreti

Çırpan Kazâsına mâhiye yüz guruş ma'âş ile jurnal kâtibi nâsb olan Ahmed idâreye 'adem-i iktidârı cihetiyle kitâbet-i mezkûreden isti'fâ itmiş ve dârende-i hükm-i şerîf Hafız Mustafa zîde kadruhû intihâb olunmuş olduğu beyânla kitâbet-i mezkûrenin ma'âş-ı kadîmle mûmâilehe ihâlesi husûsı mahall-i meclîsinden ba-mazbata inhâ kılınıb kazâ-i mezbûr jurnal kitâbetini mâhiye yüz guruş ma'âş ile mûmâileyh Ahmed'in üzerinde olduğu kuyûddan müstebân olmağla mücebince mûmâileyh Mustafa'nın me'mûriyeti hâvî Fi 23 Receb sene [12]56 [20 Eylül 1840] tarihinde hükm-i şerîf virilmiştir

Bir sûreti

Rodos Cezâresinde mâhiye üç yüz guruş ma'âş ile jurnal kâtibi olan Hafız Hüseyin'in bu esnâda vefatı cihetiyle yerine yine ol-mikdâr ma'âş ile dârende-i hükm-i şerîf Hafız Yusuf zîde kadruhûnun nâsb ve ta'yîni husûsı mahallinde meclisçe tansip olunmuş olduğu bâ-mazbata inhâ kılınmış ve ol-vechle icrâsı husûsına irâde-i

‘aliyye müte‘alîk olmuş olmağla Fi 10 Ş sene [12]56 [17 Ekim 1840] tarihinde hükm-i şerîf virilmiştir

Bir sûreti

Jurnal nizâmı iktizâsınca bundan akdem sâdır olan cümle hükm-i şerîf mücebince Pazarcık Kazâsı jurnal başkitâbetine me‘mûr ve ta‘yîn kılınmış olan işbu dârende-i hükm-i şerîf Hafız İsmail zîde kadruhûnun ma‘âş-ı kadîmi olan iki yüz guruş kendusune gayr-ı vâfi olduğundan üzerine yüz guruş dahi zam ve ‘ilâve ile üç yüz guruşa bi’l-iblâğ kazâ-i mezbûr jurnal ikinci başkâtibi olan Raşid zîde kadruhûnun ma‘âş-ı kadîmi olan yüz guruş ile beraber Tanzîmât-ı Hayriyye usûli üzere işbu elli altı sensi Muharremi guresinden i‘tibâren muhassıllık mâlından te‘diye ve i‘tâ olunması husûsı mahalli meclîsinden bâ-mazbata inhâ olunmuş ve ol-vechle âcir ve levnesi husûsını irâde-i ‘aliyyem müte‘allîk olmuş olmağla mesârifât muhasebesinden vürûd iden ‘ilm ü haber müeddâsı üzere işbu hükm-i şerîfim ısdâr ve i‘tâ olunmuşdur imdi mûmâileyhimâ bundan böyle dahi kazâ-i mezbûr jurnalının usûl ve nizâmına tadbiken refiki mûmâileh ile beraber ber-vechi tedkîk tahrîr Fi 17 N sene [12]56 [12 Kasım 1840]

Bir sûreti

Jurnal nizâmı iktizâsınca bundan akdem sâdır olan hükm-i şerîf mücebince Dubnice Kazâsına mâhiye altmış guruş ma‘âş ile jurnal ikinci kâtibi nâsb olunmuş olan İbrahim Rıfat aher kazâda bulunarak kitâbet-i mezkûre vekâletle idâre olunmakda olduğına ve bu sûret-i usûl ve nizâmına mugâyir bulunduğına mebnî merkûmun ‘azliyle yerine kazâ-i mezbûr sâkinlerinden dârende-i hükm-i şerîf Hafız Mustafa zîde kadruhûnun nâsb ve ta‘yîni ve ma‘âş-ı mezkûrun dahi yüz guruşa iblâğı husûsı Radomir meclisi tarafından bâ-mazbata inhâ olunmuş ve ol vechle icrâ ve tesviyesi husûsını irâde-i ‘aliyye müte‘allîk olmuş olmağla vâridât muhâsebesinden vürûd iden ‘ilm ü haber müeddâsı üzere Fi 19 L sene [12]56 [14 Aralık 1840] tarihinde hükm-i şerîf virilmiştir

Bir sûreti

Mâhiye otuz guruş ma'âş ile İhtimam Kazâsına jurnal kâtibi nâsb olunmuş olan işbu dârende-i hükm-i şerîf Süleyman zîde kadruhûnun ma'âş-ı mikdâr kifâyeden dûn ve mûmâileyhin 'umûr-ı me'mûresinden ikdâm ve gayreti rû-nümûn olduğundan ma'âşının yüz guruşa iblâğı husûsı Samakov meclisi tarafından bâ-mazbata inhâ olunub zikr olunan İhtiman⁷⁸⁷ Kazâsı jurnal kitâbeti mâhiye otuz guruş ma'âş ile mûmâileyhin 'uhdesinde olduğu kuyûddan müstebân olarak ol-vechle ma'âş-ı mezkûrun yüz guruşa iblâğı husûsına irâde-i 'aliyyem müte'allik olmuş olmağla varidât muhâsebesinden vürûd iden 'ilm ü haber müeddâsı üzere Divân Hümâyûn tarafından Fi 13 M sene [12]57 [17 Mart 1840] tarihinden hükm-i şerîf virilmiştir [88]

Bir sûreti

Mâhiye yedi yüz elli guruş ma'âş ile Filibe Kazâsı jurnal başkâtibi nâsb ve ta'yîn olunmuş olan müderrisîn-i kirâmdan İbrahim Beğ zide allemehü bu defâ' kazâ-i mezbûr mahkemesine nâib ta'yîn kılınmış olduğundan yerine ashâb-ı dirâyet ve istikametden ikinci kâtib bulunan işbu dârende-i hükm-i şerîf Ali zîde kadruhûnun ta'yîni husûsı kazâ-i mezbûr meclisi tarafından ... bâ-mazbata inhâ olunmuş ve kazâ-i mezbûr jurnal baş kitâbetini mâhiye yedi yüz elli guruş ma'âş ile mîr-i mûmâileyhin 'uhdesinde olduğu kuyûddan müstebân olmuş idüğinden ol-bâbda me'mûriyeti hâvî iktizâ iden hükm-i şerîfin ısdâr ve i'tâsı husûsı cânib-i nezâret-i mâliyeden bâ-takrîr ve telhîs ifâde ve inhâ olunmuş ve ol-vechle icrâsı husûsına irâde-i 'aliyye müte'allik olmuş olmağla mûcebince mûmâileyhin me'mûriyetini mutazammın Fi 13 M sene [12]57 [7 Mart 1841] tarihinden Divân-ı Hümâyûn tarafından hükm-i şerîf ısdâr olunmuşdur

Bir sûreti

Mûmâileyhin yerine kazâ-i mezbûr jurnal ikinci kitâbetine mâhiye yedi yüz guruş ma'âş ile Nuri Beğ'in nâsb ve ta'yîn(?) Aslına tatbîkan

Mâhiye iki yüz elli guruş ma'âş ile Manastır jurnal kâtibi olan Hafız Emrullah zîde kadruhûnun refâkatinde bulunan Hüseyin ve İsmail ve Ömer'in muhassas olan ellişer

⁷⁸⁷ İhtiman kazası: Sofya-Bulgaristan(1908). s.247.

guruş ma‘âşları mikdâr-ı kifâyeden dûn olarak mûmâileyh İsmail dahi hidmet-i me‘mûresinden keff-i yed eylemiş olduğına mebnî mûmâleyhin ma‘âşı olan elli guruşun üzerine yüz elli guruş dahi ‘ilâve ile mûmâileyhimâ Hüseyin ve Ömer’in ma‘âşlarına ber-vechi minâsafa zam olunarak yüz ellişer guruşa iblâğı husûsı mahallinden bâ-mazbata inhâ olunub mâhiye ellişer guruş ma‘âş ile Manastır Kazâsı jurnal kitâbetine mûmâileyhimâ Hüseyin ve Ömer’in me‘mûriyetlerini mutazammın yedlerine başka başka hükm-i şerîf virilmiş olduğu Divân-ı Hümâyûnum kalemi kuyûdundan müstebân olmağla bir ber-minvâli muharrer mûmâileyhimânın ma‘âşlarının yüz ellişer guruşa iblâğıyla yedlerine başka başka müceddeden hükm-i şerîf i‘tâsı husûsı cânib-i nezâret-i mâliyeden bâ-takrîr ve telhîz ifâde ve inhâ olunmuş ve ol-vechle tesviye ve icrâsı husûsına irâde-i ‘aliyyem müte‘allik olarak mûmâileyh Ömer için ve diğer hükm-i şerîfim tasdîr kılınmış olmağın mûmâileyh Hüseyin’in dahi mâhiye yüz elli guruş ma‘âş ile kazâ-i mezbûr jurnal kitâbetine me‘mûriyetini mübeyyen işbu hükm-i şerîfim ısdâr olunmuşdur Fi 7 L sene [1]257 [22 Kasım 1841]

Bir sûreti

Mûmâileyh Ömer için Aslı gibi

Bir sûreti

Tırhala Muhasıllığına mühak Yenişehir-i Fenar Kazâsına muzâfa Yenice-i Rum Nâhiyesine bundan akdem sâdır olan hükm-i şerîf mücebince jurnal muharriri nâsb ve ta‘yîn olunmuş olan Eneştâş’ın(?) tahrîr eylediği jurnal defterleri Rumiyy‘ü’l-‘ibâre ve râbitasız olarak Yenişehir-i Fenar’da tekrar tebyîz ve tercüme itdirilmekde olduğına ve nâhiye-i mezbûre tabî‘ İrenlü Karyesi sâkinlerinden işbu dârende-i hükm-i şerîf Molla Ahmed zîde kadruhû bu husûsa ehil ve erbâb görünmüş idüğine binâen nâhiye-i mezbûre jurnal muharririliğinin merkûm Eneştâş’ın(?) ref’inden mûmâileyhe ihâlesi husûsı Tırhala Meclisi tarafından bâ-mazbata inhâ olunub keyfiyyet-i kuyûd ve muktezâsını Divân-ı Hümâyûn kaleminden lede’s-su’al muharrirlik-i mezkûr mâhiye yirmi beş guruş ma‘âş ile merkûm Eneştâş’ın(?) üzerinde olduğu ve bu makule [89] jurnal muharrirlerinin ‘adem-i liyâkatı takrîrinde veyahud isti‘fâsı vukû‘ında yerlerine aherlerinin ta‘yin-i dâhil-i Tanzîmât olan mahallerden bâ-mazbata ve müstesna bulunan yerlerden bâ-i‘lâm ve tahrîrât inhâ

olunarak ol-vechle icrâsı usûlündan tahrîr olunmuş olduğundan nâhiye-i mezkûre jurnal kitâbetinin ma'âş-ı kadimiyle mûmaileyhe ihâle olunarak ol-bâbda memûriyetine hâvi hükm-i şerîfim ısdârı vükelâ-yı fihâm-ı saltanât-ı seniyyemden hâlâ umûr-ı mâliye nâzırı düstûr-ı müşîr sadâkat-semîrim Safveti Paşa iclâlehu tarafından bâ-takrir ve telhîs. ifâde ve inbâ kılınmış ve mûcebince icrâsı husûsuna irade-i 'aliyyem müte'allik olmuş olmağla mûcebince mûmâileyhin me'mûriyetini mutazammın işbu hükm-i şerîfim ısdâr ve it'a olmuşdur Fi 5 C Sene [12]57 [25 Temmuz 1841]

[90]

[Boş]

[91]

İnecik⁷⁸⁸ Kazâsına cânib-i memleketden mâhiye elli guruş ma'âş ile bundan akdem defter nâzırı nasb ve ta'yîn olunmuş olan Ahmed Ağa ve yüz guruş ma'âş ile nüfus mukayyidi bulunan Abdürrahman Efendi hizmet-i me'mûrelerinin idâresine muktedir olmadıklarından ihraçlarıyla yerlerine münâsiblerinin nasb ve ta'yîni lâzım geldiği cerîde tarafından bi'l-ihbâr ol-bâbda tastîr ve tesyîr olunan mektûb mûcebince merkûmlar ihrâç olunarak sâlifü'z-zikr defter nezâretine muayyen olan ma'âş-ı kadîmiyle kazâ-i mezbûr vucûhundan Yahya Ağa ve jurnal kitâbeti dahi mukayyidliği mezkûr ile birleştirilüb bunlar için dahi Ali Rıza Efendi intihâb ve mukaddemâ tahsîs kılınan yüz guruş mukayyidlik yüz guruş jurnal kitâbeti ma'âşı mûmâileyhe kadr-i kifâyeden dûn olduğundan jurnal kitâbetiyçün cânib-i vilâyetden elli guruş zamlâ cümlesinin iki yüz elli guruşa iblâğı tensîb kılınmış olduğundan bahisle zikr olunan defter nezâreti ve mukayyidlik ve jurnal kitâbetiyçün iktizâ iden evâmir ve sûretinin tasdîr i'tâsı husûsı mahallinden bâ-ma'rûzât inhâ olunub iktizâsı ricâl-i Devlet-i 'Alîyyeden cerîde nâzırı 'atûfetlü Efendi Hazretlerinden lede'l-isti'lâm merkûm Ahmed Ağa şehriyye elli guruş ma'âşla kazâ-i mezbûr defter nâzirliğine ve Abdürrahman Efendi'nin şehriyye yüz guruş ma'âşla kazâ-i mezbûr mukayyidliğine me'mûriyetlerini hâvi-i mukaddemâ emr-i şerîf virildiği ve bu makule kazâ defter nâzırları ve mukayyidlerinden nâ-ehil oldukları vârid olan yoklama defterlerinden tebeyyün eyledikde 'azl ve yerlerine ma'rifet-i şer-i şerîf ve cümle ma'rifetiyle ahel-münâsibi nasb ve ta'yîn olunarak ism ve mikdâr-ı ma'âşlarını vali veyâhud mütesellim ve voyvoda ve nâibleri tarafından bi'l-inhâ

⁷⁸⁸ İncik kazası: Nahiye-Merkez-Tekirdağ(1924). s.251.

me'mûriyetlerini hâvi taraf-ı cerîdeden emr-i şerîf ve ta'lîmnâme sûretleri irsâli muahharan virilen nizâmından idüğü kuyûddan müstebân olmuş ve sûret-i inhâ nizâm-ı mezkûre tevâffuk eylemiş olduğına mebnî jurnal kitâbetinin Divân-ı Hümâyûn tarafından lâzım gelen hükm-i şerîfi ba'de'd-tasdîr defter nâzırı ve mukayyid-i sâbık-ı merkûmâna mukâddema i'tâ olunan emr-i şerîf ve sûretin kayıtları terkîn ile mûmâileyhde Yahya Ağa'nın cânib-i vilâyetden şehriyye elli guruş ma'âşla kazâ-i mezbûr defter nâzırlığına ta'yîni zımında te'kîdât lâzıme 'ilâvesiyle emr-i şerîf ısdârı ve yüz guruş ma'âş ile mûmâileyh Ali Rıza Efendi'nin mukayyidliğiçün şurût derciyle cerîde tarafından sûret ve ta'lîmnâmesinin tahrîr ve irsâli lâzım geleceğini ilâm ve ol-vechle tesviyesi husûsını hâlâ Darphâne-i Amire Defterdârı müşîr-i maâlî-semîr devletlü Ali Rıza Efendi Hazretleri bâ-takrîr ifâde ve ifhâm ile takrîr-i mezkûr bâlâsına Fi 17 B sene [12]52 [28 Ekim 1836] tarihiyle sâdır olan fermân-ı 'âlî mücebince Divân-ı Hümâyûn tarafından hükm-i şerîf ısdâr olunmuş olmağla mevâd-ı sâirenin dahi icrâ-yı icâbı zımında cerîde tarafına işbu 'ilm ü haber i'tâ olundu

Zağra-i Atik Kazası jurnal kâtibi olan Ahmed Resa Efendi ile Bergos Kazâsında defter nâzırı bulunan İsmail Ağa hizmet-i me'mûrelerini lâyıkiyle idâre idemediklerinden bi'l-ihrac zikr olunan jurnal kitâbeti mâhiye-i kadîmesiyle erbâb-ı istihkakdan Hacı İbrahim Efendiye ve defter nezâreti dahi bu def'a cânib-i memleketden tahsîs olunan mâhiye yetmiş beş guruş ma'âş ile Mehmed Emin Efendi'ye ihâle kılınmış olduğundan bahsle ol-bâbda iktizâ eden evâmîr-i şerîfesinin ısdâr ve tesyârı husûsı hâlâ Redîf-i Mansûre-i Eyâlet-i Edirne müşîrî vezir maâlî-semîr devletlü Mustafa Nuri Paşa Hazretleri tarafından tahrîr ve inhâ ve husûsı mezkûru musted'î kazâin-i mezbûrinden virilen iki kıt'a 'ilâm-ı şer'î dahi takdîm ve ısrâ olunmuş ve ber-mûcib-i inhâ zikr olunan jurnal kitâbetiçün Divân-ı Hümâyûn kaleminden iktizâ iden hükm-i şerîf ısdâr kılınmış olmağla keyfiyyet ma'lûm olarak sâlifü'z-beyân defter nezâretinin dahi ber-mûcib-i nizâm lâzım gelen emr-i şerîf tasdîr ve i'tâ olunmak üzere cerîde tarafına işbu 'ilm ü haber virildi

[92]

İznebol Kazâsı jurnal kâtibi ve nüfus mukayyidi bulunan Ahmed İzzet Efendi'nin vefatı cihetiyle yerine yine ma'âş-ı kadîmeleriyle Hüseyin Efendi intihâb ve ta'yîn kılınmış olduğundan bahsle ol-bâbda iktizâ iden hükm-i şerîf ve sûretinin ısdâr ve

tesyârı husûsı Redîf-i ‘Asâkir-i Mansûre mîrlivâlarından Samakov nezâreti inzimâmıyla Sofya mütesellimi olub kazâ-i mezbûrun emr-i idâresi dahi ‘uhdesinde muhavvel olan ‘atûfetlü Hüsrev Paşa hazretleri cânibinden tahrîr ve inhâ olunmuş ve ber-mûcib-i inhâ zikr olunan jurnal kitâbetiyçün Divân-ı Hümâyûn kaleminden iktizâ iden hükm-i şerîf ısdâr kılınmış olmağla keyfiyyet ma‘lûm olarak mukayyitlik-i mezkûrun dahi ber-mûcib-i nizâm lâzım gelen sûreti tasdîr ve i‘tâ olunmak üzere cerîde tarafına işbu ilm ü haber i‘tâ olunduğı

Limni Cezîresi jurnal kâtibi ve nüfûs nâzırı olan Ali Efendi ile mukayyid bulunan Hafız Ahmed Efendi’nin hasbe’l-icâb ‘azliyle yerlerine cezîre-i mezbûre vucûhundan Mustafa Efendi jurnal kâtibi ve Halil Efendi nüfûs nâzırı ve Salih Efendi dahi nüfûs mukayyidi ve sandık kâtibi nasb ve ta’yîn olunmaları husûsı bu def’a cezîre-i mezbûre tarafından ba-ilâm ve ma‘rûzât inhâ ve istid‘â olunmuş ve zikr olunan jurnal kitâbetiyçün Divân-ı Hümâyûn kaleminden iktizâ iden hükm-i şerîfi ısdâr kılınmış olmağla keyfiyyet ma‘lûm olarak sâlifü’l-beyân defter nezâretiyle nüfûs mukayyidliği ve sandık kitâbetiyçün dahi ber-mûcib-i nizâm lâzım gelen evâmir-i şerîfe ve sûretinin tasdîr ve i‘tâsiyçün cerîde tarafına işbu ‘ilm ü haber viridi

Mâhiye iki yüz elli guruş ma‘âş ile Manastır jurnal kâtibi olan Hafız Emrullah Efendi’nin refâkatında bulunan Hüseyin ve İsmail ve Ömer Efendilerin muhassas olan ellişer guruş ma‘âşları mikdâr-ı kifâyeden dûn olarak mûmâileyh İsmail Efendi dahi hizmet-i me’mûresinden keff-i yed eylemiş olduğına mebnî mûmâileyhin ma‘âşı olan elli guruşun üzerine yüz elli guruş dahi ‘ilâve ile mûmâileyhimâ Hüseyin ve Ömer Efendilerin ma‘âşlarına ber-vechi münâsafâ zam olunarak yüz ellişer guruşa iblâğı husûsı mahallinden ba-mazbata inhâ olunub mâhiye ellişer guruş ma‘âş ile Manastır Kazâsı jurnal kitâbetine mûmâileyhimâ Hüseyin ve Ömer Efendilerin me’mûriyetlerini mutazammın yedlerine başka başka hükm-i şerîf verilmiş olduğu Divân-ı Hümâyûn kalemi kuyûdundan müstemân olduğundan ber-minvâli muharrer mûmâileyhimânın ma‘âşlarının yüz ellişer guruşa iblâğıyla yedlerine başka başka müceddeden hükm-i şerîf i‘tâsı husûsı cânib-i nezâret-i mâliyeden ba-takrîr ve telhîs ifâde ve inbâ olunmuş ve ol-vechle tesviye ve icrâsı husûsına irâde-i ‘aliyye müte‘allik olarak mûmâileyhimânın ber-vechi muharrer yüz ellişer guruş ma‘âş ile kazâ-i mezkûr jurnal kitâbetine mâ’mûriyetlerini mutazammın Divân-ı Hümâyûn

tarafından başka başka ahkâm-ı şerîfe tasdîr kılınmış olmağla keyfiyyet ma'lûm olmak için nezâret-i mezkûre cânibine işbu 'ilm ü haber i'tâ olundu

SONUÇ

Az sayıda çalışılmış bir konu türü olan Jurnal Defterleri hakkında yapmış olduğumuz bu çalışma, muhakkak ki alan içerisinde küçük bir adım teşkil edecektir. Ancak bu adım bile Jurnal Defterlerinin içerik olarak genişliğini gözler önüne serecektir. Ayrıca ayrıntılı bir şekilde üzerinde çalışılmış olan bu defterin jurnal kayıtları incelendiğinde farklı pozitif bilim dallarına katkısı da göz ardı edilemeyecektir.

Osmanlı Devleti'nin sınırları incelenen dönemde üç kıtada varlığını sürdürecektir boyutta geniş alanlara yayılmaktadır. Bu geniş sınırlar içerisinde Osmanlı Devleti merkezi otoritesini tesis etme ve sınırlarını kontrol altında tutma adına yıllarca mücadele etmiştir. II. Mahmud dönemi ise Osmanlı'nın yıllar boyu merkezi otoritesini sarsan Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasıyla birçok alanda reformlar içeren girişimlere tanıklık etmiştir. Bu yenilikler içerisinde Sultan Mahmud merkezi otoritesini güçlendirmek, tebası ve memurları üzerinde denetimini arttırmak adına Jurnal Teşkilatını meydana getirmiştir. Devletin birçok yerinden jurnal kâtipleri vasıtasıyla merkezin haberdar olmasını sağlayan Jurnal Teşkilatı tutmuş olduğu jurnal defterlerini belli zaman aralıklarında özetleme yaparak II. Mahmud'un eline kadar ulaştırmaktadır. Padişahın eline kadar ulaşan bu defter türü Jurnal Hülasa Defteridir. Diğer Defter türlerine ait jurnaller daha sınırlı alanları kapsamaktayken hülasa defteri geniş bir bölgeyi kapsamaktadır. Çalışmanın konusu olan A. } d.3247 nolu Rumeli Jurnal Defteri de bir hülasa defteri türü örneğidir.

Rumeli Jurnal Defteri'nin muhtevasına bakıldığında ortaya birçok farklı konu çıkmaktadır. Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasının ardından kurulan Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye ve bu ordunun yedeği olan Redîf-i Asakir-i Mansûre ordusunun teşkilatlandırılması, yeni talim usulünün icra edilmesi, kılık ve kıyafetlerinin temin edilmesi gibi birçok konuda araştırmacıların bilgi edinmelerini sağlamaktadır.

İncelenen defterde bashi geçen yerleşim yerlerinde birçok doğal afet meydana geldiği ve bu doğal afetler sonucunda ne gibi zararlarının ortaya çıktığı öğrenilebilmektedir. Bu duruma bağlı olarak olumsuz yönde etkilenen bölge ekonomisine ve yine olumsuz yönde etkilenen konaklama yerleri, köprü, han... gibi

ikamet alanlarına devletin ve sivil halkın ne gibi katkılar sağladığına dair bilgilere ulaşılabilir.

Aynı zamanda defterde karşılaşılan başka bir konu çeşidi ise cadı ve vampir gibi yaratıklara ait jurnal kayıtlarıdır. Yine ilginç olarak gökyüzünde görülen ışık ile alakalı jurnallere de rastlanılmaktadır. Bu kayıtlarda tarif edilen ışık olayları bugün UFO diye tabir ettiğimiz cisim ile benzerlikler göstermektedir. M. Zahit Yıldırım, *Osmanlı Devleti'nde Jurnal Teşkilatı* adlı eserinde de bu hususa yer vermiştir.

Çalışmada sıklıkla karşımıza çıkan bir başka jurnal çeşidi ise ihtida olayları ile alakalıdır. Bu jurnal kayıtlarında birçok kişinin Müslüman olduğu, din değiştirerek evlilik akdi gerçekleştirdiği gibi durumlar göze çarpmaktadır.

II. Mahmud dönemi kurulan teşkilatkardan bir başkasıda Karantina Teşkilatıdır. Bu teşkilata dair karantinahane yapımı ve karantina uygulamaları adına özetlenen jurnal kayıtları defterde 'Sağlık/Karantina ve Ölüm Olayları' adlı başlık içerisinde değerlendirilmiştir. Bu başlık içerisinde bulaşıcı hastalıklardan, garip şekilde dünyaya gelen insan ve hayvan doğumlarına ait bilgilerde yer verilmiştir.

Rumeli Jurnal Defteri kayıtlarında, Osmanlı Devleti'nin sınırları içerisindeki emniyet ve asayiş bozan birçok eşkıya olayına karşı atılmış olduğu adımlar tespit edilmiştir. Bunun yanında hanedana ait bir takım kutlamalara, gemi ve batık çıkarılmasına, görevini kötüye kullanan memurlara karşı alınan tedbirler gibi birçok olay hakkında jurnal defterleri içerisinde bilgiler edinilebilmektedir.

Sonuç olarak merkezileşme çabaları içerisinde kurulmuş olan bu teşkilatın kaydetmiş olduğu jurnal kayıtları araştırmacılar için inceledikleri konu hakkında çok yönlü bir bakış açısı oluşturacaktır. Özellikle yerel tarih araştırmacıları için zengin bir kaynak türü olarak yapılacak olan çalışmalara farklı bakış açıları kazandıracığı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

a. Arşiv Kaynakları

A. } d.3247 nolu Rumeli Jurnal Defteri

b. Araştırma ve İnceleme Eserler

ACUN Fatma, “Tarih Kaynakları”, *Tarih Nasıl Yazılır?*, Ed. Ahmet Şimşek, 3. Baskı, Tarihçi Kitapevi, İstanbul 2012.

ARMAOĞLU Fahir, *Türk Siyasi Tarihi*, Kronik Kitap, İstanbul 2017, s. 22.

ÇAKIR Yunus Emre, “Modern Devletin Gözetleme Pratiği Olarak Jurnal ve Yakınçağ Tarihi Kaynağı Olarak Jurnal Defteri”, *Halil İnalçık Armağanı IV*, Ed. Ahmet Özcan, Doğu Batı Yayınları, Ankara 2017, ss. 351-352.

ÇELİK Yüksel, *Şeyhü'l-Vüzerâ Koca Hüseyin Paşa (II. Mahmud Devrinin Perde Arkası)*, 1. Baskı, Türk Tarih Kurumu, Ankara 2013.

JELAVICH Barbara, *Balkan Tarihi: 18. ve 19. Yüzyıllar*, (Çev. İhsan Durdu, Gülçin Tunalı, Haşim Koç), Küre Yayınları, 3. Baskı, İstanbul 2013. (Ek.4-Ek.5)

Kastamonu Jurnal Defteri (1252-1253/1836-1837) <Metin ve Tıpkıbasım>, Aldulkerim Abdulkadiroğlu, İ. Hakkı Aksoyak, Necip Fazıl Duru (Haz.), TC Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara 1998.

Kastamonu Jurnal Defteri II (1254-1255/1838-1839) <Metin ve Tıpkıbasım>, İ. Hakkı Aksoyak (Haz.), TC Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara 2006.

KIRGI Salim Fikret, *Osmanlı Vampirleri*, İletişim Yayınları, 2. Baskı, İstanbul 2018, s.8.

MOZOWER Mark, *Bizans'ın Çöküşünden Günümüze Balkanlar*, (Çev. Ayşe Ozil), Alfa Tarih Yayınları, II. Baskı, İstanbul 2017, s.92.

ÖRGEN Barış, “İstanbul’da İlet-i Kolera Salgınları (1831-1914), Osmanlı Devleti’nin Aldığı Önlemler ve Günümüzdeki İzleri”, *Tübitak Ortaöğretim Öğrencileri Arası Araştırma Projeleri Yarışması*, 2016, s.24.

ÖZCAN Ahmet, “Giriş Bölümü”, *Halil İnalıcık Armağanı- IV*, Ed. Ahmet Özcan, Doğu Batı Yayınları, Ankara 1. Baskı, Aralık 2017, s.9.

SEZEN Tahir, *Osmanlı Yer Adları*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Yayın No: 26, Ankara 2017.

TURNA Nalan, *19. Yüzyıldan 20. Yüzyıla Osmanlı Topraklarında Seyahat, Göç ve Asayiş Belgeleri: Mürûr Tezkereleri*, Kaknüs Yayınları, 1.Baskı, İstanbul 2013, s. 60-61.

UYAR Mesut – ERIICKSON Edward J., *Osmanlı Askeri Tarihi*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2. Baskı, 2017, s.280.

YILDIRIM Mehmet Zahit, *Osmanlı Devleti’nde Jurnal Teşkilatı (1835-1860)*, Akyayıncılık, Uşak 2012, s.13.

c. Ansiklopediler

ÖZ Mehmet, “Reâyâ”, *TDVİA*, cilt: 34, Ankara, ss. 490-493.

ÖZCAN Abdülkadir, “Redif”, *TDVİA*, cilt:34, Ankara 2007, ss. 524.

YÜCER Hür Mahmut, “Sa‘diyye”, *TDVİA*, 35.cilt, 2008, ss. 410-413.

ç. Tezler

ÇAKIR Yunus Emre , “*Tarih Kaynağı Olarak Jurnal Defterleri ve Çankırı Jurnal Defterlerinin Değerlendirilmesi*”, Çankırı Karatekin Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çankırı 2017.

SAYGILI İhsan, “*Balkanlardaki Milliyetçilik Hareketlerinin Osmanlı Devleti’nin Dağılması Üzerindeki Etkileri*”, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2007.

d. Makaleler

AYAR Mesut – KILIÇ Yunus, “Osmanlıda Vebanın sona Erişine Dair Bir Değerlendirme”, *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 17/2, 2017, s.165.

ÇAKIR Yunus Emre, “Modern Devletin Gözetleme Pratiği Olarak Jurnal ve Yakınçağ Tarihi Kaynağı Olarak Jurnal Defteri”, *Halil İnalcık Armağanı IV*, Ed. Ahmet Özcan, Doğu Batı Yayınları, Ankara 1. Baskı, Aralık 2017, ss. 343-380.

ÇELİK Yüksel, “Asâkir-i Mansûre Ordusu’nda Talim Sisteminin Değişmesi ve Avrupalı Uzmanların Rolü (1826-1839)”, *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi*, sayı:19, İstanbul 2008, ss. 87-88.

DOĞAN Güner, “Osmanlı İmparatorluğu’nda Karantina Uygulaması ve Venedik Uluslararası Sıhhiye Konferansı”, *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 2011, Güz(15), ss. 98-99.

KÜTÜKOĞLU Mübahat, “Redif Kıyafetlerinin Maliyetine Dair”, *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, cilt:41, sayı:1-4, 1985, ss. 283-284.

YALTIRIK Mehmet Berk, “Türk Kültüründe Hortlak-Cadı İnanışları”, *Tarih Okulu Dergisi (TOD)*, Aralık 2013, yıl 6, sayı XVI, ss. 204-205.

YAZICI Muhammed, “1851 Meğri Depremi”, *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, sayı: 28, Bahar 2012, s.115.

YILDIRIM Mehmet Zahit, “1835 Tarihli Jurnal Defterine Göre Karahisar-ı Sahib'in Ekonomik Hayatından Bir Kesit”, *Türk-İslam Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi*, cilt: VI, sayı:11, ss. 97-120.

YILDIRIM Mehmet Zahit, “Jurnal Defterleri ve Jurnal Defterlerinde Mentеше Sancağı”, *OTAM*, 43 /Bahar 2018, ss.319-336.

YILDIRIM Nuran, “Osmanlı Coğrafyasında Karantina Uygulamalarına İsyancılar: Karantina İstemezük”, *Toplumsal Tarih*, sayı:150, Haziran 2006, s.18.

e. Sempozyumlar

YILDIRIM Mehmet Zahit, “Jurnal Defterlerinde Bozok”, *I. Uluslararası Bozok Sempozyumu 05-07 Mayıs 2016 Bildirileri Kitabı*, cilt: 1, Kadir Özköse (Ed.), Bozok Üniversite Yayınları, Yozgat 2016, ss. 562-570.

YILDIRIM Mehmet Zahit “Jurnal Defterlerinde Trabzon”, *I. Uluslararası Geçmişten Günümüze Trabzon'da Dini Hayat Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, cilt: 2, s.782.

f. Sözlükler

DEVELLİOĞLU Ferit, “*Osmanlıca Türkçe Lügat*”, 30. Baskı, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara 2013.

PAKALIN Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü II*, Meb, 1993, İstanbul, s. 63.

Şemseddin Sami, *Kamus-i Türki*, İlkadım Matbaası, Dersaadet 1317.

g. İnternet Siteleri

<https://evrimagaci.org/ates-girdaplari-1689>, (Erişim: 04.06.2019).

<https://evrimagaci.org/ates-girdaplari-1689>, (Erişim: 04.06.2019).

<https://www.cnnturk.com/yasam/diger/osmanli-doneminde-cadilar-zombiler-ve-vampirler?page=19>, (Erişim: 03.06.2019).

<https://www.haberler.com/osmanli-doneminden-bir-cadi-hikayesi-tirnova-39-da-9794229-haberi/>, (Erişim: 04.06.2019).

<https://www.haberturk.com/saglik/haber/1080281-teksasta-50-milyonda-bir-gorulen-ucuz-dogum-gerceklesti/2>, (Erişim: 20.05.2019).

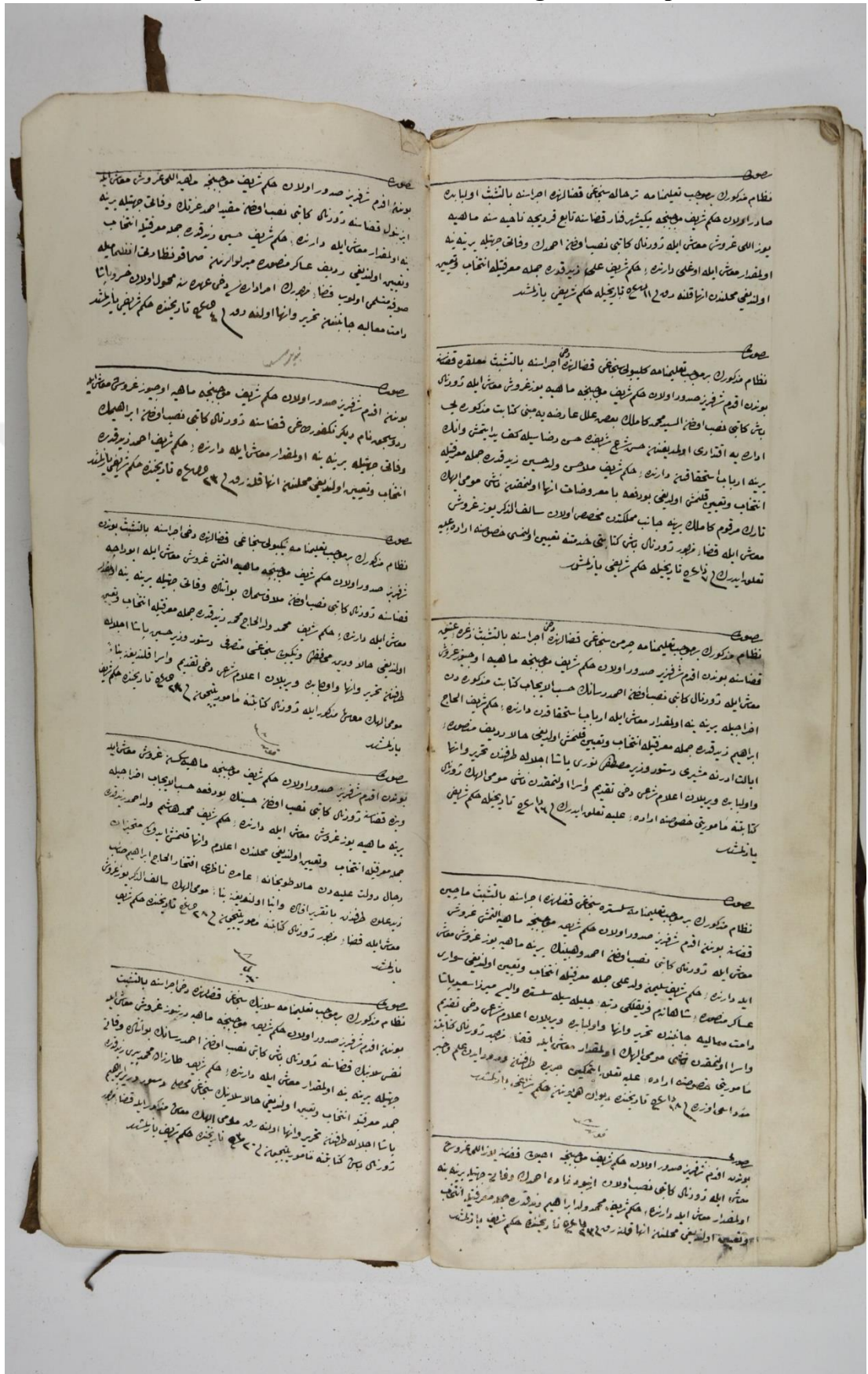

Ek.3: Jurnal Kâtiplerinin atamaları ile alakalı bilgi veren bir poz

صحت
نظام مذکور بر حسب تعلیماتمه ترهاله سنجی قضایه ابراسته بالمشیت اولیا بر
صار اولون حکم شریف موجب بیکسره قضا سانه تابع فریجه نایه سنه ماهیه
بوز الی غرض معتن ابله روزنای کانی نصبا افخ احمد و فانی جیتله برینه
اولضار معتن ابله اولضی وارنک حکم شریف علی زید قور جمله معرفتله انتخاب و تصیر
اولضی حملتله انفا قنده روزنای کانی تاریخله حکم شریف بارشند

صحت
نظام مذکور بر حسب تعلیماتمه کلوی سنجی قضایه ابراسته بالمشیت معلوقه قضه
بوزن اقم شریف صدور اولون حکم شریف موجب ماهیه بوز غرض معتن ابله روزنای
بش کانی نصبا افخ السیر محمد کمالک مصر معلک عارضه به منی کتابت مذکور بی
ارک به آقاری اولضیفه سرتیج شریف حسن رضاسیله کف بیستن واندک
برینه اربا بایستاقه وارنک حکم شریف مدلس ولسین زید قور جمله معرفتله
انتخاب و تعیین قیمن اولضی بوزنه با مروضات انفا اولضیفه نئی موسی ابلک
تارک رقوم کمالک برینه جانب مملکتند محض اولون سالف الذکر بوز غرض
معتن ابله قضا زید روزنای بش کانی خدشته تعیین اولضی خصوصه ارا و علی
تعلیم ایدرک (یا) تاریخ نایجله حکم شریف بارشند

صحت
نظام مذکور بر حسب تعلیماتمه جرم سنجی قضایه ابراسته بالمشیت غرض
قضا سانه بوزن اقم شریف صدور اولون حکم شریف موجب ماهیه اوسور غرض
معتن ابله روزنای کانی نصبا افخ احمد رسالک حساب اوجاب کتابت مذکور دن
افرا جیله برینه اولضار معتن ابله اربا بایستاقه وارنک حکم شریف الحاج
ابراهیم زید قور جمله معرفتله انتخاب و تعیین قیمن اولضی هالاردیف مصدق
ایالت ارده مشیری دستور وزیر مطهر نوری یا سارا اهلله لایقین تحریر و انفا
اولیا بی وریلور اعلام شریف دخی تقدیم و سارا اولضیفه نئی موسی ابلک روزنای
کتابنه مامورین خصوصه ارده علی تعلیم ایدرک (یا) تاریخ نایجله حکم شریف
بارشند

صحت
نظام مذکور بر حسب تعلیماتمه سرتیج سنجی قضایه ابراسته بالمشیت ماهیه
قضا سانه بوزن اقم شریف صدور اولون حکم شریف موجب ماهیه انش غرض
معتن ابله روزنای کانی نصبا افخ احمد ولسینک برینه ماهیه بوز غرض معتن
اید وارنک حکم شریف علی جمله معرفتله انتخاب و تعیین اولضی حوار
عاکر مصدق سارا هانیم و فیکلی رشه جیلله سیله سرتیج ولسین میرزا سعید یا
واحت معالیله جانبیکه تحریر و انفا اولیا بی وریلور اعلام شریف دخی تقدیم
و سارا اولضیفه نئی موسی ابلک اولضار معتن ابله قضا زید روزنای کتابنه
مامورین خصوصه ارده علی تعلیم ایدرک (یا) تاریخ نایجله حکم شریف
مرد و حواروز (یا) تاریخ نایجله بوزن تعلیماتمه حکم شریف بارشند

صحت
بوزن اقم شریف صدور اولون حکم شریف موجب اصبیح قضه اوز العیور و
معتن ابله روزنای کانی نصبا اولون ایچود ناره احمد و فانی جیتله برینه
اولضار معتن ابله وارنک حکم شریف محمد اولیا ابراهیم زید قور جمله معرفتله انتخاب
اولضیفه اولضی حملتله انفا قنده روزنای کانی تاریخله حکم شریف بارشند

صحت
بوزن اقم شریف صدور اولون حکم شریف موجب ملقب العیور و
بوزن اقم شریف صدور اولون حکم شریف موجب ماهیه اوسور غرض معتن ابله
روزنای کانی نصبا افخ احمد رسالک حساب اوجاب کتابت مذکور بی
ارک به آقاری اولضیفه سرتیج شریف حسن رضاسیله کف بیستن واندک
برینه اربا بایستاقه وارنک حکم شریف مدلس ولسین زید قور جمله معرفتله
انتخاب و تعیین قیمن اولضی بوزنه با مروضات انفا اولضیفه نئی موسی ابلک
تارک رقوم کمالک برینه جانب مملکتند محض اولون سالف الذکر بوز غرض
معتن ابله قضا زید روزنای بش کانی خدشته تعیین اولضی خصوصه ارا و علی
تعلیم ایدرک (یا) تاریخ نایجله حکم شریف بارشند

صحت
بوزن اقم شریف صدور اولون حکم شریف موجب ماهیه اوسور غرض معتن ابله
روزنای کانی نصبا افخ احمد رسالک حساب اوجاب کتابت مذکور بی
ارک به آقاری اولضیفه سرتیج شریف حسن رضاسیله کف بیستن واندک
برینه اربا بایستاقه وارنک حکم شریف مدلس ولسین زید قور جمله معرفتله
انتخاب و تعیین قیمن اولضی بوزنه با مروضات انفا اولضیفه نئی موسی ابلک
تارک رقوم کمالک برینه جانب مملکتند محض اولون سالف الذکر بوز غرض
معتن ابله قضا زید روزنای بش کانی خدشته تعیین اولضی خصوصه ارا و علی
تعلیم ایدرک (یا) تاریخ نایجله حکم شریف بارشند

صحت
نظام مذکور بر حسب تعلیماتمه کلوی سنجی قضایه ابراسته بالمشیت بوزنه
زید زید صدور اولون حکم شریف موجب ماهیه انش غرض معتن ابله اولضار
قضا سانه روزنای کانی نصبا افخ احمد رسالک حساب اوجاب کتابت مذکور دن
افرا جیله برینه اولضار معتن ابله اربا بایستاقه وارنک حکم شریف الحاج
ابراهیم زید قور جمله معرفتله انتخاب و تعیین قیمن اولضی هالاردیف مصدق
ایالت ارده مشیری دستور وزیر مطهر نوری یا سارا اهلله لایقین تحریر و انفا
اولیا بی وریلور اعلام شریف دخی تقدیم و سارا اولضیفه نئی موسی ابلک روزنای
کتابنه مامورین خصوصه ارده علی تعلیم ایدرک (یا) تاریخ نایجله حکم شریف
بارشند

صحت
بوزن اقم شریف صدور اولون حکم شریف موجب ماهیه اوسور غرض معتن ابله
روزنای کانی نصبا افخ احمد رسالک حساب اوجاب کتابت مذکور بی
ارک به آقاری اولضیفه سرتیج شریف حسن رضاسیله کف بیستن واندک
برینه اربا بایستاقه وارنک حکم شریف مدلس ولسین زید قور جمله معرفتله
انتخاب و تعیین قیمن اولضی بوزنه با مروضات انفا اولضیفه نئی موسی ابلک
تارک رقوم کمالک برینه جانب مملکتند محض اولون سالف الذکر بوز غرض
معتن ابله قضا زید روزنای بش کانی خدشته تعیین اولضی خصوصه ارا و علی
تعلیم ایدرک (یا) تاریخ نایجله حکم شریف بارشند

صحت
نظام مذکور بر حسب تعلیماتمه سرتیج سنجی قضایه ابراسته بالمشیت
بوزن اقم شریف صدور اولون حکم شریف موجب ماهیه انش غرض معتن ابله
نفس سولیک قضا سانه روزنای کانی نصبا افخ احمد رسالک حساب اوجاب کتابت
جیتله برینه اولضار معتن ابله وارنک حکم شریف طراز اولضار معتن ابله
جهد معرفتله انتخاب و تعیین اولضی هالاردیف معتن ابلک سالف الذکر بوز غرض
یا سارا اهلله لایقین تحریر و انفا اولضار معتن ابله قضا زید روزنای کتابنه
مامورین خصوصه ارده علی تعلیم ایدرک (یا) تاریخ نایجله حکم شریف
روزنای کانی تاریخله حکم شریف بارشند

صحت
بوزن اقم شریف صدور اولون حکم شریف موجب اصبیح قضه اوز العیور و
معتن ابله روزنای کانی نصبا اولون ایچود ناره احمد و فانی جیتله برینه
اولضار معتن ابله وارنک حکم شریف محمد اولیا ابراهیم زید قور جمله معرفتله انتخاب
اولضیفه اولضی حملتله انفا قنده روزنای کانی تاریخله حکم شریف بارشند

Ek.5: Osmanlı Balkanları 1815

İNDEKS

A

Abdurrahman Bey, 63, 69
Abdül Fettah veled-i İbrahim,
68, 249
Abdülrezzak Efendi, 66, 204,
247
Ademiye, 109, 143
Ağuş Ağa, 64, 169
Ahîcelebi, 109, 126, 282
Ahmed Ağa, 31, 64, 65, 66,
72, 94, 144, 155, 186, 204,
218, 224, 312
Ahmed Efendi, 64, 314
Ahmed Zekeriya Paşa, 67, 69,
83, 262, 264, 302
Ahmet Rıfat Efendi, 56, 63
Ahyolu, 23, 81, 87, 106, 109,
148, 156, 176, 179, 276,
290, 297, 303
Akçakızanlık, 39, 106, 109,
126, 201, 206, 282
Alasonya, 85, 87, 105, 107,
109, 150, 151, 216, 219,
265, 279, 284
Ali Bey, 38, 40, 46, 63, 64, 65,
68
Amerika, 102, 109, 140
Anadolu Eyaleti, 109
Asmabazarı, 106, 110, 192
Avrethisarı, 58, 59, 74, 106,
110, 166, 175, 176, 178,
204, 210, 226, 228, 307
Aya-Stefano Adası, 54, 110
Ayazmend, 110, 142
Aydos, 110, 280, 295
Aynaroz, 110, 143
Aziz Ağa, 65, 169

B

Babadağ, 110
Baba-yı Atık, 105, 106, 110,
150, 157, 158, 176, 177,
184, 185, 204, 277
Balçık, 22, 24, 47, 94, 105,
106, 110, 132, 137, 142,
146, 149, 158, 175, 201,
205
Bandora Nehri, 110
Bartın, 78, 110, 129
Behişte, 105, 111, 167
Belgradcık, 71, 97, 111, 227,
257, 264
Benderek, 78, 111
Bergos Adası, 111

Berkofça, 111, 127, 256, 283
Besarabya, 111, 187, 188
Bihlişte, 111, 168
Bolmebe maa Karalum, 111,
279
Bolu, 26, 105, 111, 129, 130,
131
Borğorice, 111, 266
Bozbaba Adası, 32, 48, 111
Bozcaada, 22, 24, 102, 105,
111, 128, 132, 140, 141,
167, 173, 246, 277

C

Cisr-i Ergene, 45, 71, 106,
112, 185, 192, 196, 204,
238, 271
Cisr-i Mustafa Paşa, 95, 106,
112, 158, 176, 178, 222,
270, 278
Cumabazarı, 105, 112, 167,
168
Cuma-i Atık, 112

Ç

Çağa, 52, 112, 129
Çatalca, 83, 105, 112, 144,
150, 151, 263, 278
Çeharşenbe, 83, 112, 228
Çırpan, 67, 112, 126, 231, 306,
309
Çirmen, 35, 49, 64, 72, 77, 81,
82, 102, 105, 112, 126, 150,
156, 157, 158, 160, 161,
184, 195, 204, 208, 213,
248, 274, 278, 287, 289,
293, 298, 299, 307

D

Daver Ağa, 66, 204
Davud Paşa, 67, 71, 238
Dersaadet, 21, 113, 321
Derviş Bey, 68, 69, 91
Dilaver Paşa, 40, 63, 66, 162
Dimetoka, 113, 158, 204, 277
Dobrice, 113, 137, 250
Dolci, 113, 208
Doıran, 60, 113, 127, 240,
266, 280
Düzce, 113, 130

E

Edirne, 30, 33, 38, 39, 41, 45,
67, 72, 76, 77, 83, 98, 102,
103, 105, 106, 113, 132,
152, 153, 159, 160, 161,
184, 185, 192, 193, 204,
209, 225, 235, 236, 247,
258, 266, 268, 274, 277,
289, 292, 295, 299, 301,
307, 314
Eğribucak, 64, 94, 105, 114,
150, 155
El-Hâc Münib Efendi, 68, 259
Emin Çavuş, 64
Emin Paşa, 42, 44, 45, 63, 87,
139, 189, 202, 219, 224,
231, 266, 268, 299, 300,
301
Ermıye, 88, 107, 114, 216,
220, 278
Esad Ağa, 43, 44, 68, 244, 254
Eskişehir, 114, 253
Etraboli, 114, 279
Etrebolu, 18, 86, 114, 159
Evreşe, 114, 276

F

Fehim Efendi, 64, 162
Ferhad Paşa, 69, 270
Filibe, 50, 64, 81, 98, 105, 106,
107, 114, 128, 150, 152,
156, 167, 171, 184, 185,
206, 209, 211, 225, 255,
277, 306, 310
Filorına, 105, 114, 150, 156
Finike, 97, 114, 165
Firecik, 22, 24, 105, 107, 114,
132, 140, 217, 222, 268,
276, 284, 292
Fransa, 114

G

Gelibolu, 35, 43, 44, 46, 65,
67, 68, 94, 96, 98, 103, 105,
106, 107, 114, 127, 150,
159, 163, 166, 176, 184,
190, 191, 192, 193, 209,
215, 232, 233, 245, 250,
270, 275, 276, 283, 286,
287, 288, 292, 293, 294,
301
Genç Ağa, 64, 160

Golos, 42, 64, 79, 101, 105,
115, 143, 159, 162, 230,
240, 273, 280
Gorgosofça, 115, 207
Görice, 105, 107, 115, 150,
155, 158, 168, 175, 209,
212
Grebene, 87, 115, 189
Gümülcine, 29, 37, 103, 106,
115, 184, 189, 260, 271,
282, 283
Gümüş, 115, 127, 156

H

Hacıoğlıbazarı, 22, 24, 31,
105, 115, 132, 137, 141,
150, 166, 175
Hafız Hasan Ağa, 69, 264
Hamzaerenler, 40, 115, 212
Hasan Bey, 42, 64, 65, 67
Hasan Paşa, 64, 69, 153, 261,
270, 272
Hasköy, 105, 116, 159, 161,
178, 277, 299
Hatunili, 66, 116, 224
Havâss-ı Mahmûd Paşa, 46,
105, 106, 116, 150, 157,
158, 176, 177, 277
Heleke, 97, 116, 165
Hezargrad, 116, 280
Hırsova, 116, 281
Hüseyin Paşa, 52, 63, 65, 66,
68, 70, 86, 101, 127, 136,
152, 157, 159, 173, 186,
210, 227, 250, 252, 261,
264, 267, 291

İ

İbiş Ağa, 43, 66, 84, 212, 213
İbrahim Ağa, 66, 69, 130, 169,
204, 270
İbrahim Bey, 65, 77, 82
İbrahim Paşa, 40, 63, 65, 102,
142, 169, 196, 204, 211,
232, 240, 254, 291
İhtiman, 116, 166, 174, 277,
310
İlbasan, 45, 69, 116, 144, 239,
269, 302, 303, 304, 306
İmralı, 116, 128
İmroz, 116, 128, 278, 285
İncik, 116, 276, 287, 294, 312
İngiltere, 95, 96, 116, 142,
152, 174, 222, 268
İngiltereli Encilad, 56, 66
İnöz, 22, 24, 33, 44, 47, 54, 55,
80, 82, 84, 86, 92, 105, 106,
116, 132, 133, 141, 147,
150, 152, 159, 164, 176,

181, 182, 192, 200, 213,
228, 229, 250, 262, 275,
293
İslimye, 41, 74, 116, 127, 209,
261, 267, 268, 276, 295
İsmail Bey, 63
İsmail Paşa, 45, 68, 252
İsmet Paşa, 63, 72, 153, 160
İstanköy, 46, 96, 106, 107,
117, 128, 176, 183, 193,
199, 217, 222, 247, 261,
281, 308
İşkodra, 69, 117, 270, 272, 303
İştib, 117, 127, 280
İzladi, 18, 86, 105, 117, 158,
159, 279
İzmir, 54, 62, 117, 165, 197
İznebol, 34, 105, 106, 117,
127, 159, 163, 166, 174,
176, 180, 277, 290, 314
İznikmid, 81, 117, 156
İzzet Paşa, 68, 69, 82, 256,
257, 267

K

Kal' -i Sultâniye, 102, 117, 140
Kalkandelen, 117, 128, 278
Kaloniya, 64, 105, 117, 142,
150, 152, 155, 278
Karaferye, 64, 74, 84, 105,
106, 107, 117, 167, 169,
176, 179, 192, 196, 204,
209, 210, 226, 232, 240,
258, 268, 279
Karatova, 118, 280
Karinâbâd, 37, 38, 66, 74, 107,
118, 209, 215, 224, 244,
245, 259, 281, 284
Kars, 81, 118, 156
Kavala, 22, 24, 55, 57, 63, 71,
105, 118, 132, 134, 141,
142, 147, 159, 164, 276,
293, 294, 301
Kengırı, 52, 118
Kesendire, 118, 143
Kesriye, 105, 118, 150, 154
Keşan, 22, 24, 59, 105, 118,
132, 133, 149, 275, 283
Kıbrıs, 30, 37, 58, 59, 61, 62,
67, 92, 106, 107, 118, 128,
201, 202, 217, 223, 232,
233, 241, 253, 254, 255,
283
Kırçova, 118, 278
Kırkkilise, 36, 106, 118, 150,
176, 178, 245, 276
Kızanlık, 81, 118
Kızılağaç, 118, 158, 224, 277,
292
Koçana, 118, 280

Köprülü, 44, 53, 75, 81, 102,
105, 106, 107, 109, 119,
128, 142, 144, 145, 150,
152, 153, 167, 173, 201,
207, 217, 218, 222, 241,
254, 278
Köstence, 43, 44, 50, 105, 106,
109, 142, 146, 149, 184,
187, 208, 245, 247
Köstendil, 29, 109, 127, 280,
298
Kumanova, 109, 127, 280
Kurşunlu, 109, 226, 269

L

Lefkoşe, 109, 202
Leymesun, 37, 92, 109, 203,
232, 241
Limni, 22, 24, 32, 48, 61, 68,
70, 94, 95, 105, 106, 107,
109, 128, 132, 138, 141,
167, 174, 193, 199, 209,
210, 216, 259, 262, 276,
305, 314
Livadya, 62, 110, 183
Lofca, 110, 136, 280
Lom Nehri, 110, 201
Luniçe, 106, 110, 201

M

Maçın, 30, 97, 110, 245, 253,
257, 281, 289
Mağosa, 110, 203, 223, 241
Malkara, 105, 106, 107, 110,
150, 151, 201, 206, 217,
222, 275, 287, 288
Manastır, 31, 38, 44, 53, 61,
63, 81, 94, 105, 106, 110,
154, 167, 168, 172, 192,
200, 207, 218, 235, 239,
264, 271, 283, 295, 311,
315
Mankalya, 41, 107, 110, 141,
208, 216, 217
Marmara, 110, 128, 276
Mataş Bey, 69
Mehmed Ağa, 42, 64, 66, 67,
85, 154, 186, 196, 207, 231,
232, 241, 254, 269
Mehmed Ali Paşa, 67, 245
Mehmed Bey, 66, 97
Mehmed Paşa, 69, 77, 218,
249, 265
Mehmed Reşid Ağa, 64, 153
Mehmed Said Efendi, 68, 250
Meis, 18, 55, 110, 128, 148,
278
Mekri, 110, 276

Menlik, 29, 82, 111, 127, 256,
260, 268
Meriç, 35, 111, 248, 250
Midillü, 79, 111, 128, 142,
199, 278
Mîrzâ Saîd Paşa, 50, 63, 146
Molova, 111, 278
Mora, 84, 111, 147, 258
Muhmud Hamdi Paşa, 63
Mustafa Nuri Paşa, 64, 67, 68,
72, 76, 81, 156, 160, 195,
235, 250, 289, 292, 301,
314

N

Nahcivan, 81, 111, 156
Naslıç, 43, 66, 84, 107, 111,
209, 212, 213
Nemçe, 28, 81, 97, 111, 136,
148, 152, 156, 165, 246
Nevahi-i Yanbolu, 107, 111,
209
Nevrekep, 106, 112, 184, 277,
304
Niğbolu, 47, 65, 68, 105, 112,
167, 171, 186, 226, 249,
252, 261, 267, 279, 282,
284, 285, 290
Niş, 63, 112, 127, 144, 226,
256, 277
Nurkob, 112, 127

O

Ohri, 112, 265, 295, 297
Osmanbazarı, 29, 107, 112,
197, 209, 215, 224, 257,
260, 281

Ö

Ömer Paşa, 64, 82, 168, 256

P

Pazarcık, 35, 102, 112, 152,
214, 221, 309
Petriç, 112, 127, 204, 280
Pirlepe, 43, 44, 81, 93, 112,
128, 207, 232, 244, 254,
255, 278
Plevne, 106, 112, 184, 186,
267, 279, 285
Pravadi, 22, 24, 105, 112, 132,
139, 141, 142, 145, 198,
224
Pravişte, 22, 24, 39, 82, 105,
107, 112, 132, 134, 142,
167, 169, 216, 219, 222,
227, 230, 271, 276, 292

Prezник, 112, 127, 166, 174,
277
Prizrin, 112, 128

R

Radomir, 59, 113, 127, 262,
281, 310
Radovişte, 113, 127, 280
Rahova, 113, 279, 282
Raşid Efendi, 66, 203
Razlık, 113, 283
Revan, 81, 113, 156
Rodos, 22, 29, 33, 57, 63, 66,
67, 79, 97, 103, 105, 106,
107, 113, 142, 148, 149,
159, 164, 165, 201, 202,
209, 210, 217, 219, 226,
233, 236, 237, 242, 245,
246, 247, 253, 258, 264,
278, 305, 309
Rumeli Eyaleti, 29, 30, 53,
113, 226
Ruscuk, 38, 63, 106, 113, 198,
201, 205, 257, 259
Rusikasrı, 113, 281
Rusya, 28, 35, 81, 97, 113,
135, 137, 142, 156, 157,
162, 187, 188, 208, 238

S

Said Paşa, 43, 44, 50, 64, 65,
67, 68, 71, 74, 76, 77, 96,
163, 187, 197, 201, 205,
224, 225, 244, 245, 247,
250, 251, 252, 257, 261,
265, 267, 271, 289
Sakız, 34, 38, 54, 62, 67, 69,
70, 73, 80, 105, 106, 113,
128, 166, 167, 169, 174,
176, 183, 193, 198, 218,
226, 230, 232, 242, 246,
248, 264, 268, 269, 276
Salih Ağa, 39, 41, 64, 167,
170, 217
Salih Paşa, 63, 144
Salim Paşa, 53, 63, 144
Samakov, 105, 113, 127, 159,
164, 166, 174, 277, 290,
308, 310, 314
Samsun, 113
Selanik, 29, 35, 37, 40, 52, 53,
58, 60, 61, 63, 65, 67, 68,
69, 73, 80, 82, 84, 102, 104,
105, 106, 107, 114, 142,
147, 149, 164, 167, 168,
169, 173, 174, 192, 196,
197, 200, 204, 209, 211,
216, 226, 232, 239, 240,
243, 246, 254, 256, 257,

260, 263, 265, 267, 278,
291, 298, 300, 307
Selvi, 65, 106, 114, 184, 186
Semadirek, 31, 92, 114, 228,
229, 276
Serfice, 64, 85, 105, 114, 150,
154
Servi, 114, 279
Silistre, 28, 30, 38, 41, 43, 44,
50, 63, 65, 67, 68, 71, 74,
76, 77, 84, 87, 114, 128,
135, 137, 146, 187, 197,
198, 201, 205, 209, 224,
225, 234, 244, 245, 247,
249, 251, 252, 257, 259,
261, 264, 267, 271, 273,
281, 289, 295, 305
Silivri, 39, 84, 106, 114, 176,
177, 278, 282, 287, 295
Siroz, 29, 30, 37, 40, 64, 82,
105, 114, 127, 149, 167,
168, 186, 209, 232, 240,
255, 256, 262, 279
Sivas, 114, 129
Sofya, 59, 86, 105, 107, 114,
150, 155, 158, 167, 171,
175, 209, 214, 226, 254,
266, 268, 290, 310, 314
Sömeki, 114, 165
Sultanyeri, 114, 126, 229, 282,
307
Süleyman Ağa, 66, 85, 95,
214, 265

Ş

Şadil, 81, 114, 156
Şarköyi, 22, 24, 105, 114, 132,
134
Şire, 115, 200
Şumnu, 38, 40, 59, 60, 69, 77,
93, 98, 106, 107, 115, 136,
184, 186, 192, 198, 209,
212, 224, 225, 227, 235,
249, 251, 252, 259, 265,
266, 267, 270, 271, 273,
280
Şükrü Paşa, 33, 57, 63, 148,
164, 202

T

Tahir Bey, 69
Taşöz, 49, 106, 115, 128, 184,
192, 274, 279
Tatarbazarı, 115, 128, 279
Teke, 97, 115, 165
Tekfurdağı, 29, 55, 95, 105,
106, 107, 115, 150, 151,
166, 176, 184, 192, 209,

214, 217, 223, 224, 236,
276, 290, 297
Tırhala, 42, 44, 45, 63, 64, 68,
72, 85, 87, 88, 115, 128,
138, 143, 151, 167, 168,
180, 181, 189, 202, 219,
220, 224, 231, 242, 243,
253, 265, 273, 282, 288,
312
Tırnova, 22, 24, 28, 30, 31, 34,
41, 42, 45, 53, 59, 60, 61,
67, 68, 72, 77, 91, 98, 104,
105, 106, 115, 127, 132,
135, 136, 141, 144, 167,
170, 176, 179, 184, 185,
192, 193, 217, 218, 219,
231, 237, 244, 250, 265,
281, 300
Tikveş, 115, 158, 175, 204,
271, 280
Timurhisarı, 107, 115, 127,
216, 222, 278
Tiran, 115, 269, 302
Tolçi, 93, 106, 115, 187, 188,
201, 227, 235, 280
Trablusgarb, 115, 223, 234
Tuna, 30, 43, 46, 115, 148,
226, 227, 238, 253, 256,
281

U

Umurfakih, 116, 280
Ustrumca, 30, 78, 95, 106,
116, 127, 176, 180, 201,

203, 229, 239, 255, 262,
279, 280, 298

Ü

Ürgüp, 116
Üsküb, 53, 116, 128, 267, 278
Üsküdar, 81, 102, 116, 156

V

Varna, 24, 31, 40, 41, 42, 43,
47, 63, 66, 68, 77, 79, 105,
106, 107, 116, 128, 136,
137, 138, 139, 141, 142,
146, 147, 149, 159, 162,
166, 175, 184, 188, 192,
197, 201, 216, 217, 218,
227, 231, 234, 244, 252,
265
Velesin, 101, 105, 116, 142,
143, 149, 150, 151, 278
Vidin, 63, 67, 68, 71, 86, 90,
97, 105, 107, 116, 127, 136,
150, 157, 158, 159, 160,
167, 171, 186, 209, 217,
222, 227, 250, 252, 256,
257, 261, 262, 264, 267,
281, 291, 295, 296
Vize, 105, 116, 142, 148, 149,
276, 291, 296
Vodina, 74, 104, 105, 116,
167, 169, 210
Voynugan, 82, 116, 157
Vulçitrin, 116, 128, 267

Y

Yabanâbâd, 103, 116, 196
Yenice-i Vardar, 117, 176,
279, 298, 301
Yenipazar, 41, 117, 166, 267,
305
Yenişehir, 53, 72, 117, 144,
167, 181, 258
Yenişehir-i Fenar, 22, 24, 34,
42, 44, 45, 72, 84, 87, 105,
106, 107, 117, 132, 139,
141, 142, 143, 149, 167,
181, 184, 189, 201, 202,
216, 218, 219, 224, 231,
236, 243, 258, 267, 273,
277, 280, 288, 312
Yunanistan, 24, 37, 58, 72, 88,
117, 143, 164, 189, 209
Yusuf Ağa, 64, 156, 224

Z

Zağra-i Atîk, 98, 106, 117,
126, 192, 193, 268, 269,
281
Zağra-i Cedid, 41, 117, 234,
282
Zihne, 74, 107, 118, 127, 209,
210, 216, 220, 230, 240,
277, 294
Ziya Paşa, 68, 252

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı	Yüksel KOL
Doğum Yeri	Sürmene
Doğum Tarihi	01.01.1993

LİSANS EĞİTİM BİLGİLERİ

Üniversite	Çankırı Karatekin Üniversitesi
Fakülte	Edebiyat Fakültesi
Bölüm	Tarih Bölümü

YABANCI DİL BİLGİSİ

İngilizce	KPDS (....) ÜDS (....) TOEFL (....) EILTS (....)
...	-

İŞ DENEYİMİ

Çalıştığı Kurum	-
Görevi/Pozisyonu	-
Tecrübe Süresi	-

KATILDIĞI

Kurslar	-
Projeler	-

İLETİŞİM

Adres	Yalıboyu Mah. Sahil Mevki Rize Yolu no:58 Araklı-TRABZON
E-mail	yukselkol.61@gmail.com

